2010
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

MARIO VARGAS LLOSA

KETUM KAHRAMAN

Çeviri: HAVVA MUTLU

MARIO VARGAS LLOSA

KETUM KAHRAMAN

El héroe discreto, Mario Vargas Llosa
© 2013, Mario Vargas Llosa
© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Bu eserin Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells S.A. aracılığıyla alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ağustos 2014, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayanlar: Emrah İmre

Düzelti: Aylin Samancı, Burçak Karabağ
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2236-3

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

MARIO VARGAS LLOSA

KETUM KAHRAMAN

ROMAN

2010 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İspanyolca aslından çeviren

Havva Mutlu

can

Mario Vargas Llosa'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Kent ve Köpekler, 1984
Yeşil Ev, 1984
Palomino Molero'yu Kim Öldürdü?, 1991
Elebaşılar - Hergeleler, 1992
Mayta'nın Öyküsü, 1992
Üvey Anneye Övgü, 1992
Julia Teyze, 1994
And Dağlarında Terör, 1996
Masalcı, 1996
Don Rigoberto'nun Not Defterleri, 1999
Teke Şenliği, 2003
Cennet Başka Yerde, 2006
Kelt Rüyası, 2011
Genç Bir Romancıya Mektuplar, 2012

MARIO VARGAS LLOSA, 1936'da Peru'nun Arequipa kentinde doğdu. Başkent Lima'daki Leoncio Prado Askerî Okulu'nda edindiği kişisel deneyimlerden yola çıkarak kaleme aldığı ilk romanı *Kent ve Köpekler*'le (1963) kısa sürede üne kavuştu. İlk romanını 1966'da *Yeşil Ev*, 1969'da *Conversación en la catedral* (Katedralde Konuşmalar), 1973'te *Yüzbaşı ve Kadınlar Taburu*, 1977'de *Julia Teyze* izledi. *La guerra del fin der mundo* (Dünyanın Sonunu Getiren Savaş), *Masalcı*, *Üvey Anneye Övgü*, *Don Rigoberto'nun Not Defterleri*, *Palomino Molero'yu Kim Öldürdü?*, *Mayta'nın Öyküsü*, *Teke Şenliği*, *Cennet Başka Yerde* gibi yapıtlarıyla günümüzün en seçkin yazarları arasındaki yerini aldı. 1993'te yayımlanan *And Dağlarında Terör* adlı romanı Planeta Ödülü'ne değer görüldü. Edebiyat eleştirisi alanında ise Gabriel García Márquez, Flaubert, Sartre ve Camus'nün yapıtları üzerine kitaplar yayımladı. 1990 yılında Demokratik Cephe'nin adayı olarak katıldığı başkanlık seçimlerinde Alberto Fujimori karşısında başarılı olamadı. 2010'da Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

HAVVA MUTLU, 1949'da doğdu. Emekli Türkçe öğretmeni ve İspanyolca çevirmen. 1968-1988 yılları arasında öğretmen olarak çalıştı. Aynı zamanda İspanyolca dilinde turist rehberliği yaptı. Pek çok organizasyonda sözlü ve yazılı çevirilerde görev aldı. Carles Sala i Vila'nın *İyi Geceler Julia* ve *Cornelius ve İmkânsızlar Ambarı* adlı iki çocuk romanını İspanyolcadan çevirmiştir.

Dostum Javier Silva Ruete'nin anısına

Bizim en yüce görevimiz bir labirent ve
bir ip olduğunu hayal etmektir.

JORGE LUIS BORGES
"El hilo de la fabula" (Masal İpi)

I

Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin sahibi Felicito Yanaqué, o sabah da her hafta pazartesiden cumartesiye kadar olan rutinini tekrar etti. Önce yarım saat Çigong yaptı. Sonra soğuk duşunu aldı. Ardından her zamanki gibi keçi sütlü kahve, kızarmış tereyağlı ekmek ve birkaç damla şekerkamışı şerbetinden oluşan kahvaltısını bitirdi ve saat tam yedi buçukta evinden çıktı. Evi Piura'nın merkezindeki Arequipa Caddesi'ndeydi. Dışarıda hayat çoktan başlamıştı: Kaldırımlar işe ve alışverişe giden, çocuklarını okula götüren insanlarla doluydu. Kimileri de saat sekizdeki ayin için katedrale gidiyorlardı. Seyyar satıcılar boğazlarını yırtarcasına bağırarak kuş düdüğü, bebek emziği, *melcocha* şekerlemesi, çörek ve bir sürü başka ıvır zıvır satıyorlardı. Koloni döneminden kalma köşedeki evin geniş saçakları altında dilenen kör Lucindo her zamanki gibi, ayaklarının dibindeki sadaka çanağıyla yerini almıştı. Her şey hatırlamadığı kadar eski zamanlardan beri süregeldiği gibiydi.

Bir şey hariç: Birisi, evinin tahta kakmalı eski kapısına, bronz kapı tokmağının olduğu yere, üzerinde kime gönderildiği büyük harflerle açıkça yazılmış mavi bir zarf sıkıştırmıştı: DON FELİCITO YANAQUÉ. Bir adli bildirim ya da bir ceza bildirimi olmalıydı. İlk kez bir mektup

böyle kapı tokmağına sıkıştırılarak bırakılıyordu. Daha önce hiçbir mektubun kapısına bu şekilde bırakıldığını hatırlamıyordu. Normal olarak postacı mektupları kapının yarığından içeri atardı. Mektubu aldı, zarfı açtı, dudaklarını kımıldata kımıldata okumaya başladı:

Senyor Yanaqué:

Şirketiniz Narihualá Taşımacılık'ta işlerin iyi gitmesi Piura ve Piura'lılar için bir onurdur. Ama aynı zamanda sizin için bir risktir. Bildiğiniz gibi kötü koşullarda yaşayan bir yığın insan var. Bunların birçoğu da kıskançlık duyguları içinde yağmacılık ve çapulculuk olaylarına karışıyor. Bütün büyük şirketler böyle bir riskle karşı karşıyadır. Ama merak etmeyin. Kuruluşumuz, Narihualá Taşımacılık Şirketi'ni koruma görevini üzerine alıyor. Böylece siz ve değerli aileniz herhangi bir talihsizlikle, kötü bir olayla ya da belalı adamların tehdidiyle karşılaşmayacaksınız. Bu iş için talep ettiğimiz ücret ayda 500 dolar olacak. (Sizin servetiniz yanında çok küçük bir rakam.) Ödeme şekli konusunda daha sonra sizinle iletişime geçeceğiz.

Bu özel işin gizli kalması konusuna gereken önemi vereceğinizden kuşkumuz yok. Her şey sizinle bizim aramızda kalmalı.

Tanrı sizi korusun.

İmza yerine küçük bir örümceğe benzeyen üstünkörü çizilmiş bir karalama vardı.

Mektubu iki kez daha okudu. Küçüklü büyüklü harflerle yazılmıştı. Mürekkep lekeleriyle doluydu. Don Felícito şaşırmıştı. Espri anlayışı kıt birinin yaptığı bir şakayla karşı karşıya olduğunu sandığı için biraz da eğlenceli buldu. Mektubu zarfıyla birlikte buruşturdu, tam kör Lucindo'nun bulunduğu köşedeki çöp kutusuna atmak üzereyken vazgeçti. Mektubu düzeltip cebine koydu.

Arequipa Caddesi'ndeki evinden Sánchez Cerro Bul-

varı'ndaki ofisine kadar on iki blok vardı. Her gün buralardan geçerken yapacağı işleri düşünürdü. O gün bunu yapamıyordu. Örümcek imzalı mektup, kafasının içinde dönüp duruyordu. Bunu ciddiye alması gerekir miydi acaba? Gidip polise suç duyurusunda bulunsa mıydı? Şantajcılar ödeme şekli konusunda kendisiyle iletişim kuracaklarını söylüyorlardı. Karakola gitmeden önce onların ne yapacaklarını beklemek daha mı iyiydi yoksa? Belki de aylağın biri onu biraz korkutmak için kötü bir şaka yapmak istemişti. Son zamanlarda Piura'da suç oranı oldukça artmıştı zaten: ev soymalar, sokakta insanlara saldırmalar, hatta adam kaçırmalar... Söylenenlere göre, El Chipe ve Los Ejidos'lu beyazların emirleriyle yapıyorlarmış. Kafası çok karışıktı, karar veremiyordu. Ama kesinlikle emin olduğu bir şey vardı: Hiçbir zaman ve hiçbir koşulda bu çeteye bir kuruş bile vermeyecekti. Felícito hayatı boyunca pek çok kez yapmış olduğu gibi babasının ölmeden önce söylediklerini bir kez daha hatırladı: "Kimsenin seni ayakları altına almasına izin verme oğlum! Sana bırakabileceğim tek miras, bu öğüt." Bu öğüdü her zaman ciddiye almış, kendisini ayaklar altına almalarına asla izin vermemişti. Yarım asrı aşan bir ömürden sonra alışkanlıklarını değiştirmek için oldukça yaşlı sayılırdı artık. Bu düşüncelere öylesine dalmıştı ki gezgin bir halk şairi olan Joaquín Ramos'la son anda selamlaştı, sonra da adımlarını hızlandırdı. Başka bir zaman olsa durur, bu iflah olmaz bohemle ayaküstü biraz sohbet ederdi. Geceyi barlardan birinde geçirmiş olmalıydı. Şimdi de şiş gözleri ve tek göze takılan kocaman gözlüğüyle, "Ceylan" adını verdiği keçisinin ipinden çekerek ancak evine dönüyordu.

Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin ofisine geldiğinde Sullana'ya, Talara ile Tumbes'e, Chulucanas ile Morropón'a, Catacaos'a, La Unión'a, Sechura ile Bayóvar'a gi-

decek otobüsler çoktan yola çıkmıştı. Aynı şekilde, Chiclayo'ya gidecek minibüsler ve Paita'ya gidecek kamyonetler de işlerine başlamışlardı. Her şey yolundaydı. Kocaman kalçaları, cıvıl cıvıl gözleri, geniş dekolteli bluzları olan sekreter Josefita, randevuların ve o gün yapılacak işlerin listesiyle birlikte sabahtan öğlene dek içip duracağı kahve dolu termosu da masasının üzerine bırakmıştı.

"Neyiniz var patron?" diye karşıladı onu. "Yüzünüzün hali ne böyle? Gece kâbus mu gördünüz yoksa?"

"Ufak tefek sorunlar," diye cevap verdi Felícito. Bu arada ceketini ve şapkasını çıkarıp askıya astı, yerine oturdu. Ama birden çok acil bir şey hatırlamış gibi ayağa fırladı, ceketiyle şapkasını askıdan aldı, tekrar giyindi.

Kapıya doğru yürürken, "Ben çıkıyorum," dedi sekreterine. "Karakola gidip suç duyurusunda bulunacağım."

"Yoksa hırsız mı girdi evinize?" Kocaman patlak gözlerini iyice açmıştı sekreter Josefita. "Artık Piura'da her gün oluyor bu tür şeyler."

"Yok yok, sonra anlatırım."

Kararlı adımlarla yine Sánchez Cerro Bulvarı'nda, birkaç sokak ötede bulunan karakola doğru yürümeye koyuldu. Sabahın erken saatleri olduğu için sıcaklık katlanılabilir düzeydeydi. Ama biliyordu ki turizm acenteleri ve seyahat şirketleriyle dolu bu cadde bir saate varmadan yanmaya başlayacaktı ve ofisine dönerken ter içinde kalacaktı. Oğulları Miguel ve Tiburcio kendisine kaç kere bu sıcakta yelek ve ceket giymenin, şapka takmanın delilik olduğunu, fakir zengin herkesin bütün sene yaptığı gibi onun da kollarını sıvayabileceğini ya da *guayabera* tipi gömleklerden giyebileceğini söylemişlerdi. Ama o, hayatının gururu olan Narihualá Taşımacılık'ı kurduğundan bu yana ciddiyeti elden bırakmamak adına daima yelek ve ceket giymiş, küçük düğümlü krava-

tını boynundan, şapkasını başından eksik etmemişti. Ufak tefek, çok zayıf ve çok çalışkan bir adamdı. Doğduğu Yapatera'da ve ilkokula gittiği Chulucanas'ta hiç ayakkabı yüzü görmemişti. Ancak babası onu Piura'ya getirdikten sonra giyebilmişti ayakkabıyı. Elli beş yaşında olmasına rağmen sağlığı yerinde, çevik ve çalışkan bir adamdı. Fiziksel zindeliğini merhum dostu büfeci Lau'dan öğrendiği ve her sabah yaptığı Çigong'a borçlu olduğunu düşünüyordu. Yürümenin dışında hayatında yapmış olduğu tek spor da buydu. Ağır çekim kamera görüntülerine benzeyen bu hareketlere pekâlâ spor denebilirdi. Kasları çalıştırmasının yanında doğru ve düzgün nefes almayı da öğretiyordu. Karakola vardığında suratı sıcaktan ve öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Şaka ya da değil, bu mektubu yazan kişi Felícito'nun sabahını ziyan ediyordu.

Karakolun içi fırın gibiydi. Bütün pencereler kapalı olduğu için de içerisi oldukça loştu. Girişte bir vantilatör vardı ama çalışmıyordu. Danışma masasında genç, köse bir polis memuru oturuyordu. Ne istediğini sordu.

Felícito kartını uzatarak, "Amirinizle konuşmak istiyorum, lütfen," dedi.

"Komiser birkaç gün izinli," diye açıkladı memur. "Onun yerine Çavuş Lituma bakıyor şimdi. İsterseniz onunla konuşabilirsiniz."

"Onunla konuşayım o zaman. Teşekkürler."

Çavuş lütfedip de onu kabul edinceye kadar on beş-yirmi dakika beklemek zorunda kaldı. Çavuşun minicik bürosuna girmesine izin verildiğinde, terleyip duran alnını silmekten mendili çoktan sırılsıklam olmuştu. Çavuş onu karşılamak için ayağa kalkmak zahmetini göstermedi. Sadece tombul ve terli elini uzattı, oturması için karşısındaki boş sandalyeyi gösterdi. Şişmanlamaya yüz tutmuş, gerdanı sarkmaya başlamış, tıknaz yapılı,

nazik bakışlı bir adamdı. Üzerinde üniformasının düğmeleri açık bırakılmış haki gömleği vardı. Koltuk altları terden sırılsıklam olmuştu. Küçük masasının üzerindeki vantilatör –dışarıdakinin aksine– çalışıyordu. Felícito yüzünü okşayan serin esintiye minnet duydu.

"Size nasıl yardımcı olabilirim, Senyor Yanaqué?"

"Bu mektubu biraz önce buldum. Evimin kapısına sıkıştırmışlar."

Çavuş Lituma, kendisine dalavereci bir avukat havası veren gözlüklerini çıkardıktan sonra serinkanlı bir tavırla mektubu dikkatle okumaya başladı.

Sonunda, Felícito'nun nasıl yorumlayacağını bilemediği bir şekilde yüzünü buruşturarak, "Pekâlâ, pekâlâ," dedi. "Bütün bunlar gelişmenin getirdiği şeyler, efendim."

Nakliyecinin anlamadığını görünce elinde tutmakta olduğu mektubu sallayarak açıkladı:

"Piura yoksul bir kentken bu tür olaylar olmuyordu. Bir tüccardan haraç istemek kimin aklına gelirdi o zamanlar? Artık para bol; gücüne güvenen tırnaklarını çıkarıp payını istiyor. Tüm suç Ekvadorlularda. Hükümetlerine güvenmedikleri için paralarını alıp burada yatırım yapmaya geliyorlar. Piura'lıların, yani bizim sırtımızdan ceplerini dolduruyorlar."

"Bu söylediklerinizi benim derdime derman olmaz, çavuş! Üstelik, anlattıklarınızı duyunca, Piura'da işlerin iyi gitmesi büyük bir talihsizlik gibi geliyor insana."

"Öyle bir şey demedim!" diye atılarak sözünü kesti çavuş. "Sadece hayatta her şeyin bir bedeli olduğunu belirtmek istedim. Gelişmenin bedeli de budur."

Elinde tuttuğu örümcek imzalı mektubu yeniden havada salladı. O zaman Felícito Yanaqué karşısındaki esmer ve şişman suratlı adamın kendisiyle alay ettiğini düşündü. Çavuşun gözlerinde, iguana gözlerindeki gibi

sarıdan yeşile dönüp duran minik bir ışık parlıyordu. Arka taraflardaki bölmelerden birinden bağıran bir ses duyuldu: "Peru'nun en iyi götleri burada, Piura'da! Konu kapanmıştır, ulan!" Çavuş gülümseyerek "deli" demek ister gibi parmağını şakağına götürdü. Felícito ise suratını asmıştı. Haberler, notlar, fotoğraflar ve gazete kupürleriyle dolu kirli tahta paravanlarla ayrılmış bu küçücük bölmede ikisine yetecek kadar alan yok gibi görünüyordu. Bu sıkışıklıktan boğulacak gibi oldu. İçerisi ter ve eski eşya kokuyordu.

Çavuş mektuba bir daha göz atarken, "Bu mektubu yazan puştun grameri çok iyiymiş," dedi. "En azından ben herhangi bir yanlışa rastlamadım."

Felícito kanının tepesine çıktığını hissetti. Karşısındakini protesto ettiğini belli edecek bir tonda:

"Benim gramerim hiç iyi değildir, bunun da önemli olduğunu sanmıyorum," diye homurdandı. "Peki şimdi ne olacak sizce?"

"Şimdilik hiçbir şey olmayacak," diye cevap verdi çavuş. "Her ihtimale karşı bilgilerinizi alacağım. Mesele sadece bu mektupla sınırlı kalabilir. Belki gözünüzün önünde biridir ve damarınıza basmaktan büyük bir keyif almıştır. Belki de olaylar daha ciddiye gidecektir. Burada, ödeme şekliyle ilgili olarak sizinle iletişime geçecekleri yazıyor. Eğer böyle bir şey olursa tekrar bize gelin, o zaman bakarız."

"Bu meseleye hiç önem vermiyorsunuz gibi geliyor bana," diye karşı çıktı Felícito.

Çavuş omuzlarını silkerek, "Şimdilik hiç önemi yok," dedi. "Bu mektup buruşuk bir kâğıt parçasından başka bir şey değil. Büyük olasılıkla bir saçmalıktan ibarettir sadece. Ama emin olun, iş ciddileşecek olursa polis derhal harekete geçer. Ne de olsa, bizim işimiz budur."

Felícito uzunca bir süreyi kimliği ve işiyle ilgili bilgi-

leri karşısındakine aktarmaya çalışarak harcadı. Çavuş Lituma küçük bir tükenmezkalemin ucunu ağzında ıslatarak söylenenleri yeşil kaplı bir deftere yazıyordu. Nakliyeci bütün bunların boşuna olduğunu düşünerek gittikçe artan bir moral bozukluğu içinde kendisine sorulan sorulara cevap veriyordu. Suç duyurusunda bulunmak için buraya gelmek büyük bir zaman kaybıydı. Bu aynasız hiçbir şey yapmayacaktı. Hem polisin rüşvet yiyenlerin en başında gittiği söylenmiyor muydu? Belki de örümcek imzalı mektup bu pis kokulu kovuktan çıkmıştı. Lituma mektubun bir kanıt olarak kendilerinde kalması gerektiğini söyleyince Felícito yerinden sıçradı.

"Önce bir fotokopisini almak isterim."

Çavuş gözleriyle bulundukları yerin böyle şeylerden yoksun olduğunu işaret ederek, "Burada fotokopi makinemiz yok," dedi. "Ama caddede fotokopi çeken pek çok yer var. Gidin, fotokopi çektirip hemen bana getirin. Sizi burada bekliyorum."

Felícito, Sánchez Cerro Bulvarı'na çıktı, yiyecek satılan çarşının yanında aradığını buldu. Uzunca bir süre, birkaç mühendisin çok sayıda büyük planın fotokopilerini çektirmelerini beklemek zorunda kaldı. Yeniden çavuşun sorgu odasına benzeyen bürosuna girmek istemediğinden fotokopiyi girişteki masada oturan köse polise verdi. Ofisine dönmek yerine, insan kalabalığının, mototaksilerin, klakson seslerinin, otomobillerin, gürültülü yük arabalarının, bağıra çağıra yapılan konuşmaların ve sıcağın harmanlandığı şehir merkezine doğru yürüdü. Grau Bulvarı'ndan, Armas Meydanı'ndaki demirhindi ağaçlarının gölgelerinden yürüdü. El Chalán Pastanesi'nin önünden geçerken içeri girip bir bardak buz gibi meyveli *cremolada* içmek arzusuna güçlükle karşı koydu. İlkgençlik yıllarının geçmiş olduğu mahalleye, nehir boyundaki Gallinacera'ya doğru yolunu değiştirdi. İçinden,

Adelaida o minik dükkânında olsun diye Tanrı'ya dua ediyordu. Onunla gevezelik etmek kendisine iyi gelecek, morali yükselecekti. Hatta belki işine yarayacak bir tavsiye bile alabilirdi ondan. Daha saat on bile olmamıştı ama sıcaklık son derece artmıştı. Alnı terden sırılsıklamdı ve kafasının arkasına kızgın bir demir basılmış gibiydi. Daracık kaldırımda karşıdan gelen insanlara çarpa çarpa, sidik ve kızartma kokuları arasında küçük ve hızlı adımlarla yürüyordu. Sonuna kadar açılmış bir radyoda "Merecumbé" adlı salsa çalmaktaydı.

Pek çok kez karısı Gertrudis'e ve çocuklarına da söylediği gibi Tanrı onun emeklerini ve tüm hayatını kutsamak için karşısına iki kişi çıkarmıştı: biri büfeci Lau, diğeri de falcı Adelaida. Onlar olmasaydı ne ticarette bu kadar başarılı olabilir ne taşımacılık şirketini kurabilirdi. O zaman böyle iyi bir ailesi de olamazdı, demir gibi sağlığı da... Hiçbir zaman fazla dostu olmamıştı. Zavallı Lau bir bağırsak enfeksiyonu yüzünden ölüverince dostlarından geriye bir tek Adelaida kalmıştı. Adelaida'nın yerinde olduğunu görünce sevindi. Şifalı otlar, aziz bibloları, dikiş malzemeleri ve ıvır zıvır sattığı minik dükkânında, tam tezgâhın yanında, magazin dergilerinden birindeki fotoğraflara bakıyordu.

"Merhaba Adelaida!" diye selamladı kadını, elini açıp uzatarak. "Çak bir beşlik! Sana rastladığım iyi oldu."

Adelaida tıknaz, koca göğüslü, koca kalçalı, yaşı belli olmayan melez bir kadındı. Minik dükkânın toprak zemininde yalınayak dolaşırdı. Sırtından aşağı serbest bıraktığı uzun, kıvırcık saçları omuzlarını süpürürdü. Topuklarına kadar inen ıslak toprak rengi uzun tuniği üzerinden hiç eksik olmazdı. Kocaman gözleri, insanın içine işleyen bakışları vardı. Yüzündeki sevimli ifade karşısındakine güven verirdi.

Adelaida, "Beni görmeye geldiğine göre başına kö-

tü bir şey geldi ya da gelmek üzere," dedi gülerek. Felícito'nun sırtını sıvazladı. "Peki, ne derdin var bakalım, Felícito?"

Felícito mektubu ona uzattı.

"Bu sabah kapıma bırakmışlar bunu," dedi. "Ne yapacağımı bilmiyorum. Gerçi polise gittim ama bir işe yaramayacak sanırım. Beni dinleyen aynasız pek oralı olmadı."

Adelaida mektubu aldı, elleriyle yokladı, bir parfümü koklar gibi derin derin içine çekerek kokladı. Sonra ağzına götürdü, tadına baktı. Felícito onun kâğıdın bir ucundan birazcık ısırdığını bile düşündü.

"Oku bana Felícito," dedi mektubu geri verirken. "Bir aşk mektubu olmadığı belli."

Nakliyeci mektubu okurken tüm dikkatiyle dinledi. Okuma bitince kollarını açarak alaycı bir şekilde yüzünü ekşitti.

"Sana ne söylememi bekliyorsun, babacık?"

"Bunun ciddi olup olmadığını söyle bana, Adelaida. Endişe etmeli miyim sence? Yoksa sadece benimle dalga geçmek için mi yazılmış? Söyle ne olur."

Bilici kadın ıslak toprak rengi bol tuniğinin altında gizlenen güçlü bedenini sarsan bir kahkaha attı.

"Ben Tanrı değilim ki bileyim bunları," dedi, omuzlarını indirip kaldırarak ve ellerini havada döndürerek.

"İçine hiçbir his doğmuyor mu Adelaida? Seni yirmi beş yıldan beri tanırım; bana hiçbir zaman kötü bir öğüt vermedin. Bütün öğütlerin işime yaradı. Anacık, sen olmasan hayatım nasıl olurdu bilmem! Şimdi bana hiçbir şey söylemeyecek misin?"

Adelaida üzülmüş taklidi yaparak, "Hayır, babacık!" diye cevap verdi. "İçime hiçbir şey doğmuyor. Üzgünüm Felícito."

Nakliyeci elini cüzdanına uzatırken, "Peki, ne yapalım!" dedi durumu kabullenmiş bir tonda. "Yoksa yoktur!"

"Ne diye para vereceksin bana? Hiçbir öğüt veremedim ki..." diye karşı çıktı Adelaida. Ama sonunda Felícito'nun alması için ısrar ettiği yirmi solü cebine attı.

"Burada biraz oturabilir miyim, Adeleida? Bu kıyafetlerin içinde boğulacak gibiyim."

"Otur dinlen, babacık. Süzme taşından[1] yeni çıkmış buz gibi soğuk bir su getireyim sana. Rahatına bak."

Adelaida su getirmek için dükkânın arka tarafına gidince Felícito bulunduğu loş mekânı gözden geçirmeye koyuldu: Tavandan sarkan gümüş renkli örümcek ağları... eski rafları tıka basa dolduran maydanoz, biberiye, nane, kişniş torbaları... karanfil, çivi, tohum ya da düğmelerle dolu kavanozlar... gazetelerden ve dergilerden kesilmiş kupürler... süslü tokalar, tespihler, mumdan ya da kâğıttan yapılmış çiçekler... İsa, Meryem ve diğer azizlerin, azizelerin resimleri... Bütün bunlardan dolayı Piura'lılar Adelaida'ya Santeria rahibesi yani Santera[2] diyorlardı. Ama çeyrek asırdır tanıdığı Adelaida hiçbir zaman dindar biri gibi görünmemişti ona. Örneğin onu hiçbir ayinde görmemişti. Oysa söylentilere göre bazı din adamları onu cadı bile ilan etmişlerdi. Bazen mahallenin sümüklüleri arkasından bağırırlardı: "Cadı! Cadı!" Bu doğru değildi. Cadılık falan yaptığı yoktu. Catacaos'taki ve La Legua'daki neredeyse yüz yaşına dayanmış yerli-beyaz melezi *chola*'lar gibi içeni âşık etmeye yarayan içecekler satmıyor, Huancabamba'nın şamanları gibi *cuy* sıçanlarını insanların bedenlerine sürüp sonra da hayvanın iç organla-

1. İspanyolcası: *Piedra de destilar.* Güney Amerika'nın birçok ülkesinde suyu damıtmak ve soğutmak için kullanılan taş kap. Taşın kapasitesine göre yeterince su üzerine boşaltılır. Taşın içinden süzülen su damla damla alttaki kaba akar. (Ç.N.)

2. Santero(a): Latin Amerika ülkelerinde, Afrika'dan getirilmiş kölelerin soyundan gelen ve çoğu melez olan insanların Afrika'daki inançlarıyla Hıristiyanlık inançlarının birleşiminden oluşan Santeria dinine bağlı kişi. Bu insanların biraz büyücü, biraz şifacı, biraz aziz oldukları kabul edilir. (Ç.N.)

rına bakarak hasta tedavi etmeye çalışmıyor, Las Huaringas'ın cadıları gibi vücutlarından kötülükleri çıkarmak için kendilerine para ödeyen hastaları soğuk suyun içine bastırmıyordu. Adelaida profesyonel bir falcı bile değildi. Sadece arkadaşları ve tanıdıkları arasında, o da çok seyrek olarak, bir kuruş bile almadan fal bakardı. Buna rağmen fal baktığı insanlar ona gönüllerinden geçen bir şey hediye etmekte ısrar edince Adelaida hediyeyi kabul ederdi. Felicito'nun karısı, çocukları (ve Mabel) onun Adelaida'ya körü körüne inanmasıyla alay ederlerdi. Sadece ona inanmakla kalmıyordu; ona karşı dostça bir sevgi de vardı yüreğinde. Adelaida'nın yalnızlığı ve yoksulluğu Felicito' nun içine dokunurdu. Ne kocası vardı görünürde ne bir akrabası... Her zaman tek başınaydı. Ama yaşadığı hayattan memnun görünürdü.

Onunla ilk kez karşılaşmasının üzerinden çeyrek asır geçmişti. O zamanlar şehirlerarası yük kamyonlarında çalışan bir şoförd ü. Gece gündüz küçük bir taşımacılık şirketi kurmayı hayal ettiği zamanlardı o günler. Panamericana otoyolunun ellinci kilometresinde, otobüs, kamyon, minibüs kullanan şoförlerin, sadece taş ve topraktan ibaret Olmos Çölü'nden geçen uzun ve kavurucu yola koyulmadan önce bir kâse tavuk suyu, bir fincan kahve, bir kupa *chicha*[1] içmek ya da bir sandviç yemek için durdukları mola yerinde olmuştu bu karşılaşma. Buralarda bu mola yerinden başka, insan yaşayan hiçbir yer yoktu; ne köy ne benzinlik ne de araç bozulursa gidilebilecek bir tamirci... Adelaida bu mola yerinde, müşterilerine kuru et ve içecek servisi yapan yerlerden birini işle-

1. Eski çağlardan beri Güney Amerika'da yaygın olarak içilen, beyaz mısırdan ya da başka tahıllardan yapılmış hafif alkollü içecek. Özellikle Catacaos bölgesinde bolca tüketilir. *Chicha* yapan ve satan yerler (*chicheria*), kapılarına beyaz bayrak asarak orada *chicha* bulunduğunu belirtir. (Ç.N.)

tiyordu. Islak toprak rengi tuniği o zamandan beri üzerinden hiç eksik olmazdı. Felícito, Casa Romero adlı şirketin tepeleme pamuk yüklü kamyonlarından birini kullanıyordu. Yine bir seferinde Trujillo'ya gitmek üzere yola çıkmıştı. Yalnızdı. Muavini, son dakikada İşçi Hastanesi'nden arayıp annesinin durumunun ağır olduğunu, her an ölebileceğini haber verdikleri için onunla gelmemişti. Felícito, Adelaida'nın kendisine o derin ve delici bakışlarıyla tuhaf bir şekilde baktığını fark ettiğinde, onun durduğu tezgâhın yanındaki tabureye oturmuş, *tamal* böreği yiyordu. Bu kadının nesi vardı acaba; suratı allak bullaktı. Bir şeyden korkmuş gibiydi.

"Neyiniz var, Senyora Adelaida? Bana neden böyle bakıyorsunuz? Sanki bir şeyden endişe ediyormuş gibisiniz."

Kadın hiçbir şey söylemedi. Karanlık ve derin bakışlı kocaman gözlerini Felícito'nun üstüne dikmişti. Alnı kırış kırıştı, avurtları içine çökmüştü. Yüzünü bir şeyden iğrenmiş, belki de bir şeyden korkmuş gibi buruşturmuştu.

Felícito huzursuz bir şekilde, "Kendinizi kötü mü hissediyorsunuz," diye üsteledi.

Kadın sanki sözcüklerin ağzından çıkması için büyük bir çaba harcıyormuş gibi güçlükle, "Bu kamyona binmeseniz iyi olur," dedi. Eliyle, Felícito'nun yolun kenarına park etmiş olduğu kırmızı kamyonu işaret ediyordu.

"Bu kamyona binmeyeyim mi?" diye tekrarladı Felícito. "Peki, neden? Sebebini öğrenebilir miyim?"

Adelaida etrafa şöyle bir bakınmak için gözlerini bir anlığına Felícito'nun üzerinden ayırdı. Diğer şoförler, müşteriler, dükkân ve bar sahipleri söyleyeceklerini duyacak diye korkuyor gibiydi.

Sesini iyice alçaltarak, "İçime kötü bir his doğdu," dedi. "Ne olduğunu açıklayamam. Ama bana inanın, lütfen. Bu kamyona binmeseniz iyi edersiniz."

"Tavsiyeniz için teşekkür ederim. İyi niyetli olduğunuzdan hiç kuşkum yok. Ama ekmek paramı kazanmak zorundayım. Ben şoförüm, hayatımı kamyon kullanarak kazanıyorum. Yoksa karıma ve çocuklarıma nasıl bakabilirim?"

"En azından çok dikkatli olun," diye ısrar etti kadın. "Söylediklerimi ciddiye alın."

"Dikkatli olurum, senyora. Bu konuda söz verebilirim. Zaten her zaman çok dikkatli olmaya çalışırım."

Bir buçuk saat sonra, asfaltsız yolun bir virajında patinajlar, fren sesleri, lastik gıcırtıları, çığlıklar arasında, Cruz de Chalpón'dan gelen, tozdan griyle sarı karışımı tuhaf bir renge bürünmüş otobüsle burun buruna geliverdi. Felícito'nun refleksleri çok iyiydi; kamyonun burnunu yoldan dışarı vererek otobüsün kamyonun ön tarafına çarpmasına engel olabildi. Otobüs, yükün bulunduğu kısıma, kamyonun kasasına çarptı. Hayatı kurtulmuştu, ama sağ bacağı, omuzu, hatta sırt kemikleri bile kırılmıştı. Kırık kemikler kaynayıncaya kadar uzun bir süre alçıda kalması gerekti. Sonunda yeniden kamyon kullanmaya başlayınca yaptığı ilk şey otoyolun ellinci kilometresine dönmek oldu. Senyora Adelaida onu hemen hatırladı.

"Sizi iyi gördüğüme çok sevindim," diye karşıladı Felícito'yu. "Her zamanki gibi bir gazozla bir *tamal* böreği mi?"

"Senyora Adelaida, en sevdiğiniz kişinin hatırı için yalvarırım, söyleyin, Cruz de Chalpón otobüsünün bana çarpacağını nasıl bildiniz? O zamandan beri başka şey düşünemez oldum. Siz cadı mısınız, azize misiniz, nesiniz?"

Kadının sapsarı kesildiğini, ellerinin titremeye başladığını gördü. Allak bullak halde başını öne eğmişti.

"Hiçbir bir şeyi bilmedim ben," diye kekeledi. Sanki kötü bir şeyle suçlanıyormuş gibi karşısındakine bakmadan konuşuyordu. "Sadece öyle bir his doğdu içime, hep-

si bu. Neden bilmem, bazen böyle oluyorum. Yemin ederim, böyle olmasını ben istemiyorum. Üzerime çökmüş bir lanet bu. Bana verdiği bu yeteneği geri alması için her gün yalvarıyorum Tanrı'ya. Emin olun, korkunç bir şey... İnsanların başlarına gelen felaketler yüzünden kendimi suçlu hissediyorum."

"Peki ama ne gördünüz? O sabah bana neden o kamyona binmesem iyi olacağını söylediniz?"

"Ben hiçbir şey görmedim. Olacakları asla görmem. Böyle bir şey söyledim mi size? Sadece içime bir his doğuyor. O kamyona binerseniz başınıza bir şey geleceğini hissettim... Ne geleceğini bildiğimi söylemedim. Olacakları asla bilemem. Sadece şunu biliyorum: Bazı şeylerin sonuçları iyi değildir; yapılmaması daha iyi olur. Şimdi, bu *tamal*'i yiyecek misiniz? Bir Inca Kola ister misiniz?"

O andan itibaren dost oldular, kısa bir süre içinde de birbirlerine "sen" demeye başladılar. Ellinci kilometredeki işini bırakıp şifalı otlar, dikiş malzemeleri, süs eşyaları ve dinî resimler sattığı, mezbaha mahallesine yakın bu minik dükkânı açtığından beri Felícito biraz sohbet etmek için en azından haftada bir ona uğrardı. Asla eli boş gelmez; ya bir tatlı ya bir çörek ya bir çift terlik getirir, giderken de Adelaida'nın erkek eli gibi sertleşmiş eline bir miktar para sıkıştırırdı. Bu yirmi küsur yıl içinde önemli konularda Adelaida'ya sormadan hiçbir karar almamıştı. Özellikle de Narihualá Taşımacılık'ı kurduğundan beri; sözleşmeleri imzalarken, kamyon ya da otobüs satın alırken, işyeri kiralarken, şoförleri, tamircileri ya da başka birilerini işe alırken veya işten çıkarırken hep Adelaida'ya sorardı. Adelaida ise çoğunlukla bunlara gülüp geçerdi. "Ben bunlardan ne anlarım, Felicito? Chevrolet mi, yoksa Ford mu almanın iyi olacağını söylememi nasıl beklersin benden? Ben oto markalarından anlamam ki... Hiç otomobilim olmadı, olmayacak da." Ama sonun-

da Adelaida'nın içine şöyle ya da böyle bir his doğardı ve ona bir öğüt verirdi: "Bu işe gir, Felícito, iyi olacak." Ya da: "Hayır Felícito, bu iş sana göre değil. Neden bilmem, bu iş hakkında içime kötü bir his doğuyor." Bilici kadının söyledikleri nakliyeci için gerçek demekti ve kendisine saçma görünse bile onun her söylediğine harfi harfine uyardı.

Adelaida'nın kendisine, "Uyuyup kaldın, babacık," diye seslendiğini duydu.

Gerçekten de Adelaida'nın getirdiği soğuk suyu içtikten sonra uyuklamıştı. Tezgâhın kenarında uyuyup kalalı ne kadar geçmişti acaba? Saatine baktı; neyse ki birkaç dakikadan fazla sürmemişti uyuklaması.

"Bu sabah epey gergin ve telaşlı geçti," dedi ayağa kalkarken. "Şimdilik hoşça kal, Adelaida. Bu minik dükkân huzur dolu bir yer. Buraya gelmek bana her zaman iyi geliyor. İçine bir his doğmasa bile..."

Adeleida'nın insanların başına gelecek iyi ya da kötü şeyleri sezmek konusundaki gizemli yeteneğini ifade eden "içine his doğmak" sözcükleri Felícito'nun ağzından dökülür dökülmez kadının çehresi birden ciddileşti. Kaşlarını çatarak tırnaklarından birini kemirmeye koyuldu. İçini doldurmaya başlayan huzursuzluk hemen fark ediliyordu. Kocaman gözleri adamın üstüne adeta çivilenmişti. Oysa biraz önce, mektupta yazılanları dinledikten sonra bile hiçbir şey hissetmediğini söylemişti. Onun yüzündeki ifadenin değiştiğini fark edince Felícito'nun kalbi yerinden fırlayacakmış gibi atmaya başladı.

"Neyin var Adelaida?" diye sordu panik içinde. "Bir şeyler hissettiğini söyleme sakın..."

Kadın sertleşmiş eliyle, tırnaklarını etine geçirircesine Felícito'nun kolunu tuttu.

"İstediklerini ver onlara Felícito," diye fısıldadı. "En iyisi, ver istediklerini."

"Bana zarar vermesinler diye her ay o şantajcılara beş yüz dolar mı vereyim yani?" Nakliyecinin sesi çok öfkeli çıkıyordu. "İçine doğan his böyle mi diyor sana?" Bilici kadın onun kolunu bırakıp sırtına dostça dokundu.

"Biliyorum, beş yüz doların az bir para olmadığını ben de biliyorum," diye ısrar etti. "Ama başka şeylerin yanında hiç önemi kalmaz. Senin sağlığın, huzurun, işin, ailen, Castilla'daki sevgilin... Bunlar daha önemli, öyle değil mi? Biliyorum bunu söylememden hoşlanmıyorsun. Benim de hiç hoşuma gitmiyor, babacık. Sen iyi bir adamsın. Neyse... belki de ben yanılıyorumdur. Sana kötü bir öğüt vermek istemem. Bana inanmak zorunda değilsin Felícito."

"Önemli olan para değil, Adelaida," dedi adam, kendinden emin bir şekilde. "Erkek adam kimseye kendini ezdirmez. Önemli olan bu işte."

II

Sigorta şirketinin patronu Senyor Ismael Carrera, öğle yemeğini birlikte yemeyi önermek için ofisine uğradığında Rigoberto, "Bir kez daha benden kararını gözden geçirmemi isteyecek," diye düşündü. Üç yıl daha çalışabilecekken erken emekli olmak istemesi diğer iş arkadaşları ve emrinde çalışanlar kadar Ismael'i de şaşırtmıştı. "Yıllardır başarıyla yönettiği bu işyerinde üç yıl daha çalışabilecekken, altmış iki yaşında emekli olmak da neyin nesi?" diyordu herkes. "Üstelik üç yüz kişiyi bulan çalışanların hepsi tarafından sevilip sayılıyorken..."

"Sahiden, niye erken emekli oluyorum ki?" diye düşündü Rigoberto. Kendisi de pek iyi bilmiyordu bunun nedenini. Ama kararı kesindi. Altmış beş yaşını beklemeden emekli olursa daha az kıdem tazminatı alacağını ve yaş sınırını doldurana kadar çalışanlara tanınan diğer haklardan yararlanamayacağını bilmesine rağmen geri adım atmayacaktı.

Üzerindeki karamsarlığı atabilmek için, emekli olunca kendisine kalacak boş zamanlarda neler yapabileceğini hayal etmeye çalıştı. Dış dünyanın barbarlıklarına kapalı kendi küçük dünyasında saatler geçirecek, çok sevdiği gravürlerini seyredecek, kitaplığını dolduran sanat kitaplarını okuyacak, kaliteli müzik dinleyecek, Lucrecia'yla

birlikte yılda bir, ilkbaharda ya da sonbaharda Avrupa'ya giderek sanat festivallerine katılacak, müzeleri ve sanat galerilerini gezecek, çok sevdiği resimleri ve heykelleri tekrar tekrar görecek, gizli galerisindeki koleksiyona yenilerini eklemek üzere araştırmalar yapacaktı. Matematiği çok iyiydi ve hesabını çoktan yapmıştı: Emekli ikramiyesiyle birlikte bir milyon doları bulacak olan birikimi, mantıklı harcamak koşuluyla, Lucrecia'yla birlikte rahat bir yaşlılık geçirmelerine de, Fonchito'nun geleceğini garanti etmeye de yetecekti.

"Evet," dedi kendi kendine. "Uzun, mutlu ve kültür dolu bir yaşlılık..." Peki, geleceği bu kadar iyi görünürken içindeki bu kaygı neydi? Edilberto Torres olayı mı etkilemişti onu? Ya da emeklilik öncesi bunalıma mı girmişti? Özellikle de şimdi yaptığı gibi gözlerini, bürosunun duvarlarında asılı duran diplomaların ve resimlerin, sıra sıra dizilmiş kitapların, çalışma masasının üzerine milimetrik ölçülerle yerleştirilmiş defterlerin, kalemlerin, hesap makinesinin, sürekli açık duran bilgisayarın ve daima Bloomberg kanalını gösteren televizyonun üzerinde gezdirirken hissediyordu bu kaygıyı. Bütün bunları şimdiden özlüyor olabilir miydi? Bu büroda onun için önemli olan ve giderken alıp götüreceği şeyler Fonchito'nun bebekliğini, çocukluğunu ve ilkgençlik yıllarını gösteren fotoğraflarla Lucrecia'nın fotoğraflarıydı sadece. Üstelik Lima'nın göbeğinde, Carabaya Caddesi üzerindeki bu eski bina bir süre sonra sigorta şirketinin elinden çıkacaktı. San Isidro'da, Zanjón Nehri'nin kıyısındaki yeni ofis binasının inşaatı bitmek üzereydi. İçinde hayatının otuz yılını geçirdiği bu çirkin bina büyük olasılıkla yıkılacaktı.

Ismael kendisini öğle yemeğine davet ettiğinde her zamanki gibi Club Nacional'a götüreceğini sanıyordu. Bir kez daha *sábana*, yani çarşaf denilen o leziz yemeğe hayır deme gücünü bulamayacaktı kendisinde. Baklagil

hamurundan yapılan *tacu-tacu*'yla panelenen o kocaman bifteği yedikten ve birkaç kadeh şarap içtikten sonra günün geri kalan kısmını hazımsızlık ve şişkinlikten patlayacak gibi, uyuklayarak geçirecekti. Ama düşündüğünün aksine patron, daha binanın garajında Mercedes Benz'e binerlerken şoföre, "Miraflores'e gidiyoruz, Narciso," dedi. "La Rosa Náutica'ya." Sonra dönerek Rigoberto'ya açıklama yaptı: "Biraz deniz havası almak ve martı sesleri dinlemek iyi gelecek."

"Bir öğle yemeğiyle beni kandırabileceğini sanıyorsan delisin, Ismael," diye cevap verdi Rigoberto. "Ne yaparsan yap, emekli olacağım. Vazgeçmem için alnıma silah dayasan bile..."

"Öyle bir niyetim yok," dedi Ismael. "Bir katır kadar inatçı olduğunu biliyorum. Ayrıca biliyorum ki Lucrecia'nın sabrını tüketmekten başka bir şey yapmadan bomboş oturmak çok kısa süre sonra seni sıkmaya başlayacak. Tekrar şirkete almam için gelip dizlerinin üstünde bana yalvaracaksın. Seni yeniden işe alacağım elbette. Ama bak, şimdiden uyarıyorum; almadan önce de burnundan iyice getireceğim."

Ismael'le nasıl tanıştıklarını hatırlamaya çalıştı. Çok yıllar geçmişti o zamandan beri. Gençliğinde farklı, nazik, arkadaş canlısı, iyi bir delikanlıydı Ismael. Clotilde'yle evleninceye kadar da oldukça çapkındı. Evli-bekâr, genç-yaşlı, nice kadının nefesini kesmişti. Artık iyice ihtiyarlamıştı. Cildi buruşmuş, şişmanlamış, saçları dökülmüştü. Birkaç tel ak saç kalmıştı kafasında. Yürürken ayaklarını sürüyordu. Dişlerinin takma olduğu da belliydi. (Miami' de bir dişçiye yaptırmıştı o dişleri.) Yıllar, üstüne de ikizler, fiziksel olarak çökertmişlerdi onu. Rigoberto sigorta şirketinin hukuk bölümünde işe başladığı ilk gün tanımıştı Ismael'i. Otuz yıl oluyordu. Upuzun otuz yıl! Nerdeyse bir ömür! Ismael'in babasını, şirketin kurucusu

Don Alejandro Carrera'yı hatırladı. Yorulmak nedir bilmeyen, güçlü bir adamdı Don Alejandro Carrera. Oldukça zor bir insan olmasına rağmen onun varlığı bile şirket çalışanlarına güven vermeye ve işlerin düzenli yürütülmesine yeterdi. Ismael babasına saygı duyardı ama açıkçası ona karşı sevgi beslememişti. Çünkü Don Alejandro, biricik oğlu İngiltere'deki eğitimini tamamlayıp döndüğünde hemen işe koşmuştu onu. Ismael, Londra Üniversitesi'nde iktisat eğitimini tamamladıktan sonra, giderek güçlenen bir kuruluş olmaya başlayan Lloyds Bankası'nda, kantin yönetimi, elektrik işleri, temizliğin denetlenmesi, güvenlik de dahil olmak üzere her departmanda çalışarak bir yıl staj yapmıştı. Kırk yaşına merdiven dayamış biri olarak, babasının böyle davranmakla onu küçük düşürdüğüne inanıyordu. Don Alejandro biraz despot biri olsa da Rigoberto ona hayranlık duyardı: Şirketin kaptanıydı o! Sıfırdan koskoca bir kurum yaratmıştı! Borçlanarak elde ettiği çok küçük bir sermayeyle başlamıştı işe. Ama şurası da gerçek ki Ismael, babasının çok iyi bir takipçisi olmuştu. O da babası gibi yorulmak nedir bilmeden çalışırdı. Gerektiğinde de dizginleri eline almayı bilirdi. İkizlere gelince: Tam tersine... Carrera ailesinin soyu onlarla birlikte çöplüğe yuvarlanıp gidecekti. İkisi de işadamı olmak konusunda dedelerine ve babalarına hiç benzememişlerdi. Ismael öldükten sonra vay o koca sigorta şirketinin haline! İyi ki o zaman geldiğinde şirketin yöneticisi kendisi olmayacaktı. O fırtınayla boğuşmak zorunda kalmayacaktı. Peki, emekliliğini erteletmeye ikna etmek için değilse, acaba ne için kendisini yemeğe davet etmişti patronu?

La Rosa Náutica çok kalabalıktı bugün. Çoğu İngilizce ya da Fransızca konuşan turistlerdi. Don Ismael pencere kenarında bir masa ayırtmıştı. Özel kıyafetleriyle dalgaların üzerinden aşan sörfçüleri seyrederek birer

Campari içtiler. Kıyıdaki yarları örtecek kadar alçalmış bulutlarıyla, çığlık çığlığa uçuşan martılarıyla, gri bir kış günüydü. Bir sümsük kuşu sürüsü kıyıya çok yakın yüzüyordu. Dalgaların ritmik bir sesle kıyıya çarpıp geri dönmelerini izlemek çok hoştu. Rigoberto, "Yazdan bin kat daha iyi olmasına rağmen Lima'da kış mevsimi çok hüzünlü," diye düşündü. Izgara mezgit ile salata istedi. Tüm öğleden sonrayı kendisini uyurgezer gibi hissederek ve sürekli esneyerek geçirmek istemediğini, yapması gereken çok iş olduğunu, bu yüzden de ağzına bir damla şarap koymayacağını söyledi patronuna. Görünüşe bakılırsa Ismael kendini iyice dış dünyadan soyutlamıştı; hiçbir şey duymuyor gibiydi. Nesi vardı acaba?

Sonunda patronu uykudan uyanır gibi, "Biz ikimiz dostuz, değil mi?" diye sordu.

"Sanırım öyle, Ismael," dedi Rigoberto. "Bir patronla yanında çalışan biri ne kadar gerçek dost olabilirlerse... Biliyorsun, seviye farkı..."

Ismael ciddi bir yüzle, "Zaman zaman birbirimizle ters düştüğümüz oldu elbette," diye devam etti. "Ama en azından şu otuz yıl boyunca dostluğumuzu korumayı başardık. Öyle değil mi sence de?"

"Bütün bu duygusal sözleri ben emekli olmaktan vazgeçeyim diye mi söylüyorsun?" diye damarına bastı Rigoberto. "Ben gidersem şirketin batacağını mı söyleyeceksin bana?"

Ismael hiç şaka yapacak havada değildi. Biraz önce getirip önüne koydukları parmesan peynirli istiridyelere zehirli bir şeye bakar gibi bakıyordu. Dudakları, takma dişlerinin takırtısı duyulacak kadar titriyordu. Yarı kapalı duran gözlerinde bir huzursuzluk okunuyordu. Nesi vardı acaba? Prostat mı? Kanser mi?

Ismael gözlerini yerden kaldırmadan, çok alçak bir sesle, "Senden bir iyilik isteyecektim," diye mırıldandı.

Bakışlarını kaldırdığında Rigoberto onun gözlerinde derin bir üzüntü gördü. "Basit bir iyilik değil Rigoberto... Çok büyük bir iyilik!"

Rigoberto şaşırmıştı. "Elimden gelirse, elbette yaparım," dedi. "Neyin var Ismael? Şu suratının haline bak!"

Ismael gözlerini yeniden istîridyelere dikerek, "Benim şahidim olmanı istiyorum," dedi. "Evleneceğim."

Rigoberto'nun elindeki çatal, ucundaki balık parçasıyla bir süre havada asılı kaldı. Sonra, ağzına götürmek yerine çatalı tekrar tabağa bıraktı. "Kaç yaşında acaba?" diye düşündü. "En azından yetmiş beş olmalı... ya da yetmiş sekiz... Yoksa seksen mi?" Ne diyeceğini bilemiyordu. Şaşkınlıktan dili tutulmuştu.

"İki şahide ihtiyacım var," diye devam etti Ismael. Artık bakışlarında daha kendine hâkim bir ifade vardı. "Bütün tanıdıklarımı ve arkadaşlarımı tek tek gözden geçirdim. Sonunda gerçekten güvenebileceğim iki kişi buldum: Sen ve şoförüm Narciso. Şoförüm şahidim olmayı kabul etti. Sen de eder misin?"

Rigoberto hâlâ ne bir sözcük söyleyebilecek ne de şaka yapacak durumdaydı. Sadece başını sallayarak kabul ettiğini belirtti.

Sonunda, "Elbette, Ismael," dedi dili dolaşarak. "Ama, bunun ciddi olmadığını söyle bana. Bu, yaşlılıktan doğan demansın ilk belirtisi olmasın?"

Ismael gülümsedi. Ama gülümsemesinde neşenin kırıntısı bile yoktu. Bembeyaz takma dişlerini göstererek ağzını tavana kadar açmıştı. "Yetmiş-seksen yaşına gelip de son derece dinç kalan insanlar da var elbette," diye düşünüyordu Rigoberto. Ama bu durum patronu için söz konusu olamazdı. Köşeli kafasında, beyaz saçların altındaki deride lekeler iyice artmış, boynu ve alnı kırış kırış olmuştu. İyice çökmüş görünüyordu. Yeni ütülenmiş açık mavi gömleğiyle, altın tokalı kravatıyla, ceketinin göğüs

cebindeki mendiliyle giyinişi her zamanki gibi son derece zarif ve şıktı.

Duyduklarına geç de olsa tepki verebilen Rigoberto birdenbire, "Aklını mı kaçırdın Ismael?" dedi haykırırcasına. "Gerçekten evlenecek misin? Bu yaşta?"

Ismael'in kendinden emin bir tonda, "Son derece haklı gerekçeleri var bu kararın," dediğini duydu. "Üzerime geleceklerini bile bile aldım bu kararı. Sana şunu söylemem gerekir: Evlenirken şahidim olacaksan, senin de başın ağrıyacak demektir. Bildiğin şeylerden söz etmeye gerek yok."

"Haberleri oldu mu?"

Patronu sabırsızca, "Böyle saçma sapan sorular sorma bana, lütfen," dedi. "İkizler bunu öğrendikleri zaman avazları göklere çıkacak. Bu evliliği iptal ettirmek için dünyayı ayağa kaldıracaklar. Aklımın başımda olmadığını söyleyip beni tımarhaneye kapatmaya çalışacaklar. Hatta bir kiralık katil tutup beni öldürtmeye kalkacaklar. Yapabilirlerse tabii. Bütün bunları biliyorsun, buna rağmen şahidim olmayı kabul ettin. Yanılmamışım. Her zaman düşündüğüm gibi çok dürüst ve güvenilir bir dostsun. Sağ ol, ihtiyar!"

Elini uzattı, Rigoberto'nun kolunu dostça sıkarak bir süre tuttu.

Rigoberto bir lokma balığı zar zor yuttuktan sonra, "En azından bu şanslı gelinin kim olduğunu söyle," dedi. İştahı kaçmıştı.

Ismael muzipçe bakarak bu kez gerçekten gülümsedi. Konuşurken gözbebeklerinde hınzır bir pırıltı yanıp sönüyordu.

"Önce bir yudum bir şey iç, Rigoberto," dedi. "Evleneceğimi söylediğim zaman bembeyaz kesildin. Kiminle evleneceğimi duyduğun zaman kalp krizi geçirebilirsin."

Bu giriş Rigoberto'nun merakını daha da artırmıştı.

"Servet avcısı bu kadın çok mu çirkin?" diye homurdandı.

Ismael kadının adını heceleyerek, "Armida'yla evleniyorum," dedi. Rigoberto'nun vereceği tepkiyi beklerken tıpkı bir böcekbilimcinin bir böceğe baktığı gibi inceliyordu onu.

"Armida... Armida..." Bütün tanıdıklarını aklından geçirmeye çalışıyordu Rigoberto. Ama tanıdıkları arasında Armida diye biri yoktu.

"Tanıyor muyum?" diye sordu.

Ismael onu dikkatle inceleyerek ve tartarak, "Armida," diye tekrarladı. Gülümsemeye devam ediyordu. "Çok iyi tanıyorsun. Binlerce kez evimde gördün onu. Ama hiçbir zaman dikkat etmedin ona. Çünkü evde çalışan bir hizmetçiye kimse önem vermez."

Ucunda yine bir parça balık bulunan çatal parmaklarının arasından kaydı, yere düştü. Çatalı almak için eğildiği zaman kalbinin yerinden fırlayacakmış gibi çarptığını fark etti. Patronunun güldüğünü duydu. Olabilir miydi bu? Gerçekten bir hizmetçiyle mi evlenecekti? Bu tür şeyler sadece pembe dizilerde olmaz mıydı? Ismael ciddi mi konuşuyordu yoksa onunla dalga mı geçiyordu? Dedikoducuların gevezelikleri, uyduracakları şeyler, bu olay üzerine anlatacakları fıkralar Lima'yı sallayacaktı. Uzun sürecek bir eğlence çıkmıştı insanlara.

"Burada aklını kaçırmış birinin olduğu kesin," dedi dişlerinin arasından. "Sen mi, ben mi? Yoksa ikimiz birden mi kaçırdık keçileri, Ismael?"

"Çok iyi bir kadın. Birbirimizi seviyoruz," dedi patronu. Artık kendinden çok emin konuşuyordu. "Onu çok uzun zamandan beri tanıyorum. Göreceksin, yaşlılığımda bana iyi bir eş olacak."

Evet, Rigoberto sonunda hatırlamıştı kadını: Tipik bir sahilliydi. Oldukça hoş bir melezdi. Esmer, zayıf, sim-

siyah saçları ve pırıl pırıl gözleri olan, davranışları rahat, kendinden emin bir kadındı. "Kadından kırk yaş büyük olmalı," diye düşündü. "Belki de daha fazla... Ismael aklını kaçırmış."

"Yaşlılığında Lima'nın maskarası olmayı aklına koydunsa bunu kesinlikle başaracaksın," diye içini çekerek devam etti Rigoberto. "Allah bilir kaç yıl boyunca dedikoducuların alay konusu olacaksın. Belki de yüzlerce yıl..."

Patronu ona hak verircesine samimiyetle güldü.

"Sonunda söyleyebildim sana Rigoberto," dedi hafiflemiş bir şekilde. "Gerçekten, sana söylemek çok zor geldi bana. Artık sana açıkça itiraf edebilirim ki içimde bin bir şüphe dolaşıyordu. Nasıl söyleyeceğimi düşünürken utançtan ölüyordum. Narciso'ya anlattığım zaman onun da gözleri fincan gibi açıldı, neredeyse dilini yutuyordu. Neyse, biliyorsun artık. Büyük bir skandal kopacak elbette ama bu beni hiç ilgilendirmiyor. Şahidim olmayı kabul ediyor musun?"

Rigoberto evet dercesine kafasını sallıyordu; eğer Ismael'in yapmak istediği buysa ona nasıl hayır diyebilirdi ki?.. Ne söylemesi gerektiğini kestiremiyordu.

"Bu evliliği yapmak zorunda mısın, Ismael?" Sonunda söyleyebilmişti. "Demek istediğim, çok büyük sorunlar yaratabilir bu. Sadece skandaldan söz etmiyorum, ne demek istediğimi anlıyor musun? Oğullarınla başını derde sokmaya değecek mi? Bu çok yorar seni. Bir evliliğin yasal yönleri, ekonomik zorunlulukları vardır. Yani, böyle bir çılgınlığa kalkışmadan en önce tüm bunları enine boyuna düşündün mü?"

Patronunun yarım bardak beyaz şarabı bir dikişte içtiğini gördü. Umursamadığını belirtmek için omuzlarını çekerken bir yandan da Rigoberto'nun söylediklerini onaylıyordu.

İğneleyici bir dille, "Elbette," dedi. "Beni haciz altına

almaya çalışacaklar. Yargıçlardan ve avukatlardan pek çoğuna bir şeyler yedirmek gerekecek tabii. Ben onlardan daha zenginim; bana karşı dava açsalar bile kazanamazlar."

Gözlerini denize dikmiş, Rigoberto'ya hiç bakmadan, yandaki masalardan duymasınlar diye sesinin tonuna dikkat ederek konuşuyordu. Ama bu arada hiç kuşkusuz, sörf yapanları da, martıları da, beyaz köpükler saçarak kumsala doğru koşan dalgaları da, Costa Verde sahil yolundan ip gibi iki sıra halinde geçip giden otomobilleri de görmüyordu. Sesi giderek öfke doluyordu.

"Bütün bunlara değer mi Ismael?" diye ısrar etti Rigoberto. "Avukatlar, noterler, yargıçlar, mahkemelere çıkmalar, mideni bulandıracak kadar özel hayatına burnunu sokan gazetecilerle uğraşmalar... Dağıtacağın bir servet tutarındaki paranın üstüne bir de bu korkunç şeylerle uğraşmak... Baş ağrıları, sinir bozuklukları... Bütün bunlara değer mi?"

Ismael cevap vermek yerine başka bir soruyla Rigoberto'yu şaşırttı:

"Eylülde geçirdiğim kalp krizini hatırlıyor musun?"

Rigoberto çok iyi hatırlıyordu. Herkes Ismael'in öleceğini sanmıştı. Ancón'daki bir öğle yemeğinden dönerken, otomobilde yakalanmıştı krize. Narciso onu hemen San Felipe Kliniği'ne götürmüştü. Uzun bir süre yoğun bakımda tutmuşlardı Ismael'i. Sürekli oksijen veriliyordu. O kadar güçsüzdü ki konuşamıyordu bile.

"Ne korkuttun bizi ha! Sınavı geçemeyeceksin sanmıştık. Nerden aklına geldi bu şimdi?"

"Armida'yla evlenmeye o zaman karar verdim." Ismael'in suratı ekşidi, sesi acıyla doldu. O anda her zamankinden daha yaşlı görünüyordu. "Evet, tabii, ölümün kenarındaydım. Çok yakından gördüm ölümü; ona dokundum, onu kokladım. Konuşamayacak kadar güçsüzdüm ama konuşulanları duyuyordum. Alçak oğullarım

bunu bilmiyorlar. Sana anlatabilirim. Sadece sana... Ağzından bir şey kaçırma sakın! Lucrecia'ya bile söyleme. Yemin et!

'Doktor Gamio apaçık söyledi,' dedi Miki. Sesini alçaltmaya bile gerek görmeden, heyecanla konuşuyordu. 'Bu gece nalları dikecekmiş. Çok şiddetli bir krizmiş bu. İyileşmesi için en ufak bir şans bile yokmuş.'

'Alçak sesle konuş,' diye uyardı onu Escobita. Kendisi, formol kokan bu odada, siluetleri iyice belirsizleştiren o loş ışıkta fısıltıyla konuşuyordu. 'Umarım Tanrı da duymuştur dediklerini de tez zamanda gerçek olur. Avukatı Arnillas'ın ofisinde saklanan vasiyet hakkında araştırma yapamadın mı? Canımıza okumak istiyorsa, okumuştur. Bu bok ihtiyar her şeyi bilir.'

'Arnillas'ı satın almış; ağzından laf çıkmıyor,' dedi Miki. Sesini alçaltmıştı bu kez. 'Bu öğleden sonra, ağzından laf alabilirim diye onu görmeye gittim. Ama mümkün değil, konuşmadı. Yine de işi eşelemeye devam ettim. Bu ihtiyar istese bile bizi mirasından mahrum edemez. Bizi şirketten atmış olsa da bunu kanıtlayacak ne bir belge var ortada ne de bir kanıt. Kanun çok açık. Biz zorunlu vârisleriz. Böyle deniyor: Zorunlu vârisler. İstese de bizi mirasından yoksun bırakamaz birader.'

'Bu kadar emin olma dostum. Her türlü dalavereyi bilir o! Bizi beş parasız bırakmak isterse bunu yapmaya gücü yeter.'

'Umarım bugünü sağ çıkarmaz,' dedi Miki. 'Yoksa bir gece daha bizi uykusuz bırakır bu moruk.'

'Bokumun ihtiyarı, bir an önce gebersin!' dediklerini hatırladı Ismael. "Bir metre ötemde, benim ölmek üzere oluşumdan pek mutlu, bunları konuşuyorlardı," dedi. Gözleri boşluğa çevrili, alçak sesle konuşuyordu. "Biliyor musun Rigoberto, beni ölümden kurtardılar. Evet, yemin ederim, beni ölümden onlar kurtardı. Onların bu

saçmalıklarını duyduğum zaman inanılmaz bir yaşama iradesi geldi bana. Ölmemek, onlara bu zevki tattırmamak istedim. Vücudum tepki verdi buna. Orada, o klinikte, Armida'yla evlenmeye karar verdim. Onlar benim canıma okumadan önce ben onların canına okuyacağım. Kavga mı istiyorlar? İşte kavga! Görecekler! Suratlarının ne hal alacağını tahmin edebiliyorum."

Öfke, kırgınlık, hayal kırıklığı yalnız söylediği sözcüklerden değil, ağzını çarpıtan yüz ifadesinden ve peçeteyi sıkan ellerinden de belli oluyordu.

"Belki de bir halüsinasyon ya da karabasan gördün," diye geveledi Rigoberto. Söylediğine kendisi de inanmıyordu. "Verdikleri onca ilacın etkisiyle bütün bunları hayal etmiş olabilirsin. Seni gördüm, sayıklıyordun."

Onun söylediklerine hiç aldırış etmeden, "Oğullarımın beni hiçbir zaman sevmemiş olduklarını biliyordum," diye devam etti patronu. "Ama benden bu kadar nefret ettiklerini bilmiyordum. Bir an önce mirasıma konabilmek için hemen geberip gitmemi isteyecek kadar nefret ediyorlar benden. Babamın ve benim, gece gündüz dur durak bilmeden çalışarak bunca yıldır biriktirdiklerimizin altından girip üstünden çıkmak istiyorlar. Ama yok öyle. Emin ol, o sırtlanlara zırnık bile kalmayacak."

"Bu sırtlan sözcüğü Ismael'in oğullarına pek uyuyor," diye düşündü Rigoberto. İkisi de birbirinden beterdi. Dedelerinin ve babalarının soyadını ayaklar altına alan serseri, küfürbaz, rezil asalaklardı ikisi de. Neden böyle olmuşlardı acaba? Sevgi ve ilgi eksikliğinden olamazdı. Tam tersine, Ismael ve Clotilde onlar için canlarını verirlerdi. Çocuklarının en iyi eğitimi almaları için her şeyi yapmışlardı. Onların büyüyüp birer beyefendi olduklarını hayal ederlerdi hep. Nasıl olmuştu da ikisi de böyle düzenbaz olup çıkmışlardı? Ölümün eşiğindeki babalarının başucunda bu şekilde konuşmuş olmaları hiç de on-

lardan beklenmeyecek bir şey değildi. Üstelik bu eşek herifler, babalarının kendilerini duyabileceğini düşünmemişlerdi bile. Bundan daha beteri de beklenirdi onlardan. Bunca yıl boyunca birçok kez patronunu, oğullarının yaptığı kötülükler yüzünden gözyaşı dökerken görmüştü. Ismael de, Clotilde de, ikizlerin ilkgençlik yıllarından beri yol açtıkları skandallar yüzünden az acı çekmemişlerdi.

Lima'nın en iyi kolejine gitmişler, zayıf oldukları dersler için özel öğretmenlerden dersler almışlar, ABD' de ve İngiltere'de yaz okullarına gönderilmişlerdi. İngilizceyi öğrenmişlerdi ama İspanyolcayı argo sözcüklerle dolu bir sokak jargonuyla ve okuması yazması bile olmayan Lima'lı gençlerin aksanıyla konuşurlardı. Hayatları boyunca ne bir kitap okumuşlardı ne de bir gazete. Büyük olasılıkla Latin Amerika ülkelerinin başkentlerini bile doğru dürüst bilmezlerdi. Üniversitede bir yıl olsun okuma gayretleri de olmamıştı. Daha ilkgençlik yıllarında Pucusana'da gencecik bir kızcağızı gençlerin birlikte eğlendikleri bir eğlenceden adeta saçlarından sürükleyerek zorla alıp götürmüşler, ona tecavüz etmişlerdi. Kızın şövalye romanlarından alınmışa benzer bir adı vardı: Floralisa Roca. Korku dolu, ağlamaklı gözlerle bakan, korkudan tir tir titreyen, zayıf, güzelce bir kızdı. Rigoberto kızı çok net hatırlıyordu. Bu konuda yüklenmek zorunda kaldığı rol hâlâ vicdanında ağır bir yük olarak duruyordu. O günler tekrar gözünün önüne geldi: Avukatlar, polisler... Bu olayın ticari çevrelerde duyulmaması ve ikizlerin adlarının *La Prensa* ve *El Comercio* gazetelerinde yer almaması için uğraşmalar... Kızın annesi ve babasıyla Rigoberto kendisi konuşmak zorunda kalmıştı. Ica'lı bir çiftti. Onları sakinleştirmek ve olayın üstünü örtmelerini sağlamak elli bin dolara mal olmuştu. O zamanlar bu bir servet demekti. O günlerden birinde Ismael'le yaptıkları bir konuşma hafızasında bugün gibi taptaze duruyordu. Pat-

ronu başını ellerinin arasına almış, gözyaşları içinde, "Biz nerede yanlış yaptık Rigoberto?" diyordu. "Clotilde ile ben, Tanrı'nın bizi böyle cezalandırması için ne yaptık? Nasıl oldu da çocuklarımız böyle eşkıya oldu? Yaptıklarından en küçük bir pişmanlık bile duymuyorlar. Üstelik suçu o zavallı kızın üzerine atıyorlar. Sadece tecavüz etmekle kalmamışlar, bir de fena halde dövmüşler kızcağızı." Eşkıya! İkizlere tastamam uyuyordu bu sözcük. Belki de Clotilde ile Ismael onları aşırı şımartmışlardı. Otoritelerini hiç hissettirememişlerdi. Yaptıkları hataları hemen affetmemeleri gerekirdi. İkizlerin hataları! Sarhoşken ya da uyuşturucu aldıktan sonra otomobil kullanmaya kalkıp arabayı bir yerlere çarpmalar... Babalarının adını kullanarak borçlanmalar... İş öğrensinler diye Ismael onları ofise aldığında sahte makbuzlar vermeler... Rigoberto için karabasan gibiydi o günler. Bizzat kendisi patrona gidip ikizlerin yedikleri halta haber vermek zorunda kalıyordu. Günlük harcamalar için gereken paranın tutulduğu kasayı boşaltmaya kadar vardırmışlardı işi. Neyse ki bu olay bardağı taşıran son damla oldu. Sonunda Ismael onları işten kovdu. Hovardalıklarını finanse etmek için de onları maaşa bağlamayı tercih etti. İkisinin yedikleri haltlar saymakla bitmezdi. Örneğin, Boston Üniversitesi'ne girdikleri zaman anneleri ve babaları nerdeyse bayram etmişlerdi. Birkaç ay sonra Ismael onların üniversiteye hiç ayak bile basmamış olduklarını öğrendi. Sahte kayıt ve not belgeleriyle babalarını kandırıyorlardı. İkisinden biri –Miki mi Escobita mı belli değildi– Miami'de bir yayaya çarpmıştı. Tutuksuz yargılanmayı fırsat bilip Lima'ya kaçtı. Böylece ABD'de firari olarak kabul edildi. Tekrar oraya dönecek olursa hapse atılacaktı.

Clotilde öldükten sonra Ismael dizginlerini koyverdi. Canları ne isterse onu yapıyorlardı artık. Kırkına yaklaşmış koca adamlardı. Ismael onlara kalacak mirasın bir

bölümünü önceden kendilerine devretti. Böylece isterlerse kendi işlerini kurabileceklerdi. Ya da canları ne isterse onu yapacaklardı. Onlar da öyle yaptılar. Bu parayla Avrupa'ya gidip lüks bir hayat yaşadılar. Patron onların yaptıklarıyla kafasını daha çok ağrıtmak istemiyordu. Peki, ya şimdi ne olacaktı? Bu evliliği iptal ettirmeye çalışacakları kesindi, evlilik gerçekleşirse tabii. Bir yamyam oburluğuyla bekledikleri mirası asla başkasına kaptırmak istemeyeceklerdi. Babalarının evlendiğini öğrendikleri zaman ikizlerin kapılacakları büyük öfkeyi hayal etmeye çalıştı Rigoberto. Babaları Armida'yla evleniyordu! Bir hizmetçiyle! Bir melezle! Rigoberto içinden gülüyordu. İkizlerin suratları geliyordu gözlerinin önüne. Amma öfkeleneceklerdi ha! Skandal ayyuka çıkacaktı. Lima'nın telefonlarında dedikoducuların birbirlerine söyleyeceklerini duyar gibiydi. Olacakların hepsini şimdiden görebiliyor, işitebiliyor, hissedebiliyordu. Ama Lucrecia'ya bu haberi ne zaman verebileceğini bilmiyordu.

"Sen, Fonchito'dan memnun musun peki?" Patronunun sesi Rigoberto'yu kendine getirdi. "Kaç yaşında şimdi oğlun? On dört mü, on beş mi?"

Rigoberto oğlunun Ismael'in oğulları gibi olması ihtimalini düşününce bir an ürperdi. Oğlu serseri yaradılışlı olmadığı için şükretmeliydi.

"Aramız oldukça iyi," diye cevap verdi. "Lucrecia'yla araları daha da iyi. Fonchito onu öz annesi gibi seviyor."

"Şansın varmış. Bir çocuğun üvey annesiyle anlaşması her zaman kolay olmuyor."

"Fonchito iyi bir çocuk," dedi Rigoberto. "Çalışkan ve usludur. Ama insanlardan çok kaçıyor. Tam ergenliğe girdiği sıralar şimdi, biraz zor bir dönem tabii. Çok içine kapanık. Onu daha arkadaş canlısı görmek gerçekten hoşuma giderdi. Çıkıp arkadaşlarıyla partilere gitsin, eğlensin, kızlara âşık olsun isterdim."

Ismael, acıklı bir sesle, "Benim sırtlanlar o yaşlardayken öyle yaparlardı," dedi. "Arkadaşlarıyla partilere giderler, eğlenirlerdi. Belki de bu yüzden onları kötülüğe yönlendiren arkadaşlar edindiler. Seninkinin böyle olması daha iyi, ihtiyar."

Ismael'e Fonchito'nun o saçmalığını, karısıyla kendisinin "şeytan" adını verdikleri Edilberto Torres adlı adamın hayaletinin çocuğa görünmesi meselesini anlatacak oldu. Sözcükler Rigoberto'nun dilinin ucuna kadar geldi. Sonra kendini tuttu, bir şey söylemedi. Hem neden anlatacaktı ki? Ismael'in olayı nasıl göreceğini anlamak için mi? Başlangıçta kendisi de Lucrecia da bu tipin hayaletinin ortaya çıkışıyla epey eğlenmişler, bunu ergenlikteki çocuklarının renkli hayal gücüne bağlamış, onları şaşırtmak için icat ettiği oyunlardan biri olduğuna inanmışlardı. Ama artık endişeleri çocuğu bir psikoloğa götürmeyi düşünecek kadar artmıştı. Gerçekten, Thomas Mann'ın yazdığı *Doktor Faustus*'un şeytanla ilgili o bölümünü tekrar okuması gerekiyordu.

Rigoberto kahve fincanına üflerken, "Bunu yapacağına inanamıyorum hâlâ," dedi. "Evlenmek istediğine emin misin gerçekten?"

"Dünya'nın yuvarlak olduğundan emin olduğum kadar eminim," diye doğruladı patronu. Sadece o iki sırtlana derslerini vermek için değil. Armida'yı çok seviyorum. O olmasa ne yapardım bilmem. Clotilde öldüğünden beri benim için yaptıklarının karşılığını ödeyemem."

"Eğer hafızam beni yanıltmıyorsa Armida çok genç bir kadın," diye mırıldandı Rigoberto. "Kaç yaşında, biliyor musun?"

Ismael güldü, "Otuz sekiz," dedi. "Evet, genç. Umarım İncil'deki Kral Süleyman'ın karısının mutlu ettiği kadar o da beni mutlu eder. Neydi adı karısının, Süleymini miydi?"

Rigoberto geri adım atarak, "Peki, peki!" dedi. "Bu senin özel hayatın. Başkalarına öğüt verebilecek biri değilim ben. Git, evlen Armida'yla, isterse dünya üstümüze gelsin. Başka ne diyeyim ihtiyar?"

"Belki bilmek istersin; yatakta çok iyiyiz," diye övündü Ismael. Bu arada garsona hesabı getirmesi için işaret ediyordu. "Gerçi, daha iyi bir beraberlik için ara sıra Viagra kullanmaya ihtiyacım oluyor. Balayını nerede geçireceğimizi sorma sakın, söylemem!"

III

Felícito Yanaqué ilk mektuptan birkaç gün sonra, her cuma öğleden sonra yaptığı gibi Mabel'i görmeye gittiğinde, ikinci örümcekli mektubu aldı. Sekiz sene önce Mabel'e Castilla'da, El Niño afetinde yıkılıp ortadan kalkmış olan eski köprünün yakınlarındaki bu evi tutmuştu. Önceleri haftada iki ya da üç kez giderdi Mabel'i görmeye. Ama zamanla bu ziyaretler sadece cuma günleri, ofisten çıktıktan sonra gitmekle sınırlı kalmaya başladı. Birkaç saati birlikte geçirirler ve çoğu zaman akşam yemeğini ya şehir merkezindeki bir Kreol restoranında ya da yakınlardaki, Peru usulü Çin yemekleri yapan *chifa* lokantalarından birinde yerlerdi. Bazen de Mabel evde, Felícito'nun çok sevdiği özel yemeğini hazırlardı: *Seco de chabelo.*[1] Soğuk bir bira eşliğinde bu yemeği yemek Felícito'yu çok mutlu ederdi.

Mabel kendine çok iyi bakardı. Birlikte oldukları bu sekiz yıl boyunca hiç kilo almamıştı. Vücudunun sportmen silueti, incecik beli, dimdik göğüsleri, yuvarlacık kalçalarıyla gözleri kamaştırıyordu. Sokakta yürürken herkes hayranlıkla ona bakardı. Düz saçlı, kalın dudaklı, bem-

1. Piura şehrinin tipik yemeklerinden. Büyükbaş hayvan ya da domuz filetosu, yeşil muz, soğan, sarmısak, biber ve kişnişle hazırlanır. (Ç.N.)

beyaz dişli, kahkahasıyla etrafına neşe saçan bir esmer güzeliydi. Felícito onu hâlâ ilk tanıdığı günkü kadar çekici buluyordu.

İlk kez Buenos Aires Mahallesi'ndeki eski stadyumda karşılaşmışlardı. Tarihi bir maç oynanıyordu o gün. Otuz yıldan beri birinci lige çıkamamış olan Atlético Grau, Alianza Lima'yı yere sermişti. Nakliyecinin kalbine aşk oku da işte o gün saplanmıştı. Dostu, meslektaşı, rakibi Colorado Vignolo –La Perla del Chira Şirketi'nin sahibi– dalga geçiyordu onunla: "Dilin tutuldu galiba, dostum!" Piura takımlarının Lima'dan ya da başka şehirlerden gelen takımlara karşı oynadıkları maçlara birlikte giderlerdi. "Şu esmer güzelinden gözlerini alamadığına göre bütün golleri sen yemişsin anlaşılan." "Bu kadar güzel bir kadın görmedim!" diye mırıldandı Felícito. "Olağanüstü güzel!" Birkaç metre ötede duruyordu. Yanındaki genç adam kollarını onun omuzlarına sarmıştı. Üstelik arada bir de saçlarını okşuyordu. Biraz sonra Colorado Vignolo, Felícito'nun kulağına şöyle fısıldadı: "Onu tanıyorum. Adı Mabel. Sıkı dur dostum: O kadın bir kibar fahişe." Felícito yerinden sıçradı. "Ne diyorsun?! Şu nefis yaratık bir orospu mu yani?"

Colorado dirseğiyle Felícito'ya vurarak, "Tam olarak öyle değil," diye düzeltme yaptı. "Kibar fahişe, dedim, orospu demedim. İkisi farklı şeyler, sevgili meslektaşım. Mabel asil bir kadındır ya da öyle sayılır. Sadece çok özel kişileri evinde kabul eder. Tahminimce de onları epeyce yolar. İstersen senin için telefonunu bulabilirim."

Dediği gibi telefon numarasını buldu, getirdi. Felícito utançtan yerin dibine geçerek kadını aradı. Colorado gibi fahişelerin peşinden koşan, çapkın biri değildi o. Her zaman, işine ve ailesine bağlı, sade ve düz bir hayatı olmuştu. Uzun çabalardan sonra, stadyumda görmüş olduğu o güzel kadından bir randevu alabildi. İlk buluşma

yerleri olarak Grau Bulvarı'ndaki Balalaika adlı kafeyi seçmişti kadın. Kafe tam da BYAM'ın (Başkalarının Yaşamlarını Araştırma Merkezi) kurucuları olan dedikoducuların akşamüstleri oturup bir şeyler içtikleri açık hava barlarının yanındaydı. Birlikte öğle yemeği yediler ve uzunca bir süre konuştular. Felícito bu genç ve güzel kadının karşısında utana çekine oturuyordu. Kendi kendine karısı Gertrudis, oğulları Tiburcio ya da Miguelito çıkıp gelecek olsalar, Mabel'i onlara nasıl tanıtacağını düşünüyordu. Mabel onunla bir kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyordu. "Benim gibi bir kadına âşık olmak için çok yaşlı ve geçkinsin. Üstelik de ufak tefeksin. Seninle birlikte olursam hep düz ayakkabılar giymek zorunda kalacağım." Nakliyeciyle keyfince oynuyordu. Arada bir neşeyle yüzünü ona yaklaştırıyor, kıvılcım saçan gözlerle bakıyor, kolunu ya da elini tutuyordu. Bu temas Felícito'nun tepeden tırnağa erimesine yetiyordu. Mabel'in evi, Mangachería Mahallesi'nde, eski San Teodoro Mezarlığı'na yakın bir yerde, çerçöple, sokak köpekleriyle ve kumla dolu, labirent gibi karmaşık o daracık sokaklardan birindeydi. Felícito Yanaqué kadının evine ilk kez adımını atıncaya kadar üç aya yakın onu sinemalara, Catacaos'taki meyhanelere, Yacila Plajı'nda gezmelere götürmek, yemeğe çıkarmak, pahalı bilezikler, kolyeler, ayakkabılar, giysiler almak zorunda kaldı. Kadınla ilk kez yattığı gün, hayatında ikinci kez ağladı (ilki, babası öldüğü zamandı).

"Neden ağlıyorsun ihtiyar? Hoşuna gitmedi mi?"

"Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım," diye itiraf etti Felícito. Bu sırada dizlerinin üzerine çökmüş kadının ellerini öpüyordu. "Yemin ederim, şimdiye kadar mutluluk nedir bilmiyormuşum. Bana mutluluğu sen öğrettin Mabelita!"

Kısa bir süre sonra, sözü fazla dolandırmadan Mabel'e, bu keçilerle ve *mangache* diye de anılan zencilerle

dolu mahalleden daha iyi bir yerde, Piura'lıların dedikleri gibi ona küçük bir ev tutmayı, para kaygısı çekmeden rahatça yaşaması için aylık bir gelir bağlamayı teklif etti. Kadın çok şaşırmıştı. Doğrudan doğruya, "Geçmişim hakkında hiç soru sormayacağına ve kıskançlık yapmayacağına yemin et," dedi. "Yemin ederim, Mabel!" Böylece kadın kendisi aradı, Castilla'da, Don Juan Bosco Koleji yakınlarındaki bu evi buldu, zevkine göre dayadı döşedi. Felícito, kira kontratını imzaladı, ne olduğuna bakmadan bütün masrafları ödedi. Mabel'in aylığı her aybaşı, Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin tüm çalışanları gibi, tam zamanında nakit olarak eline teslim ediliyordu. Felícito, Mabel'i görmeye gideceği zaman önceden haber verirdi. Bu sekiz sene boyunca hiçbir zaman habersiz gitmedi kadının evine. Sevgilisinin yatak odasında bir erkek pantolonu görüp güç durumda kalmak istemiyordu. Görüşmedikleri zamanlarda kadının ne yaptığını da araştırmıyordu. Kendisini küçük düşürmeden istediğini yapması konusunda onu serbest bırakmıştı. Buna nasıl karşı çıkabilirdi ki? Mabel genç bir kadındı, eğlenmeye hakkı vardı. Kendisi gibi kısacık boylu, çirkin bir ihtiyarın sevgilisi olmayı kabul etmesi bile bir lütuftu. Buna aldırdığı da yoktu. Arada sırada Mabel'i uzaktan genç bir erkekle birlikte, bir dükkândan ya da bir sinemadan çıkarken görüyordu. O zaman kıskançlıktan midesine ağrılar giriyordu. Bazen de korkulu rüyalar görüyordu. Mabel rüyasında ona, "Evleniyorum, bu son görüşmemiz olacak ihtiyar," diyordu. Elinden gelse Mabel'le evlenirdi. Ama bunu yapamazdı. Sadece evli olduğu için değil; çocuklarının annesi olan Gertrudis'i yüzüstü bırakmak istemiyordu. Kendi hayırsız annesinin yaptığı gibi yapmayacaktı. Hiç tanımadığı annesi Yapatera'da, Felícito daha anne memesine muhtaç bir bebekken onu ve babasını terk edip gitmişti. Mabel hayatında gerçekten sevdiği tek kadındı. Gertrudis'i

hiç sevmemişti. Onunla evlenmek zorunda olduğu için evlenmişti. Gençliğinde yaptığı bir hatanın bedeli olarak... Belki de Gertrudis ve anası olacak o "diktatör" kendisine tuzak kurmuşlardı. (O konu aklına geldikçe içi yanardı. Bu yüzden de hiç hatırlamamaya çalışırdı. Yine de kafasının içinde döner dururdu.) Buna rağmen iyi bir koca olmuştu. Karısına ve çocuklarına kendisinden beklediklerinin çok üstünde bir hayat sunmuştu. Evlendikleri zaman çok fakir bir adamdı, bu yüzden Gertrudis ondan fazla bir şey beklemiyordu. Felícito'nun tüm hayatı ailesini iyi yaşatabilmek için dur durak bilmeden çalışarak geçmişti. Mabel'i tanıyıncaya kadar onun hayatı bundan ibaret olmuştu: Bu taşımacılık şirketini kurabilmek için gerekli olan küçük sermayeyi biriktirebilmek uğruna omuzları çökünceye kadar çalışmak, çalışmak, çalışmak... Bu genç kadın sayesinde bir kadınla yatmanın gerçekten heyecan verici, yoğun, çok hoş bir şey olabileceğini öğrenmişti. Denk geldiğinde, felekten bir gece çalmak için, birkaç kez Sullana Caddesi'ndeki geneleve gittiği olmuştu. Ne orada çalışan fahişelerde, ne birkaç kez çıktığı hafif meşrep kadınlarda, böyle bir şey görmüştü. Gertrudis'le sevişmeye gelince: Vücudun ihtiyacından doğan, sinirleri yatıştırmaktan başka amacı olmayan bu cinsel beraberlik her zaman çok kısa sürerdi. Tiburcio doğduğundan beri yataklarını da ayırmışlardı. Yirmi yıldan fazla olmuştu. Colorado Vignolo bir kadınla yatmanın ne kadar büyük bir haz olduğunu anlatır dururdu her zaman. O anlatırken Felícito şaşkınlıkla dinlerdi. Dostuyla karşılaştırıldığında kendisi bir keşiş hayatı sürmüştü.

Mabel onu sırtında sabahlıkla, her zamanki gibi güler yüzle, şefkat dolu sözcüklerle karşıladı. Felícito'nun elinden tutup doğruca yatak odasına götürürken, biraz önce seyretmiş olduğu pembe diziyi anlatıyordu. Panjurları indirmiş, vantilatörü çalıştırmıştı. Lambanın üze-

rine kırmızı bir bez örtmüştü; çünkü Felícito bu kızıl ışık altında onu çıplak seyretmekten çok hoşlanırdı. Felícito'nun soyunmasına ve yatağa yatmasına yardım etti. Ama Felícito'nun cinsel organı her zamankinin aksine, bugün Mabel'in okşamalarına, parmaklarıyla yaptığı masajlara cevap vermiyordu. Orada öyle küçücük, kat kat, kendi içine çekilmiş duruyordu.

Mabel âşığının cinsel organını avucunun içinde sıkıştırmaya devam ederken, şaşkınlıkla, "Bugün neyi var bunun, ihtiyar?" diye sordu.

Felícito rahatsız olmuştu. "Kendimi pek iyi hissetmediğimden olacak," dedi. "Belki de grip olacağım. Bütün gün başım ağrıdı. Arada bir de üşüme geliyor."

"Önce sana limonlu sıcak bir çay hazırlayayım. Bu uykucuyu uyandırmayı sonra deneriz." Mabel bir sıçrayışta yataktan kalktı, tekrar sabahlığını giyerken Felícito'ya, "Uyuyup kalma sakın, ihtiyar," dedi.

Ama elinde bir bardak çayla ve bir Panadol'la mutfaktan çıktığı zaman Felícito çoktan giyinmişti. Kırmızıya çalan mor çiçekli kumaşlarla kaplı mobilyalarla döşenmiş küçük salonda, "İsa'nın Yüreği" resminin altında, ciddi bir suratla tortop olmuş oturuyordu.

Mabel, Felícito'nun yanına çömeldi, olanca dikkatiyle ve yüzüne çok yakışan muhteşem bir ifadeyle onu incelemeye koyuldu. "Senin grip olmaktan daha ciddi bir sorunun var," dedi. "Artık benden hoşlanmıyor musun? Başka bir kadına mı âşık oldun yoksa?"

Felícito hayır anlamında başını iki yana salladı. Aynı anda Mabel'in elini sıkıca tutarak öptü.

"Dünyada en çok sevdiğim sensin," dedi yumuşacık bir sesle. "Başka bir kadına âşık olmam mümkün değil! Senin gibi bir kadını dünyanın hiçbir yerinde bulamam!"

Derin derin iç geçirdikten sonra cebinden örümcekli mektubu çıkardı.

Mektubu kadına uzatırken, "Birkaç gün önce bu mektubu aldım," dedi. "Bu yüzden içim rahat değil. Sana güvenim sonsuz Mabel; oku bakalım, ne diyeceksin?"

Mabel mektubu tekrar tekrar okudu. Yüzünden hiç eksik olmayan gülümseme silindi gitti. Gözlerine huzursuzluk doldu.

"Polise gitsen iyi olur sanırım," dedi, sonunda kararsız bir sesle. Sesinden kafasının karışmış olduğu belli oluyordu. "Bu bir şantaj; suç duyurusunda bulunman gerekir."

"Polise gittim zaten. Ama hiç önemsemediler. Ne yapacağımı gerçekten bilmiyorum aşkım. Karakolda konuştuğum çavuşun söyledikleri doğru aslında. Son zamanlarda Piura çok geliştiği için suç oranı da arttı. İşadamlarından ve şirketlerden haraç isteyen çeteler çoğaldı. Bunu daha önce de duymuştum. Ama benim başıma gelebileceği hiç aklım gelmemişti. İtiraf edeyim, kafam çok karışık, ne yapacağımı bilmiyorum Mabelita."

"Bu şantajcılara para vermeyeceksin, değil mi, ihtiyar?"

"Elbette hayır! Bir kuruş bile vermeyeceğim! Kimsenin beni ayakları altına almasına izin vermem! Bundan emin olabilirsin."

Adelaida'nın kendisine şantajcıların istediğini vermesini öğütlediğini de söyledi.

"Hayatımda ilk kez, Santera dostumun söylediğine uymayacağım galiba."

Mabel rahatsız olmuştu. "Ne kadar safsın, Felícito," diye karşı çıktı. "Bu kadar hassas bir konuda bir falcıya başvurmak ha! Bu cin gibi kadının mavallarını nasıl yutarsın bilmem."

"Benimle ilgili konularda hiç yanılmadı," dedi Felícito. Adelaida'dan söz ettiğine pişman olmuştu. "Ama merak etme, bu kez onun öğüdünü dinlemeyeceğim. Yapa-

mam. Yapmayacağım. Bu yüzden de canım yanacak belki de. Sanırım bir felaket üzerime doğru geliyor."

Mabel'in suratı iyice asıldı. Felícito o güzel kırmızı dudakların sinirden iyice büzülüp titremeye başladığını gördü. Kadın bir elini uzatıp adamın saçlarını yavaşça okşadı.

"Sana yardım edebilmeyi çok isterdim, ihtiyar," dedi, "Ama ne yapacağımı bilmiyorum."

Felícito anlayışla gülümsedi. Gitmeye kararlı, ayağa kalktı.

"İstersen ben de giyineyim, birlikte sinemaya gideriz. Biraz kafan dağılır belki."

"Yok, aşkım, film seyredecek halim yok. Özür dilerim. Başka bir zaman... En iyisi gidip yatayım. Gerçekten grip oluyorum galiba."

Mabel onu kapıya kadar geçirdi, çıkması için kapıyı açtı. O anda Felícito kapının ziline iliştirilmiş olan ikinci mektubu gördü. İrkilerek mektubu eline aldı, baktı: İlki gibi mavi değil, daha küçük, beyaz bir zarfa konmuştu. Zarfın içinde ne olduğunu hemen tahmin etti. Daracık sokakta, birkaç adım ötede, topaç çevirip duran birkaç çocuk vardı. Zarfı açmadan önce bu zarfı buraya kimin bıraktığını görüp görmediklerini sormak için çocukların yanına gitti. Çocuklar önce şaşkınlıkla birbirlerinin yüzüne baktılar, sonra omuzlarını silktiler: Hiçbir şey görmemişlerdi. Felícito eve geri döndüğü zaman Mabel gözlerinde korkuyla titriyordu. Rengi iyice uçmuştu.

Dudaklarını ısırarak, alçak bir sesle, "Nedir sence?" diye sordu. Gözlerini adamın elindeki açılmamış zarftan ayırmıyordu.

Felícito içeri girdi, koridordaki küçük lambayı yaktı, mektubu okumaya koyuldu. Mabel de onun koluna asılmış, boynunu uzatarak mektubu okumaya çalışıyordu. Felícito aynı mavi mürekkeple ve büyük harflerle yazılmış yazıyı tanıdı:

Senyor Yanaqué,

Organizasyonumuzun sizi uyarmış olmasına rağmen polise gitmekle büyük bir yanlış yaptınız. Biz bu konunun aramızda diyalog yoluyla çözülmesini arzu ediyoruz. Ama siz bize karşı savaş ilan etmektesiniz. Eğer istediğiniz buysa, olacak. Şunu da belirtelim ki kaybeden ve üzülen siz olacaksınız. Aksilik etmeyin; bunu sizin iyiliğiniz için söylüyoruz. Uzun yıllar boyunca ölesiye çalışıp biriktirdiklerinizi tehlikeye atmasanız iyi edersiniz, Senyor Yanaqué. Özellikle de, tekrar gidip polise şikâyet etmeyin. Yoksa çok üzüleceksiniz. Söylediklerimizi ciddiye alın.

Tanrı sizi korusun.

İmza yerinde de ilk mektuptaki gibi bir örümcek resmi vardı.

Mabel, Felícito'nun kolunu iyice sıkarak, "Peki ama neden buraya, benim evime bıraktılar bu mektubu?" diye kekeledi. Felícito onun tepeden tırnağa titrediğini fark etti. Rengi de solmuştu.

"Benim özel hayatımı yakından bildiklerini bana kanıtlamak için," dedi. Kolunu kadının omuzlarına atarak ona iyice sarıldı. Mabel'in çok korkmuş olduğunu hissedince yüreği sızladı. Saçlarından öperek devam etti: "Benim yüzümden bu meseleye karışmış olmana ne kadar üzüldüğümü tahmin edemezsin, Mabelita. Çok dikkatli ol aşkım. Göz deliğinden bakmadan kimseye kapıyı açma. Bu sorun ortadan kalkana kadar geceleri tek başına sokağa çıkmasan iyi edersin. Bu tiplerin ne kadar tehlikeli olduklarını tahmin bile edemezsin!"

Tekrar kadının saçlarında öperek kulağına fısıldadı: "Hayatımda en kutsal bildiğim şey üzerine, babamın anısına yemin ederim ki hiç kimse senin kılına bile dokunamayacak, hayatım."

Topaç çeviren çocuklarla konuşmak için dışarı çık-

masının üzerinden çok kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen hava kararmıştı bile. Çevredeki zayıf ışıklar, tekerlek izleriyle dolu daracık sokağın delik deşik zeminini zar zor aydınlatıyordu. Köpek havlamalarına karışan, gitar çalmayı yeni öğrenen birinin çaldığını tahmin ettiği rahatsız edici bir müzik geldi kulağına. Tekrar tekrar aynı notaları çalıyordu. Felícito ayakları yerdeki oyuklara takılmasına rağmen acele yürümeye gayret ediyordu. Asma Köprü'nün yakınından, şimdi yaya yolu olan yerden koşarcasına geçti. Çocukluğunda Piura Çayı'nda yansıyan gece ışıklarının kendisine nasıl ürküntü verdiğini hatırladı. Suların dibinde hayaletlerle dolu şeytanlar dünyasının bulunduğunu düşünürdü hep. Çok dalgın olduğu için karşıdan gelen bir çiftin selamına karşılık vermedi. Sánchez Cerro Caddesi'ndeki karakola varması en çok yarım saatini almıştı. Sırılsıklam, ter içindeydi. Heyecandan güçlükle konuşabiliyordu.

Kapıdaki polis memuru, "Karakol bu saatlerde halka kapalı," dedi. "Ancak çok acil bir şey olursa, senyor..."

"Acil! Hem de çok acil!" diye atıldı Felícito. "Çavuş Lituma'yla konuşabilir miyim?"

"Kim geldi diyeyim?"

"Narihualá Taşımacılık'tan Felícito Yanaqué. Birkaç gün önce bir suç duyurusunda bulunmak üzere buraya gelmiştim. Ona söyleyin lütfen, çok önemli bir şey oldu."

İçeriden gelen kaba saba erkek seslerini dinleyerek uzunca bir süre, orada, sokakta beklemek zorunda kaldı. Küçülmeye başlayan ay, çevredeki çatıların üzerinden yavaşça başını uzattı. Bütün vücudu ateş gibi yanıyordu. Babasının, Chulucanas'ta üç günde bir gelen ateş nöbetlerini ham yünlere sarınıp terleyerek titreye titreye atlatmaya çalıştığını hatırladı. Ama şu anda kendisini titreten hastalık ateşi değil, öfkeydi. Sonunda kapıdaki köse polis memuru geri geldi, içeri girmesine izin verdi. İçeri-

deki ışık Castilla Mahallesi'nin sokaklarındaki kadar cılız ve zavallı göründü gözüne. Bu kez polis memuru onu daha önceki daracık bölmeye götürmedi, daha geniş başka bir büroya aldı. Çavuş, bıyıklı tıknaz bir üstüyle – gömleğinin omuzlarındaki rütbesini bildiren üç metal çubuğa bakılırsa yüzbaşıydı– birlikte oradaydı. Yüzbaşı keyifsiz bakışlarını Felícito'ya dikti. Açık duran ağzında sapsarı dişleri görünüyordu. Nakliyeci tam konuşacakken yüzbaşı bir işaretle onu susturdu:

"Sizinle ilgili olayı biliyorum, Senyor Yanaqué; çavuş konuyu anlattı bana. Size gelen örümcekli mektubu okudum. Hatırlar mısınız bilmem, sizinle bir süre önce Piura'nın merkezindeki Rotary Kulübü'nde tanışmıştık. Hatırladığıma göre çok güzel bir keçiboynuzu kokteyli vardı."

Felícito hiçbir şey söylemeden elindeki mektubu dağınık dama taşlarının durduğu masanın üzerine bıraktı. Öfkeden burnundan soluduğu fark ediliyordu. Hiçbir şey düşünebilecek halde değildi.

Yüzbaşı oturması için bir sandalye gösterirken alay edercesine, "Bir kalp krizi gelmeden oturun, Senyor Yanaqué," dedi. Bıyıklarının uçları dişlerinin arasına giriyordu. İnsanı adeta kışkırtan çok rahatsız edici bir ses tonu vardı. "Bu arada bize selam vermeyi unuttunuz galiba. Ben komiser Yüzbaşı Silva, emrinizdeyim."

"İyi geceler," diye geveledi Felícito. Öfkeden sesi çatallanmıştı. "Bir mektup daha gönderdiler bana. Bir açıklama bekliyorum."

Yüzbaşı mektubu masa lambasının ışığına yaklaştırarak okuduktan sonra çavuşa uzatırken dişlerinin arasında mırıldandı: "Bu iş kızışmaya başladı."

Felícito tıkanırcasına, "Bir açıklama bekliyorum," diye tekrar etti. "Bu çete benim polise geldiğimi nereden biliyor?"

Yüzbaşı Silva omuzlarını silkerek ve Felícito'ya acıyan gözlerle bakarak, "Bunu pek çok şekilde öğrenmiş olabilirler Senyor Yanaqué," dedi. "Örneğin, sizi takip edip buraya geldiğinizi görmüş olabilirler. Sizi tanıyor ve şantaja pabuç bırakmayacak biri olduğunuzu, polise gideceğinizi biliyor olabilirler. Ya da sizin anlattığınız kişilerden biri onlara haber vermiş olabilir. Hatta belki de bu imzasız mektubu yazanlar biz sefil polislerizdir; sizin rahatınızı bozmak için yapmışızdır. Aklınızdan geçen bu, değil mi? Bu yüzden de bize böyle öfke kusuyorsunuz, değil mi? Buralıların dediği gibi: Oh, ne âlâ!"

Felícito son sorulara evet dememek için kendisini zor tutu. O anda polise duyduğu öfke, bu örümcekli mektubu yazanlara duyduğu öfkeden daha büyüktü.

"Bu mektupları hep evinizin kapısına mı bırakıyorlar?"

Felícito kafasının karıştığını gizlemeye çalışarak cevap verdi: "Bu kez, ziyarete gittiğim birinin kapısına bırakmışlardı." Bunu söylerken yanakları alev alev yanıyordu.

Çavuş Lituma ile Yüzbaşı Silva birbirlerine baktılar.

"Yani, bu da demektir ki sizin özel hayatınızı çok yakından biliyorlar, Senyor Yanaqué," diye kinayeli bir yorumda bulundu Yüzbaşı Silva. "Üstelik bu alçaklar sizin kimi ziyarete gittiğinizi de biliyorlar. Görünüşe bakılırsa işlerinin erbabı bu adamlar. Buradan da karşımızda amatör değil, gerçekten profesyonel bir çetenin bulunduğu sonucunu çıkarabiliriz."

"Peki, şimdi ne olacak?" diye sordu nakliyeci. Biraz önceki hissettiği öfke yerini çaresizlik ve kendine acıma duygusuna bırakmıştı. Tüm bunlar çok zalim ve acımasız geliyordu ona. Yukarılardan Tanrı bu şekilde ceza mı veriyordu kendisine? Tanrı aşkına, kime ne kötülük yapmış olabilirdi ki?

"Şimdi gözünüzü yıldırıp sizi yumuşatmaya çalışa-

caklar," dedi yüzbaşı. Gecenin ne kadar ılık olduğunu söyler gibi, hiç önemsemeden söylüyordu bunları. "Kendilerinin çok güçlü ve ulaşılmaz olduğuna inanmanız için uğraşacaklar. İşte tam o noktada ilk yanlışlarını yapacaklar. O zaman onları izlemeye başlayacağız. Sabredin Senyor Yanaqué. Şu anda size inandırıcı gelmese bile her şey yolunda gidiyor."

"İşin ucu size dokunmayınca, aldığı tehditlerle hayatı tersyüz olan siz olmayınca, bunu söylemek kolay," diye felsefe yaptı Felícito. "Bu canavarlar beni dize getirmek için bana ve aileme zarar vermeyi planlarken sabırlı olmamı nasıl istersiniz benden?"

Yüzbaşı Silva her zamanki alaycılığıyla Çavuş Lituma'ya, "Senyor Yanaqué'ye bir bardak su getir," diye emir verdi. "Burada kalp krizi geçirecek olursa, Piura'nın böylesine saygıdeğer bir işadamının insani haklarına saygı göstermemekle suçlarlar bizi."

"Bu aynasız doğru söylüyor," diye düşündü Felícito. Evet, bir kalp krizi geçirip şu pis yere kaskatı düşebilirdi. Kim oldukları belirsiz o orospu çocukları yüzünden burada, bu pis karakolda düşüp ölebilir ya da yatalak kalabilirdi. Babasının sert çehresi bir kez daha gözlerinin önüne gelince duygulandı. Her zaman çok ciddi, çatık kaşlı, saçları dökülmüş, ağzında dişi olmayan bir adamdı babası. "Ne yapmam gerek baba? Biliyorum, kendimi ayaklar altında çiğnetmeyeceğim, alnımın teriyle kazandığım tertemiz paranın tek kuruşunu bile vermeyeceğim. Peki, yaşıyor olsaydın böyle bir durumda bana başka ne öğüt verirdin? Oturup imzasız başka bir mektup daha göndermelerini mi bekleyeyim? Bu, sinirlerimi altüst ediyor, baba." Neden hep "baba" demişti de, hiç "babacığım" dememişti? Babasının hayaliyle gizli gizli konuştuğu böyle anlarda bile ona "babacığım" diyemiyordu. Tıpkı kendi oğulları gibi. Ne Tiburcio ne Miguel kendisine hiçbir za-

man "babacığım" dememişlerdi. Hep "siz" diye hitap ederlerdi. Anneleriyle konuşurken tam tersine, "sen" derlerdi.

"Daha iyisiniz, değil mi, Senyor Yanaqué?"

"Evet, teşekkür ederim." Felícito, çavuşun getirdiği sudan bir yudum daha içtikten sonra ayağa kalktı.

Yüzbaşı onu geçirirken rahatlatmaya çalışarak, "Yeni bir şey olursa haberleşelim," dedi. "Bu işi bize bırakın. Bu olay artık bizi ilgilendirir."

Yüzbaşının sözleri Felícito'ya ironik gelmişti. Karakoldan çıktığında iyice çökmüştü. Kendi evine varıncaya kadar, Arequipa Caddesi boyunca, duvarların dibinden yavaş yavaş yürüdü. İçinde sanki biri onu takip ediyormuş gibi kötü bir his vardı. Sanki birisi onu uzaktan seyrediyor, çevresine ve kendisine olan güvenini yitirmiş, kararsız, acıyla kıvranmakta olduğunu görüyor, er ya da geç onu alt edeceğini düşünerek pek eğleniyordu. "Yanılıyorsun, sütü bozuk!" diye mırıldandı.

Eve varınca Gertrudis onun böyle erkenden çıkıp gelmesine şaşırdı. Felícito Nakliyeciler Odası'nın Club Grau'daki cuma akşamı yemeğine gitmediğini söyleyince, "Bu akşamki yemeği yönetim kurulu mu iptal etti?" diye sordu. Gertrudis Mabel'i biliyor muydu acaba? Şimdiye kadar bunu öğrenmemiş olması bir mucizeydi. Ama geçen sekiz sene boyunca bildiğine dair hiçbir belirti göstermemişti. Ne bir kavga, ne bir yakınma, ne bir ima... Felícito'nun bir sevgilisi olduğu dedikodularının Gertrudis'in kulağına ulaşmamış olmasına imkân yoktu. Piura küçük bir şehirdi. Burada herkesin her şeyden haberi olurdu. Özellikle de yatak konularında... Büyük olasılıkla bunu biliyor ama ortalığı karıştırıp kendi rahatını bozmamak için bilmezden geliyordu. Bazen de Felícito kendi kendine, "Belki de gerçekten haberi yoktur," diyordu. Karısının akrabası yoktu. Evden dışarı pek çıkmazdı. Sadece ayin için kiliseye ya da daha önemli dinî tören-

lerde katedrale giderdi. Mabel konusunda bir şey bilip bilmediğinden emin olamazdı.

"Kendimi pek iyi hissetmediğim için erken geldim," dedi. "Galiba grip oluyorum."

"Yemek de yemedin o zaman. İstersen bir şeyler hazırlayayım sana. Saturnina çıktı, ben kendim hazırlarım."

"Yok, aç değilim. Biraz televizyon seyredip yatacağım. Bana diyeceğin bir şey var mı?"

"Lima'daki kız kardeşim Armida'dan bir mektup aldım. Evlenecekmiş."

"Eh, bir hediye göndermek gerek o zaman."

Felícito, Gertrudis'in Lima'da bir kız kardeşi bulunduğunu bile bilmiyordu. İlk kez haberi oluyordu bundan. Hatırlamaya çalıştı. Belki de yıllar önce karısıyla tanıştığı Keçiboynuzu adlı pansiyonda yalınayak koşuşturup duran o küçük kızdı. Yok, yok! O çocuk, karısı ölmüş olan kamyoncu Argimiro Trelles'in kızıydı.

Gertrudis peki anlamında başını sallayarak odasına doğru yürüdü. Miguel ile Tiburcio kendi başlarına yaşamak için evden ayrıldıklarından beri karısıyla yatak odalarını da ayırmışlardı. Karısının şekilsiz bedeninin avluda karanlığa karışarak minik salonun, mutfağın, yatak odalarının bulunduğu tarafa doğru uzaklaştığını gördü. Karısını hiçbir zaman bir kadını sever gibi sevmemişti. Acımayla karışık bir şefkat duyardı ona karşı. Gertrudis hiç yakınmasa bile, bu kadar soğuk bir kocası olduğu için mutsuzdu herhalde. Aşksız başlamış bir evliliğin başka türlü olmasına da olanak yoktu. Gertrudis'le evlilikleri sarhoş kafayla yapılan yarı uykulu bir sevişmenin sonucuydu. Ya da kim bilir... Unutmak için olanca gücünü harcamasına rağmen o lanet gün Felícito'nun aklından hiç çıkmazdı. Gertrudis'in annesi, Ramón Castilla Sokağı'ndaki Keçiboynuzu Pansiyon'un sahibesiydi. Burası, Chipe'nin en yoksul bölgesinde, daha çok kamyon şoför-

lerinin kaldığı ucuz bir pansiyondu. Felícito çok sarhoş olduğu gecelerde o kızla, pek de farkında olmadan iki kez yatmıştı. Ondan hoşlandığı için değil, sadece o anda orada o kız bulunduğu için... Hiç kimse hoşlanmazdı ondan! Her zaman sarmısak, soğan kokan, pasaklı, yarı şaşı bu dişiden kim hoşlanırdı ki? Pek de canı çekmeden girdikleri bu iki ilişki sonunda Gertrudis ondan hamile kalmıştı. Ya da en azından Gertrudis ve annesi ona öyle söylemişlerdi. Pansiyonun sahibesi, şoförlerin, Diktatör, dedikleri Donya Luzmila, polise suç duyurusunda bulunmuştu. Felícito gidip yaşı küçük olan bu kızla yatmış olduğunu komiserin karşısında itiraf etmek zorunda kalmıştı. Çocuğunun babasız doğacak olması vicdanını çok rahatsız ettiği için Gertrudis'le evlenmeyi kabul etti. Çocuğunun da kendisiyle aynı kaderi paylaşmasını istemiyordu. Kuşkular Miguelito doğduktan sonra başladı. Gerçekten kendi çocuğu muydu? Bunu Gertrudis'e hiç sormadı. Elbette Adelaida'ya da bundan hiç söz etmedi. Ama bunca yıldır içinde Miguel'in kendi çocuğu olmadığı kuşkusuyla yaşadı. Çünkü o Diktatör'ün kızı, Keçiboynuzu Pansiyon'da cumartesi geceleri düzenlenen partilerden sonra başkalarıyla da yatmıştı. Miguel kendisine hiç benzemezdi. Beyaz tenli, açık renk gözlü bir çocuktu. Peki, neden Gertrudis'le annesi bu hamilelikten onu sorumlu tutmuşlardı? Belki hem bekâr hem de çalışkan, iyi bir delikanlı olduğu için... Belki Diktatör, kızını ne olursa olsun evlendirmek istediği için... Belki de Miguel'in gerçek babası evli ya da baş belası bir beyaz olduğu için... Bu konu aklına geldikçe canı sıkılırdı ama başta Miguel olmak üzere, hiç kimsenin kuşkularını fark etmesine izin vermedi. Tiburcio kadar o da kendi öz oğluymuş gibi davrandı hep. Evet, onu orduya yazdırdı; ama onun iyiliği için yaptı bunu. Asla küçük oğlunu daha çok kayırmadı. Tiburcio ise kendisinin kopyası gi-

biydi. Tepeden tırnağa Chulucano'lu bir yerliye benzeyen bir melez, yani *chulo* idi. Beyaz ırkın hiçbir özelliği yoktu onda.

Getrudis zor yıllarında yapıcı ve fedakâr bir ev kadını olmuştu. Felícito durumunu düzeltip Narihualá Taşımacılık'ı kurduktan sonra da öyle kalmıştı. Şimdi güzel bir evleri, bir hizmetçileri, sağlam bir gelirleri olmasına rağmen Gertrudis yoksulken yaşadıkları basit hayattan vazgeçmemişti. Hiçbir zaman kendisi için para istememişti kocasından. Sadece mutfak masrafı ve günlük harcamalar için para isterdi. Karısının çıkıp yeni bir elbise ya da bir çift ayakkabı alması için Felícito zaman zaman ısrar ederdi. Ama yeni bir şeyler alsa bile evin içinde hep aynı eski terliklerle ve papaz cübbesine benzeyen o eski sabahlıkla dolaşırdı. Ne zaman bu kadar dindar olmuştu karısı? Başlangıçta böyle değildi. Zamanla canlı bir insan olmaktan çıkıp evin mobilyalarından biri olmuştu sanki. Günlerce aralarında "günaydın" ve "iyi geceler"in dışında tek söz etmedikleri olurdu. Karısının arkadaşı da yoktu. Ne kimseye giderdi ne de kimsenin ona gelmesini isterdi. Oğullarının aylarca annelerini görmeye gelmedikleri olurdu. Yine de kalkıp oğullarını görmeye gitmezdi. Tiburcio ile Miguel çok seyrek olarak, o da ya doğum günlerinde ya da yılbaşında eve uğrarlardı. O zaman anneleri onları sevgiyle karşılardı. Ama bunun dışında oğullarıyla ilgileniyormuş gibi görünmezdi hiç. Bazen birlikte sinemaya gitmeyi, mendirekte yürüyüş yapmayı ya da pazar günleri saat on ikideki ayinden sonra Armas Meydanı'na gidip askerlerin geçit törenini seyretmeyi karısına Felícito kendisi önerirdi. Kadın bunları büyük bir uysallıkla kabul ederdi ama bu gezintiler boyunca da aralarında ancak birkaç sözcük geçerdi. Felícito karısının bir an önce eve dönmek için sabırsızlandığını düşünürdü. Radyoda ya da televizyonlarda dinî programlar arar bu-

lur, saatlerce onları dinleyerek avlunun bir köşeciğinde, sallanan koltuğunda otururdu. Felicito'yla karısı ne bir kez tartışmışlar ne de kavga etmişlerdi. Kadın kendisini tamamen kocasının iradesine bırakmıştı.

Felicito salonda bir süre oturdu; her zamanki gibi cinayetlerle, saldırılarla, tecavüzlerle dolu haberleri dinledi. Bunların arasında duyduğu bir haber tüylerini diken diken etti: Spiker oto hırsızlarının Lima'da otomobilleri çalmak için yeni bir yöntem geliştirdiklerini anlatıyordu. Sürücüsü kadın olan bir otomobil kırmızı ışıkta durunca arabanın içine canlı bir fare atıyorlardı. Korkudan ölen kadın direksiyonu bırakıyor, kendini arabadan dışarı atıyordu. O zaman hırsızlar direksiyona geçiyor ve hiçbir şey olmamış gibi sakince otomobili alıp gidiyorlardı. Kadının kucağına canlı bir fare atmak! Ne barbarlıktı bu! Televizyonlar bu kanlı ve pis haberlerle insanları zehirliyordu. Genelde haberleri dinlemek yerine Cecilia Barraza'nın bir albümünü koyar, onu dinlerdi. Ama şimdi *24 Saat* adlı programın sunucusunun yorumunu olanca dikkatiyle dinliyordu. Sunucunun yorumuna göre suç oranı tüm ülkede günden güne artıyordu. İçinden, "Bir de bana sorsalar," diye geçirdi.

Gergin geçen bir günden sonra uyuyabileceğini pek sanmamakla birlikte, saat on bir gibi yatağa gitti. Hemen de uyudu. Gecenin ikisinde uyandı. Gözlerini tekrar kapatarak yeniden uyumaya çalıştı. Ama korkuları ve bir karmaşanın yaklaşmakta olduğu duygusu, özellikle de olacaklar karşısında kendisini güçsüz hissetmesi içini acıtıyordu. Biraz uykuya dalacak gibi olsa, gözlerinin önünde felaket, kaza ve hastalık sahneleri beliriyordu. Örümceklerle dolu bir kâbus gördü.

Saat altıda kalktı. Aynaya bakarak ve her zaman olduğu gibi kendisine bu sporu öğreten hocası büfeci Lau'yu hatırlayarak yatağın hemen yanında Çigong eg-

zersizleri yapmaya başladı: Ağaç duruşunda, rüzgârda sallanan bir ağaç gibi öne arkaya, sağa sola, kendi çevresinde vücudunu esnetmek... Ayakları yere iyice sabitlemek ve zihnini boşaltmaya çalışmak... Merkezi arayarak eğilip bükülmek... Merkezi aramak... Merkezi kaybetmemek... Kolları olabildiğince yavaş yukarı kaldırmak ve yine yavaş yavaş aşağı indirmek. Gökten düşen yağmur damlalarının vücudunu ve ruhunu yıkaması, kaslarını ve zihnini sakinleştirmesi... Göğü ve yeri yerlerinde tutmaya çalışmak... Bir koluyla yukarda göğü tutarken diğer koluyla aşağıda toprağı itmek, böylece gökle yerin birleşmesine engel olmak... Sonra kollarına, bacaklarına, böbreklerinin olduğu yere, yüzüne masajlar yaparak vücudunun her yerinde yükselmeye başlamış basıncı dışarı atmaya çalışmak... Kollarıyla suları açmak, sonra tekrar bir araya toplamak... Bel bölgesine hafif darbelerle, yavaş yavaş vurarak ısıtmaya çalışmak... Kollarını kelebek kanatları gibi açmak... Başlangıçta hareketlerin olağanüstü yavaşlığı ve içine çektiği havanın vücudun her yanında dolaşması için ağır çekim kamera görüntülerindeki gibi nefes almak ona çok zor geliyordu. Sabırsızlanıyordu. Ama yıllar geçtikçe bunlara alıştı. Şimdi bu yavaş hareketlerle, dizlerini hafifçe büküp ellerinden birini yukarı uzatarak yıldızları yerinde tutmaya çalışmakla diğerini aşağı uzatarak fırtınaları bir araya toplamakla, derin nefes alıp vermelerle vücudunu ve ruhunu sağalttığının farkındaydı artık. Sonunda gözlerini kapatıp ellerini dua eder gibi birleştirerek bir süre hareketsiz kalıyordu. Bütün bunları yaparken yarım saat geçti, Piura sabahlarının parlak güneşi, ışığını pencerelerden içeri göndermeye başladı.

Sokak kapısına şiddetle vurulmasıyla Felícito'nun Çigong'u yarıda kesildi. Saturnina'nın bu sabah erken geldiğini düşünerek kapıyı açmaya gitti. Oysa hiçbir zaman

saat yediden önce gelmezdi. Kapıyı açtığı zaman karşısında Saturnina yerine, her zaman köşede dilenen kör dilenci Lucindo'yu gördü.

"Koşun, koşun, Don Felícito!" dedi Lucindo heyecanlı bir sesle. "Bir adam bana sizin Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki ofisinizin yanmakta olduğunu söyledi! Hemen itfaiyeyi arayın, sonra da yangın yerine koşun!"

IV

Ismael ile Armida'nın evlilik törenleri çok kısa sürdü. Bu, Rigoberto ile Lucrecia'nın hayatlarında gördükleri en tenha nikâh töreniydi. Nikâh sabahın erken saatlerinde Chorrillos Belediyesi'nde gerçekleşti. O saatlerde henüz üniformalı öğrenciler okullarına, Barranco'da, Miraflores'te, Chorrillos'ta çalışan büro memurlarıysa işlerine gitmek için sokaklarda aceleyle otobüse, minibüse binmeye çalışıyorlardı. Ismael evleneceğini oğullarının önceden haber almaması için her şeyi çok gizli tutmuştu. Sadece Rigoberto'ya bir gün önceden, ertesi sabah saat tam dokuzda kimlik belgeleriyle ve eğer isterse eşiyle birlikte Chorrillos Belediyesi'nde hazır bulunmasını söylemişti. Karıkoca belediyeye geldikleri zaman evlenecek çift ve elbette Narciso oradaydılar. Narciso duruma uygun koyu renk takım elbise ve beyaz gömlek giymiş, altın renginde küçük yıldızları olan mavi bir kravat takmıştı.

Ismael her zamanki şıklığı içinde gri bir takım, Armida ise özel bir terzinin elinden çıkma olduğu belli olan bir elbise ve yeni ayakkabılar giymişti. Kafasının karışık olduğu ve çok çekindiği hemen fark ediliyordu. Donya Lucrecia, Armida'ya sarılıp, "sen" diye hitap etmesini istemiş olduğu halde o, "siz" diye hitap etmeye devam ediyordu. "Artık sen ve ben dost olacağız, Armi-

da," demişti Donya Lucrecia; ama eski hizmetçinin buna uyum sağlaması imkânsız değilse bile çok güç olacaktı.

Nikâh töreni çok kısa sürdü: Belediye başkanı karı kocanın birbirlerine karşı sorumluluklarını ve görevlerini okudu. Okuma işi biter bitmez de şahitler kayıt defterini imzaladılar. Sonra kucaklaşmalar, elleri sertçe sıkmalar... Ama Rigoberto'ya her şey çok soğuk, yapmacık ve rol yapar gibi geldi. Asıl sürpriz onları belediyeden çıktıktan sonra bekliyordu. Ismael, Rigoberto ile Lucrecia'ya dönerek, "Dostlarım, eğer vaktiniz varsa şimdi de sizi kilisedeki dinî törene davet ediyorum," dedi. Demek kilise nikâhıyla da evleneceklerdi! Callao Nehri'nin kıyısındaki, Katolik evliliklerin yapıldığı eski, minik, Nuestra Señora del Carmen de la Legua Kilisesi'ne doğru yürümeye başladılar.

"Bu iş gerçekten çok ciddiye gidiyor," diye yorumladı Lucrecia. "Bunun bir tek açıklaması var: Dostun Ismael gerçekten âşık olmuş galiba!" diye de ekledi. "Sakın bunamış olmasın? Aman Tanrı'm! Kim anlayabilir ki bunu? Ya da en azından ben anlamıyorum!"

Kilisede bütün hazırlıklar önceden tamamlanmıştı. Koloni zamanında, Callao'dan Lima'ya yolculuk yapanlar bu minik kilisede mola verirler, kendilerini yoldaki çapulcu çetelerden koruması için kutsal Virgen del Carmen'e dua ederlerdi. Başkentin kapısından çıkar çıkmaz başlayan geniş düzlüklerde pek çok hırsız çetesi vardı o zamanlar. Kilisenin papazı onları evlendirmek, kutsal ekmeği bölüp yeni evli çifte vermek ve onları kutsamak için sadece yirmi dakikasını harcadı. Ne kadehler kaldırıldı ne şerefe içildi ne başka bir kutlama yapıldı. Sadece Rigoberto, Lucrecia ve Narciso yeni evlilere bir kez daha sarılıp tebrik ettiler, mutluluk dilediler. Ismael ancak o zaman Armida'yla birlikte balayı geçirecekleri yere gitmek üzere doğruca havaalanına gideceklerini açıkladı. Valizle-

ri zaten arabanın bagajına konmuştu. "Ama nereye gideceğimizi sormayın, söylemem. Yarın da *El Comercio* gazetesinin sosyete haberleri sayfasını okumayı unutmayın sakın. Evliliğimiz Lima sosyetesine bomba gibi düşecek!" dedi. Hemen arkasından bir kahkaha patlatarak hınzırca göz kırptı. Ismael ve Armida acele ederek kiliseden çıktılar; nikâh şahitliği işi bittikten sonra yeniden Don Ismael'in şoförlüğünü yapmaya dönen Narciso'nun kullandığı arabaya bindiler.

Rigoberto ve Lucrecia, sahil yolundan Barranco'daki evlerine dönerlerken Lucrecia bir kez daha, "Bu olanlara inanamıyorum hâlâ," dedi. "Bütün bunlar sana da bir oyun, bir tiyatro, bir maskeli balo gibi gelmiyor mu? Yani, ne bileyim, gerçek hayatta olabilecek bir şey değil gibi geliyor bana."

"Evet, haklısın," diye onu onayladı kocası. Bu sabah yaşadıklarımız insana gerçek değilmiş gibi geliyor. Her neyse, şimdi Ismael'le Armida günlerini gün etmek için buradan uzaklaşıyorlar. Ve de olacaklardan kurtulmak için tabii... Demek istediğim, her şey biz burada kalanların üzerine yıkılacak. En iyisi biz de bir an önce Avrupa'ya gidelim. Bu seyahati neden öne almıyoruz Lucrecia?"

"Hayır, Fonchito'nun problemi ortada dururken yapamayız bunu," dedi Lucrecia. "Böyle bir zamanda, kafası bu kadar karışıkken onu yalnız bırakıp gidecek olursak vicdanın sızlamaz mı?"

"Elbette sızlar," diye onu doğruladı Rigoberto. "Şu lanet olası hayalet olmasa biletimizi almış olurduk. Bu seyahati nasıl büyük bir özlemle beklediğimi bilemezsin Lucrecia. Gezip göreceğimiz yerleri gözümde gözlükle en ince ayrıntılarına kadar okuyup inceledim. Bak gör, senin de çok hoşuna gidecek!"

"İkizler olup bitenleri ancak yarın sabah gazetelerden öğrenebilecekler. Kumruların çoktan uçup gittikleri-

ni öğrenince de gelip açıklama isteyecekleri ilk kişi sen olacaksın. Bundan eminim."

"Elbette ben olacağım," dedi Rigoberto. Ama bunlar yarın olacağına göre bugün önümüzde huzur içinde geçirebileceğimiz bir gün var demektir. Bugün o sırtlanlardan söz etmeyelim, lütfen."

Öyle yapmaya çalıştılar. Öğle yemeğinde de, öğleden sonra da, akşam yemeğinde de Ismael'in oğullarından hiç söz etmediler. Sadece, Fonchito okuldan geldiği zaman ona Ismael'in evlenmiş olduğunu söylediler. Çocuk, Edilberto Torres'in hayaletini görmeye başladığından beri bütün dikkati kendi içindeki kaygılara yoğunlaşmış olduğundan sürekli dalgın görünüyordu. Bu konuyla da hiç ilgilenmedi; sadece nezaket gereği, anlatılanları dinledikten sonra hafifçe gülümsedi, o kadar. Sonra da çok ödevi olduğunu söyleyerek gitti, odasına kapandı. Rigoberto ve Lucrecia bütün gün ikizlerden hiç söz etmemiş olmalarına rağmen, ikisinin de kafasında aynı huzursuzluk vardı: Babalarının evlendiğini öğrendikleri zaman ikizler nasıl bir tepki vereceklerdi? Mantıklı ve medeni bir tepki olmayacağı kesindi. Çünkü ikizler mantıktan ve medeniyetten nasiplerini almış kişiler değillerdi. Bu yüzden de daha mahallelerinde kısa pantolonla dolaşırlarken onlara "sırtlanlar" lakabı takılmıştı.

Rigoberto akşam yemeğinden sonra çalışma odasına çekildi; bir kez daha büyük bir zevk alarak yaptığı şeyleri yapmaya koyuldu. Çok sevdiği müziklerden birini dinlemeye başladı: Johannes Brahms'tan *Piyano ve Orkestra için 2 numaralı Konçerto, Op. 83*. Berlin Flarmoni Orkestrası çalıyordu. İlk bölümünü Claudio Abbado yönetmiş ve solistliğini Maurizio Pollini yapmıştı. İkinci bölümdeyse şef olarak Sir Simon Rattle, piyanodaysa Yefim Bronfman vardı. Her iki versiyon da olağanüstüydü. Birbirlerinden farklı olmalarına rağmen, ikisi de daha mükemme-

li olamayacak kadar güzeldiler. Ama o gece Bronfman'ın yorumunu dinlerken bir şeyler oldu. İkinci bölüm, allegro appassionato başlarken kararını verdi. Gözlerinin yaşardığını hissediyordu. Bir konçerto dinlerken ağladığı pek olmazdı. Bu etki Brahms'tan mı kaynaklanıyordu, piyanisten mi, yoksa yaşadığı günün gerginliğinden mi?

Yatağa giderken kendisini tam da arzu ettiği gibi hissediyordu: Çok yorgun ve son derece sakin. Ismael de, Armida da, sırtlanlar da, Edilberto Torres de çok uzaklarda, gerilerde kalmış ve silinmiş gibiydiler. Yatar yatmaz uyuyabilecek miydi acaba? Ne gezer. Yarı karanlık yatak odasında sadece Lucrecia'nın başucundaki gece lambası yanıyordu. Bir süre yatakta dönüp durduktan sonra içinde uyanan bir dürtüyle karısına, çok alçak sesle sordu:

"Ismael'le Armida'nın hikâyesinin nasıl başladığını düşünmek aklına geldi mi hiç hayatım? Ne zaman, nasıl başlamıştır acaba? Hangi rastlantılar, hangi oyunlar, hangi şakalar başlatmıştır bu ilişkiyi?"

Lucrecia bir şeyler hatırlamış gibi yatakta dönerken, "Elbette," diye mırıldandı. "Uzun zamandan beri ben de bunu düşünüyordum, aşkım. Bana onlardan ilk söz ettiğinden beri..."

"Öyle mi? Neler düşündün peki?" Rigoberto iyice yaklaşarak karısının beline sarıldı. "Neden bana da anlatmıyorsun?"

Odanın dışında, Barranco sokaklarında, sadece arada sırada denizin mırıltılarının duyulduğu koyu bir gece sessizliği vardı. Yıldızlar görünüyor muydu acaba? Hayır, yılın bu mevsiminde Lima göğünde yıldızlar görünmezdi. Ama Avrupa'da yıldızlar her gece pırıl pırıl parlayarak gökyüzünü aydınlatıyor olmalıydı. Lucrecia, kendilerini iyi hissettikleri çok özel durumlarda olduğu gibi, tatlı bir müziğe benzeyen çok hafif ve yoğun bir sesle, şiir okur gibi, tane tane anlatmaya koyuldu:

"İnanılmaz gibi gelebilir ama Ismael'le Armida'nın romantik aşklarını sana tüm detaylarıyla anlatabilirim. Biliyorum, uykun kaçtı. Dostun, La Rosa Náutica'da sana Armida'yla evleneceğini söylediği günden beri kafana kötü düşünceler üşüşüyor. Anlatacaklarımı kimin sayesinde öğrendim, biliyor musun? Sıkı dur: Justiniana! Armida'yla ikisi uzun zamandır çok samimiler. Daha doğrusu, Clotilde'nin hastalığı başlayıp da Armida'ya ev işlerinde yardım etmesi için Justiniana'yı oraya gönderdiğimizden beri... O zamanlar Ismael hayat arkadaşı ve çocuklarının annesi olan kadının öleceğini düşünerek çok üzülüyordu, hatırlıyor musun?"

Rigoberto karısının kulağına, sanki gizli bir şeyden söz ediyormuş gibi fısıldayarak, "Elbette hatırlıyorum," diye yalan söyledi. "Nasıl hatırlamam Lucrecia? Peki, sonra ne oldu?"

"İşte o zamanlar Armida ile Justiniana arkadaş oldular ve birlikte dolaşmaya başladılar. Anlaşılan, ta o zamanlar Armida'nın kafasında bu işten kârlı çıkmak varmış. Evin temizliğini yapan, yatakları toplayan bir hizmetçi iken Lima'nın en zengin, en saygıdeğer adamlarından biri olan Don Ismael Carrera'nın yasal eşi olmak... Üstelik de yetmişini aşmış, seksene merdiven dayamış bir adam..."

Rigoberto sertçe, "Bu tür yorumları boş ver, zaten biliyoruz," dedi. Sonra üzülmüş gibi ekledi: "Daha önemli ayrıntılara geç hayatım. Neden söz ettiğimi çok iyi biliyorsun. Esas meselelere gel."

"Şimdi oraya geliyorum," dedi Lucrecia. "Her şeyi Armida planladı. Hem de kurnazca... O Piura'lının, fiziksel çekiciliği olmasaydı zekâsı ve kurnazlığı pek işine yaramazdı. Justiniana onu çıplak görmüş. Bana neden, nasıl, diye sorma hiç. Bilmiyorum. Belki banyoya birlikte girdiler, belki aynı yatakta uyumak durumunda kaldılar...

Justiniana, 'Armida'yı çıplak görseniz vücudunun ne kadar düzgün olduğuna şaşarsınız,' dedi. O çuval gibi hizmetçi kıyafetlerinin içinde vücudunun güzelliği hiç belli olmuyormuş. Justiniana'nın anlattığına göre Armida'nın tornadan çıkmış gibi düzgün bacakları, sert göğüsleri, dümdüz ve gergin bir karnı varmış. Kasıkları Japon kadınlarınınki gibi tüysüzmüş."

Rigoberto'nun içi gıdıklanmaya başlamıştı. "Armida'yla Justiniana birbirlerini çıplak görünce bir şeyler hissetmişler midir sence?" diye karısının sözünü kesti. "Acaba daha ileri gidip birbirlerine dokunmuş, okşamış, oynaşmış, hatta sevişmiş olabilirler mi?"

Donya Lucrecia her zamanki bilge tavrıyla, "Hayatta her şey olabilir, canım," diye fikir yürüttü. Artık karıkocanın bedenleri iyice birbirine yapışmıştı. "Söyleyebileceğim tek şey, Armida'yı çıplak gördüğü anda Justiniana'nın içi gıdıklanmış. Bunu gülerek ve kızarıp bozararak kendisi itiraf etti. Justiniana bu tür şeyleri dalga geçerek anlatıyordu ama sanırım Armida'yı çıplak görünce etkilenmiş olduğu gerçek. Kim bilir, aralarında bir şeyler de geçmiş olabilir. Ama ne olursa olsun Armida'nın hizmetçi önlüğünün ve gösterişsiz uzun eteklerinin altında gizlenen vücudunun gerçekten güzel olduğu kimsenin aklına gelmezdi. Sen de, ben de fark etmedik ama Justiniana zavallı Clotilde yatağa düşüp de ölümün kaçınılmaz olduğu anlaşılınca Armida'nın kendine daha çok özen göstermeye başladığını söylüyor."

Rigoberto tekrar karısının sözünü kesti: "Örneğin, neler yapıyormuş?" Sesi iyice kısılmış, kalbi daha hızlı atmaya başlamıştı. "Don Ismael'i baştan çıkarmaya mı çalışıyormuş? Neler yapıyormuş bunun için? Nasıl yapıyormuş?"

"Kendisine her zamankinden daha çok özen göstermeye başlamış. Saçlarını daha özenli tarıyor, kimsenin

kendisini uyaracağı kadar dikkat çekici olmayan küçük şeylerle, tokalarla süslüyormuş. Göğüsleri, kolları, kalçaları başka türlü hareket etmeye başlamış. Hiç kimse bunları fark etmemiş ama Ismael moruğu fark etmiş. Clotilde öldüğünde ne kadar üzüldüğünü, ne kadar yıkıldığını biliyorsun. Pusulasını kaybetmiş gibiydi. Ne nerede olduğunu biliyordu, ne kim olduğunu... Ama çevresinde bir şeyler olduğunun farkındaydı. Elbette Armida'yı fark etmiştir."

Rigoberto karısına iyice sarılarak, "Yine konunun dışına çıktın," diye yakındı. "Şimdi ölülerden söz etmenin sırası değil sevgilim."

"İşte o zaman Armida patronunun etrafında dönmeye başlamış. Ona daha özenle, daha dikkatle hizmet etmeye, daha sadık görünmeye çalışmış. Her zaman yanı başındaymış. Bir bardak siyah çay ya da papatya çayı hazırlamak, viski getirmek, gömleğini ütülemek, kopmuş bir düğmesini dikmek, takım elbisesini elden geçirmek, uşağa patronun ayakkabılarını boyamasını söylemek, tam çıkmaya hazırlanırken Narciso'ya arabayı çıkarmak için acele etmesini, beyefendinin beklemekten hoşlanmadığını söylemek gibi şeyler için patronunun elinin altındaymış."

Rigoberto karısının kulağını ısırır gibi yaptı. "Ne önemi var bütün bunların," dedi öfkeyle. "Daha özel şeyleri bilmek istiyorum ben, hayatım."

"Armida tüm bunları yaparken, bize Havva'dan kalmış olan, kanımıza, ruhumuza ve sanırım yüreğimize, hatta yumurtalıklarımıza işlemiş olan, sadece biz kadınlara özgü bir bilgelikle, karısının ölümüyle perişan olmuş bu yaşlı adamı tuzağına çekmeye başlamış."

"Neler yapıyormuş?" diye sordu Rigoberto. Sesinde acelecilik vardı. "Tüm ayrıntılarıyla anlat bana, aşkım."

"Kış gecelerinde Ismael çalışma odasına kapanıyor,

durup dururken ağlamaya başlıyormuş. Sanki sihirli bir şey olmuş gibi birden Armida yanı başında beliriveriyormuş. Sadık, saygılı, anlayışlı, kulağa müzik gibi gelen o Kuzeyli şivesiyle, 'ciğim'li 'cığım'lı bir şeyler söylemeye başlıyormuş. O da patronuyla birlikte birkaç damla gözyaşı döküyormuş. Bu arada evin sahibine iyice sokulmuş oluyormuş. Vücutları birbirine öylesine yaklaşıyormuş ki Ismael onun kokusunu alıyor, sıcaklığını hissediyormuş. Bu esnada Armida patronunu teselli etmek için elinden geleni yapıyor, onun gözyaşlarını siliyor, şakaklarını ovuyormuş. Bunları yaparken farkında olmadan kadının göğsü açılıyor, dekoltesi görünüyormuş. Ismael'in gözleri ister istemez kadının bir kız çocuğunun göğüslerine benzeyen, küçük, esmer, dipdiri göğüslerini görüyormuş. O zaman Armida'nın sadece yatağını düzelten, duvarları silen, yerleri ovan, giysileri yıkayıp ütüleyen bir çift becerikli ve çalışkan elden ibaret olmadığını, aynı zamanda sıcak, canlı, güzel kokulu, baştan çıkarıcı, hafif terlemiş bir beden olduğunu fark ediyormuş. Uzun süreden beri kullanılmadığı için küçülüp kalmış olan Ismael'in bacaklarının arasındaki uzuv hizmetçisinin şefkat dolu bu sadakat gösterileri sırasında hayat belirtileri göstermeye başlamış. Elbette Justiniana bunu görmüş değil, sadece tahmin ediyor. Ben de bilmiyorum ama her şeyin böyle başladığına eminim. Sence de öyle olmamış mıdır, hayatım?"

"Justiniana sana bunları anlatırken ikiniz de çıplak mıydınız, aşkım?" Rigoberto bunları söylerken dişlerini karısının kulaklarında, boynunda, dudaklarında gezdiriyor, elleriyle kadının sırtını, kalçalarını, bacak arasını okşuyordu.

Lucrecia bir yandan kocasını okşamaya, öpmeye, ısırır gibi yapmaya devam ederken, ağzının içinden konuşarak, "Şu anda sen bana nasıl sarılıyorsan ben de ona

aynı şekilde sarılıyordum," diye cevap verdi. "Birbirimizin tükürüğünü yutuyor, güçlükle nefes alıyorduk. Justiniana ilk adımı Armida'nın attığına inanıyor. İlk önce o Ismael'e dokunmuştur. İşte böyle. Tam buraya."

"Elbette, öyle olmuştur, devam et, devam et!" Rigoberto'nun sesi hırıltılı, aceleci çıkıyor ve ne söylediği zor anlaşılıyordu. "Öyle olmuş olmalı. Öyledir, öyle!"

Uzun bir süre sessizce birbirlerini okşamaya, öpmeye, sevişmeye devam ettiler. Rigoberto birden kendini zorlayarak biraz geri çekildi. Yavaşça karısından uzaklaştı.

"Hemen bitirmek istemiyorum aşkım, böyle çok güzel," diye mırıldandı. "Seni seviyorum, çok arzuluyorum seni."

Lucrecia da kendini biraz geri çekerek, "Bir parantez açalım o zaman," dedi. "Armida'dan konuşalım. Yaptığı ve başardığı şey gerçekten hayranlık verici değil mi sence de? Ne dersin?"

"Her anlamda öyle," diye cevap verdi Rigoberto. "Tam bir sanat eseri! Büyük bir kadın gerçekten de, saygımı hak ediyor. Önünde eğiliyorum!"

"Parantez açıyorum," dedi karısı. Sesi değişmişti. "Eğer ben senden önce ölecek olursam, Justiniana'yla evlenmen beni hiç rahatsız etmez. Seni çok iyi tanıyor. İyi yönünü de kötü yönünü de biliyor. Özellikle ikincisini... Bu yüzden, bu söylediğimi dikkate al."

"Ölümden konuşmayı bırak şimdi," dedi Rigoberto, derin bir nefes alarak. "Biliyorum kolay değil ama konuyu dağıtma. Armida'ya dönelim tekrar."

Lucrecia içini çekerek kocasına sokuldu. Ağzı kocasının kulaklarını aradı, buldu. Alçak sesle konuşmaya başladı:

"Dediğim gibi, her zaman Ismael'in yanında, elinin altındaymış. Bazen koltuğa bulaşmış bir lekeyi silmek için eğildiğinde, farkında olmadan etekleri açılıyor, yu-

varlacık dizleri, düzgün ve esnek bacakları, incecik ayak bilekleri görünüyormuş. Bazen de kolunda, boynunda, omuzlarında ya da göğsünde bir yer açıkta kalıyormuş. Tüm bunlarda hiçbir adilik yokmuş. Her şey çok doğal, rastlantı gibi görünüyormuş. Asla zorlama, yapmacık değilmiş. Tesadüfler bir şekilde, çok küçük ayrıntılarla, o korkunç ikizlerin babası olan yaşlı, dul dostumuzun hâlâ bir erkek olduğunu fark etmesini sağlıyormuş. Kuşu ölmemiş daha, capcanlıymış. Şu anda dokunduğum şey gibi sertmiş."

Rigoberto çarşafın altında kımıldanarak, "Uzun zaman kullanmadıktan sonra kuşunun yeniden ötmeye başladığını fark edince Ismael'in ne kadar mutlu olduğunu tahmin edebiliyorum," diye karısına katıldı. "Ismael'in tam da böyle bir zamanda, hizmetçisiyle ilgili fanteziler kurması, yeniden bir kadını arzulaması, kapıldığı büyük acıdan kurtulması için iyi oldu bence de. İlk önce kim kime dokunmuştur? Haydi tahmin edelim."

"Armida işin bu kadar ileri gideceğini hiç düşünmemiştir. O, Ismael'in kendi yakınlığından hoşlanmasını, onun sayesinde, o sarsak yürüyüşün, takma dişli ağzın, iyi görmeyen gözlerin arkasında hiç de göründüğü kadar çökkün olmayan bir erkek bulunduğunu, hâlâ bir kadını arzulayabileceğini, cinsel organının işlevini yitirmediğini fark etmesini istemiştir. Clotilde'nin ölümünden sonra, koloni döneminden kalma o kocaman evde ne yapacağını bilmeden kalıveren yaşlı adamla aralarında özel bir yakınlık gelişirse Ismael'in hizmetçisi olmaktan sevgilisi olmaya terfi edebileceğini ummuştur. Ismael ona küçük bir ev tutacak, belirli bir gelir bağlayacaktır. Eminim ki Armida böyle düşünerek kalkışmıştır bu işe. Olayların onu acılı ve öfkeli babanın oğullarından öç almak için kullanacağı bir araca dönüştüreceği hiç aklına gelmemiştir."

Lucrecia birden anlatmayı keserek, abartılı bir he-

yecanla, "Hey, bu ne böyle? Çarşafların altında neler oluyor?" dedi. "İçeri girmeye çalışan bu kaçak da kim?"

Rigoberto sesi boğuklaşarak, yalvarırcasına, "Devam et aşkım!" dedi. "Sen de istiyorsun bunu! Her şey çok güzel gidiyor! Susma sakın!"

Lucrecia geceliğini çıkarırken, "Görüyorum," dedi gülerek. Sonra kocasının pijamalarını çıkarmasına yardım etti. Birbirlerine sarılıp öpüşerek yatağı dağıtmaya devam ettiler.

Rigoberto, dudakları karısının dudaklarına yapışık, "İlk kez nasıl yattılar, anlat!" dedi.

"Anlatacağım. Ama bırak da biraz nefes alayım," diye cevap verdi Lucrecia. Dilini kocasının ağzının içinde dolaştıracak kadar bekledikten sonra, "Her şey bir ağlama sesiyle başladı," diye devam etti.

"Kimin ağlaması?" Rigoberto'nun kafası karışmıştı. "Ne demek istiyorsun? Armida bakire miymiş? Bunu mu kastediyorsun? Bekâretini kaybettiği için mi ağlamış?"

Lucrecia ellerini kocasının kalçasında dolaştırırken, "Bırak da anlatayım," dedi. "Geceleri, ara sıra Ismael'in odasından ağlama sesleri duyulurdu. O gece de Ismael, Clotilde'yi hatırlamış, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Hıçkırık sesi kapıdan, duvarlardan dışarı taşıyordu."

"Armida'nın odasına kadar ulaşıyordu demek." Rigoberto bunları söylerken bir yandan da Lucrecia'yı sırt üstü yatması için çevirdi, altına aldı.

Lucrecia kocasının altında mutluluktan erirken, "Evet," dedi. "Armida bu hıçkırık sesleriyle uyandı, yataktan fırladı, patronunu teselli etmek için koştu."

Rigoberto onun sözünü keserek, "Sabahlığını ve terliklerini giymeye vakit bulamadı," diye sürdürdü. "Saçlarını bile tarayamadı. Yarı çıplak koşarak Ismael'in odasına gitti. Onları görür gibiyim aşkım!"

"Ortalığın karanlık olduğunu unutma! Armida el yor-

damıyla, mobilyalara tutunarak, hıçkırık sesinin kaynağı olan yatağa doğru yürüyordu. Oraya varınca Ismael'e sarıldı."

"Ismael de ona sarıldı. El yordamıyla geceliğini çıkardı. Armida biraz karşı koyar gibi oldu ama fazla direnmedi. O da Ismael'e sarıldı. O anda Ismael'in tek boynuzlu bir canavar olduğunu ve kendisini delip geçtiğini fark ederek çığlık attı."

Lucrecia çığlıklar atarak, "Armida'ya çığlıklar attırdı!" diye tekrarladı. Sonra yalvarırcasına ekledi: "Bekle! Bekle! Bana bunu yapma! Henüz değil!"

"Seni seviyorum! Seni seviyorum!" Kaskatı kesilmiş bir halde karısının boynunu öperek inlemeler arasında boşaldı. Birkaç saniye sonra vücudu gevşedi, hareketsiz, öylece kaldı.

Bir süre öyle hareketsiz, suskun kaldılar, kendilerini toplamaya çalıştılar. Sonra şakalaşarak yataktan çıktılar. Çarşafları düzelttiler, tekrar pijamalarını ve geceliklerini giydiler, gece lambasının ışığını kapatıp uyumaya çalıştılar. Ama Rigoberto'nun hâlâ uykusu yoktu. Lucrecia'nın sakinleşip uykuya daldığını fark edince hiç kımıldamadan öylece durdu. O anda Lucrecia rüya görüyor muydu acaba?

O anda hiç beklenmedik bir şekilde huzursuzluğunun nedenini buluverdi. Bu konu bir süreden beri, daha doğrusu Fonchito, Edilberto Torres dediği o zırva hayaletle, o imkânsız buluşmalarını anlatmaya başladığı günden beri, kendiliğinden ve dolaylı yollardan beyninin gerisinde bir yerlerde işleyip durmuştu. Thomas Mann'ın *Doktor Faustus* adlı kitabının o bölümünü derhal yeniden okumak zorundaydı. Romanı yıllar önce okumuştu ama o bölümü, hikâyenin en önemli yerini çok net bir şekilde hatırlıyordu.

Gürültü yapmadan kalktı; karanlıkta, yalınayak, du-

varlara tutuna tutuna çalışma odasına gitti. Her zaman oturup müzik dinlediği ya da bir şeyler okuduğu koltuğun okuma lambasını yaktı. Gecenin ortasında derin bir sessizlik hüküm sürüyordu. Deniz çok uzaklardan gelen bir mırıltıdan ibaretti. Aradığı kitabı romanların durduğu raflarda bulması hiç de zor olmadı. İşte oradaydı! Yirmi beşinci bölüm: Bu bölümü bir çarpı ve iki beğeni işaretiyle işaretlemişti. Olayların akışı bu bölümde birdenbire değişiyor, doğaüstü olaylar gerçekler dünyasına girmeye başlıyordu. Şeytan ilk kez bu bölümde ortaya çıkıyor ve Palestrina kasabasında inzivaya çekilen genç besteci Adrian Leverkühn'le konuşurken ona o ünlü anlaşmayı öneriyordu. Yirmi beşinci bölümü yeniden okumaya başlar başlamaz anlatıcının üslubundaki incelik ve zekâya bir kez daha hayran oldu. Şeytan, Adrian'a sıradan ve normal bir insan şeklinde görünüyordu. Tek belirti, başlangıçta ortaya çıkıveren bir soğuğun genç müzisyeni titretmesiydi. Biraz meraktan, biraz da bu olaya benzerliğinden, bu konuyu Fonchito'ya sorması gerektiğini düşündü: "O adamla karşılaşmandan önce sana bir üşüme geliyor mu?" Haa! Adrian hayatını değiştiren buluşmalardan önce baş ağrıları, mide bulantıları da çekiyordu. "Söyle bakalım Fonchito, bu adamla buluşmadan önce baş ağrısı, mide bulantısı ya da fiziksel bir rahatsızlık hissediyor musun?"

Oğlunun anlattığına göre Edilberto Torres sıradan, normal bir insandı. Rigoberto, şeytanın Adrian'la buluştuğu ve onu altüst eden konuşmalarını yaptığı İtalya dağlarındaki o koca evin alacakaranlığında patlayıveren alaycı kahkahasını tasvir eden bölümü okurken korkudan yerinden sıçradı. Peki ama kendi bilinçaltı Fonchito'nun olayıyla okuduğu bu roman arasında nasıl bağlantı kurabilmişti? Bunun pek anlamı yoktu. Thomas Mann'ın romanındaki şeytan kendi lanetli gücünün iki kanıtı olarak,

frengi hastalığına ve müziğe atıflarda bulunuyordu. Ama oğlu, Edilberto Torres'in hastalıklardan ya da klasik müzikten söz ettiğini hiç söylememişti. Acaba eskiden frengi hastalığının yaygın olması gibi günümüzde de AIDS hastalığının ortaya çıkmış olması, çağdaş yaşamda cehennemin yaklaştığının bir belirtisi olabilir miydi? Böyle bir şeyi düşünmek bile saçmaydı. Hiç kuşkusuz kendisi kuşkucu, saplantılı bir agnostikti. Kendisi, çevresini kuşatan bu kitapların ve gravürlerin alacakaranlığında oturuyorken dışarısı zifiri karanlıktı ve aynı anlarda lanetli, zalim ve saldırgan bir ruh ortalarda dolaşıyordu. "Fonchito, Edilberto Torres'in gülüşü insan gülüşüne hiç benzemiyor gibi geldi mi sana? Yani, demek istediğim, o ses hiç de insan gırtlağından çıkıyor gibi değil de, bir delinin çığlığına, bir karga sesine ya da yılan ıslığına benziyor muydu?" Çocuk kahkahalarla gülmeye başlayacak ve babasının aklını kaçırmış olduğunu düşünecekti. Karamsarlık yeniden içini sardı. Kötümserlik, biraz önce Lucrecia'yla paylaşmış olduğu mutluluğu, elindeki kitabı okurken aldığı hazzı birkaç saniye içinde siliverdi. Işığı kapattı, ayaklarını sürüyerek yatak odasına döndü. Bu böyle devam edemezdi: Fonchito'yu kurnazca ve ihtiyatla sorgulaması gerekiyordu. Bakalım bu buluşmalar ne kadar gerçekti. Oğlunun ateşli hayalinin üretmiş olduğu bu uyduruk ve saçma hayaleti ortadan kaldırmak gerekiyordu. Allah aşkına, şeytanın tekrar ortaya çıkıp insanlara görünmesinin zamanı değildi.

V

Felícito Yanaqué'nin cebinden ödeyerek *El Tiempo* gazetesinde yayımlattığı ilan bir gece içinde bütün Piura'nın onu tanımasına yetti. Sokakta insanlar tebrik etmek, desteklediklerini söylemek, imza istemek, özellikle de uyarmak için onu durduruyorlar, "Korkunç bir şey yaptınız, Don Felícito. Şimdi hayatınız gerçekten tehlikede!" diyorlardı.

Bu söylenenler nakliyeciyi hiç etkilemiyor, hiç korkutmuyordu. Onu en çok ilgilendiren, Piura'nın en önemli yerel gazetesinde çıkan bu ilanı öğrendiklerinde Yüzbaşı Silva ile Çavuş Lituma'nın yerlerinden sıçrayacak olmalarıydı. Her fırsatta ağzını doldura doldura Piura'nın zenginleştiğinden söz eden adi komiserden hiç hoşlanmamıştı. Büyük olasılıkla o da kendisinden hoşlanmıyordu. Ama şu andan itibaren öyle kibirli davranamayacaktı. Daha ilan gazetede çıktığı gün, akşamüzeri, iki polis birden, yapmacık bir ilgi gösterisiyle Arequipa Caddesi'ndeki evine gelmişlerdi. Senyor Yanaqué'nin başına gelenlere çok üzüldüklerini söylemek için geliyorlardı. Örümcekli çete Narihualá Taşımacılık'ın bürosunu yakarken hiç ilgilenmemişlerdi bile. Şimdi ne olmuştu da bu aynasızlar evine kadar gelip üzüntülerini bildiriyorlardı? Görünüşe göre gerçekten üzülmüş gibiydiler; herhalde şantajcılara el atacaklardı artık.

Sonunda Yüzbaşı Silva cebinden *El Tiempo* gazetesinden kesmiş olduğu ilanın kupürünü çıkardı.

Yarı alaycı yarı ciddi bir tonda, "Aklınızı mı kaçırdınız da bu ilanı yayımlattınız, Don Felícito?" dedi. "Bu küstahlığınız yüzünden başınızın daha da belaya gireceği ya da ensenize bir kurşun sıkılabileceği hiç aklınıza gelmedi mi?"

Nakliyeci yumuşak bir sesle, "Küstahlık falan yapmadım ben. Bunu yapmadan önce çok düşündüm," dedi. "Bu sütü bozuklar benden bir kuruş bile sızdıramayacaklarını anlasınlar diye yaptım. İsterlerse evimi, bütün kamyonlarımı, minibüslerimi, otobüslerimi yaksınlar. Hatta karımı, çocuklarımı öldürsünler. Bir kuruş bile alamazlar benden!"

Ufak tefek adam, bunları gayet sakin, hiç öfkeye kapılmadan, kendinden gayet emin bir şekilde söylüyordu.

"Size inanıyorum Don Felícito," diye cevap verdi yüzbaşı. Hemen arkasından sözü asıl söylemek istediği şeye getirdi: "Ama ne var ki farkında olmadan bizi çok güç bir duruma soktunuz. Bölge amirimiz Albay Rascachucha bu ilan yüzünden bu sabah bizi aradı. Niye biliyor musunuz? Anlatsana Lituma."

"Suratımıza, 'Beceriksizler! İşe yaramazlar!' diye haykırmak için. Anladınız mı, Don Felícito?"

Felícito Yanaqué güldü. Örümcekli mektubu aldığından beri ilk kez kendini iyi hissediyordu.

"Gerçekten de öylesiniz yüzbaşı," diye mırıldandı gülümseyerek. "Amirinizin sizi paylamış olmasına ne kadar sevindiğimi anlatamam. Adı neydi amirinizin, Rascachucha[1] mı gerçekten?"

Yüzbaşı Silva ile Çavuş Lituma huzursuzca güldüler.

1. (İsp.) Köpek kaşıyan. (Ç.N.)

"Adı bu değil tabii," diye düzeltti yüzbaşı. "Bu, lakabı. Adı Albay Asundino Ríos Pardo. Kim bilir, kim, neden bu saçma ve gülünç lakabı taktı ona? İyi bir polistir ama biraz aksidir, herhangi bir bahaneyle kalayı basar."

"Başınıza geleni ciddiye almadığımızı düşünmekle yanılıyorsunuz Senyor Yanaqué," diye araya girdi Çavuş Lituma.

Yüzbaşı da büyük bir hevesle ona katıldı: "Harekete geçmeden önce çetenin kendisini göstermesini beklemek gerek. Şimdi bunu yapmış olduklarına göre harekete geçebiliriz."

Felícito Yanaqué yüzünü hoşnutsuzlukla buruşturarak, "Bu beni teselli etmeye yetmez," dedi. "Ne yapacaksınız, bilmiyorum. İşin beni ilgilendiren tarafı şu: Hiç kimse yakılan büromu bana geri vermeyecek."

"Sigorta şirketinin zararları ödemesi gerekmez mi?"

"Gerekir ama ipe un sermeye çalışıyorlar. Sadece araçların sigortalı olduğunu, binaların sigorta kapsamına girmediğini söylüyorlar. Avukatım Castro Pozo belki de mahkemeye başvurmak gerekeceğini söylüyor. Yani her halükârda kaybeden ben olacağım. Öyle görünüyor."

Yüzbaşı nakliyecinin sırtına vurarak onu teselli etmeye çalıştı ve, "Hiç kaygılanmayın Don Felícito," dedi. "Elimize düşecekler. Er ya da geç, elimize düşecekler. Şeref sözü veriyorum size. Görüşmek üzere. Becerikli sekreteriniz Josefita'ya da selamlarımı söyleyin, lütfen."

Gerçekten de o günden itibaren polisin gayrete geldiğinin işaretleri görülmeye başladı. Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin bütün çalışanlarını ve bütün şoförlerini sorguya çektiler. Felícito'nun oğulları Miguel'le Tiburcio'yu birkaç saat karakolda tuttular. Delikanlıların ne cevap vereceklerini bilemedikleri bir yığın sorular sordular. Hatta, kendisinden yangını Don Felícito'ya haber vermesini isteyen kişinin sesini tanıması için Lucindo'ya

adeta işkence ettiler. Zavallı kör o sesi daha önce hiç duymamış olduğuna dair yeminler ediyordu. Polisin bütün bu gayretkeşliğine rağmen Felícito umutsuz ve kuşkuluydu. İçinde o çeteyi asla ele geçiremeyeceklerine dair bir his vardı. Şantajcılar onun peşini bırakmayacaklardı ve her şey bir trajediye dönüşecekti. Bu karanlık düşünceler bile onu tehditlere ve saldırılara boyun eğmemek konusundaki kararlılığından vazgeçiremedi.

Felícito'yu en çok etkileyen, dostu, meslektaşı ve rakibi Colorado Vignolo'yla yaptığı konuşma oldu. Dostu bir sabah onu görmek için Narihualá Taşımacılık'a geldi. Felícito garajın bir köşesinde, iki yağ tenekesinin üzerine bir tahta koymuş, çalışma masası gibi kullanıyordu. Oradan eski ofisinin yanmış mobilyalarının ve duvarlarının oluşturduğu yığını görebiliyordu. Alevler tavanı bile çökertmişlerdi. Tavanda yangının oluşturduğu delikten gökyüzünün maviliği görünüyordu. Neyse ki El Niño'nun etkili olmadığı yıllarda Piura'da yağmur çok seyrek yağardı. Colorado Vignolo çok huzursuz görünüyordu.

Felícito'ya sarıldıktan sonra *El Tiempo*'dan kestiği gazete kupürünü göstererek, "Bunu yapmamalıydınız dostum," dedi. "Nasıl olur da hayatınızı böyle tehlikeye atarsınız? Siz ki her zaman çok serinkanlı, aklı başında davranırsınız; bu kez sizi ne dürttü de böyle yaptınız? Dostlar ne işe yararlar? Bana sormuş olsaydınız böyle bir delilik yapmanızı engellerdim."

"Ben de bu yüzden size sormadım. Gazeteye bu ilanı koydurmama engel olacağınızı hissediyordum." Bürosunun yıkıntılarını işaret ederek devam etti. "Bana bunu yapanlara bir şekilde cevap vermem gerekiyordu."

Birer fincan kahve içmek için Merino Meydanı'yla Tacna Sokağı'nın kesiştiği köşede yeni açılmış, *chingana* denilen o salaş kafelerden birine gittiler. İçerisi loştu, sinekler uçuşuyordu. Oturdukları yerden minik meydan-

daki tozlu badem ağaçlarıyla Carmen Kilisesi'nin rengi solmuş cephesi görünüyordu. İçeride başka müşteri olmadığı için rahat rahat konuşabilirlerdi.

"Size bir şey gelmedi mi dostum?" diye sordu Felícito. "Şu şantaj mektuplarından yani..."

Colorado Vignolo'nun ne cevap vereceğini bilemediğini ve yüzündeki tuhaf ifadeyi görünce şaşırdı. Şiş gözkapaklarının altındaki gözlerinde suçluluk duygusunu ele veren bir ışık parladı. Sürekli gözlerini kırpıştırıyor, karşısındakine bakmamaya çalışıyordu.

Felícito arkadaşının kolunu sıkarak, "Dostum, sakın bana..." diye kekeledi.

Colorado Vignolo alçak sesle, "Ben kahraman değilim, olmak da istemiyorum," dedi. "Evet, anladığınız gibi... her ay onlara haraç ödüyorum. Hiç kimse bir şey söylemese de, emin olun, Piura'daki nakliye şirketlerinin hepsi ya da pek çoğu bu haracı ödüyorlar. Siz de onlara karşı koymak yerine böyle yapmalıydınız, Felícito. Hepimiz sizin de onlara haraç ödediğinizi sanıyorduk. Yaptığınız saçmalığı ben de anlayamıyorum, meslektaşlarımızdan hiçbiri de anlayamıyor. Aklınızı mı kaçırdınız? Kazanmanız mümkün olmayan bir savaşa giriyorsunuz."

Felícito üzüntüyle, "Hepinizin bu sütü bozukların karşısında pantolonları indirmiş olduğunuza inanamıyorum," dedi. "Yemin ederim, kafam almıyor bunu. Özellikle sizin daha cesur olduğunuzu sanıyordum, dostum."

Colorado ellerini nereye koyacağını bilemeden, omuzlarını silkerek, utanmış bir çehreyle, "Büyük bir şey değil," dedi. "Böyle küçük bir miktar için hayatınızı tehlikeye attığınıza değmez, Felícito. Sizden istedikleri bu beş yüz dolar için onlarla pazarlık etmiş olsaydınız, emin olun yarıya inerdi. İşyerinize neler yaptılar, görmüyor musunuz? Üstelik bir de *El Tiempo* gazetesine ilan verdiniz. Bu sizin ve ailenizin hayatını tehlikeye atar. Hatta zavallı Mabel'in

hayatını bile, farkında değil misiniz? Emin olun, adım gibi biliyorum, onlarla asla başa çıkamazsınız. Şu çivisi çıkmış dünyayı siz düzeltemezsiniz dostum, kabul edin. Mafya çok güçlüdür; hükümetin içinde, mahkemelerde, her yerde adamları vardır. Polise güvenmekle büyük saflık ediyorsunuz. Bu aynasızların onlarla işbirliği yaptığını duysam hiç şaşırmam. Hangi ülkede yaşadığımızı unutmayın, dostum."

Felícito Yanaqué onu dinlemiyordu artık. Duyduklarına inanması çok zordu: Colorado Vignolo her ay mafyaya haraç ödesin ha! Onu yirmi yıldan fazla bir zamandan beri tanıyordu; çok düzgün bir insan olduğuna inanmıştı hep. Lanet olası! Ne biçim dünyaydı böyle?

Bakışlarıyla dostunun gözlerini arayarak, "Taşımacılık şirketlerinin hepsinin haraç ödediğine emin misiniz?" diye sordu. "Abartıyor olmayasınız?"

"Bana inanmıyorsanız kendilerine sorun. Adımın Vignolo olduğuna emin olduğum kadar eminim. Hepsi değilse bile hemen hemen hepsi. Kahramanlık taslayacak zaman değil, dostum. Önemli olan çalışabilmek ve işleri yürütebilmek. Haraç ödemekten başka çare kalmamışsa, ödenir, biter. Siz de benim gibi yapın, elinizi ateşe uzatmayın; sonra pişman olabilirsiniz. Bunca fedakârlıklarla kurmuş olduğunuz şirketi tehlikeye atmayın. Cenaze töreninizde bulunmak istemem doğrusu."

Bu konuşmadan sonra Felícito başını kaldıramaz oldu. Büyük bir öfkenin yanı sıra, iğrenme, acıma, dehşet duygusu sarmıştı her yanını. Geceleri evinin salonunda tek başına kaldığında Cecilia Barraza'nın müziğini dinlerken bile sakinleşemiyordu. Nasıl olur da tüm meslektaşları bu şekilde yollarını şaşırmış olabilirlerdi? Onlara istediklerini verdikçe kendi ellerini kollarını bağlayıp geleceklerini tehlikeye attıklarının farkında değiller miydi? Şantajcılar işyerlerini kapattırıncaya kadar her gün daha

fazlasını isteyeceklerdi. Piura'daki herkesin ona zarar vermek için işbirliği yaptığını düşünüyordu. Sokaklarda kendisini durdurup da kucaklayanlar, tebrik edenler bile, bunca yıldır alınteriyle elde ettiklerini batırmak isteyen ikiyüzlülerdi aslında. "Ne olursa olsun, oğlun o alçaklara kendini çiğnetmeyecek baba. İçin rahat olsun."

Felícito Yanaqué *El Tiempo*'da çıkan o küçük ilandan sonra sokakta kendisini tanıyanlara asla alışamayacaktı. Yolda kendisini durdurup övgü ve destek sözleri yağdıranlara nasıl cevap vereceğini bilemiyordu ama ünlü olması günlük hayatını değiştirmedi. Yine her sabah erkenden kalkıyor, Çigong egzersizlerini yapıyor ve saat sekizden önce Narihualá Taşımacılık Şirketi'nde oluyordu. Yolcu sayısındaki düşüş onu kaygılandırıyordu. İnsanları anlıyordu: İşyerinin yakılmasından sonra bazı müşterilerin, çetelerin yollarda araçlara da saldırmalarından ve yakmalarından korkmuş olmaları çok normaldi. Derin uçurumların kenarındaki daracık yolda zikzaklar çizerek iki yüz kilometreden fazla yol kat etmek zorunda olan Ayabaca otobüsleri müşterilerinin yarısını kaybetmişti. Sigorta şirketiyle sorun çözümlenmeden ofis binasını yeniden inşa ettiremezdi. Garajın bir köşesinde yağ tenekeleri üzerine konmuş tahtada çalışmaktan rahatsız olmuyordu. Sekreteriyle birlikte saatlerce yangından kurtulmuş muhasebe defterlerini, faturaları, makbuzları, kontratları inceliyordu. Neyse ki önemli belgelerin çoğu kaybolmamıştı. Durumdan asıl rahatsız olan sekreteriydi. Josefita gizlemeye çalışıyordu ama Felícito onun şoförlerin, tamircilerin, gelip giden yolcuların, bir şeyler göndermek için sırada bekleyen insanların bakışları altında, ortalık yerde çalışmaktan hoşlanmadığını fark etmişti. Sonunda bir kız çocuğu gibi yüzünü asarak itiraf etti:

"Herkesin içinde ortalık yerde çalışırken kendimi striptiz yapar gibi hissediyorum. Siz rahatsız olmuyor musunuz Don Felícito?"

"Siz striptiz yapacak olsanız eminim bu insanların çoğu pek hoşlanırdı bundan, Josefita. Yüzbaşı Silva'nın buraya her gelişinde size nasıl iltifatlar ettiğini görüyorsunuz."

Bu hatırlatma Josefita'nın yüzünü kızarttı. "O polisin tavrı hiç hoşuma gitmiyor," dedi. "Anlarsınız ya, Don Felícito, her zaman kalçalarıma dikiyor gözlerini. Her yerde Yüzbaşı Silva'nın kadınların sadece kalçalarına baktığını söylüyorlar. Sanki kadın vücudunda başka yer yokmuş gibi."

El Tiempo gazetesinde ilanın çıktığı gün Miguel ile Tiburcio babalarıyla görüşmek için randevu aldılar. İki oğlu da hem şoför olarak çalışıyor hem de şirketin otobüslerini, kamyonlarını, minibüslerini denetleme işini yapıyorlardı. Felícito onları Chipe'ye, Oro Verde Oteli'nin restoranında *seco de chabelo* ve siyah istiridyeli *ceviche* yemeye götürdü. Sesi sonuna kadar açılmış bir radyoda gürültülü bir müzik çaldığı için yüksek sesle konuşmak zorunda kalıyorlardı. Oturdukları masadan, palmiye ağaçları altında havuza giren bir aile görünüyordu. Felícito bira yerine gazoz söyledi. Oğullarının suratından niyetleri anlaşılıyordu. Önce atletik yapılı, güçlü, beyaz tenli, sarı saçlı, açık renk gözlü bir genç olan büyük oğlu Miguel konuştu. Miguel, Tiburcio'nun tam tersine, her zaman özenli giyinirdi. Tiburcio genellikle kot pantolon, polo yakalı tişört ve basket ayakkabılarıyla dolaşırdı. Miguel bugün de fitilli kadifeden bir pantolon, üzerinde yarış arabaları desenleri olan mavi bir gömlek ve mokasen ayakkabılar giymişti. Tam bir beyaz Perulu gibi züppeliğe doğuştan meyilliydi. Felícito onu gönüllü askerlik yapmaya zorladığı zaman askerliğin ondaki bu sivri yanları, çocuksu hareketleri törpüleyeceğini düşünmüştü. Ama hiç de beklediği gibi olmadı. Miguel askere nasıl gittiyse öyle döndü. Nakliyeci bir kez daha aynı şeyi dü-

şündü: "Benim oğlum mu gerçekten?" Miguel'in kolunda bir saat ve deriden yapılmış bir bileklik vardı. Bu bilekliği ara sıra okşayarak konuştu:

"Baba, Tiburcio ile ben... annemize de danışarak... düşündük ki..." Babasıyla konuşurken sözcükler ağzından hep böyle tutuk tutuk çıkardı.

"Demek düşünüyorsunuz. Bunu duyduğuma çok sevindim, iyi bir haber," diye şaka yaptı Felícito. "Aklınıza gelen bu fikri öğrenebilir miyim? Umarım şu örümcekli şantajcılarla ilgili olarak gidip Huancabamba'daki şamanlara danışmamı söylemeyeceksiniz bana. Adelaida her şeyi tahmin edebilir. Ona sordum, kim olabileceklerini o bile tahmin edemiyor."

"Bu iş ciddiye gidiyor, baba," diye araya girdi Tiburcio. Hiç kuşku yok ki küçük oğlunun damarlarında kendi kanı vardı. Güneşte iyice esmerleşmiş teniyle, düz ve siyah saçlarıyla, atalarınınki gibi zayıf, ufak tefek vücuduyla, öz oğluydu o. "Lütfen dalga geçmeyin baba. Kendi iyiliğiniz için bizi dinleyin."

"Pekâlâ, dinliyorum sizi. Ne söyleyeceksiniz bakalım delikanlılar?"

Miguel, "*El Tiempo*'da çıkan bu ilandan sonra büyük bir tehlikeyle karşı karşıyasınız," dedi.

Tiburcio, "Hem de ne büyük bir tehlike!" diye ekledi. "İpi kendi ellerinizle boynunuza geçirdiniz."

"Bu tehlike önceden de vardı," diye düzeltme yaptı Felícito. "Hepimiz tehlike içindeyiz. Gertrudis'le sizler de... Bu orospu çocuklarının bana şantaj yapmak için ilk mektubu gönderdikleri günden beri... Bilmiyor musunuz yoksa? Bu tehlike sadece benim için değil, bütün aile için söz konusu. Sizler, Narihualá Taşımacılık'ın mirasçıları değil misiniz?"

Tiburcio sonunda baklayı ağzından çıkardı: "İnsanlar bizi sokakta durdurup, 'Babanıza dikkat edin, bu ha-

kareti affetmeyeceklerdir,' diye uyarıyorlar. Bütün Piura bunu konuşuyor."

Felícito oğlunun sözünü kesti: "Onları ben mi kışkırtmış oluyorum yani? Onlar beni tehdit ettiler, işyerimi yaktılar; ama meslektaşım olacak ibneler gibi onların şantajına boyun eğmeyip bunu herkese duyurduğum için ben onları kışkırtmış oluyorum, öyle mi?"

"Sizi eleştirmek için söylemiyoruz baba, tam tersine," diye ısrar etti Miguel. "Sizi destekliyoruz ve ilanı *El Tiempo*'ya koydurmuş olmanızdan gurur duyuyoruz. Ailenin adını yücelttiniz."

Tiburcio da onu destekledi: "Ama başınıza bir şey gelmesini istemiyoruz; lütfen anlayın bizi. Bir koruma tutsanız iyi olacak. Biz araştırdık; çok ciddi bir güvenlik şirketi var. Piura'nın önemli kişilerinin çoğuna hizmet veriyor: Bankerlere, büyük toprak sahiplerine, maden işletmecilerine... Çok pahalıya çıkmıyor. İşte, tarifeleri burada."

Felícito alaycı ve zorlama bir kahkaha patlattı. "Koruma tutmak mı? Cebinde bir tabancayla gölgem gibi arkamda dolaşacak bir tip ha! Eğer koruma tutacak olursam hırsızların ekmeğine yağ sürmüş olurum. Kafanızın içinde beyniniz yok mu sizin? Bu, şantajcılardan korktuğumu itiraf etmek anlamına gelir. Onlardan korktuğum için bu harcamayı yaptığımı düşünürler. Üstelik şantajcılara vermek istemediğim parayı harcamış olacağım yine. En iyisi bundan hiç söz etmeyelim, konuyu değiştirelim. Yiyin haydi! *Seco de chabelo* soğuyor."

Miguel onu ikna etmeye çalışarak ısrar etti: "Ama baba, sizin iyiliğiniz için... Size bir şey olmasın diye... Bizi ciddiye alın lütfen! Sizin oğullarınızız biz."

"Bu konuda tek bir söz daha söylemeyin," diye emretti Felícito. "Eğer bana bir şey olursa Narihualá Taşımacılık'ın başına siz geçersiniz. Ne isterseniz yapın o zaman.

Canınız isterse koruma da tutun. Ben, ölsem de yapmayacağım bunu!"

Oğullarının ister istemez başlarını indirip iştahsızca bir şeyler yemeye çalıştıklarını gördü. İkisi de her zaman uysal evlatlar olmuşlardı. Gençlerin baba otoritesine karşı çıktığı ergenlik döneminde bile sorunları olmamıştı. Çok da önemli olmayan birkaç olayın dışında başını ağrıtacak hiçbir şey yapmamışlardı. Miguel'in yaptığı kaza gibi... Daha araba sürmeyi yeni öğrenmeye başladığı zamanlarda, Catacaos yolunda, yolun karşısına geçmeye çalışan bir eşeğe çarpmıştı. Artık koca adamlar olmalarına rağmen hâlâ babalarına itaat ederlerdi. Biraz törpülenmesi için Miguel'e gönüllü olarak bir yıllığına askere yazılmasını emrettiği zaman bile hiç itiraz etmeden yerine getirmişti. İşlerini gerçekten çok iyi yapıyorlardı. Onlara karşı hiçbir zaman çok sert davranmamıştı, ama oğullarına acıyıp şımartan, onları kız gibi yetiştiren babalardan da olmamıştı. Hayatın güçlükleriyle savaşmayı öğrenip artık kendisi çalışamayacak yaşa geldiğinde şirketin başına geçebilecek yetenekte kişiler olmaları için gayret etmişti. Liseyi bitirmelerini, araba tamirini öğrenmelerini, kamyon ve otobüs kullanmak için ehliyet almalarını sağlamıştı. Her ikisi de Narihualá Taşımacılık'ın çeşitli bölümlerinde çalışmışlardı: Güvenlikten, temizliğe, şoför muavinliğinden denetçiliğe kadar her bölümde... Artık her an onun yerini almaya hazırdılar; bu nedenle gözü arkada kalmayacaktı. Aralarında da çok iyi anlaşıyorlardı. En azından birbirlerine sahip çıkıyorlardı.

Birdenbire masaya vurarak, "O orospu çocuklarından korkunuz olmasın," dedi. Delikanlılar yemeği bıraktılar. "En kötüsü, beni öldürürler. Ölümden korkum yok benim. Elli beş yıl yaşadım, yeter. Ben babamın yanına gittiğim zaman Nariuhalá Taşımacılık'ın güvenilir ellere kalacağını bilmek içimi rahatlatıyor."

Gülümsemelerini bekledi ama delikanlılar çok gergin ve kafaları karışık görünüyordu.

"Sizin ölmenizi istemiyoruz, baba," diye mırıldandı Miguel.

"Eğer böyle bir şey yapacak olurlarsa onlara pahalıya ödetiriz bunu," diye ona katıldı Tiburcio.

Felícito onları sakinleştirmeye çalışarak, "Beni öldürmeye cesaret edemezler," dedi. "Sadece şantajcı bir hırsız çetesi bunlar. Adam öldürmek, örümcekli mektup göndermekten daha çok cesaret ister."

"En azından yanınızda silah bulundurun," diye ısrar etti Tiburcio. "Gerekirse kendinizi savunabilmek için..."

"Bunu düşüneceğim," dedi Felícito. "Şimdi bana söz vermenizi istiyorum: Ben öbür dünyaya gittiğim zaman, bu sütü bozukların şantajlarına boyun eğmeyeceksiniz."

Oğullarının şaşkınlık ve korkuyla birbirlerine baktıklarını gördü.

"Tanrı adına yemin edin, hemen şimdi! Bana bir şey olacak olursa içimin bu yönden rahat olmasını istiyorum."

İki delikanlı da haç çıkararak söyleneni yaptılar: "Tanrı adına yemin ediyoruz, baba."

Yemeğin geri kalan kısmını başka şeylerden söz ederek geçirdiler. Felícito'nun kafasında eski bir düşünce yeniden dolaşmaya başladı. Tiburcio ile Miguel kendi başlarına yaşamak üzere evden ayrıldıklarından beri onlar hakkında çok az şey biliyordu. Büyük oğlu Miraflores'te, elbette beyazların yaşadığı bir mahalledeki bir pansiyonda kiracıydı. Tiburcio bir arkadaşıyla birlikte Castilla'da, yeni stadyumun yakınlarında bir daire kiralamıştı. Acaba sevgilileri var mıydı? Eğlenceye düşkünler miydi? Kumar oynuyorlar mıydı? Cumartesi gecesi arkadaşlarıyla içip sarhoş oluyorlar mıydı? Meyhanelere, *chicheria*'lara, fahişelere giderler miydi? Boş zamanlarında ne yaparlardı? Pazar günleri Arequipa Caddesi'ndeki eve yemeğe geldikle-

rinde özel hayatlarından söz etmezlerdi. Ne kendisi ne de Gertrudis bu konuda onlara bir şey sorardı. Belki de bir gün oturup onlarla bu konularda konuşsa iyi olurdu.

O günlerin en kötü yanı, *El Tiempo*'da çıkan ilan hakkında kendisiyle yapılan röportajlara çıkmaktı. Pek çok yerel radyodan ya da *Correo* ve *La República* gazetelerinden gelen gazetecilerle, *RPP Noticias*'ın Piura temsilcisiyle konuşurken elleri terliyor, sırtında soğuk yılanlar dolaşıyordu. Sorulara cevap verirken söyleyeceği sözcükleri bulmak için uzun süreler susuyordu. Birilerine örnek olmaya çalışmak ya da medeni cesaret konusunda kendisine yakıştırılanları kesinlikle reddediyordu. O sadece babasının kendisine miras olarak bıraktığı öğüdü yerine getirmeye çalışıyordu: "Seni ayaklar altına almalarına izin verme, oğlum." Bazıları ona pot kıran birini hoş görür gibi bakarak anlayışla gülümsüyordu. Buna hiç aldırış ettiği yoktu. Kalbi attığı sürece bu yolda gitmeye kararlıydı. O sadece çalışkan bir adamdı, o kadar. Chulucanas yakınlarında, Yapatera'da alabildiğine yoksul bir ortamda dünyaya gelmişti. Şimdi sahip olduğu her şeyi tırnaklarıyla kazanmıştı. Vergilerini öder, yasalara uyardı. Birkaç kanun kaçağı yüzlerini bile göstermeden kendisine tehdit mektupları yolluyor diye onlara pabuç mu bırakacaktı? Kimse şantajlara boyun eğmezse şantajcılar ortadan silinir giderdi.

Kendisine ayrıcalık tanınması da hoşuna gitmiyordu. Konuyla ilgili konuşurken yüzünden sicim gibi ter akıyordu. Elbette Rotary Kulübü'nden kendisini arayıp kulübün Piura'daki merkezinde, bölge başkanının, belediye başkanının, piskoposun hazır bulunduğu bir toplantıda göğsüne "Piura'nın Örnek Hemşerisi" madalyasını taktıkları zaman babası *yanacón*[1] Aliño Yanaqué'nin

1. (İsp.) Yerli kökenli ortakçı, rençper. (Ç.N.)

bundan mutlu olacağını düşünerek için için gurur duymuştu. Ama teşekkür etmek için mikrofona yaklaştığı zaman boğazı düğümlendi, sesi çıkmaz oldu. Aynı şey, Enrique López Albújar Spor ve Kültür Kulübü kendisini "Yılın Piura'lısı" ilan ettiği zaman da başına gelmişti.

O günlerden birinde Arequipa Caddesi'ndeki evine Club Grau'dan, kulüp başkanı saygıdeğer kimyacı ve eczacı Doktor Garabito León Seminario'nun imzasını taşıyan bir mektup geldi. Kulüp yönetiminin, kulübe üye olmak için yaptığı başvuruyu oybirliğiyle kabul ettiğini bildiriyordu. Felícito gözlerine inanamıyordu. İki ya da üç sene önce yapmıştı bu başvuruyu. Hiçbir cevap vermediklerine göre, kulübe tenis ya da pinpon oynamaya, havuza girmeye, cumartesi geceleri Piura'daki en iyi orkestranın çaldığı müzikle dans etmeye gelen beyler gibi beyaz ırktan olmadığı için kendisini kulübe almayacaklarını düşünüyordu. Kulübün üyesi olan Colorado Vignolo sayesinde oraya bir kez Mabel'le birlikte gitmişti. Hayranı olduğu *criolla* şarkıcısı Cecilia Barraza'nın bir parti dolayısıyla orada şarkı söylediğini görünce bu başvuruyu yapmaya cesaret etmişti. Hayatında en mutlu olduğu günün hangisi olduğunu sorsalardı hiç tereddüt etmeden o geceyi seçerdi.

Cecilia Barraza eskiden beri onun gizli aşkıydı. Kendisini ya da bir fotoğrafını bile görmeden önce sesine âşık olmuştu. Hiç kimseye söz etmemişti bu aşkından; çok özel bir şeydi. Sánchez Cerro Bulvarı'yla yaya yolunun kesiştiği köşede, artık ortadan kalkmış olan eski La Reina Restoranı'nda her ayın ilk cumartesi günü, kendisinin de üyesi olduğu Piura Şoförler Derneği'nin üyeleri öğle yemeğinde bir araya gelirlerdi. Bir gün yine orada birer kadeh keçiboynuzu likörü içerek bir şeyi kutladıkları sırada, açık olan radyoda, yerel kanallardan birinde çok sevdiği bir vals şarkısının söylendiğini duydu: "Alma,

corazón y vida." Ruh, yürek ve hayat anlamına gelen bu şarkının bu kadar güzel söylendiğini hiç duymamıştı. Ne Jesús Vásquez, ne Los Morochucos, ne Lucha Reyes, ne de tanıdığı diğer *criolla* şarkıcıları, bu güzel valsi, ilk kez dinlemekte olduğu bu yorumcu kadar duygulu ve içten söyleyebilirdi. Sesin tonu, ahengi, yorumcunun yürekten söylediği belli olan her sözcük, her hece insanın içine işliyordu. İnsana kalkıp ağlayıncaya kadar dans etmek isteği veriyordu. Şarkıcının adını sordu: Cecilia Barraza, dediler. Bu genç kızı dinlerken o güne kadar ona çok gizemli ve özlem dolu, kutsal, ilahî, tanrılara özgü bir müzik gibi gelen *criolla* valslerinin her sözcüğüyle ne demek istediğini tam olarak anlayabileceğine inanıyordu.

Ruh, seni kazanmak için,
yürek, seni sevmek için,
hayat, yaşamak için
seninle birlikte!

Büyülenmiş gibi bu sese teslim olduğunu hissetti. O zamandan beri geceleri uyumadan önce, sabahları yataktan kalkmadan önce, Cecilia Barraza adlı bu şarkıcının sesindeki arpejle kendisini esrimiş, kutsanmış, ilahî bir varlık olmuş gibi hissediyordu. Bu konuda hiç kimseye, özellikle de Mabel'e hiçbir şey söylemeden, o baştan çıkartıcı gülümsemeye, insanın yüreğine işleyen o bakışlara âşık olmuştu. Platonik olarak elbette... Şarkıcının gazetelerden, magazin dergilerinden kesmiş olduğu fotoğraflarından büyük bir koleksiyon oluşturmuştu. Bunları bir kutunun içerisinde, ofisindeki yazı masasının çekmecesinde, herkesten gizli tutuyordu. Yangın bu fotoğraf koleksiyonunu yok etmişti ama Cecilia Barraza'nın, bir kısmı Arequipa'daki evde, bir kısmı Mabel'in evinde bulunan albümleri sapasağlam duruyordu. Sanatçının çık-

mış olan bütün albümlerini almış olduğunu düşünüyordu. Kendince, *criolla* valslerini, *tondero*, *marinera*, *pregón* danslarını çok iyi anlayacak duruma geldiğine inanıyordu. Her gün, özellikle geceleri, Gertrudis yatmaya gittikten sonra, televizyonun ve müzik çalarların bulunduğu salonda oturup bu albümleri dinliyordu. Şarkılar onun hayal gücünü harekete geçiriyordu. Bazen şarkıcının tatlı ve içe işleyen sesi, onu, gözlerini yaşartacak kadar duygulandırıyordu. Bu nedenle Cecilia Barraza'nın Piura'ya geleceği, Club Grau'da şarkı söyleyeceği, programın halka açık olduğu ilan edildiği zaman, bilet almaya ilk gidenlerden biri Felícito'ydu. Mabel'le Colorado'yu da davet etti. Colorado Vignolo kulübün üyesi olduğu için onun masasına oturabildiler. Kırmızı ve beyaz şarap eşliğinde muhteşem bir yemek yediler. Biraz uzaktan da olsa, şarkıcıyı şahsen görmek Felícito'yu çok heyecanlandırdı. Cecilia Barraza'yı çok güzel, zarif ve fotoğraflarında göründüğünden daha etkileyici buldu. Her şarkıdan sonra avuçlarını patlatırcasına alkışlıyordu. Mabel bunu görünce Vignolo'ya, "Bak şu utanmaz ihtiyara, Colorado," dedi.

Felícito, gerçek duygularını gizlemeye çalışarak, "Bu kadar art niyetli olma, Mabelita," diye cevap verdi. "Ben Cecilia Barraza'nın sadece sanatını alkışlıyorum."

Örümcekli mektupların üçüncüsü, ikincisinden epey sonra geldi. Felícito yangın haberinin *El Tiempo*'da çıkmasından sonra ortalığın ayağa kalkmasıyla, bu mafya bozuntularının artık korkup geri çekilmiş olabileceklerine hiç inanamıyordu. Yangının üzerinden üç hafta geçmiş olmasına rağmen sigorta şirketiyle aralarındaki sorun da çözülmemişti. Bir sabah sekreteri Josefita, garajdaki derme çatma yazı masasının üzerinde duran mektupları açıyordu. Birden, haykırırcasına, "Çok tuhaf, Don Felícito," dedi. "Göndereni belli olmayan bir mektup gelmiş!"

Nakliyeci, mektubu sekreterinin elinden koparırcasına çekerek aldı. Korktuğu şey olmuştu:

Saygıdeğer Senyor Yanaqué,

Sizin artık sevgili Piura'mızın ünlü ve saygıdeğer insanları arasına katılmış olmanız bizi çok mutlu etti. Bu popülariteniz sayesinde işlerinizin daha da iyiye gideceğine eminiz. Özellikle de inatçılığınız yüzünden şirketinizin zarar görmüş olması işinize yarayacak. Ama olanlardan ders alsanız ve pragmatik davransanız sizin için daha iyi olur. İlk yangından daha berbat bir olayla karşılaşmanızı istemeyiz. Bu nedenle sizi esnek davranmaya ve taleplerimizi ciddiye almaya davet ediyoruz.

Biz de bütün Piura gibi *El Tiempo*'da çıkan ilanı okuduk. Size kızmıyoruz. Üstelik, sizin yangını görünce bir anlık öfkeye kapılarak bu ilanı gazeteye koydurduğunuzu düşünüyoruz. Olanları unutalım; siz de unutsanız iyi edersiniz. Her şeye sıfırdan başlayalım.

Konuyu enine boyuna düşünmeniz için size iki hafta süre veriyoruz: Bugünden başlayarak on dört gün... İyi düşünün! Aksi halde olacaklardan siz sorumlusunuz. Bugüne kadar yaşadıklarınızdan daha beteri olacak. Atasözünde de denildiği gibi, anlayana az söz yeter, Senyor Yanaqué.

Tanrı sizi korusun.

Bu kez mektup daktiloda yazılmıştı. Ama imza yerinde yine, aynı mavi mürekkeple çizilmiş beş ayaklı örümcek vardı. Ortada da örümceğin kafası olacak bir nokta...

Sekreter, "Ne oldu Don Felícito?" dedi. "O lanet mektuplardan biri olduğunu söylemeyin sakın."

Felícito kolları iki yanına sarkmış, gözleri o kâğıt parçasına takılı, beti benzi atmış bir şekilde koltuğuna yığılıp kalmıştı. Sonunda kendini biraz toplayarak, parmaklarını dudaklarına götürdü, o anda garajda bulunan-

ların bir şey anlamamaları için sekreterine susmasını işaret etti. Sekreterinden bir bardak su istedi ve yavaş yavaş içti. Kapıldığı heyecanı ve öfkeyi yenmeye çalıştı. Kalbi ağzına gelmişti, güçlükle nefes alabiliyordu. O şerefsizler kendisinden haraç istemekten vazgeçmemişlerdi elbette. Aynı şeyde ısrar ediyorlardı. Ama Felícito Yanaqué'nin kolunu bükebileceklerini sanıyorlarsa aldanıyorlardı. İçinde büyüyen öfke, nefret, kızgınlık onu zangır zangır titretiyordu. Miguel ile Tiburcio haklıydılar belki de. Koruma tutmak konusunda değil tabii; tabanca satın almak konusunda... O boklar karşısına çıkacak olurlarsa, kurşunları üzerlerine boşaltmak büyük bir zevk verecekti ona. Vücutlarını delik deşecek, sonra da cesetlerine tükürecekti.

Biraz sakinleştikten sonra koşar adım karakola gitti. Ama Yüzbaşı Silva da Çavuş Lituma da orada değillerdi. Öğle yemeğine çıkmışlardı, saat dört gibi geri geleceklerdi. Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki kafeteryalardan birine oturdu, soğuk bir gazoz istedi. İki kadın yanına yaklaşıp onu desteklediklerini söylediler. Bütün Piura'lılara örnek olduğu için ona hayranlık duyuyorlardı. Dualar ederek yanından ayrıldılar. Felícito gülümseyerek kadınlara teşekkür etti. "Gerçekten de şu anda kendimi tam bir kahraman gibi hissediyorum," diye düşündü. "Daha doğrusu, bir aptal gibi... Dolu dizgin olayın içine dalan bir salak... Gerçekten de öyleyim. Onlar benimle kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyorlar; ama ben hiçbir şey yapamıyorum."

Mototaksilerin, yayaların ve bisikletlilerin gürültüsü arasında, bulvarın yüksek kaldırımlarında yavaş yavaş yürüyerek bürosuna dönerken birdenbire içinde Mabel'i görme isteği uyandı. Mabel'i görmek, onunla konuşmak, ona yangını, avukatı Castro Pozo'nun takip ettiği sigorta şirketi davasını, son gelen örümcekli mektubu unuttura-

cak ve birkaç saniye de olsa başını döndürecek o şeyleri yaşamak isteği içinde büyüyordu. Tadına doyamadığı o şeyden sonra gevşeyip mutlu bir şekilde biraz uyuyabilir miydi acaba? Sekiz yıl boyunca önceden haber vermeden bir öğle saatinde kalkıp Mabel'in evine gitmemiş olduğunu hatırladı. Ama şu anda olağandışı günler yaşıyorlardı; bu nedenle bu alışkanlığı kırabilirdi. Çok yorgundu, hava da çok sıcaktı. Yürümek yerine bir taksi çevirdi. Castilla'da tam taksiden inerken Mabel'i kapısının önünde gördü. Çıkıyor muydu, yoksa giriyor muydu? Kadın onu görünce çok şaşırdı.

"Buralarda ne işin var?" dedi, selam niyetine. "Bugün? Bu saatte?"

Felícito, "Seni rahatsız etmek istemezdim," diye özür diledi. "Verilmiş bir sözün varsa gideyim."

Mabel gülümseyerek, "Var ama iptal edebilirim," dedi. "Geç, geç! Ben üzerimi değişip geliyorum hemen."

Mabel'in bu nazik sözlerine rağmen Felícito onun biraz kasıldığını fark etti. Kötü bir zamanda gelmişti. Alışverişe gidiyordu belki. Yok, yok! Bir arkadaşıyla buluşup birlikte öğle yemeği yiyecek ve biraz dolaşacaklardı. Belki de gizli gizli eve gelen, hoşlandığı, kendisi gibi genç bir adamla buluşacaktı. Mabel'in kendisini soyup çığlıklar attıracak bir erkekle buluşacağını düşününce kıskançlık tüm benliğini kapladı. Planlarını altüst etmişti. İçinde bir arzu dalgası yükselmeye, bacaklarının arası gıdıklanmaya, ereksiyon belirtileri kendini göstermeye başladı. Mabel omuzlarını ve kollarını açıkta bırakan elbiseyle, yüksek topuklu zarif ayakkabıyla çok güzel görünüyordu. Saçları çok güzel taranmış, dudakları, gözleri çok hoş boyanmıştı. Bir sevgilisi var mıydı acaba? Eve girer girmez ceketini ve kravatını çıkarmıştı. Mabel döndüğünde onu tekrar o örümcekli mektubu okurken buldu. Felícito'nun garip davranışının nedenini anladı. Her

zamanki gibi son derece sevecen ve güler yüzle Felícito'ya yaklaştı.

Felícito mektubu ona uzatarak, "Bu sabah yine bir mektup aldım da..." diye özür diledi. "Çok öfkelendim. Birden seni görmek geldi içimden. Bu yüzden geldim. Haber vermeden, böyle damdan düşer gibi geldiğim için özür dilerim. Umarım planlarını bozmamışımdır."

Mabel yeniden gülümseyerek, "Burası senin evin, ihtiyar," dedi. "Canın ne zaman isterse gelebilirsin. Planlarımı falan altüst etmiş değilsin. İlaç almak için eczaneye gidiyordum."

Felícito'nun yanına oturarak mektubu aldı, okumaya başladı. Okudukça suratı asılıyordu. Gözlerine bir bulut çöktü.

"Bu lanet olasıcalar durmayacaklar anlaşılan," dedi. "Ne yapacaksın, peki?"

"Karakola gittim ama aynasızlar orada değildi. Öğleden sonra tekrar gideceğim. Bu iki godoş ne işe yararlar bilmem. Beni oyalıyorlar. Yapabildikleri tek şey bu. Laf kalabalığıyla beni oyalamak..."

Mabel gülümseyerek elini kaldırdı, Felícito'nun yüzünü okşamaya başladı. "Yani buraya seni biraz şımartayım diye geldin, değil mi ihtiyar?"

Felícito, Mabel'in kulağına fısıldayarak, "Yatak odasına gidelim, Mabel," dedi. "Hemen şimdi... Canım seni çok çekti."

Mabel yaygarayla gülerek, "Bak şu işe... Bu saatte mi? Bunu beklemiyordum işte," dedi. "Seni tanıyamıyorum ihtiyar."

Felícito kadına sarılıp boynundan öperken, "Tanıyorsun işte," diye cevap verdi. "Çok güzel kokuyorsun aşkım. Ben de alışkanlıklarımı değiştirip yeniden gençleşeceğim."

Yatak odasına geçtiler, soyunup seviştiler. Felícito o

kadar gergindi ki kadının içine girer girmez boşaldı. Sonra uzunca bir süre öylece kadına sarılıp yatmaya, saçlarını okşamaya, boynunu ve bedenini öpmeye, memelerini gıdıklayarak ısırmaya devam etti.

Mabel adamın kulaklarını tutarak gözlerinin içine yakından baktı. "Ne kadar sevgi dolusun, ihtiyar. Bugünlerde beni sevdiğini söylersen şaşırmam."

"Bunu sana kaç kez söyledim ya, şapşal."

"Çok heyecanlandığın zaman söylüyorsun bunu. Bu yüzden pek önemli değil. Ama sevişmeden önce ya da sonra hiç söylemedin."

"Peki öyleyse şimdi söyleyeyim. Dediğin gibi heyecanlı değilim. Seni çok seviyorum, Mabelita. Gerçekten sevdiğim tek kadın sensin."

"Beni Cecilia Barraza'dan daha çok mu seviyorsun?"

Felícito gülerek, "O benim için bir hayal sadece. Bir peri masalı," dedi. "Benim tek gerçek aşkım sensin."

Kadın gülerek adamın saçlarını karıştırırken, "Dediklerine inanıyorum, ihtiyar," dedi.

Uzun bir süre, yatakta uzanarak konuşmaya devam ettiler. Sonra Felícito kalktı, yıkandı, giyindi. Narihualá Taşımacılık'ın ofisine döndü, öğleden sonranın büyük bir kısmını işlerini yaparak geçirdi. İşten çıktıktan sonra tekrar karakola uğradı. Yüzbaşıyla çavuş oradaydılar; onu, karakola ilk geldiğinde aldıkları büroya aldılar. Felícito tek bir sözcük bile söylemeden örümcekli mektupların üçüncüsünü uzattı. Yüzbaşı Silva mektubu yüksek sesle, her sözcüğü tek tek telaffuz ederek okudu. Çavuş Lituma okunanları dikkatle dinlerken dalgın dalgın tombul ellerini önündeki bir kayıt defterinin üzerinde gezdiriyordu.

Mektubu okumayı bitiren yüzbaşı, "Pekâlâ, her şey tahmin ettiğimiz şekilde gelişiyor," diye yorumladı. Olanlardan memnun olmuş gibi görünüyordu. "Kolunuzu bükemeyecekler. Dediğim gibi, bu ısrar sonlarını getirecek."

Felícito alaycı bir sesle, "Memnun olmam gerek o zaman," dedi. "İşyerimi yakmak yetmedi; şimdi de beni daha beterini yapmakla tehdit ederek düşünmem için iki hafta süre veriyorlar. Buraya geliyorum; siz de bana her şeyin beklediğiniz gibi geliştiğini söylüyorsunuz. Bu sütü bozuklar benimle böyle oynarlarken sizin bu konudaki araştırmalarınız bir milim olsun ilerlemedi."

Yüzbaşı yüzünü buruşturup kaşlarını çatarak itiraz etti: "Kim diyor ilerlemedi diye? Epey ilerledik. En azından bunu yapanların, Piura'da işadamlarından haraç isteyen üç çeteden biri olduğunu biliyoruz. Ayrıca Çavuş Lituma işe yarayabilecek bir ipucu yakaladı." .

Bunu öyle bir tonda söyledi ki, bütün kuşkularına rağmen Felícito bile söylenenin doğru olduğuna inandı.

"İpucu mu? Gerçekten mi? Nasıl?"

"Bunu size söylemek için henüz erken. Ama bir adım, bir adımdır. Kesin bir şeye ulaştığımız zaman bundan haberiniz olacaktır Senyor Yanaqué. Yalnız şundan emin olun, bu olayı aydınlatmak için canla başla çalışıyoruz. Bu konu diğer olaylardan çok vaktimizi alıyor. Bizim önceliğimiz sizsiniz."

Felícito oğullarının kendisine koruma tutmayı ama kendisinin bunu reddettiğini anlattı. Bir tabanca alması için ısrar ettiklerini de söyledi. Acaba kendileri bu konuda ne diyorlardı?

Yüzbaşı Silva birden sertçe karşı çıktı: "Hiç tavsiye etmem. Silah taşıyan kimsenin onu kullanmaya niyeti olmalı. Bence siz adam öldürecek biri değilsiniz. Bu yüzden silah taşımak pek işinize yaramaz Senyor Felícito. Buna rağmen mutlaka silah almak isterseniz, ruhsat çıkarmak için gereken formalitelerde size yardımcı oluruz. Acele etmeyin, biraz düşünün. Önce psikolojik kontrolden geçmeniz gerekecek. En iyisi, karar vermeden önce iyice düşünün."

Felícito eve geldiğinde hava kararmış, bahçedeki kurbağaların ve cırcırböceklerinin sesleri ortalığı sarmıştı. Saturnina'nın getirip önüne koyduğu tavuk çorbasını, salatayı ve jöleyi alelacele atıştırdı. Televizyonda haberleri dinlemek üzere salona giderken Gertrudis'in yürüyen bir mobilya gibi sessizce kendisine doğru geldiğini gördü. Elinde bir gazete vardı.

Felícito'nun hemen yanındaki koltuğa otururken, "Bütün şehir *El Tiempo* gazetesinde yayımlattığın ilandan söz ediyor," dedi. "Bu sabah kilisedeki ayinde papaz bile vaazında bundan söz etti. Bütün Piura okumuş bunu. Ben hariç."

"Endişelenmeni istemedim, bu yüzden hiçbir şey söylemedim sana. Ama, gazete elinde işte. Neden okumadın?"

Karısının oturduğu koltukta gözlerini kısarak huzursuzca kımıldandığını gördü.

"Gözlerim yüzünden," dedi kadın. "Harfler gözlerimin önünde dans ediyor sanki. Uzun süredir okumaya okumaya neredeyse okumayı unuttum."

"Bir göz doktoruna git o zaman," diye karısını uyardı Felícito. "Nasıl olur da okumayı unutursun? Olmaz öyle şey, Gertrudis."

"Ama bana oldu işte," dedi kadın. "Peki, doktora gider gözlerime baktırırım. *El Tiempo*'da çıkan şu ilanı okuyamaz mısın bana? Saturnina'dan okumasını istedim ama o da okuma yazma bilmiyor."

Gazeteyi uzattı. Felícito gözlüklerini taktıktan sonra okumaya başladı:

Sayın Örümcekli Şantajcılar,

Yıllarca çalışıp kurmuş olduğum Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin bürosunu yakmış olmanıza rağmen, beni korumanız için istemiş olduğunuz haracı size ödemeyeceğimi herkesin

duyabileceği bir şekilde, açıkça söylüyorum. Bunu yapmaktansa beni öldürmenizi tercih ederim. Benden tek kuruş alamayacaksınız. Biz çalışkan ve onurlu insanların sizin gibi hırsız çetelerine haraç ödemek yerine, sizi layık olduğunuz yere, hapse gönderene kadar uğraşmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bunu söylüyorum ve altına imzamı koyuyorum:

Felícito Yanaqué (anne soyadım yok)

Bunları dinleyen kadın uzunca bir süre hareketsiz kaldı. Sonunda mırıldanır gibi:

"Pederin söylediği doğruymuş," dedi. "Çok cesur bir adamsın, Felícito. Tanrı bize acısın. Bu meseleden kurtulursak şükür duası etmek için önümüzdeki Ekim'in 12'sinde, Señor Cautivo Bayramı'nda, Ayabaca'ya gideceğim."

VI

"Bu gece hikâye anlatmak yok, Rigoberto," dedi Lucrecia, ışığı kapatıp yatarlarken. Sesi kaygılı çıkıyordu.

"Ben de fantezi yapacak havada değilim bu gece, hayatım."

"Sesleri çıktı mı sonunda?"

Rigoberto başını evet anlamında salladı. Ismael'le Armida'nın evlilik törenlerinin üzerinden yedi gün geçmişti ve Lucrecia ile Rigoberto bu bir haftayı sırtlanların tepkisini bekleyerek gergin geçirmişlerdi. İki gün öncesine kadar günler hiçbir şey olmadan geçip gitmişti. İki gün önce Ismael'in avukatı Claudio Arnillas onu arayıp uyarmıştı: İkizler araştırıp nikâhın Chorrillos Belediyesi'nde kıyıldığını ve iki şahitten birinin Rigoberto olduğunu öğrenmişlerdi. Her an karşısına dikilebilirlerdi. Bu yüzden hazırlıklı olsa iyi olurdu.

Daha iki saat geçmeden avukatın söylediği gibi olmuştu.

"Miki ile Escobita benden randevu istediler. Başka çarem olmadığı için verdim. Yarın gelecekler. Bütün gününü zehir etmemek için sana hemen söylemedim, Lucrecia. Her şey bizim üstümüze yıkılacak. Umarım bu işten yumurtaları tokuşturmadan çıkmayı başarabilirim."

"Biliyor musun, Rigoberto, onlar beni hiç ilgilendirmiyor. Böyle olacağını biliyorduk, değil mi? En kötü anı

atlatmak zorundayız." Konuyu değiştirdi. "Ismael'le Armida'nın evliliği de, ikizlerin tepinmesi de şu anda beni zerre kadar ilgilendirmiyor. Beni en çok kaygılandıran, uykularımı kaçıran, Fonchito'nun durumu."

Rigoberto gerildi. "Yine mi? Tekrar hayalet görmeye mi başladı?"

"Hiç bitmemişti ki..." Lucrecia sesi acılaşarak devam etti. "Sanırım çocuk bize güvenmiyor ve artık hiçbir şey anlatmıyor. Beni en çok rahatsız eden de bu. Zavallının halini görmüyor musun? Giderek daha içine kapanık ve üzgün görünüyor. Önceleri her şeyi anlatıyordu bize. Ama şimdi, korkarım, bizden sakladığı şeyler var. Belki de bu yüzden bu kadar huzursuz ve kendi kendini yiyor. İkizleri bu kadar düşünürken son aylarda oğlunun ne kadar değiştiğini görmüyorsun. Hemen bir şeyler yapmazsak sonra geç olabilir, hayatımız boyunca vicdan azabı çekeriz. Farkında değil misin?"

Rigoberto çarşafların altında dönerek, "Farkındayım elbette," dedi. "Ama başka ne yapabileceğimizi bilmiyorum. Eğer sen biliyorsan söyle, hemen yapalım. Benim aklıma hiçbir şey gelmiyor. Lima'nın en iyi psikoloğuna götürdük onu, öğretmenleriyle görüştüm, tekrar güvenini kazanmak için her gün karşıma alıp konuştum. Başka ne yapabilirim? Söyle, yapayım. Oğlumu umursamadığımı mı sanıyorsun? Fonchito'nun durumu beni kahrediyor, Lucrecia."

"Biliyorum, biliyorum," dedi Lucrecia. "Benim aklıma bir şey geldi de... diyorum ki... belki de... bu bir fikir sadece... gülme sakın... kafam çok karışık. Aklıma geliyor da..."

"Aklına geleni söyle, yapalım Lucrecia. Ne olursa olsun, yapacağım, yemin ederim."

"Neden dostun Peder O'Donovan'la konuşmayı denemiyorsun? Gülme sakın. Bilmiyorum ki..."

Rigoberto çok şaşırdı, kahkahasını tutamadı. "Yani bu konu hakkında gidip bir papazla görüşmemi mi istiyorsun? Niye? Şeytanı kovması için mi? Şeytanla ilgili şakayı ciddiye mi aldın yoksa?"

Bu olay aylarca, belki de bir yıl önce, önemsiz bir şeymiş gibi başlamıştı. Bir hafta sonu öğle yemeğinde Fonchito çok sıradan bir şeyden söz eder gibi babasına ve üvey annesine o adamla ilk karşılaşmasından söz etmişti.

Yan taraftaki masada oturan bey, nezaketle gülümseyerek, "Senin adını biliyorum," demişti. "Adın Lucifer."

Çocuk ne diyeceğini bilmeden, şaşkınlıkla bakakalmıştı adama. Evlerine pek uzak olmayan Barranco Parkı'ndaki bu tenha kafede, okul çantasını dizlerinin üzerine koymuş, ağzına dayadığı şişeden Inca Kola içiyordu o sırada. O beyin orada olduğunu da ancak, kendisiyle konuşunca fark etmişti. Kırlaşmış şakakları, uykulu gözleri olan, çok sade ama düzgün giyinmiş, zayıf bir adamdı. Gri takım elbisesinin içine baklava dilimi beyaz desenleri olan mor bir süveter giymişti. Kahvesini küçük küçük yudumlar alarak içiyordu.

"Sana tanımadığın insanlarla konuşma demiştim, unuttun mu Fonchito?" demişti olayı duyan babası.

"Adım Alfonso, Lucifer değil," diye cevap vermişti çocuk. "Arkadaşlarım bana Foncho der."

"Baban doğru söylüyor çocuğum," diye araya girmişti üvey annesi. "Okul kapılarında dolaşan bu tiplerin kim olduğunu asla bilemezsin."

"Uyuşturucu satıcıları, dolandırıcılar ya da çocuk sapıkları olabilirler. Bu yüzden çok dikkatli olmalısın."

Çocuk ismini söylediğinde, o beyefendi gülümseyerek, "Adın Lucifer olmalıydı," demişti. Alçak sesle ve çok düzgün konuşuyordu. Her sözcüğü bir gramer öğretmeni gibi düzgün telaffuz ediyordu. Uzun ve kemikli yüzü yeni tıraş olmuş gibiydi. Upuzun parmakları vardı. Tır-

nakları dibinden kesilmişti. "Lucifer ne demek, biliyor musun?" diye sormuştu çocuğa.

Fonchito başını hayır anlamında sallamıştı.

"Yemin ederim, düzgün bir insana benziyordu, baba."

"Lucifer dedin, değil mi? Lucifer mi dedi sana?" diye sormuştu Rigoberto.

"Beyefendi, 'Lucifer, ışık taşıyan anlamına gelir. Bu da, çok hoş bir çocuksun, büyüdüğün zaman Lima'nın bütün kızları senin için deli olacak, demenin başka bir yoludur. Okulda sana Lucifer'in kim olduğunu öğretmediler mi?' dedi. Sanki ağır çekim kamera görüntülerindeki gibi konuşuyordu babacığım."

Rigoberto, "O adamın ne istediğini şimdi anlamaya başlıyorum," diye mırıldanarak oğlunun dediklerine iyice dikkatini vermişti.

Fonchito yine başını sallayarak itiraz etti. "O bey gibi bana bir şey söylemek isteyen yabancılarla asla konuşmamam ve hemen oradan ayrılmam gerektiğini çok iyi biliyorum babacığım. Bunu defalarca söylediğini çok iyi hatırlıyorum." Söylediklerini pekiştirmek ister gibi ellerini, kollarını sallayarak konuşuyordu. "Ama... ama... o beyin davranışlarında, konuşmasında öyle bir şey vardı ki... Kötü bir insana benzemiyordu. Üstelik içime de bir merak girmişti. Markham Koleji'nde bize Lucifer'le ilgili hiçbir şey öğretmediler baba."

O bey hiç de karşısındakiyle dalga geçer gibi konuşmuyordu. Çok ciddiydi. Tertemiz tıraşlı yüzünde çok iyi niyetli bir gülümsemeyle ve parmağıyla gökyüzünü işaret ederek, ciddiyetle konuşuyordu: "Lucifer, Tanrı'nın en sevgili meleği, başmeleklerin en güzeliydi. Ama çok güzel olduğunu bilmek Lucifer'i zehirledi, günahların en büyüğünü işledi: Kendini Tanrı'ya eşit gördü. Düşün bir kere! O zaman Tanrı onu cezalandırdı; ışık meleği olmak yerine karanlıkların prensi oldu. Her şey böyle başladı.

İnsanlığın var olması da, kötülüğün ortaya çıkması da buna bağlıdır."

"Papaza falan benzemiyordu baba. Ev ev dolaşıp dinî gazeteler dağıtan o misyonerlere de benzemiyordu. Kendisine: 'Siz peder misiniz?' diye sordum. Gülmeye başladı. 'Hayır Fonchito, peder falan değilim. Nerden aklına geldi bu?' dedi."

Donya Lucrecia çocuğun başını sevgiyle okşarken ona hafiften çıkışmıştı, "O adamla sohbet etmekle iyi etmemişsin Fonchito," demişti. "Belki de seni eve kadar takip etmiştir. Söz ver bana: Bir daha asla böyle bir şey yapmayacaksın."

"Benim gitmem gerek, senyor," demişti Fonchito ayağa kalkarken, "evde beni bekliyorlar."

Beyefendi onu durdurmaya çalışmamış, gülümseyerek veda eder gibi elini sallamıştı.

"Onun kim olduğunu anladın mı?" diye tekrarlamıştı Rigoberto. "Çocuklara musallat olan sapıklardan biri! On beş yaşındasın; bu tür şeyleri biliyor olmalısın. Bir pedofil o! Bir çocuk sapığı! Daha fazla açıklamayacağım, bunun ne anlama geldiğini anlamış olman gerek. Seni yoldan çıkarmaya çalışıyordu. Lucrecia'nın hakkı var: Onunla konuşmakla iyi yapmadın. Daha sana bir şey söylediği anda oradan uzaklaşmalıydın."

Fonchito babasını sakinleştirmeye çalışarak, "Bir homoseksüel değildi o, yemin ederim," demişti. Erkek çocuklarına bakışlarından onları hemen tanıyorum. Ağızlarını açıp konuşmazlar onlar. Hep bana dokunmaya çalışırlar. Ama bu bey hiç öyle biri değil. Tam tersine, çok nazik, saygılı bir insan. Kötü niyetli birine hiç benzemiyordu, yemin ederim."

"Bunlar daha beter Fonchito," diye ısrar etmişti Donya Lucrecia. "Hiç öyle görünmezler ama berbat adamlardır."

Fonchito konuyu değiştirmeye çalışmıştı: "Baba, o beyin bana Lucifer hakkında anlattıkları doğru mu?"

Rigoberto soru karşısında bir an bocalamıştı: "Yani... İncil'de öyle der... Ne olursa olsun, inananlar için doğrudur. Markham Koleji'nde, en azından bir genel kültür olarak size İncil'i okutmamış olmaları inanılmaz bir şey. Ama konuyu saptırma şimdi. Tekrar söylüyorum oğlum: Tanımadığın birinden bir şey almak kesinlikle yasak. Ne onlarla konuşacaksın ne ikramlarını kabul edeceksin. Asla! Yoksa sana sokağa çıkmayı kesinlikle yasaklamamı mı tercih edersin?"

"Baba, ben büyüdüm artık. On beş yaşındayım. Lütfen!"

Çocuğun kendini büyümüş görmesi Lucrecia'yı gülümsetmişti. Bin yıl kadar yaşadığına inanılan peygamberin adını söyleyerek onunla şakalaşmış, "Evet, ya, Meytuşelam'ın yaşına geldin," demişti. Ama Rigoberto karısının karanlıkta içini çektiğini fark etmişti.

"Olayın bu boyutlara varacağını bilemezdik," dedi kadın. "Bir yıl oluyor aşağı yukarı. Aman Tanrı'm! Karabasan gibi!"

"Bir yıl ya da biraz daha fazlası, hayatım."

Barranco Parkı'ndaki küçük kafede adamın Fonchito'ya Lucifer'den söz ettiği Rigoberto'nun aklından çıkmıştı. Bir hafta sonra oğlu San Agustín Koleji'nde futbol oynamaktan dönerken adamın tekrar karşısına çıktığını anlattığında olayı tekrar hatırlamış ve iyice huzursuz olmuştu.

"San Agustín'de saha gerisindeki duşlardan çıktıktan sonra Barranco servisine birlikte binmek için Chato Pezzuolo'yla buluşmaya gidiyordum. İnanmayacaksın belki ama aynı adam oradaydı. İnsanın içine işleyen aynı gülümsemeyle bakıyordu."

"Merhaba Lucifer," diye selam vermişti. "Beni hatırlıyor musun?"

Futbol sahasıyla San Agustín Koleji'nin kapısı arasında kalan aralıkta oturuyordu. Arkasında, Javier Prado Bulvarı'ndan geçmekte olan kamyonet ve otobüslerin yılan gibi uzayıp giden kuyruklar oluşturduğu görünüyordu.

Fonchito ne yapacağını bilen birinin tavrıyla, "Evet, sizi hatırlıyorum," demişti. "Babam yabancılarla konuşmamı yasakladı. Özür dilerim."

Yine önceki gri takım elbise vardı üzerinde. Ama bu kez beyaz baklava dilimleri olmayan başka bir mor süveter giymişti.

Adam başını sallayarak, "Rigoberto çok iyi yapmış," demişti. "Lima kötü insanlarla dolu. Sapık ve dejenere olmuş insanlar var her tarafta. Senin gibi iyi aile çocukları onların en sevdiği tiplerdir."

Don Rigoberto gözlerini kocaman açarak, "Benim adımı mı söyledi," diye sormuştu. "Beni tanıdığını mı söyledi sana?"

"Babamı tanıyor musunuz, senyor?"

Adam başını sallayarak söyleneni onaylamıştı: "Eloísa'yı da tanıyorum ben. Anneni yani... Aynı şekilde, üvey annen Lucrecia'yı da tanıyorum. Dost olduğumuzu söyleyemem. Sadece birbirimizi gördük, o kadar. Ama her ikisini de çok beğendim. Harika bir çift olarak gördüm onları. Sana çok iyi bakmalarına ve seninle ilgilenmelerine sevindim. Senin gibi çok güzel bir çocuk artık Sodom ve Gomorra'ya benzeyen Lima'da güven içinde olamaz."

"Baba, Sodom ve Gomorra nedir, söyler misin?" diye sormuştu Fonchito. O anda Rigoberto çocuğun gözlerinde kötü niyetli bir ışığın parlayıp söndüğünü fark etmişti.

"Çok yozlaşmış, çürümüş insanlarla dolu iki eski şehir. Böyle olduğu için Tanrı o iki şehri yerle bir etti." Rigoberto bir an durmuş, düşünmüştü. "Yani, en azından dindar insanlar böyle olduğuna inanırlar. Eski Ahit'i biraz

okusan iyi ederdin. Genel kültür olarak... İncil'i de tabii. Yaşadığımız dünya Kutsal Kitap'a yapılan göndermelerle dolu. Bunları anlamazsan kafan karışık yaşarsın. Örneğin klasik sanatları ya da antik tarihi hiç anlamazsın. O tipin beni ve Lucrecia'yı tanıdığını söylediğine emin misin?"

"Annemi de tanıyormuş. Hatta annemin adını bile söyledi: Eloísa. Öyle bir söyleyişi var ki doğru söylediğine inanmamak mümkün değil, baba."

"Peki, kendi adını söyledi mi?"

Fonchito'nun kafası karışmıştı. "Yani... hayır. Ne ben sordum ne de onun bana bunu söyleyecek zamanı oldu. Bana onunla konuşmamamı emrettiğin için koşarak uzaklaştım oradan. Ama seni tanıdığına, sizi tanıdığına eminim. Yoksa bana senin adını, annemin adını, hatta üvey annemin adının Lucrecia olduğunu söyleyemezdi."

"Bir daha o adamla karşılaşacak olursan adını sormayı unutma," demişti Rigoberto.

Çocuğa pek güvenemediği için ince eleyip sık dokuyordu. Acaba bu anlattıkları gerçekten olmuş muydu, yoksa hayalinden uydurduğu bir şey miydi?

"Hepsi bu! Sakın onunla uzun uzun konuşmaya kalkma! Hele hele, Coca-Cola falan ikram edecek olursa kesinlikle içme! Her anlattığında bu adamın Lima'da çocukların peşinden koşan o sapıklardan biri olduğuna daha çok emin oluyorum. Yoksa San Agustín Koleji'nde ne işi olabilir?"

O gece Donya Lucrecia, karanlıkta vücudunu Rigoberto'nun vücuduna iyice yaslayarak, sanki adamın düşüncesini okuyormuş gibi, "Rigoberto, bir şey söyleyeyim mi?" dedi. "Bazen tüm bunları Fonchito'nun uydurduğunu düşünüyorum. Fonchito'nun tipik fantezilerinden biri... Daha önce de yaptığı gibi... Diyorum ki, boşuna hiç kaygılanmayalım, böyle bir adam yok, olamaz da. Bizi huzursuz etmek ve ilgiyi kendi üstüne çekmek için

böyle bir şey uyduruyor olmalı. Ama şu var ki, Fonchito muhteşem bir düzenbaz. Çünkü ne zaman bize fantezilerinden birini anlatacak olsa söylediklerine inanmamak mümkün değil. Son derece masum, ikna edici, ilginç bir tarzda konuşuyor. Hiç de masum değil aslında. Sence de öyle değil mi?"

Rigoberto karısını kucaklayıp hem onun bedenini hem kendi bedenini ısıtırken, "Öyle elbette. Ben de senin gibi düşünüyorum," diye itiraf etti. "Büyük bir düzenbaz. İnşallah bütün anlattıkları uydurmadan ibarettir, Lucrecia. İnşallah öyledir. Başta pek ciddiye almıyordum ama bu kadar ısrarla gördüğünü söylemesi giderek kafama takılmaya başladı. Ne zaman bu adamın hayalinden kurtulmak için biraz okumaya, müzik dinlemeye, gravürlerimi seyretmeye çalışsam, adamın yüzü orada duruyor sanki. Yüz değil aslında, bir soru işareti."

"Fonchito'nun yanında kimsenin canı sıkılmaz," diye şaka yapmaya çalıştı Donya Lucrecia. "En iyisi, biraz uyumaya çalışalım. Bir geceyi daha uykusuz geçirmek istemiyorum."

Çocuk uzunca bir süre o yabancı adamdan hiç söz etmedi. Rigoberto, Lucrecia'nın haklı olduğunu düşünmeye başladı: Her şey, oğlunun dikkatleri üzerinde toplamak için uydurduğu fantezilerden ibaretti. Ta, o kış akşamı karısı kendisini kapıda altüst olmuş bir çehreyle karşılayana kadar...

"Bu surat ne böyle?" dedi Rigoberto karısını öperken. "Ben erken emeklilik istiyorum diye mi? Sence kötü bir fikir mi bu? Bütün gün eve tıkılıp kalmamdan mı korkuyorsun?"

Lucrecia çocuğun odasının bulunduğu alt katı işaret ederek, "Fonchito," dedi. "Okulda bir şey olmuş olmalı ama ne olduğunu bana anlatmak istemedi. Girer girmez fark ettim. Beti benzi atmış, titreyerek geldi eve. Ateşi

var sandım. Termometre koydum; ateşi falan yoktu. Çok korkmuş, aklını kaçırmış gibiydi. Güçlükle konuşuyordu. "Yok, yok, bir şeyim yok," dedi. Neredeyse sesi bile çıkmıyordu. Odasına git, gör onu Rigoberto. Belki ne olduğunu sana söyler. Belki de hastanenin acil servisini aramamız gerek. Çocuğun suratı hiç hoşuma gitmiyor."

"Yine şeytan olmalı," diye düşündü Rigoberto. Merdivenlerin basamaklarını ikişer üçer atlayarak indi alt kata. Elbette Fonchito başlangıçta konuşmamak için biraz direndi. "Bana inanmayacaksan niye anlatayım, baba?" dedi. Ama sonunda babasının sevgi dolu ısrarları karşısında yumuşadı. "Şu içindekileri çıkar, anlat bana küçüğüm. Olanları bana anlatmak sana iyi gelecek, göreceksin." Gerçekten de oğlunun beti benzi sararmış, davranışlarında doğallıktan eser kalmamıştı. Sözcükler ağzından, sanki birisi ona söyleyeceklerini dikte ediyormuş gibi çıkıyordu. Her an ağlamaya başlayabilirdi. Rigoberto bir kez bile sözünü kesmeden, kımıldamadan, tam anlamıyla söylediklerine konsantre olarak dinledi çocuğu.

Olay bu kez Markham Koleji'nde, son derslerden önceki otuz dakikalık öğle teneffüsünde olmuştu. Fonchito çimlerde uzanıp gevezelik eden ya da top koşturan arkadaşlarının yanına gitmek yerine, tribünlerde bir köşede oturmuş, başının her zaman dertte olduğu matematik dersine çalışıyordu. "Kendimi vektörler ve köklerle ilgili konuya iyice kaptırmışken bir şey bakışlarımı kitaptan kaldırmaya zorladı beni. Altıncı his gibi, baba," diye anlattı çocuk. Gözlerini kaldırdığında, o beyin orada, bomboş tribünde, kendisine yakın bir yerde oturduğunu görmüştü. Her zamanki sade ve düzgün kıyafet vardı üzerinde: Gri takım elbisesinin altında kravatı ve mor süveteri görünüyordu. Kolunun altında bir evrak çantası duruyordu.

Adam, sanki çok eski bir arkadaşını selamlıyormuş

gibi gayet doğal bir gülümsemeyle, "Merhaba Fonchito," demişti. "Arkadaşların oynarken sen ders çalışıyorsun. Tahmin ettiğim gibi, tam bir örnek öğrencisin. Olman gerektiği gibi yani."

"Ne zaman gelmiş, tribünlere çıkıp oturmuştu? Ne yapıyordu bu bey burada? Neden bilmem, titremeye başladım, baba." Çocuk babasına bunları anlatırken rengi daha da soldu.

Fonchito korkuyla ama neden korktuğunu bilmeden, "Siz bu kolejde öğretmen misiniz, senyor?" diye sormuştu. Adam her zamanki sakin ve medeni tavrıyla cevap vermişti: "Hayır, öğretmen değilim. Ara sıra basit konularda Markham Koleji'ne yardım ederim. Okul müdürüne öğütler veririm. Hava iyi olduğu zamanlar buraya gelmek, siz öğrencileri görmek hoşuma gider. Gençliğimi hatırlatır bana; yeniden gençleşirim. Ama hava bugün pek iyi sayılmaz. Ne yazık, bulutlanmaya başladı bile."

"Babam adınızı öğrenmek istiyor, senyor," demişti Fonchito. Bunları söylerken konuşmakta çok zorlandığını, sesinin titrediğini fark edince şaşırmıştı. "Siz babamı tanıyorsunuz, değil mi? Üvey annemi de tanıyorsunuz, değil mi?"

"Adım Edilberto Torres. Ama Rigoberto da, Lucrecia da beni hatırlamazlar. Şöyle, ayaküstü tanışmıştık." Adam her zamanki gibi tane tane konuşuyordu. Ancak, adamın sükûneti ve yüzünden eksik olmayan gülümseme çocuğu sakinleştirmek yerine tam tersine bu kez onu korkutmuştu.

Fonchito bunları anlatırken sesi boğuklaştı, dişleri birbirine vurmaya başladı. Rigoberto'nun gözünden kaçmadı bu.

"Sakin ol küçüğüm, hiç acelemiz yok. Kendini kötü mü hissediyorsun? Bir bardak su getireyim mi sana? Devamını sonra ya da yarın anlat istersen."

Fonchito başını sallayarak itiraz etti. Sözcükler ağzından güçlükle çıkıyordu; dili uyuşmuş gibiydi.

"Biliyorum bana inanmayacaksın. Bunları sana sırf dalgasına anlattığımı düşüneceksin. Ama bu kez çok tuhaf bir şey oldu, baba."

Babasına bakmayı bıraktı, gözlerini yere dikti. Yüzünde bir dehşet ifadesiyle büzülerek yatağın kenarında oturuyordu; okul forması üzerindeydi hâlâ. Don Rigoberto'nun içinde oğluna karşı bir şefkat ve merhamet dalgası yükseldi. Çocuğun düpedüz acı çekmekte olduğunu görmemek mümkün değildi. Kendisi de ona nasıl yardım edebileceğini bilmiyordu.

Pek sık yapmadığı bir şey yaparak çocuğun saçlarını okşamaya başladı, "Sen söylüyorsan doğrudur, sana inanırım," dedi. "Sen şimdiye kadar bana hiç yalan söylemedin, bundan sonra söylemeyeceğini de biliyorum, Fonchito."

O zamana kadar oğlunu ayakta dinlemekte olan Don Rigoberto, çalışma masasının sandalyesini çekerek oturdu. Çocuğun konuşmakta ne kadar zorlandığının ve huzursuz olduğunun farkındaydı. Babasıyla göz göze gelmemek için bakışlarını sürekli duvarlarda, raflardaki kitapların üzerlerinde gezdiriyordu. Sonunda güçlükle konuşmaya devam edebildi:

"Ben o beyle konuşurken Chato Pezzuolo koşarak geldi. Arkadaşım. Sen de tanıyorsun onu... Uzaktan bağırarak geldi: 'Neyin var Fonchito? Teneffüs bitti, herkes sınıflara gidiyor. Acele etsene yahu!'"

Fonchito bunun üzerine yerinden sıçrayarak ayağa kalkmıştı, "Özür dilerim, gitmem gerek. Teneffüs bitti," demişti. Senyor Edilberto Torres'le vedalaşarak arkadaşına yetişmek üzere koşmuştu.

"Chato Pezzuolo beni suratını buruşturarak ve sanki bir vidası eksikmiş gibi kafama dokunarak karşıladı, babacığım."

Dersliklerin bulunduğu binaya doğru koşarlarken, "Sen keçileri mi kaçırdın dostum," diye sormuştu Chato. "Kiminle vedalaştığını söylesene?"

"Kim olduğunu bilmiyorum," diye açıklamıştı Fonchito. "Adı Edilberto Torres imiş. Okulla ilgili bazı konularda müdüre yardım ettiğini söylüyor. Sen onu daha önce buralarda görmüş müydün?"

Chato Pezzuolo birden durmuş, dönüp Fonchito'ya bakmış, nefes nefese, "Kimden söz ediyorsun sen?" diye sormuştu. "Yanında kimse yoktu! Kokain çekmiş keşler gibi boşlukla konuşuyordun! Gerçekten keçileri kaçırmış olmayasın?"

Sınıfa gelmişlerdi. Futbol sahasının tribünleri oradan görülmüyordu.

Fonchito arkadaşının kolunu tutup sormuştu: "Sen görmedin mi, Chato? Ağarmaya başlamış saçları var. Gri takım elbisesinin içine mor süveter giymiş ve kravat takmış. Orada, benim yanımda oturuyordu. Görmediğine yemin et, Chato!"

"Haydi! Yeme beni! Sen yumurta gibi tek başınaydın orada. Başka kimse yoktu." Chato parmağının birini aklını kaçırmışsın anlamında şakağına götürerek devam etmişti: "Ya da sen aklını kaçırdın, hayaller görmeye başladın belki. Dalga geçme Alfonso. Beni yemekse niyetin, bunu yapamayacaksın."

"Bunları anlatırsam bana inanmayacağını biliyordum baba," diye fısıldadı Fonchito. Biraz sustuktan sonra söylediğinde ısrar etti. "Ama ben neyi görüp görmediğimi çok iyi biliyorum. Aklımı kaçırmadığımdan da emin olabilirsin. Bu gerçekten olduğu için anlatıyorum sana. Aynen anlattığım gibi oldu."

"Peki. Peki!" Onu sakinleştirmeye çalışıyordu Rigoberto. "Belki de arkadaşın Pezzuolo görmedi Edilberto Torres denen o adamı. Kör bir noktaya denk gelmiş olabi-

lir. Yani arada onu görmesini engelleyen bir şey bulunuyor olabilir. Kafanı bu kadar takma buna. Arkadaşın Chato o adamı görememiştir; hepsi bu. Günümüzde hayaletlere inanacak değiliz ya. Öyle değil mi oğlum. Unut bunları. Özellikle de Edilberto Torres'i. Diyelim ki yok, hiçbir zaman da var olmadı. Siz gençlerin dediği gibi: Bastı gitti."

Daha sonra Donya Lucrecia, "Bu çocuğun ateşli hayal gücünün yarattığı bir tip daha," diye yorumladı. "Bizi şaşırtmaktan hiç vazgeçmeyecek. Orada, okulun futbol sahasında sadece onun gördüğü bir tip beliriyor. Aman Tanrı'm! Bu çocuğun kafası nasıl çalışıyor?"

Yine de Rigoberto'nın Markham Koleji'ne gitmesini, Fonchito'nun haberi olmadan okul müdürü Mr. McPherson'la konuşmasını Lucrecia kendisi istedi. Müdürle konuşmak Rigoberto'yu daha da endişeye düşürdü.

Gece olup da baş başa konuşma zamanı gelince okul müdürüyle yaptığı konuşmayı Lucrecia'ya anlatırken, "Elbette, Edilberto Torres diye birini ne duymuş ne tanıyor," dedi. "Üstelik tahmin edeceğin gibi o *gringo* benimle gönlünce alay etti: Yok efendim, bir yabancının okula girmesi, hele hele futbol sahasına kadar gitmesi kesinlikle mümkün değilmiş. Öğretmenler ve hademeler bile oraya adım atamazmış. Mr. McPherson zeki ve duygusal çocukların hayallerinin çok geniş olduğunu söylüyor. Bana bu konuya hiç önem vermememi söyledi. Eğer aptal değilse, bu yaşlarda bir çocuğun hayal gücünün çalışması çok normalmiş. İkimiz de Fonchito'ya bu görüşmeden söz etmemeyi kararlaştırdık. Sanırım haklı. İpe sapa gelir bir yanı yok olanların."

Lucrecia bir gülme krizine tutuldu. "Şuna bak," dedi. "Şeytan gerçekten de varmış, hem de Peruluymuş, adı da Edilberto Torres'miş!" Rigoberto karısının sinirden güldüğünü fark etti.

Yataktaydılar ama gecenin bu saatinde sevişemiyor-

lar, birbirlerine hikâyeler anlatarak kendileriyle ilgili fanteziler yapamıyorlardı. Son zamanlarda bu sık sık oluyordu. Birbirlerini baştan çıkaracak hikâyeler uydurmak yerine konuşmaya dalıyorlar, zamanın geçtiğini fark etmiyorlardı. Sonra da uykuya yenik düşüp uyuyakalıyorlardı.

Lucrecia bir dakika sonra yaptığı şeyi kendisi düzeltti:

"Korkarım, hiç de gülünecek bir durum değil." Yeniden ciddileşmişti. "Bu konu iyice çığırından çıkıyor, Rigoberto. Bir şey yapmak zorundayız. Ama ne? Başımızı çevirip görmezden gelemeyiz."

Rigoberto, "Şimdi, en azından tüm bunların Fonchito'nun tipik fantezilerinden biri olduğuna eminim," dedi. "Ama bu hikâyelerle nereye varmak istiyor? Böyle şeylerin kökleri bilinçaltının derinliklerindedir, durup dururken ortaya çıkmaz."

"Bazen iyice susup içine kapandığını görüyorum. Kahrımdan ölecek gibi oluyorum o zaman. Çocuğun sessizce büyük acılar çekmekte olduğunu hissetmek içimi parçalıyor. Onun gerçekten gördüğüne inanmadığımızı bildiği için de artık bize anlatmıyor. Bu daha da kötü."

"Halüsinasyonlar görmüş olabilir," diye konuya başka bir yorum getirmeye çalıştı Rigoberto. "Aptal ya da akıllı; son derece normal insanların başına gelebilir bu. Ne görmüş olduğuna inanırsa inansın, her şey onun kafasının içinde."

"Öyle elbette," diye onu destekledi Lucrecia. "Onun kafasından çıkıyor. Şeytan var olmadığına göre... Seni tanımadan önce şeytanın var olduğuna inanıyordum ben, Rigoberto. Bütün normal Katolik aileleri gibi, Tanrı'ya da, şeytana da inanırdık. Bunların aptalca şeyler olduğuna, cahil insanların boş inançları olduğuna sen ikna ettin beni. Artık şimdi şeytanın var olmadığına inanıyorum, ama işe bak, şeytan ailemizin içine giriyor. Ne dersin buna?"

Lucrecia bir kez daha sinirli sinirli güldü. Hemen arkasından Rigoberto onun susup sessizliğe gömüldüğünü fark etti.

"Samimi olmak gerekirse, gerçekten var mı, yok mu, bilmiyorum," dedi. "Emin olduğum tek şey, senin de dediğin gibi, ailemizin içine girmiş olması. Şeytan var olabilir, buraya kadar da gelmiş olabilir. Ama bir Perulu olması, adının Edilberto Torres olması ve Markham Koleji'nde öğrencilerin peşine düşmesi olacak şey değil. Yemesinler beni."

Konu üzerinde uzun uzun düşünüp tartıştıktan sonra Fonchito'yu bir psikoloğa götürmeye karar verdiler. Dostlarına sorup araştırdılar. Herkes Doktor Augusta Delmira Céspedes'i tavsiye ediyordu. Pek çok aile sorunları olan çocuklarını ona götürmüştü. Çok iyi bir doktor ve iyi bir insan olduğunu söylüyordu herkes. Fonchito'nun psikoloğa gitmeyi istemeyeceğinden korktular. Ama çocuk hiç itiraz etmeden kabul etti. Defalarca doktorun muayenehanesine gidip onunla görüştü. Doktor Céspedes'in kendisine uyguladığı testlere katlandı. Sonunda Rigoberto ile Lucrecia muayenehaneye gittiklerinde doktor onları sakinleştiren bir gülümsemeyle karşıladı. Doktor altmış yaşlarında, güler yüzlü, konuşkan, tombulca bir kadındı.

"Emin olun, Fonchito dünyanın en normal çocuğu," diye başladı söze. "Yazık ki böylesine harika bir çocuk, kısa bir süre de olsa benim ilgime gereksinim duymuş. Her görüşmemiz çok iyi geçti. Fonchito çok zeki ve çok hassas bir çocuk. Tam da bu nedenle kendini arkadaşlarından farklı hissediyor. Son derece normal bir çocuk. Kesinlikle emin olmanız gereken bir şey varsa o da, Edilberto Torres'in bir hayal değil, kanlı canlı bir insan olduğudur. Benim kadar, sizin kadar gerçek bir insan... Fonchito yalan söylemiyor. Anlattıklarını biraz süslemiş olabilir; sahip olduğu zengin hayal gücü de bunu gerektirir

zaten. Kendisi de hiçbir zaman şeytanla ya da göksel bir varlıkla görüştüğünü düşünmüyor. Asla! Ayakları yere sağlam basan, kafası yerinde bir çocuk o. Tüm bunları uyduran siz kendinizsiniz. Bu yüzden asıl sizin bir psikoloğa ihtiyacınız var. Bir randevu vereyim mi size? Sadece çocuklara değil, durup dururken şeytanın var olduğuna ve Lima'nın, Barranco'nun, Miraflores'in sokaklarında dolaşmaya başladığına inanan büyüklere de bakıyorum."

Doktor Augusta Delmira Céspedes onları kapıya kadar geçirirken şakalaşmaya devam ediyordu. Tam vedalaşırlarken Rigoberto'ya, "Fonchito'nun dediğine göre harika bir erotik gravür koleksiyonunuz varmış. Bir gün bana da gösterin bu koleksiyonu," dedi. Bir şakaydı sadece. Rigoberto ile Lucrecia muayenehaneden çıktıklarında kafaları daha da karışmıştı.

Rigoberto, Lucrecia'ya, "Çocuğu psikoloğa götürmek çok tehlikeli olabilir, demiştim sana," dedi. "Nasıl oldu da sana uydum bilmem. Bir psikolog şeytanın kendisinden bile daha tehlikeli olabilir. Bunu, Freud'u okuduğumdan beri biliyordum."

"Doktor Céspedes gibi sen de bu işi şakayla geçiştirmeyi düşünüyorsan kendin bilirsin," dedi Lucrecia. "İnşallah pişman olmazsın."

"Şakaya almıyorum," diye karşı koydu adam. Şimdi daha da ciddileşmişti. "Edilberto Torres diye birinin var olmadığına inanmak daha iyiydi. Şimdi, Doktor Céspedes'in dediği gibi bu tip gerçekten varsa ve Fonchito'nun peşindeyse ne yapmamız gerek? Söyle!"

Uzunca bir süre hiçbir şey yapmadılar. Çocuk da bu konuda hiçbir şey söylemiyordu. Normal yaşamına devam ediyor, her zamanki saatlerde okuluna gidip geliyor, öğleden sonraları bir-iki saat odasına kapanıp ödevlerini yapıyor, bazen hafta sonlarında arkadaşı Chato Pezzuolo'yla sinemaya gidiyordu. Ara sıra da babasının ve Luc-

recia'nın zorlamalarıyla mahalledeki diğer çocuklarla sinemaya, maça, futbol oynamaya gidiyor ya da bir partiye katılmak üzere dışarı çıkıyordu. Ama Rigoberto ve Lucrecia gece konuşmalarında, her şey normalmiş gibi görünse de aslında bir şeylerin yolunda gitmediği konusunda aynı şeyleri söylüyorlardı.

Çocuktaki değişiklik tam olarak neydi? Bunu söylemek pek kolay değildi ama ikisi de bir şeyler olduğunun farkındaydılar. Değişim çok derindeydi. Acaba yaşın getirdiği bir sorunu mu vardı? Çocukluktan gençliğe geçiş hiç de kolay değildi. Özellikle sesi değişmeye, yüzünde, sakalın öncüleri olan tek tük tüyler belirmeye başladığında çocuk, artık çocuk olmadığını ama henüz erkek de olmadığını hissetmeye başlardı. Giyinirken, oturup kalkarken, kendi yaşındaki kızlarla ve erkeklerle konuşurken erkek gibi davranmaya çalışırdı. Fonchito da yemek saatlerinde sofrada konuşmalara katılmaya eskisi kadar istekli değildi. Okulla, arkadaşlarıyla ilgili soruları da kısa cevaplarla geçiştirmeye başlamıştı.

Bir gün Lucrecia, Fonchito'ya, "Sana ne olduğunu biliyorum ben, yavrum," dedi. "Âşık oldun sen! Değil mi? Hoşlandığın biri var, değil mi?"

Fonchito hiçbir utanma belirtisi göstermeden reddetti bunu.

"Bu tür şeylere ayıracak vaktim yok." Cevabı sert ve her tür duygudan uzaktı. "Yakında sınavlar var, yüksek notlar almak istiyorum."

"Doğru düşünüyorsun, Fonchito," diye onu destekledi Rigoberto. "Kızlarla ilgilenmek için çok vaktin olacak."

Birden Fonchito'nun kızaran yüzünde bir gülümseme ve gözlerinde eskiden olduğu gibi muzip bir ışık göründü.

"Ayrıca biliyorsun; bu dünyada benim âşık olabileceğim tek kadın sensin, ciciannecığım."

Donya Lucrecia el çırparak, "Aman Tanrı'm! Dur, seni öpeyim yavrum!" dedi. Sonra kocasına dönerek, "Bunun anlamı ne olabilir acaba?" diye ekledi.

"Bu bir şeytanlık olabilir," dedi Rigoberto. "Benim aklıma da başka şeytanlıklar geliyor bu arada, sevgilim."

Uzunca bir süre, her şeyin geçtiğini, Fonchito'nun daha iyi olduğunu düşünerek ve şeytanla ilgili şakayı tekrarlayarak eğlendiler. Ama henüz her şey geçmemişti.

VII

O sabah Piura'lı kadınların, özellikle de Josefita'nın kalçalarına takıntısını bir kenara bırakmak zorunda kalmış olan Yüzbaşı Silva ile Çavuş Lituma beş duyularını da açmış, olanca dikkatleriyle Felícito Yanaqué olayında bir ipucu bulmaya çabalıyorlardı. Bölge polis amiri Albay Ríos Pardo, takma adıyla Rascachucha bir gün önce onları arayıp iyice sıkıştırmıştı. Çünkü Felícito Yanaqué'nin mafyaya yazdığı mektubun *El Tiempo*'da çıkması Lima'da büyük yankı uyandırmıştı. İçişleri bakanı bizzat Albay Ríos Pardo'ya telefon edip olayın derhal çözülmesini istemişti. Basın ağız birliği etmişçesine bu olayın sadece polisi değil, hükümeti de halkın gözünde gülünç duruma düşürdüğünü söylüyordu. Bu şantajcıları bulup ortaya çıkarmak ve gereken dersi vermek devlet büyüklerine düşüyordu.

Rascachucha gözlerinden ateş saçarak ve koca bıyıklarının arkasından öfkeyle söylenerek, "Polis teşkilatı olarak bunu yapmak zorundayız," diyordu. "Birkaç ipsiz bizimle böyle dalga geçemez. Ya derhal bunları bulup ortaya çıkarırsınız ya da kariyerinizin geleceğini unutursunuz. Tanrı adına ve Porres'li Aziz Martín adına yemin ederim!"

Çavuş Lituma ve Yüzbaşı Silva olanca dikkatleriyle tanıkların ifadelerini tek tek taradılar, fişlediler, karşılaştır-

dılar, varsayımlar üzerinde durdular. Arada bir nefes almak için durduklarında yüzbaşı, âşık olduğu Josefita'nın yuvarlak noktalarına cinsel tutkuyla dolu övgüler yağdırıyordu. Kaba hareketlerle astına, yani Çavuş Lituma'ya, o tatlı yuvarlakların sadece büyük olmakla kalmayıp son derece simetrik olduğunu anlatıyordu. Yürürken adamın içini gıcıklıyor, kalbini yerinden hoplatıyordu. Bu nedenle de yaşına, yuvarlak yüzüne ve çarpık bacaklarına rağmen Josefita ona sevimli bir dişi olarak görünüyordu.

"Lituma, eğer bir karşılaştırma yapmam gerekirse, bence Josefita, Mabel kaltağından daha enfes," dedi yüzbaşı, sanki kadının kalçaları hemen önündeymiş de, birden avuçlayıverecekmiş gibi gözleri yuvalarından oynayarak. "Don Felícito'nun sevgilisinin silueti gerçekten çok hoş, kabul ediyorum. Ama kalçaları pek arzu uyandırıcı değil. Henüz gelişmesini tamamlamamış gibi. Benim anlayışıma göre onunki utangaç bir kalçacık sadece. Anlarsın ya."

"Neden kafanızı toplayıp kendinizi şu olayı incelemeye vermiyorsunuz yüzbaşım," dedi Lutima. "Albay Ríos Pardo'nun ne kadar öfkelendiğini gördünüz işte. Böyle gidersek bu meselenin içinden de çıkamayız, ömrümüz boyunca da terfi edemeyiz."

Yüzbaşı ona acırmış gibi bakarak, "Kadınların kalçalarıyla hiç ilgilenmediğini görebiliyorum," diye kararını bildirdi. Ama hemen arkasından gülümseyerek dilini dudaklarının üzerinde gezdirdi. "Bu senin erkekliğinin bir kusuru. Kadın vücudunda güzel bir kalça Tanrı'nın biz erkeklerin mutluluğu için bağışladığı bir lütuf. Söylediklerine göre İncil bile kabul ediyor bunu."

"Elbette ben de ilgilenirim kadın kalçalarıyla, yüzbaşım. Ama bu sizin için bir ilgi olmaktan çıkıp takıntıya dönüşmüş. Tekrar şu örümceklere dönsek iyi olur."

Saatler boyu şantajcıların yazmış olduğu mektubu

satır satır, sözcük sözcük, harf harf, örümcek şeklinin her çizgisini tek tek, tekrar tekrar incelediler. Merkez ofisten yazı incelemesi istemişlerdi ama bu işi yapan kişi bir hemoroit ameliyatı geçirmiş, hastanede yatıyordu. On beş gün raporluydu. O günlerden birinde, savcılıkta kayıtları bulunan suçluların yazıları ve imzalarıyla, ellerindeki mektupları karşılaştırıyorlardı. Birden, Lituma'nın kafasında, karanlıkta küçük bir kıvılcım çakar gibi oldu. Bu kuşku kafasında filizlenmeye başladı. Uzak bir anı... Eski bir birliktelik... Yüzbaşı Silva yardımcısının aklına bir şeyler geldiğini fark etti.

"Birden dondun kaldın, Lituma. Ne oldu?"

Çavuş omuzlarını silkerek, "Yok bir şey, yüzbaşım," dedi. "Aptalca bir şey. Çok eskiden tanımış olduğum bir tip geldi aklıma. Sürekli örümcek şekilleri çizer dururdu. Aptalca bir şey, biliyorum."

Yüzbaşı yüzünü ona doğru yaklaştırdı ve dikkatle, "Emin misin?" diye sordu. Sesinin tonu değişmişti. "Ama, madem elimizde hiçbir şey yok, aptalca bir şey bile hiçbir şey olmamasından daha iyidir. Kimdi bu tip? Haydi, anlat bana."

"Çok eski bir hikâye bu, yüzbaşım."

Yüzbaşı, yardımcısının sesindeki ve gözlerindeki huzursuzluğu fark etti. İster istemez aklına gelen bu anılar canını acıtıyor gibiydi. Çavuş devam etti: "Sanırım, üzerinde çalıştığımız konuyla bir ilgisi yoktur. Bu sütü bozuk her yere şekiller çizer dururdu. Belki de örümcek şekilleriydi çizdikleri. Kâğıtlara, gazetelere bu şekilleri çizerdi, hatta *chicheria*'ların toprak zeminlerine kürdanla çizdiği bile olurdu."

"Kimdi bu sütü bozuk? Lafı döndürüp dolaştırma da çabuk söyle, Lituma."

"Gidip birer meyve suyu içelim, haydi. Şu fırın gibi ofisten dışarı çıkalım biraz. Bu oldukça uzun bir hikâye;

sıkılmazsanız anlatırım. Merak etmeyin, meyve sularını ben ısmarlıyorum."

Libertad Caddesi'nde, La Perla del Chira adında minik bir bara gittiler. Barın hemen yanındaki terasta, Lituma, gençliğinde horoz dövüşü yapılan yerlerden birine birkaç kez gittiğini amirine anlatmaya başladı. Dövüş üzerine bahisler oynanırdı burada. Hayvanların dövüşte çok hırpalandığını görmek onu çok üzdüğü için sonraları oraya gitmekten vazgeçmişti. Barda klima yoktu ama vantilatörler ortalığı biraz serinletebiliyordu. Kendilerinden başka müşteri yoktu. Bol buzlu iki *lúcuma* suyu söylediler ve birer sigara yaktılar.

"O sütü bozuğun adı Josefino Rojas'tı," dedi Lituma. "Babası Carlos Rojas'ın büyükçe bir kayığı vardı. Denizin kabardığı aylarda nehir yoluyla çiftliklerden mezbahaya hayvan sürüleri taşırdı. Josefino'yu tanıdığım zaman çok gençtim, yeniyetmeydim. Bir grubumuz vardı. Eğlence, gitar, bira, kızlar çok hoşumuza giderdi. Birileri bize, Ulaşılmazlar adını takmıştı. Belki de kendimiz takmıştık bu adı. Kendi marşımızı bile bestelemiştik."

Lituma gülümseyerek, alçak ve yumuşak bir sesle mırıldanmaya başladı:

"Çalışmak istemeyiz,
Biz Ulaşılmazlar.
Tek sevdiğimiz
Eğlence!
İçki!
Ve kızlar!"

Yüzbaşı bir kahkaha atarak ve alkışlayarak Lituma'yı kutladı.

"Pekâlâ, Lituma. En azından gençliğinde ilgileniyormuşsun kızlarla."

"Biz Ulaşılmazlar, başlangıçta üç kişiydik: Ben ve kuzenlerim. José ve Mono León kardeşler." Çavuş kendisini anılarına kaptırmıştı; nostalji içinde devam etti. "Üç de *mangache*. Josefino bize nasıl katıldı, bilmem. Mangachería Mahallesi'nden değildi o; Gallinacera Mahallesi'ndendi. Eskiden çarşının ve mezbahanın olduğu mahalleden. Bu iki mahalle arasında büyük bir rekabet vardı o zamanlar. Yumruklu bıçaklı kavgalar olurdu aramızda. Kavgalarımız Piura'yı kana bulardı."

"Bana bu şehrin tarih öncesinden söz ediyorsun," dedi yüzbaşı. "Mangachería Mahallesi'nin nerede olduğunu çok iyi biliyorum. Şurada, şehrin kuzey tarafında. Sánchez Cerro Bulvarı'ndan aşağı, eski San Teodoro Mezarlığı'nın oralarda. Ama Gallinacera Mahallesi neredeydi?"

Lituma eliyle işaret ederek, "Hemen şurada, Armas Meydanı yakınlarında, güneye doğru," dedi. "Mezbahanın kokusunun çektiği şu akbabaya benzeyen *gallinazo* kuşları orada toplandığı için Gallinacera derlerdi. Biz Mangachería'lılar, Sánchez Cerro'nun partisini desteklerdik, Gallinacera'lılar da APRA'yı... O sütü bozuk Josefino, APRA'yı tutardı ve daha çocuk sayılacak yaşta öldürme dersleri almış olduğunu söylerdi."

"Öyleyse sizler gerçekten de çeteydiniz."

"Sadece özeniyorduk, yüzbaşım. Pek de ciddi olmayan dövüş egzersizleri yapıyorduk. Bol bol yumruk atıyorduk, ondan öte geçmiyorduk. Ama Josefino daha sonra pezevenk oldu. Kızları kandırıp orospu olarak Casa Verde'ye koyuyordu. Casa Verde, bir genelevin adıydı, Catacaos'un çıkışında bulunuyordu. Şimdi Castilla olan yerlere o zaman Tacalá deniyordu. O kerhaneyi görmüş müydünüz, yüzbaşı? Çok şatafatlı bir yerdi.

"Hayır, görmedim ama ününü çok duydum. Bütün Piura'da bir efsaneydi. Örümcek çizip duran bu pezevenk miydi?"

"Ta kendisi, yüzbaşım. Sanırım örümcekti çizdikleri. Ama hafızam beni yanıltıyor da olabilir. Pek emin değilim."

"Peki, bu pezevenkten neden bu kadar nefret ediyorsun, Lituma? Öğrenebilir miyim?"

"Pek çok sebepten." Çavuşun şişman suratı karardı, gözlerine öfke doldu. Gerdanını hızlı hızlı kaşımaya başladı. "En önemlisi, beni tutukladıkları zaman yaptıkları yüzünden... Biliyorsunuz, buralı bir beyazla Rus ruleti oynadığım için bir süre tutuklu kalmıştım. Casa Verde'de olmuştu olay. Soyadı Seminario olan sarhoşun teki bir çiftçiyle... Oyunda beyni parçalanmıştı. Josefino ben hapisteyken kadınımı elimden aldı, kandırıp Casa Verde'ye koydu onu. Kadının adı Bonifacia idi. Amazonlardan, Santa María de Nieva'dan, Alto Marañon denilen yerden getirmiştim onu. Herkes orman kaçkını derdi ona."

Yüzbaşı kafasını sallayarak onu destekledi. "Anlıyorum. Ondan nefret etmek için fazlasıyla nedenin varmış. Belki de tüm geçmişini dolduracak kadar... Şimdi senin bir sinek bile öldüremeyecek kadar düzgün, oturaklı bir adam olduğunu görenler böyle bir geçmişin olduğunu asla tahmin edemezler. Senin gerçekten Rus ruleti oynamış olduğuna inanamıyorum. Ben de bir kez oynadım. Sarhoş olduğumuz gecelerden birinde, bir arkadaşımla... Aklıma geldiğinde kanım donar hâlâ. Peki, bu Josefino denen tipi neden öldürmedin?"

Çavuş Lituma, "İstemedim değil. Ancak yeniden hapse düşmek gözümü yıldırdı," dedi alçak sesle. "Ama ona öyle bir dayak attım ki, bütün vücudu hâlâ sızlıyordur. Yirmi yıl öncesinden söz ediyorum yüzbaşım. Belki de daha fazla..."

"Bu pezevengin sürekli örümcek şekilleri çizip durduğuna emin misin?"

"Örümcek miydi çizdikleri, bilmem," diye düzeltti çavuş. "Ama sürekli bir şeyler çizerdi. Peçetelere, kâğıt-

lara, önüne ne çıkarsa oraya... Onun takıntısıydı bu. Büyük olasılıkla aradığımız şeyle hiçbir ilgisi yoktur."

"İyice düşün, hatırlamaya çalış, Lituma. Gözlerini kapat, konsantre ol, geçmişe bak. Felícito Yanaqué'ye gelen mektuplardaki örümcekler gibi miydi çizdikleri?"

"Hafızam o kadar güçlü değil, yüzbaşım," diye özür diledi Lituma. "Yıllar öncesinden söz ediyorum size... Yirmi küsur yıl, belki de daha fazla. Nerden aklıma geldi bilmem. En iyisi, unutalım bunu."

"O Josefino pezevengine ne oldu, biliyor musun?" diye ısrar etti yüzbaşı. Gözlerinde çok keskin bir ifade vardı; bakışlarını çavuşun üzerinden ayıramıyordu.

"Onu bir daha görmedim. Kuzenlerimi, yani öteki Ulaşılmazlar'ı da görmedim. Beni orduya almalarından sonra dağlarda, ormanlarda, Lima'da, Peru'nun her yerinde dolaştım durdum. Piura'ya geleli de çok olmadı. Bu yüzden diyorum ki, aklıma gelen, büyük olasılıkla çok saçma bir şey. Evet, sürekli bir şeyler çizer dururdu. Biz Ulaşılmazlar da onunla dalga geçerdik."

Yüzbaşı masaya kuvvetle vurarak, "Bu Josefino pezevengi yaşıyorsa onu tanımak isterdim," dedi. "Bunu araştır, Lituma. Bilmem neden, burnuma güzel kokular gelmeye başladı. Sanırım iyi bir balık yakaladık. Bu konularda hiç yanılmam. Tünelin ucunda ışık görüyorum. Peki, Lituma. Şimdilik bu kadar."

Yüzbaşı öylesine memnun görünüyordu ki, çavuş içinden geçenleri ona anlattığına pişman oldu. Gerçekten, Ulaşılmazlar zamanında Josefino sürekli bir şeyler çizer miydi? O kadar da değildi herhalde...

Gece olmuştu. İşi bittikten sonra, her zamanki gibi Buenos Aires Mahallesi'nde, Grau Kışlası'nın yakınlarında bulunan pansiyona doğru Grau Caddesi'nden yürümeye başladı. Yürürken de hatırladıklarının doğru olduğuna emin olmak için hafızasını zorluyordu. Yok, yok, artık ha-

tırladıklarının doğru olduğuna o kadar emin değildi. Yeniyetmelik yılları dalga dalga önünde açılıyordu sanki. Kuzenleri Mono ve José'yle birlikte sık sık Mangachería Mahallesi'nin tozlu yollarından geçerek, kendi yaptıkları sapanlarla kuş avlamak, keçiboynuzu ağaçlarının dibinde iguanalara tuzak kurmak, bodur çalıların ve tepelerin arasında saklambaç oynamak için şehrin hemen kenarındaki kumluk araziye doğru giderlerdi. Atarjea yakınlarında bellerine kadar suyun içine girerek çamaşır yıkamaya çalışan kadınları dikizlemeye çalışırlardı. Bazen, kadınların suyla ıslanıp üzerlerine yapışan giysileri göğüslerini gösterecek kadar şeffaflaşırdı. O zaman yeniyetme delikanlıların gözleri yanar, pantolonlarının önü arzuyla kabarırdı. Nasıl olmuştu da Josefino gruba katılmıştı? Ama o Gallinaceria'lı kendilerine katıldığında artık yeniyetme değillerdi. Çünkü o zamanlar, bahis oynanan yerlerde ya da içkili eğlence yerlerinde at yarışı kuponları satmak gibi şeylerden kazanmış oldukları birkaç kuruşu harcamak için *chicheria*'lara gidebiliyorlardı. Çizdikleri belki de örümcek değildi ama Josefino sürekli bir şeyler çizer dururdu. Çok net hatırlıyordu bunu. Sohbet ederken, şarkı söylerken ya da ötekilerden biraz uzak durup kötülüklerini planlarken, hep bir şeyler çizerdi. Bu konuda hafızası onu yanıltmıyordu. Çizdikleri belki de örümcek değil, kurbağa, yılan ya da başka bir şeydi. Kuşkuları giderek arttı. Birden aklına Chunga'nın barında XOX oynarken koydukları çarpılar ve yuvarlaklar geldi. Chunga! Acaba hâlâ yaşıyor muydu? Mümkün değildi bu! Yaşıyor olsa bile artık bir barı yönetemeyecek kadar ihtiyarlamış olmalıydı. Ama kim bilir... Chunga kavga için yaratılmış bir kadındı. Kimseden korkusu yoktu. Belki de hâlâ sarhoşlarla didişmeye devam ediyordu. Bir keresinde kendisine eşek şakası yapmak isteyen Josefino'nun karşısına nasıl da dikilmişti.

Ulaşılmazlar! Chunga! Vay canına, zaman nasıl da geçip gitmişti. Belki de León kardeşler de, Josefino da, Bonifacia da ölmüşlerdi. Kendileri gidip anıları kalmıştı belki de. Ne yazık.

Club Grau'yu arkasında bırakıp sadece konutların yer aldığı Buenos Aires Mahallesi'ne girdikten sonra sokak ışıkları seyrekleşmeye başladığı için etraf oldukça karanlıktı. Ayakları asfalttaki çukurlara takılmasın diye yavaş yürüyordu. Merkeze daha yakın yerlerde iki katlı, bahçeli evler vardı ama ilerledikçe daha alçak ve yoksul görünüşlü konutlar görünmeye başlamıştı. Kaldığı pansiyona yaklaştıkça kaldırımsız sokakların iki yanında, kerpiç duvarlı, keçiboynuzu ağaçlarından kesilmiş kalın direklerin üzerlerine yerleştirilmiş çinko damlarla örtülü derme çatma kulübeler ortaya çıkıyordu.

Uzun yıllar Lima'da çalıştıktan sonra Piura'ya döndüğünde ilk önceleri, polislerin de kalabildiği askerî lojmanlarda bir odaya yerleşmişti. Ancak, sürekli olarak iş arkadaşlarıyla birlikte olmak pek hoşuna gitmemişti. İşte mi, evde mi olduğu belli değildi. Sürekli olarak aynı kişileri görmek, aynı şeylerden söz etmek, sürekli çalışıyormuş izlenimi veriyordu ona. Böylece, altı ayın sonunda Calancha ailesinin pansiyon olarak kiraya verdikleri beş odadan birine taşınmıştı. Çok basit eşyalarla döşenmiş bir pansiyondu. Lituma'nın odası çok küçüktü. Az bir kira ödüyor, kendisini daha özgür hissediyordu. Pansiyona vardığı zaman Senyor Calancha ile karısı televizyon seyrediyorlardı. Emekli olmadan önce adam öğretmenlik yapmıştı, karısı da belediyede memurdu. Bir süreden beri emekliydiler. Pansiyon ücretine sadece kahvaltı dahildi ama Calancha'lar isteyene yakınlardaki bir restorandan oldukça besleyici yemekler getirtiyorlardı. Çavuş onlara bir zamanlar eski stadyumun yakınlarında bulunan minik barı hatırlayıp hatırlamadıklarını sordu: Barı, adı ya da la-

kabı Chunga olan erkek gibi bir kadın yönetiyordu. Calancha'lar birbirlerine baktılar: Hatırlamıyorlardı.

O gece bedeninde hissettiği rahatsızlık onu saatler boyu uyutmadı. Yüzbaşı Silva'ya Josefino'dan söz ettiğine pişman oldu. Şimdi, o pezevengin örümcek şekilleri değil, başka bir şeyler çiziktirdiğine emindi artık. Bundan emin olmak da onu hiç rahatlatmadı. Geçmişe dönmek iyi gelmemişti. Gençliğini her hatırlayışında ellisine yaklaşmış olduğunu, yapayalnız oluşunu, başına gelmiş olan şanssızlıkları, Seminario denen adamla Rus ruleti oynama saçmalığını, hapiste geçen yılları, Bonifacia'nın hikâyesini tekrar düşünürdü. Bunları hatırlamak ağzında acı bir tat bırakırdı her seferinde.

Sonunda uyuyabildi. Ama karabasanlarla dolu kötü bir uykuydu. Korkunç görüntülerden bazıları uyandığında bile kafasının içinde dönüp duruyordu. Yıkandı, giyindi, kahvaltısını etti. Sokağa çıktığında saat yedi bile olmamıştı. Chunga'nın barının olduğunu hatırladığı yere doğru yola koyuldu. Yönünü bulması pek kolay değildi. Onun hatırladığına göre bar şehrin dışında, çamurdan ve kumluk arazide yetişen sazlardan yapılmış kulübelerin arasında kalıyordu. Artık buralar betondan, iyi malzemelerden yapılmış evlerle, sokaklarla, elektrik direkleriyle, kaldırımlarla, otomobillerle, okullarla, dükkânlarla, benzinliklerle doluydu. Amma değişmişti! Eski mahalle şimdi şehrin içinde kalıyordu. Hiçbir şey hatırladıklarına benzemiyordu. Sorular sormak için sadece yaşlılara yanaştı; ama faydası yoktu. Hiç kimse barı da, Chunga'yı da hatırlamıyordu. Şimdi burada yaşamakta olanların çoğu Piura'lı bile değillerdi; dağlardan inmişlerdi. Hafızasının kendisini yanılttığı duygusuna kapıldı. Hatırladığı hiçbir şey, hiçbir zaman var olmamış gibiydi. Aklında kalanlar kendi hayalinin ürünleri olan görüntülerden ibaretti. Böyle düşünmek korkutuyordu onu.

Yüzünden ve sırtından aşağı terler süzüldüğünü fark ederek Sánchez Cerro Bulvarı'na kadar bir mototaksi tuttu. Oradan itibaren yine yürüyerek, şimdiki Mangachería Mahallesi'ni oluşturan sokakların arasına girdi. Bu mahalle, koloni devrinde Madagaskar'dan getirilmiş ve en önemli işleri mango üretmek olan zenci kölelerin yaşadığı bir yer olduğu için bu ad verilmişti. Eski eğri büğrü daracık sokaklardan, boş arazilerden, çıkmaz sokaklardan eser kalmamıştı. Mahallenin dokusu, rengi ve görünüşü de burada yaşayan insanlarla birlikte değişmişti. Toprak yollar asfaltlanmış, her taraf ışıl ışıl aydınlatılmış, iyi malzemelerden yapılan binalar yükselmişti. Eski salaş *chicheria*'lardan, sokaklarda başıboş dolaşan eşeklerden, köpeklerden teki bile kalmamıştı. Eski karmaşa yerini düzene bırakmıştı: Caddeler dümdüz ve birbirine paralel'di. Kendi hatırladığı Mangachería Mahallesi'ne benzeyen hiçbir iz kalmamıştı. Düzenli yapılarla dolu, pek kişiliği olmayan, sorunsuz bir mahalle olmuştu. Yine de, Morropón Caddesi ve bu caddedeki 17 numara hâlâ mevcuttu. Sadece, orada kuzenlerinin evi yerine bir tamir atölyesi vardı artık. Önündeki tabelada, "Her marka otomobil, kamyon, kamyonet ve otobüs için yedek parça bulunur" diye yazıyordu. İçeri girdi; karanlık ve kocaman yerin karoserler ve montajı tamamlanmamış motorlarla dolu olduğunu gördü, kaynak yapılırken çıkan sesi duydu. Makinelerinin üzerine eğilmiş çalışan üç-dört işçi vardı. Bilgisayarın başında bir genç kız oturuyordu. Radyoda "La Contamanina" adlı *selva* şarkısı çalıyordu.

Lituma kasketini çıkararak, "Günaydın," dedi.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" Genç kız ona polis görünce rahatsız olanların huzursuzluğuyla bakıyordu.

"Bir aile hakkında araştırma yapıyorum," dedi Lituma. Sonra çevreyi işaret ederek devam etti. "Burası atölye değil de evken burada yaşıyorlardı. Soyadları León'du."

"Hatırladığıma göre, burası hep atölyeydi," dedi genç kız.

"Siz çok gençsiniz, hatırlamazsınız. Ama belki patronunuz bir şey biliyordur," diye ısrar etti Lituma.

Genç kız bir sandalye göstererek, "İsterseniz oturun, bekleyin," dedi. Sonra birden aklına bir şey gelmiş gibi yüzü ışıdı. "Ay, ne aptalım, tabii ya! Atölyenin sahibinin adı León. Tam olarak, Don José León. Belki o size yardımcı olabilir."

Lituma sandalyeye düşer gibi oturdu. Kalbi deli gibi çarpıyordu. Don José León. Vay canına! Oydu! Kuzeni José! Ulaşılmaz José! Başka kim olabilirdi ki?

Beklerken dakikalar geçmiyor gibi geldi ona. Puro izmaritleri tepeleme yığıldı. Ulaşılmaz José León içeri girdiği zaman beyazlar gibi ceket, yakalı bir gömlek, ayna gibi parlayan ayakkabılar giymesine ve artık iyice seyrelmiş saçlarının çoğu ağarmış, şişman, koca göbekli bir adam olmasına rağmen onu hemen tanıdı. Ayağa kalktı, heyecanla kollarını açtı. José onu tanımadı. Yüzünde karşısındaki yabancının kim olduğunu anlamaya çalışan bir ifadeyle onu uzun uzun inceledi.

"Görüyorum ki beni tanımadın, kuzen," dedi Lituma. "Çok mu değişmişim?"

Birden José'nin yüzünde kocaman bir gülümseme belirdi. Kollarını açarak, "İnanmıyorum!" diye haykırdı. "Lituma! Bu ne büyük bir sürpriz, kardeşim. Yıllar sonra buradasın ha, ne güzel!"

Sekreterin ve işçilerin şaşkın bakışları altında birbirlerine sarıldılar, birbirlerinin sırtlarına vurdular. Heyecanla gülümseyerek birbirlerini incelediler.

"Bir kahve içecek vaktin var mı, kuzen?" diye sordu Lituma. "Yoksa daha sonra görüşmemizi mi tercih edersin?"

José tekrar Lituma'nın sırtına vurarak, "Birkaç küçük işim var. Sonra çıkar, birlikte Ulaşılmazlar zamanını anarız," dedi. "Otur biraz Lituma. Çok sürmez işim. Ne kadar memnun oldum, kardeşim."

Lituma yeniden sandalyeye oturdu. Oturduğu yerden, León'un yazı masasında duran kâğıtları karıştırdığını, sekreterine bazı sorular sorduğunu, bürosundan çıkıp işçilerin yaptığı şeylere göz atmak için atölyenin içinde dolaştığını görebiliyordu. İşçilere bazı talimatlar verdiğini tahmin etti. Çalışanların selamlarına karşılık verirken, onları dinlerken, sorularına cevap verip emirler yağdırırken ne kadar rahat davrandığını fark etti. "Neydin, ne olmuşsun, kuzen," diye düşündü. Mangachería'da, eşeklerin, köpeklerin arasında yalınayak dolaşan, gençliğinin sallapati José'si ve güpegündüz bir partiye gider gibi giyinmiş, atölye sahibi bu beyazın aynı kişi olduğuna inanmak hiç de kolay değildi.

Dışarı çıktıklarında Lituma, José'nin kolundan tuttu ve Piura Linda denilen bir restoran-kafeye gitmek üzere yola koyuldular. Kuzeni bu buluşmayı kutlamak gerektiğini söyleyerek bira istedi. Geçmiş günlerin anısına kadeh tokuşturdular; uzunca bir süre özlemle ortak anılarından söz ettiler. José'nin anlattığına göre atölye yeni açıldığında Mono ile José ortaktılar. Ama sonra aralarında görüş ayrılıkları baş gösterdiği için işyerlerini ayırmışlardı. Buna rağmen iki kardeş birbirlerini çok severler, sık sık görüşürlerdi. Mono evliydi, üç çocuğu vardı. Birkaç yıl belediyede çalıştıktan sonra oradan ayrılmış, kendi tuğla atölyesini kurmuştu. İşleri iyi gidiyordu. Piura'daki inşaatların çoğunda onun ürettiği tuğlalar kullanılıyordu. Özellikle de bu sıralarda Piura zenginleşen bir kent olduğu için yeni mahalleler yükselmeye başlamıştı. Bütün Piura'lıların hayali, havadar bir yerde güzel bir ev sahibi olabilmekti. José de kendi işinden şikâyetçi değil-

di. Gerçi başlangıçta çok zor olmuştu; çok rekabet vardı. Ama yaptığı işin kalitesi onu zamanla öne çıkarmıştı. Şimdi kendi atölyesinin Piura'nın en iyi tamir atölyelerinden biri olduğunu söylerse övünmüş olmazdı. Çok şükür, iş boldu.

"Yani sen de, Mono da, Ulaşılmaz zenciler olmaktan vazgeçip zengin beyazlar oldunuz," diye şaka yaptı Lituma. "Merhamete muhtaç bir tek ben kalmışım demek. Herhalde öbür dünyaya da yoksul bir aynasız olarak gideceğim."

"Ne zamandır buradasın Lituma? Neden beni daha önce aramadın?"

Çavuş yalan söyledi: Piura'ya geleli çok olmamıştı. Daha önce de onları aramış ama bulamamıştı. Sonunda aklına, gidip eski mahallesini görmek gelmişti. Morropón Caddesi, 17 numarayı o zaman hatırlamıştı. O derme çatma kulübelerin bulunduğu kumluk mahallenin bu kadar değişebileceğini asla tahmin edemezdi. Hele o mükemmel tamir atölyesi... İnsana şapka çıkarttırırdı!

"Zamanla her şey değişiyor," diye onu onayladı José. "Şükür ki iyiye doğru değişiyor. Bugünler Piura'nun iyi günleri... Peru'nun da tabii. Nazar değmesin, inşallah böyle gider."

José de evlenmişti: Trujillo'lu bir kadınla. Ancak evliliği iyi gitmemişti. Kedi köpek gibi didişip durmuşlardı. Sonunda boşanmışlardı. İki kızları vardı. Kızlar anneleriyle birlikte Trujillo'da yaşıyorlardı. José sık sık kızlarını görmeye giderdi. Onlar da tatillerde buraya gelirlerdi. Büyük kızı diş doktorluğunda okuyordu; küçük de eczacılıkta...

"Kutlarım seni kuzen," dedi Lituma. "İkisinin de çok güzel meslekleri olacak. Şanslısın."

Lituma o pezevengi sormak için sözü nasıl döndüreceğini düşünürken José, sanki onun aklından geçenleri okumuş gibi birden konuştu:

"Josefino'yu hatırlıyor musun, kuzen?"

"Öyle bir sütü bozuğu nasıl unuturum," diye içini çekti Lituma. Uzunca bir suskunluktan sonra, kayıtsız bir tavırla, "Ne oldu ona?" diye sordu.

José omuzlarını silkti; yüzünü, aşağılayıcı bir ifadeyle buruşturdu.

"Yıllardır haber almadım ondan. Biliyorsun, kötü bir hayata sürüklendi. Kadınlardan para kazanırdı. Onun için çalışan fahişeler vardı. Gittikçe batağa saplanıyordu. Mono ile ben ondan ayrıldık. Zaman zaman yanımıza uğrar, hastalık ve alacak hikâyeleri anlatarak otlakçılık yapardı. Nihayet bir cinayet yüzünden çok kötü bir olaya bulaştı. Katillere yardım ve yataklık etmekle suçlandı. Birlikte gezip dolaştığı o suçlulardan birini öldürmekle suçlanmış olsaydı da hiç şaşmazdım. Kim bilir, belki de bir hapishane köşesinde çürüyüp gidiyordur."

"Doğru. Balın sinekleri çektiği gibi kötülük de onu çekerdi," dedi Lituma. "Suç için doğmuştu sanki. Anlamıyorum, ne diye onu aramıza almıştık, kuzen? Üstelik o Gallinacera'lı, biz Mangachería'lı iken..."

O anda Lituma gözlerini kırpmadan kuzeninin eline bakıp durduğunu fark etti. Kuzeni yazılarla, şekillerle ve sigara yanıklarıyla dolu, kaba tahtadan yapılmış masanın üzerine, başparmağının tırnağıyla bir şeyler çizip duruyordu. Lituma birden nefesini tutarak, "Aklını mı kaçırdım acaba?" diye düşündü. Hayır, aklını kaçırmış falan değildi. Dikkatle kuzeninin eline bakmaya devam etti: Farkında olmadan başparmağının tırnağıyla masanın üzerine çiziktirdiği şekiller örümcekti. Evet, Felícito Yanaqué'ye gelen imzasız mektuplardaki örümcekler gibi örümcek. Rüya da görmüyordu, hayal de! Vay canına!

Gerginliğini gizlemeye çalışarak, "Şimdi başımızda şeytan işi bir sorun var," dedi. Sánchez Cerro Bulvarı'nı işaret ederek devam etti. "Narihualá Taşımacılık Şirke-

ti'nin sahibi Felícito Yanaqué'nin *El Tiempo* gazetesinde şantajcılara yazdığı mektubu okumuş ya da duymuş olmalısın."

Kuzeni hayranlıkla gözleri parlayarak, "Piura'daki en cesur adam!" dedi. "Tüm Piura'lılar gibi o mektubu ben de okudum tabii. Okumakla kalmadım, gazeteden kesip çerçevelettim, çalışma odamda duvara astım, kuzen. Felícito Yanaqué, Piura'nın korkak tüccarlarına ve işadamlarına örnek olacak biri. Hepsi de mafyanın önünde pantolonlarını indirmiş, haraç ödüyorlar. Felícito Yanaqué'yi uzun zamandır tanırım. Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin otobüslerinin ve kamyonlarının bakımlarını, tamirlerini bizim atölyede yaparız. *El Tiempo*'da çıkan mektubu üzerine ona birkaç satır yazıp tebrik ettim."

Sonra omuzlarındaki rütbe işaretlerini göstermek için dirseğiyle Lituma'yı dürttü.

"Siz polisler onu korumak zorundasınız, kuzen," dedi. "Mafyanın bir tetikçi gönderip Don Felícito'nun işini bitirmesi korkunç olur. Gördün işte; daha kısa bir süre önce işyerini yaktılar."

Çavuş başını evet anlamında sallayarak kuzenine bakıyordu. Bu kadar hayranlık ve Don Felícito'nun başına gelenlere bu kadar öfke duymak yapmacık olamazdı. Kendisi yanılmıştı: José'nin başparmağının tırnağıyla çizip durduğu şey örümcek değil, birkaç çizgiydi. Çoğu zaman olduğu gibi bir tesadüften ibaretti. Ama o anda hafızası altüst oluverdi: Kafasında yanan bir ışık her şeyi daha farklı görmesini sağladı. Artık her şeyi kendisini titretecek kadar net hatırlayabiliyordu. Ta çocukluklarından beri kurşunkalemlerle, bıçak uçlarıyla, çöp parçalarıyla her yere örümceğe benzeyen yıldızlar çizip duran Josefino pezevengi değil, kendi kuzeni José idi. Tabii ya, tabii ya! José'ydi! Josefino'yu tanımadan çok önceleri bile José her yere bu şekilleri çizer dururdu. Mono ile kendisi onunla dalga geçerlerdi. Vay canına! Vay canına!

"Birlikte bir öğlen ya da akşam yemeği yiyebilirsek Mono'yu da görürsün, Lituma. Seni görmekten çok mutlu olacaktır."

"Ben de öyle, Jose. Piura'yla ilgili en güzel anılarım sizlerle birlikteyken olanlar. Ulaşılmazlar olarak birlikte dolaştığımız zamanlar. Sanırım, hayatımın en güzel günleri o günlerdi. O zamanlar mutluymuşum. Sonra aksilikler, mutsuzluklar peş peşe geldi. Üstelik bildiğime göre Mono ile sen hayatta kalan tek akrabalarımsınız. Ne zaman isterseniz, bana gününü ve saatini söyleyin, derhal gelirim."

"O zaman öğle yemeğinde buluşsak daha iyi olur," dedi José. "Mono'nun karısı Rita çok kıskanç bir kadın. Mono bir akşam dışarı çıkacak olsa yengem kıyametleri koparıyor. Neredeyse kocasını dövecek kadar ileri gidiyor."

"Öğle yemeği olsun o zaman, hiç sorun değil," dedi Lituma. Kafasının içinde dönüp duranları José'nin anlamasından çekindiği için huzursuzdu. Bir bahane bulup kalktı.

Kafası karışmış, şaşkın, sıcaktan bunalmış bir halde karakola döndü. Yolda yürürken nereye bastığının farkında değildi. Öylesine dalgındı ki bir köşede karşıya geçmek isterken bir seyyar satıcının meyve yüklü üç tekerlekli arabasına çarptı. Karakola vardığında Yüzbaşı Silva daha onu görür görmez bir şeyler olduğunu anladı.

Ayağını bulundukları minik büroyu sarsacak kadar sertçe yere vurarak, "Başımda yeterince dert var, bir tane daha getirme," dedi. "Ne bokun var? Kim öldü?"

Lituma şapkasını çıkarıp alnındaki terleri silerken, "Örümcekleri çizenin Josefino Rojas olduğu kuşkusu öldü," diye kekeledi. "Kuşkulandığım kişi o pezevenk değil artık; kuzenim José. Size sözünü etmiş olduğum Ulaşılmazlar'dan biri, yüzbaşım."

Kafası karışmaya başlayan yüzbaşı sertçe çıkıştı: "Benimle dalga mı geçiyorsun? Söylediğin bu saçmalığı yutabilmem için açıkla biraz."

Çavuş vantilatörün rüzgârının yüzüne doğru gelmesine dikkat ederek oturdu. O sabah olanları tüm ayrıntılarıyla anlattı.

Yüzbaşı öfkeli bir sesle, "Yani şimdi de bana örümcek çizenin kuzenin José olduğunu söylüyorsun," dedi. "Felícito Yanaqué'nin ve Narihualá Taşımacılık'ın başının örümcekli mektuplarla dertte olduğunu, bunu bütün Piura'nın bildiğini bile bile, üstelik de bir polisin önünde tırnağıyla örümcekler çizsin ha! Anlaşılan kafanı bir yere çarpmışsın, Lituma."

Çavuş, amirinden özür diler gibi, "Tırnaklarıyla çizdiği şekillerin örümcek olduğuna da emin değilim," dedi. "Bu konuda da yanılıyor olabilirim. Affedersiniz, hiçbir şeyden emin değilim yüzbaşım; bastığım yerden bile... Haklısınız. Kafamın içi cırcırböcekleriyle dolu sanki."

Yüzbaşı gülerek, "Kafan cırcırböcekleriyle değil, olsa olsa örümceklerle doludur," dedi. "Bak şimdi, kim geliyor. Bir o eksikti. Günaydın Senyor Yanaqué, buyurun."

Lituma nakliyeciyi görür görmez, önemli bir şeyler olduğunu anladı. Bir örümcekli mektup daha mı gelmişti acaba? Felícito şapkasını çıkararak içeri girdi. Gözleri yuvalarından fırlamış, suratı allak bullak olmuştu. Açık duran ağzından güçlükle nefes alıyordu. Saçları, taramayı unutmuş gibi karmakarışıktı. Her zaman çok özenli giyinmeye dikkat eden o adam değildi sanki: Yeleğinin birinci düğmesini ikinci iliğe geçirmişti. Görünüşü çok garip, gülünç bir palyaço gibiydi. Konuşamıyordu. Kendisine verilen selama da cevap vermedi. Sadece titreyen elleriyle cebinden bir zarf çıkardı, yüzbaşıya uzattı. Her zamankinden daha ufak tefek, daha zayıf görünüyordu.

Yüzbaşı dişlerinin arasından "orospu çocukları" diye

söylenerek mektubu zarfından çıkardı, yüksek sesle okumaya başladı:

Saygıdeğer Senyor Yanaqué,

İnatçılığınızın ve *El Tiempo*'da meydan okumanızın size pahalıya mal olacağını önceden söylemiştik. Biz sadece sizin işinizi ve ailenizi korumak, güven içinde olmanızı sağlamak istiyoruz; aksilik etmeyin, mantıklı davranın demiştik. Çok sevdiğiniz biri elimizde. Siz boynunuzu eğip bizimle anlaşmayı kabul edene kadar elimizde kalacak.

Biliyoruz; polise gitmek gibi kötü bir alışkanlığınız var. Sanki polise gitmek bir işe yarayacakmış gibi... Umarız ki bu kez gerektiği gibi davranırsınız. Bu kişinin bizim elimizde olduğunu bilmek kimse için iyi olmaz. Bu konu aramızda kalmalı ve bir an önce bizim istediğimiz gibi çözümlenmeli.

Basını kullanmayı seviyorsunuz. *El Tiempo*'ya, isteklerinizi gerçekleştirecek bir mucize yarattığı için Senyor Cautivo de Ayabaca'ya şükranlarınızı sunan bir ilan koyun. Böylece, koşullarımızı kabul ettiğinizi anlayacağız. Elimizde bulunan kişi sağ salim olarak derhal evine dönecek. Aksi takdirde bir daha ondan haber alamazsınız.

Tanrı sizi korusun.

Lituma görmese de mektubun altında bir örümcek şekli olduğunu tahmin ediyordu.

"Kimi kaçırmışlar, Senyor Yanaqué," diye sordu yüzbaşı.

Nakliyeci, "Mabel'i," dedi, boğulur gibi.

Lituma adamcağızın gözlerinin yaşardığını, yanaklarından aşağı gözyaşlarının yuvarlandığını gördü.

Oturduğu sandalyeden kalkıp oturması için Felicito'ya verdi. "Buyurun, oturun Don Felícito," dedi. Oturmasına yardım etti.

Nakliyeci gösterilen yere oturdu ve elleriyle yüzünü

kapadı. Sessizce ağlıyordu. Zayıf bedeni hıçkırıklarla sarsılıyordu. Lituma ona acıdı. Zavallı adam, o sütü bozuklar şimdi onu dize getirmenin yolunu bulmuşlardı. Ne hak vardı ne hukuk.

"Bir şeyden emin olabilirsiniz," dedi yüzbaşı. Felícito Yanaqué'nin başına gelenler onu da çok etkilemişti. "Sevgilinizin saçının teline bile dokunmayacaklar. Sadece sizi korkutmak istiyorlar, hepsi bu. Mabel'in en küçük bir zarar görmesi onların da işine gelmez. Hiç dokunamayacakları biri var ellerinde."

Felícito Yanaqué hıçkırıklar arasında, "Zavallı kadın," dedi. "Hepsi benim yüzümden... Ben bulaştırdım onu... Ne olacak? Tanrı'm, kendimi asla affetmeyeceğim."

Lituma, yüzbaşının şişman yüzündeki ifadenin merhametten öfkeye, öfkeden tekrar acımaya gidip geldiğini fark etti. Yüzbaşı Silva avucunun içiyle Don Felícito'nun sırtına dostça vururken kafasını da iyice uzatarak, kendinden emin bir şekilde konuştu:

"Hayatımda en kutsal bildiğim şey adına, annemin anısına yemin ederim, Mabel'e bir şey olmayacak. Sağ salim geri verecekler. Annem adına yemin ederim, bu konuyu çözeceğim. O orospu çocukları bu yaptıklarını pahalıya ödeyecekler. Asla böyle yemin etmem, Don Felícito. Bütün Piura'lıların dediği gibi, siz çok cesur bir adamsınız. Şimdi zayıf davranmanın sırası değil; onların istedikleri de bu."

Lituma şaştı kaldı. Gerçekten de yüzbaşı, biraz önce de dediği gibi, asla böyle yemin etmezdi. Kendi içinin de canlandığını hissetti: Başaracaktı, başaracaklardı! O bok soyları, bu zavallı adama yaptıklarına pişman olacaklardı!

Nakliyeci gözlerini silerken ağzının içinde geveledi: "Ne şimdi ne de başka bir zaman! Asla zayıf davranmayacağım!"

VIII

Miki ile Escobita saat tam on birde geldiler. Kapıyı onlara bizzat Lucrecia açtı. Onu yanaklarından öperek içeri girdiler. Çalışma odasına geçip koltuklarına oturduktan sonra Justiniana geldi, içmek için ne istediklerini sordu. Miki bir fincan az sütlü kahve istedi, Escobita da bir bardak doğal madensuyu. Gri bir sabahtı. Lima Körfezi'nde iri dalgalarla dolu koyu yeşil denizin üzerinde uçuşan bulutlar vardı. Açıklarda birkaç balıkçı teknesi görünüyordu. Ismael'in oğulları göğüs cebinde mendil bulunan koyu renk takım elbiseler giymişler, kravat takmışlardı. Bileklerinde de gösterişli Rolex'ler parlıyordu. Rigoberto'nun girdiğini görünce ayağa kalktılar: "Merhaba amca!" Ev sahibi, "Lanet olası moda!" diye geçirdi aklından. Son yıllarda gençler arasında anne babalarının arkadaşlarına, dostlarına "amca" ya da "teyze" diye hitap etmek moda olmuştu. Rigoberto nedenini bilmese de bu modadan ölesiye nefret ediyordu. Miki ile Escobita gülümseyerek ve gerçek olamayacak kadar coşkulu bir içtenlik gösterisiyle Rigoberto'nun elini sıktılar. "Çok iyi görünüyorsun, Rigoberto Amca." "Emeklilik sana yaramış Rigoberto Amca." "Kaç yıl oldu bilmem; ama son kez gördüğümden beri daha da gençleşmişsin."

Sonunda Miki, Barranco Denizi'ni ve yürüyüş yolunu işaret ederek, "Manzaranız çok güzel," dedi. "Açık ha-

valarda Chorrillos Burnu'na kadar görünüyordur. Değil mi amca?"

"Evet," diye doğruladı Rigoberto. "Delta kanat ve yamaç paraşütü yapanları da görüyorum tabii. Rüzgârları penceremi yalıyor. Günün birinde rüzgâr onları evimin içine savuracak."

"Yeğenleri" gülerek bu espriyi ödüllendirdiler. Rigoberto şaşkınlıkla, "Benden daha gerginler," diye düşündü.

İkizlerdi ama boylarının ve atletik yapılarının dışında birbirlerine hiç benzemiyorlardı. Saatler boyu Club de Villa'nın ya da Club del Regatas'ın spor salonlarında ağırlık kaldırıp egzersiz mi yapıyorlardı acaba? İçkiyle, kokainle ve eğlenceyle dolu bohem hayatında bu kasları nasıl koruyabiliyorlardı? Miki'nin mutlu görünen yuvarlak bir çehresi, etoburların dişlerine benzeyen dişlerle dolu büyük bir ağzı, kocaman kulakları vardı. Bembeyaz teniyle, açık sarı saçlarıyla ve gülümsemesiyle yapma bebeğe benziyordu. Escobita, tam tersine çok esmerdi. Simsiyah gözleriyle insanın içini görmek istiyormuş gibi bakardı. İncecik dudakları, cırlak, ince bir sesi vardı. Flamenko şarkıcıları ve boğa güreşçileri gibi uzun favoriler bırakmıştı. "Hangisi daha aptal, hangisi daha kötü?" diye düşündü Rigoberto.

"Şimdi tüm zamanın boş artık, işini özlemiyor musun amca?" diye sordu Miki.

"Aslını istersen özlemiyorum," dedi Rigoberto. "Okuyorum, istediğim müziği uzun uzun dinliyorum, saatlerce kitaplarıma gömülüp kalabiliyorum. Ismael de size anlatmış olmalı; resim, sigorta işlerinden daha çok ilgimi çekmiştir hep. Sonunda resme daha çok vakit ayırabiliyorum."

Escobita muntazam bir şekilde raflarda dizili duran kitapları işaret ederek, "Ne zengin bir kitaplığın var, amca," dedi. "Bu kitapların hepsini okudun mu?"

Rigoberto, "Henüz hepsini okumadım," derken, için-

den, "bu, ötekinden daha ahmak," diye geçirdi. "Bazıları, şu köşede duran ansiklopediler, sözlükler gibi başvuru kitapları. Ama ben, kitaplar evimizde, elimizin altında olursa daha çok okuma olasılığımız olduğuna inanıyorum."

İki kardeş birden, kafaları karışmış bir halde, söylenenin şaka mı ciddi mi olduğunu anlamak için Rigoberto'ya bakıyorlardı.

Sonunda Miki kurnaz ve çok bilmiş bir yüz ifadesi takınarak kararını açıkladı: "Bu kadar çok sanat kitabıyla dünyanın bütün müzelerini evine getirmiş gibisin. Böylece evinden çıkmak zahmetine bile katlanmadan bütün müzeleri gezmiş olursun."

"İnsan bu aptal kadar geri zekâlı olursa kendini akıllı bile zannedebilir," diye düşündü Rigoberto. İkizlerden hangisinin daha aptal olduğuna karar vermek zordu: İkisi eşitti.

Odada ağır, hiç bitmeyecekmiş gibi uzayıp giden bir sessizlik oldu. Üçü de gerginliklerini gizlemek için yazı masasına bakıyorlardı. Rigoberto'nun aklından "vakit geldi" diye geçti. Yüreği kabarır gibi oldu ama ne olacağını merak ediyordu. Kitaplarla ve gravürlerle dolu bu odada, kendine ait bu dünyada, saçma bir şekilde, kendini güvende hissediyordu.

Miki gözlerini hızlı hızlı kırpıştırarak ve parmağını dudaklarına doğru götürerek, "Pekâlâ amca," dedi. "Şimdi asıl konu üzerinde konuşmanın, şu üzücü olaydan söz etmenin zamanı sanırım geldi."

Escobita bir yandan alnını kaşırken bir yandan da yarısı boşalmış bardağındaki madensuyunu gürültülü bir şekilde yudumlamaya devam ediyordu. Bu arada gözleri bir kardeşine bir Don Rigoberto'ya kayıyordu.

Rigoberto şaşkın bir ifadeyle, "Üzücü olay mı?" diye sordu. "Neden üzüldünüz, Miki? Ne var? Yine başınızı belaya mı soktunuz?"

"Ne olduğunu sen çok iyi biliyorsun, amca," dedi Escobita. Sesi hakarete uğramış gibi titrek çıkıyordu. "Yapma, lütfen."

Rigoberto anlamamış gibi davrandı. "Ismael'i mi kastediyorsun? Ondan mı, yani babanızdan mı söz edelim?"

Miki büyük bir iştahla serçeparmağını kemirirken, acıklı bir yüz ifadesi takınarak, "Bütün Lima'nın maskarası olduk," dedi. Elini ağzından çekmeden konuştuğu için sesi boğuk çıkıyordu. "Taşlar bile bunun farkında olduğuna göre sen de fark etmiş olmalısın. Bütün şehir, hatta bütün Peru bu konuyu konuşuyor. Ailemin adının böyle bir skandala karışacağı hayatta aklıma gelmezdi."

Escobita üzgün bir ifadeyle yüzünü buruşturarak, "Sen bu skandalın önüne geçebilirdin, Rigoberto Amca," diye kardeşini destekledi.

Ama aynı anda elindeki boş bardağı abartılı bir hareketle ortadaki sehpanın üzerine bıraktığı için bardağın boşaldığını kastettiği sanılabilirdi.

"Önce melodram, sonra tehditler," diye düşündü Rigoberto. Huzursuzluk duyuyordu elbette, yine de olay gittikçe ilginç gelmeye başlamıştı. Karşısında duran ikizlere, eşsiz iki aktörün oynadıkları bir oyunu seyreder gibi bakıyordu. Çok ciddi bir yüzle onları dinlemeye çalışıyordu ama içinden gülmek geliyordu.

Anlamamış gibi, "Ben mi?" dedi. "Ne demek istediğini anlamıyorum, yeğen."

Escobita sözcüklerin üzerine basa basa, "Babamın en çok dinlediği insan sensin," dedi. "Hatta belki de, sözüne kulak verip ciddiye aldığı tek kişisin. Sen de bunu çok iyi biliyorsun. Bu yüzden böyle davranma. Lütfen. Burada birbirimizin neyi kastettiğini tahmin etme oyunu oynamıyoruz. Lütfen."

Miki masanın üzerine vurarak kardeşini destekledi:

"Eğer sen babama karşı çıkmış, bunu yapmamasını öğütlemiş, yaptığı şeyin saçmalığını ona göstermiş olsaydın bu evlilik gerçekleşmezdi." Tavrı tamamen değişmişti. Açık renk gözlerinin içinde, derinlerde bir engerek yılanı dolaşıyordu sanki. Sesi öfkeyle dolmaya başlamıştı.

Rigoberto dışarıdaki yaya yolundan yükselen bir müzik duydu: Bıçak bileyicisinin düdüğünden yükselen ıslıkla flüt karışımı bir müzikti bu... Her gün aynı saatte duyulurdu. Bu işe gönül vermiş, çok dakik biri olmalıydı adam. Bir gün gidip adamın yüzünü görse iyi olurdu.

Escobita kardeşini düzelterek, "Hiç kimse için bir değeri olmayan pis bir evlilik!" dedi. "Yasal hiçbir geçerliliği olmayan bir komedi. Avukat olduğuna göre bunu sen de biliyorsun, amca. Bu yüzden olanları açık açık konuşalım, ne dersin? Her şeyin adını koyalım. Elimizdekileri ortaya dökelim."

Rigoberto kendi kendine, "Bu aptal ne söylemeye çalışıyor," diye düşündü. "Her ikisi de atasözlerini, deyimleri kullanmayı pek seviyorlar; ama anlamlarını bilmiyorlar."

"Eğer babamın ne çevirdiğini bize zamanında haber vermiş olsaydın biz bu evliliğe engel olurduk. Gerekirse polis zoruyla..." diye ısrar etti Miki. Hâlâ zorlama bir üzüntüyle konuşuyordu. Ama ses tonunun keskinleşmesine ve içindeki öfkenin sesine yansımasına engel olamıyordu. Artık yarı şiş gözleri Rigoberto'ya tehdit eder gibi bakıyordu.

"Ama sen bizi uyarmak yerine bu maskeli baloda bulunmayı, hatta şahit olarak defteri imzalamayı tercih ettin, amca." Escobita bunları söylerken elini öfkeyle kaldırdı, havada imza atarmış gibi, sert bir hareket yaptı. "Narciso'nun yanına sen de imzanı attın. Okuma yazması bile olmayan o zavallı şoför bu çirkefe sürüklendi. O cahil adam düpedüz alet edildi. Ama senden böyle bir şey beklemezdik Rigoberto Amca. Bu berbat komediye nasıl katıldığını kafam almıyor bir türlü."

Miki elbisesinin içinde rahat edemiyormuş gibi kımıldayarak, "Bizi düş kırıklığına uğrattın," dedi. "İşte acı gerçek bu: Düş kı-rık-lı-ğı. Kulağa nasıl geliyor? Bunu söylemek bile acı veriyor bana ama gerçek bu. Olanlardan büyük ölçüde sen sorumlusun, amca. Bunu sadece biz söylemiyoruz, avukatlar da aynı şeyi söylüyorlar. Açık konuşmak gerekirse, kendini ne durumda bıraktığını bilmiyorsun. Özel hayatında da, ötekinde de kötü sonuçlar doğabileceğini hesaba katmalıydın."

"Öteki hangisi?" diye düşündü Rigoberto. İkisi de gittikçe seslerini yükseltiyorlardı. Başlangıçtaki o gösterişli nezaket, gülümsemelerle birlikte buharlaşıp uçmuştu. İkizler çok ciddiydiler. Duygularını saklamaya çalışmıyorlardı artık. Rigoberto aslında hiç sakin olmadığı halde, büyük bir sükûnetle, yüzünde hiçbir duygu belirtisi olmadan, kımıldamadan onları dinliyordu. "Bana para mı teklif edecekler? Kiralık katillere öldürtmekle mi tehdit edecekler? Hemen bir tabanca mı çıkaracaklar?" Bu ikiliden her şey beklenirdi.

Escobita birden stratejisini değiştirdi; yine yumuşak bir sesle, "Buraya yaptıklarını yüzüne vurup seni utandırmak için gelmedik," dedi.

Gülümsüyordu ama gülümsemesinde inatçı ve kavgacı bir hava vardı. Bir eliyle de favorilerinden birini okşuyordu.

"Seni çok severiz amca," dedi Miki. İçini çekerek devam etti: "Doğduğumuzdan beri hayatımızda oldun. Sanki yakın bir akrabamız gibisin. Ancak, şu var ki..."

Miki sözünü tamamlayamadı. Kararsız, şaşkın, ağzı açık öylece kalakaldı. Yine öfkeyle serçeparmağını gevelemeye koyuldu. Rigoberto, "Evet, bu daha ahmak," diye ilk kararını onayladı.

Bir cümle söyleyebilmek için sessizliği fırsat bildi, "Duygularımız karşılıklı, yeğenler," dedi. "Sakin olun,

lütfen. Mantıklı ve uygar insanlar olarak karşılıklı konuşalım."

Miki sesini yükselterek atıldı, "Bu senin için daha kolay elbette ama bize değil!" dedi. Rigoberto, "Ne söylediğini bilmiyor ama bazen farkında olmadan doğru söylüyor," diye düşündü. "Çünkü cahil, aşağılık bir melez olan o hizmetçi parçasıyla evlenen senin baban değil, bizim babamız. Lima'nın bütün iyi ailelerinin önünde bizi küçük düşürdü."

"Hiç geçerliliği olmayan bir evlilik!" diye hatırlattı Escobita. Hareketleri, bir delinin hareketlerine benzemeye başlamıştı. "Yasal geçerliliği olmayan bir komedi. Sanırım sen de durumun farkındasın, Rigoberto Amca. Seni de godoş durumunda bırakıyor bu. Sana hiç yakışmıyor."

Rigoberto büyük bir sükûnetle, gerçek gibi görünen bir merakla sordu: "Neyin farkında olmam gerek, yeğenler? Şu 'godoş' sözcüğünün anlamı ne? Aptalla eşanlamlı mı yani?"

"Demek istiyorum ki, cahilliğin yüzünden başına dert aldın," diye patladı Escobita. "Kördüğüm gibi bir dert hem de. Belki de istemeyerek, en iyi arkadaşına yardım ettiğini düşünerek yaptın bunu. Biz de iyi niyetli olduğunu farz ediyoruz. Ama bunun önemi yok. Kanun, herkes için kanundur. Özellikle de böyle bir durumda..."

Miki, Rigoberto'ya çok acırmış gibi, "Bu senin de, ailenin de başına dertler açabilir," dedi. Konuşurken serçeparmağı ağzına gitmişti yine. "Senin korkmanı istemeyiz ama bir şey nasılsa öyledir. O kâğıda asla imza atmaman gerekirdi. Bunu sana tamamen objektif ve tarafsız olarak söylüyorum. Ve tabii ki en içten sevgilerimle."

"Senin iyiliğin için söylüyoruz, Rigoberto Amca," diye vurguladı kardeşi. "Sen inanmasan bile, senin çıkarlarını kendi çıkarlarımızdan önde tutuyoruz. İnşallah yaptığına pişman olmazsın."

"Sinir krizi geçirmelerine az kaldı," diye düşündü Rigoberto. "Bu hayvanlardan beni dövmeye kalkmaları da beklenir."

İkizler kendilerini giderek öfkeye kaptırıyorlardı. Bakışları, jestleri, mimikleri her geçen saniye daha da agresifleşiyordu. "Bu iki itin karşısında kendimi yumruklarımla savunmak zorunda mı kalacağım?" diye düşündü. Son kez ne zaman yumruk attığını hatırlamaya çalıştı: La Recoleta Koleji'nde okurken, bir teneffüste atmıştı.

"Lima'nın en iyi avukatlarına sorduk. Neden söz ettiğimizi çok iyi biliyoruz, amca. Bu yüzden başının büyük dertte olduğunu söylüyoruz sana. Açık konuştuğum için kusura bakma; biz erkeklerin gerçekle yüzleşmeyi bilmemiz gerekir. Bunu anlasan iyi olur."

Miki'nin gözleri ateş saçıyordu. Sözcüklerin üzerinde tek tek durarak ve kavgaya hazır olduğunu hissettirmeye çalışarak tumturaklı bir sesle açıkladı: "Suça iştirak etmek ve suçu gizlemeye çalışmakla suçlanacaksın!"

"Evliliğin iptali için açılan dava yürürlüğe girdi," diye açıkladı Escobita. "Bu yüzden, bize yardım etsen iyi olur, Rigoberto Amca. Demek istediğim, senin için iyi olur."

"Daha doğrusu, bize değil, babamıza yardım etmeni istiyoruz, Rigoberto Amca. Hayattaki en iyi dostuna; sana hep ağabeylik eden kişiye yardım edeceksin. Ve tabii kendine de... Hem kendini hem bizi soktuğun bu pis durumdan kurtarmak için. Anlıyor musun?"

Rigoberto sükûnetle gülümseyerek, sevdiklerine çıkışan biri gibi, "Samimi olmak gerekirse, anlamıyorum, yeğen," dedi. "Sizin neden bu kadar telaşa düştüğünüzü de anlamıyorum. İkiniz birden konuşuyorsunuz, itiraf edeyim, kafam karıştı. Neden söz ettiğinizi tam olarak anlayamadım. Neden biraz sakinleşip de ne istediğinizi bana sükûnetle anlatmıyorsunuz?"

İkizler partiyi kazandıklarını mı sanmışlardı acaba? Bu muydu akıllarından geçen? Çünkü davranışları birden değişmişti. Şimdi, durumdan hoşnut bir ifadeyle birbirlerine baktıktan sonra güler yüzle onu incelemeye koyulmuşlardı.

"Peki, peki, affedersin, biraz acele ettik," diye özür diledi Miki. "Bilirsin, seni çok severiz, amca."

"Kulakları benim kulaklarım gibi, kocaman," diye düşündü Rigoberto. "Ama onun kulakları kımıldıyor, benimkiler kımıldamıyor."

"Sesimizi yükselttiğimiz için de özür dileriz," diye kardeşine katıldı Escobita. Her zamanki gibi anlamsız el kol hareketleri yapıyordu. "Ama olan biten bunca şeyden sonra, hiç de az şeyler olmadı biliyorsun, bizi anlamak zorundasın. Babamızın bunakça yaptığı bu delilik Miki'nin de benim de sabrımızı taşırdı."

"Çok basit," diye açıkladı Miki. "Şunu çok iyi anlıyoruz: Babamız senin patronun olduğu için nikâh şahidi olarak imza atmayı reddedemedin. Zavallı Narciso da öyle. Yargıç bunu hafifletici sebep olarak göz önünde bulunduracaktır elbette. Sizlere hiçbir şey olmayacak, avukatlar bunu garanti ediyorlar."

"Onun ağzında avukat sözcüğü sihirli değneğe benziyor," diye düşünerek eğlendi Rigoberto.

Sonra, "Yanılıyorsunuz. Ben de, Narciso da babanız patronumuz olduğu için kabul etmedik şahit olmayı," diye nazikçe karşı koydu onlara. "Ben, Ismael patronum olduğu için değil, ömür boyu dostum olduğu için kabul ettim. Narciso da babanıza büyük bir sevgi ve saygı duyduğu için kabul etti."

"Öyleyse sevgili dostuna pek iyilik etmiş sayılmazsın," diye sesini yükseltti Escobita. Şimdi kara gözleri ateş saçıyordu. Esmer yüzü daha da kararmıştı. "O ihtiyar ne yaptığını bilmiyor. Çoktan beri aklı yerinde değil,

bunadı. Ne nerede olduğunun farkında ne kim olduğunun... O boktan hizmetçinin kendisine attığı kazığın farkında olamaz."

Rigoberto, "İspanyolcanın en kaba sözcüklerini çok iyi biliyorlar," diye geçirdi aklından.

Miki ağzını iyice açıp o kocaman dişlerini göstererek kardeşini destekledi: "Her zaman bir beyefendi olan babamın aklı yerinde olsaydı, kendisinden kırk yaş daha genç bir hizmetçi parçasıyla evleneceğine inanıyor musun?"

Escobita'nın gözleri kızarmış, sesi iyice boğuklaşmıştı: "Böyle bir şeyin olabileceğine inanıyor musun? Mümkün değil! Sen zeki ve kültürlü bir adamsın. Boşuna kendini de kandırma, bizi de kandırmaya çalışma. Ne sen ne de bir başkası bunu yutturamaz bize, bilesin."

"Ismael'in aklının başında olduğuna inanmasaydım şahidi olmayı kabul etmezdim, yeğen. Rica ederim, bırakın konuşayım. Olayın sizi çok etkilediğinin farkındayım. Az şey değil, elbette. Ama olanları kabul etmek için kendinizi zorlamanız gerek. Sandığınız gibi değil. Ismael'in evlenmek istemesi beni de şaşırttı tabii. Herkes gibi bunu duyunca ben de çok şaşırdım. Ama Ismael ne istediğini, ne yaptığını çok iyi biliyordu. Bunun doğuracağı sonuçları çok iyi bilerek ve aklı tamamen yerinde olarak evlenme kararını aldı."

Konuştuğu sürece ikizlerin öfkelerinin ve nefretlerinin giderek arttığının farkındaydı.

Escobita oturduğu yerden kalkıp Rigoberto'ya doğru bir adım atarak, "Umarım yargıcın karşısında da bu saçmalıkları tekrarlamazsın," dedi. Artık tüm soğukkanlılığını yitirmişti. Öfkeden morarmış bir suratla tir tir titriyordu.

Don Rigoberto hiç kımıldamadan oturmaya devam etti. Karşısındakinin kendisini tartaklamaya, hatta dövmeye kalkışacağını tahmin ediyordu. Ama Escobita öfkesini kontrol etmeyi başararak yerine oturdu. Surat ter

içinde kalmıştı. Rigoberto'nun aklından, "Tehditler geldi işte, acaba arkasından dayak da gelecek mi?" diye geçti.

Yine büyük bir sükûnetle, "Eğer amacın beni korkutmaksa başardın, Escobita," dedi. "Daha doğrusu, başardınız. Bilmek isterseniz, yeğenler, korkudan öldüm gerçekten. Siz gençsiniz, güçlü kuvvetlisiniz. Görünüşünüz bile insanı korkutmaya yeter. Sizi çok iyi tanırım: Hatırlarsanız, ilkgençlik yıllarınızdan beri, başınızı soktuğunuz belalardan ben kurtardım sizi. Hani, Pucusana'da o kızcağıza tecavüz etmeniz gibi... Adını bile hatırlıyorum kızcağızın: Floralisa Roca. Böyleydi adı. Elbette, yaptıklarınız yüzünden hapse düşmeyesiniz diye kızın anne babasına elli bin dolar götürdüğümü de hatırlıyorum. Çok iyi biliyorum ki isterseniz beni hapse attırabilirsiniz. Bu apaçık bir şey."

İkizler kafaları karışmış bir halde birbirlerine baktılar. Ciddileştiler; gülümsemeye çalıştılar ama başaramadılar.

Miki serçeparmağını ağzından çıkarıp eliyle Rigoberto'nun koluna dokunarak, "Öyle deme amca," dedi. "Burada hepimiz de olgun insanlarız."

Miki de, "Sana bir fiske vurmayı bile aklımızdan geçirmiş değiliz," diye heyecanla kardeşine katıldı. "Sen inanmasan da seni gerçekten severiz, amca. O kâğıdı imzalamakla bize kötülük etmiş olsan bile..."

Rigoberto elini kaldırarak, "Bırakın da sözümü bitireyim," dedi. "Çok korkuyor olmama rağmen, yargıç beni çağırıp da soracak olursa gerçeği söyleyeceğim: Ismael'in ne yaptığını çok iyi bilerek evlenmeye karar verdiğini... Ne Armida kazık attı ona ne de bir başkası. Babanız siz ikinizden daha uyanık bir insan. İşte gerçek bu, yeğenler."

Bir kez daha gergin ve yoğun bir sessizlik oldu. Dışarıda bulutlar iyice kararmıştı. Uzaklarda, ufuk çizgisinde, bir gemiden yansıyan işaret ışıkları mı, yoksa fırtına önce-

sinin küçük şimşekleri mi olduğu belli olmayan ışıklar yandı söndü. Rigoberto kalbinin yerinden fırlayacakmış gibi attığını hissediyordu. İkizler üzerine atılıp tartaklamamak için kendilerini zor tutar gibi gergin ve sinirli bakışlarla ona bakmaya devam ediyorlardı. Rigoberto, "Beni bu işe karıştırmakla bana pek iyilik etmedin Ismael," diye düşündü.

İlk konuşan Escobita oldu. Gözlerinde şimşekler çakarak karşısındakinin gözlerinin ta içine küçümser bir tavırla baktı. Sanki çok gizli bir şey söyleyecekmiş gibi çok alçak bir sesle, "Babam bunun için sana bir şey ödedi mi?" diye sordu. "Kaç para ödedi sana?"

Soru Rigoberto'yu öylesine şaşırttı ki ağzı açık kalakaldı.

Miki durumu biraz düzeltmeye çalışarak, "Kötü niyetle sorulmuş bir soru olarak algılama," dedi. O da sesini iyice alçaltmıştı. Elini sallayarak Rigoberto'yu sakinleştirmeye çalışıyordu. "Utanmana gerek yok. Herkesin paraya ihtiyacı vardır. Escobita bunu sana, söz konusu olan paraysa biz fazlasını veririz, demek için söyledi. Doğruyu söylemek gerekirse sana ihtiyacımız var, amca."

"Yargıca gidip bu imzayı baskı ve tehdit altında attığını söylemen gerek," diye açıkladı Escobita. "Sen ve Narciso böyle söylerseniz her şey daha hızlı ilerleyecek, bu evlilik kesinlikle iptal edilecek. Elbette sen de bunun karşılığını alacaksın. Hem de fazlasıyla."

"Her işin bir bedeli vardır. Herkes gibi biz de biliyoruz bunu," diye ekledi Miki. "Elbette her şey kesinlikle aramızda kalacak."

"Üstelik babama da büyük bir iyilik yapmış olacaksın, amca. Zavallı, zayıf bir ânında düştüğü tuzaktan nasıl kurtulacağını düşünüyor olmalı şimdi. Biz onu bu işten kurtaracağız. Göreceksin ne kadar minnettar olacak bize."

Rigoberto gözlerini bile kırpmadan onları dinliyordu. Koltuğunda hiç kımıldamadan, sanki bütün tepki verme yeteneğini kaybetmiş de taşlaşmış gibi oturuyordu. İkizler sabırsızlıkla onun cevap vermesini bekliyorlardı. Sessizlik bir dakikadan fazla sürdü. Bıçak bileyicisinin ıslıkla flüt karışımı düdüğünün sesi iyice zayıflamıştı, çok uzaklardan geliyordu artık.

Sonunda Rigoberto aynı sükûnetle, "Evimden derhal çıkıp gitmenizi istiyorum," dedi. "Siz, sandığımdan daha da aşağılıkmışsınız gerçekten. Şükredin ki sizi dünyada en iyi tanıyan kişi benim. Kısa pantolonla dolaştığınız günlerden beri..."

"Sana hakaret etmiyoruz," dedi Miki. "Yanlış anlama amca; ağarmış saçlarına saygımız var. Ama bir yere kadar."

Escobita masaya vurarak, "Bunu yapmana izin vermeyeceğiz," dedi. "Her şeyini kaybedeceksin, bilesin. Kendi emekliliğini bile."

"O moruk nalları dikince şirketin sahipleri olacağımızı unutmasan iyi edersin," diye tehdit etti Miki.

Rigoberto ayağa kalkıp kapıyı işaret ederek, "Sizden gitmenizi istedim," dedi. "Bir daha da kapımdan içeri adım atmayın. Sizi görmek istemiyorum!"

Escobita da ayağa kalkarak yumruklarını sıktı. "Bizi evinden böyle atabileceğini mi sanıyorsun, pezevenk!" dedi.

Kardeşi onu kollarından yakalayarak durdurdu. "Kapa çeneni! Kavga etmeye kalkarsan her şeyi berbat edersin," dedi. "Davranışından dolayı Rigoberto Amca'dan özür dile, Escobita."

"Gerek yok buna. Çıkın gidin, bir daha da gelmeyin," dedi Rigoberto.

"O bize hakaret ediyor, Miki," diye ısrar etti Escobita. "Köpek kovar gibi evinden kovuyor bizi. Duymadın mı yoksa?"

Miki kendisi de ayağa kalkarak, "Sana özür dile dedim, geri zekâlı!" diye emretti. "Hemen şimdi. Özür dile, çabuk."

"Pekâlâ," diye boyun eğdi Escobita. Kâğıt gibi titriyordu. "Özür dilerim, amca."

"Özrün kabul edildi," diye karşılık verdi Rigoberto. "Konuşma bitmiştir. Beni ziyarete gelmiş olduğunuz için teşekkür ederim, gençler. İyi günler."

"Başka bir zaman daha sakin konuşuruz," dedi Miki. "Böyle bitmiş olmasına gerçekten üzüldüm Rigoberto Amca. Seninle dostça bir anlaşma yapmak istemiştik. Sen olayı başka türlü görsen de bu olay yargıdan geçecek."

"Bu senin için hiç iyi olmaz," dedi Escobita. "Bu yüzden bir kez daha düşünsen iyi edersin."

"Tamam kardeşim, kapa çeneni!" Miki kardeşinin kolundan tutarak kapıya doğru sürükledi.

İkizler sokak kapısından çıkar çıkmaz Lucrecia ile Justiniana korkudan açılmış gözlerle ve allak bullak olmuş suratlarla karşısına dikildiler. Justiniana'nın elinde savunma silahı olarak hamur açmaya yarayan bir merdane vardı.

Lucrecia kocasının kolundan tuttu. "Her şeyi duyduk," dedi. "Eğer sana bir şey yapacak olsalardı ikimiz de o sırtlanların üzerine atılmaya hazırdık."

"Ah, öyle mi? Bu merdaneyle mi?" Justiniana ciddi ciddi başını sallayarak Rigoberto'yu doğruladı. Elinde önemli bir silah varmış gibi merdaneyi havada salladı.

"Benim elimde de şömine maşası vardı," dedi Lucrecia. "Yemin ederim, aşkım, o canavarların gözlerini oyardık."

"Kendime iyi hâkim oldum, değil mi?" diye içini boşalttı Rigoberto. "İnsanlık dışı bu iki canavarın beni çileden çıkarmalarına izin vermedim."

"Tam bir beyefendi gibi davrandın," dedi Lucrecia. "En azından bu kez zekâ, kaba güce üstün geldi."

Justiniana da onu destekledi: "Tam bir erkek gibi, senyor."

Rigoberto, "Bu olanlarla ilgili Fonchito'ya tek sözcük bile söylemek yok," diye emretti. "Çocuğun başında yeterince sorun var zaten."

Kadınlar başlarını sallayarak kabul ettiler. Sonra üçü de aynı anda kahkahalarla gülmeye başladılar.

IX

Don Felicito'nun *El Tiempo*'da yayımlattığı (ilkinin aksine, bu kez imzasız) ikinci ilanın üzerinden altı gün geçmiş olmasına rağmen Mabel'i kaçıranlardan hiç ses seda çıkmamıştı. Çavuş Lituma ile Yüzbaşı Silva, bütün gayretlerine rağmen Mabel'in kaçırılmasıyla ilgili en küçük bir ipucu bile bulamamışlardı. Kaçırılma haberi o güne kadar her nasılsa basına ulaşmamıştı. Yüzbaşı Silva bunun bir mucize olduğunu söylüyordu. Piura'daki herkes Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin patronunun başına gelen olayla ilgilendiğine göre kaçırılma haberi şimdiye kadar çoktan gazetelerde, radyolarda, televizyonlarda yer almış olmalıydı. Albay Rascachucha her an olayı öğrenebilirdi. O zaman onun öfkesinden, bağırıp çağırmalarından, kalaylamasından kurtulmak için kaçacak yer bulamazlardı.

Yüzbaşı Silva hiçbir şey söylemese de, her zamanki gibi belden aşağı yorumlar yapmaya devam etse de, kendinden emin görünse de, Lituma onu iyi tanıyor, huzursuz olduğunu biliyordu. Örümcekli mafyanın eline geçmiş olan esmer güzeli kadının, Felicito'nun sevgilisinin öldürülüp şehir dışında bir çöplüğe atılmış olmasından kendisi gibi yüzbaşının da korktuğundan hiç kuşkusu yoktu. Bu endişe nakliyeciyi de yiyip bitiriyordu. Yüzba-

şıyla çavuş onunla ne zaman görüşecek olsalar, gözlerinin altında oluşan halkalara, ellerinin titremesine, yaşlı gözlerinin üzüntüden sürekli kırpışıp durmasına dehşetle bakıyorlardı. Konuşurken cümlenin ortasında sesi gidiveriyordu. Lituma korkarak, "Her an bir kalp krizi geçirebilir," diye düşünüyordu. Yüzbaşı öncekinin iki katı sigara içmeye başlamıştı. Üstelik sinirli olduğu zamanlar yaptığı gibi sürekli olarak sigara izmaritlerini dudaklarıyla sımsıkı kavrayıp çiğniyordu.

"Senyora Mabel bulunmazsa ne yaparız, yüzbaşım? Bunu düşünmekten geceleri uykum kaçıyor."

"Kendimizi öldürürüz," diye şaka yapmaya çalıştı yüzbaşı. "Rus ruleti oynarız. Böylece bu dünyadan cesur adamlar olarak gideriz. Tıpkı senin bahse girdiğin Seminario gibi. Ama bu kadar kötümser olma, Mabel ortaya çıkacak. *El Tiempo*'da çıkan ilanı onlar da okumuşlardır. Sonunda Yanaqué'nin kolunu büktüklerine inanmışlardır. Şu anda işi kıvamına getirmek için Yanaqué'ye biraz daha acı çektirmek istiyorlar. Beni asıl kaygılandıran bu değil, Lituma. Ne düşündürüyor beni, biliyor musun? Don Felícito kafayı sıyırıp da vazgeçtiğine dair gazeteye başka bir ilan verir diye korkuyorum. O zaman planlarımız altüst olur."

Felícito'yu ikna etmek hiç kolay olmamıştı. Aynı gün ilanı *El Tiempo* gazetesine götürmesi için saatlerce onu ikna etmeye çalışmıştı yüzbaşı. Önce karakolda onunla uzun uzun konuşmuştu. Sonra Felícito'yu adeta sürükleyerek El Pie Ajeno adlı küçük bir bara götürmüşlerdi. Onun peş peşe yarım düzine keçiboynuzu kokteylini devirdiğini görmüşlerdi. Buna rağmen her zaman söylediği şeyden bir adım geri atmıyordu. Alkol her zaman Felícito'nun midesini yakar, ishal ederdi. Ama o gün farklıydı. Hayatının en acı günlerinden birini yaşıyordu. Alkol her an onda ağlama isteğini tetikleyebilirdi.

Yüzbaşı büyük bir sabırla, tekrar tekrar, "Yalvarırım, bana güvenin Don Felícito," diyordu. "Mafyaya teslim olmanızı istemiyorum sizden. Bunu iyice anlayın. Onlara haraç ödemenizi öğütlemek aklımın ucundan geçmez."

Nakliyeci titrek ve tiz bir sesle, "Bunu asla yapmam," diye tekrarlıyordu. "Mabel'i öldürseler ve ben hayatım boyunca vicdan azabı çekmemek için intihar etmek zorunda kalsam bile bunu yapmam."

"Sadece kabul ediyormuş gibi davranın, hepsi bu. Şartlarını kabul ettiğinize inandırın onları," diye ısrar ediyordu yüzbaşı. "Tek kuruş bile ödemeyeceksiniz, annemin üzerine yemin ederim. O gül fidanının, Josefita'nın üzerine de yemin ederim. Kadını bırakmalarını sağlamalıyız. Ne dediğimi çok iyi biliyorum, inanın bana. Benim işim bu. O heriflerin nasıl davranacaklarını çok iyi bilirim. İnatçılık etmeyin, Don Felícito."

"İnatçılık olsun diye yapmıyorum, yüzbaşı." Nakliyeci biraz yatışmıştı. Yine de trajikomik bir hali vardı. Alnına doğru düşen bir tutam saçın sağ gözünü örttüğünün farkında değildi. "Mabel'i çok seviyorum. Ona âşığım. Onun gibi bir kadının bu meseleye karıştırılması ve lanet olası açgözlü çetenin kurbanı olması kalbimi parçalıyor. Buna rağmen onlara bu zevki tattırmam. Kendim için değil, anlayın lütfen; babamın anısına ihanet edemem."

Sonra bir süre susmuştu, elindeki boş kadehe gözlerini dikerek öylece kalmıştı. Lituma onun tekrar ağlamaya başlayacağını sansa da öyle olmamıştı. Kül rengi ceketinin ve yeleğinin içinde iyice büzülüp kalmış bu ufak tefek adam, onlarla değil de kendi kendine konuşur gibi, kafası önünde, hiç yüzlerine bakmadan bir şeyler anlatmaya başlamıştı. Birkaç yeşil sinek kafalarının etrafında vızıldayarak uçuyor, uzaktan bir yerden, bir kaza hakkında bağıra çağıra tartışan erkek sesleri duyuluyordu. Felícito dura dura konuşuyor, anlattığı şeyleri daha iyi ifade

edecek sözcükleri bulmaya çalışıyordu. Lituma ile Yüzbaşı Silva anlamışlardı ki, Felícito'nun hayatta en çok sevmiş olduğu kişi, babası, Chulucanas'taki Yapatera çiftliğinin yanaşması, *yanacón* Aliño Yanaqué idi. Sadece onun kanını taşıdığı için değil; içinde doğmuş olduğu yoksulluktan, daha doğrusu, onların hayal bile edemeyeceği bir sefaletten, babası sayesinde kurtulabilmiş olduğu için çok seviyordu babasını. Onun sayesinde otobüs, minibüs, kamyon filolarının sahibi bir işadamı olabilmişti. Onun sayesinde çok dürüst ve onurlu bir insan olarak kendisini tanıyanların saygısını kazanmıştı. Onun sayesinde kendi çocuklarının iyi bir eğitim alabilmelerini, ileride başına geçecek oldukları Narihualá Taşımacılık Şirketi'ni yönetebilecek donanımları edinmelerini sağlamıştı. Bütün bunlar Aliño Yanaqué'nin fedakârlıkları sonucunda olmuştu. Aliño Yanaqué sadece bir baba değil, bir anne bir aileydi onun için. Kendisini dünyaya getiren kadını hiç tanımamıştı Felícito. Akraba olarak tanıdığı birileri de yoktu. Sadece zencilerin ve katırların yaşadığı Yapatera'da doğmuş olmasının nedenini de bilmiyordu. Melez oldukları için orada da yabancı sayılıyorlardı. Zenciler onları aralarına almazlardı. Baba oğul, yapayalnız, herkesten uzak bir yaşam sürerlerdi. Bir akrabaları var mıydı, amcaları, halaları, kuzenleri nerede yaşarlardı; babası onun kimlerden geldiğini bilmesini neden istememişti; bu konularda hiçbir şey bilmiyordu Felícito. Annesi günün birinde çekip gitmişti. Kim bilir kiminle, nereye... Bir daha da hiç görünmemişti. Kendisi bu olayı hiç hatırlamıyordu; çünkü annesi çekip gittiğinde o henüz bir bebekti. Hatırladığından beri babası, patronun vermiş olduğu derme çatma bir kulübede yaşar, patron için haftanın her günü, yılın her ayı, pazar, bayram bilmeden, katır gibi çalışırdı. Aliño Yanaqué kazandığı üç-beş kuruşu oğlu için harcardı: Aman Felícito yesin, okula gitsin, ayakkabısı, elbisesi, defteri, kalemi ol-

sun... Bazen Noel'de ona ya bir oyuncak hediye eder ya da *melcocha* şekerlemesi alması için birkaç kuruş verirdi. Sürekli çocuklarını öpüp okşayan, şımartan babalardan değildi. Babasının kendisini bir kez bile kucaklayıp öptüğünü, onu eğlendirmek için hikâyeler anlattığını hatırlamıyordu. Ama çocuğu büyüdüğü zaman kendisi gibi cahil bir *yanacón* olmasın diye elinden geleni yapıyordu. O zamanlar Yapatera'da okul bile yoktu. Felícito, Chulucanas'taki okula gidebilmek için her gün beş kilometreyi yürüyerek gidip geliyordu. Her zaman da haline acıyıp onu arabasına alacak bir şoför denk gelmiyordu. Okulu bir gün bile aksattığını hatırlamıyordu. Her zaman yüksek notlar alırdı. Babası okuma yazma bilmediği için karnesini kendisi okurdu ona. Öğretmenlerin övücü sözlerini duyunca Aliño'nun bir tavus kuşu gibi kabardığını görmek Felícito'yu mutlu ederdi. Chulucanas'taki tek ortaokula yer olmadığı için kabul edilmeyince, Felícito ortaokulda okuyabilsin diye Piura'ya gelmek zorunda kaldılar. Felícito'nun, Piura'nın en prestijli koleji olan Unidad Escolar San Miguel de Piura'ya kabul edilmesi Aliño'yu çok mutlu etti. Aliño gündüzleri Merkez Çarşısı'nda kamyonların yüklerini taşıyordu. Geceleri de Gallinacera'da çöp toplayan belediye kamyonunda çalışıyordu. Felícito babasının ne iş yaptığını, yine babasının emriyle okul arkadaşlarından ve öğretmenlerinden sakladı. Aliño'nun bütün gayreti oğlu okusun, ileride bir *yanacón* ya da çöp toplayıcısı olmak zorunda kalmasın diyeydi. Ölmeden önce kendisine verdiği öğüt Felícito'nun hayatının temel ilkesi olmuştu: "Seni ayakları altına almalarına izin verme oğlum." Şimdi de o sütü bozuk hırsızlar çetesinin kendisini çiğnemelerine izin vermeyecekti.

"Babam asla sadaka kabul etmedi ve kimsenin kendisini hor görmesine izin vermedi," diye noktayı koymuştu Felícito.

Yüzbaşı, "Babanız da sizin gibi çok saygıdeğer bir insan olmalı, Don Felícito," diye övmüştü onu. "Sizden babanıza ihanet etmenizi isteyecek değilim, yemin ederim. Onları kandırmak için, yalancıktan yani, *El Tiempo*'ya sizden istedikleri şu ilanı vermenizi istiyorum sadece. Böylece sizin kolunuzu büktüklerini sanacaklar ve Mabel'i bırakacaklar. Şu anda en önemlisi bu. Onu bıraktıklarını görelim, o zaman gerekeni yaparız."

Sonuçta Don Felícito ilanı vermeyi kabul etti. Ertesi gün gazetede çıkacak olan metni yüzbaşı ile çavuş birlikte hazırladılar:

SENYOR CAUTIVO DE AYABACA'YA ŞÜKRÂNLARIMI SUNARIM

Sonsuz iyiliği sayesinde, kendisinden dilemiş olduğum mucizeyi gerçekleştirdiği için Senyor Cautivo de Ayabaca'ya candan teşekkür ederim. Her zaman kendisine minnettar kalacağım ve onun büyük bilgeliğinin bana gösterdiği yoldan yürümeye devam edeceğim.

Bir dindar

Örümcekli mafyadan bir haber çıkmasını bekledikleri o günlerden birinde, Lituma'ya León kardeşlerden bir mesaj geldi. Mono'nun karısı Rita'yı akşam dışarı çıkabilmek konusunda ikna etmişlerdi. Böylece öğle yemeği yerine cumartesi akşamı birlikte yemek yiyebileceklerdi. Lourdes Rahibeleri Manastırı'nın yakınlarında, Peru usulü Çin yemekleri yapan *chifa* lokantalarından birinde buluştular. Lituma üniformasını pansiyonda bıraktı, önceden bir kuru temizlemeciye verip temizletmiş olduğu tek takım elbisesini giydi. Kravat takmadı ama indirimli ürünler satan bir dükkândan yeni bir gömlek satın aldı. Ayakkabılarını boyattı ve kuzenleriyle buluşmaya gitmeden önce halk banyosuna gidip güzelce yıkandı.

Mono'yu tanıması, José'yi tanıması kadar kolay olmadı. Çok değişmişti. Gençliğine göre çok şişmanlamış, saçları seyrekleşmiş, ağzının ve gözlerinin çevresinde, boynunda kırışıklar oluşmuş, gözlerinin altı torbalanmıştı. Beyazların yaptığı gibi şık spor takım elbisenin altına mokasen ayakkabılar giymişti. Mono'daki değişim sadece fiziksel değildi. Asıl büyük değişim davranışlarındaydı. Kendinden son derece emin insanların ağırbaşlı, dingin havası vardı onda. Varoluşun sırrına ermiş, dünyayla barışık yaşamayı içselleştirmiş görünüyordu. Bir zamanlar yaptığı o şaklabanlıklardan ve maymunluklardan eser kalmamıştı. Mono, yani maymun lakabını da yaptığı o maymunluklar sayesinde kazanmıştı zaten.

Onu içtenlikle kucaklayarak, "Seni yeniden görmek ne güzel, Lituma," dedi.

José iç çekti: "Sadece Ulaşılmazlar marşını söylememiz eksik kaldı." Sonra ellerini birbirine vurarak Çinli garsonu çağırdı, soğuk *Cusqueña* birası getirmesini istedi.

Başlangıçta üçü de gergindi. Zoraki gülümsemeler ve gergin bakışlar arasında, birbirlerine ortak anılarını anlatırken uzun suskunluklar oluyordu. Aradan uzun zaman geçmiş, her biri farklı hayatlar yaşamıştı. Eski günlerin dostluğunu yeniden canlandırmak pek kolay değildi. Lituma bu toplantıya gelmekle iyi etmediğini düşünerek yerinde kımıldanıp duruyordu. Bonifacia'yı ve Josefino'yu hatırladıkça midesine sancılar giriyordu. Buna rağmen *chufa* pilavı, Pekin ördeği, Wonton çorbası, panelenmiş karides gibi tipik Çin yemekleri eşliğinde bira şişeleri boşaldıkça, kanları kaynamaya, dilleri çözülmeye başladı. Artık kendilerini daha rahat hissediyorlardı. José ile Mono fıkralar anlattılar. Lituma kuzeni Mono'ya gençliğindeki gibi taklitler yapması için ısrar etti. O zamanlar Mono çok hoş taklitler yapardı. Örneğin, Merino Meydanı'ndaki Virgen del Carmen Kilisesi'nin papazı Peder García'nın vaaz verişini taklit ederdi. Lituma'nın

ısrarı karşısında Mono önce biraz nazlandı ama sonra birden yaşlı İspanyol peder gibi vaaz vermeye, onun gibi gürleyerek İncil'den bölümler okumaya başladı. Peder García pul koleksiyonu yapardı. Çabuk sinirlenir, sinirlendiği zaman bağırıp çağırırdı. Piura'da onunla ilgili bir söylenti dolaşırdı: Söylendiğine göre galeyana gelmiş bir güruhla birlikte Piura'nın tarihindeki ilk genelevi yakmıştı. Genelev, Catacaos yolu üzerinde, kumluğun ortasındaydı. Chunga'nın babası yönetirdi orayı. Zavallı Peder García! Ne zaman sokakta karşılaşsalar boğazlarını yırtarcasına bağırmaya başlarlardı: "Kundakçı! Kundakçı!" Ulaşılmazlar olarak, yaşlı adamın son yıllarını cehenneme çevirmişlerdi. O da her defasında onlara aynı şekilde bağırarak hakaretler yağdırırdı: "Serseriler! Ayyaşlar! Soysuzlar!" Amma eğlenirlerdi. Ne zamanlardı o zamanlar! Bir tangoda dendiği gibi, *zaman, geri gelmemek üzere uçup gitmişti.*

Yemeğin üzerine minik Çin elmalarından yapılmış tatlılarını yerken bile içmeye devam ediyorlardı. Lituma'nın kafası iyiydi, etrafındaki her şey dönüyordu. Bir ara ağzı açık uyuklamaya bile başladı. O uyuklamanın arasında birden Mono'nun Felícito Yanaqué'den söz ettiğini fark etti. O anda sarhoşluğu sanki buharlaşıp uçtu. Bilinci açıldı, kendini yeniden kontrol edebildi.

Mono sorusunu yineledi: "Zavallı Don Felícito ne durumda, kuzen? İstedikleri haracı ödememekte ayak diretiyor mu hâlâ? Miguelito ile Tiburcio çok endişeliler. Bu bela ikisinin de canlarını sıkıyor. Kendilerine çok sert davranmış olmasına rağmen ikisi de babalarını çok seviyorlar. Mafyanın onu öldürmesinden korkuyorlar."

"Sen Don Felícito'nun oğullarını tanıyor musun?" diye sordu Lituma.

Mono soruya soruyla cevap verdi: "José anlatmadı mı sana? Çok uzun zamandan beri tanırız onları."

José, Mono'nun bunu söylemesinden rahatsız olmuş gibiydi. "Bakım ve tamirlerini yapalım diye Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin araçlarını getirirlerdi bize. İyi insanlardır. Kendileriyle çok samimi değiliz; tanışıyoruz, o kadar."

"Pek çok kez parasına oyun oynamışızdır onlarla," diye devam etti Mono. "Tiburcio zar konusunda çok iyidir."

"Şu iki delikanlıdan biraz daha söz et bana," diye ısrar etti Lituma. "Onları sadece iki kez gördüm: İfade vermek üzere karakola geldikleri zaman."

"Çok iyi insanlardır," diye José'nin söylediğini tekrarladı Mono. "Don Felicito kendilerine hiç göz açtırmıyor olmasına rağmen, oğulları babalarının başına gelene çok üzülüyorlar. Şirkette en aşağıdan başlayarak her işi yaptırmış onlara. Hâlâ da şoför olarak çalıştırıyormuş. Öteki şoförlerden hiç farkları yok. Aynı ücreti aldıklarını, aynı koşullarda çalıştıklarını söylüyorlar. Biliyorsundur, Miguelito'yu biraz sertleşsin, pişsin diye orduya da yazdırmış. Ne sert adam şu ihtiyar!"

"Don Felicito eşi benzeri dünyaya çok ender gelen tuhaf bir adam," diye görüşünü bildirdi Lituma. "Tanıdığım en dosdoğru insan. Başka bir işadamı olsa bu karabasanlara katlanmak yerine haraç ödemeyi tercih ederdi."

José, "Yani eninde sonunda Miguelito ile Tiburcio Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin başına geçecekler ve yoksulluktan kurtulacaklar," diye konuyu değiştirmeye çalıştı. "Peki kuzen, sen nasılsın? Demek istediğim, kadınlar konusunda... Sevgilin ya da sevgililerin var mı? Yoksa sadece kerhanedekilerle mi idare ediyorsun?"

Mono yıllar önceki gibi abartılı hareketlerle araya girdi: "Yeter José. Bak, sorduğun saçma sapan sorularla kuzenin kafasını nasıl karıştırdın."

"Josefino'nun geneleve koyduğu o kızı özlüyor olmayasın hâlâ? Orman kaçkını derlerdi ona, değil mi?"

Lituma tavana bakarak, "Kim olduğunu bile hatırlamıyorum," dedi.

Mono, "Onu böyle üzücü konularda sorguya çekmekten vazgeç!" diye çıkıştı.

"Don Felícito'dan söz etmeye devam etsek iyi olacak," dedi Lituma. "Gerçekten çok kişilikli ve cesur bir adam. Beni çok etkiliyor."

"Kimi etkilemiyor ki," dedi Mono. "Piura'nın kahramanı oldu. Amiral Grau kadar ünlü neredeyse. Artık bu kadar ünlü bir adam olduğuna göre mafya onunla uğraşmaktan vazgeçer herhalde."

"Tam tersi, daha çok yüklenirler. Don Felícito onları gülünç duruma düşürdü; buna izin vermezler," diye iddia etti José. "Mafyanın onuruyla oynanıyor, kardeşim. Eğer Don Felícito onlara bir şey ödemeden bu işten sıyrılırsa yarından itibaren bütün işadamları haraç ödemekten vazgeçer. Bu da mafyanın işine gelmez. Buna göz yumarlar mı sanıyorsunuz?"

Kuzen José biraz sinirlenmiş miydi? Lituma esnemeleri arasında onun yine masanın üzerine tırnağıyla bir şeyler çizmeye başladığını fark etti. Geçen günkü gibi çizdiklerinin örümcek şekli olduğuna kafayı takmamak için gözlerini dikip bakmaktan kaçındı.

Mono, "Peki, siz polisler neden bir şey yapmıyorsunuz?" diye eleştirdi. "Sana hakaret ettiğimi sanma sakın. Polis hiçbir işe yaramıyor. En azından burada, Piura'da böyle. Hiçbir şey yapmıyor, sadece rüşvet almayı biliyor."

"Sadece Piura'da değil," diye devam etti Lituma. "Peru'daki bütün polisler böyle; hiçbir işe yaramıyoruz. Orası öyle. Ama şunu söyleyeyim ki polis üniformasını taşıdığım bunca yıl boyunca kimseden tek kuruş rüşvet istemedim. Bu yüzden bir dilenciden daha yoksulum. Don Felícito konusuna dönersek; gerçekten bir adım ileri gidemiyoruz. Çünkü gerekli teknik donanım yok elimizde. Yazı incelemeleri yapan kişi hemoroit ameliyatı

olmuş, raporlu, bu yüzden bize yardım edemiyor. Düşünün bir kere; bütün araştırmalar bu zavallı adamın kıçı yüzünden beklemede."

Mono, "Yani şu mafyayla ilgili en küçük bir ipucu bile bulamadınız mı?" diye ısrar etti. Lituma, José'nin gözleriyle kardeşine bu konuyu kapatması için yalvardığına yemin edebilirdi.

"Bazı ipuçları var elimizde tabii. Ama henüz emin olamıyoruz," diye açıkladı Lituma. "Er ya da geç, bir açık verecekler. Sorun şu ki Piura'da iş çeviren bir değil, birkaç mafya var. Ama eninde sonunda elimize düşecekler. Mutlaka bir hata yapacak, kendilerini ele verecekler. Yazık ki şu âna kadar bir hata yapmadılar."

Lituma yeniden Don Felícito'nun oğulları hakkında sorular sormaya başladı. Yine José bu konudan rahatsız oluyor gibi geldi ona. Bir anda, iki kardeşin sözlerinde bir çelişki olduğunu fark etti:

"Aslında onları tanıyalı çok olmadı," diye ısrar ediyordu José zaman zaman.

Mono ise onu düzeltiyordu: "Nasıl çok olmadı? Hatırlamıyor musun, bir keresinde Tiburcio bizi Chiclayo'ya kendi kamyonetiyle götürmüştü. Kaç yıl önceydi o? Uzun zaman geçmiş aradan. O alışveriş işi sonuç vermemişti hani."

"Ne alışverişi kuzen?"

"Çeşitli topluluklara ve kooperatiflere tarım makineleri satmaya çalışıyorduk," dedi José. "Ama hiç ödeme yapmıyorlardı. Bütün senetleri protesto oluyordu. Yatırdığımız paranın hepsi battı."

Lituma ısrar etmedi. Davetleri için Mono ile José'ye teşekkür edip vedalaştıktan sonra bir dolmuşa binip pansiyonun yolunu tuttu. Yatağa girdikten sonra uzun süre uyku tutmadı. Kuzenlerini düşündü. Özellikle de José'yi... Neden ondan kuşkulanıyordu? Sadece tırnağıyla masanın üzerine şekiller çizip durduğu için mi? Ne zaman Don

Felicito'nun oğullarından söz açılacak olsa konuyu değiştirmeye çalışıyordu. Bu hareketinde gerçekten kuşku verici bir şeyler var mıydı? Yoksa sadece geçmişte kalan günlerini aramak kaygısından mı kaynaklanıyordu bu davranışları? Bu kuşkularını Yüzbaşı Silva'yla paylaşsa mıydı acaba? En iyisi bazı şeylerin netlik kazanması için biraz daha beklemekti galiba.

Buna rağmen ertesi sabah işe gittiğinde ilk işi bunları amirine anlatmak oldu. Yüzbaşı Silva onu büyük bir dikkatle, hiç sözünü kesmeden dinledi. Bu arada parmaklarının arasında kaybolan minicik bir kurşunkalemle küçük bir deftere notlar aldı. Sonunda kendi kendine konuşur gibi, "Ciddi bir şey yok ortada," dedi. "Hiçbir ipucu vermiyor bu anlattıkların, Lituma. Kuzenlerin temiz görünüyorlar." Ama kalemin ucunu sigara izmariti çiğner gibi ısırmaya devam ederek bir süre düşündü kaldı. Sonra birden bir karara vardı:

"Biliyor musun, Lituma? Don Felicito'nun oğullarıyla yeniden konuşmamız gerek. Senin anlattıklarına bakılırsa bu ikisinin suyunu yeterince sıkmamışız anlaşılan. Biraz daha sıkıştırmak gerek onları. Yarın sabah için randevu ver onlara. Ayrı saatlerde gelsinler, tamam mı?"

O anda girişteki polis memuru, bulundukları bölmenin kapısını çaldı; tüysüz ve gencecik yüzünü uzatarak, "Senyor Felícito Yanaqué arıyor," dedi. "Çok acilmiş." Lituma amirinin köhne telefon ahizesini aceleyle eline aldığını gördü. Mırıldandığını duydu: "İyi günler, Senyor." Sonra yüzünün büyük ikramiye kazandığını haber almış gibi ışıdığını fark etti. Sevinçten çığlık atarcasına, "Hemen oraya geliyoruz!" dedi ve telefonu kapattı.

"Mabel bulundu, Lituma. Castilla'daki evinde. Haydi, koş. Dememiş miydim? Yemi yuttular! Onu bıraktılar!"

Örümcekli mafyayı tamamen çökertmiş gibi mutluydu.

X

Peder O'Donovan saat sekizdeki ayinden sonra, papaz cübbesini yerine bırakırken Rigoberto'yu karşısında görünce, "İşte bu gerçek bir sürpriz!" diye küçük bir sevinç çığlığı attı. "Sen ha, Kocakulak! Bunca zaman sonra, buradasın ha! Gözlerime inanamıyorum."

Peder O'Donovan, uzun boylu, saçları dökülmeye başlamış, bağa gözlüklerinin arkasından insana nezaketle bakan neşeli bir adamdı. İriyarı bedeniyle, örümcek ağlarıyla kaplı tavana yakın bir pencereden ışık alan döşemesi aşınmış, boyasız duvarlarla çevrili bu küçük odayı doldurmuş gibiydi.

Eski dostluğun verdiği samimiyetle birbirlerini yürekten kucakladılar. Aylardır, belki de bir yıldır görüşmemişlerdi. La Recoleta Koleji'nde, ilkokulun birinci sınıfından lisenin son sınıfına kadar birlikte okumuşlardı. Çok samimi arkadaştılar. Bazı seneler ortak çalışmalar bile yapmışlardı. Sonra her ikisi de Katolik Üniversitesi'nde hukuk okumaya başlamışlardı. Aynı dersleri alıyorlar, birlikte ders çalışıyorlar, ayinlere birlikte katılıyorlardı. Günün birinde Pepín O'Donovan arkadaşına hayatının sürprizini yaptığı güne kadar bu böyle devam etmişti.

Peder O'Donovan arkadaşının kolundan tutup bürosuna doğru götürürken, "Şimdi de dindar olup günah

çıkarmaya geldiğini mi söyleyeceksin yoksa," diye şaka yaptı. Oturması için ona bir koltuk gösterdi. Büroda çarmıhtaki İsa'yı gösteren bir figür, Pepín'in annesiyle babasının ve papanın fotoğrafları, raflar dolusu kitaplar, broşürler vs. vardı. Tavanın köşesindeki çöküğe bakılırsa inşaat sazlardan ve çamurdan yapılmıştı. Koloni döneminden kalma tarihî bina bu muydu? Her tarafı dökülüyordu ve her an çökebilirdi.

Rigoberto kendini koltuğa bırakınca ağırlığından koltuk gıcırdadı. "Yardımına ihtiyacım var, onun için geldim seni görmeye; işin aslı bu," dedi. Pepín ona hâlâ takma adıyla hitap eden tek kişiydi: Kocakulak. Yeniyetme dönemlerinde bu takma ad Rigoberto'ya uysa da artık uymuyordu.

Yıllar önce bir sabah Pepín O'Donovan birdenbire kendisine, sanki medeni hukuktan ya da geçen haftaki Alianza ile Universidad maçından söz eder gibi son derece doğal bir tavırla, uzun bir süre görüşemeyeceklerini çünkü papazlık eğitimi almak için Şili'nin başkenti Santiago'ya gitmeye karar verdiğini söylediği zaman, Rigoberto arkadaşının şaka yaptığını sanmıştı. "Papaz mı olacaksın yani? Dalga geçme," diyebilmişti. Her ikisi de Katolik Harekât'a katılmışlardı; ama Pepín papazlığa ilgi duyduğunu can dostu Kocakulak'a bile hiçbir zaman söylememişti. O anda söylediği şey şaka değil, tamamen gerçekti. Yıllar boyu hiç kimseye bir şey söylemeden bu konu üzerinde uzun uzun düşünmüş ve sonunda bu kararı almıştı. Bu konuyla ilgili olarak Pepín'in annesiyle ve babasıyla sorunlar yaşadığını Rigoberto çok sonraları öğrendi. Pepín'in annesi de babası da oğullarının papaz olmasını istemiyorlardı. Onu bu kararından vazgeçirmek için her yolu denemişlerdi.

"Elbette dostum," dedi Peder O'Donovan. "Memnuniyetle yardım ederim sana. Söylemen yeterli."

Pepín hiçbir zaman, kolejdeki ayinlerde papazın elinden kutsal ekmeği yiyip kutsal şarabı içerken orada bulunan din adamlarını memnun etmek için kendilerinin de çok dindar olduğuna, Tanrı'nın onları din adamı olmaları için seçtiğine inandırmak için çırpınan delikanlılardan biri olmamıştı. Son derece normal bir delikanlıydı. Spor yapar, partilere katılmayı sever, kızlarla konuşurdu. Hatta, Santa Úrsula'da okuyan, Julieta Mayer adında voleybolcu bir kıza âşık olmuştu. Pepín de La Recoleta Koleji'nin tüm öğrencileri gibi ayinlere katılırdı; Katolik Harekât'ın seçkin üyelerinden biriydi. Ama hepsi bunlarla sınırlıydı. Rigoberto'nun hatırladığına göre Pepín, diğerlerinden daha sofu biri değildi. Din adamlarının organize ettikleri, Chosica'daki kır evinde yapılan toplantılara da katılmazdı. Hayır, şaka değildi, Pepín'in kararı kesindi. Çocukluğundan beri Tanrı'nın çağrısını içinde hissetmiş, bu kararı verinceye kadar hiç kimseye bir şey söylemeden uzun uzun düşünmüştü. Artık geri dönüşü yoktu. Hemen o gece Şili'ye gitmek üzere yola koyuldu. Bundan sonraki ilk karşılaşmalarında Pepín artık Peder O'Donovan olmuştu. Saçları genç yaşlarda dökülmeye başlamış, papaz cübbesi giymiş, gözlük takmış, kilisedeki papazlık görevine başlamıştı. Yine eskisi gibi sempatik ve sade bir insandı. Her karşılaştıklarında Rigoberto aynı sözü bir leitmotiv gibi tekrarlar olmuştu: "İyi ki hiç değişmemişsin, Pepín. Papaz olmuş olsan bile, iyi ki papaza hiç benzemiyorsun." Pepín bu söze, "Seninse kulakların eşek kulakları gibi uzamaya devam ediyor, Kocakulak. Neden acaba?" diyerek hep aynı şakayla cevap verirdi.

"Söz konusu olan ben değilim," diye durumu açıkladı Rigoberto. "Fonchito. Lucrecia ile ben, bu çocukla ne yapacağımızı bilmiyoruz. Çok zor günler yaşatıyor bize."

Tüm bu yıllar boyunca sık sık görüşmeye devam et-

mişlerdi. Rigoberto'yu ilk karısıyla, Fonchito'nun annesi rahmetli Eloísa'yla Peder O'Donovan evlendirmişti. Karısı öldükten sonra da, sadece birkaç arkadaşın hazır bulunduğu sade bir törenle Lucrecia'yla evlendirmişti. Fonchito'yu o vaftiz etmişti. Birlikte öğle yemeği yemek, müzik dinlemek için sık sık Barranco'daki dairelerine gelirdi. Rigoberto pek çok kez, kendisi adına ve çalışmakta olduğu sigorta şirketi adına O'Donovan'ın kilisesine bağışlarda bulunmuştu. Buluştukları zaman genellikle müzikten söz ederlerdi. Pepín O'Donovan her zaman hoşlanmıştı müzikten. Bir kere de Rigoberto ile Lucrecia onu Santa Úrsula Oditoryumu'nda Lima Filarmoni Orkestrası'nın verdiği konseri dinlemeye davet etmişlerdi.

"Kaygılanmana gerek yok," dedi Peder O'Donovan. "Bütün gençlerin bu yaşlarda bazı sorunları olur. Bu son derece normal."

Rigoberto, "İçmek, sarhoş olmak, birilerine takılmak, marihuana içmek gibi seninle benim de o yaşlarda yaptığımız haylazlıkları yapmış olsaydı normal olurdu," dedi. "Hayır dostum, Fonchito'nun bu taraklarda bezi yok. Biliyorum, söylediğim zaman güleceksin. Bir süreden beri kafasını şeytanı gördüğüne takmış durumda."

Peder O'Donovan kendini tutmaya çalıştı ama yapamadı; bir kahkaha koyverdi.

"Fonchito'ya değil, sana gülüyorum," diye açıkladı, kahkahalar arasında. "Sen, Kocakulak, kalkmış şeytandan bahsediyorsun. Senin ağzından böyle şeyler duymak çok tuhaf. Sana hiç uymuyor."

"Şeytan olup olmadığını bilmiyorum. Bu sözcüğü hiç kullanmadım. Onun ne olduğunu söylemedim sana, baba," diye ısrarla karşı çıkmıştı Fonchito. O zaman Rigoberto çocuğun konuşmaktan vazgeçmemesi için geri adım atmıştı. Sonra da başını oğluna yaklaştırmıştı.

"Peki, özür dilerim oğlum," demişti.

"Ama bir şey soracağım sana. Çok ciddi söylüyorum, Fonchito, Edilberto Torres'i gördüğün zaman bir üşüme hissediyor musun? Sanki bir yerden dondurucu bir rüzgâr geliyormuş gibi..."

Fonchito gözlerini açmış, gülmekle gülmemek arasında kararsız bir sesle, "Ne saçma sorular soruyorsun baba," demişti. "Alay mı ediyorsun benimle?"

Peder O'Donovan, "Yoksa şeytan ona da ünlü Peder Urraca'ya göründüğü gibi çırılçıplak bir kadın şeklinde mi görünüyormuş?" diyerek yeniden güldü. "Ricardo Palma'nın bu öyküsünü okumuşsundur herhalde, Kocakulak. Çok eğlenceli bir öyküdür."

Rigoberto, "Tamam, tamam," diye tekrar özür dilemişti. "Haklısın. Sen hiçbir zaman, Edilberto Torres şeytandır, demedin. Tekrar özür dilerim. Bu konuyla ilgili şaka yapmamam gerektiğini biliyorum. Bu soğuk olayı Thomas Mann'ın bir romanında geçiyor. Şeytan, romanın başkahramanı olan besteciye göründüğünde... Sorduğum soruyu unut. Bu varlığa ne ad vereceğimi bilmiyorum. Bu varlık hiç beklenmedik yerlerde sana görünüyor, sonra kayboluyor. Senin benim gibi, etten kemikten biri olamaz, değil mi? Yemin ederim, seninle alay etmiyorum. Bak, elim kalbimin üzerinde konuşuyorum. Bu varlık bir şeytan değilse, bir melek olmalı o zaman."

"Tabii ki benimle alay ediyorsun baba," diye itiraz etmişti Fonchito. "Ben sana şeytan ya da melek demedim. Bu bey bana, senin benim gibi, etten kemikten, çok normal bir insan olduğu izlenimi veriyor. İstersen konuyu burada kapatalım ve Edilberto Torres'ten bir daha söz etmeyelim."

"Bir oyun değil bu; hiç öyle görünmüyor," dedi Rigoberto. "Çok ciddi bir şey!" Peder O'Donovan gülmeyi bıraktı, dikkatle dinlemeye başladı. "Çocuk bize söylemese de bu konu onu çok geriyor. Başka bir kişi oldu,

Pepín! Her zaman iştahı yerinde bir çocuktu, yemek konusunda hiç sorunu olmamıştı. Şimdi ağzına lokma koymuyor. Spor yapmayı bıraktı. Arkadaşları birlikte dışarı çıkmak için onu almaya geldiklerinde bir bahane buluyor, onlarla gitmiyor. Dışarı çıkması için Lucrecia ile ben onu zorlamak zorunda kalıyoruz. O kadar arkadaş canlısı olan çocuk insanlardan kaçan, içine kapanık bir münzevi oldu nerdeyse. Sanki büyük bir derdi var da, içini yiyip bitiriyormuş gibi kendini dış dünyaya kapatıyor. Oğlumu tanıyamıyorum artık. Bir psikoloğa götürdük onu. Her türlü incelemeyi yaptı. Sonra hiçbir şeyi olmadığını, dünyanın en normal çocuğu olduğunu. söyledi. Yemin ederim, ne yapacağımızı bilmiyoruz, Pepín."

Peder O'Donovan, "Rigoberto, ne kadar çok insanın gözüne bir şeyler göründüğünü anlatsam, inanamazsın şaşkınlıktan bayılırsın," diye onu sakinleştirmeye çalıştı. "Çoğu kez yaşlı kadınlar bir şeyler görürler. Çocuklarsa çok seyrek... Çocukları en çok rahatsız eden kötü düşüncelerdir."

"Onunla görüşemez misin?" diye sordu Rigoberto. Şaka yapmıyordu. "Öğüt verirdin. Yani, bilmem ki... Lucrecia'nın aklına geldi bu. Belki sana bizden daha çok içini açar."

"Son olarak Larcomar Sineması'nda gördüm onu, baba." Fonchito bakışlarını yere indirmişti. Konuşurken sesi titriyordu. "Cuma akşamı, Chato Pezzuolo'yla birlikte James Bond'un son filmini görmeye gittiğimizde. Ben kendimi filme iyice kaptırmıştım. Sonra birden... birden..."

"Birden, ne oldu?" diye sormuştu Rigoberto.

Fonchito başı öne eğik, derin bir nefes alarak, "Birden onun yanımda oturmakta olduğunu gördüm," demişti. "Oydu. Kesinlikle oydu. Yemin ederim baba, oradaydı. Senyor Edilberto Torres. Gözleri parlıyordu. O zaman yanaklarından aşağı gözyaşları aktığını fark ettim.

Film yüzünden ağlıyor olamazdı. Filmde üzülecek bir şey yoktu. Öpüşmelerle, maceralarla dolu, gürültülü bir filmdi. Başka bir şey için ağlıyor olmalıydı. O zaman aklıma, nasıl söyleyeyim, benim için üzülüyor olabileceği geldi. Demek istediğim; benim için ağlıyordu."

Rigoberto, "Senin için mi?" diye güçlükle sormuştu. "Senin için neden ağlasın, Fonchito? Niçin acısın sana?"

"Bunu bilmiyorum, baba. Sadece tahmin ediyorum. Peki ama başka ne için ağlıyor olabilir ki? Benim yanımda oturuyor olduğuna göre..."

Rigoberto cevabın ne olacağını bile bile, "Peki, film bitip de ışıklar yandığı zaman Edilberto Torres yanında oturmaya devam ediyor muydu?" diye sormuştu.

"Hayır baba. Gitmişti. Ne zaman ayağa kalkıp gitti, bilmiyorum. Görmedim."

"Peki, tamam, tamam!" dedi Peder O'Donovan. "Onunla konuşacağım. Fonchito her zaman benimle konuşmak ister. Ama sakın onu zorlamaya kalkma. Buraya gelmesi için onu zorlamayı aklından bile geçirme. Kendisi istiyorsa öyle gelsin. Ona söyle, iki arkadaş gibi oturup konuşacağız. Bu olaya da çok önem verme, Rigoberto. Bahse girerim, çocukça bir aptallıktan öte bir şey yoktur."

"Başlangıçta ben de öyle düşünüyordum," dedi Rigoberto. "Lucrecia ile ben, çocuğun bir fantezisinden ibaret olduğunu, dikkati çekmek, kendisiyle ilgilenmemizi sağlamak için hikâye uydurduğunu sanıyorduk."

"Peki, şu Edilberto Torres gerçekten var mı, yoksa onun uydurduğu biri mi?" diye sordu Peder O'Donovan.

"Bunu bilmeyi ben de isterdim, Pepín. Şu âna kadar bu konuda bir şey öğrenemedim. Bir gün var olduğuna inanıyorum, ertesi gün olmadığına. Bazen çocuğun bize anlattıklarının gerçek olduğunu düşünüyorum, bazen de bizimle oynadığını, dalga geçtiğini..."

Rigoberto, Peder O'Donovan'ın neden bu küçük ki-

lisede papazlık yapmayı tercih ettiğini bir türlü anlamıyordu. İsteseydi kilise içinde ilim kariyeri yaparak yükselebilirdi. Pepín kültürlü, duygulu, fikirlere ve sanata tutkun bir insandı. Burası, bu küçük ve yoksul Bajo el Puente Kilisesi bir sürgün yeri gibiydi. Kilise çevresinde oturanlar da dar gelirli insanlardı. Onun burada kalmakta ısrar etmesini bir türlü anlayamıyordu. Bir kere bu konuda onunla konuşma cesaretini göstermişti. "Neden bir şeyler yazmıyor ya da konferanslar vermiyorsun, Pepín? Örneğin, neden üniversitede dersler vermiyorsun? Tanıdıklarım arasında entelektüel birikimi en yüksek olan, fikirlere tutkun tek kişi sendin."

Peder O'Donovan, Rigoberto'nun omuzlarından tutarak, "Çünkü bana en çok ihtiyaç olan yerde, bu küçük kilisede olmak istiyorum," diye kestirip atmıştı. "Dünyada fazlasıyla entelektüel var; insanlara yol gösterecek kişi eksik, Kocakulak. Eğer burada olmaktan mutsuz olduğumu sanıyorsan, yanılıyorsun. Bu kilisede yaptığım iş beni diri tutuyor. Tepeden tırnağa hayatın içindeyim. Kütüphanelere kapanırsam halktan uzak kalırım, fazlasıyla yalnız olurum. Senin gibi uygarlık alanları yaratıp oraya kendini kapamaya inanmıyorum ben. Bu insanı toplumdan soyutlar, yalnızlaştırır. Bunu çok tartıştık seninle."

Peder O'Donovan hiç papaza benzemiyordu. Eski okul arkadaşıyla sohbet ederken dinî konulara hiç değinmezdi. Rigoberto'nun üniversite yıllarından beri inançlı biri olmadığını biliyordu. Dinî inançları olmayan biriyle gereksiz yere tartışarak onu tedirgin etmek istemiyor gibi görünüyordu. Barranco'daki eve ara sıra yemeğe gittiğinde, sofradan kalkar kalkmaz çalışma odasına çekilirlerdi. Rigoberto çoğu zaman Bach'tan bir müzik koyardı. Pepín O'Donovan Bach'ın org müziklerini çok severdi.

"Ben, Fonchito'nun gördüğünü söylediği şeylerin onun uydurduğu şeyler olduğuna emindim," diye konuş-

mayı sürdürdü Rigoberto. "Ama Fonchito'yu gören o psikoloğun, duymuşsundur adını, Doktor Augusta Delmira Céspedes'in söyledikleri beni yeniden kuşkuya sürükledi. Bize, yani Lucrecia ile bana, kesin bir dille, Fonchito'nun yalan söylemediğini, anlattıklarının gerçek olduğunu açıkladı. Dediğine göre, Edilberto Torres gerçekten varmış. Kafamız nasıl karıştı, tahmin edemezsin."

Rigoberto, Peder O'Donovan'a, Lucrecia ile kendisinin uzun süre tereddüt ettikten sonra, bir hafta süreyle Fonchito tek başına ya da arkadaşlarıyla dışarı çıktığında takip etmesi için bir özel dedektif aradıklarını anlattı. ("Hani şu, karılarının kendilerini aldattıklarından kuşkulanan adamların tuttukları dedektifler gibi mi?" diye dalga geçti papaz. "Aynen öyle," diye onayladı Rigoberto.) "Dedektifin getirdiği haberler için nerdeyse bir servet ödedim." Bu haberler çok açık ve netti: Fonchito hiçbir yerde yaşlı insanlarla konuşmamıştı: Ne sinemada, ne Argüelles ailesinin verdiği partide, ne okul girişinde ya da çıkışında, ne de kendilerinden habersiz, arkadaşı Pezzuolo'yla birlikte gittikleri San Isidro diskoteğinde... Buna rağmen, bu diskotekte Fonchito çişi gelip de tuvalete girince, her zaman gördüğü o beyi ellerini yıkarken görmüş. (Bu haberi dedektif vermedi elbette.)

"Merhaba Fonchito," demişti Edilberto Torres.

"Diskotekte mi?" diye sormuştu Rigoberto.

"Diskoteğin tuvaletinde baba," diye devam etmişti Fonchito. Söylediği şeyden emin görünse de dili ağzında ağırlaşıyor, sözcükleri güçlükle telaffuz ediyordu.

"Arkadaşın Pezzuolo'yla eğlenmeye mi geldin?" demişti adam, üzgün bir ifadeyle. Bu arada ellerini yıkamayı bitirmiş, duvardaki kâğıt havlulardan kopardığı parçayla ellerini kuruluyordu. Mor süveteri yine üzerindeydi ama bu kez gri takım elbise yerine mavi bir takım giymişti.

Fonchito, "Neden ağlıyorsunuz, Senyor," diye sormaya cesaret edebilmişti.

Rigoberto ürpererek, "Edilberto Torres yine mi ağlıyordu?" diye sormuştu. "Hani Larcomar Sineması'nda yanında oturup ağladığı gibi mi yani?"

Fonchito hiç tereddüt etmeden cevap vermişti: "Sinema karanlıktı, yanlış görmüş olabilirim. Ama diskoteğin tuvaleti yeterince aydınlıktı. Ağlıyordu. Gözyaşları gözlerinden çıkıp yanaklarından aşağı iniyordu. Nasıl söylesem, bilmiyorum, baba... Üzgündü. Yemin ederim, çok üzgündü. Bana öyle dertli dertli bakarak sessizce ağladığını görünce kendimi kötü hissettim. Çok büyük bir derdi var gibi görünüyordu."

"Özür dilerim, gitmem gerek, senyor," diye mırıldanmıştı Fonchito. "Arkadaşım Chato Pezzuolo beni bekliyor. Sizi ağlarken görünce içim bir tuhaf oluyor, senyor."

"Pepín, görüyorsun işte, şakaya alınacak yanı yok," diye ekledi Rigoberto. "Bize masal mı anlatıyor? Hayal mi görüyor? Aklını mı kaçırıyor? Bu konu dışında, başka şeylerden söz ederken son derece normal bir çocuk. Bu ay da derslerinden her zamanki gibi en yüksek notları aldı. Lucrecia da, ben de ne yapacağımızı bilmiyoruz. Bu çocuk deliriyor mu? Geçici bir ergenlik sorunu mu yaşıyor? Yoksa sadece bizi korkutmak mı istiyor? Bunun için sen geldin aklımıza; yardımını istemeye geldim buraya, dostum. Bize yardım edersen sana minnettar kalırız. Senden yardım istemek Lucrecia'nın aklına geldi. 'Peder O'Donovan derdimize çare olabilir,' dedi. Biliyorsun, o inançlı biridir."

Peder O'Donovan, "Elimden geleni yaparım elbette, bunun lafı bile olmaz," diye söz verdi arkadaşına. "Fonchito benimle konuşmayı ister her zaman. Elimdeki en büyük koz bu. İsterseniz çocuğu buraya getirin ya da ben

sizin evinize geleyim. İsterseniz başka bir yerde de buluşabiliriz. Haftanın herhangi bir günü. Bu olayın sizin için ne kadar önemli olduğunun farkındayım. Elimden geleni yapacağıma emin ol. Yalnız bir şartla: çocuğu zorlama. Benimle görüşmesini öner ona, o kadar. Bırak, benimle konuşup konuşmamaya kendisi karar versin."

"Beni bu dertten kurtarırsan, dindar bile olurum, Pepín."

Peder O'Donovan elini istemez anlamında kaldırarak, "Bunun sözünü bile etme," dedi. "Senin kadar seçkin bir günahkârı kilisemizde istemeyiz, Kocakulak."

Konuyu Fonchito'ya nasıl açacaklarını bilmiyorlardı. Sonunda onunla konuşmaya cesaret eden Lucrecia oldu. Çocuk ilk önce biraz şaşırdı, dalga geçer gibi davrandı. "Ama anne, babam inançlı biri değil ki... Bir papazla konuşmam onun aklına mı geldi? Günah çıkarmamı mı istiyor?" Lucrecia ona Peder O'Donovan'ın papaz olsa da olmasa da çok bilgili ve çok deneyimli bir insan olduğunu açıkladı. Fonchito, "Yoksa babam benim bir papaz okuluna yazılıp papaz olmamı mı istiyor?" diye şaka yapmaya devam etti. "Böyle bir şey yok, Fonchito. Şakasını bile yapma bunun. Tanrı korusun!"

Çocuk, Doktor Delmira Céspedes'le görüşmeyi kabul ettiği gibi, pederle görüşmeyi de kabul etti. Bajo el Puente Kilisesi'ne gidip pederi orada görmeyi tercih ettiğini söyledi. Rigoberto onu otomobiliyle kendisi götürdü. Birkaç saat sonra gelip almak üzere kiliseye bıraktı.

"Arkadaşın çok sempatik biri," diye yorumlamakla yetindi Fonchito.

Don Rigoberto, "Konuşma yararlı oldu mu bari?" diye çocuğun ağzını aradı.

"Çok yararlı oldu, baba. İyi düşünmüşsün. Peder O'Donovan'la konuşurken pek çok şey öğrendim. Hiç papaza benzemiyor. İnsana öğütler vermiyor. İnsanı dinliyor. Haklıymışsın."

Bunun dışında, yalvarmalarına rağmen, ne babasına ne de üvey annesine başka bir açıklama yaptı. Genel şeyleri anlatmakla yetiniyordu: Peder kilisede hiçbir zaman bir pisicik beslemediklerini söylemesine rağmen kilise nasıl da kedi çişi kokuyordu. ("Fark etmedin mi baba?") Kilisenin kıymetli eşyalarının saklandığı bölümde arada bir fareler görünüyormuş.

Bir süre sonra Rigoberto, Pepín'le Fonchito'nun baş başa konuştukları bu birkaç saat içinde tuhaf, belki de çok önemli bir şey olmuş olduğu sonucuna vardı. Yoksa o günden beri geçen şu dört gün boyunca Peder O'Donovan kendileriyle görüşmekten kaçınmak için neden çeşitli bahaneler uydurup duracaktı ki? Çocukla aralarında geçen konuşma hakkında onlarla konuşmaktan korkuyor gibiydi. Yok, o gün randevusu varmış, yok, kilisenin işlerini yapmak zorundaymış, yok piskoposla görüşmeye gidecekmiş, falan filan... Rigoberto'yla görüşmemek için saçma sapan bahaneler...

Beşinci gün papaz lütfedip de telefona cevap verince Rigoberto doğrudan, "Fonchito'yla yaptığınız konuşmayı bana anlatmamak için bahaneler arıyorsun," dedi.

Birkaç saniye derin bir sessizlik oldu. Sonunda papazın söyledikleri Rigoberto'yu şok etti:

"Evet, Rigoberto. Seninle konuşmaktan kaçındığım doğru." Sonra gizemli bir şey söyler gibi devam etti: "Hiç beklemediğin bir şey söyleyeceğim sana. Başka çaresi olmadığına göre bu konuyu konuşmak zorundayız. Cumartesi ya da pazar, sana öğle yemeğine geleceğim. Hangi günü tercih edersin?"

"Cumartesi," dedi Rigoberto. "Fonchito cumartesi günleri arkadaşı Pezzuolo'nun evine öğle yemeğine gider. Bana söylediklerinden sonra cumartesiye kadar gözüme uyku girmeyecek, Pepín. Lucrecia'nın da öyle."

Peder kuru bir sesle, "Ben de oğlunla konuşmamı

istediğin günden beri aynı durumdayım," dedi. "O zaman, cumartesi görüşmek üzere, Kocakulak."

Koskoca bir şehir olan Lima'da dolmuşa, otobüse binmek yerine bisiklet kullanmayı tercih eden tek din adamı Peder O'Donovan'dı. Yapabildiği tek sporun bu olduğunu söylüyordu. Ama bunu büyük bir gayretle yaptığı için mükemmel bir fiziğe sahipti. Pedal çevirmekten büyük keyif alıyordu. Bunu yaparken düşünebiliyor, vaazlarında söyleyeceklerini hazırlayabiliyor, günlük işlerini programlayabiliyordu. Evet, bisiklet kullanırken çok dikkatli olması gerekiyordu elbette. Özellikle kavşaklarda ve bu şehirde hiç kimsenin uymadığı trafik ışıklarında. Otomobil sürücüleri özellikle buralarda yayaları ve bisikletle gidenleri çiğnemek ister gibi araba kullanırlardı. Buna rağmen kendisi şanslı sayılırdı. Bütün şehri iki tekerleğin üzerinde gezip dolaştığı yirmi yıldan beri sadece bir kez çarpmışlardı ona, onda da olayı hafif atlatmıştı. Bir kez de bisikletini çalmışlardı. Ne muhteşem bir denge!

Cumartesi öğle saatlerinde Lucrecia ile Rigoberto lüks çatı katının terasından sokağı gözetleyip duruyorlardı. Barranco-Paul Harris bisiklet yolunda Peder O'Donovan'ın hızlı hızlı pedal çevirerek geldiğini gördüler. Bir heyecan sardı içlerini. Oğullarıyla yaptığı görüşme hakkında kendilerine bir açıklama yapmak üzere geliyor olması onlara tuhaf gelmişti. Çocukla yaptığı görüşmede onlara anlatmaktan bu kadar çekindiği ne olmuş olabilirdi?

Justiniana kapıcıya, Peder O'Donovan'ın bisikletini çalmasınlar diye içeri almasını söylemek üzere hemen aşağı indi. Asansörde de pedere eşlik etti. Pepín, Rigoberto'yu kucakladı, Lucrecia'nın da yanağından öptü. Elini yüzünü yıkamak için izin isteyip banyoya gitti. Çok terlemişti.

Lucrecia, "Bisikletle Bajo el Puente'den buraya gelmen ne kadar sürdü," diye sordu.

"En çok yarım saat," dedi Peder O'Donovan. "Lima'nın trafik sıkışıklığında bir yerden bir yere bisikletle gitmek daha az zaman alıyor."

Yemekten önce aperitif olarak bir meyve suyu istedi. Gülümseyerek ikisine birden bakarken, alçak sesle, "Oğlunuzla konuştuklarımızı size anlatmamış olduğum için benim ne kadar kötü bir insan olduğumu düşünmüş olmalısınız," dedi.

"Evet, Pepín, çok kötüsün, aşağılıksın, adisin. Bu konunun bizi nasıl gerdiğini biliyorsun. Sadistin tekisin sen."

Lucrecia sabırsızlıkla peş peşe, "Nasıl geçti? Her şeyi anlattı mı sana? Anlattıklarında samimi miydi? Sen ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Peder O'Donovan ciddileşerek derin bir nefes aldı. Bu yarım saatlik bisiklet yolculuğunun kendisini tahmin ettiğinden daha çok yorduğu konusunda söylendi. Arkasından, uzunca bir süre sustu. Sonra, "Bir şey söyleyeyim mi?" dedi. Üzgün bir yüzle, meydan okur gibi onlara bakarak devam etti. "Sizinle bu konuşmayı yapmak zorunda olmak beni çok rahatsız ediyor."

"Beni de peder," demişti Fonchito. "Bunu yapmak zorunda değiliz. Biliyorum, babam benim yüzümden çok üzülüyor. İsterseniz siz gidin kendi işlerinizi yapın; bana da oyalanmam için bir dergi falan verin. Dinî bir dergi de olabilir. Sonra babama ve üvey anneme konuştuğumuzu söyleriz. Siz de bir şey uydurur, sakinleştirirsiniz onları. İşte bu kadar."

"Şuna bakın hele," demişti Peder O'Donovan. "Armut dibine düşermiş. Biliyor musun, baban da senin yaşlarındayken büyük bir yalancıydı."

Rigoberto gerginliğini saklamaya gerek görmedi, "O konu hakkında konuşabildin mi onunla? Sana açıldı mı?" dedi.

"Aslında tam olarak ben de bilmiyorum," dedi Peder

O'Donovan. "Cıva gibi bir çocuk. Sürekli olarak elimden kaçıyordu sanki. Ama hiç merak etmeyin, çok normal bir çocuk; sağlığı da, aklı da gayet yerinde. En azından bundan kesinlikle eminim. O psikolog hanım doğru söylemiş: Herhangi bir psikolojik sorunu yok. Aklımın erdiği yere kadar yorum yapabilirim elbette. Sonuçta ben psikolog da değilim, psikiyatrist de..."

"Peki ya gördüğünü söylediği o tip?" diye sözünü kesti Lucrecia. "Onunla ilgili bir sonuca varabildin mi? Edilberto Torres diye biri var mı, yok mu?"

Peder O'Donovan soruyu duymazlıktan gelerek kendi söylediği şeyde düzeltme yaptı: "Normal demek pek doğru olmadı galiba. Çünkü olağandışı bir çocuk o. Bunu söylerken zekâsını kastetmiyorum. Elbette çok zeki. Övmek için abarttığım falan yok, Rigoberto. Zeki olmanın ötesinde, bu çocuğun zihninde, ruhunda dikkati çeken bir şey var. Çok özel, çok kendine özgü bir duyarlılık var. Genelde biz fanilerde olmayan bir duyarlılık... Buna memnun olmak mı, yoksa korkmak mı gerek, bilmiyorum. Bana bu izlenimi vermek için usta bir aktör gibi rol yapıp yapmadığından da emin değilim. Bu yüzden de gelip sizinle konuşmak konusunda tereddüt ettim. Ama sanırım konuşmak daha iyi olacak."

Rigoberto sabırsızlıkla, "Asıl konuya gelebilir miyiz, Pepín?" dedi. "Konuyu sağa sola çekmeyi, bu saçma sözlerle bizi oyalamayı bırak. Söyleyeceğini açıkça söyle, lütfen."

Lucrecia, "Bu kaba sözler de neyin nesi, Rigoberto," diye çıkıştı. "Sinirlerimiz çok gergin, Pepín. Kusuruna bakma onun. Arkadaşının bir arabacı gibi kaba konuştuğunu ilk kez duyuyorum."

Rigoberto, "Pekâlâ, özür dilerim Pepín. Ama söyle artık," diye ısrar etti. "Her yerde çocuğun karşısına çıkan Edilberto Torres gerçekten var mı? Sinemada, diskotek-

te, okulun stadyumunda saçma bir şekilde ortaya çıkıvermesi gerçek mi?"

Peder O'Donovan yeniden terlemeye başlamıştı. Rigoberto, "Artık bisiklete binmek yüzünden değil, bu konuda bir karar vermek zorunda olmanın verdiği gerginlik yüzünden ter döküyor," diye düşündü. Peki ama ne oluyordu? Neden söylemiyordu bunu?

"Olaya şöyle bakalım, Rigoberto," dedi papaz. Sözcükleri tartarak konuşuyordu. "Fonchito onu gördüğüne ve onunla konuştuğuna inanıyor. Bence bu tartışılmaz bir gerçek. Ben, Fonchito'nun bunu inanarak söylediğine inanıyorum. Böylece, bu gördükleri saçma da görünse, saçma da olsa size onu gördüğünü, onunla konuştuğunu söylerken yalan söylemiyor. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?"

Rigoberto ile Lucrecia göz göze geldiler; sonra sessizce Peder O'Donovan'a baktılar. O anda peder de onlar kadar kafası karışmış görünüyordu. Yüzünde yine üzüntü okunuyordu; verdiği cevaptan kendisi de tatmin olmamış gibiydi. Ama belli ki daha iyi bir cevap da bilmiyor, daha iyi bir açıklama da yapamıyordu.

"Anlıyorum elbette. Ama bu söylediklerin hiçbir şeyi açıklamıyor," diye yakındı Rigoberto. "Fonchito'nun bizi aldatmaya çalışmadığı varsayımlardan biriydi tabii. Yani sence kendi kendisini mi kandırıyor?"

"Biliyorum, söylediklerim sizi hayal kırıklığına uğrattı. Siz daha kesin, daha net bir açıklama bekliyordunuz," diye devam etti Peder O'Donovan. "Size daha somut bir şey söyleyemediğim için üzgünüm. Açıklığa kavuşturabildiğim tek şey bu: Çocuk yalan söylemiyor. O adamı gördüğüne inanıyor. Hatta belki de onu gerçekten görüyor. Sadece o görüyor, başkaları görmüyor. Bundan daha fazlasını söyleyemem. Çocuğun söylediklerinden bu sonuç çıkıyor. Tekrar edeyim; benden bir şey sakla-

madığını da söyleyemem. Başka bir deyişle, belki de benden daha kurnaz ve beceriklidir. Büyük olasılıkla sana çekmiş, Kocakulak. Hatırlıyor musun, yalan söyleme huyun yüzünden La Recoleta Koleji'nde Peder Lagnier sana 'mitoman' derdi."

"Demek ki hiçbir şeyi açıklığa kavuşturamamışsın, Pepín. Her şey hâlâ karanlıkta," diye mırıldandı Rigoberto.

"Hayal mi görüyor yani? Halüsinasyon mu görüyor?" diye ısrar etti Lucrecia.

"Öyle de diyebilirsiniz. Ancak bunu bir akıl hastalığı ya da dengesizlik olarak algılamayın," diye açıklamaya çalıştı papaz. "Benim edindiğim izlenime göre Fonchito'nun aklı tamamen başında. Tam anlamıyla dengeli ve tutarlı bir çocuk. Gerçekle hayali birbirine karıştırmaz. Bundan emin olun. Ellerimi ateşe sokarak onun aklının başında olduğunu söyleyebilirim. Yani başka bir deyişle, bu konu bir psikiyatristin içinden çıkabileceği bir konu değil."

Rigoberto öfkeyle karışık alaycı bir tavırla, "Umarım mucizelerden söz etmiyorsun," dedi. "Edilberto Torres'i tek gören ve onunla konuşan tek kişi Fonchito olduğuna göre mucizevi güçlerden söz ediyorsun galiba. Durum bu kadar mı kötü, Pepín?"

"Elbette mucizelerden söz etmiyorum Kocakulak. Fonchito da böyle bir şey söylemiyor." Pederin sesi de öfkeli çıkıyordu. "Ben, sadece nasıl adlandıracağımı bilemediğim bir şeyden söz ediyorum. Bu çocuk çok özel bir deneyim yaşıyor. Dinî demeyeceğim, çünkü sen bunun ne olduğunu bilmezsin, bilmek de istemezsin. Bu yüzden bu sözcüğü geçelim. Spiritüel bir deneyim, çok güçlü bir his, diyelim. İçinde yaşadığımız ve aklımızla algılayabildiğimiz somut dünyayla çok dolaylı yollardan ilişkisi olan bir şey bu. Edilberto Torres, Fonchito için bütün insani acıların sembolüdür. Beni anlamadığını biliyorum.

İşte bu yüzden Fonchito'yla konuştuklarımız hakkında gelip sana bir açıklama yapmaktan kaçınıyordum."

"Spiritüel bir deneyim mi?" dedi Donya Lucrecia. "Ne demek bu? Biraz açıklayabilir misin, Pepín."

Rigoberto alaycı ve kızgın bir dille özetledi: "Yani şeytan Fonchito'ya görünüyor, işin ilginci de Perulu ve adı da Edilberto Torres demek. Bütün bu anlamsız laf kalabalığıyla bize söylemeye çalıştığın bu, Pepín."

O anda kapı aralandı, Justiniana göründü. "Yemek hazır, istediğiniz zaman masaya geçebilirsiniz," dedi.

"Başlarda beni rahatsız etmiyordu, sadece şaşırtıyordu," demişti Fonchito. "Ama şimdi rahatsız oluyorum. Aslında 'rahatsız oluyorum' demek tam ifade etmiyor anlatmak istediğim şeyi, peder. İçimi acıtıyor; üzüntüden bir süre kendime gelemiyorum. Onu ağlarken görmeye başladığımdan beri... Başlarda ağlamıyordu, sadece benimle konuşmak istiyordu. Bana neden ağladığını söylememiş olsa da onun, olup biten her tür kötülüğe ağladığını hissediyorum. Benim için de ağlıyor. Bana acı veren de bu."

Uzun bir suskunluktan sonra Peder O'Donovan karideslerin çok lezzetli olduğunu ve Majes Nehri'nden geldiğinin anlaşıldığını söyledi. Bu kadar güzel pişirildiği için Lucrecia'yı mı, Justiniana'yı mı tebrik etmeliydi?

"İkimizi de değil," diye cevap verdi Lucrecia. "Aşçıyı tebrik etmen gerek. Adı Natividad ve elbette Arequipa'lı bir aşçı."

"En son ne zaman gördün bu beyi?" diye sormuştu peder. Konuşma boyunca aralarında oluşan güven havası kaybolmuş gibiydi. Şimdi soruyu derin bir alçakgönüllükle sormuştu. Çocuğun daha gergin olduğunu fark ediyordu.

"Dün, Suspiros Köprüsü'nden geçerken," diye cevap verdi Fonchito. Ben köprünün üzerinde yürüyordum. Çev-

rede birkaç kişi daha vardı. Birden onu gördüm: Köprünün parmaklıklarına oturmuştu."

"Yine ağlıyor muydu?"

"Bilmiyorum. Geçerken, sadece bir an gördüm onu," diye açıklamıştı çocuk. O anda korkuyor gibi görünüyordu. "Ağlayıp ağlamadığını bilmiyorum. Ama çok üzgün olduğu anlaşılıyordu. Nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum, peder. Yemin ederim, Senyor Torres gibi üzülen birini hiç görmedim. Onun üzüntüsü bana da bulaştı, uzun süre kendime gelemedim. Bazen kendi kendime, onun, acı çeken bütün insanlar için ağladığını düşünüyorum. Hastalar için, körler için, sokaklarda dilenenler için... Bilmem... onu ne zaman görsem kafamın içinden pek çok şey geçiyor. Ama nasıl açıklayacağımı bilmiyorum, peder."

Peder O'Donovan onu dikkatle incelerken, "Hiç merak etme, çok iyi açıklıyorsun, Fonchito," demişti.

"Peki ne yapmamız gerek o zaman?" diye sordu Lucrecia.

"Bize bir öğüt ver," diye ekledi Rigoberto. "Kafam iyice durdu. Dediğin gibi, çocuk eğer olağandışı duyarlı, hiç kimsenin göremediğini görme gibi bir yeteneğe sahipse, öyle demiştin değil mi, ne yapmamız gerek? Onunla bu konuda konuşayım mı? Susayım mı? Bu beni çok korkutuyor, endişeleniyorum. Ne yapacağımı bilmiyorum."

"Ona sevgiyle davran ve onu kendi haline bırak," dedi Peder O'Donovan. "Emin ol, gördüğünü söylediği o kişi, geçekten var olsun ya da olmasın, oğluna en küçük bir zarar vermek istemiyor. Gerçekten var olsun ya da olmasın, bedenle ilgisi yok o kişinin, ruhla, daha doğrusu, maneviyatla ilgili."

"Mistik bir şey mi yani?" diye araya girdi Lucrecia. "Olabilir mi bu? Ama Fonchito hiçbir zaman dindar bir çocuk olmadı ki... Diyeceğim, tam tersine..."

Peder O'Donovan, yüzünde, yetersiz kaldığını biliyor olmanın verdiği üzüntüyle, "Size daha kesin bir şeyler söyleyebilmeyi isterdim," diye itiraf etti. "Bu çocuğun başına gelen şeyin akılcı bir açıklaması yok. Kendimizde neler bulunduğunu her zaman tam olarak bilemeyiz Kocakulak. İnsan denen varlıkların her biri bilinmezliklerle dolu bir uçurumdur. Bazı kadınlar ya da bazı erkekler diğerlerinden daha yoğun bir duyarlılığa sahiptir. Başkalarının farkına bile varmadıkları şeyleri hissedebilirler ve algılayabilirler. Bu onların hayal güçlerinden kaynaklanan bir şey midir? Belki de... ama adlandırmaya cesaret edemeyeceğim başka şey de olabilir, Rigoberto. Oğlun çok güçlü, çok gerçek bir deneyim yaşıyor. Tahmin ettiğim şey olmasına inanmakta zorlanıyorum. Size daha fazla bir şey söyleyemeyeceğim. Söylemek de istemiyorum."

Sustu. Karışık ve açıklaması zor duygularla dolu ama yumuşacık bakan gözlerini tabaktaki pilavla mezgite dikti. Lucrecia da, Rigoberto da ağızlarına tek lokma bile koymamışlardı.

Peder O'Donovan, "Size pek yardımcı olamadığım için üzgünüm," diye ilave etti. "Sizi bu sorular yumağından kurtarabilmek yerine, tam tersine, kendim sorular yumağının içine düştüm."

Üzüntüyle bir Lucrecia'ya bir Rigoberto'ya bakarak uzunca bir süre sustu.

Sonra son derece ciddi bir sesle, kendi kedine konuşur gibi, "Hayatımda ilk kez hazırlıklı olmadığım bir şeyle karşılaştığımı söylersem abartmış olmam," dedi. "Kendime de akılcı bir açıklamasını yapamadığım bir şey. Size, çocuğun gerçek duygularını gizlediğini ve bizi bazı masallarla uyuttuğunu da söyleyemem. Çok düşündüm bunu. Mümkün değil. Anlattıklarında çok samimi olduğunu düşünüyorum."

Rigoberto omuzlarını silkerek, "Oğlumun sıradan bir

şeymiş gibi bilinmeyen şeylerle ilişki kuruyor olabileceğini söylemen bizi hiç de rahatlatmayacak," dedi. "Yani, Fonchito da şu çoban kız Lourdes[1] gibi mi oldu. Çobandı, değil mi?

"Güleceksin; ikiniz de bana güleceksiniz ama..." dedi Peder O'Donovan. Bu arada çatalıyla balığa dokunmadan oynuyordu. "Son günlerde sürekli oğlunu düşünüyorum. Hayatımda tanıdığım bunca kişinin içinde, ki çok fazla insan tanıdım, sanırım Fonchito biz inananların 'saf varlık' dediğimiz şeye hepimizden çok daha yakın."

Rigoberto öfkelenmişti. "Papaz olduğun belli oldu," dedi. "Oğlumun bir melek olduğunu mu ima ediyorsun şimdi de?"

Lucrecia gözleri muziplikle parlayarak, gerçekten neşe dolu bir kahkaha attı. "Kanatsız bir melek!"

Peder O'Donovan da gülerek, "Evet, öyle. Siz söylediklerime gülseniz bile, yine tekrarlıyorum," diye onayladı onları. "Evet, Lucrecia. Evet, Kocakulak. Aynen duyduğunuz gibi. Size tuhaf gelse de öyle: bir melek. Neden olmasın ki?"

1. 1858'de Meryem Ana'nın on dört yaşındaki çoban kız Bernadette'e görünmesiyle birlikte Fransa'nın Lourdes kentindeki Massabielle Mağarası, büyük bir hac merkezi haline gelmiştir. (Y.N.)

XI

Çavuş Lituma ile Yüzbaşı Silva, Mabel'in nehrin öte yanında bulunan Castilla semtindeki evine vardıklarında kan ter içinde kalmışlardı. *Gallinazo* kuşlarının daireler çizerek uçup durduğu bulutsuz gökyüzünde yakıcı güneş ortalığı kavuruyordu. En ufak bir esinti bile yoktu. Karakoldan buraya gelinceye kadar Çavuş Lituma kendi kendine sorular sorup durmuştu: O esmer güzeli kadını ne halde bulacaklardı? Onu kaçıran hayvanlar ona kötü davranmışlar mıydı? Onu dövmüş, hatta tecavüz etmiş olabilirler miydi? Güzel bir kadın olduğuna ve gece gündüz ellerinin altında bulunduğuna göre, bundan yararlanmış olmaları çok mümkündü.

Mabel'in evinin kapısını bizzat Felícito açtı. Çok mutluydu, havalarda uçuyordu. Lituma'nın onunla ilk karşılaştığı günden beri sürekli umutsuz ve üzgün görünen trajikomik yüzü tamamen değişmişti; gözleri mutluluktan parlıyor, ağzı kulaklarında gülümsüyordu. Gençleşmiş gibiydi. Ceketini çıkarmış, yeleğinin düğmelerini çözmüştü. Ne kadar zayıftı; neredeyse göğsü sırtına yapışıyordu. Lituma onun cüce denecek kadar ufak tefek olduğunu düşündü. Polisleri görür görmez, heyecanını dışa vurmaktan kaçınan böyle bir adamdan beklenmeyecek bir şey yaptı: Kollarını açtı ve Yüzbaşı Silva'yı kucakladı.

Avucuyla sırtına vurarak, "Aynen dediğiniz gibi oldu, yüzbaşı," dedi heyecanla. "Onu bıraktılar, onu serbest bıraktılar! Haklıymışsınız senyor komiser. Size teşekkür etmek için sözcük bulamıyorum. Sizin sayenizde yeniden doğmuş gibiyim. Ve tabii sizin sayenizde de, çavuş. Teşekkürler. İkinize de çok teşekkür ederim!"

Duygulandığı için gözleri yaşarmıştı. Mabel duştaydı, şimdi gelirdi. Onları salona aldı; "İsa'nın Yüreği" resminin altına, üzerinde kartondan bir lama figürüyle bir Peru bayrağı bulunan masanın yanına oturttu. Çalışmakta olan vantilatörün patırtılı sesi duyuluyordu ve esintisi plastik çiçekleri kıpırdatıyordu. Nakliyeci, polis amirinin sorularına neşeyle cevap veriyordu: Evet, evet, Mabel iyiydi. Çok korkmuştu elbette. Ama çok şükür ki onu dövmemişler, zarar vermemişlerdi. Zalimler, bu bir hafta boyunca onu gözleri ve elleri bağlı tutmuşlardı hep. Mabel, kendisi, şimdi gelir, kendilerine daha ayrıntılı bilgiler verirdi. Felicito sık sık ellerini göğe doğru açarak, "Ona bir şey olmuş olsaydı, kendimi asla affetmezdim," diyordu. "Zavallı kadın! Her şey benim yüzümden geldi başına. Şimdiye kadar pek dindar biri olmadım ama şu andan itibaren, her pazar, hiç kaçırmadan ayine gideceğim." Lituma, "İliklerine kadar o kadına âşık!" diye düşündü. O kadınla birlikte olmak kesinlikle çok güzel bir şey olmalıydı. Bunu düşününce kendi yalnızlığı geldi aklına. Uzun süredir kadınsızdı. Don Felicito'yu kıskanınca kendisine kızdı.

Mabel çiçekli bir bornozla, kafasına kavuk gibi sarılmış bir havluyla, ayağında terliklerle, duştan çıktığı gibi makyajsız halde onlara hoş geldiniz, demek için geldi. Gözlerinde hâlâ korku vardı. Lituma'ya, ifade vermek için karakola geldiği günkü kadar güzel görünmedi bu kez. Ama kadının minicik burnunun kanatlarının çırpınması, incecik ayak bilekleri, kalçalarının kıvrımı hoşuna gitti. Bacakları elleri ve kollarından daha açık renkliydi.

"Size bir şey ikram edemediğim için üzgünüm," dedi. "Tahmin edeceğiniz gibi, bu hafta alışveriş yapamadım," diye ekledi şakacı bir tavırla. "Buzdolabında Coca-Cola bile kalmamış."

Yüzbaşı Silva bir seremonideymiş gibi eğilerek kadını selamlarken, "Başınıza gelenlere çok üzüldük, senyora," dedi. "Senyor Yanaqué bize, size kötü davranılmadığını söyledi. Doğru mu?"

Mabel'in yüzünde yarı güler yarı ağlar gibi tuhaf bir ifade belirdi.

"Yani, bir yere kadar," dedi. "Beni dövmediler, tecavüz etmediler, çok şükür. Yine de bana kötü davranmadılar diyemem. Hayatımda hiç bu kadar korkmamıştım. Hiç döşeksiz ve yastıksız yere yatıp uyumamıştım. Üstelik de gözlerim ve ellerim sımsıkı bağlı halde....Sanırım bundan sonra ömür boyu kemiklerim sızlayacak. Bu kötü davranmak değil midir? Ama sonuçta hayattayım, ölmedim; orası doğru."

Siyah gözlerinin derinlerindeki korku yüzüne yansıdığı anlarda sesi titriyor, güçlükle kendine hâkim olmaya çalışıyordu. "Lanet olası sütü bozuklar," diye düşündü Lituma. Mabel'in başına gelenlere üzülüyor ve kızıyordu. "Bunu ödeyecekler."

"Bu saatte gelip sizi rahatsız etmek zorunda kaldığımız için çok üzgünüz," diye özür diledi Yüzbaşı Silva. "Yatıp dinlenmek istiyorsunuzdur mutlaka. Ama umarım bunu yapmak zorunda olduğumuzu anlıyorsunuzdur. Hiç zaman kaybetmeyelim, senyora; size birkaç küçük soru sormama izin verir misiniz? O alçaklar sıvışmadan önce bunu yapmak kaçınılmaz."

"Tabii, tabii, çok iyi anlıyorum," diye kabul etti Mabel. İyiymiş gibi bir yüz ifadesi takındı ama öyle olmadığını da gizlemeye çalışmadı. "Buyurun sorun, senyor."

Lituma, Felícito Yanaqué'nin, kadınına gösterdiği ilgi

ve sevgiden çok etkilendi. Bir eliyle kadının elini sımsıkı tutuyor, öteki eliniyse sanki minik, şımarık bir ev köpeğini okşar gibi onun yüzünde dolaştırıyordu. Kavuk gibi başına sardığı havlunun altından alnına düşen saçlarını geri atıyor, ona yaklaşmaya çalışan sinekleri kovuyordu. Gözlerini kadından bir an bile ayırmıyor, ona sevgiyle bakıyordu.

"Yüzlerini görebildiniz mi?" diye sordu yüzbaşı. "Onları görseniz tanıyabilir misiniz?"

Mabel başını olumsuz anlamda sallayarak, "Sanırım hayır," dedi. Ama söylediğinden pek emin değil gibiydi. "Onlardan birini sadece bir an, şöyle böyle gördüm. O gece eve geldiğimde, şuradaki kırmızı çiçekli ateş ağacına dayanmış duruyordu. İçerisi karanlıktı. Adamın arkası bana dönüktü. Sadece bir an görebildim. Tam bir şey söyleyecekmiş gibi bana doğru dönerken başımdan aşağı bir battaniye geçirildi. Boğulacak gibi oldum. Ondan sonra da bu sabaha kadar kimseyi görmedim. Ta ki..."

Sözü yarıda kaldı. Lituma onun ağlamamak için çaba harcadığını fark etti. Konuşmaya devam etmek istiyordu ama sesi çıkmıyordu. Felicito, Mabel'i rahat bırakmaları için gözleriyle onlara yalvarıyordu.

"Sakin olun, sakin olun," dedi Yüzbaşı Silva. "Siz çok cesur bir kadınsınız, senyora. Başınıza gelen korkunç olaya çok iyi dayanmışsınız. Son bir kez daha gayret etmenizi istiyorum sizden. Keşke bunları konuşmak, size o kötü anları hatırlatmak zorunda olmasaydık. Ama sizi kaçıran o adilerin parmaklıklar arkasında olmaları, size yaptıklarının cezasını çekmeleri gerekir. Onları yakalayabilmemiz için bize yardım edebilecek tek kişi sizsiniz."

Mabel üzgün bir gülümsemeyle yüzbaşıyı onayladı. Kendini toparlayarak anlatmaya devam etti. Zaman zaman birkaç saniyeliğine nefesi kesilse de Çavuş Lituma onun konuşmasını akıcı, anlattıklarını tutarlı buluyordu.

Olanları hatırladıkça kadının rengi uçuyor, dişleri birbirine vuruyordu. Mafyanın elinde bulunduğu bir hafta boyunca gece gündüz sürekli yaşadığı korkuyu ve kâbus gibi anları tekrar yaşıyor olmalıydı. Yüzbaşı Silva da arada kadının konuşmasını çok nazik bir şekilde keserek sorular soruyor, anlattıkları hakkında daha kesin bilgiler istiyordu. Lituma bunu yüzbaşının detaycılığına veriyordu.

Kaçırılma olayı, Lima Caddesi'ndeki San Francisco Kilisesi'nde Marista Tarikatı Korosu'nun konserinden sonra olmuştu. Mabel bu konsere, Junin Caddesi'nde Creaciones Florita adlı bir butik işleten arkadaşı Flora Díaz'la birlikte gitmişti. Flora'yla uzun zamandır arkadaştılar ve sinemaya gitmek, birlikte akşam yemeği yemek, alışveriş etmek üzere sık sık buluşurlardı. Cumartesi akşamları birlikte San Francisco Kilisesi'ne giderlerdi. Piura'nın bağımsızlığının ilan edildiği bu kilisede sık sık konserler, dinî korolar, dans gösterileri falan olurdu. O cumartesi akşamı da Marista Tarikatı Korosu dinî şarkılardan ve ilahilerden oluşan bir konser veriyordu. Flora ile Mabel sıkıldıkları için konserin bitmesini beklemeden çıktılar. Asma Köprü'ye gelince birbirleriyle vedalaşıp ayrıldılar. Evi yakın olduğu için Mabel yürüyerek döndü. Yol boyunca dikkatini çekecek tuhaf hiçbir şey olmadı. Yaya ya da otomobilde, kendisini takip eden kimseyi görmedi. Sadece, evlerinin önünde oturup bir şeyler içerek sohbet edenler, toz toprak içindeki çocuk sürüleri, müşterilerle dolu meyhaneler, restoranlar, dükkânlar ve her yerde sonuna kadar açılmış radyoların sesleri... ("Ay ışığı var mıydı?" diye sordu Yüzbaşı Silva. Mabel'in kafası bir an karıştı. "Var mıydı? Özür dilerim, hatırlamıyorum.")

Hatırladığına göre, kendi evinin bulunduğu küçük sokak bomboştu. Sadece ateş ağacına dayanmış erkek siluetini fark etmişti o kadar. Onun kendisine yaklaşmak gibi bir niyeti olduğunu fark etmiş olsaydı çığlıklar ata-

rak koşmaya başlar, yardım isterdi. Ama onun kımıldadığını bile görmemişti. Anahtarı elindeydi. Kapının kilidi her zaman biraz zor açılırdı. Felicito bundan söz etmiş miydi kendilerine? Anahtarı tam kapının kilidine sokmuştu ki birkaç siluetin kendisine yaklaştığını fark etti. Tepki verecek vakti olmadı. Kafasının üstüne bir battaniye örtüldüğünü, aynı anda birkaç elin kollarında tuttuğunu hissetti. ("Kaç el tutmuştu kollarınızdan?" "Dört... belki de altı... kim bilir...") Bağırmasını önlemek için ağzını kapadılar; ayaklarını yerden kesecek şekilde yüklenip götürdüler. Ona, her şey bir anda olup bitti gibi gelmişti. Sanki deprem oluyordu da kendisi depremin tam merkezinde kalmıştı. Kapıldığı büyük paniğe rağmen, tepinmeye, kollarını kımıldatmaya çalıştı. Kendisini bir otomobilin ya da bir kamyonetin içine yatırdıklarını hissetti. Başından, kollarından, bacaklarından tutarak kımıldamasına izin vermiyorlardı. Aniden, hâlâ kulaklarında çınlayan bir ses duydu. "Yaşamak istiyorsan, sesini kes, kıpırdama." Yüzüne soğuk bir şey sürdüklerini hissetti. Bir bıçak, bir tabanca namlusu ya da kabzası olabilirdi. Araç yerinden hareket etti. Sarsıla sarsıla gitmeye başladı. O zaman sesini kesti, iyice büzüldü. "Öleceğim," diye düşünmeye başladı. Dua etmek bile içinden gelmiyordu. Hiç direnmeden gözlerinin bantlanmasına izin verdi. Başına bir kukuleta geçirdiler, ellerini bağladılar. Her şeyi karanlıkta yaptıkları için hiçbirinin yüzünü göremedi. Bu arada araç büyük olasılıkla şehir dışına doğru yol almaya devam ediyordu. Etrafta bir tek sokak lambası bile yoktu; her yer kapkaranlıktı. Herhalde hava bulutluydu. Ay yoktu demek. Ona saatler belki de bir asır sürmüş gibi gelen çok uzun bir süre boyunca sağa sola dönerek, gittiler gittiler... Gözleri bantlı, elleri bağlı ve yaşadığı büyük korkudan dolayı zaman kavramını yitirmiş gibiydi. O andan itibaren hangi günde, günün hangi saa-

tinde, gece mi, gündüz mü olduğunu; yanında kendisini gözetleyen birinin olup olmadığını asla bilemedi. Onu getirip yatırdıkları yer çok sertti. Bazen bacaklarında böcekler gezindiğini hissediyordu. Örümceklerden ve farelerden daha çok korktuğu hamamböcekleri geziniyordu üstünde belki de. Araçtan indirdikten sonra kollarından tutarak ayak yordamıyla yürümek zorunda bırakmışlardı onu. Yürürken ayakları bir yerlere çarpmıştı. *Criolla* müziği çalan bir radyonun bulunduğu bir eve sokmuşlar, birkaç basamak indirmişler, hasır serili bir yere yatırdıktan sonra çekip gitmişlerdi. Karanlıkta, korkudan titreye titreye tek başına kalmıştı orada. Artık dua edebilirdi. Kutsal Bakire Meryem'e ve bütün azizlere, Santa Rosa de Lima'ya, Senyor Cautivo de Ayabaca'ya kendisini korumaları, bu şekilde ölmesine izin vermemeleri, bu işkencenin bitmesi için yalvardı.

Zorla alıkonulduğu yedi gün boyunca, kendisini kaçıranların hiçbiriyle tek bir sözcük bile konuşmadı. Kapatıldığı odadan dışarı hiç çıkarmadılar onu. Gözlerindeki bandı açmadıkları için hiç ışık görmedi. İhtiyaçlarını gidermesi için yanına kova gibi bir şey koymuşlardı. Günde iki kez, ayak yordamıyla kovayı buluyor, ihtiyacını gideriyordu. Birisi tek bir sözcük bile söylemeden kovayı götürüp boşaltıyor, temizleyip geri getiriyordu. Günde iki kez, belki aynı kişi, belki bir başkası, yine hiç ses çıkarmadan, yanında sebze bulunan bir tabak pilav, bir tas çorba, ılık bir gazoz ya da bir şişe su getiriyordu. Yemeği yiyebilmesi için başındaki kukuletayı çıkarıyor, ellerini çözüyordu ama gözündeki bandı hiç açmıyordu. Mabel ne zaman, kendisini niçin kaçırdıklarını, kendisine ne yapacaklarını söylemeleri için yalvaracak olsa aynı sert ve emredici ses, "Hişt! Kapa çeneni! Hayatınla oynama!" diyordu. Hiç banyo yapamadı; ellerini bile yıkayamadı. Bu yüzden serbest kalır kalmaz yaptığı ilk şey uzun süre duşun altında

kalmak, bir süngerle her yerini ova ova sabunlanmak oldu. İkincisi, o korkunç yedi gün boyunca üzerinde taşımak zorunda kaldığı giysilerin hepsini ve ayakkabılarını atmak... Onları paketleyip San Juan de Dios'taki yoksullara gönderecekti.

O sabah erkenden hapis tutulduğu odaya birileri girdi. Ayak seslerinden anladığına göre birkaç kişiydiler. Her zamanki gibi yine hiçbir şey söylemeden onu yerinden kaldırıp yürütmeye başladılar. Birkaç basamak merdivenden çıkarıp kendisini kaçırırken kullandıkları aynı kamyonete ya da otomobile yatırdılar. Araç yine bozuk yollarda sarsıla sarsıla, sağa sola döne döne saatler boyu yol aldı. Aracın sarsıntısından tüm kemikleri dövülmüş gibi oluyordu. Sonunda araba durdu; ellerini çözdüler ve, "Yüze kadar saydıktan sonra gözündeki bandı çıkar; daha önce çıkarırsan tek kurşunla devrilirsin," diye emrettiler. Öyle yaptı. Gözlerindeki bandı çıkardığı zaman, La Legua yakınlarındaki kumluk arazinin ortasında buldu kendini. Castilla'nın ilk evlerine varana kadar bir saatten fazla yürümek zorunda kaldı. Orada, evine gidebilmek için bir taksi bulabildi.

Mabel başına gelenleri anlatırken Lituma büyük bir dikkatle onu dinliyordu. Ama bu arada Felícito'nun sevgilisine gösterdiği şefkat de gözünden kaçmıyordu. Nakliyeci, sevgilisinin alnını okşarken, nerdeyse sofuca bir sevgiyle ona bakarken, "Zavallı sevgilim," diye onun başına gelenlere üzülürken yeniyetme birine, bir meleğe ya da bir çocuğa benziyordu. Bu sevgi gösterileri bazen Lituma'ya çok abartılı ve gülünç geliyor, onu rahatsız ediyordu. "Aralarında otuz yaş olmalı," diye düşünüyordu. "Zavallı kadın neredeyse kızı olacak yaşta." Moruk, bu kadının yanında kemiklerine kadar ısınıyor olmalıydı. Sahi, Mabelita aşkta soğuk biri miydi, yoksa ateşli mi? Ateşli bir kadın olduğu kesindi.

Felícito Yanaqué polislere, "Ona bir süre buradan uzaklaşmasının iyi olacağını söyledim," dedi. "Şu konu kapanana kadar Chiclaya'ya, Trujillo'ya, Lima'ya ya da canı nereye isterse oraya gidebilir. Ona yeniden bir şey olmasını istemiyorum. Sizce de iyi bir fikir değil mi yüzbaşı?"

Komiser omuzlarını silkerek, "Burada kalsa da bir şey olacağını sanmam," diye cevap verdi. "Senyora Mabel'in artık koruma altında olduğunu o çete de bilir. Bunu bile bile ona yaklaşmaya kalkışacak kadar akıllarını kaçırmış olamazlar. Senyora, tanıklığınız için size çok teşekkür ederim. Emin olun, gerçekten çok işimize yarayacak. Birkaç soru daha sormama izin verir misiniz?"

"Ama çok yorgun," diye itiraz etti Don Felícito. "Artık onu rahat bıraksanız iyi olmaz mı, yüzbaşı? Yarın ya da öbür gün sorsanız. Onu doktora götürmek istiyorum. Bir gece hastanede kalsın, kontrolden geçsin."

"Beni merak etme, ihtiyar," diye araya girdi Mabel. "Biraz sonra dinlenirim. Ne isterseniz sorun, senyor."

On dakika sonra Lituma amirinin abarttığını düşünmeye başladı. Nakliyecinin hakkı vardı; zavallı kadın korkunç şeyler yaşamış ve çok acı çekmişti. Son yedi gün onun için cehennem azabı olmalıydı. Yüzbaşı, Mabel'in bu saçma ve gereksiz ayrıntıları hatırlamasını nasıl beklerdi? Bir türlü anlamıyordu. Amiri, Mabel'e kapatıldığı odadan tavuk ya da horoz sesleri, kedi miyavlaması, köpek havlaması duyup duymadığını neden soruyordu ki? Mabel, seslerinden kendisini kaçıranların kaç kişi olduklarını, hepsinin Piura'lı olup olmadığını nasıl tahmin ederdi? Konuşmalarından Piura'lı, Lima'lı, dağlı ya da Doğulu olduklarını anlayabilir miydi? Mabel elinden geleni yapıyor, alnını kaşıyarak düşünüyor, bazı şeylerden emin olamıyordu. Bazen yüzünde şaşkınlık görülmesi ya da bazı şeyleri karıştırması çok normaldi. Kimini hatırlamıyordu,

kimineyse ne yazık ki dikkat etmemişti. Ellerini ovuşturup omuzlarını silkerek özür diliyordu. "Ne kadar aptalmışım. Bu tür şeyleri düşünmem, hatırlayabilmek için dikkat etmeye çalışmam gerekirdi. Ama öylesine korkmuştum ki, senyor."

Yüzbaşı Silva onu, "Üzülmeyin, aklınızda kalmamış olması çok normal. Her şeyi hatırlayamayabilirsiniz," diye teselli ediyordu. "Ama son bir kez daha hatırlamaya gayret edin. Hatırlayabildiğiniz her şey çok işimize yarayacak, senyora. Sorularımdan bazıları size çok gereksiz gelebilir. Ancak öyle düşünmeyin. Bazen bu önemsiz ayrıntılardan bizi sonuca götürecek bir ipucu yakalarız."

Lituma'ya en tuhaf gelen de Yüzbaşı Silva'nın Mabel'i, kaçırıldığı geceyle ilgili ayrıntıları ve koşulları hatırlamaya zorlamasıydı. Acaba, komşularından birilerinin o gece bir şeyler içerek dışarıda oturmadıklarından emin miydi? Ya da komşu kadınlardan biri sevgilisiyle konuşmak için falan başını evinin penceresinden uzatmamış mıydı? Mabel sanmıyordu ama olabilirdi de. Ama, hayır hayır, Maristas Tarikatı'nın konserinden evine döndüğünde sokağın bu bölümünde kimsecikler yoktu. Yani, belki de biri vardı ama kendisi fark etmemişti. Hatırlayamıyordu ki. Lituma da, Yüzbaşı Silva da kaçırılmayı kimsenin görmediğini çok iyi biliyorlardı. Bütün komşular sorguya çekilmişti. Hiç kimse o gece tuhaf bir şey görmemiş, duymamıştı. Belki gerçekten kimse bir şey görmemişti, belki de yüzbaşının dediği gibi hiçbiri başını belaya sokmak istemiyordu. "Mafyanın önünde herkes titriyor. Bu yüzden de bir şey görmemeyi, bir şey bilmemeyi tercih ediyorlar. Bu ibne ayaktakımı böyledir işte."

Sonunda komiser derin bir nefes alarak nakliyecinin sevgilisine çok sıradan bir soru sordu: "Senyora, Don Felícito istedikleri fidyeyi ödemeyi kabul ettiğini onlara bildirmiş olmasaydı, size ne yaparlardı dersiniz?"

Mabel yüzbaşının sorusuna cevap vermek yerine gözlerini kocaman açarak sevgilisine döndü ve, "Benim için fidye mi istediler senden? Hiç söz etmedin bana, ihtiyar," dedi.

Felícito tekrar kadının elini öperek, "Benden senin için fidye istemediler," diye açıkladı. "Narihualá Taşımacılık'tan istedikleri haracı ödemeye mecbur kalayım diye kaçırdılar seni. Onları şantajlarına boyun eğdiğime inandırdığım için de bıraktılar. *El Tiempo*'da Senyor Cautivo de Ayabaca'ya şükranlarımı bildiren bir ilan yayımlatmak zorunda kaldım. Bekledikleri işaret buydu. Böylece seni serbest bıraktılar."

Lituma, yeniden Mabel'in yüzünün solduğunu gördü. Yine titremeye, dişleri birbirine vurmaya başlamıştı.

"Yani bu onlara haraç ödemeyi kabul ediyorsun anlamına mı geliyor?" diye kekeledi.

Felícito öfkeyle başını sallayarak, "Ölsem de ödemem aşkım," dedi. "Asla ödemem."

"Beni öldürecekler o zaman," diye fısıldadı Mabel. "Seni de tabii, ihtiyar. Ne olacak şimdi, senyor? İkimizi de öldürecekler mi?"

Ellerini yüzüne kapayarak hıçkırmaya başladı.

"Endişelenmeyin, senyora. Günün yirmi dört saati koruma altında olacaksınız. Uzun süre değil; gerek yok buna. Göreceksiniz. Bu canavarların günleri sayılı, yemin ederim."

Felícito Mabel'e sarılarak, onu okşayarak avutmaya çalışıyordu: "Ağlama, ağlama aşkım, yemin ederim, aynı şey bir daha olmayacak. Asla. Yemin ederim, hayatım. İnan bana. Dediğim gibi, bir süre bu şehirden uzaklaşsan iyi olur. Sözüme kulak ver."

Yüzbaşı Silva ayağa kalktı; Lituma da aynısını yaptı. Veda ederken, "Size sürekli koruma vereceğiz," diye tekrarladı. "İçiniz rahat olsun, senyora." Mabel de, Don Felí-

cito da onları geçirmek için yerlerinden kalkmadılar, oturdukları yerde kaldılar. Kadın ağlamaya devam ediyor, adam onu teselli etmeye çalışıyordu.

Dışarıda yakıcı bir güneş ve her zamanki manzaralar onları bekliyordu: Bir topun peşinden koşup duran çocuklar, açlıktan uluyan sokak köpekleri, çöp yığınlarıyla dolu köşeler, araba ve kamyon kuyrukları, geçmek için tartışan bisikletliler... *Gallinazo*'lar sadece gökyüzünde dönüp durmakla kalmıyorlardı. Bu koca kuşlardan ikisi de yere inmiş, çöpleri karıştırıyorlardı.

"Sizce neler oluyor, yüzbaşım?"

Yüzbaşı bir paket siyah sigara çıkardı, birini çavuşa ikram etti, bir de kendisi aldı. Koyu yeşil, eski bir çakmakla ikisi de sigaralarını yaktılar. Yüzbaşı sigaradan derin bir nefes çektikten sonra dumanını halka halka bıraktı. Gelişmelerden çok hoşnut olduğu yüzünden belliydi.

Çavuşun sırtına şakacıktan bir yumruk atarken, "İşte bu!" dedi. "Beklediğim gibi, o alçaklar ilk yanlışlarını yaptılar! Haydi, El Chalán'a gidelim; bunu kutlamak için sana bol buzlu bir meyve suyu ısmarlayacağım."

Ağzı kulaklarında gülümsüyordu. Sanki poker, dama ya da zar oyunu oynarken bir el kazanmış gibi ellerini birbirine sürtüyordu.

Yine sigarasından bir nefes alıp dumanını halka halka havaya bıraktıktan sonra, "Kadının söyledikleri yere düşmüş altın değerinde, Lituma," diye devam etti. "Sanırım sen de fark etmişsindir."

Lituma'nın kafası karışmıştı. "Ben hiçbir şey fark etmedim, yüzbaşım," diye itiraf etti. "Siz ciddi misiniz, yoksa benimle dalga mı geçiyorsunuz? Zavallı kadın şantajcıların yüzünü bile görmediğini söylüyor."

Yüzbaşı Silva onu tepeden tırnağı süzerek ve kahkahayla gülerek, "Sen ne biçim polissin, Lituma. Psikolojiden de haberin yok," diye alay etti. "Çavuş rütbesini al-

mayı, üstelik benim yardımcım olmayı nasıl becerdin, bilmem."

Sonra kendi kendine konuşur gibi söylenmeye devam etti. "Evet efendim, öğrendiklerimiz altın değerinde." O sırada Asma Köprü'den geçiyorlardı. Lituma nehirde yüzmeye çalışan bir grup çocuğun kumluk kıyıda şamata ettiklerini, atlayıp sıçradıklarını gördü. Yıllar önce kendisi de kuzenleri León'larla beraber aynı şeyleri yapardı.

Yüzbaşı, yüzünde ciddi bir ifadeyle konuşmaya devam etti: "Lituma, sakın bana Mabel'in söylediklerinin tek sözcüğünün bile doğru olmadığını fark etmediğini söyleme." Sigarasından emer gibi bir nefes alıyor, dumanını yukarı doğru üflüyordu. Sesinde ve bakışlarında zafer kazanmış gibi bir hava vardı. "Birbiriyle çelişen bir sürü maval okudu bize. Sanki senle ben onun her söylediğine körü körüne inanacak kadar salakmışız gibi... Aklınca bizi tuzağa çekmeye çalıştı ama hazinenin yolunu açtığının farkında değil."

Çavuş şaşkınlıktan donakalmıştı.

"Yüzbaşım, bu söylediklerinizdoğru mu, yoksa benimle kafa mı buluyorsunuz?"

"Bu kadar açık ve net bir şeyin farkına varmadığını söyleme sakın, Lituma." Çavuş o zaman amirinin söylediklerinin ciddi olduğunu anladı. Yüzbaşı konuşurken, güneşten kamaşan gözlerini sürekli kırpıştırarak havaya bakıyordu. Mutlu ve coşkulu görünüyordu. "Fark etmedin mi? Mabelita denen o üzgün yüzlü, küçük kıçlı kadın aslında hiç kaçırılmadı. Şantajcılarla işbirliği yapıyor. Don Felícito'yu yumuşatmak için bu sahte kaçırılma komedisini oynamalarında onlara yardımcı oldu. Mabel de Felícito'yu yemek istiyor. O sütü bozukların yaptıkları yanlış sayesinde olayın hemen hemen çözülmüş olduğunun farkında değil misin, Lituma? Albay Rascachucha

artık bizim sabrımızı taşırmaktan vazgeçip rahatça uykusunu uyuyabilir. Bundan sonrası çorap söküğü gibi gelecek."

Sigara izmaritini nehre attı ve koltuk altını kaşıyarak kahkahalarla gülmeye başladı.

Morali bozulan Lituma, "Ya ben göründüğümden daha aptalım ya siz bir dâhisiniz, yüzbaşım," dedi. "Ya da kusura bakmayın ama keçileri kaçırmışsınız."

"Ben bir dâhiyim, hiç kuşkun olmasın, Lituma," diye neşeyle devam etti yüzbaşı. "İstersen geleceği okuyayım sana: Pek yakında o canavarların işini bitireceğiz ve Tanrı, her gece rüyalarımda bana çığlıklar attıran Senyora Josefita'nın kalçalarına kavuşmamı sağlayacak. Yaşasın hayat!"

XII

"Zavallı Narciso'yu buldun mu?" diye sordu Senyora Lucrecia. "Başına ne gelmiş?"

Don Rigoberto evinin salonundaki koltuğa tüm gücünü yitirmiş gibi çökercesine otururken içini çekerek, "Başı gerçekten belada," dedi. "Ismael bizi kendi yatak işleriyle oğulları arasına sokarak pek iyilik yapmadı aslında hayatım."

Ismael Carrera'nın şoförü Narciso'nun akrabaları Chincha'nın girişindeki ilk benzincide randevu vermişlerdi ona. Rigoberto oraya kadar iki saat araba kullanarak gitmişti; ama sözü edilen benzincide kimse yoktu. Uzun bir süre güneşin altında, yoldan geçen kamyonlara, otobüslere bakarak, dağdan esen hafif bir rüzgârın getirdiği tozları yutarak bekledikten sonra, iyice bıkıp yorulduğu ve tam gitmeye karar verdiği anda Narciso'nun yeğeni olduğunu söyleyen genç bir delikanlı çıkagelmişti. Kocaman gözleriyle korkmuş gibi bakan, yalınayak bir zenciydi. O kadar çekinerek ve tedbirli davranmaya çalışarak konuşuyordu ki, Don Rigoberto söylediklerini anlamakta zorlanmıştı. Sonunda planların değiştiğini söylemeye çalıştığı anlaşılmıştı. Amcası Narciso onu Grocio Prado'da Azize Melchorita'nın (delikanlı azizenin adını anarken haç çıkardı) yaşadığı, mucizelerini gösterdiği ve

öldüğü evin kapısında bekliyordu. Rigoberto, ihraç etmek amacıyla meyve yetiştirilen bahçelerin ve bağların arasındaki tozlu, bozuk yoldan otomobille yarım saat daha gitmek zorunda kalmıştı. Sonunda Ismael'in şoförünü Grocio Prado Meydanı'nda, Azize Melchorita'nın müze-türbe-konut karışımı evinin kapısında görmüştü.

Narciso kimse kendini tanımasın diye kılığını değiştirmiş, pançoya benzeyen bir üstlük giymiş ve kukuleta takmıştı. Don Rigoberto onun çok korktuğunu fark etmişti.

"Kara suratı korkudan bembeyaz kesilmişti, Lucrecia," dedi. "Yaşadıkları az şey değil gerçekten. Sırtlanlar sanırım benden çok onun üstüne gidiyorlar."

Ona önce bir avukat göndermişlerdi. Daha doğrusu rüşvetle onu elde etmeye çalışan bir şarlatan... Eğer yargıcın karşısına çıkıp patronu Ismael Carrera'nın evlendiği gün aklının başında olmadığını söylerse yirmi bin sol vermeyi teklif etmişlerdi. Adam bu konuda düşüneceğini söylemişti. Aslında mahkemeyle, hükümet adamlarıyla falan uğraşmayı hiç istemiyordu. Derken, Narciso'nun ailesiyle yaşadığı eve bir polis gelip onu karakola davet etmişti. İkizler onun hakkında çeşitli suç duyurularında bulunmuşlardı. Bunların arasında patronunun kaçırılması olayına karışmak da vardı.

"Saklanmaktan başka çaresi kalmamış," diye ekledi Rigoberto. "İyi ki Narciso'nun Chincha'da pek çok akrabası, pek çok dostu var. Ismael için de o zencinin dünyanın en güvenilir, en dürüst insanı olması büyük şans. Çok korkuyor ama o iki canavarın onu razı edebileceklerini sanmıyorum. Maaşını ödedim. Belki gerekir diye biraz daha para bıraktım. Bu olay günden güne daha karmaşık bir hal almaya başladı, hayatım."

Don Rigoberto oturduğu koltukta gerindi, esnedi. Donya Lucrecia onun için limonata hazırlarken o, Barran-

co Denizi'ni uzun uzun seyretti. Rüzgârsız bir akşamüstüydü. Yamaç paraşütü yapanlar vardı. Birisi o kadar yakından geçti ki adamın kaskın içine saklanmış kafasını gördü. Lanet olası! Tam emekliliğin tadını çıkarmaya; sanatla, gezilerle, yani sadece zevk verecek şeylerle ilgilenmeye başlayacakken hayatını zehir eden bu olayları yaşamak zorunda kalması haksızlıktı. Hiçbir şey planladığı gibi gitmiyordu. İstisnası olmayan bir kuraldı sanki bu. "Ismael'le dost olmanın bu kadar sıkıntı vereceğini bilmiyordum," diye düşündü. "Özellikle de bu dostluk uğruna kendi minik uygarlık alanımı feda etmek zorunda kalacağım hiç aklıma gelmezdi." Hava bulutlu olmasaydı Lima'nın büyülü saatlerinden biri olurdu o saatlerde. Güneş bir ateş topu gibi, San Lorenzo ve El Frontón adalarının arkasında kalan ufukta bulutları yakarak denize gömülürken, gecenin habercisi olsa bile, birkaç dakika boyunca bu huzur verici kutsal manzarayı seyretmenin tadına doyum olmazdı.

Donya Lucrecia yanına oturken, "Narciso'ya ne dedin?" diye sordu. "Zavallı adam. Patronuna sadık, iyi bir insan olduğu için nelerle boğuşuyor, şuna bak!"

Rigoberto limonatadan zevkle bir yudum alarak, "Sakin olmasını söyledim ona," dedi. "Korkmamasını, nikâh şahidi olduk diye ona da, bana da bir şey yapamayacaklarını, yaptığımızın suç olmadığını söyledim. Üstelik Ismael'in bu meseleden zaferle çıkacağını, Miki ile Escobita'nın çabalarının en küçük yasal bir dayanağı olmadığını da ekledim. İçinin daha rahat etmesi için, 'Gerekirse Chincha'da en güvendiğin avukata sor, faturasını bana gönder,' dedim. Yani sonuç olarak yapabileceğim her şeyi yaptım. Çok dürüst bir adam. Tekrar söylüyorum; o canavarlar onu elde edemezler. Ama buna mecbur etmek için çok baskı yapıyorlar, çok kötü günler yaşatıyorlar; orası öyle."

"Peki ya bize yapmıyorlar mı?" diye yakındı Donya Lucrecia. "Bu şaka gibi olay başladığı günden beri sokağa adım atamıyorum. Herkes bana o ünlü çifti soruyor. Lima'lıların başka işleri kalmamış sanki. Herkes gazeteci gibi görünüyor gözüme. Gazetelerde çıkan yalan yanlış haberleri okuduğumda ya da televizyonlarda duyduğumda gazetecilerden nasıl nefret ediyorum, bilemezsin."

Rigoberto, "O da korkuyor," diye düşündü. Karısı gülümsüyordu. Buna rağmen gözlerinde bir görünüp bir kaybolan ışıktan, huzursuz hallerinden, zaman zaman ellerini ovuşturmasından korktuğu belli oluyordu. Zavallı Lucrecia. Sadece büyük bir hevesle beklediği Avrupa gezisine gidememekle kalmamış, üstüne üstlük bir de bu skandalla uğraşmak zorunda kalmıştı. Ismael moruğu hiç sesini çıkarmadan Avrupa'da balayına devam ederken sevgili oğulcukları burada, Lima'da kendisine, Lucrecia'ya ve Narciso'ya hayatı zehir ediyorlardı. Sigorta şirketinde de korku hüküm sürüyordu.

Lucrecia şaşkınlıkla, "Neyin var Rigoberto?" diye sordu. "Kendi kendine gülen, kendi yaptığı hınzırlıklara gülermiş derler."

"Ismael'e gülüyorum," diye açıkladı Rigoberto. "Balayına çıkalı bir ay olmak üzere. Seksen yaşını tamamlamış biri için müthiş bir süre! Artık kesin olarak biliyorum; yetmişlik değil, seksenlik. İşe bak! Farkında mısın Lucrecia? Bu kadar Viagra kullanmakla beyni iyice sulanacak, böylece sırtlanların iddiaları gerçek olacak. Armida aç kurt gibi bekliyordur onu. İliğini kuruturcasına seks istiyordur ondan."

Karısı gülerek, "Bu kadar bayağılaşman gerekmez, Rigoberto," diye susturdu onu.

"Kötü anlarda bile yüzünü asmamayı başarıyor," diye düşündü Rigoberto. Karısına karşı içinde acımayla karışık bir sevgi hissetti. İkizlerin yürüttükleri korkunç kampan-

yalar sonucu eve karakoldan ve adliyeden peş peşe çağrı kâğıtları geliyor, sürekli kötü haberler yağıyordu. En kötüsü de, ikizlerin yasal bir kurnazlıkla onun emekliliğini durdurmayı başarmış olmalarıydı. Bütün bunlara rağmen Lucrecia'nın yüzünde en küçük bir zayıflık belirtisi görmemişti. Tam tersine, o sırtlanların şantajlarına boyun eğmemesi, dostu ve patronu Ismael'in yasal haklarını koruması için kendisini sürekli destekliyordu.

Lucrecia onun aklından geçenleri okur gibi, "Beni rahatsız eden tek şey, Ismael'in bize hiç telefon etmemesi," dedi. "Senin de dikkatini çekmedi mi bu? Başımızın ne kadar ağrıdığından haberi olmuş mudur? Narciso'nun başına gelenleri biliyor mudur?"

"Her şeyi biliyor," dedi Rigoberto. "Arnillas onunla sürekli haberleşiyormuş. Söylediğine göre her gün birkaç kez telefonla konuşuyorlarmış. Olup biten her şeyi anlatıyormuş ona."

Ismael Carrera'nın avukatı Claudio Arnillas, Rigoberto ile eski patronu arasında haberciydi. Ismael'le Armida'nın Avrupa'da gezilerine devam ettiklerini, yakında döneceklerini söylüyordu. Ismael Carrera'nın oğullarının bu evliliği iptal ettirmek ve mahkeme kararıyla sigorta şirketini ele geçirmek için gösterdikleri bütün çabaların, uyguladıkları bütün stratejilerin boşuna olduğunu, kopardıkları bunca gürültüye rağmen hiçbir şey elde edemeyeceklerini garanti ediyordu. Ismael'in çıkıp gelmesi, gerekli sağlık kontrollerinden ve psikolojik testlerden geçmesi, bütün bu davaların düşmesi için yeterli olacaktı.

"Peki, o zaman neden hemen gelip yapmıyor bunu, Senyor Arnillas?" diye sormuştu Rigoberto. "Bu skandal Ismael için bizden daha zor olmalı."

Arnillas başparmaklarını pantolonunun canlı renklerle bezenmiş askılarına geçirip kurnaz bir yüz ifadesi takınarak, "Neden biliyor musunuz," diye açıklamıştı.

"Çünkü ikizlerin ellerinde bulunan tüm parayı son kuruşuna kadar, sağa sola rüşvet dağıtmaya çalışarak bu iş için harcayıp bitirmelerini, hatta şuradan buradan borç almalarını bekliyor. Büyük olasılıkla böyle olacak; beş parasız, dımdızlak kalacaklar ortada. Senyor Carrera tüm detaylarına kadar bunu planlamış. Anlıyor musunuz?"

Don Rigoberto, Ismael Carrera'nın oğullarının büyük bir hırsla babalarının ölmesini beklediklerini öğrendiği günden beri onlara ne kadar büyük bir öfke duyduğunun farkındaydı elbette. Ama onun, oğullarından böylesine korkunç bir intikam almayı düşünecek kadar nefret ettiğini kestirememişti. Acaba günün birinde Fonchito da kendisinin ölmesini isteyecek duruma gelir miydi? Sahiden, çocuk neredeydi acaba?

"Arkadaşı Pezzuolo'yla birlikte çıktılar, sanırım sinemaya gittiler," dedi Lucrecia. "Son günlerde daha iyi göründüğünün farkında mısın? Sanki Edilberto Torres'i unutmuş gibi."

Evet, Fonchito o gizemli adamı görmeyeli bir haftadan fazla olmuştu. En azından öyle söylüyordu. Şimdiye kadar Don Rigoberto oğlunun yalanını yakalamadığına göre doğru olmalıydı.

Donya Lucrecia birden hüzünlenip içini çekerek, "Bütün bu olanlar planladığımız geziyi yapmamıza engel oluyor," dedi. "İspanya, İtalya, Fransa. Yazık oldu, Rigoberto. Buraları görebilmeyi hayal ediyordum. Neden biliyor musun? Senin yüzünden! Oraları o kadar ayrıntılı, o kadar güzel anlattın ki bana... Müzeler, konserler, tiyatrolar, restoranlar... Ne yapalım, sabretmek zorundayız."

Rigoberto karısının saçlarından öperek, "Vazgeçmedik hayatım, sadece biraz erteledik," diye teselli etti onu. "Artık ilkbaharda gidemeyiz, sonbaharda gideriz. Avrupa'da sonbahar da çok hoş bir mevsimdir. Ağaçların yaprakları sarıdan kırmızıya dönerken, yerleri halı gibi kap-

larken görülmeye değer manzaralar oluşur. Konserler ve operalar için de yılın en güzel zamanıdır."

"Ekime kadar sırtlanların sorunu çözülecek mi sence?"

"Yeterince paraları yok. Ellerindeki birkaç kuruşu da babalarını bunak ilan ettirip evliliğini bozmak için harcıyorlar. Bunu başaramayacaklar ve tam anlamıyla batacaklar. Biliyor musun, Ismael'in bunları yapabilecek biri olduğunu sanmazdım hiç. Önce Armida'yla evlendi, sonra da Miki ile Escobita'dan öcünü kimsenin hayal edemeyeceği bir şekilde almayı planladı. İnsanların içyüzünü anlamak hiç de kolay değilmiş gerçekten."

Uzun süre oturup konuştular. Bu arada ortalık kararmaya, şehrin ışıkları yanmaya başladı. Denizi seyretmeyi bıraktılar. Gökyüzü ve gece ateşböceklerine benzeyen ışıklarla dolmaya başlamıştı. Lucrecia, Rigoberto'ya Fonchito'nun yazmış olduğu bir kompozisyonu okuduğunu anlattı. Çok etkilenmişti, aklından çıkmıyordu.

"Kendisi mi gösterdi sana, yoksa masasını mı karıştırdın?" diye sordu Rigoberto.

"Masanın üzerinde, açıkta duruyordu. Ben de merak ettim, okudum."

Rigoberto ona kızar gibi, "Onun haberi ve izni olmadan okumakla iyi etmemişsin," dedi.

Kadın kocasının söylediklerine hiç aldırış etmiyormuş gibi, "Çok ilgimi çekti, beni düşündürdü," diye devam etti. "Özgürlük ve kötülük üzerine yazılmış, yarı felsefi yarı dinî bir kompozisyondu."

"Kompozisyon sende mi?" dedi Rigoberto merakla. "Ben de bir göz atmak isterdim."

"Senin için bir kopyasını çıkardım, masanın üzerine bıraktım, bay meraklı," dedi Lucrecia.

Don Rigoberto kitaplarının, müzik albümlerinin ve resimlerinin arasına gömülüp Fonchito'nun kompozisyo-

nunu okumaya koyuldu. Başlığı "Özgürlük ve Kötülük" idi ve çok kısa bir kompozisyondu: Tanrı insanı yaratırken, diğer canlılar gibi doğumundan ölümüne kadar her şeyiyle planlanmış bir robot olmasını istememiş, yapacağı şeylere kendisinin karar verebilmesi yeteneğiyle donatmıştı. Özgürlük bu şekilde doğmuştu. Ama Tanrı'nın kendisine verdiği bu yetenek sonucunda insan, Tanrı'nın yapılmasını istemediği kötü şeyleri yapmayı, hatta kendisi yeni kötülükler yaratmayı seçebilecekti. Bu da şeytanın varlığının temel nedeniydi. Böylece kötülük, özgürlüğün çocuğuydu ve insan tarafından yaratılmıştı. Bu, özgürlüğün kendisinin kötü olduğu anlamına gelmezdi. Tam tersine, büyük bilimsel ve teknik buluşlar, toplumsal gelişmeler, köleliğin ve sömürgeciliğin ortadan kalkması, insan hakları ve daha pek çok şey özgürlük sayesinde gerçekleşmişti. Ama özgürlük sayesinde gerçekleşen bu gelişim, zulmü ve hiç bitmeyen korkunç acıları da kendi gölgesi gibi beraberinde getirmişti.

Don Rigoberto bunları okuyunca endişelendi. Bütün bu fikirlerin Edilberto Torres'in görünmesiyle ve ağlamasıyla bir şekilde ilgisi olduğunu düşündü. Yoksa bu denemeyi Peder O'Donovan'la görüşmeleri sonucunda mı kaleme almıştı? Oğlu yeniden Pepín'i görmeye gitmiş olabilir miydi? Tam o anda Justiniana heyecanla çalışma odasının kapısında göründü: "Taze damat"ın telefonda olduğunu söylemek için gelmişti.

"Böyle söylememi kendisi istedi Don Rigoberto. 'Justiniana, ona taze damat seni arıyor de,' dedi."

Don Rigoberto oturduğu yerde sıçradı. "Ismael! Alo? Alo? Sen misin? Lima'da mısın? Ne zaman döndün?"

Oyunbaz bir ses, "Henüz dönmedim, Rigoberto," diye cevap verdi. Rigoberto patronunun sesini tanıdı. "Nereden aradığımı sana söylemeyeceğim elbette. Çünkü bir kuş bana senin telefonlarının dinlenebileceğini söyledi.

Ne kadar güzel bir yerde olduğumu bilsen kıskançlıktan çatlardın."

Ismael mutluluktan bir kahkaha attı. O anda Rigoberto, eski patronu Ismael'in gerçekten aklını kaçırmış olabileceğini düşündü. O sırtlanlar gerçekten gizli ajanlara telefonunu dinletiyor olabilirler miydi? Yok artık, bu mümkün değildi. Ama kim bilir, belki de yapmışlardı.

"Çok güzel, daha ne istiyorsun?" diye cevap verdi Rigoberto. "Senin adına sevindim, Ismael. Anlaşılan, balayı pupa yelken devam ediyor. En azından yaşıyorsun, buna çok memnun oldum, ihtiyar."

"Son derece formdayım Rigoberto. Sana bir şey söyleyeceğim: Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım. Sesimden bellidir zaten."

"Harika," diye cevap verdi Rigoberto. "Sana kötü haberler vermem istemem o zaman. Ama sanırım burada nelere yol açtığından haberin olmuştur. Üzerimize şimşekler yağıyor."

"Claudio Arnillas olup bitenleri tüm ayrıntılarıyla bana anlatıyor. Gazetelerden kestiği kupürleri gönderiyor. Aklımın başımda olmadığını, kaçırılmış olduğumu okurken çok eğleniyorum. Anlaşılan Narciso ile sen de beni kaçırma olayına karışmışsınız, öyle mi?"

Hemen arkasından alaycı kahkahası telefonda uzun uzun yankılandı.

Rigoberto, "Olup bitenlere bu kadar gülebilmen çok güzel," dedi. "Ama tahmin edeceğin gibi Narciso da ben de o kadar eğlenemiyoruz. İkizler yaptıkları şantajlarla, tehditlerle şoförünü deliye çevirdiler. Tabii bizi de..."

Ismael ciddileşerek toparlamaya çalıştı: "Başınıza bunların gelmesine yol açtığım için çok üzgünüm. Yapmayı hayal ettiğin Avrupa gezisini iptal etmene, emekliliğinin tehlikeye girmesine gerçekten çok üzüldüm. Bütün bunlardan haberim var Rigoberto. Senden ve Luc-

recia'dan binlerce kez özür dilerim. Ama uzun sürmeyecek, yemin ederim."

Rigoberto alaycı bir tavırla, "Senin dostluğunun yanında Avrupa gezisinin, benim emekliliğimin lafı bile olmaz," dedi. "En iyisi gelen mahkeme çağrılarının ayrıntılarından falan söz edip de balayının tadını kaçırmayayım. Umarım yakın zamanda bunlar geride kalır da olanları hep birlikte anlatıp gülebiliriz."

Ismael sanki olup bitenlerle kendisinin hiç ilgisi yokmuş gibi bir kahkaha daha attı.

"Senin gibi dost dünyada bulunmaz, Rigoberto," dedi. "Bunu biliyordum."

"Arnillas anlatmıştır sana. Şoförün saklanmak zorunda kalıyor. İkizler polis gönderip onu tutuklatmaya kalkıştı. Bir de kiralık katil tutup onu öldürtmeye kalkarlarsa hiç şaşmam."

"Onlardan her şey beklenir," dedi Ismael. "Narciso ağırlığınca altın eder. Söyle ona, hiç dert etmesin. Sadakatinin karşılığını fazlasıyla alacak."

"Yakında dönecek misin, yoksa kalbini çatlatıncaya kadar balayı yapmaya devam mı edeceksin?"

"Seni çok şaşırtacak bir iş üzerinde çalışıyorum. Az kaldı. Biter bitmez Lima'ya döneceğim ve her şeyi yoluna koyacağım. Göreceksin, bu sorun tamamen ortadan kalkacak. Başınızı ağrıttığım için çok üzgünüm. Sana bunları söylemek için aradım. Yakında görüşmek üzere. Lucrecia'yı da öp benim için. Sana da kucak dolusu sevgiler."

"Bizden de sana ve Armida'ya," dedi Rigoberto.

Telefonu kapattıktan sonra uzun süre ahizeye bakarak düşündü. Muhabbetkuşları neredeydiler acaba? Venedik'te mi, Fransız Rivierası'nda mı, Capri'de mi? Yoksa Endonezya ya da Tayland gibi egzotik bir yerde mi? Ismael dediği kadar mutlu muydu gerçekten? Gençleşmiş kahkahalarına bakılırsa öyle olmalıydı. Seksen yaşın-

da, delicesine çalışmadan da, delilikler yaparak da yaşamanın mümkün olduğunu keşfetmişti. Seksin tadına varmak ve intikam duygusu onu dinçleştirmişti. Ismael adına iyi şeylerdi bunlar. Tam o anda Lucrecia çalışma odasına girdi.

"Ne oldu? Ismael ne dedi? Anlat, anlat!" dedi sabırsızca.

Rigoberto, "Çok memnun görünüyor. Olup bitenlere gülüyor," diye özetledi. Birden kuşkulanmış gibi, "Lucrecia, peki ya, gerçekten aklı başında değilse? Ne büyük delilikler yaptığının farkında değilse ya?" dedi.

"Rigoberto, ciddi misin, şaka mı yapıyorsun?"

Rigoberto kuşkuyla, "Şimdiye kadar bana aklı başında, ne istediğini biliyor gibi görünüyordu," dedi. "Ama telefonda o kahkahalarını duyunca düşünmeye başladım. Burada olup bitenlerle öylesine eğleniyor ki...Yol açtığı skandal da, bizim başımıza açtığı dertler de zerre kadar ilgilendirmiyor onu. Yani, bilemiyorum, biraz kuşkuluyum sonuçta. Ismael yaşlılıktan dolayı birdenbire bunarsa ne durumda kalacağımızın farkında mısın?"

"Bu saatte böyle fikirleri sokma kafama, Rigoberto. Bütün gece uyuyamam sonra. Bu senin için de kötü olur, bak uyarıyorum seni."

"Boş ver, aptalca bir şey söylediğim. İnşallah böyle bir şey olmaz anlamında söyledim," diye onu sakinleştirdi Rigoberto. "Ama doğrusu onun olup bitenlere bu kadar ilgisiz kalmasını da beklemiyordum. Sanki bütün bunlara kendisi yol açmamış gibi. Biliyorum, çok mutlu. Onun için böyle davranıyor. Her şeyin anahtarı bu sözcük işte: Mutluluk. Ismael gerçek bir sevişmenin nasıl olduğunu hayatında ilk kez tadıyor, Lucrecia. Clotilde'yle yaşadıkları bunun yanında evlilik oyunu gibi kalır. Armida'yla günahların en güzelini işliyor olmalı. Aleti de iyi çalışıyor anlaşılan."

"Yine domuzluğun tuttu," diye karşı çıktı karısı. "Ayrıca evlilik oyunlarına karşı çıkmaman gerekir. Bizim evlilik oyunlarımız çok iyi gidiyor bence."

Rigoberto karısının kulaklarını ve ellerini öperek, "Elbette hayatım, harika gidiyor," diye cevap verdi. "En iyisi biz de onun gibi yapalım, olup bitenlere aldırış etmeyelim. Sabırla fırtınanın geçmesini bekleyelim."

"İstersen dışarı çıkalım Rigoberto. Bir yerde yemek yer, sonra sinemaya gideriz."

"Burada oturup bir film seyretmek daha iyi," dedi Rigoberto. "Gazetecilerin ellerinde kameralarla karşımıza çıkıp fotoğraflarımızı çekmelerini, Ismael hakkında sorular sormalarını düşünmek bile mideme kramplar girmesine yetiyor."

Ismael'in Armida'yla evlendiği haberi basına yansıdığı günden beri, gazetelerde, televizyonlarda, radyolarda sürekli olarak Ismael'in oğullarının polise ve adliyeye yansıttığı şeyler, evliliğin iptal ettirilmesi, şirketin mahkeme kararıyla oğullarına verilmesi üzerine yazılıyor, konuşuluyordu. İnsanların öfkeleri, kompleksleri ve cahillikleri bütün kötü niyetleri su yüzüne çıkarıyor, abartılı bir dedikodu ve iftira sağanağı altında ele alınan konuları, olayları anlamak mümkün olmuyordu. Eğer kendisi de yazılı ve görsel basının pek sevdiği bu olayın bir tarafı olarak gösterilmiş olmasaydı, Don Rigoberto da, Ismael ile Armida'nın başrollerini oynadıkları ve Miki ile Escobita'nın yaptıkları basın toplantılarıyla, açıklamalarla, çılgınlıklarla süsledikleri, son zamanlarda şehrin en büyük eğlencesi olan bu gösteriyle eğlenebilirdi. Hatta bu gösteriden yapıcı ve öğretici dersler çıkarabilir, ülkeyle ve insanlıkla ilgili genellemelere varabilirdi. Üstelik bir de Fonchito'nun yazmış olduğu kompozisyonu düşünmek zorundaydı. "Yapıcı ve öğretici dersler," diye düşündü yeniden. Pek çok şey hakkında söylenebilirdi bu. Günümüzde ya da en

azından içinde bulunduğumuz toplumda basın haber verici olma işlevini yitirmiş, tam tersine yalanlar arasında gerçeği kaybetme işlevi görmeye başlamıştı. Gerçek orada; nefretler, öfkeler, kıskançlıklar ve kompleksler denizinin ortasında, olduğu gibi duruyordu. Barbarlığın saldırıları karşısında küçük uygarlık alanlarının ne kadar savunmasız olduğunun kanıtı da bu olaydı.

Dostu ve eski patronu olan Ismael'le yaptığı telefon konuşması Rigoberto'yu hayal kırıklığına uğratmıştı. Ona nikâh şahitliği yaptığına pişman değildi ama attığı imzanın yarattığı sonuç içini bulandırmaya başlamıştı. Şikâyeti, polis ve adliyeyle uğraşmak zorunda olmasından, emekliliğinin ertelenmesinden ya da Avrupa gezisine gidememiş olmaktan kaynaklanmıyordu. Bütün bunlar bir şekilde halledilir, Lucrecia ile kendisi Avrupa gezisine çıkabilirlerdi. Bu skandalın en kötü yanı, basının kendisinden bin bir iftirayla söz ederek çamur atması sonucu içine sürüklendiği durumdu. İçi acıyarak kendi kendine sordu: "Beni insanların kabalığından, cahilliğinden, saldırganlığından koruyacağını umarak yıllarca insana zevk verecek yararlı, seçkin, güzel şeylerle, kitaplarla, müzik albümleriyle, resimlerle, gravürlerle doldurmak için uğraştığım bu küçük uygarlık alanım ne işime yaradı?" Yıllarca düşünü kurarak inşa etmeye çalıştığı kültür kaleleri, kültür adaları, çevresinde esen fırtınalar yüzünden hiçbir işe yaramıyordu. Dostu Ismael'in ve sırtlanların başlattıkları skandal bu minik odaya kadar sızıyor, irinini, zehrini buraya, yıllarca –yirmi ya da yirmi beş yıldan beri– gerçek hayatı yaşamak için kapandığı bu odaya akıtıyordu. Gün boyu şirketin sözleşmeleriyle, poliçelerle, yerel politikacıların yersiz talepleriyle, insanların yalanlarıyla ve ikiyüzlülükleriyle uğraştıktan sonra bu odaya kapanmak ona iyi gelirdi. Şimdiyse kopan skandal yüzünden buraya kapanmak da bir işe yaramıyordu. Da-

ha dün bunu yapmayı denemişti: Arthur Honegger'in güzel bir albümünü, Paris'teki Notre Dame Katedrali'nde kaydedilmiş olan *Kral Davud* oratoryosunu müzik çalara koymuş, dinlemeye çalışmıştı. Ama her zamankinin aksine bu kez kendini bir dakika bile müziğe verememişti. Zihni sürekli olarak son günlerde adının karıştığı olayların görüntülerine ve yarattığı endişelere kayıyordu. Kendisi gazete almıyor olsa da dostları bir şekilde bu haberlerin kendilerine ulaşmasına aracılık ediyorlar, böylece onun da, Lucrecia'nın da o gününü zehir etmeyi başarıyorlardı.

Telefonu kapattıktan sonra gözlerini sımsıkı yumdu. Uzun bir süre, ağzında tuhaf bir tatla, sadece kalbinin atışlarını dinleyerek oturdu. "Bu ülkede küçük de olsa bir uygarlık alanı yaratmak olanaksız," diye geçirdi aklından. "Barbarlık her şeyi önüne katıp sürüklüyor." Karamsarlığa kapıldığı zamanlarda yaptığı gibi yine, gençliğinde gidip başka ülkelerde kendine bir yaşam kurmak yerine, burada, Lima denen bu korkunç şehirde kalmaya karar vermekle ne kadar yanlış bir şey yapmış olduğunu düşündü. O zamanlar yaşamını sürdürebilmesi için gerekli parayı kazanmak amacıyla günün büyük bir kısmını yüksek sınıftan Perululların dünyasında gürültü patırtı içinde geçirmek zorunda kalsa da, günlük yaşamın getireceği sıkıntılardan uzaklaşabilmek için saf güzelliklerle ve yüce şeylerle dolu, kendisine ait, seçkin bir dünya yaratabileceğini düşünmüştü. Kurtarıcı bir uygarlık alanı yaratmak fikri işte böyle doğmuştu. O zamandan beri de, ufak tefek şeylerin dışında, toplumla karşı karşıya gelmesini gerektirecek önemli bir olay olmamıştı. Aksi takdirde uzun yıllar boyunca kurduğu minik kaleler ve uygarlık alanı, şimdiki gibi evinin içine kadar sızan böylesine çirkin, hayvani ve yıkıcı saldırılara karşı direnemezdi.

Akşam yemeğinden sonra Rigoberto oğluna, yorgun olup olmadığını sordu.

"Hayır baba," diye cevap verdi Fonchito. "Neden sordun ki?"

"Seninle biraz sohbet etmek istemiştim; sen de istersen tabii."

Fonchito iğneleyici bir tavırla, "Yine Edilberto Torres hakkında olmayacaksa, seve seve," dedi. "İçin rahat olsun, karşıma çıkmadı."

"Söz veriyorum, ondan konuşmayacağız," diye cevap verdi Rigoberto. Çocukken yaptığı gibi iki parmağını haç şeklinde çaprazlayıp öperek yemin etti: "Tanrı adına söz veriyorum."

Donya Lucrecia rahatsız olmuş bir sesle, "Tanrı'nın adını boş yere ağzına alma; ben inançlı biriyim," dedi. "Gidin, çalışma odasında konuşun. Justiniana'ya söylerim, dondurmalarınızı oraya getirir."

Rigoberto çalışma odasında bir yandan dondurmasını yerken bir yandan gözucuyla oğlunu süzüyordu. Fonchito karşısında bacak bacak üstüne atarak oturmuş, yavaş yavaş dondurmasını yiyordu. Kendini derin bir düşünceye kaptırmış gibi görünüyordu. Artık çocuk değildi. Yüzünü traş etmiş olduğu belliydi. Ne zamandan beri traş oluyordu? Saçlarını da geriye doğru yatırarak tarıyordu. Pek spor yapmasa da zayıf ve sportmen bir vücudu vardı. Yakışıklı bir gençti; kızlar ona bayılıyor olmalıydı. Herkes öyle söylüyordu. Ancak oğlu böyle şeylerle ilgilenmek yerine kendini hayaletlere, dinî fikirlere kaptırmış görünüyordu. Bu iyi miydi kötü müydü? Fonchito'nun normal bir çocuk olmasını gerçekten arzu ediyor muydu? "Normal," diye düşündü. Oğlunun yaşıtları gibi sözcükleri yuvarlayarak ve ağzını yüzünü buruşturarak konuştuğunu, hafta sonlarını sarhoş geçirdiğini, başka iyi aile çocuklarının yaptıkları gibi Panamericana'nın yüzün-

cü kilometresinde bulunan Asia tatil bölgesindeki diskoteklerde kokain çektiğini ya da marihuana içtiğini hayal etti. Vücudu tepeden tırnağa ürperdi. Öyle olmaktansa hayalet görmesini, şeytanla konuşmasını ya da kötülük üzerine denemeler yazmasını binlerce kez tercih ederdi.

"Özgürlük ve kötülük üzerine yazmış olduğun yazıyı okudum," dedi. "Masanın üzerinde, açıkta duruyordu. İlgimi çekti. Gerçekten çok etkilendim. Çok güzel yazılmış, çok da özgün fikirler var. Hangi ders için yazdın bunu?"

Fonchito önemsiz bir şeyden söz eder gibi, "Dil dersi için," diye cevap verdi. "Öğretmenimiz Profesör Iturriaga istediğimiz konuda bir kompozisyon yazmamızı istemişti. Benim de aklıma bu konu geldi. Ama görmüş olduğun yazı sadece bir müsvedde, düzeltmesini yapmadım henüz."

"Çok şaşırdım. Dinle ilgilendiğini bilmiyordum."

Fonchito şaşkınlıkla, "Sana dinî bir yazı gibi mi geldi?" dedi. "Ben daha çok felsefi olduğunu sanıyordum. Daha doğrusu, yarı dinî yarı felsefi... Din seni pek ilgilendirmiyor, değil mi baba?"

Rigoberto, "Ben La Recoleta Koleji'nde okudum," dedi. "Bir Katolik okuluydu orası. Sonra da Katolik Üniversitesi'ne gittim. Hatta bir zamanlar Pepín'le birlikte Katolik Harekât'a katıldım, yönetici bile oldum. Gençken din çok ilgimi çekiyordu elbette. Ama günün birinde inancımı yitirdim, bir daha da inanamadım. İnancımı kaybetmem sanırım düşünmeye başlamamla ilgili. Çok düşünmek inanmaya engel oluyor."

"Yani ateistsin. Hayattan önce de, sonra da bir şey olmadığına inanıyorsun. Ateist olmak bu, değil mi?"

Rigoberto içini çekerek cevap verdi: "Derin konulara giriyoruz. Ateist değilim. Ateist de inançlı biridir: Tanrı'nın var olmadığına inanır. Ben agnostiğim. Tanrı'nın var olduğuna da, olmadığına da inanamayan, kuşkucu biriyim."

Fonchito gülerek, "Oh, ne âlâ!" dedi. "Sorundan kurtulmanın en kolay yolunu bulmuşsun, baba."

Fonchito'nun gülüşü hayat dolu ve sağlıklıydı. Don Rigoberto oğlunun iyi bir delikanlı olduğunu düşündü. Yaşadıkları bir ergenlik krizi olmalıydı. Bu dünya ve öbür dünyayla ilgili konuları düşünmek ona acı veriyordu anlaşılan. Oğluna yardım edebilmeyi ne kadar çok isterdi. Ama nasıl başarabilirdi bunu?

"Öyle sayılır," diye oğlunu onayladı Rigoberto. "Sana bir şey söyleyeyim mi, Fonchito? İnançlı insanları kıskanıyorum. Fanatikleri kastetmiyorum elbette, onlar korkunçtur. Gerçek inananlardan söz ediyorum. İçlerinde inanç olan ve yaşamlarına bu doğrultuda yön veren insanlardan... Ağırbaşlı, ölçülü, ılımlı kişilerden... Çok değil ama böyle birkaç kişi tanıyorum. Huzur dolu yaşamları kıskandırıyor beni. Peki ya sen? İnançlı mısın?"

Fonchito ciddileşti, cevap vermeden önce bir süre düşündü.

"Buna cevap verebilmek için önce dinin ne olduğunu bilmem gerekir. Bana bu konuda hiçbir şey öğretilmedi," diye kaçamak bir cevap verdi. "Ama Chato Pezzuolo ile ben İncil'i öğrenmek için bir gruba katıldık. Cuma günleri okuldan sonra toplanıyoruz."

"Harika bir şey bu!" diye memnuniyetini belirtti Rigoberto. "İncil harika bir kitaptır. İnanan ya da inanmayan herkesin mutlaka okuması gerekir. Her şeyden önce genel kültür olarak... Yaşadığımız dünyayı daha iyi anlamamızı sağlar. Çevremizde olup biten pek çok şeyin, dolaylı ya da dolaysız, Kutsal Kitap'la bir bağlantısı vardır."

"Bu konuda mı konuşmak istemiştin benimle, baba?"

"Aslında bu konu değildi seninle konuşmak istediğim," dedi Don Rigoberto. "Seninle Ismael ve içine düştüğümüz skandal hakkında konuşmak istemiştim. Senin okulunda da bu konudan söz ediliyordur mutlaka."

Fonchito gülmeye başladı.

"Aşçısıyla evlenmesi için senin ona yardım etmenle ilgili gazetelerde çıkan haberlerin doğru olup olmadığını en az bin kez sordular bana. Bloglarda sürekli olarak bu konuyla ilgili dedikodular çıkıyor."

"Armida Ismael'in aşçısı değildi," diye açıkladı Rigoberto. "Evinin kâhyasıydı. Ismael'in karısı öldüğünden beri evin yönetimiyle ve temizlik işleriyle ilgileniyordu."

"O eve birkaç kez gitmiştim ama Armida'yı hiç hatırlamıyorum," dedi Fonchito. "Güzel mi bari?"

Rigoberto tarafsız davranmaya çalışarak, "Eli yüzü düzgün diyelim," dedi. "Ismael'den çok genç elbette. Basında çıkan saçmalıklara inanma. Yok, Ismael'in aklı başında değilmiş de, bunamış da, yok kaçırılmış da... Ismael'in aklı tamamen başında. Ben de şahidi olmayı bu yüzden kabul ettim. Ama olayın bu boyutlara varacağını düşünmemiştim. Neyse, eninde sonunda geçecek elbette. Aslında sana emeklilik işlemlerimi geciktirmeyi başardıklarını söylemek istiyordum. İkizler beni düzmece bir kaçırma işine karışmakla suçluyorlar. Bu yüzden burada elim kolum bağlı oturuyorum. Lima'dan ayrılamıyorum. Hemen her gün avukatlarla, karakolla, savcılıkla görüşmeler yapmam gerekiyor. Zor bir dönem geçiriyoruz; bu sorun çözülene kadar biraz kemerleri sıkmamız gerekecek. Üçümüzün de geleceğini ilgilendiren birikimleri korumak zorundayız. Özellikle de senin geleceğini tabii... Bu konuda konuşmak istemiştim seninle."

Fonchito canlanarak, "Elbette, baba," diye cevap verdi. "Hiç merak etme sen. İstersen bu olayı atlatana kadar harçlık verme bana."

Don Rigoberto gülümseyerek, "O kadar da değil," dedi. "Elimizdeki para senin harçlığına yeter de artar. Peki okuldaki arkadaşların, öğretmenlerin bu konuyla ilgili neler söylüyorlar?"

"Çoğu ikizlerden yana elbette."

"O sırtlanlardan mı yanalar? Belli ki tanımıyorlar onları."

"Bunu söyleyenler ırkçılar," diye açıkladı Fonchito. "Senyor Ismael'in bir melezle evlenmiş olmasını affedemiyorlar. Aklı başında birinin böyle davranmayacağına, Armida'nın onunla mirasına konmak için evlendiğine inanıyorlar. Senin arkadaşının evliliğini savunmak için onlarla nasıl tartışmak zorunda kaldığımı tahmin edemezsin, baba. Beni sadece Pezzuolo destekliyor. Ama sanırım o da buna inandığı için değil, arkadaşım olduğu için yapıyor."

Don Rigoberto oğlunun dizlerine dostça vurarak, "Haklı bir şeyi savunuyorsun, oğlum," dedi. "Kimse inanmasa da Ismael'in evliliği gerçek bir aşk evliliği."

Fonchito tam odadan çıkmaya hazırlanır gibi görünürken, birden, "Sana bir şey sorabilir miyim, baba," dedi.

"Elbette oğlum. Ne istersen sor."

Fonchito rahatsız bir ifadeyle, "Anlamadığım bir şey var," dedi. "Seninle ilgili... Sen, resimden, müzikten, kitaplardan büyük bir zevk alıyorsun. Tutkuyla konuştuğun tek konu bunlar. Peki öyleyse, neden avukat oldun? Neden bütün hayatını bir sigorta şirketinde çalışarak harcadın? Ressam ya da müzisyen olabilirdin. Ya da ne bileyim, hoşuna giden bir iş yapabilirdin. Neden bu yeteneklerini ve isteklerini görmezden geldin?"

Don Rigoberto başını sallayarak oğlunu dinledi. Cevap vermeden önce bir an düşündü.

"Korkaklıktan, oğlum," diye mırıldandı. "Kendime yeterince güvenmediğimden... Gerçek bir sanatçı olacak yeteneğim olduğuna asla inanmadım. Belki de bu bir bahaneydi. Sanat konusunda üretici değil, iyi bir tüketici, kültürlü bir amatör olmaya karar verdim. Acı gerçek bu işte: Korkaklık ettim. Biliyorsun artık. Sen sakın benim

gibi davranma. Gönlünden geçen iş her ne ise ona ihanet etme."

"Çoktan beri bunu sana sormak istiyordum. Umarım seni rahatsız etmemişimdir, baba."

"Ben de yıllar boyu aynı soruyu kendime sorup durdum, Fonchito. Ama cevabını vermekten hep kaçtım. Beni cevap vermek zorunda bıraktığın için sana teşekkür ederim. Haydi, git artık. İyi geceler."

Fonchito'yla konuştuktan sonra rahatlamış bir halde yatmaya gitti. Donya Lucrecia'ya, bütün günü kötü bir ruh haliyle, karabasanlarla geçirdikten sonra oğlunu dinlemekle çok yerinde bir şey yaptığını anlattı.

"Onu bu kadar olgun, bu kadar huzurlu görmek çok hoşuma gitti, Lucrecia. İncil okumak üzere bir gruba katılmış. Onun yaşında kaç genç yapar bunu? Pek az. Sen İncil'i okudun mu peki? İtiraf edeyim, ben de bölük pörçük okudum. O da yıllar önce. Ne dersin, zevk için biz de okumaya başlasak mı? Üzerinde tartışır, yorumlar yapardık. Çok güzel bir kitaptır."

"Ben memnuniyetle katılırım," dedi. "Böylece belki de tekrar inanmaya ve kiliseye gitmeye başlarsın." Sonra sanki bir şeye tepki gösterir gibi ekledi: "Umarım İncil okumak sevişmeye rakip olmaz, Kocakulak!"

Kocasının başka niyetle kıs kıs güldüğünü fark etti. Aynı anda ellerinin kendi bedeninde dolaşmaya başladığını hissetti.

Rigoberto karısının kulağına fısıldayarak, "İncil dünyanın en erotik kitabıdır," dedi. "'Şarkıların Şarkısı' bölümünü okurken göreceksin. Samson'un Dalila'ya, Dalila'nın Samson'a neler yaptığını okuyunca aklın uçacak."

XIII

"Gerçi üniformalarımızla geldik ama bu resmî bir görüşme değil," dedi Yüzbaşı Silva, karnını şişiren ve haki renk gömleğini buruşturan nazik bir hareketle eğilirken. "Sadece dostça bir ziyaret, senyora."

Mabel kapıyı açarken, "Elbette, anlıyorum," diye cevap verdi. Polislere şaşırmış ve korkmuş bir yüzle, gözlerini kırpıştırarak bakıyordu. "Buyurun, buyurun, içeri geçin."

Yüzbaşı ile çavuş hiç haber vermeden çıkıp geldiklerinde, Mabel tam da ihtiyarın sevgi gösterilerinden onun ne kadar sarsıldığının belli olduğunu düşünüyordu. Sekiz yıldır sevgilisi olduğu Felícito Yanaqué'ye karşı kendi hissettikleri de bir tür sevgi olmalıydı. En azından ondan korkmamış, fiziksel ya da ruhsal bir iticilik hissetmemişti. Geçmişte eski sevgililerinin kendisine verdiği zihinsel ve fiziksel zararları, geçici ilişkilerdeki baş ağrılarını, aşağılanmaları, kıskançlıkları hatırladı. Bazı ilişkileri de ekonomik zorluklar yüzünden bozulmuştu. Mabel için duyguları hep daha önemli olmuştu. Bir erkekten bıktığı zaman onunla yatmaya devam edemiyordu. Sevmediği bir erkek için soyunup da yatağa gireceği zaman alerjisi tutuyor, başı ağrıyor, ürperiyor, üvey babasını hatırlamaya başlıyor ve kusma isteğini güçlükle bastırıyordu. Pek

çok erkek tanımış olmasına, çocuk denecek yaştan beri pek çok erkekle yatmış olmasına rağmen –on üç yaşındayken üvey babasıyla arasında geçen olaydan sonra evden kaçmıştı– asla kendisine fahişe denemeyeceğini düşünüyordu. Çünkü fahişeler müşterileri için soyunup yatağa girdiklerinde rol yapmayı becerirlerdi, o ise beceremezdi. Mabel'in bir erkekle yatabilmesi için ona karşı en azından bir sempati hissetmesi gerekiyordu. Ayrıca erkeklerin kendisini gezmeye götürmek, yemeğe çıkarmak, hediyeler almak, kendisinden hoşlandığını belli edecek davranışlar sergileyerek ilişkiye duygusal bir hava katmak gibi kimi şeyleri yerine getirmelerini de beklerdi.

Yüzbaşı Silva elini kasketinin kenarına götürüp bir asker selamı çakarken, "Teşekkürler, senyora," dedi. "Fazla zamanınızı almamaya çalışacağız."

Çavuş Lituma da yankısı gibi tekrarladı: "Teşekkürler, senyora."

Mabel onları salona oturttu; gitti, iki şişe soğuk Inca Kola getirdi. Sinirlerinin gergin olduğunu gizlemek için konuşmamayı, sadece gülümseyerek beklemeyi tercih etti. Polisler şapkalarını çıkarıp koltuklara yerleştiler. Mabel adamların saçlarından alınlarına doğru terler süzüldüğünü fark etti. Vantilatörü çalıştırması gerektiğini düşündü ama yapmadı. Oturduğu koltuktan kalkacak olursa, bacaklarında ve ellerinde oluşmaya başlayan titremeyi polislerin fark edeceğinden korkuyordu. "Dişlerim de birbirine çarpmaya başlarsa bunu nasıl açıklarım onlara?" diye düşünüyordu. "Biraz rahatsızım. Hafif ateşim var. Üstelik kadınların özel günleri... Bilirsiniz işte," dese, inanırlar mıydı kendisine?

Yüzbaşı Silva sesini tatlılaştırarak, "Sizi sorguya çekmek için gelmedik, senyora," dedi. "Sadece dostça sohbet etmek istiyoruz. İkisi birbirinden farklı şeylerdir; anlıyorsunuz değil mi? Tekrar ediyorum. Dostça."

Birlikte oldukları sekiz yıl boyunca Mabel, Felícito'ya karşı alerji duyma noktasına gelmemişti hiç. Kuşkusuz, ihtiyarın çok iyi bir insan olmasının da etkisi vardı bunda. Kendisini ziyarete geldiği gün Mabel kendisini pek hazır hissetmezse ya da en basitinden canı adama bacaklarını açmak istemezse, Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin patronu hiç ısrar etmezdi. Tam tersine, termometre getirip ateşini ölçmek, kendisini doktora götürmek, eczaneye gidip ilaç almak için çırpınırdı. Kendisine çok mu âşıktı? Mabel bu sorunun cevabının evet olduğunu binlerce kez düşünmüştü. Aksi olsa yaşlı adam bu evin tüm masraflarını üstlenmez, haftada bir-iki kez kendisiyle yatmak için birkaç bin sollük aylık bağlamazdı. Bunların dışında doğum günlerinde, Noel'de, hatta kimsenin kimseye hediye almadığı milli bayramlarda ve Piura haftasında bile Mabel'e hediyeler alırdı. Sevişirken bile sadece seksle ilgilenmediğini hissettirecek şeyler yapardı. Mabel'i yumuşacık öper, kulağına tatlı sözler söyler, kendisine hayran gözlerle, şükranla bakardı. Bu aşk değil miydi? Mabel pek çok kez, eğer kendisi isteyecek olsa, Felícito'nun, insandan çok guguk kuşuna benzeyen karısını bırakıp kendisiyle evlenmesini sağlamanın zor olmayacağını düşünmüştü. Mabel için bunu yapmak çok kolaydı: Örneğin, hamile kalması, ağlamaya başlaması Felícito'nun ateş almasına yeterdi. "Çocuğunun babasız doğmasını istemezsin, değil mi, ihtiyar?" Ama Mabel hiçbir zaman böyle bir şeye niyet etmemişti, etmezdi de. Çünkü özgürlüğüne çok düşkün bir kadındı. Görece bir güvence için özgürlüğünden vazgeçmeyi istemezdi. Üstelik bir süre sonra daha da yaşlanacak bir adamın salya sümüğüyle, uyurken ıslattığı çarşafları değiştirmekle uğraşmak da istemiyordu.

"Çok vaktinizi almayacağıma söz veriyorum, senyora," dedi Yüzbaşı Silva, bu zamansız ziyaretin nedenini

açıklamamaya tenezzül etmeden lafı dolaştırarak. Mabel'e nazik sözlerini ve davranışlarını yalanlayan bir bakışla bakıyordu. "Ayrıca gitmemizi istediğiniz zaman bize samimiyetle söylemeniz yeterli, derhal çeker gideriz."

Polis neden gülünç denecek kadar abartılı bir nezaketle davranıyordu? Niyeti neydi? Kendisini sakinleştirmek istiyor olabilirdi ama sözlerindeki ve davranışlarındaki aşırı kibarlık, rol yapar gibi gülümsemesi Mabel'in kuşkularını artırıyordu. Ne istiyorlardı? Yüzbaşının tersine, çavuş biraz gergin olduğunu gizleyemiyordu. Sanki korkulu bir şey olacakmış gibi kendisine huzursuz gözlerle bakıyor, parmaklarının ucuyla sinirli sinirli sarkık gerdanını kaşıyıp duruyordu.

Yüzbaşı Silva tiyatroda rol kesen bir aktör edasıyla boş ellerini ve ceplerini göstererek, "Gördüğünüz gibi; ses ya da görüntü kaydedecek bir alet getirmedik," dedi. "Hatta, kalemle kâğıt bile yok yanımızda. Bu nedenle içiniz rahat olsun; burada konuşacaklarımızdan hiçbir iz kalmayacak. Tamamen sizinle bizim aramızda kalacak, kimse bilmeyecek."

Kaçırılma haftasını izleyen günlerde Felícito'nun Mabel'e ilgisi öylesine artmıştı ki kadın bunalmaya başlamıştı. Ona selofan kâğıdına sarılı kırmızı güllerden oluşan kocaman bir demet göndermişti. Ucuna da kendi kartıyla birlikte bir not iliştirmişti. "Sevgili Mabelita, bu gülleri sana tapan adam gönderiyor. Sana yaşattığım kötü olaydan dolayı çok üzgünüm. Seni çok seviyorum. Felícito'n." Mabel'in hayatında gördüğü en büyük gül demetiydi bu. Notu okuyunca, sadece karabasan gördüğünde olduğu gibi, elleri terlemiş, gözleri yaşarmıştı. Felícito'nun teklifini kabul edip şu fırtına geçene kadar Piura'dan gitse miydi? Tereddüt ediyordu. Bu bir teklif olmaktan çok bir zorunluluktu. Felícito ona bir zarar verebileceklerinden korkuyor, Trujillo'ya, Chiclayo'ya, Lima'ya, hatta isterse ön-

ceden hiç gitmediği Cusco'ya, canı nereyi istiyorsa oraya gidip örümcekli şantajcılardan uzaklaşmasını istiyordu. Ona maddi ve manevi, her türlü desteği sağlayacağına söz veriyordu. Seyahati boyunca rahat etmesi için her türlü olanak sağlanacaktı. Ama Mabel karar veremiyordu. Sadece korktuğu için değil... Korkuyordu elbette. Ama tanıdığı pek çok insanın korkusundan farklı bir korkuydu bu. Mabel bu tür bir korkuyu hayatında bir kez, çocuk denecek yaştayken hissetmişti: Üvey babası, annesinin çarşıya gitmiş olmasından yararlanıp odasına girdiğinde... Onu yatağa iterek soymaya çalışmıştı. Mabel kendini savunmuş, adamın elini yüzünü tırmalamış, sonra da yarı çıplak, çığlıklar atarak evden kaçıp koşmaya başlamıştı. İşte o zaman gerçek korkuyu tanımıştı. Hayatında bir daha öyle bir korku yaşamamıştı. Ta ki bu son olaylar başına gelene kadar... Son günlerde korku, daha doğrusu sürekli kovalanan bir hayvanın yaşadığı dehşete benzeyen bir duygu hayatının her ânına hâkim olmuştu: Gece gündüz, sabah akşam, uyurken ya da uyanıkken... Yirmi dört saat... Mabel ölünceye kadar asla bu duygudan kurtulamayacağını düşünüyordu. Sokağa çıktığı zaman gözetlenmekte olduğu duygusu yakasını bırakmıyordu. Hatta evindeyken, dört kilidin altında kapalıyken bile, nefesini kesen, kanını donduran ürpermeler geliyordu. O anda kanı damarlarında akmıyor hissine kapılıyordu. Korunuyor olduğunu bilmesine rağmen, belki de tam bu yüzden... Acaba gerçekten korunuyor muydu? Felícito, Yüzbaşı Silva'yla konuştuktan sonra ona güvence vermişti. Kapısının önünde sürekli bir koruma vardı. Söylediklerine göre dışarı çıktığı zaman da biri erkek biri kadın iki sivil polis, kimseye, hatta ona bile fark ettirmeden biraz uzaktan sürekli onu izleyeceklerdi. Ama yüzbaşının şantajcıların ona tekrar saldırmayı düşünecek kadar aptal ya da tedbirsiz olamayacaklarını garanti etmesi kadar yirmi dört saat gözet-

leniyor olmak da sinirlerini altüst etmeye yetiyordu. Bütün tedbirlere rağmen Felícito onun tehlikeden uzak olduğuna inanmıyordu. Ona göre şantajcılar *El Tiempo*'da çıkan Senyor Cautivo de Ayabaca'ya şükranlarını bildiren ilanın yalan olduğunu, sadece Mabel'i serbest bırakmaları amacıyla yayımlattığını anladıkları zaman çok öfkelenecekler ve sevdiklerinden birine zarar vermeye çalışacaklardı. Her şeyi bildiklerine göre, Felícito'nun hayatta en çok sevdiği kişinin Mabel olduğunu da biliyor olmalılardı. Bu yüzden Piura'dan çıkmalı, bir süre gözlerden uzak bir yere gitmeliydi. Ona bir kötülük edecek olurlarsa Felícito kendisini asla affetmezdi.

Mabel susmaya devam ediyordu ama kalbi deli gibi atıyordu. Polislerin başlarının arkasında, "İsa'nın Yüreği"ni betimleyen resmin altında duran aynada kendi yüzünün yansıdığını gördü. Şaşkınlıktan rengi uçmuş, korku filmlerindeki hayaletler gibi bembeyaz olmuştu.

Yüzbaşı Silva uzun bir suskunluğun ardından, "Sinirlerinize hâkim olup beni dinlemenizi rica ediyorum," dedi. Sanki gizli bir şey söyleyecekmiş gibi sesini iyice alçaltmıştı. "Şu anda size öyle gelmese de, emin olun, yapacağımız bu özel görüşme sizin için iyi olacak."

Yüzbaşının lafı döndürüp durması, bakışlarındaki ikiyüzlülük Mabel'in sinirlerini iyice germişti. Boğulur gibi bir sesle, "Ne söyleyecekseniz bir an önce söyleyin," dedi. "Ben aptal değilim. Zamanımı böyle harcamak istemiyorum, senyor."

Yüzbaşı birdenbire değişerek, "Peki, asıl konuya gelelim o zaman," dedi. İyilik ve saygı dolu davranışları yok oluvermiş, sesi yükselmişti. Şimdi çok ciddi, makamının önemini bilen ve bunu vurgulayan bir amir havasıyla bakıyordu. Üstelik Mabel'e "sen" diye hitap etmeye başlamıştı: "Senin adına çok üzgünüm, Mabelita ama her şeyi biliyoruz. Duyduğun gibi işte; her şeyden haberimiz var.

Örneğin, uzun zamandır Don Felícito Yanaqué'nin senin tek sevgilin olmadığını, hayatında başka birinin daha olduğunu biliyoruz. Senin için bu evi tutup masraflarını ödeyen şapkalı ve yelekli ihtiyardan çok daha genç, daha yakışıklı biri."

Mabel öfkeyle kızararak, "Bunu söylemeye nasıl cüret edersiniz!" diye karşı çıktı. "Böyle bir iftiraya izin vermeyeceğim! Yok daha neler!"

Yüzbaşı Silva tehditkâr bir tavırla ve Mabel'in enerjisini tüketen bir sesle, "Cevap vermekte bu kadar acele etme, izin ver de bitireyim," dedi. "Sonra canın ne istiyorsa söyleyebilir, hatta içinden geliyorsa gönlünce tepinip ağlayabilirsin. Şimdi beni dinle, ufaklık. Şu anda konuşma sırası bende, onun için çeneni kapa. Anladın mı, Mabelita?"

Piura'dan ayrılmak zorunda kalacaktı belki de. Ama tanımadığı bir şehirde yalnız yaşamak düşüncesi moralini bozuyordu. Sadece Lobitos'a, Sullana'ya, Paita'ya ve Yacila'ya gitmiş, hayatı boyunca yaşadığı bölgenin dışına çıkmamıştı. Ne kuzeye ne güneye gitmiş ne de dağların ötesine geçmişti. Hiç akrabasının, eşi dostunun olmadığı yerlerde ne yapardı? Oralarda buradakinden daha korumasız olurdu. Bütün vaktini Felícito'nun onu görmeye gelmesini bekleyerek mi geçirecekti? Televizyon seyretmekten başka bir seçeneği olmadan bir otel odasında yaşamak zorunda mı kalacaktı? Bütün gün canı sıkılarak bekleyecek, bekleyecekti. Ama kadın ya da erkek bir polisin sürekli olarak kendisini gözetlediğini, kime selam verdiğini, kiminle konuştuğunu, attığı her adımı izlediğini hissetmek de hoşuna gitmiyordu. Korunmaktan çok gözetlendiğini hissediyordu. Dolayısıyla sakinleştireceği yerde daha da geriliyordu.

Yüzbaşı sigarasını yakmak için bir an sustu. Hiç acele etmeden sigarasından bir nefes aldı, sonra dumanını

yavaş yavaş havaya bıraktı. Acı tütün kokusu tüm odayı kapladı.

"Mabelita," diye sözüne devam etti, "şimdi sen haklı olarak özel hayatının polisi ilgilendirmediğini söyleyebilirsin." Sonra bir an durdu, sigarasının külünü yere silkelerken zorbayla filozof arası bir ifade takındı. "İstersen on-on iki sevgilin olsun; bu bizi ilgilendirmez. Ama Don Felícito Yanaqué'yi korkutmak üzere onlardan biriyle işbirliği yapmışsan durum değişir. Zavallı ihtiyar seni ne kadar çok seviyor üstelik. Sen nankör, iyilik bilmez bir kadınsın, Mabelita!"

Mabel, "Ne diyorsunuz siz!" diye ayağa fırladı. Şimdi, hakarete uğramış gibi yumruğunu sıkarak dimdik duruyordu. Sesi de yükselmişti. "Bundan böyle yanımda avukatım olmadan tek sözcük bile söylemeyeceğim. Haklarımı biliyorum, haberiniz olsun. Ben..."

Felícito ne kadar inatçı çıkmıştı! Mabel onun şantajcılara tek kuruş haraç ödemektense ölmeyi tercih edeceğini asla düşünmemişti. Son derece yumuşak ve merhametli görünen adam bütün Piura'nın önünde çelik kadar iradeli, cesur biri kesilmişti. Serbest bırakıldığının ertesi günü, Mabel ile Felícito uzun bir konuşma yapmışlardı. Öyle bir an gelmişti ki, Mabelita aklını kurcalayıp duran o soruyu soruvermişti:

"Eğer beni kaçıranlar kendilerine istedikleri haracı ödemezsen beni öldüreceklerini söyleselerdi, haracı ödemeyip beni öldürmelerini mi bekleyecektin?"

Nakliyeci rahatsız bir tavırla, "Öyle bir şey olmadı, aşkım! Görüyorsun işte," diye gevelemişti.

"Bana samimi olarak cevap ver, Felícito," diye ısrar etmişti Mabel. "Beni öldürmelerini mi bekleyecektin?"

Felícito boğazını yırtar gibi çıkan bir sesle öylesine dokunaklı bir cevap vermişti ki, Mabel ona acımadan edememişti: "Sonra da kendimi öldürürdüm. Özür dile-

rim, Mabelita. Ama hiçbir şantajcıya asla tek kuruş ödemem. İsterlerse beni ya da dünyada en çok sevdiğim varlığı, yani seni öldürsünler."

"Ama Piura'daki bütün meslektaşlarının onlara haraç ödediğini sen kendin söyledin."

"Daha başka tüccarlar ve işadamları da ödüyorlarmış," diye doğrulamıştı Felícito. "Bunu Vignolo'dan öğrendim. Herkes kendi bilir. Ben kimseyi eleştirmiyorum. Herkes kendi işini nasıl savunması gerektiğine kendisi karar verir. Ama ben onlar gibi değilim, Mabel. Yapamam. Babamın anısına ihanet edemem."

O zaman nakliyeci büzülüp kalmış olan Mabel'e gözyaşları içinde babasını anlatmaya başlamıştı. Mabel birlikte oldukları bunca yıl boyunca Felicito'nun babasından böyle söz ettiğini hiç duymamıştı. Son derece hassas, son derece duyguluydu. Sanki çok özel anlarından birinde kulağına tatlı sözler fısıldıyor gibi anlatıyordu. Babası köydeyken en yoksul adamlardan biriydi: Tarla sahibi bir zenginin yanında çalışan Chulucanas'lı bir *yanacón*'du. Burada, Piura'da ise hamallık ve belediyede çöpçülük yapmıştı. Hiçbir zaman okuma yazma öğrenememiş, hayatının büyük bölümünü yalınayak, ayakkabısız geçirmişti. Felicito okuyabilsin diye Chulucanas'ı bırakıp Piura'ya geldikleri zaman ayakkabı giymek zorunda kalmıştı. Alışık olmadığı için ayakkabıyla yürümeyi beceremiyor, ayakları yara oluyordu. Çocuğunu kucaklayıp öperek sevgisini gösteren babalardan değildi. Babaların çocuklarına söyledikleri etkili ve güzel sözleri de bilmezdi. Sert, haşin, kızdığı zaman çocuğuna tokat bile atan bir babaydı. Ama kendisini çok sevdiğini, onun okuyabilmesi, beslenmesi, giyinmesi için yaptığı fedakârlıklarla göstermişti. Kendisi bir lokma yiyeceğe, sırtına giyebileceği bir giysiye muhtaçken oğlunu araba kullanmayı öğrensin, ehliyetini alsın diye bir şoförlük kursuna yazdırmıştı. Na-

rihualá Taşımacılık Şirketi okuma yazması bile olmayan o *yanacón* sayesinde kurulabilmişti. Babası fakirdi ama dürüstlüğü ve yüce gönüllülüğüyle büyük bir adamdı. Hayatı boyunca hiç kimseye zarar vermemiş, kanunlara uymuştu. Kendisini yeni doğmuş, bakıma muhtaç bir bebekle baş başa bırakarak çekip giden karısına bile öfke duymamıştı. Eğer gerçekten günah, sevap, öbür dünya diye bir şey varsa, babası şimdi cennette olmalıydı. Hayatı boyunca kötülük yapmaya vakti bile olmamıştı. En kötü koşullarda, en ağır işlerde, en düşük ücretle hayvan gibi çalışmak zorunda kalmıştı. Felícito onun yorgunluktan geceleri ölü gibi dervilip yattığını hatırlardı. Ama onurunu çiğnemelerine de asla izin vermemişti. Babasına göre insanı değerli ya da değersiz yapan şey, onurdu. İşçi Hastanesi'nde, döşeksiz bir yatakta can vermeden önce oğluna verdiği öğüt de bunu doğruluyordu: "Seni ayaklar altına almalarına asla izin verme, oğlum." Felícito parası olmadığı için başka ölülerle ortak bir çukura gömülmesine engel olamadığı babasının öğüdünü tuttu.

"İşte böyle Mabel. Mafyanın benden istediği beş yüz dolar değil söz konusu olan. Eğer onlara haraç vermeyi kabul edersem, beni, bir paçavra gibi ayakları altına almış olacaklar. Beni anladığını söyle, aşkım."

Mabel onun ne demek istediğini tam olarak anlayabilmiş değildi. Ama Felícito'nun anlattıklarını dinlerken çok etkilenmişti. Onunla bunca yıl birlikte olduktan sonra, görünüşüne bakıp değersiz bulunan o zayıf, ufak tefek ihtiyarın sağlam iradeli ve karakterli bir insan olduğunu ancak şimdi fark ediyordu. Gerçekten de kolunu bükmelerine izin vermek yerine onu öldürmelerini tercih ederdi.

"Çeneni kapa ve otur!" diye emretti yüzbaşı. Mabel sustu, düşer gibi tekrar yerine oturdu. Bozulmuştu. "*Henüz* bir avukata ihtiyacın yok. *Henüz* tutuklanmış değil-

sin. *Henüz* seni sorgulamıyoruz. Daha önce de söyledim sana, bu sadece dostça, aramızda bir konuşma. Bu yüzden bırak da konuşayım, Mabelita. Söyleyeceklerimi aklına yaz!"

Ama devam etmeden önce bir sigara daha yaktı, dumanını yine havada daireler çizerek yavaş yavaş bıraktı. Mabel, "Bana acı çektirmek istiyor, bunun için geldi," diye düşündü. Çavuş Lituma biraz öne eğilerek oturduğu koltukta hiç kımıldamıyor, amirinin söyleyeceklerinin tek hecesini bile kaçırmak istemezmiş gibi gözlerini yüzbaşıya dikmişti.

Yüzbaşı hipnotize etmek istermiş gibi Mabel'in gözlerine bakarak devam etti: "Suçlar tür ve büyüklük bakımından çeşit çeşittir. Bizi kaçırılmış olduğuna ikna etmek için uğraştın. Her şey düzmeceydi. Sen ve ortağın, sana deli gibi âşık bir adama, Don Felícito'ya, baskı yapmak için bir tezgâh kurdunuz. Ama işlemedi. Çünkü bu beyefendinin şantajcılara boyun eğmemekte ne kadar kararlı olduğunu hesaba katmamıştınız. O zaman Narihualá Taşımacılık'ın Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki ofisini yaktınız. Yine işlemedi."

Mabel, "Ben mi yakmışım? Yangını ben mi çıkarmışım? Bu suçu da bana mı yüklüyorsunuz?" diye karşı çıktı. Yeniden ayağa kalkmaya çalıştı ama güçsüzlüğü ya da yüzbaşının sert yüz ifadesi ve azarlayıcı bakışları ona engel oldu. Yine düşer gibi kendisini koltuğa bıraktı, kollarını önünde kavuşturarak büzüldü. Uykunun yanı sıra sıcak da basmış, terlemeye başlamıştı. Ellerinin korkudan ve terden sırılsıklam olduğunu hissediyordu. "Demek Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin ofisini yakan benim, öyle mi?"

"Başka ayrıntılar da var; ama seni ilgilendiren en önemli suçlar bunlar," dedi yüzbaşı. Sonra son derece sakin, yardımcısına dönerek devam etti: "Çavuş, bu suçlar-

dan yargılanacak olursa ne kadar ceza alacağını hanımefendiye söyler misin?"

Lituma canlandı, oturduğu yerde kımıldadı, diliyle dudaklarını ıslattı, gömleğinin cebinden bir kâğıt çıkardı, açtı, öksürerek boğazını temizledi. Sonra öğretmenin derse kaldırdığı bir öğrenci gibi okumaya başladı:

"Şiddete başvurmakla tehdit etmek, imzasız mektuplar göndermek, adam kaçırmayı planlayıp bu suça iştirak etmek. Bir işyerini yakmak için patlayıcı koyarak aynı zamanda bu işyerine komşu olan evleri ve başka işyerlerini risk altında bırakmak. Bir işadamını haraç ödemeye zorlamak amacıyla sahte bir kaçırma olayında aktif rol almak. Sahte kaçırma olayını soruşturan görevlileri aldatmak amacıyla yalan ifade vermek ve gerçeği gizlemeye çalışmak." Çavuş kâğıdı tekrar katlayıp cebine koyarken ilave etti: "Hanımefendiye yüklenen suçların en önemlileri bunlar, yüzbaşım. Savcı daha az önemde bazı suçları da ekleyebilir; gizli fahişelik yapmak gibi."

Yüzbaşı alaycı gözlerini Mabel'e dikerek, "Peki, hanımefendiye bu suçlardan dolayı verilecek cezayı da söyleyebilir misin Lituma?" dedi.

"Sekiz-on yıl arası hapis cezası," diye cevap verdi Çavuş. "Hafifletici ya da ağırlaştırıcı nedenlere bağlı elbette."

Mabel iguana dili gibi sertleşmiş ve kurumuş dilini ağzının içinde güçlükle hareket ettirerek, zor anlaşılan bir sesle, "Siz beni korkutmak istiyorsunuz ama başaramayacaksınız," dedi. "Yanımda avukatım olmadan bu yalanların hiçbirine cevap vermeyeceğim."

"Kimse sana soru sormuyor; *henüz*!" diye alaycı bir dille vurguladı yüzbaşı. "Şimdilik senden istenen tek şey, dinlemen. Anladın mı Mabelita?"

Mabel'e bakışlarını kaçırmak zorunda bırakan bir aşağılamayla dik dik baktı. Mabel gücünün tükenmek üzere

olduğunu, yenilmişlik duygusunun kendisini sardığını hissetti.

Beş gündür evinden çıkmamıştı. Korku, iyice gerilmiş sinirler, görünmez bir çift polisin kuyruk gibi sürekli onu izleyeceğini bilmek onda sokağa çıkma isteği bırakmıyordu. Sadece bankaya, kuru temizlemeciye ya da köşedeki Çinli bakkaldan bir şeyler almaya, birkaç dakikalığına koşarak gidip geliyordu. Büyük bir hızla eve dönüp içini kemiren düşüncelerle ve korkularıyla baş başa kalıyordu. Altıncı gün daha fazla dayanamamıştı. Böyle hapis hayatı yaşar gibi eve kapanıp yaşamak Mabel'e göre değildi. Sokakları, gökyüzünü görmek, insanların nasıl giyindiklerine bakmak, köpek havlamaları, eşek anırmaları duyma ihtiyacı onu dışarı itmişti. Manastıra kapanacak bir rahibe değildi o. Arkadaşı Zoila'yı telefonla aramıştı. Birlikte saat yedi seansına sinemaya gitmeyi teklif etmişti.

"Hangisine gitmek istiyorsun, güzellik?" diye sormuştu Zoila.

"Hangisi olursa olsun," demişti Mabel. "Biraz insan görmek, konuşmak istiyorum. Bunaldım burada."

Los Portales'in karşısında buluşmuşlardı. El Chalán' da akşam yemeği yemişlerdi. Sonra da Piura Üniversitesi'nin yanında bulunan Open Plaza alışveriş merkezindeki sinemalardan birine girmişlerdi. Çıplak kadınlarla dolu, oldukça açık saçık bir film izlemişlerdi. Yatak sahneleri olduğu zaman Zoila kendini kötü hissediyor, haç çıkarmaya başlıyordu. Kendi özel hayatında her iki-üç haftada bir sevgili değiştirirdi. "Vücut dayanırken tadını çıkarmak gerek yavrum," derdi. Çok güzel değildi ama kendine bakmayı, güzel giyinmeyi bilirdi. Böyle olduğu ve sınır tanımadan erkeklere yaklaşmayı bildiği için de erkek bulmakta hiç zorlanmıyordu. Sinemadan çıkınca Mabel'i evine akşam yemeğine çağırmıştı. Mabel kabul

etmemişti. Castilla'daki evine geç vakitte dönmek istemiyordu. Bir taksi çevirmişti. Eski model araba mahallenin içlerine doğru yol alırken o kendi kendine, polisin kaçırılma olayını basından gizlemesinin iyi olduğunu düşünüyordu. Böylece şantajcıları yakalamanın daha kolay olacağını umuyorlardı. Ama Mabel haberin her an basına ulaşmasını, gazetelerde, televizyonlarda, radyolarda kendisinden söz edilmesini bekleyerek yaşıyordu. Skandal patlak verirse hayatı neye benzerdi? Belki de en iyisi Felícito'nun söylediklerine kulak vermek, bir süreliğine Piura'dan uzaklaşmaktı. Neden Trujilla'ya gitmesindi ki? Dediklerine göre, geniş plajları, gösterişli, kocaman malikâneleri olan büyük ve modern bir şehirdi. Her yaz orada düzenlenen deniz sporları yarışmalarını izlemek de çok hoş olmalıydı. O iki sivil polis orada da onu izlemeye devam ederler miydi acaba? Arabanın arka penceresinden geriye doğru bakmıştı. Belki de koruma işi laftan ibaretti. O aynasızların söylediklerine inanmak için ahmak olmak gerekirdi.

Taksi ücretini ödedikten sonra arabadan inmişti. Köşeden evinin kapısına kadar, sokağın ortasından yirmi-yirmi beş adım yürümüştü. Komşu evlerin pencerelerinden bazılarında zayıf da olsa ışık vardı ama sokak bomboştu. Evlerin içindeki insanların gölgeleri perdelere vuruyordu. Anahtar elinde, hazırdı. Kapıyı açmış, içeri girmişti. Işığı yakmak için tam elini elektrik düğmesine uzattığı anda, başka bir elin kendisini durdurduğunu, bağırmaması için ağzını sımsıkı kapattığını hissetmişti. Aynı anda bir erkek vücudu onun bedenine yapışmış, tanıdık bir ses kulağına, "Benim, korkma!" diye fısıldamıştı.

Mabel korkudan titreyerek, "Ne yapıyorsun burada?" diye tepki vermişti. Adam kendisini kucaklıyor olmasa yere yığılabilirdi. "Delirdin mi? Aklını mı kaçırdın?"

"Canım seni çekti," demişti Miguel. Mabel onun ateş-

li dudaklarının kulaklarında, boynunda dolaştığını hissetmişti. Güçlü kolları onu sımsıkı sarıyor, elleri bedeninin her yerinde geziniyordu.

"Aptal! Ahmak! Budala!" diye söylenerek kendini savunmaya çalışmıştı Mabel. Biraz önce yaşamış olduğu korku ve suçluluk duygusu başını döndürüyordu. "Dışarıda sürekli evi gözetleyen bir polis durduğunu bilmiyor musun? Senin yüzünden başımıza neler geleceğini bilmiyor musun, pislik!"

"Buraya girdiğimi kimse görmedi. Polis köşedeki *chingana*'da kahve içiyor. Sokakta kimse yoktu." Miguel ona sarılmaya, vücudunu kadının vücuduna iyice yaslayarak sürtünmeye, kadını öpmeye devam ediyordu. "Gel, yatağa gidelim. Seni becereyim, sonra giderim. Gel haydi, güzel şey!"

"Lanet olası! Piç kurusu! Nasıl cesaret edersin buraya gelmeye? Aklını mı kaçırdın sen?" Karanlıktaydılar. Kadın kendini kurtarmak, adamı uzaklaştırmak için direniyordu. Ama bütün öfkesine rağmen vücudunun adama teslim olmaya başladığını fark etmişti. "Hayatını mahvedeceğinin farkında değil misin?! Baş belası! Kendi hayatını da mahvedeceksin!

"Yemin ederim, her türlü tedbiri aldım. Buraya girdiğimi gören olmadı," diye tekrarlıyordu adam. Bu arada kadının üzerindekileri çıkarıyor, onu soymaya çalışıyordu. "Gel, gel! Canım çok çekti seni! Sana acıktım! Sana çığlıklar attırmak istiyorum! Seni seviyorum, melez güzeli!"

Kadın karşı koymaktan vazgeçmişti. Bıkkın, yorgun bir ruh haliyle, karanlığın içinde kendisini soymasına, yatağa yatırmasına izin vermişti. Bedenini saran hazza birkaç dakikalığına kendini bırakmıştı. Buna haz demek doğru muydu? Daha öncekilere hiç benzemiyordu. Yoğun, ateşli ve acı vericiydi. Zevkin doruğundayken bile, Felicito'nun ve polislerin yüzleri gözlerinin önünden, ha-

ber basına yansıdığında kopacak skandal aklından çıkmamıştı.

Miguel'in kollarının gevşediğini ve kendisini yatağa bıraktığını hissettiği anda, "Şimdi çık git, bu konu tamamen kapanmadan da sakın buraya bir daha adım atma," diye emretmişti. "Senin bu çılgınlığın yüzünden baban durumu öğrenirse intikamım kötü olur! Yemin ederim, bunu sana ödetirim. Hayatın boyunca pişman ederim seni!"

"Yemin ediyorum, kimse görmedi. En azından seviş-memizin hoşuna gidip gitmediğini söyle bari."

"Hiç de hoşuma gitmedi. Senden ölesiye nefret ediyorum, bilmek istediğin buysa!" demişti Mabel. Miguel'in kollarını üzerinden attı, yataktan çıkmıştı. "Şimdi, kimse görmeden çık git buradan! Senin yüzünden hapse düşeceğiz, lanet olası! Nasıl fark etmezsin bunu!"

Miguel toparlanarak, "Peki, peki!" demişti. "Görüyorum ki sinirlerin çok gergin. Bu yüzden söylediklerini yutuyorum. Yoksa bu sözleri sana yuttururdum."

Karanlıkta Miguel'in giyindiğini hissetmişti. Sonra eğilip onu öperken her zamanki kabalığıyla kulağına fısıldamıştı:

"Hoşuma gitmeye devam ediyorsun. Bu yüzden de canım ne zaman isterse buraya gelip seni becereceğim, melez güzeli."

"Hapiste sekiz-on yıl geçirmek kolay değil," dedi Yüzbaşı Silva bir kez daha sesini değiştirerek. Şimdi daha üzgün ve acıyarak bakıyordu Mabel'e. "Özellikle de Sullana Kadın Cezaevi'nde geçirirsen... Tam bir cehennemdir orası. Avucumun içi gibi bilirim orayı. Çoğu zaman elektrikler de kesiktir, su da... Her yatakta üç-dört kadın yatar. Üstelik çocukları da yanlarında... Kadınların çoğu çiş kaka kokuları içinde yerlerde yatarlar. Tuvaletler hemen her zaman bozuk olduğu için çişlerini kakalarını lazımlığa ya da plastik torbaya yaparlar. Bunlar günde

bir kez götürülüp dökülür. Bu koşullara çoğu insanın vücudu dayanmaz. Hele senin gibi iyi bir hayata alışık bir kadın hiç dayanamaz."

Mabel karşısındaki adama bağırmak, hakaretler savurmak ihtiyacıyla yandığı halde sessizce oturmaya devam etti. Yüzbaşının orayı tasvir ederken abartmadığını seziyordu.

"Oraya düşen fahişelerin, katillerin, hırsızların, uyuşturucu satıcılarının bu koşullar altında bir-bir buçuk senede akıllarını kaçırdıklarını gördüm. Senin gibi güzel bir kadın orada kısa sürede sinirli, çirkin, ihtiyar bir yaratık olur çıkar. Öyle olmanı istemem, Mabelita."

Yüzbaşı derin bir nefes alıp bulundukları evin sahibesine, onu bekleyen kaderden dolayı acırmış gibi baktı.

"Şimdi sen, bunları sana işkence olsun diye anlattığımızı düşünebilirsin," diye devam etti yüzbaşı. "Ama yanılıyorsun. Çavuş da ben de sadist insanlar değiliz. Seni korkutmak için anlatmadık bunları. Haksız mıyım, Lituma?"

Çavuş oturduğu koltukta başını bir kez daha sallayarak, "Tabii ki sizi korkutmak değil amacımız," dedi. "Buraya iyi niyetlerle geldik, senyora."

Yüzbaşı korkunç bir hayalet görmüş gibi yüzünü tuhaf bir şekilde buruşturdu, ellerini uzattı ve korku dolu bir sesle, "Bu korkunç şeyleri yaşamanı istemeyiz, Mabel," dedi. "Skandal, mahkeme, sorgu, demir parmaklıklar... Düşünebiliyor musun? Bu canavarlarla işbirliği yapmanın cezasını çekmek yerine, tüm bunlardan kurtulmanı, eskisi gibi iyi bir hayat sürmeni arzu ederiz. Ziyaretimizin senin iyiliğin için olduğunu söylerken ne demek istediğimi anlıyorsun artık, değil mi? Emin ol, senin için daha iyi olacak."

Kadın, polislerin ne için gelmiş olduklarını anlamıştı. Panikten öfkeye, öfkeden derin bir umutsuzluğa sürük-

lendi. Gözkapaklarının ağırlaştığını hissetti. Birkaç dakikadan beri üzerine çöken uyuma isteği giderek artıyordu. Hemen burada, koltukta büzülüp uyusa, bilincini yitirse, hiçbir şey hatırlamasa ne harika olurdu. Bu olanların hiçbiri yaşanmamış sayılsa, hayat eskisi gibi devam edebilse ne iyi olurdu.

Mabel pencerenin camına yüzünü yaklaştırmış, Miguel'in kapıdan çıkıp birkaç metre ötede karanlığa karıştığını görmüştü. Dikkatle etrafa bakınmıştı; görünürde kimse yoktu. Ama bu onu rahatlatmamıştı. Koruma, komşu evlerden birinin girişindeki boşlukta oturmuş kendisini gözetliyor olabilirdi. Durumu amirine haber verir, amiri de Felícito Yanaqué'ye söylerdi: "Şirketinizdeki şoförlerden biri olan oğlunuz Miguel Yanaqué geceleyin sevgilinizin evine gitti." Skandal patlardı! Peki, kendisi ne olurdu o zaman? Son yıllarda Miguel'le gizli gizli buluşmaya başladığından beri çok sık düşünmüştü bunu. Duş alırken, çarşafları değiştirirken, yatağa uzanıp uyumaya çalışırken tekrar aynı şeyi düşünmüştü. Felícito sevgilisinin, oğluyla buluştuğunu öğrenirse tepkisi ne olurdu? Onurunu temizlemek için bıçağa, tabancaya sarılan, yatakta işlenen rezaleti kanla temizleye kalkan tiplerden değildi. Ama kendisini terk ederdi. O zaman sokakta kalırdı. Harcamalarının çoğunu kısa bile biriktirdiği para birkaç ay yaşamasına ancak yeterdi. Kendisine Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin sahibinin sunduğu gibi rahat bir hayat sunacak başka birini bulup yeni bir ilişki kurması kolay olmayacaktı. Aptallık etmiş, salak gibi davranmıştı. Her şey kendi suçuydu. Bunu er geç ödemek zorunda kalacağını biliyordu. Morali öyle bozuktu ki, uyuyamıyordu. Uykusuz, korku dolu bir gece geçirecekti.

Sonunda uykuya dalar gibi olmuştu. Uyurken de paniğin yarattığı gerginlik ve huzursuzluk devam ediyordu. Aslında çok gerçekçi bir kadındı. Hayatı boyunca yaptığı

yanlışlardan dolayı üzülerek, kendine acıyarak vakit kaybetmemişti. En pişmanlık duyduğu şey de, kendisini arayıp bulan ve âşık olduğunu söyleyen bu genç ve yakışıklı adamın Felícito'nun oğlu olacağı aklına bile gelmeden, halen içinde bulunduğu duruma yol açan ısrarlarına boyun eğmesiydi. İlişkileri başlayalı iki buçuk sene oluyordu. Piura'nın kafelerinde, restoranlarında, çarşılarında, sokaklarında sık sık karşılaştığı atletik yapılı, yakışıklı, iyi giyimli bu beyaz delikanlının kendisini beğendiğini belli eden bakışları ve gülümsemeleriyle başlamıştı her şey. Genç adamı uzun süre yalvarttıktan sonra bir pastanede meyve suyu içme teklifini, onunla yemeğe çıkmayı, birkaç kez dans etmek için nehir kıyısındaki diskoteğe gitmeyi ve Atarjea'da bir pansiyon odasında onunla yatmayı kabul etmişti. Onun kim olduğunu ise çok sonra öğrenmişti. Miguel'e hiç âşık değildi. Aslında Mabel hiç kimseye âşık olmazdı. Belki karakteri böyleydi, belki de on üç yaşındayken üvey babasıyla aralarında geçen olay onu böyle yapmıştı. Gençlik yıllarının başlarında yaşadığı ilişkilerde aldanan hep kendisi olmuştu. O zamandan beri kimi uzun, kimi çok kısa süren pek çok macera yaşamıştı. Ama hiçbirinde kalbi olaya dahil olmamıştı. Sadece bedeniyle ve aklıyla yaşıyordu ilişkileri. Miguel'le yaşadığının da böyle bir macera olacağını tahmin ediyordu. Birkaç kez birlikte olduktan sonra canı ne zaman isterse bu ilişkiye son verebileceğini zannediyordu. Ancak bu kez öyle olmamıştı. Mabel bu ilişkinin sorun yaratmaya başladığını fark ettiği anda ilişkiyi bitirmek istemişti. İlk kez bir âşığından kurtulmayı başaramamıştı. Âşığı sayılır mıydı? Tam olarak öyle sayılmazdı. Her şeyden önce çok yoksul ya da çok cimri biriydi. Çok ender olarak hediye alıyor, birlikte yemeğe çıktıklarında onu iyi yerlere götürmüyordu. Bir keresinde de evlenmeye, aile kurmaya, çocuk sahibi olmaya hevesli erkeklerden

olmadığını, ilişkilerinin o kadar ileri gitmeyeceğini söyleyerek uyarmıştı Mabel'i. Büyük olasılıkla kendisiyle sadece yatmak için ilgileniyordu.

İlişkiyi bitirmek isteyince, Miguel her şeyi babasına anlatmakla tehdit etmişti onu. O andan itibaren Mabel bu hikâyenin kötü biteceğini, üçünün içinde kendisinin bu olaydan en zararlı çıkan kişi olacağını biliyordu.

"Adaletle etkili bir işbirliği yapmak," diye açıkladı yüzbaşı coşkulu bir gülümsemeyle. "Hukuk dilinde böyle denir, Mabelita. Sihirli söz bu işte: Adaletle etkili bir işbirliği yapmak. Bu da demektir ki yapacağın işbirliği yararlı ve sorunu çözücü olmalı. Eğer yasalara uygun bir şekilde adaletle işbirliği yaparsan ve yaptığın işbirliği suçluları yakalamamıza, hapse koymamıza yardım ederse, hapisten, hatta yargılanmaktan bile kurtulabilirsin. Buna da hakkın var; çünkü sen de bu çetenin kurbanlarından birisin. Bu işten kurtulmaya bak Mabelita! Söylediğime kulak ver!"

Yüzbaşı sigarasından birkaç nefes daha çekti. Mabel dumanın bir süre havada bulut gibi asılı kaldığını, sonra yavaş yavaş dağıldığını fark etti.

"Şimdi, senden ne tür bir işbirliği istediğimizi merak etmişsindir. Neden açıklamıyorsun, Lituma."

Çavuş başını peki anlamında sallayarak, çok saygılı bir dille açıklamaya başladı:

"Şimdilik sizinle konuştuklarımızı kimseye söylemeyin, senyora. Şimdiye kadar tıpkı Senyor Yanaqué'ye ve bize hiçbir şey söylemediğiniz gibi. Miguel bizim her şeyi bildiğimizi bilmiyor henüz. Siz bunu ona söylemek yerine, sanki aramızda bu konuşma hiç olmamış gibi davranmaya devam edeceksiniz."

"Senden istediğimiz tamı tamına bu işte," diye araya girdi yüzbaşı. "Sana karşı açık olacağım: Senin bizimle işbirliği yapman çok işimize yarayabilir. Miguel Yanaqué'yi

yakalamak için değil; o zaten sürekli izleniyor. Bizden habersiz bir adım bile atamaz. Ancak, ona yardım eden kişileri tanımıyoruz. Senin yardımınla onlara tuzak kuracak ve bu mafyayı layık oldukları yere, yani hapse göndereceğiz. Artık insanların hayatlarını zehir edemeyecekler. Bize yapacağın hizmetin karşılığını fazlasıyla alacaksın. Benim sözüm, polis teşkilatının ve adaletin sözüdür. Bu konuda sana yaptığım öneri savcılığın onayıyla yapılıyor. Duydun işte, Mabelita. Sayın Savcı Hernando Simula bu öneriyi onayladı. Sayemde sana piyangodan büyük ikramiye çıktı."

O zamandan sonra Mabel tehdidini gerçekleştirip her şeyi Felícito'ya anlatmasından korktuğu için Miguel'le görüşmeye devam etmişti. "İsterse ihtiyar o öfkeyle bir kurşun sana, bir kurşun da bana sıksın, melez güzeli," demişti Miguel. Mabel kıskanan bir erkeğin bunu yapabileceğini biliyordu. Yüreğinin derinlerinden gelen bir duyguyla, onu bu olayın içinden çekip çıkaracak bir kaza, bir hastalık ya da başka bir şey olmasını diliyordu. Miguel'den uzak durmaya çalışıyor, onunla çıkmamak, bu zevki ona vermemek için bahaneler uyduruyordu. Ama zaman zaman başka çaresi kalmıyor, hiç içinden gelmese bile, sırf korkudan Miguel'le salaş *chingana*'larda yemek yemeye, derme çatma diskoteklerde dans etmeye, Catacaos yolunda birkaç saatliğine tuttukları uyduruk otel odalarında yatmaya gidiyorlardı. Birkaç kez de Castilla'daki evine girmesine de izin vermişti. Bir öğleden sonra arkadaşı Zoila'yla birlikte çay içmek için El Chalán'a girmişlerdi. Mabel orada Miguel'le burun buruna gelmişti. Miguel'in yanında genç ve alımlı bir kız vardı. El ele tutuşmuşlardı; pek içli dışlı görünüyorlardı. Mabel genç adamın kendisini görünce çok şaşırdığını, kızardığını, ona selam vermemek için başını çevirdiğini fark etmişti. Kıskanmak yerine rahatladığını hissetmişti. Artık ilişkisini kesmesi kolay

olacaktı. Ama ilk görüşmelerinde Miguel ağlayarak ondan özür dilemiş, pişman olduğuna yemin etmişti. Mabel onun hayatının aşkıydı falan filan... Ve aptallık edip onu affetmişti.

Mabel aynı gece, son günlerde sık sık olduğu gibi, hemen hemen gözünü bile kırpmadan sabahı etmişti. Morali iyice bozulmuştu; kafası sürekli gözetlenmekte olduğu fikriyle doluydu. Yaşlı adam için de üzülüyordu. Ona zarar vermeyi hiç istememişti. Eğer onun oğlu olduğunu bilseydi Miguel'le asla işi olmazdı. Onun böyle beyaz ve yakışıklı bir oğlu olması ne kadar tuhaftı. Felícito bir kadının âşık olabileceği bir erkek değildi. Ama bir kadına kendisini sevdirebilecek özellikleri vardı. Ona alışmıştı. Onu bir âşık, bir sevgili gibi değil, güvenebileceği bir dost gibi görüyordu. Kendisine güven veriyordu. Ona yakın olursa her türlü sorundan uzak olacağını düşündürüyordu. Onurlu, düzgün, çok iyi bir insan, güvenilebilecek bir erkekti. Onu üzdüğü, hakarete uğrattığı, ona acı verdiği için çok üzülüyordu. Miguel'le yatmış olduğunu öğrendiği zaman çok üzüleceği kesindi.

Aynı gün öğle saatlerinde kapı çalınınca dün geceden beri korkuyla olacağını hissettiği olayın gerçekleşmek üzere olduğu duygusuna kapılmıştı. Gidip kapıyı açmıştı; Yüzbaşı Silva ile Çavuş Lituma kapının eşiğinde duruyorlardı. Aman Tanrı'm! Aman Tanrı'm! Ne olacaktı şimdi?

"Artık buraya niye geldiğimizi biliyorsun, Mabel," dedi Yüzbaşı Silva. Bir şey hatırlamış gibi saatine baktı; ayağa kalktı. "Bana şimdi cevap vermek zorunda değilsin. Yarın bu saate kadar vaktin var. Düşün. Eğer o Miguel denen kaçık tekrar seni görmeye gelecek olursa sakın bu konuştuklarımızı ona anlatmaya kalkma. Ona anlatacak olursan bu, bize karşı mafyayla işbirliği yapıyorsun anlamına gelir. Bu da senin aleyhinde ağırlaştırıcı bir neden sayılır, Mabelita. Öyle değil mi, Lituma?"

Yüzbaşıyla çavuş kapıya doğru yönelirken Mabel, "Felícito bana bu öneriyi yapmak üzere buraya geldiğinizi biliyor mu?" diye sordu.

Yüzbaşı, "Senyor Yanaqué'nin buraya geldiğimizden de, örümcekli şantajcının kendi oğlu olduğundan da, senin ona karşı oğluyla işbirliği yaptığından da haberi yok," diye cevap verdi. "Öğrendiği zaman şok olacak. Ama hayat böyledir; bunu sen herkesten daha iyi bilirsin. Ateşle oynayan yanar. Önerimizi iyice düşün. Senin için bunun en iyisi olacağını anlayacaksın. Yarın konuşuruz, Mabelita."

Polisler çıktıktan sonra Mabel kapıyı kapadı ve sırtını duvara dayadı. Kalbi hızlı hızlı atıyordu. "Bittim! Bittim! Mahvoldun, Mabel!" Duvara tutuna tutuna salona kadar yürüdü. Bacakları titriyor, karşı konulmaz bir uyuma isteği her yanını sarıyordu. En yakın koltuğa kendini bıraktı. Ânında uyudu kaldı. Uyudu mu, yoksa bayıldı mı, belli değil. Daha önce gördüğü karabasanları gördü gene. Hareket halindeki bir kumun içine düşüyordu. Dizlerine kadar toprağın içine gömüldüğünü, daha gömülmeye devam ettiğini, bacaklarının her tarafını yapışkan ipliklerin sardığını görüyordu. En yakın kıyıya ulaşabilmek için olanca gücünü harcıyordu. Ama hiçbir çıkış yoktu. Kumun içinde debelenip duruyordu. Saçaklı bir yaratık, filmlerdekine benzeyen uzun dişli, keskin bakışlı bir ejderha ona dikkatle bakıyor, düşmesini bekliyordu.

Uyandığı zaman boynu, başı ve sırtı ağrıyordu. Sırılsıklam ter içinde kalmıştı. Mutfağa kadar gitti, bir bardak suyu yavaş yavaş içti. "Sakinleşmen gerek. Soğukkanlı olmalısın. Sakin kafayla ne yapacağını düşün." Sadece ayakkabılarını çıkartarak yatağa girdi. Büzülerek yattı. Canı hiç düşünmek istemiyordu. Otobüse ya da uçağa atlayıp Piura'dan çok uzaklara, kendisini kimsenin tanımadığı bir şehre gitmiş olmayı arzu etti. Sıfırdan yeni bir hayata başlayabilseydi keşke. Ama bu olanaksızdı. Nereye gider-

se gitsin polis onu bulur, suçunun cezasını ödetirdi. Kendisi de bir kurban değil miydi? Yüzbaşı öyle demişti. Kesinlikle doğruydu. Yoksa kendisi mi düşünmüştü bunu? Kendisinin de kurban olduğu doğruydu elbette. Miguel denen geri zekâlının ne yapmak niyetinde olduğunu öğrendiği zaman onunla tartışmıştı bile. Ama bir kez daha aşklarını ihtiyara anlatma tehdidi altında o sahte kaçırılma komedisinde rol almayı kabul etmişti. "Öğrenirse seni bir sokak köpeği gibi kapının önüne koyar, melez güzeli. O zaman şimdiki kadar rahat yaşayabilir misin?"

Miguel kendisini zorlamıştı. O orospu çocuğuna karşı dürüst davranması için hiçbir neden yoktu. Belki de polisle ve savcıyla işbirliği yapmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bundan sonra hayatı hiç kolay olmayacaktı elbette. İşin ucunda intikam da vardı. Onu vurabilirler ya da bıçaklayabilirlerdi. Hangisini tercih ederdi? Bunu mu, hapis yatmayı mı?

Günün geri kalan kısmında da, akşam da evden çıkmadı. Kuşkular, tereddütler içinde kıvranıyordu. Kafasının içi cırcırböcekleriyle dolu gibiydi. Kesin olan bir şey varsa, artık mahvolmuş olduğuydu. Miguel'le birlikte işledikleri bu rezil oyunda ısrara devam ederse mahvolmaya devam edecekti.

Akşam yemeği falan yemedi. Jambonlu peynirli bir sandviç hazırladı ama onu da yiyemedi. Polislerin ertesi gün gelip neye karar verdiğini soracaklarını düşünerek yattı. Gece boyunca düşündü, taşındı. Birkaç kez bir şeye karar verdi, sonra fikrini değiştirdi. Arada bir uykusu gelir gibi oluyordu. Daha uykuya dalarken korkuyla sıçrayarak uyanıyordu. Sabahın ilk ışıkları Castilla'daki küçük eve dolarken sakinleştiğini hissetti. Her şeyi daha net görmeye başladı. Bir süre sonra da kararını verdi.

XIV

İki haftadan beri çiseleyip duran yağmur yerleri bile ıslatmıyordu ama rutubet insanın kemiklerine kadar işliyordu. Dolayısıyla o sabah güneşli bir güne uyanmak hayra yorulmalıydı. Oysa Don Rigoberto ve Dönya Lucrecia, Lima kışının o salı gününü, güneşli ve pırıl pırıl bir gün olmasına rağmen hayatlarının en berbat günü olarak hatırlayacaklardı.

Sorgu yargıcının odasındaki randevu sabah saat ondaydı. Her zamanki gibi renkli pantolon askılarını takmış olan avukat Claudio Arnillas bacaklarını çarpıta çarpıta yürüyerek daha önce kararlaştırdıkları gibi saat dokuzda Rigoberto'yu almak için geldi. Sorgu yargıcının karşısına geçip Rigoberto'nun sigorta şirketinde yönetici olduğu sırada rakipleriyle ve müşterilerle ilişkileri gibi konularda zaman kaybından başka bir işe yaramayan bir sürü soruya gerekli cevapları verdikten sonra bu davanın da diğerleri gibi düşeceğini sanıyordu avukat. Adliyeye vardıklarında ikizlerin bu kez bir adım daha ileri gitmiş olduklarını gördüler. Çalıştığı süre boyunca işini nasıl yapmış olduğunu ve bu işten elde ettiği kazancın araştırılması gibi gerekçelerle emeklilik işlemlerini durdurmanın yanı sıra, Rigoberto'yu hileli işlem yoluyla kazanç sağlamak isteyenlerle işbirliği yapmakla ve sigorta şirke-

tini zarara uğratmakla suçlayarak yeni bir dava daha açmışlardı.

Don Rigoberto söz konusu olayı zar zor hatırladı: Üç yıl önceydi. Lima'dan komşuları olan Meksikalı bir müşterilerinin Chillón Vadisi'nde bir çiftliği ve süt ürünleri üreten bir fabrikası vardı. Çiftlikte adamın bütün varını yoğunu kaybettiği bir yangın çıkmıştı. Polis soruşturmalarından ve yargı kararından sonra sigorta şirketi sözleşmede yazılı miktarı ödemişti. Süt fabrikasında çalışanlardan biri çıkıp da sigortadan parayı almak için yangını adamın kendisinin çıkardığını ihbar ettiğinde Meksikalı çoktan yurtdışına çıkmış, adresini kaybettirmişti. Şimdi ikizler Don Rigoberto'nun yöneticiyken bu konuda isteyerek ihmalkâr davrandığını kanıtlayan bilgilere ulaştıklarını söyleyerek onu suçluyorlardı. Bütün kanıtları, yetersiz olduğu için sigorta şirketindeki işinden çıkarılmış olan eski bir çalışanın, Don Rigoberto'nun o dolandırıcıyla işbirliği yaptığını kanıtlayabileceğini söylemesinden ibaretti. Avukat Arnillas bu davanın da kumdan bir kale gibi yıkılıp gideceği konusunda teminat veriyordu. Suçlamaların hiçbir dayanağı olmadığını, tanığın bilerek yalan ifade verdiğini, ikizlerin müvekkiline iftira ettiklerini belirten bir dilekçe yazarak karşı dava açmıştı. Miki ve Escobita bir insanın onuruyla oynamanın ve adaleti yanıltmanın bedelini ödeyeceklerdi.

Mahkemedeki işler bütün sabahlarını aldı. Yargıcın bürosu aşırı sıcaktı. Yıpranmış duvarlar yazılarla ve çivilerle doluydu. Rigoberto'nun saatler boyu oturmak zorunda kaldığı iskemle hem küçük hem de dengesizdi. Kalçalarının yarısı iskemlenin dışında kalıyordu. Bir yandan dikkatinin yarısını sürekli sallanan iskemleden düşmemek için harcarken öte yandan yargıcın sorduğu saçma sapan sorulara cevap veriyordu. Kendi kendine, sinirlerini bozmamak, sabırlı olmak konularında telkinlerde bulunarak

işlemlerin bitmesini bekliyordu. Ismael'in oğulları bu yargıca da rüşvet vermiş olabilirler miydi acaba? O iki canavar kendisine babalarının aleyhinde tanıklık yapmaya, hizmetçisiyle evlendiği zaman aklının başında olmadığını söylemeye zorlamak için her gün daha çok baskı yapıyorlardı. Emeklilik işlemlerini durdurduktan sonra şimdi de bu iftirayı atmışlardı. İkizler bu çabalarının Rigoberto'nun üzerinde istediklerinin aksine bir etki yaratacağını çok iyi bilirlerdi. Öyleyse neden yapıyorlardı bunu? Sadece babalarının evlenmesine katkısından dolayı ondan nefret ettikleri ve intikam almak istedikleri için mi? Belki de Freud'un dediği gibi bir duygu aktarımı yaşıyorlar, Avrupa'da gönüllerince gezmekte olan Ismael'le Armida'ya bir şey yapamadıkları için onlara duydukları öfkenin acısını kendisinden çıkartmaya çalışıyorlardı. Kendisini yaralayacaklarını düşünüyorlarsa yanılıyorlardı. Başlattıkları bu minik savaşın sonunda kimin gülüp kimin ağlayacağını göreceklerdi.

Yargıç ufak tefek, zevksiz giyimli biriydi. Karşısındaki kişilerin gözlerine bakmadan, çok alçak ve kararsız bir sesle konuşuyordu. Bu da Don Rigoberto'yu huzursuz ediyordu. Acaba sorgulamayı ses alma cihazına kaydeden birileri var mıydı? Görünüşe göre yoktu. Yargıcın koltuğuyla duvar arasında büzülerek oturmuş, kafasını kocaman bir deftere gömmüş bir kâtip vardı. Ama ses ya da görüntü kaydeden hiçbir alet görünmüyordu. Sorgu hâkiminin elinin altında da bir defter duruyordu. Arada bir bu deftere aceleyle, bir karar ya da bir ifade tutanağı olamayacak kadar kısa bir şeyler karalıyordu. Yani bütün bu sorgulamalar sadece ona acı çektirmek için düzenlenmiş bir oyun olabilirdi. Bu gülünç pantomime katılmak zorunda olmak onu öylesine rahatsız ediyordu ki, öfkesini dışarı vurmamak için kendisini zorlaması gerekiyordu. Dışarı çıktıklarında avukatı Arnillas sevinmesi gerek-

tiğini söyledi. Bu yargıç sorguda bu kadar gönülsüz davrandığına göre, karar verecek olan yargıç da ikizlerin suçlamalarını ciddiye almayacak demekti. Davayı geçersiz sayacağı kesindi.

Rigoberto öğle saatlerinde eve geldiğinde çok yorgun ve karamsardı. Canı yemek bile istemedi. Kendisini kötü bir haberin daha beklediğini anlaması için Donya Lucrecia'nın yüzünü görmesi yetti.

Ceketini çıkarıp askıya asarken, "Ne oldu?" diye sordu. Karısının kendisine cevap vermekten kaçındığını fark edince ona doğru dönerek tekrar sordu:

"Bana vereceğin kötü haber nedir hayatım?"

Donya Lucrecia titrek bir sesle mırıldandı:

"Edilberto Torres. Bu kez de dolmuşta karşısına çıkmış. Yine o, Rigoberto! Tanrı aşkına, yine o!"

"Ne zaman? Nerede?"

"Lima-Chorrillos dolmuşunda, cicianne," diye anlatmıştı Fonchito, son derece sakin bir sesle, bu konuya önem vermemesini diler gibi bakarak. "Ben Grau Meydanı'nın yakınındaki Paseo de la República durağında binmiştim. O, bir durak sonra, yani Zanjón durağında bindi."

"O muydu?" diye haykırdı Donya Lucrecia. "O olduğuna emin misin, Fonchito?"

Edilberto Torres her zamanki gibi başını eğerek Fonchito'yu selamlarken, "Selam genç dostum," demişti. "Tesadüfe bak. Nerede karşılaştırdı bizi. Seni gördüğüme sevindim Fonchito."

"Her zamanki gibi gri elbisesi, ceketi, kravatı ve mor süveteri vardı üzerinde," diye anlatmıştı Fonchito. "Saçlarını çok düzgün taramış, tıraş olmuştu. Çok nazikti. Elbette oydu, anne. Neyse ki ağlamıyordu bu kez."

Edilberto Torres onu tepeden tırnağa süzerek, "Son görüşmemizden beri epey büyümüşsün gibi geldi bana," diye devam etmişti. "Sadece fiziksel olarak değil; şimdi

daha sakin, daha kendinden emin görünüyorsun. Bakışların bile yetişkin insan bakışı olmuş, Fonchito."

"Babam sizinle konuşmamı yasakladı, senyor. Üzgünüm ama babamın dediğini yapmak zorundayım."

Senyor Torres en küçük bir öfke duymadan, "Peki, neden yasakladığını söyledi mi sana?" diye sormuştu. Hafifçe gülümsemeye devam ederek büyük bir merakla çocuğa bakmaya devam ediyordu.

"Babam da, üvey annem de sizin şeytan olduğunuza inanıyorlar, senyor."

Edilberto Torres pek şaşırmış gibi görünmüyordu; ama şoförün çok şaşırdığı kesindi. Fonchito şöyle bir durup arka sırada oturan iki yolcuya bir göz atmak için başını çevirmişti. Onların yüzlerini görünce sakinleşmişti. Senyor Torres şimdi daha çok gülümsüyordu ama kahkaha atmaya kalkmamıştı. Başını sallayarak konuyu şakaya vurmuştu.

"Yaşadığımız dönemde her şey olabilir," demişti radyo spikerleri gibi düzgün bir telaffuzla. "Şeytan da Lima sokaklarında istediği gibi gezip dolmuşa binebilir. Ha, şeytan demişken; bakıyorum da, Peder O'Donovan'la aran iyi, Fonchito. Onun kim olduğunu biliyorum: Bajo el Puente Kilisesi'nde papazdır. Onunla sohbet etmek hoşuna gitti mi?"

"Fark etmedin mi, Lucrecia? Seninle dalga geçiyor," diye ısrar etti Rigoberto. Dolmuşta tekrar karşısına çıktığını söylerken en azından şaka yapmak istemiştir. Hele hele Pepín'den söz etmesine olanak yok. Fonchito seninle düpedüz dalga geçmiş. Başından beri bizimle dalga geçiyor. İşte gerçek bu!"

"Çocuğun yüzünü görsen böyle söylemezdin, Rigoberto. Onu iyi tanıdığımı sanıyorum, Ne zaman yalan söylediğini, ne zaman doğru söylediğini bilirim."

"Peder O'Donovan'ı tanıyor musunuz senyor?"

"Evime çok uzak olmasına rağmen pazar ayinlerini dinlemek için arada bir onun kilisesine giderim," diye cevap vermişti Edilberto Torres. "Vaazları hoşuma gittiğinden bu yolu göze alıyorum. Kültürlü, zeki, sadece inananlara değil, herkese hitap edebilen bir insan. Onunla konuştuğun zaman sana da öyle gelmedi mi?"

"Vaaz verirken hiç dinlemedim onu," diye açıklamıştı Fonchito. Ama bence de çok zeki bir insan. Hayat ve özellikle din konularında çok şey biliyor."

"Onu kürsüde konuşurken dinlemelisin," diye öğüt vermişti Edilberto Torres. "Özellikle şu sıralar spritüel konular seni ilgilendirirken... Çok akıcı, çok hoş konuşuyor. Bilgece şeyler anlatıyor. Kilisenin son zamanlarda en iyi konuşan birkaç hatibinden biri olmalı. Eskiden dinî konularda, topluluğa hitap eden konuşmalar yapmak çok önemliydi. Çoktan beri önemini yitirmiş görünüyor."

"Ama Peder O'Donovan sizi tanımıyor, senyor," demeye cesaret etmişti Fonchito. "Ona sizden söz ettim ben. Kim olduğunuz hakkında hiçbir şey bilmiyor."

"Ona göre ben kendisini dinleyen cemaatin içinde, diğerlerinin arasında kaybolmuş bir çehreden başka bir şey değilim," diye cevap vermişti Edilberto Torres. "Dinle ilgileniyor olman çok güzel, Fonchito. İncil için haftada bir kez toplanan bir gruba katıldığını duydum. Nasıl, eğlenceli mi?"

Donya Lucrecia sevecen bir yüzle Fonchito'ya bakarak ve şaşkınlığını gizlemeye çalışarak, "Bana yalan söylüyorsun, hayatım," demişti. "Böyle demiş olamaz. Senyor Torres'in senin İncil grubundan haberdar olması mümkün değil."

Çocuğun yüzü üzüntüyle asılmıştı. O da çok şaşırmış görünüyordu. "Yemin ederim, tüm detaylarıyla biliyordu. Bunu duyunca ben de çok şaşırdım, anne."

"Şaşırmana gerek yok, Fonchito," diye gülümsemişti Edilberto Torres. "Sana çok değer veriyorum; okulda, ev-

de, hayatta seninle ilgili şeylerin nasıl gittiğini bilmek hoşuma gidiyor. Bu yüzden senin ne yaptığını, kimlerle görüştüğünü araştırmaya çalışıyorum. Sana karşı hissettiğim sevginin bir belirtisi bu. Altında başka neden aramaya gerek yok."

Don Rigoberto birden öfkelenerek, "Okuldan döndüğü zaman onunla konuşacağım," dedi. "Foncho bizimle böyle dalga geçmeye devam edemez. Bu saçmalıkları bize yutturmaya çalışmasından bıktım artık!"

Morali daha da bozulmuş bir halde banyoya gitti, yüzünü soğuk suyla yıkadı. Olayların daha da kötüye gideceğini tahmin ettiği için oldukça huzursuzdu. İnsanların kaderlerinin önceden belirlenmiş olduğuna, hayatın bir film senaryosu gibi önceden kurgulandığına, insanların farkında olmadan bu senaryoya göre davrandıklarına hiç inanmamıştı. Ama Ismael'in o lanet olası evliliği ve Edilberto Torres denilen hayaletin Fonchito'nun hayatına girmesiyle tüm düzenlerinin altüst olması, önceden yazılmış bir kadere uygun olarak gerçekleşiyor duygusuna kapılıyordu. Yaşamakta oldukları bu şey, yani tüm olayların peş peşe gelmesi, Kalvinistlerin inandıkları gibi doğaüstü bir güç tarafından öngörülmüş olabilir miydi? En kötüsü de bu lanet olası salı günü ailenin başını ağrıtacak olayların daha yeni başlıyor olmasıydı.

Sofraya henüz oturmuşlardı. Rigoberto'nun da Lucrecia'nın da iştahları iyice kaçmıştı. Konuşmadan, hüzünlü bir yüzle salata tabaklarını karıştırıp duruyorlardı. Justiniana izin bile istemeden yemek odasına daldı.

"Sizi telefona istiyorlar, senyor," dedi nefes nefese. Önemli bir şey olmuş gibi gözleri ateş saçıyordu.

"Senyor Ismael sizi arıyor."

Rigoberto hızla yerinden fırladı, çalışma odasındaki telefondan konuşmak için koşar adım oraya gitti. Yürürken heyecandan sağa sola çarpıyordu.

"Ismael?" diye sordu gergin bir sesle. "Ismael, sen misin? Nereden arıyorsun?"

"Nereden olacak, buradan, Lima'dan elbette," diye cevap verdi dostu ve eski patronu. Sesi yine son konuşmalarındaki gibi kaygısız ve neşeliydi. "Gece geldik Rigoberto. Sizi görmek için sabırsızlanıyoruz. Ama konuşacaklarımız olduğundan seninle ikimiz hemen görüşsek nasıl olur? Yemek yedin mi? Tamam o zaman, gel kahveyi birlikte içelim. Evet, hemen şimdi gel. Seni evimde bekliyorum."

Rigoberto robot gibi, "Hemen geliyorum," deyip telefonu kapattı. "Ne günmüş ha!"

Ağzına bir lokma daha koymadan, Lucrecia'ya döner dönmez Ismael'le konuştuklarını anlatmaya söz vererek evden ok gibi fırladı gitti. İkizler olayı dallandırıp budaklandırmış olsa da başına gelenlerin asıl kaynağı olan dostunun dönmüş olması, o sabah yargıçla görüşmenin yarattığı sıkıntıyı ve Edilberto Torres'in Lima-Chorrillos dolmuşunda tekrar görünmesini unutturdu.

Yaşlı adamla yeni eşi balayından dönmüşlerdi sonunda. Avukatı Claudio Arnillas'ın her gün bildirmiş olduğu olayların, yani ikizlerin onların iki ayaklarını bir pabuca soktuklarının gerçekten farkında mıydı acaba? Onunla açık açık konuşacaktı, "Tamam artık," diyecekti. Nikâh şahidi olmayı kabul ettiği günden beri hayatı adli kovuşturmalar ve polis soruşturmaları nedeniyle karabasana dönmüştü. Miki ile Escobita'yı durdurmak için Ismael'in derhal bir şey yapması gerekiyordu.

Buna rağmen, San Isidro'da, çevresini saran binaların arasında kaybolmuş neokolonyal koca malikânenin kapısında Ismael'le Armida'nın kendisini çok büyük bir dostluk gösterisiyle karşıladıklarını görünce, onlara söylemek üzere hazırladıkları Rigoberto'nun kafasından uçup gitti. Karşısındaki çiftin sükûnetine, mutluluğuna, zarafetine

hayranlıkla bakakaldı. Ismael spor giyinmişti. Boynunda ipek bir fular vardı. Sandaletler ayaklarını çok muntazam bir şekilde sarıyordu. Deri ceketiyle yakalı gömleği birbirine çok uymuştu. Yeni tıraş edilmiş yüzüne anason kokulu bir losyon sürmüştü. Ismael'in hülyalı yüzünden, vücudundan yeni bir yaşam enerjisi yayılıyordu. Asıl şaşırtıcı olan Armida'daki değişimdi. Saçları, bakımlı elleri ve makyajıyla usta kuaförlerin, manikürcülerin, makyözlerin ellerinden yeni çıkmış gibiydi. Eski düz ve siyah saçlarının yerini kestane rengi kıvırcık saçlar almıştı. Çiçek desenli hafif bir takım giyerek omuzlarına lila rengi bir şal atmıştı. Yarım topuklu ayakkabıları da omzundaki şalla aynı renkteydi. Bakımlı elleriyle, açık kırmızı renkte boyanmış tırnaklarıyla, küpeleriyle, göğsüne taktığı broşla, boynundaki altın zincirle, hatta davranışlarıyla, oturup kalkmayı, iyi giyinmeyi, iyi yaşamayı bilen, zengin ve eğitimli bir hanım olmuştu. Selamlaşırlarken öpmesi için yanağını Rigoberto'ya uzattı. Eski hizmetçiden hiçbir iz kalmadığı ilk bakışta hemen fark ediliyordu. Acaba Avrupa'da geçirdiği balayı süresince görgü kuralları dersleri mi almıştı?

Selamlaşma faslı biter bitmez Rigoberto'yu yemek odasının yanındaki küçük salona aldılar. Geniş pencerelerden begonvillerle, sardunyalarla, sarmaşıklarla dolu bahçe görünüyordu. Rigoberto bir sehpanın üzerine bırakılmış kahve fincanlarının, kahvedanlığın ve çeşit çeşit pastanın bulunduğu tepsinin yanındaki özenle hazırlanmış paketleri, kurdelelerle süslenmiş kutuları fark etti. Hediye miydi bunlar? Evet. Ismael'le Armida onları, evlenirlerken kendilerine gösterdikleri anlayışa ve sevgiye teşekkür etmek için, Rigoberto'ya, Lucrecia'ya, Fonchito'ya ve hatta Justiniana'ya hediyeler getirmişlerdi: Rigoberto'ya birkaç gömlek ve ipek bir pijama; Lucrecia'ya bluzlar, şallar; Fonchito'ya bir eşofman takımıyla spor

ayakkabılar; Justiniana'ya da terlikler, çoraplar... Ayrıca kemerler, kol düğmeleri, sanat kitapları, el yapımı defterler, gravürler, çikolatalar ve banyoya ya da evin özel bir yerine asmak için müstehcen bir resim...

İkisi de kendilerinden emin, mutlu, gençleşmiş ve çok huzurlu görünüyorlardı. Onların dinginliği ve iyimserliği Rigoberto'ya da geçti. Oğullarının çevirdiği dalaverelerkarşısında Ismael kendinden çok emin görünüyordu. La Rosa Náutica'da öğle yemeği yerken söylediği gibi, onların çevirdiği entrikaları bozmak için onlardan daha çok para harcıyor olmalıydı. Acaba eski patronu oğullarını susturmak için onlara da bir şeyler vermeyi düşünüyor olabilir miydi? Ismael Lima'ya döndüğüne göre sırtlanların başlattığı kör dövüşü sona erecek demekti. Birkaç gün içinde her şey yoluna girecek, kendi özel hayatı huzura kavuşacak, minik uygarlık alanına kapanabilecekti. "Özgürlüğüme yeniden kavuşacağım," diye düşündü. Her şeye rağmen olup bitenlerin kontrolü Ismael'in elindeydi. Peki o zaman Rigoberto'yu huzursuz eden neydi?

Kahvelerini içtikten sonra Rigoberto bir süre daha yeni evlilerin İtalya gezisiyle ilgili anlattıklarını dinledi. Daha önce sesini duyduğunu bile hatırlamadığı Armida konuşma yeteneğini geliştirmişti sanki. Kendinden emin ve son derece iyimser bir ruh haliyle, oldukça düzgün cümlelerle fikirlerini açıklıyordu. Hayatı boyunca gündüz uykusu uyumadığını ama Ismael'in kendisine öğle yemeğinden sonra on beş dakika da olsa gözlerini kapatıp *siesta* yapmanın iyi olacağını öğrettiğini anlattı. Bu sayede tüm öğleden sonra kendisini dinç hissediyordu. Uzun bir süre üçü birlikte sohbet ettikten sonra Armida, beylerin daha önemli konularda konuşmak isteyebileceklerini söyleyerek onları baş başa bıraktı.

Yalnız kalır kalmaz Ismael Rigoberto'nun sırtına dostça vurarak, "Hiçbir konuda endişen olmasın," dedi. "Bir kahve daha ister misin? Ya da bir kadeh konyak?"

Rigoberto başını hayır anlamında sallayarak, "Seni böyle mutlu ve huzurlu görmek çok harika," dedi. "Sen de, Armida da mutluluktan ışıldıyorsunuz. İkinizi böyle görmek ne güzel. Bu da evliliğinizin iyi gittiğini gösterir. Ama..."

Ismael bir kez daha Rigoberto'nun sırtına dostça vurarak cümleyi tamamladı: "Ama o iki şeytan size hayatı zehir ediyor. Her şeyi biliyorum. Dert etme, Rigoberto. Bana bırak. Şimdi buradayım artık; sorunların hepsi çözülecek. Bana yaptığın iyiliğe karşı seni bunlara katlanmak zorunda bıraktığım için binlerce kez özür dilerim. Yarın Claudio Arnillas'ın bürosunda onunla ve diğer avukatlarla bir toplantı yapacağım. Söz veriyorum, en kısa zamanda seni bütün davalardan kurtaracağım. Şimdi şöyle rahatça otur, beni dinle, çok önemli haberlerim var sana. Şu konyaktan içelim mi, sevgili dostum?"

Ismael hemen iki kadehe konyak doldurdu. Sağlığa kadeh kaldırdılar. Kızıl kahverengi rengi ışıltılar saçan kadehleri yavaşça tokuşturarak birer yudum aldılar. Meşe fıçının içkiye sinmiş hoş kokusu genizlerini doldurdu. Nefis tadı önce dillerinde, sonra boğazlarında hissettiler. Rigoberto, Ismael'in gözlerine canlılık veren bir gülümsemeyle kendisini süzmekte olduğunu fark etti. Bu gülümsemede muzipliğin ötesinde alaycı, biraz da hain bir ifade vardı. Ismael balayındayken takma dişlerini düzeltmiş miydi acaba? Önceleri ağzında kımıldayıp duran dişler şu anda mükemmel bir şekilde yerlerini bulmuş görünüyorlardı.

Ismael sonunda kollarını açarak, "Sigorta şirketindeki bütün hisselerimi İtalya'nın en büyük ve en iyi sigorta şirketi Assicurazioni Generali'ye sattım," dedi. Hemen arkasından da bir kahkaha patlattı. "Sen o şirketi bilirsin; birçok kez onlarla iş yaptık. Merkezleri Trieste'de ama bütün dünyada iş yapıyorlar. Uzun zamandan beri Pe-

ru'ya girmek istiyorlardı. Ben de fırsatı kaçırmadım. Gördüğün gibi, balayım sadece eğlenceyle geçmedi, bu arada iş de yaptım."

Noel Baba'nın bıraktığı hediye paketlerini açan bir çocuk kadar neşeli ve mutlu görünüyordu. Don Rigoberto biraz önce duyduğu haberi henüz özümseyememişti. Birkaç hafta önce *The Economist* gazetesinde okumuş olduğu bir haberi hatırladı: Assicurazioni Generali Güney Amerika ülkelerinde büyük bir atılım yapmaya hazırlanıyordu.

Sonunda şaşkınlığını belli eden bir yüz ifadesiyle, "Hayatın boyunca geliştirmeye çalıştığın, babanın kurmuş olduğu şirketi sattın mı yani?" diye sordu. "Uluslararası bir İtalyan şirketine ha? Ne zamandan beri bu konuyu görüşüyordun onlarla, Ismael?"

Dostu, "Altı aydan beri," deyip kadehinden bir yudum daha aldı. "Satış işlemleri hiçbir sorun çıkmadan, çok kısa bir süre içinde tamamlandı. Tekrar söylüyorum; iyi bir iş oldu. Çok iyi bir fiyata aldılar. Şöyle rahatça otur da beni dinle. Her şey bitene kadar pazarlıkları ve alışveriş işini çok gizli tutmamız gerekiyordu. Hatırlayacaksın, geçen sene onlara şirkette çok detaylı bir inceleme yapma konusunda yetki vermem senin de dikkatini çekmişti. Nedeni buydu işte. Tüm masrafları Assicurazioni Generali üstlendi. Ben tek kuruş ödemedim. Alışveriş tamamlandığı için sana anlatabilirim artık."

Ismael Carrera bir saate yakın konuştu. Rigoberto birkaç kez küçük açıklamalar istemenin dışında sözünü kesmeden dinledi. Dostu, teklifleri ve karşı teklifleri görüşmekle geçen sürede olanları, bir parşömenin katlarını açar gibi, hiç duraksamadan anlatıyordu. Rigoberto şaşkınlıkla ve hayranlıkla onu dinliyordu. Bu kadar hassas bir alışverişi, şirketin genel müdürü olan kendisinin bile haberi olmadan bu kadar gizli yürütmesi ve sonuçlandır-

ması inanılmaz bir şeydi. Alışverişle ilgili toplantılar, Lima'da, Trieste'de, New York'ta, Milano'da yapılmıştı. Bu toplantılara avukatlar, büyük hissedarlar, yetkili yöneticiler, danışmanlar, çeşitli ülkelerin bankacıları katılmışlardı. Ama Ismael Carrera'nın Peru'daki şirketinden hiçbir görevlinin ve tabii ki Miki ile Escobita'nın haberi bile olmamıştı. İkizler şirketten atıldıkları zaman, hisse senedi olarak mirastan paylarına düşeni almışlardı. Bunca yıldır da bu hisseleri satarak yaşıyorlardı. Rigoberto, Ismael'in o hisseleri başkalarının adına satın aldırttıktan sonra devraldığını ancak şimdi öğreniyordu. Sırtlanların halen küçük miktarda hisseleri vardı; bundan sonra Assicurazioni Generali'nin Peru'daki küçük hissedarlarından biri olacaklardı. "Nasıl karşılayacaklar bunu?" Ismael önemsemezmiş gibi omuzlarını silkti: "İyi karşılamayacaklar elbette. Ne bekliyorsun ki?" Sırtlanların avazları göklere çıkacaktı. Satış, ülkedeki ve ülke dışındaki bütün formaliteler yerine getirilerek gerçekleşmişti. İtalya'dan, Peru'dan, Amerika Birleşik Devletleri'nden hükümet temsilcileri bu anlaşmayı iyi karşılamışlardı. Gerekli bütün vergiler son kuruşuna kadar ödenmişti. Her şey tam anlamıyla olup bitmişti artık.

Ismael Carrera açıklamalarını tamamlayınca, gösterisini bitirdikten sonra alkış bekleyen bir komedyen gibi kollarını iki yana açarak, "Ne diyorsun Rigoberto?" diye ekledi.

Rigoberto başını sallamakla yetindi. Kafası allak bullak olmuştu; ne diyeceğini bilmiyordu. Dostu kendinden memnun, hülyalı bakışlarla ona bakmaya devam ediyordu.

Rigoberto sonunda, "Beni şaşırtmaya devam ediyorsun Ismael," diyebildi. "İkinci gençliğini yaşamakta olduğunu görüyorum. Seni gençleştiren Armida mı? Babanın ve senin, yarım asrı geçen bir süre boyunca kan, gözyaşı

ve ter dökerek kurduğunuz, büyüttüğünüz bir şirketi bu kadar kolay satmış olmanı aklım almıyor hâlâ. Sana saçma gelebilir belki ama ben, canımdan bir parça gitmiş gibi üzüldüm. Oysa sen son derece neşelisin."

Ismael ciddileşerek, "Benim için de hiç kolay olmadı," diye düzeltti. "Başlarda çok tereddüt ettim. Şirketi satmak bana da çok ağır geliyordu elbette. Ama olayların nasıl geliştiğini biliyorsun. Tek çarem şirketi satmaktı. Başka mirasçılarım olsaydı... Her neyse, bu üzücü şeyleri tekrar konuşmayalım. Eğer şirket oğullarımın eline kalacak olsaydı neler olacağını ikimiz de biliyoruz. Göz açıp kapayana kadar ya şirketi batıracaklar ya da yok pahasına satacaklardı. İtalyanların ellerinde şirket yaşamaya ve gelişmeye devam edecek. Sen de emekliliğini hiç kesinti yapılmadan, üstelik benim vereceğim ikramiyeyle birlikte alacaksın. Her şey hazırlandı."

Ismael'in gözlerinden bir gölge geçti. Rigoberto'ya, dostunun yüzüne bir hüzün çökmüş gibi geldi.

"Bu kadar parayla ne yapacaksın Ismael?"

"Ömrümün son yıllarını mutlu ve sakin geçirmeye çalışacağım." Hemen arkasından da unutmuş gibi ekledi: "Umarım sağlığım da müsaade eder. Karımın yanında biraz hayatın tadını çıkarmaya çalışacağım. Geç olması, hiç olmamasından daha iyidir. Sen herkesten iyi biliyorsun ki bugüne kadar sadece çalışmak için yaşadım."

"Hedonizm felsefesi iyidir," dedi Rigoberto. "İnsana hayattan zevk almayı öğütler. Ama ben de hayatım boyunca çok az uyabildim buna. İkizler beni rahat bırakırlarsa ben de seni taklit edeceğim Ismael. Lucrecia ile ben tüm ayrıntılarını düşündüğümüz Avrupa gezisini yapacağız. Senin oğulların yüzünden geziyi iptal etmek zorunda kalınca Lucrecia hayal kırıklığına uğradı."

Ismael ayağa kalkıp, "Dedim ya, yarın bu işi bitireceğim," dedi. Ajandamda yazılı yapılacak işler listesinin en

başında bu var. Arnillas'ın bürosundaki toplantıdan sonra seni arayacağım. Armida, Lucrecia, sen ve ben, birlikte öğle yemeği yemek üzere buluşalım bir gün."

Rigoberto arabasının direksiyonuna yaslanmış, evine dönerken aklından bin bir düşünce geçiyordu. Ismael şirketi kaç paraya satmıştı acaba? Milyonlarca dolar almış olmalıydı. Ne olursa olsun büyük bir servetti bu. Öyle ya, sattığı şirket hem Peru'da hem yurtdışında çok iyi tanınan, iyi bir müşteri portföyü olan, güçlü bir kuruluştu. Yine de son zamanlarda işler şöyle böyle gidiyordu. Seksenlik Ismael bir şirketin sorumluluklarını omuzlayacak durumda değildi. Satıştan elde ettiği parayı sigorta şirketi hisselerine, hazine bonolarına, Liechtenstein, Guernsey, Jersey, Singapur ya da Dubai gibi en güvenilir vergi cennetlerine yatırmış olmalıydı. Sadece faiziyle bile dünyanın neresinde isterlerse orada, Armida'yla ikisi krallar gibi yaşarlardı. Peki ikizler ne yapacaklardı? Şirketin yeni sahipleriyle savaşmaya devam mı edeceklerdi? Bunu yapamayacak kadar aptallardı. Hamamböcekleri gibi ezilip gideceklerdi. Belki de satıştan elde edilen parayı tırtıklamaya çalışırlardı. Ismael o paraları çoktan güvenilir yerlere koymuş olmalıydı. Eğer babaları yumuşar da önlerine biraz kırıntı atacak olursa kesinlikle boyun eğerlerdi. O zaman her şey yoluna girerdi. İnşallah bir an önce her şey düzelir de kendi planlarını gerçekleştirebilir, hayalini kurduğu sanat dolu emekliliği yaşayabilirdi.

Ama Ismael'in bu olayı öyle kolayca çözüvereceği konusunda biraz kuşkusu vardı. Miki ile Escobita'nın başına sardıkları polis ve mahkeme işlerinden kurtulabilmesi belki de hayatının sonuna kadar mümkün olmayacaktı. Yoksa bu kötümserlik Edilberto Torres denen tipin Fonchito'nun hayatına yeniden girmesinden mi kaynaklanıyordu?

Eve varır varmaz son gelişmeleri karısına ayrıntıla-

rıyla anlattı. Şirketin bir İtalyan sigorta şirketine satılmış olmasından endişe duymalarına gerek yoktu. Tam tersine belki de bu sayede başlarına gelenlerden kurtulmaları daha kolay olacaktı. Ismael şirketin yeni sahipleriyle anlaşır da ikizlerin önüne birkaç kırıntı atarsa herkesi rahat bırakırlardı. Lucrecia'yı en çok şaşırtan, Armida'nın balayı gezisinden çok zarif, oturmasını kalkmasını bilen modern bir hanımefendi olarak dönmüş olmasıydı. "En kısa zamanda onlar için bir hoş geldiniz yemeği düzenleyeceğim, aşkım. Bir hanımefendiye dönüşen Armida'yı kendi gözlerimle görmek istiyorum."

Rigoberto çalışma odasına kapandı. Bilgisayarının başına geçip Assicurazioni Generali Şirketi hakkında bulabildiği tüm bilgileri uzun uzun okudu. İtalya'nın en büyük sigorta şirketiydi. Bizzat kendisi pek çok kez bu şirketle ve çeşitli yan kuruluşlarıyla iletişim kurmuştu. Son yıllarda Doğu Avrupa'nın, Ortadoğu'nun ve Uzakdoğu'nun pek çok ülkesine, ayrıca Panama'da merkez açarak sınırlı bir şekilde de olsa Latin Amerika ülkelerine yayılmıştı. Bu nedenle Peru'yu üs olarak kullanıp öteki Güney Amerika ülkelerine yayılmak istemeleri çok normaldi. Onlar için Peru, yerleşmiş kanunları olan, yatırımların büyüdüğü, iyi giden bir ülkeydi.

Rigoberto, Fonchito'nun okuldan geldiğini duyduğunda bu araştırmaların içine gömülmüştü. Bilgisayarı kapadı, sabırsızlıkla oğlunun gelip kendisine selam vermesini bekledi. Çocuk sırtında okul çantasıyla odaya girip onu yanaklarından öperken Rigoberto birden konuya girmeye karar verdi.

"Demek Edilberto Torres tekrar döndü, ha," dedi. "Ondan sonsuza dek kurtulduğumuzu sanıyordum, Fonchito."

Çocuk büyük bir içtenlikle, "Ben de öyle sanıyordum baba," diye cevap verdi. Çantasını çıkardı, yere bı-

raktı. Babasının karşısındaki koltuğa oturdu. "Çok kısa bir konuşma yaptık onunla. Üvey annem anlatmadı mı? Miraflores'e gelinceye kadar konuştuk. O, Diagonal durağında indi. Anlatmadı mı sana?"

"Anlattı elbette. Ama ben senden de duymak istiyorum." Fonchito'nun mürekkep lekesi içindeki ellerine, gevşemiş kravatına baktı. "Ne dedi sana? Nelerden söz ettiniz?"

"Şeytandan," diyerek güldü Fonchito. "Evet, evet, hiç gülme. Gerçekten öyle, baba. Ama bu kez ağlamıyordu. Ona, senin ve üvey annemin onun şeytanın ta kendisi olduğuna inandığınızı söyledim."

O kadar içten, o kadar doğal konuşuyordu ki, Rigoberto ona inanmamak için hiçbir neden olmadığını düşündü.

"Onlar hâlâ şeytana inanıyorlar mı?" diye sormuştu Edilberto Torres şaşkınlıkla. Alçak sesle konuşuyordu. "Günümüzde şeytana inanan pek kalmamıştır bence. Üvey annenle baban benim hakkımda niye böyle düşündüklerini söylediler mi peki?"

Fonchito da sesini iyice alçaltarak, "Çünkü siz çok gizemli bir şekilde görünüp kayboluyorsunuz, senyor," diye açıklamıştı. Görünüşe göre bu konu dolmuştaki diğer yolcuların da ilgisini çekmişti. Belli etmeden gözucuyla bakıyorlar, konuştuklarını duymaya çalışıyorlardı. "Sizinle konuşmaya devam etmemem gerek. Dedim ya, sizinle konuşmayı bana yasakladılar."

"Benim adıma onlara şöyle söyler misin: İçleri rahat olsun. Ben şeytan değilim," diye güvence vermişti Edilberto Torres. Sesi zor duyuluyordu. "Ben şeytan falan değilim; senin gibi, buradaki diğer insanlar gibi sıradan ve normal bir insanım. Ayrıca yanılıyorsun. Gizemli bir şekilde görünüp kaybolduğum yok. Seninle karılaşmalarımız tamamen tesadüf."

Rigoberto uzunca bir süre, gözlerini bile kırpmadan çocuğun gözlerine bakakaldı. Sonra, "Seninle çok samimi konuşacağım, Fonchito," dedi. "Sana inanmak istiyorum. Senin yalancı olmadığını, hayatında hiç yalan söylemediğini biliyorum. Bana hep doğru söyledin. Ama şimdi, bu lanet olası Edilberto Torres olayında..."

Fonchito onun sözünü kesti: "Neden lanet diyorsun, baba? Onun hakkında bu kadar kötü bir söz kullanmanı gerektirecek ne yaptı sana?"

"Ne mi yaptı?" diye haykırdı Don Rigoberto. "Hayatımda ilk kez oğlumdan kuşku duymama neden oldu. Öyle ki, şu anda bile senin doğru söylediğine inanmakta zorlanıyorum. Anlıyor musun Fonchito? Bana Edilberto Torres'le karşılaştığından her söz ettiğinde söylediklerine inanmak için kendimi zorluyorum. Ama anlattıklarının doğru olduğuna bir türlü inanamıyorum. Seni azarlamak için değil, beni anlamaya çalışasın diye söylüyorum bunları. Şu anda aramızda geçenler beni çok üzüyor, kahrediyor. Dur, lafımı bitireyim. Sana, beni kandırmak istiyorsun, bana yalan söylüyorsun demiyorum. Asla böyle bir şey yapmayacağını biliyorum. En azından, bilerek, isteyerek yalan söylemezsin. Ama yalvarırım, sana söyleyeceklerim üzerinde biraz düşün: Edilberto Torres hakkında bana ve Lucrecia'ya anlattıkların bir fantezi olamaz mı, Fonchito? Bir çeşit, uyanıkken görülen bir rüya olamaz mı? Böyle şeyler arada bir herkesin başına gelebilir."

Oğlunun sararmaya başladığını görünce sustu. Çocuğun yüzünden çok üzgün olduğu belli oluyordu. Rigoberto onunla böyle konuştuğuna pişman oldu.

"Yani ben aklımı mı kaçırdım? O yüzden de olmayan şeyler mi görüyorum? Söylemek istediğin bu mu baba?"

Rigoberto özür diler gibi, "Böyle bir şey demedim," dedi. "Elbette aklını kaçırmadın. Bu aklımdan bile geçmedi. Ama sürekli karşına çıktığını söylediğin bu tipin

bir sabitfikir, bir takıntı, uyanıkken görülen bir hayal olması çok mümkün. Bana öyle alay eder gibi bakma. Böyle şeyler olabilir. Gerçek hayatta gerçek bir insan böyle olmadık yerlerde, okulun futbol sahasında, diskoteğin tuvaletinde, Lima-Chorrillos dolmuşunda insanın karşısına birdenbire çıkıp kaybolmaz. Üstelik bu insan seninle ilgili, ailenle ilgili her şeyi ayrıntılarıyla biliyor. Bu mümkün değil, anlıyor musun?"

Çocuk, kederli bir ifadeyle, "Bana inanmıyorsan ne yapabilirim, baba?" dedi. "Ben de seni üzmek istemiyorum. Ama kendim Edilberto Torres'in etten kemikten bir insan olduğuna inanırken, halüsinasyon gördüğüm konusunda senin söylediklerine nasıl hak verebilirim? En iyisi, bir daha bu konudan sana söz etmeyeyim."

"Hayır, hayır, Fonchito, bu karşılaşmalar hakkında bana her şeyi anlatmanı istiyorum. Anlattıklarını kabul etmekte zorlansam bile bana doğru söylediğinden eminim. Eğer bana söylediğin yalansa, bunu istemeden ya da farkında olmadan yaptığını biliyorum. Neyse, ödevin vardır senin. Haydi, git ödevlerini yap istersen. Konuşmaya sonra devam ederiz."

Fonchito çantasını yerden aldı, çalışma odasının kapısına doğru birkaç adım attı. Ama kapıyı açmadan önce, aklına bir şey gelmiş gibi babasına doğru döndü, "Sen onun hakkında kötü şeyler düşünüyorsun ama Senyor Torres senin hakkında çok iyi şeyler düşünüyor, baba," dedi.

"Neden böyle dedin?"

"Babanın polisle, adliyeyle ilgili bazı sorunları olduğunu sen de duymuşsundur," demişti Edilberto Torres. Bunu söylemeden önce bir sonraki durakta inmek istediğini şoföre bildirmişti zaten. "Rigoberto'nun çok düzgün ve onurlu bir insan olduğunu biliyorum. Başına gelenlerin haksızlık olduğuna inanıyorum. Babana benim tara-

fımdan söyle, Fonchito; eğer onun için yapabileceğim bir şey varsa, seve seve yaparım."

Don Rigoberto ne diyeceğini bilemedi. Sakin bir ifadeyle kapının yanında durup kendisinden bir cevap bekleyen çocuğa hiçbir şey söylemeden uzun uzun baktı.

"Böyle mi dedi?" diye geveledi sonunda, şaşkınlıkla. "Yani bana bir mesaj gönderdi, öyle mi? Benim adaletle ilgili sorunlarım olduğunu biliyor ve bana yardım etmek istiyor, öyle mi?"

"Aynen öyle baba. Görüyorsun, senin hakkında çok iyi şeyler düşünüyor."

Rigoberto kendini toparladı. "Ona söyle, yardım önerisini memnuniyetle kabul ediyorum," dedi. "Onunla bir daha karşılaştığında benim tarafımdan ona teşekkür et. Kendisiyle konuşmaktan memnun olacağımı söyle. Belki de bana gerçekten bir yardımı dokunur. Dünyada en çok istediğim şey Edilberto Torres'i görüp onunla konuşmak, oğlum."

"Okey, baba. Onu tekrar görürsem söylerim. Söz veriyorum. Göreceksin, o bir hayalet değil, etten kemikten bir insan. Şimdi gidip ödevlerimi yapayım. Çok ödevim var."

Fonchito odadan çıkınca Rigoberto bilgisayarı yeniden açmaya niyet etti. Ama hemen ardından kapattı. Assicurazioni Generali Şirketi'ne ve Ismael'in yılan hikâyesi gibi uzayıp giden alışveriş öyküsüne olan ilgisi kaybolmuştu. Edilberto Torres'in Fonchito'ya bunu söylemiş olması mümkün müydü acaba? Başındaki adli sorunları öğrenmiş olması mümkün müydü? Elbette mümkün değildi. Çocuk kendisine bir kez daha tuzak kurmuştu; o da aptal gibi bu tuzağa düşmüştü. Ya Edilberto Torres ona bir randevu verecek olursa? "O zaman, tekrar dine döner, hayatımın geri kalan günlerini geçirmek üzere bir manastıra kapanırım," diye düşündü. Gülümseyerek diş-

lerinin arasından mırıldandı: "Manastırda yaşamak... Ne can sıkıcı bir şey. Dünyada ne çok aptallık var."

Ayağa kalktı, çok sevdiği sanat kitaplarına ve müze kataloglarına göz atmak için en yakınındaki raflara doğru yürüdü. Onlara tekrar bakarken bir yandan da her birini aldığı yerler aklına geliyordu. O katalogları ve kitapları New York'ta, Paris'te, Madrid'de, Milano'da gezdiği sergilerden almıştı. Yarın sevdiği müzikleri dinleyerek bu kitaplara gömülüp hayal kurmak, zamanda yolculuk yapmak, olağanüstü maceralar yaşamak, heyecanlanmak, üzülmek, duygulanıp ağlamak, bu güzelliklerin tadını çıkarmak varken, yine ikizlerin başına sardığı sorunlarla uğraşmak, avukatlarla görüşmek, cahil adliye görevlilerine dert anlatmak zorunda olması ne kötüydü. Kendi kendine düşünmeye başladı: "Delacroix sayesinde çıplak kadınlar arasında ölümü bekleyen Kral Sardanapal'ın ölümünde hazır bulundum. Grosz sayesinde Berlin'de politik yaşamdaki ve insanların günlük yaşamlarındaki çirkinlikleri, fahişeleri tanıdım. Boticelli sayesinde bir Rönesans Madonna'sı oldum. Goya sayesinde kendi çocuklarını baldırlarından başlayarak yiyen şehvetli bir canavar oldum. Aubrey Beardsley sayesinde kıçında gül bitmiş bir homoseksüel oldum. Ve Piet Mondrian sayesinde bir ikizkenar üçgen oldum."

Eğlenmeye başlamıştı. Ama bu arada asıl aramakta olduğu şeyi elinde tuttuğunun farkında değildi. 2004 yılında İngiltere'ye son kez gittiğinde gördüğü, Kraliyet Akademisi tarafından düzenlenmiş olan Tamara de Lempicka Sergisi'nin kataloğunu arıyordu. Bacaklarının arasında, testislerinde bir gıdıklanma hissetti. Büyük olasılıkla içini doldurmaya başlayan nostalji ve minnet duygusu heyecanlandırmıştı onu. Şimdi de testislerindeki gıdıklanmanın yanı sıra penisinin ucunda hafif bir yanma başlamıştı. Elinde kitapla kendini okuma koltuğuna attı. Ki-

tapta bulunan resimlerdeki tüm ayrıntıları görebilmek için lambayı yaktı. Elinin altında bir de büyüteç vardı. Polonya asıllı Rus ressam Tamara de Lempicka'nın son arzusu gereği, cenazesinin küllerinin kızı Kizette tarafından helikopterle götürülerek Meksika'daki Popocatépetl Yanardağı'nın kraterine atıldığı doğru olabilir miydi? Bu kadının tufanlara ve olimpiyatlara yaraşır bir yücelikle dünyaya veda etmesi, tablolarının da tanıklık ettiği gibi, sadece resim yapmayı bilmekle kalmayıp aynı zamanda hayatın zevkini çıkarmayı da bildiğinin kanıtıydı. Ressamın parmakları, yılan gibi kıvrılarak eğilip bükülen çıplak kadınlara ulvi bir şehvet, bir gönenç bağışlamıştı. Onun yapmış olduğu kadın resimleri şu anda gözlerinin önünde resmi geçit yapıyordu: *Rhythm*, *La Belle Rafaëla*, *Myrto*, *The Model*, *The Slave*... Rigoberto'nun en çok beğendiği beş resim... Art deco ile erotizmin böylesine kaynaşabileceğine kim inanırdı ki? İncecik kaşlı, yakıcı ve vahşi bakışlı, seksi dudaklı, kaba elli bu Polonya asıllı Rus sanatçı, yirmili ve otuzlu yıllarda tablolarını soğuk görünümlerine rağmen yoğun bir şehvet sergileyen kadınlarla doldurmuştu. Tabloda bir heykel donukluğuyla duran figürler dikkatli ve duyarlı bir izleyicinin hayalinde canlanıyor, göğüs göğüse geliyor, birbirine saldırıyor, birbiriyle kucaklaşıyor, sevişiyor ve tüm iffetsizlikleriyle bunun tadını çıkarıyorlardı. Tamara de Lempicka'nın Paris'te, Milano'da, New York'ta, Hollywood'da, ve hayatının son döneminde yerleştiği Cuernavaca'da resmettiği ya da yarattığı bu kadınların peş peşe gözünün önünden geçişi, insanı tahrik eden harika, müthiş bir gösteriydi. Zarif, alımlı, ateşli kadınların Tamara'nın özel bir ilgi duyduğu üçgen omuzlarını cömertçe sergilemelerinin yanı sıra, şehvetle ve tensel bir küstahlıkla donatmak üzere soyduğu iffetsiz aristokrat kadınların dolgun ve iri kalçalarının verdiği esin de bu tablolara yansımıştı.

Rigoberto, "O, Paris'in ve New York'un salonlarında sergilediği görünüşüyle erkek çocuk gibi kadınların ve lezbiyenliğin iyi karşılanmasını sağlamıştı," diye düşündü. "Bu tavırları yüzünden, Gabriele d'Annunzio denen şehvet düşkününün, portresini yaptırmak bahanesiyle götürdüğü Garda Gölü kenarında bulunan Vittoriale'deki evinde, Tamara'ya tecavüz etmeye kalkmasına şaşmamak gerek. Pencereden atlayarak mı kaçmıştı acaba?" Kitabın sayfalarını yavaş yavaş çevirmeye devam etti. Kocaman mavi gözlü, nazik bakışlı, veremli aristokrat kadınlara şöyle bir göz atıp geçiyor, patlak gözlü, yorgun görünüşlü, koyu kırmızı tırnaklı, saçları kasket gibi kafalarına yapışmış, dik göğüslü, iri kalçalı, eğilip bükülerek uzanan kadınların bulunduğu sayfalarda daha uzun süre duruyordu. Uzun bir süre bu şekilde kendini hayallere kaptırdı. Günlerden, hatta haftalardan beri, ta sırtlanların o aşağılık sorunları başına sarmasından bu yana ilk kez yeniden arzuyla dolmaya başladığını hissetti. Gözlerinde derin bir arzu bulunan, pırıltılı mücevherle süslenmiş, transparan ve dekolte giysiler içindeki o çekici kadınların karşısında iyice kendinden geçmişti. "Art deco'dan soyut sanata geçmek delilik, Tamara," diye düşündü. Tamara de Lempicka'nın soyut eserlerinde bile gizemli bir şehvet vardı. Mutlu ve duygulu, karnının altında küçük bir kabarıklık oluştuğunu, ereksiyonun kendini hissettirmeye başladığını hissetti.

O anda gerçeğe dönerek Donya Lucrecia'nın hemen yanında durmakta olduğunu gördü. Kapının açıldığını bile fark etmemişti. Ne oluyordu? Lucrecia açık kalmış ağzıyla ve yaş dolu gözleriyle hemen yanında ayakta duruyordu. Konuşmak için kendini zorluyordu, ama dili ona itaat etmiyordu. Sözcükler ağzında çıkamıyor, anlaşılmaz bir şekilde kekeleyip duruyordu.

Rigoberto'nun aklına yine Fonchito ve Edilberto

Torres'le ilgili yeni bir şey olabileceği geldi. "Yine mi kötü bir haber, Lucrecia?" diye sordu.

Donya Lucrecia hıçkırıklar arasında, "Armida deli gibi ağlayarak telefon etti," dedi. "Sen oradan ayrıldıktan sonra Ismael bahçede bayılmış. Onu Amerikan Hastanesi'ne kaldırmışlar. Biraz önce ölmüş, Rigoberto! Evet, biraz önce ölmüş!"

XV

"Ne oldu?" diye tekrar sordu Santera. Felícito'nun üzerine eğilmiş, elindeki hasır yelpazeyle onu yelpazeliyordu. "Kendini kötü mü hissediyorsun?"

Nakliyeci, Adelaida'nın kocaman gözlerinin kaygıyla kendisine baktığını gördü. Kafası oldukça bulanık olmasına rağmen, "Adelaida falcı olduğuna göre neler olduğunu bilmesi gerekir," diye düşündü. Ama Adelaida'ya cevap verecek durumda değildi. Başı sürekli dönüyordu. Her an bayılacak gibiydi. Bayılırsa bayılsındı. Umurunda değildi. Derin bir uykuya dalmak, her şeyi unutmak, hiçbir şey düşünmemek ne harika olurdu. Aklından belli belirsiz, Gertrudis'in derin bir inançla bağlandığı Senyor Cautivo de Ayabaca'ya kendisine yardım etmesi için dua etmek geçti. Ama bunu nasıl yapacağını bilmiyordu.

"Sana süzme taşından yeni çıkma bir bardak soğuk su getireyim mi, Felícito?"

Adelaida neden böyle sağırla konuşur gibi bağırarak konuşuyordu ki? Kendisini bulutların arasında hissetmeye devam ederken başını evet anlamında salladı. Toprak rengi tuniğin içindeki melez kadının çıplak ayaklarıyla, şifalı otlarla ve aziz figürleriyle dolu dükkânın arka taraflarına doğru koşarcasına gittiğini gördü. Gözlerini kapatıp düşündü: "Güçlü olmak zorundasın. Henüz ölecek

zaman değil, Felícito Yanaqué. Gayret et! Gayret et!" Ağzının kuruduğunu, kalbinin göğsünün ortasında, kemiklerin ve kasların arasında kendisine daha fazla yer açmak ister gibi delice çarptığını hissediyordu. "Sanki kalbim ağzımdan fırlayıverecek," diye düşündü. O anda bu deyimdeki sözcüklerin gerçek anlamı geldi aklına: "Yok canım. İnsanın kalbi ağzından fırlar mı hiç? Bu mümkün değil." Göğüs boşluğunun içindeki bu organ, hapsedildiği bedenden kaçmak için gırtlağına kadar tırmanıyor, ağzından kusmuk gibi fırlıyor, kan ve safraya bulanmış bir halde dışarı çıkıyordu. Zavallı kalbinin bu şifalı otlarla dolu dükkânın toprak zemininde, yerlerde süründüğünü, ayaklar altında ezildiğini, hatta üzerinde çikolata renkli hamamböceklerinin gezindiğini hayal etti. Hayattan aklında kalan son sahne bu olacaktı. Gözlerini açtığında kendisini Tanrı'nın huzurunda, belki de şeytanın karşısında bulacaktı.

"Ne oldu?" diye sormuştu Felícito huzursuzca. Yüzbaşı Silva ile Çavuş Lituma'yı görür görmez çok önemli bir şey olduğunu anlamıştı: Bu yüzden ondan hemen karakola gelmesini istemişlerdi. Bu yüzden yüzlerindeki yarım gülümseme bu kadar sahteydi. Gözlerini bu yüzden kendisinden kaçırıyorlardı. Onun daracık büroya girdiğini gördüklerinde iki polis de söyleyecek söz bulamamışlardı.

Adelaida, "İşte soğuk suyun burada, Felícito," dedi. "Aç ağzını, yavaşça, yudum yudum iç, babacık. Göreceksin, iyi gelecek sana."

Felícito gözlerini açmadan dudaklarını araladı; Adelaida'nın bir bebeğe içirir gibi ağzına verdiği soğuk suyun kendisini rahatlattığını hissetti. Soğuk su göğsündeki ve dilindeki yangını söndürüyor gibi geldi ona. Konuşacak gücü yoktu; konuşmak da istemiyordu. Aklından, "Teşekkürler, Adelaida," diye geçirdi. Bu loş dükkânda her za-

man hissettiği sükûnet yavaş yavaş onu sardı, sakinleştirdi.

"Önemli şeyler oldu dostum," demişti Yüzbaşı Silva sonunda. Bunu söylerken yüzü ciddileşmiş, Don Felícito'nun elini sıkmak için ayağa kalkmıştı. "Buyurun, cadde üstündeki serin bir yere gidelim, birer kahve içelim. Orada daha rahat konuşuruz. Bu kovuğun sıcağına can dayanmaz, değil mi, Don Felícito?"

Sonra cevap vermesine bile vakit bırakmadan, askıdan şapkasını almış, arkasında bir robot gibi kendisini izleyen çavuşla birlikte kapıya yönelmişti. Felícito, Çavuş Lituma'nın gözlerini kendisinden sürekli kaçırdığını fark etmişti. Ne olmuştu acaba? Neydi bu önemli şey? Bu iki aynasız kendisine neler söyleyeceklerdi?

"Daha iyisin, değil mi Felícito?" diye sordu Santera.

"Evet," diye güçlükle fısıldadı Felícito. Dili, göğsü, hatta dişleri ağrıyordu. Ama soğuk su kendisine iyi gelmişti. Bedenini terk etmiş olan enerjinin bir kısmına yeniden kavuşmuştu. "Teşekkürler Adelaida."

Melez kadın gülümseyerek haç çıkardı ve, "Korkuttun beni Felícito!" dedi. "Betin benzin atmış halde, canlı cenaze gibi içeri girip de kendini bırakıverince gerçekten korktum. Ne oldu sana, babacık? Biri mi öldü?"

"Bu kadar gizemli davranmanız beni korkutuyor, yüzbaşı," demişti Felícito. "Nedir bu önemli şeyler, söyler misiniz artık?"

Yüzbaşı Silva garsonu çağırıp, "Bana koyu bir kahve... Çavuş da az sütlü bir kahve ister," demişti. "Siz ne istiyorsunuz Don Felícito?"

"Gazoz, Inca Kola, Coca-Cola... ne olursa." Sabırsızlıkla masaya vurup duruyordu. "Şimdi asıl konuya gelelim. Kötü haber almaya alıştım artık. Ne söyleyecekseniz çabuk söyleyin."

Yüzbaşı onun gözlerine bakarak, "Olay çözüldü," de-

mişti. Bunu söylerken yüzbaşının bakışlarında neşeden eser yoktu. Hatta biraz acıma vardı. Devam etmek yerine tuhaf bir şekilde susmuştu.

Don Felícito çığlık atarcasına, "Çözüldü mü?" demişti. "Yakalandılar mı yani?"

Yüzbaşı ile çavuşun çok büyük bir iş başarmış insanlara özgü, gülünç bir kendini beğenmişlikle evet anlamında başlarını salladıklarını görmüştü. Peki o zaman neden kendisine böyle acırmış gibi bakıyorlardı? Sánchez Cerro Bulvarı'nda inanılmaz bir kargaşa ve gürültü vardı. Gelip geçen insan kalabalığı, durmadan çalan klaksonlar, köpek havlamaları, eşek anırmaları ortalığı cehenneme çeviriyordu. Bu arada oturdukları kafede bir vals çalınıyordu; ama söyleyen şarkıcının sesi Cecilia Barraza'nınki gibi tatlı değildi. Tam tersine içkiden kartlaşmış bir sesti bu.

"Buraya son gelişimi hatırlıyor musun Adelaida?" diye sordu Felícito. Çok alçak bir sesle, sözcükleri arayarak, sesinin gidivermesinden korkarak, kesik kesik konuşuyordu. Daha rahat nefes alabilmek için ceketini çıkarmış, kravatını gevşetmişti. "Sana ilk örümcekli mektubu okuduğum zaman..."

"Elbette hatırlıyorum," dedi Santera. Endişeli, kocaman gözleriyle kendisine dimdik bakıyordu.

"Peki, tam gideceğim zaman sana geliveren esini de hatırlıyor musun? İsteklerini kabul edip her ay onlara haraç ödememi söylemiştin bana. Hatırladın mı?"

"Evet, Felícito. Çok iyi hatırlıyorum; nasıl hatırlamam. Şimdi söyler misin artık, ne oldu? Niye böyle betin benzin sarardı? Niye başın dönüyor?"

"Haklıymışsın, Adelaida. Her zamanki gibi gene sen haklı çıktın. Keşke söylediğini yapsaymışım. Çünkü... çünkü..."

Devam edemedi. Sesi hıçkırıklıklarla kesildi. Çoktan beri ağlamamıştı. Bir kere, babası İşçi Hastanesi'nin

acil servisindeki karanlık odada öldüğünde ağlamıştı. Bir de Mabel'le ilk yattığında... Ama o sayılmazdı. Mutluluktan ağlamıştı o zaman. Şimdi ise gözlerinden fışkıran yaş tüm zamanların acısını taşıyordu.

"Olay çözüldü, Don Felícito," diye yinelemişti yüzbaşı sonunda. "Şimdi size her şeyi anlatacağız. Korkarım, duyacaklarınız hoşunuza gitmeyecek."

Felícito oturduğu yerde kendini sağlama alarak tüm duyularını açmış, beklemeye başlamıştı. Sanki oturdukları barda bulunan diğer insanlar ortadan kaybolmuş, caddenin gürültüsü kesilmiş gibi gelmişti ona. Biraz sonra duyacaklarının hayatının en kötü haberi olacağını bir şekilde hissediyordu. Bacakları titremeye başlamıştı.

"Adelaida, Adelaida," diye inledi, gözlerini silerek. "Keşke kendimi tutabilsem. Yemin ederim, böyle ağlayan bir adam değilim ben. Kendimi tutamıyorum. Özür dilerim."

Falcı kadın Felícito'nun ellerine dostça vurarak, "Özür dilenecek bir şey yok," dedi. "Arada bir ağlamak hepimize iyi gelir. Bazen ben de ağlarım."

"Hazırım yüzbaşı," demişti. "Ne söyleyecekseniz bir an önce söyleyin. Açık ve net konuşun lütfen."

"Peki o zaman," demişti yüzbaşı. Boğazını temizlemek için öksürüp kahve fincanını dudaklarına götürerek bir yudum almış, sonra devam etmişti: "En iyisi olanları size en başından anlatayım. Lituma, Senyora Mabel'e verdiğimiz korumanın adı neydi?"

Candelario Velando, yirmi üç yaşında, Tumbes'li bir gençti. İki yıldan beri polis teşkilatındaydı. Amirleri ondan bir iş için sivil giyinmesini ilk kez istemişlerdi. Kendisini, Castilla'da, Don Juan Bosco Koleji'nin yakınında, nehrin kıyısındaki bir çıkmaz sokakta oturan bir hanımefendinin kapısının karşısına dikmişler ve bu evde oturan hanıma dikkat etmesini söylemişlerdi. Fark ettirmeden

onu izlemesini, kimlerle görüştüğünü, kimleri ziyaret ettiğini, evine kimleri aldığını, onu ziyarete gelenlerin kimler olduğunu amirlerine bildirecekti. Yanına yirmi atımlık bir tabanca, bir fotoğraf makinesi, bir not defteri, bir kalem, bir de sadece acil durumlarda kendilerini aramak üzere bir ceptelefonu vermişlerdi. Bu telefonu kişisel görüşmeler için kullanması kesinlikle yasaktı.

"Mabel mi?" diye sordu Santera, kocaman gözlerini daha da açarak, delirmiş gibi. "Sevgilin mi? O muymuş?"

Felicito başıyla sallayarak onu doğruladı. Elindeki bardak boşalmıştı ama o farkında değildi. Boş bardağı arada bir ağzına götürüyor, bir yudum almaya çalışıyor, sanki suyu yutarmış gibi yutkunuyordu.

Felicito tekrar başını sallayarak, "Evet," dedi. "Ta kendisi. Mabel. Hâlâ inanamıyorum."

Görevine bağlı, dakik, iyi bir polisti Candelario. Mesleğini seviyordu. Şimdiye kadar kimseden rüşvet kabul etmemişti. Bu görevi de bütün gayretiyle yapmasına rağmen o gece çok yorgundu. On dört saatten beri sokaktan ayrılmadan hanımefendiyi izlemiş, evinin önünde bekleyip durmuştu. Biraz dinlenmek için ışık almayan bir köşeye oturup sırtını duvara dayar dayamaz uyuyakalmıştı. Ne kadar uyuduğunu bilmiyordu. Uzunca bir süre uyumuş olmalıydı. Uyandığında sokak bomboştu, kimsecikler yoktu. Top oynayan çocuklar evlerine çekilmişlerdi. Evlerin ışıkları da sönmüştü. Sokak köpeklerinin bile sesleri çıkmıyordu. Görünüşe bakılırsa bütün komşular uyumuş olmalıydı. Ayağa kalktığında kafasında hâlâ bir sersemlik vardı. Gölgelerden giderek hanımefendinin evine yaklaşmıştı. İçeriden sesler geliyordu. Kulağını bir pencereye dayayıp dinlemeye başlamıştı. İçeride sanki bir tartışma vardı. Ne söylediklerini anlamıyordu ama bir erkekle bir kadının tartışmakta olduklarını anlayabiliyordu. Daha iyi duyabilmek için başka bir pencereye koşmuştu.

Birbirlerine küfrediyorlardı, ancak henüz dayak falan yoktu ortada. Arada uzun suskunluklar oluyor, sonra sesleri yeniden duyuluyordu. Anladığı kadarıyla kadın boyun eğmek zorunda kalıyordu. Bir ziyaretçisi vardı ve bu ziyaretçi evin hanımına hakaretler ediyordu. Candelario Velando bu ziyaretçinin Senyor Yanaqué olmadığını anlamıştı. Yoksa hanımefendinin başka bir sevgilisi mi vardı? Sonunda evden gelen sesler kesilmişti.

Candelario biraz önce uyuyup kalmış olduğu köşeye çekilmişti. Oturup sırtını duvara dayayarak bir sigara yakmıştı; beklemeye başlamıştı. Bu kez gözünü bile kırpmamıştı. Evdeki ziyaretçinin er geç dışarı çıkacağından emindi. Tam da öyle olmuştu. Epey bir zaman bekledikten sonra kapının açıldığını görmüştü. İçerideki kişi, sokağın boş olduğuna emin olmak için başını uzatıp sağa sola bakınmıştı. Kendisini kimsenin görmeyeceğinden emin olunca çıkıp yürümeye başlamıştı. Candelario adamın bütün siluetini ve yürüyüşünü tam olarak görünce, Narihualá Taşımacılık'ın sahibi olan ufak tefek adam olmadığından emin olmuştu. Bu daha genç, başka bir adamdı. Epey karanlık olduğu için yüzünü görememişti. Adamın Asma Köprü'ye doğru yürüdüğünü görünce arkasından gitmişti. Kendisini göstermemek için biraz uzaktan ama onu gözden kaybetmeden sessizce takip etmişti. Asma Köprü'ye varınca gelip geçenlerin arasına karışarak ona biraz yaklaşmıştı. Armas Meydanı'ndaki kafelerden birinde bir şeyler içtikten sonra Los Portales Oteli'nin barına girdiğini görmüştü. Bir dakika bekledikten sonra o da bara girmişti. Genç adam tezgâha dayanmış, içiyordu. Elvis Presley'e benzeyen, onun gibi giyinmiş beyaz bir gençti. O zaman tanımıştı: İfade vermek üzere Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki karakola geldiğinde görmüştü onu.

Çavuş Lituma kuşkulu bir ifadeyle, "O olduğuna emin misin, Candelario?" diye sormuştu.

Yüzbaşı Silva kahve fincanını bir kez daha ağzına götürürken, kuru bir sesle, "Miguel olduğuna kesinlikle eminiz," demişti. "İşte böyle, Senyor Yanaqué. Çok üzgünüm. Ama o Miguel'di."

"Benim oğlum Miguel mi?" diye tekrar sormuştu nakliyeci. Durmadan gözlerini kırpıştırıyor, bir eliyle öteki elini kaşıyıp duruyordu. Birden rengi kaçmıştı. "Gece yarısı ha? Mabel'in evinde demek..."

"Düpedüz kavga ediyorlardı, çavuşum," diye açıklamıştı Candelario. Birbirlerine, "orospu, sütü bozuk" gibi sözler söyleyerek gerçekten kavga ediyorlardı. Sonra uzun bir sessizlik oldu. Ben de sizin şu anda tahmin etmekte olduğunuz şeyi tahmin ettim: Adam buraya metresini görmeye gelmişti ve yatağa girmişlerdi. Sevişmeye gelmediyse ne diye gelmişti ki buraya? Bu son söylediklerimi görmedim; sadece benim tahminim."

"Bunları bana anlatmasan iyi olur," dedi Adelaida, rahatsız olmuş gibi bakışlarını indirerek. İpeksi uzun kirpiklerinin çerçevelediği gözleri hüzünlüydü. Sonra nakliyecinin dizine dostça vurarak devam etti: "Sana iyi geliyorsa anlatmaya devam et, Felícito. Nasıl istersen... Dostlar ne işe yararlar!"

"Senin iyice çürümüş beynin hayal eder bunu ancak," demişti Lituma, gülümseyerek. "Neyse... Sınavı geçtin, delikanlı. Ortada kanıtlar olduğuna göre, bu hikâye yüzbaşının çok hoşuna gidecek."

"İşte böyle, Senyor Yanaqué," demişti yüzbaşı. "Sonunda ipin ucunu yakaladık. Kördüğümü çözmeye başladık. Kaçırılma olayını soruştururken bazı şeyler sezmiştim zaten. Senyora Mabel rol yapmayı bilmiyor. Birbiriyle çelişen şeyler söyledi. Bizim için de hiç kolay değil elbette... Yani, demek istediğim; size bu haberi nasıl vereceğimizi bilemedik. Biliyorum, şu anda kendinizi

sırtınızdan vurulmuş gibi hissediyorsunuz. Ama bunları size söylemek de bizim görevimiz. Kusura bakmayın."

O sırada nakliyeci bir şey söylemek ister gibi bir elini yumruk yaparak havaya kaldırınca susmuştu.

"Yanılmış olmanız mümkün değil mi?" diye sormuştu Don Felícito, boğuk ve biraz titrek bir sesle.

Yüzbaşı Silva acımasız bir sesle, "Asla," demişti. "Kesin olduğu ispatlandı. Senyora Mabel ile oğlunuz uzun zamandan beri size ihanet ediyorlar. Örümcekli mektup olayı da böyle başlıyor. Çok üzgünüz, Senyor Yanaqué."

"Oğlunuzun suçu Senyora Mabel'in suçundan daha büyük," diye araya girmişti Çavuş Lituma. Hemen arkasından özür dilemişti: "Affedersiniz, sözünüzü böldüm."

Felícito Yanaqué polislerin söylediklerini duymuyor gibiydi. Rengi daha da sararmıştı. Çenesi titriyor, bir hayalet görmüş gibi boşluğa bakıyordu.

"Neler hissettiğini çok iyi biliyorum, Felícito," dedi falcı kadın, elinin tekini adamın göğsüne koyarak. "Evet, haklısın. İçindekileri dökmek sana iyi gelecek. Biliyorsun, anlattıkların burada kalır."

Kadın elini göğsüne vurunca, Felícito, "Ne tuhaf! Sanki göğsümün içi boş gibi ses çıkıyor," diye düşündü. Aynı anda gözlerinden tekrar yaşlar akmaya başladığını fark ederek utandı.

"Örümcekli mektubu yazan kişi oğlunuz," diye doğrulamıştı yüzbaşı. "Beyaz olan. Miguel. Görünüşe göre, sadece sizden para sızdırmak için yapmamış bunu. Daha derinde başka nedenler olmalı. Belki de aynı nedenle Mabel'in yatağına girdi. Size karşı kişisel bir öfkesi var gibi. İnsanın ruhunu zehirleyen iğrenme gibi, nefret gibi bir şey..."

Lituma bir kez daha araya girmişti: "Siz onu askere gitmesi için zorladığınız için yapmış bunu." Ve yine özür dilemişti: "Pardon. En azından bize böyle açıkladı."

Yüzbaşı nakliyeciye doğru eğilerek kolundan tutmuştu. "Anlattıklarımızı duyuyor musunuz Don Felícito? Kendinizi nasıl hissediyorsunuz?"

Nakliyeci gülümsemeye çalışarak, "Çok iyiyim," demişti. Dudakları, burun kanatları ve boşalmış olan Inca Kola şişesini tutmaya devam eden elleri titriyordu. Gözlerinin beyazında sarı bir halka dolaşmaya başlamıştı. Sesi güçlükle duyuluyordu. "Devam edin yüzbaşı. Ama, özür dilerim, bilmek istediğim bir şey var: Öteki oğlum Tiburcio da bu işe karışmış mı?"

"Kesinlikle hayır. Sadece Miguel'in işi bu," diye onu temin etmişti yüzbaşı. "O yönden içiniz rahat olsun, Senyor Yanaqué. Tiburcio'nun bu olayla hiç ilgisi yok. Bu konuda hiçbir şey bilmiyor. Öğrendiği zaman o da sizin gibi çok şaşıracak."

"Bütün bu berbat şeylerin iyi bir yanı var, Adelaida," diye homurdandı nakliyeci, uzun bir suskunluktan sonra. "İnanmayacaksın belki; ama öyle."

"İnanırım," dedi Santera. "Hayatta her kötü şeyin bir iyi yanı, her iyi şeyin bir kötü yanı vardır. Peki, bu olaydaki iyi yan nedir?"

"Evlendiğimden beri içimi kemiren bir kuşkuya açıklık getirdi, Adelaida," dedi. O anda kendini toparlamaya başlamış gibi görünüyordu. Sesi düzelmiş, rengi yerine gelmeye başlamış, kendine güveni gelmişti. "Artık Miguel'in benim oğlum olmadığından eminim. Asla da olmadı! Gertruidis'le annesi beni evlenmeye zorlamak için, benden hamile kaldığını söyleyerek bunu üzerime yıktılar. Gertrudis hamileydi elbette. Ama benden değil... Bir başkasından. Benim olmayan bir çocuğun benim olduğunu söyleyerek evlenmeye mecbur ettiler beni. Böylece Gertrudis bekâr bir anne olarak çocuk doğurmanın utancından kurtuldu. Bu mavi gözlü, beyaz tenli çocuk nasıl benim oğlum olabilir, söyler misin? Bundan her zaman

şüphelendim. Artık biraz geç de olsa her şey açığa çıktı. Onun damarlarında dolaşan kan benim kanım değil. Benim kanımdan, canımdan bir evlat bunu bana yapar mı hiç? Yapmaz, Adelaida, görüyorsun."

"Görüyorum, babacık," dedi Adelaida. "Bardağı ver bana, süzme taşından çıkan suyla doldurayım tekrar. Boş bardaktan su içmeye çalışman gözüme tuhaf görünüyor."

"Peki, Mabel başından beri bu olayın içinde miymiş?" diye sormuştu nakliyeci, gözleri yerde, kendi kendine konuşur gibi...

"Buna mecbur edilmekle birlikte, evet. Söylediğine göre bunu yapmak zorunda kalmaktan hiç hoşlanmamış. Hatta Miguel'i vazgeçirmeye çalışmış ama oğlunuzun karakterini biliyorsunuz..."

"Benim oğlum değil o," diye yüzbaşının sözünü kesmişti Felicito. Şimdi karşısındakinin gözlerine bakıyordu. "Özür dilerim. Ne söylediğimi biliyorum. Devam edin yüzbaşı. Başka?"

Çavuş yeniden araya girmişti: "Mabel, Miguel'den bıkmış. İlişkiyi bitirmek istemiş ama Miguel onu, her şeyi size anlatmakla tehdit etmiş. Kendisini zorla bu olayın içine soktuğu için Mabel ondan nefret etmeye başlamış."

Nakliyecinin kafası karışmıştı. "Yani Mabel'le de konuştunuz, öyle mi? Bütün bunları kendisi mi itiraf etti?"

Yüzbaşı, "Bizimle işbirliği yapıyor, Senyor Yanaqué," demişti. "Onun tanıklığı örümcekli olayı çözmekte çok işimize yaradı. Çavuşun söyledikleri doğru. Miguel'le çıkmaya başladığında sizin oğlunuz olduğunu bilmiyormuş. Öğrendiği zaman ondan kurtulmaya çalışmış. Ama mümkün olmamış. Çünkü Miguel sürekli olarak ona şantaj yapmış."

Çavuş Lituma bir kez daha araya girmişti: "Her şeyi size anlatırsa, sizin onu öldüreceğinizi ya da en azından döveceğinizi söyleyerek tehdit etmiş Mabel'i."

"Ve elbette beş kuruşsuz sokağa atacağınızı da söylemiş," diye devam etmişti yüzbaşı. "Daha önce de söyledim size: Miguel sizden nefret ediyor. Onu askerlik yapmaya zorladığınız için sizden nefret ettiğini söylüyor. Ama bana daha eskilere, belki de çocukluğuna dayanan bir şeyler var gibi geldi. Siz daha iyi bilirsiniz."

"Onun benim oğlum olmadığından sen de kuşkulanmış olmalısın, değil mi Adelaida?" diye devam etti nakliyeci. Falcı kadının tekrar doldurup getirdiği soğuk sudan bir yudum aldı. "Kendisi de aynaya bakınca benim kanımı taşımadığını anlamış olmalı. Bu yüzden benden nefret etmeye başlamıştır. Ama bunu çok iyi gizledi; bana asla belli etmedi. Görüyor musun?"

Adelaida iç çekerek, "Ne görmemi istiyorsun Felicito," dedi. "Her şey çok belli. Bir kör bile fark eder bunu. Mabel çok genç bir kadın, sense yaşlısın. Mabel'in hayatının sonuna kadar sana sadık kalmasını mı bekliyordun? Üstelik sen evlisin, bir ailen var. Hiçbir zaman senin sevgilin olmaktan öte gidemeyeceğini çok iyi biliyordu. Hayat böyledir, Felicito; bunu biliyor olman gerek. Sen aşağılardan gelmiş bir adamsın; Piura'lı pek çok yoksul gibi, acı çekmenin ne olduğunu bilirsin."

"Kaçırılma olayı bir komediden başka bir şey değil elbette," demişti yüzbaşı. "Sizin duygularınızdan yararlanmaya çalışıyorlardı."

"Biliyordum, Adelaida. Bu konuda hayal kurmamaya çalıştım. Bu yüzden Mabel'in ben yokken ne yaptığını hiç öğrenmek istemedim. Ama benim oğlumla yatağa gireceği asla aklıma gelmezdi!"

"Senin oğlun mu gerçekten?" diye düzeltti falcı kadın. "Kiminle yatağa girdiğinin ne önemi var artık, Felicito. Bunu düşünmeyi bırak, dostum. Çevir bu sayfayı, geçti gitti; sen de unut. En iyisi bu, inan bana."

"Şimdi beni en çok düşündüren ne, biliyor musun?" Bardağı gene boşalmıştı. Felícito üşümeye başladığını hissediyordu. "Çıkacak skandalı düşünüyorum. Bunu aptalca bulacaksın ama, şu anda beni en çok korkutan bu. Haber yarın gazetelerde, televizyonlarda, radyolarda çıkacak. O zaman bir sürü gazeteci peşime düşecek; evimin, işyerimin çevresini dolduracak. Her yerde insanların meraklı bakışları üzerimde olacak. Hayatım yeniden sirk alanına dönecek. Kendimde buna katlanacak gücü bulamıyorum, Adelaida."

"Senyor Felícito uyuyakaldı, yüzbaşım," demişti Lituma, başını eğip gözlerini kapamış olan nakliyeciyi işaret ederek.

"Sanırım öyle," diye çavuşa katılmıştı yüzbaşı. "Haber çok üzdü onu. Az şey değil; hem boynuzlandı hem tehdit edildi."

Felícito sesleri işitiyordu ama anlamıyordu. Gözlerini bir an bile açmak istemiyordu. Caddenin gürültüsünü duyarak uyuklamaya devam etmişti. Bütün bunlar olmasaydı, Narihualá Taşımacılık Şirketi'nde bugün yapılacak işleri gözden geçiriyor, dün yapılan işleri kontrol ediyor, Senyora Josefita'ya mektup dikte ediyor, bankaya yatan paraları almaya çalışıyor, öğle yemeği için evine gitmeye hazırlanıyor olacaktı. Üzerine bir titreme gelmişti. Tepeden tırnağa ürperdiğini hissetmişti. Artık yıllardır yaşadığı o huzurlu hayata dönemeyecek, yoldan geçerken kimsenin tanımadığı biri olamayacaktı. Bundan sonra sokakta yürüdüğünde, bir sinemaya ya da bir restorana girdiğinde herkes onu tanıyacak, birbirlerine onu göstererek hakkında konuşmaya başlayacaklardı. Bu gece ya da en geç yarından itibaren Piura'da onu tanımayan kalmayacaktı. Sonuçta hayatı cehenneme dönecekti.

Yüzbaşı Silva sırtına dostça vurarak, "Biraz uyumak size iyi geldi galiba, Don Felícito," demişti.

"Özür dilerim. Evet, biraz uyuklamışım. Bu kadar heyecandan sonra..."

"Elbette, elbette," diye onu sakinleştirmeye çalışmıştı yüzbaşı. "Devam edelim mi, yoksa sonra konuşmayı mı tercih edersiniz?"

"Devam edelim," diye mırıldanmıştı Felicito. O gözlerini kapattığı sürede bar insanlarla dolmuştu. Özellikle de erkeklerle... Kimi sandviç istiyordu kimi de gazoz ya da bira... Yüzbaşı, yandaki masadan duyulmaması için sesini alçaltmıştı.

"Mabel de Miguel de dün gece tutuklandılar. Sorgu yargıcı olayı ayrıntılarıyla biliyor. Bu akşam saat altıda karakolda basına açıklama yapılacak. Sanırım siz hazır bulunmak istemezsiniz."

"Kesinlikle hayır!" demişti nakliyeci. "İstemem elbette!"

"Gelmenize de gerek yok," diye onu sakinleştirmeye çalışmıştı yüzbaşı. "Ama hazırlıklı olun. Gazeteciler peşinizi bırakmayacak."

"Miguel suçlamaları kabul etti mi?" diye sormuştu Felicito.

"Başlangıçta reddetti. Ama Mabel'in ona ihanet ederek savcılığın tanığı olmayı kabul ettiğini öğrenince kabul etti. Dedim ya, Mabel'in tanıklığı çok önemli."

"Senyora Mabel'in sayesinde işimiz çok kolaylaştı," diye eklemişti Lituma. Onun ifadesini yazıya geçiriyoruz. En geç yarın savcının elinde olur."

"Onu görmek zorunda mıyım?" Felicito o kadar alçak sesle konuşuyordu ki polisler onu duyabilmek için başlarını ona doğru yaklaştırmışlardı. "Miguel'i demek istiyorum yani."

"Mahkemede karşılaşmanız kaçınılmaz," diye açıklamıştı yüzbaşı. "Olayın baştanığı sizsiniz. Bu olayın kurbanı olduğunuzu unutmayın."

"Mahkemeden önce ne olacak?" diye sormuştu Felícito.

"Savcı ya da sorgu yargıcı yüzleşmenizi isteyebilir," demişti yüzbaşı. "O zaman görmek zorunda kalırsınız. Bizim için buna gerek yok. Lituma'nın dediği gibi, Miguel her şeyi itiraf etti. Ama avukatının başka bir strateji izlemesi, ifadesini reddetmesini istemesi mümkün. Zorla itiraf ettirildiğini, bu ifadenin geçersiz olduğunu iddia edebilir. Yani, sonuçta her şey olabilir. Ama bence kaçacak yeri kalmadı. Mabel adaletle işbirliği yaptığı sürece bir şey yapamaz."

"Ne kadar ceza alır?" diye sormuştu nakliyeci.

Yüzbaşı kuşkulu bir ifadeyle, "Bu, avukatının onu savunmasına bağlı," demişti. "Ama çok olmaz. O küçük yangından başka pek zarar ziyan olmadı. Bu koşullarda, şantaj, sahte adam kaçırma olayı, suç işlemek üzere işbirliği yapmak ciddi suçlar sayılmaz. Çünkü gerçekleştirmediler, sadece yeltendiler. En çok iki ya da üç yıl hapis yatar. Daha fazla vereceklerini sanmam. Bunun ilk suçu olduğunu göz önünde bulundururlarsa belki hapis bile yatmaz."

Felícito dudaklarını ıslatarak, "Peki ya Mabel?" diye sormuştu.

"Adaletle işbirliği yapmayı kabul ettiği için çok az ceza alır. Hatta serbest bile bırakılabilir. Çünkü o da o beyaz adamın kurbanı oldu sonuçta."

"Birkaç hafta boyunca bana neler çektirdiler, görüyor musun Adelaida?" dedi Felícito Yanaqué. "Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki işyerimi yaktılar. Zararım çok büyük. Müşteriler şantajcıların bizim otobüslere bomba koymalarından korktukları için başka firmaların araçlarını tercih ettiler. Çok müşteri kaybettik. Ama büyük olasılıkla bunu yapanlar hiç ceza almadan gidip evlerinde rahat rahat oturacaklar. Ülkedeki adaleti görüyor musun?"

Falcının bakışlarının değiştiğini fark ettiği için sustu. Kadın gözlerini ona dikmişti. Gözbebekleri iyice büyümüş, yüzü çok ciddileşmiş, sanki Felícito'nun içinde ya da onunla ilgili bir şey görüyormuş gibi bakıyordu. Adamın ellerinden birini, kendi kocaman, nasırlı ellerinin arasına aldı, kuvvetle sıkmaya başladı. Felícito korkudan ölecek gibi oldu, titremeye başladı. Elini kurtarmaya çalışırken kekeleyerek sordu:

"Esin mi geldi Adelaida? Ne oluyor? Ne görüyorsun? Söyle lütfen, sevgili dostum."

Kadın, nakliyecinin elini daha da sıkarak, "Sana bir şey oluyor, Felícito," dedi. Gözleri ateş saçmaya başlamıştı. "Ne olduğunu bilmiyorum. Belki bu sabah olanlar, belki başka bir şey... İyi mi, kötü mü, bilmiyorum. Çok güçlü bir şey. Bütün hayatını değiştirecek bir sarsıntı..."

"Yani, başıma gelenlerden farklı bir şey mi, demek istiyorsun? Daha kötü şeyler mi olacak? Boynuma takılan haçı sürüklemem yetmiyor mu?"

Kadın kafasını deli gibi salladı; onu duymuyor gibiydi. Sesini iyice yükseltti:

"İyi mi, kötü mü, bilmiyorum Felícito!" diye haykırdı. Ama, evet! Şimdiye kadar olanlardan daha önemli! Hayatını kökünden değiştirecek bir şey, bunu hissediyorum!"

"Yine mi? Bana daha kesin bir şey söyleyemez misin, Adelaida?"

"Hayır, söyleyemem!" Falcı, adamın elini bıraktı. Yavaş yavaş görünüşü ve davranışları normale dönmeye başladı. Adam, kadının derin bir nefes alarak sanki böcek kovalar gibi elini yüzünden geçirdiğini gördü.

"Sana sadece hissettiğimi söylüyorum. Biliyorum, kafan karıştı. Benim de öyle, Felícito. Bilmem ne suç işledim de Tanrı bana bunları hissettiriyor? Ama başka bir şey söyleyemem. Hazırlıklı ol. Seni çok şaşırtacak bir şey olacak. İnşallah daha kötü bir şey olmaz."

Nakliyeci, "Daha kötü mü, dedin!" diye haykırdı. "Bundan daha kötüsü benim ölmem demek. Bir arabanın altında kalarak ya da kuduz bir köpek tarafından ısırılarak ölmem. Belki de böylesi daha iyi olur benim için. Ölmek, Adelaida!"

"Henüz ölmeyeceksin. Bunu kesinlikle söyleyebilirim. Bana gelen esinin ölmenle hiç ilgisi yok."

Falcı bütün gücünü kaybetmiş gibi görünüyordu. Yere diz çökmüş, topuklarının üzerinde oturmuştu. Ellerini sanki tozunu silkeler gibi kollarının üzerinden geçiriyordu. Felicito gitmeye karar verdi. Vakit ikindi olmuştu. Öğle yemeği yememişti ama açlık da hissetmiyordu. Yemek yemeyi düşünmek bile midesini bulandırıyordu. Kendini zorlayarak sallanan sandalyeden kalktı, cüzdanını çıkardı.

Falcı kadın oturduğu yerden, "Bana bir şey vermene gerek yok," dedi. "Bugün olmaz, Felícito."

Nakliyeci en yakın tezgâhın üstüne elli sol bırakırken, "Elbette olur," dedi. "Sana gelen bu anlaşılmaz esin için vermiyorum bunu; beni teselli ettiğin için veriyorum. Sen benim en iyi dostumsun Adelaida. Her zaman da öyle oldun. Bunun için veriyorum."

Yeleğini giydi, düğmelerini ilikledi, kravatını düzeltti, şapkasını başına yerleştirdi ve sokağa çıktı. Dışarının aşırı sıcak olduğunu yeniden hissetti. Piura'nın merkezine yakın sokaklardaki kalabalık onu bunaltıyordu. Onu tanıyan bazı insanlar selam veriyordu. Bazıları da onu işaret ederek aralarında konuşmaya başlıyorlardı. Bazıları ise cep telefonlarıyla fotoğrafını çekiyordu. Narihualá Taşımacılık Şirketi'ndeki bürosuna uğramayı düşündü. Saatine baktı: Beş olmuştu. Karakolda yapılacak basın toplantısı altıdaydı. Bir saat sonra patlayacak haber radyolarda, internette, bloglarda, gazetelerin akşam baskılarında, televizyonlarda yayınlanacaktı. Piura'nın en ünlü adamı olacak-

tı. "Oğlu ve sevgilisi tarafından aldatılan adam!" "Örümcekli çete oğluyla sevgilisi çıktı!" Haberlerin başlıklarını, onu gülünç durumda gösteren karikatürleri hayal edince midesinin bulandığını hissetti. Alçaklar! İyilik bilmezler! Nankörler! Miguel'in yaptığı onu daha az öfkelendiriyordu. Çünkü onun yaptığı şantaj sayesinde kuşkuları açıklığa kavuşmuştu: Kendi oğlu değildi. Gerçek babası kimdi acaba? Gertrudis biliyor muydu bunu? O zamanlar o pansiyondan geçen erkeklerin pek çoğu baba adayı olabilirdi. Karısını boşar mıydı? Onu hiç sevmemişti. Ama şimdi, aradan bunca yıl geçtikten sonra, öfke bile duyamıyordu ona. Gertrudis kötü bir eş olmamıştı. Bunca yıl boyunca sadece yuvası ve dini için yaşamıştı. Haber onu da sarsacaktı kuşkusuz. Miguel'in parmaklıklar arkasında çekilmiş fotoğrafının altında, babasına hem şantaj yaptığının hem onu boynuzladığının yazıldığını görmeyi hiçbir anne kaldıramazdı. Papazların kendisini teselli etmelerini umarak ağlaya ağlaya katedrale koşacağı kesindi.

Mabel'in yaptığı daha kötüydü. Onu düşündükçe midesinde kocaman bir delik açılıyordu. Hayatta gerçekten sevdiği tek kadındı. Her şeyi vermişti ona: Ev, para, hiçbir erkeğin kadınına tanımayacağı bir özgürlük... Oğluyla yatağa girsin diye mi? O sütü bozukla birlik olup kendisine şantaj yapsın diye mi? Onu öldürmeyecek o yalancının kılına bile dokunmayacaktı. Bir daha da onu görmeyecekti. Gitsin, hayatını fahişelik yaparak kazansındı. Bakalım, kendisi gibi bir âşık daha bulabilecek miydi.

Lima Caddesi'nden inmek yerine, Asma Köprü'nün oralarda yolunu Eguiguren Mendireği'ne doğru çevirdi. Orada daha az insan vardı, daha rahat yürüyebilirdi. Bu mendireğin çevresinde eskiden bulunan malikâneleri düşündü. El Niño felaketi sırasında, yağmurlardan, sel baskınlarından birbiri ardına yıkılıp gitmişlerdi. Beyazlar o

binaları yeniden yaptırmak yerine, yeni evlerini merkezden uzakta, El Chipe'de yaptırmayı tercih etmişlerdi.

Peki, şimdi kendisi ne yapacaktı? Hiçbir şey olmamış gibi Narihualá Şirketi'ndeki işine devam mı edecekti? Zavallı Tiburcio. Çok sarsılacaktı. Her zaman çok yakınlık duyduğu ağabeyi Miguel büyük bir suç işlemiş, babasının sevgilisiyle işbirliği yaparak haraç almaya kalkmıştı. Tiburcio çok iyi bir delikanlıydı. Belki çok zeki değildi ama dürüst, işine bağlı, art niyetsiz bir insandı. Haberi alınca şok olacağı kesindi.

Piura Nehri ağaç dallarıyla, çalı çırpıyla, kâğıtlarla, şişelerle, plastik atıklarla doluydu. Sanki dağların tüm toprağı nehre karışmış gibi çamurlu görünüyordu. Nehrin sularında yüzen kimse yoktu.

Mendirekten Sánchez Cerro Bulvarı'na doğru çıkarken büroya gitmemeye karar verdi. Saat altıya çeyrek vardı. Basın toplantısının hemen arkasından gazeteciler Narihualá Taşımacılık'ın binasına karasinekler gibi üşüşürlerdi. Evine kapanıp kapısını iyice kilitlemek ve fırtına biraz durulunca kadar birkaç gün dışarı çıkmamak iyi olacaktı. Skandalı düşündükçe sırtında yılanlar dolaşıyormuş gibi oluyordu.

Arequipa Caddesi'nden evine doğru yürümeye başladı. Yeniden hissetmeye başladığı huzursuzluk nefes almasını güçleştiriyordu. Demek Miguel kendisinden nefret ediyordu. Onu askere gitmeye zorlamasından çok önce başlamış olmalıydı bu nefret. Karşılıklı bir duyguydu bu. Hayır, bu doğru değildi. Kendisi bu piçten hiçbir zaman nefret etmemişti. Öte yandan, kendi kanından olmadığını tahmin ettiği için de onu hiçbir zaman sevmediği doğruydu. Ama Tiburcio'ya nasıl davrandıysa ona da öyle davranmış, aralarında bir ayrım yapmamıştı. İkisine de eşit davranan adil bir baba olmuştu. Miguel'i bir sene askerlik yapmaya zorladığı doğruydu. Disiplinli ol-

mayı öğrensin diye yapmıştı bunu. Tembel bir öğrenciydi. Sadece eğlenmekten, top peşinde koşmaktan, *chicheria*'larda içmekten başka bir şey bilmiyordu. Berbat arkadaşlarla birlikte barlara gidip içki içmesi, ona verdiği harçlığı genelevlerde harcaması Felícito'yu çileden çıkarıyordu. Böyle giderse sonu iyi olmayacaktı. Onu uyarmıştı: "Böyle yapmaya devam edersen seni askere yazdırırım!" Miguel aynı şekilde davranmaya devam edince de dediğini yapmış, onu orduya yazdırmıştı. Felicito güldü. Askerlik yapmak zorunda kalması da Miguel'i düzeltmeye pek yaramamıştı. Sonunda kendisine yaptığı şey bunun kanıtıydı işte. Şimdi hapse girsin, neyin ne olduğunu anlasındı. Bakalım daha sonra ona kim iş verirdi. Hapishane denen bu hayat üniversitesine yolu düşen herkes gibi o da girdiğinden daha berbat çıkacaktı.

Evinin önüne gelmişti. Evin kocaman kapısını anahtarıyla açmadan önce köşeye kadar yürüdü, kör dilencinin önündeki çanağa birkaç bozuk para attı.

"İyi akşamlar, Lucindo."

"İyi akşamlar, Don Felícito. Tanrı size daha çok versin."

Göğsünün üzerinde bir basınç hissederek ve güçlükle nefes alarak eve döndü. Kapıyı anahtarıyla açtı, girdikten sonra arkasından tekrar kilitledi. Daha girişte, evin salonundan sesler geldiğini duydu. Bir bu eksikti. Konuklar! Ne tuhaf, Gertrudis'in eve böyle habersiz gelecek arkadaşları yoktu. Hiçbir zaman çay içmek için kimseyi davet etmezdi. Karısının şekilsiz silueti salonun kapısında göründüğünde Felícito antrede öylece durmuş, bekliyordu. Üniforma gibi sürekli giydiği elbiselerden birinin içinde, acele etmesine rağmen güçlükle yürüyerek kendisine doğru geldiğini gördü. Yüzü neden böyleydi? Olanları duymuştu demek.

"Yani her şeyi öğrendin, öyle mi?" diye mırıldandı.

Ama karısı onun sözünü bitirmesini beklemedi. Salonu işaret ederek aceleyle konuşuyordu:

"Çok üzgünüm, Felícito. Çok üzgünüm. Onu burada misafir etmek zorunda kaldım. Başka çaresi yoktu. Sadece birkaç gün kalacak. Kaçarak gelmiş. Onu öldürebilirlermiş. Korkunç bir hikâye. Gel, sana kendisi anlatsın."

Felícito Yanaqué'nin göğsü güm güm atmaya başladı. Ne söylemeye çalıştığını anlamadan Gertrudis'in yüzüne bakıyordu. Ama karısının yüzü yerine Adelaida'nın esin geldiği zaman altüst olmuş yüzünü görüyordu.

XVI

Lucrecia niye bu kadar gecikmişti? Don Rigoberto, Barranco'daki dairesinin kapısının yanında kafese kapatılmış vahşi hayvan gibi volta atıp duruyordu. Karısı yatak odasından bir türlü çıkamıyordu. Rigoberto cenaze törenine uygun yas kıyafetlerini giyinmiş, bir an önce evden çıkmak için sabırsızlanıyor, Ismael'in cenaze törenine geç kalmak istemiyordu. Ama karısı evden olabildiğince geç çıkmak için her zamanki gibi saçma sapan bahaneler yaratıyordu. Böyle giderse onlar kiliseye vardıklarında cenaze alayı çoktan kiliseden ayrılmış, mezarlığa doğru gidiyor olacaktı. Böyle giderse Los Jardines de la Paz, yani Huzur Bahçeleri Mezarlığı'na cenaze töreni başladıktan sonra vararak herkesin dikkatini üzerine çekeceklerdi. Cenaze törenine çok kalabalık bir katılım olacağı kesindi. Sadece rahmetlinin dostları değil, skandala adı karışan dul kadını yakından görmek isteyen art niyetli, dedikodu sever pek çok Lima'lı da bu törene katılacaktı.

Don Rigoberto karısının bu huyuna katlanmak ve sabırla beklemekten başka bir şey yapamayacağını çok iyi biliyordu. Bunca yıllık evlilikleri boyunca sadece karısının evden bir türlü vaktinde çıkamama huyu yüzünden kavga etmişlerdi. Ne zaman sinemaya, yemeğe, alışverişe, sergiye gitmek ya da bir banka işini halletmek için dışarı

çıkacak olsalar, Lucrecia evden bir türlü çıkamazdı. Evlenip de birlikte yaşamaya başladıktan sonra ilk zamanlar Rigoberto karısının gitmek istemediği ya da gideceği yere zamanında varmaya önem vermediği için böyle davrandığını sanıyordu. Zamanla karısının davranışlarını inceledikçe, herhangi bir nedenle evden çıkacakları zaman sürekli geç kalmasının yüzeysel bir nedene bağlı olmadığını ya da kendini beğenmiş bir kadının gidecekleri yerde kendilerini bekleyen kişileri küçümsemesinden kaynaklamadığını fark etmişti. Bu, kökleri daha derinlere inen bir varoluş sorunundan kaynaklanıyordu. Karısı herhangi bir yerden; kendi evinden, akşam yemeği yedikleri restorandan, ziyaret için gitmiş olduğu arkadaşının evinden çıkacağı zaman, bilinçdışı bir davranışla sürekli geç kalıyordu. Bir yerden çıkmak, oradan ayrılmak, yer değiştirmek zorunda kalınca karanlık bir korkuya kapılıyor, kendini güvende hissetmiyor, gizli bir tedirginlik bütün varlığını sarıyordu. O zaman da bir sürü bahaneler icat etmeye başlıyordu: Çantasını değiştiriyor, anahtarları arıyor, boynuna bağladığı eşarbı çıkarıyor, pencerelerin kapalı olup olmadıklarını, televizyonun açık kalıp kalmadığını, telefonun iyi kapatılmış olup olmadığını kontrol ediyor, ödünü koparan çıkma eylemini saniyelerce ya da dakikalarca geciktirecek şeyler yapıyordu.

Her zaman böyle miydi acaba? Çocukken de böyle yapar mıydı? Rigoberto bunu sormaya cesaret edememişti. Ama yıllar geçtikçe bu takıntının daha da belirgin bir hale geldiğini fark ediyordu. Bazen, günün birinde Lucrecia'nın, Melville'in ünlü roman karakteri Bartleby gibi eylemsizliği tercih ederek evden, biraz daha ileri giderse yatak odasından, hatta yataktan dışarı hiç çıkmayacak olmasından korkuyordu. Tekrar tekrar, "Var olmamak, varlığını yitirmek, kendi varlığı olmaksızın kalmak korkusu," diyordu. Karısına koymuş olduğu teşhis buydu.

Dakikalar geçiyordu ama Lucrecia odadan çıkmıyordu. Onu üç kez yüksek sesle çağırmış, geç kalacaklarını hatırlatmıştı. Kuşkusuz, Armida'nın telefon ederek Ismael'in ölüm haberini vermesi onun sinirlerini daha da germiş, altüst etmişti. Bu yüzden varlığının kendisini unutulmuş bir şemsiye ya da yağmurluk gibi terk etmesi korkusu daha da artmış olmalıydı. Böyle giderse cenaze törenine geç kalmaları kaçınılmazdı.

Sonunda Lucrecia yatak odasından çıktı. O da siyahlar giyinmiş, siyah gözlükler takmıştı. Rigoberto aceleyle kapıyı açtı. Karısı endişeli ve kararsız bir yüzle arkasından geliyordu. Ne olacaktı şimdi? Dün gece Santa Maria Reina Kilisesi'nde Ismael'in cenazesinin bulunduğu tabutun yanında beklerlerken karısının Armida'ya sarılıp ağladığını görmüştü. O anda Rigoberto da gözyaşlarını tutabilmek için kendini zorlamak zorunda kalmıştı. Tam zafer kazandığını ve dünyanın en mutlu erkeği olduğunu düşünürken ölmek... Mutluluk mu öldürmüştü onu acaba? Ismael Carrera mutlu olmaya alışamamıştı.

Asansörle doğrudan garaja indiler. Rigoberto direksiyona geçti. Aceleyle San Isidro'daki Santa María Reina Kilisesi'ne doğru yola çıktılar. Cenaze alayı oradan yola çıkacak, La Molina'daki Los Jardines de la Paz Mezarlığı'na gidecekti.

"Farkında mısın, dün gece kilisede cenazenin yanında beklerlerken Miki de, Escobita da Armida'nın yanına bir kere bile yaklaşmadılar," diye yorum yaptı Lucrecia. "Bir kere bile... Alçaklar. İkisi de birbirinden daha kötü yürekli."

Rigoberto farkındaydı elbette. Aşağı yukarı gece yarısına kadar, birkaç saat boyunca, tabutun durduğu çiçeklerle kaplı şapelde cenazenin önünden geçmek için sıraya giren insan kalabalığının çoğu da Miki ile Escobita'nın Armida'dan uzak durduklarını fark etmişti kuşkusuz.

Ismael'i seven pek çok insan vardı; kanıtı da ortadaydı: Yüzlerce kişi onunla vedalaşmaya gelmişti. Gönderilen çiçekler, çelenkler, süslenmiş haçlar, ölümünden duyulan acıyı ve ailesine başsağlığı dileklerini bildiren mektuplar cenazesinin bulunduğu yere sığmamış, kilisenin bahçesine, hatta sokağa taşmıştı. Bugün de cenaze törenine daha fazla kişinin katılmasını bekliyordu Rigoberto. Kuşkusuz bu kalabalığın içinde, hizmetçisiyle evlenmiş olduğu için Ismael'e kızanlar, Miki ile Escobita'nın tarafını tutanlar, mahkemenin bu evliliği iptal etmesini bekleyenler de olacaktı. Dün gece orada bulunan herkesin gözü tıpkı kendisi ve Lucrecia'nın gözleri gibi, Armida'nın, Miki'nin ve Escobita'nın üzerindeydi. İkizler giydikleri gülünç yas giysileriyle ve gözlerine taktıkları siyah gözlüklerle filmlerden fırlamış gangsterlere benziyorlardı. Rahmetlinin dul eşi ve iki oğlu sürekli birbirlerinden birkaç metre uzak durdular. Bir an bile olsa birbirlerine yaklaşmaya çalışmadılar. Bu da komik görünüyordu. Armida tepeden tırnağa yas giysileri içinde, başında siyah şapkası ve yüzünde siyah tülle tabuta yakın bir yerde oturuyordu. Elinde bir mendille bir tespih vardı. Tespih taneleri bir elinden diğerine geçerken dua okuyan dudakları sessizce kımıldıyordu. Arada bir elindeki mendille gözyaşlarını siliyor, hemen arkasında duran iriyarı iki erkeğin yardımıyla ayağa kalkıyor, tabutu örten cam kapağa yaklaşarak dua ediyor ya da ağlıyordu. Sonra yeni gelenlerin taziyelerini kabul ediyordu. O sırada sırtlanlar yerlerinden kımıldıyor, tabuta yaklaşıyor, bir süre bekledikten sonra üzüntülü bir yüzle haç çıkarıyorlardı. Bir an bile dul kadının olduğu tarafa bakmadan yerlerine dönüyorlardı.

Lucrecia, "Dün gece boyunca Armida'nın arkasından hiç ayrılmayan boksör suratlı o iki adamın koruma olduklarına emin misin?" diye sordu. "Belki de akrabalarıdır. Bu kadar hızlı gitme lütfen. Şimdilik bir cenaze yeter."

"Eminim elbette," dedi Rigoberto. "Claudio Arnillas kendisi söyledi. Ismael'in avukatı şimdi de Armida'nın avukatı oldu. O iki adam korumaydı."

Lucrecia yorum yapmaya devam etti:

"Sana da biraz gülünç gelmedi mi? Merak ettim doğrusu. Armida'nın koruma tutması neden gereksin ki?.."

Rigoberto otomobilin hızını biraz düşürürken, "Şimdi her zamankinden çok gerekli," diye açıkladı. "Sırtlanlar bir kiralık katil tutup onu öldürtmek isteyebilirler. Son zamanlarda Lima'da böyle şeyler oluyor artık. O canavarların bu kadını ortadan kaldırmalarından korkuyorum. Kadına kalan servetin büyüklüğünü düşünebiliyor musun, Lucrecia?"

"Arabayı böyle sürmeye devam edeceksen ben ineyim," diye uyardı karısı. "Demek öyle. Ben de kendisine çok önemli bir hava vermek için koruma tuttuğunu düşünmüştüm."

San Isidro'daki Gutiérrez Meydanı'ndaki Santa María Reina Kilisesi'ne vardıklarında cenaze alayı yola çıkmıştı. Böylece otomobilden hiç inmeden mezarlığa doğru giden araba kervanına katıldılar. Otomobiller hiç bitmeyecekmiş gibi görünen çok uzun bir kuyruk oluşturuyordu. Don Rigoberto, yol boyunca cenaze arabasını görenlerin haç çıkardıklarını gördü. "Ölüm korkusu," diye düşündü. Kendisinin ölümden korktuğunu hiç hatırlamıyordu. "En azından bugüne kadar korkmuyordum," diye kendi kendini düzeltti. "Bütün Lima burada sanki."

Gerçekten bütün Lima oradaydı. Kalabalığın içinde büyük işadamlarından, banka sahiplerinden, maden işletmecilerinden, sigortacılardan, balıkçılardan, inşaatçılardan, televizyonculardan, gazetecilerden, fon yöneticilerinden, Ismael'in birkaç hafta öncesine kadar bizzat yönettiği kendi şirketinde çalışanlardan başka, Ismael'in iyiliğini görmüş ya da onun bir işini yapmış sıradan in-

sanlar da vardı. Büyük olasılıkla cumhurbaşkanlığı yaverlerinden biri olan, sırma şeritli üniforma giymiş bir subayla ekonomi bakanı ve dış ticaret bakanı da oradaydılar. Tabut cenaze arabasından indirilirken küçük bir karmaşa oldu ve ikizler kortejin başına geçiverdiler. Ama bu sadece birkaç saniye sürdü. Armida, Arnillas'ın kolunda arabadan indi. Bu kez arkasında dört korumayla gelmişti. Çevredeki insanların yüzlerine bile bakmayan korumalar kalabalığın arasında Armida'nın geçmesi için yol açtılar. Kortejin başındaki yeri Armida'ya bırakmasını istediklerinde ikizler kısa bir tereddütten sonra boyun eğmek zorunda kaldılar. Armida kortejin başındaki yerini aldı. Miki ile Escobita tabutun iki yanına geçtiler ve kortejle birlikte başları aşağıda yürümeye başladılar. Cenaze töreninde hazır bulunanların büyük çoğunluğu erkekti. Ama aralarında çok sayıda şık giyimli, seçkin hanım da bulunuyordu. Hanımlar rahibin duası ve konuşması bitinceye kadar gözlerini Armida'dan ayırmadılar. Bununla birlikte çok bir şey de göremediler. Siyah giysiler içindeki Armida yüzünün büyük bölümünü gizleyen siyah gözlükler takmıştı. Gri takım elbisesinin içine her zamanki renkli pantolon askısını takmış olan avukat Claudio Arnillas, Armida'nın hemen yanında duruyordu. Dört koruma ise Armida'yla kalabalık arasında bir duvar oluşturmuşlar, kimsenin ona yaklaşmasına izin vermiyorlardı.

Tören bitip, tabut bir nişin içine yerleştirilip, üzerine Ismael Carrera'nın adı, doğum ve ölüm tarihleri –Ismael seksen iki yaşını doldurmaya üç hafta kala ölmüştü– yazılı mermer plaka örtüldükten sonra, her zamanki acelesinin tersine bugün çok yavaş yürüyen Arnillas ve dört koruma, kimsenin yaklaşmasına izin vermeden Armida'yı çıkışa götürdüler. Rigoberto, Armida gittikten sonra Miki ile Escobita'nın mezarın başında kaldıklarını,

pek çok kişinin başsağlığı dilemek üzere onlara yaklaşıp kucakladıklarını fark etti. Lucrecia da, o da ikizlere yaklaşmayı hiç düşünmeden mezarlıktan ayrıldılar. Dün gece kilisede başsağlığı dilemek için yanlarına gittiklerinde soğuk bir el sıkmasıyla karşılanmışlardı.

Donya Lucrecia kocasına, "Ismael'in evine uğrayalım," dedi. "Kısa da olsa Armida'yı görür, konuşuruz."

"Peki, deneyelim bakalım."

San Isidro'daki eve vardıklarında evin önünde bir otomobil kalabalığı görmeyince şaşırdılar. Arabadan indiler; Rigoberto geldiklerinin haber verilmesini istedi. Birkaç dakika bekledikten sonra bahçeye alındılar. Onları Amillas kabul etti. Davranışlarından, olayların kontrolünü ele almış olduğu ama henüz emin olamadığı bazı noktalar bulunduğu anlaşılıyordu.

"Armida adına sizden binlerce kez özür dilerim," dedi. "Bütün geceyi kilisede cenazenin başında bekleyerek hiç uyumadan geçirdi. Bu nedenle onu biraz uyumaya zorladık. Doktor dinlenmesi gerektiğini söylüyor. Ama buyurun, küçük salona geçip bir şeyler içelim."

Avukatın kendilerini iki gün önce Ismael'le oturdukları salona götürdüğünü görünce Rigoberto'nın içi bir tuhaf oldu.

"Armida size çok müteşekkir," dedi Claudio Amillas. Yüzü çok ciddi ve çok endişeli görünüyor, konuşurken sık sık duraklıyordu. Ceketin önü açıldıkça içindeki rengârenk pantolon askısı gözlerini alıyordu. "Ismael'in dostları arasında sadece size güvendiğini söylüyor. Tahmin edeceğiniz gibi kendisini çok korunmasız hissediyor. Desteğinize çok ihtiyacı olacak."

"Özür dilerim, şimdi zamanı değil ama..." diye avukatın sözünü kesti Rigoberto. "Siz daha iyi biliyorsunuz ki Ismael'in ölümüyle pek çok şey havada kaldı. Şimdi ne olacağı konusunda bir fikriniz var mı?"

Arnillas başını salladı. Bir kahve istemişti ve o anda fincanı havada, ağzına yakın tutarak hafif hafif üflüyordu. Kuru ve kemikli yüzünde de, kurnaz ve çelik gibi sert bakan gözlerinde de kuşku okunuyordu.

"Her şey ikizlere bağlı," dedi. Göğsünü şişiren derin bir nefes aldıktan sonra devam etti. "Vasiyetname yarın Núñez Noteri'nin huzurunda açılacak. İçeriğini az çok biliyorum. Sırtlanların tepkisi ne olacak, göreceğiz. Üç-kâğıtçı avukatları onları savaşa kışkırtıyor. Nereye kadar savaşırlar, bilemem. Senyor Carrera tam anlamıyla her şeyini Armida'ya bıraktı. Bu nedenle en kötüsüne hazırlıklı olmak gerekir."

Bunun kaçınılmaz olduğunu ima edercesine omuzlarını silkti. Rigoberto, "Asıl kaçınılmaz olan, ikizlerin avazlarının gökleri tutacak olması," diye düşündü. Aklına hayatın paradokslarla dolu olduğu geldi. Örneğin Armida... Peru'nun en yoksul insanlarından biri iken bir gecede en zengin kadınlarından biri oluvermişti.

"Ama Ismael, ikizlerin miras paylarını önceden vermişti," diye hatırlattı Rigoberto. "Çok iyi hatırlıyorum: Saçma sapan davranışları yüzünden onları şirketten attığında yapmıştı bunu."

Arnillas yeniden omuzlarını silkti. Alnını kırıştırarak, "Yasalara uygun işlem yapılmamış," dedi. "Sadece bir kâğıt var ortada. İkizlerin miras paylarını aldıklarına dair resmî olarak imzaladıkları bir belge yok elimizde. İkizlerin kolay kolay boyun eğeceklerini sanmıyorum. Korkarım kavga uzun sürecek."

Don Rigoberto, "Peki, Armida kendisini rahat bırakmaları koşuluyla onlara bir şeyler verse..." diye bir öneride bulundu. "Uzun sürecek mahkemeler onun için de iyi olmaz. Yıllarca sürebilir ve mirasın çoğunu avukatlara vermek zorunda kalabilir. Ay, özür dilerim. Sizi kastederek söylememiştim bunu."

Arnillas güldü. Ayağa kalkarak, "Benim payıma düşen bana yeter," dedi. "Ben de aynı fikirdeyim. En iyisi onlara bir şeyler vermek. Bakalım işleri nasıl yoluna sokacağız. Gelişmeler hakkında size bilgi vereceğim."

Rigoberto da ayağa kalkarak, "Ben bu işin içinde olmaya devam edecek miyim?" diye sordu.

Avukat onu sakinleştirmeye çalıştı: "Öyle olmaması için elimizden geleni yapacağız. Ismael öldüğüne göre size karşı açılmış davaların hükmü kalmadı. Ama bizim yargıçların ne yapacakları belli olmaz. Bir gelişme olursa sizi hemen haberdar ederim."

Ismael Carrera'nın ölümünü izleyen üç gün boyunca Rigoberto belirsizlikler içinde bocaladı durdu. Lucrecia defalarca Armida'ya telefon etti. Ama Armida telefonlara hiç cevap vermedi. Telefonlara sesinden bir sekreterden çok evin hizmetçilerinden biri olduğunu tahmin ettiği bir kadın cevap veriyordu: Senyora Carrera malum nedenlerden dolayı dinlenmekteydi. Ziyaretçi kabul edecek, kimseyle görüşecek durumda değildi. Elbette kendisini aradıklarını söyleyecekti ona. Rigoberto da avukatı Arnillas'a ulaşamıyordu. Ne bürosunda ne işyerinde onu bulmak mümkündü. Her defasında, "Biraz önce çıktı... Henüz gelmedi... Acil bir toplantısı var... İlk fırsatta sizi arayacak..." deniyordu.

Neler oluyordu? Vasiyetname açılmış mıydı? Ismael'in bütün servetini Armida'ya bıraktığını öğrendiklerinde ikizlerin tepkisi ne olmuştu? Peru'da geçerli yasalara aykırı olduğunu, evlatların doğal haklarını çiğnediğini söyleyerek vasiyetnameyi iptal ettirmeye çalışacakları kuşkusuzdu. Mahkeme Ismael'in oğullarına önceden miraslarını vermiş olduğunu kabul etmeyecekti. Rigoberto sırtlanların hukuki işlerinden yakasını sıyırabilecek miydi acaba? O korkunç yargıcın karşısına yeniden çıkmak, insana klostrofobi yaşatan o büroya tekrar gitmek

zorunda kalacak mıydı? Bu sorunlar çözülmediği için Peru'dan ayrılamayacak mıydı?

Bütün gün gazeteleri okuyor, televizyonları izliyor, radyoları dinliyordu. Ama konuyla ilgili haber henüz basına ulaşmamıştı. Vasiyet henüz avukatların, noterin, vasiyetname tanıklarının ofislerinde görüşülüyor olmalıydı. Rigoberto bütün gün çalışma odasında oturuyor, kapalı kapılar ardında neler olup bittiğini tahmin etmeye çalışarak beynini patlatıyordu. Canı müzik dinlemeyi bile istemiyordu. Hatta çok sevdiği Mahler'i dinlerken bile sinirleri geriliyordu. Ne kitap okumaya konsantre olabiliyordu ne de kendisini hayal dünyasına sürükleyen resimlerine bakmaya... Boğazından birkaç lokma güçlükle geçiyordu. Kaç gündür Fonchito'yla karşılaşmamış, Lucrecia'yla günaydın ve iyi geceler demenin ötesinde konuşmamıştı. Kendisini görür görmez soru yağmuruna tutacak gazetecilere ne cevap vereceğini bilmediği için evden dışarı bile çıkmıyordu. Hiç sevmediği halde uyuyabilmek için uyku ilaçlarına başvurmak zorunda kalıyordu.

Sonunda dördüncü gün erken saatlerde, Fonchito okula gitmek üzere evden çıktıktan hemen sonra, daha Rigoberto ile Lucrecia sabahlıklarının içinde kahvaltı masasında otururlarken avukat Claudio Arnillas, Barranco'daki lüks çatı katına çıkageldi. Bir felaketten canını zor kurtarmış gibi görünüyordu. Gözleri çukura kaçmış, sakalı üç gündür tıraş olmamış gibi uzamıştı. Her zaman çok özenli ve tertemiz giyinen adamda o zamana kadar hiç görmedikleri bir derbederlik vardı: Kravatı yamulmuş, gömleğinin yakası buruşmuş, parlak renkli pantolon askısının mandallarından biri yerinden çıkmış, ayakkabıları boyanmamıştı. Bu kadar erken saatte kendilerini rahatsız ettiği için özür dileyerek ellerini sıktı ve ikram ettikleri kahveyi kabul etti. Masaya oturur oturmaz neden geldiğini açıkladı:

"Armida'yı gördünüz mü? Armida'yla konuştunuz mu? Bana karşı çok samimi olun lütfen. Onun iyiliği için de, sizin iyiliğiniz için de buna ihtiyacım var."

Don Rigoberto da, Donya Lucrecia da hayır anlamında başlarını salladılar. Ağızları açık kalmıştı. Arnillas soruları karşısında ev sahiplerinin ne kadar şaşırıp üzüldüklerini fark etmişti.

"Görüyorum ki hiçbir şeyden haberiniz yok," dedi. "Armida kayboldu."

"Sırtlanlar..." diye homurdandı Rigoberto. Yüzü sararmıştı. Zavallı dul kadını onların kaçırttığını, belki de öldürttüğünü tahmin ediyordu. Cesedini köpekbalıkları yesin diye denize atmış olmalılardı. *Gallinazo* kuşları ve sokak köpekleri yesinler diye şehir dışında bir çöplüğe de atılmış olabilirdi.

"Siz benim son umudumdunuz," dedi Arnillas. Tükenmiş gibi oturduğu sandalyede büzüldü kaldı. "Kimse nerede olduğunu bilmiyor."

Armida yirmi dört saattir kayıptı. Çok tuhaf bir şekilde ortadan kaybolmuştu. Bütün sabahı yanında Arnillas ve aynı bürodan üç avukat daha olmak üzere Núñez Noteri'nde, Miki, Escobita ve onların üçkâğıtçı avukatıyla toplantı yaparak geçirmişti. Toplantıya, öğle yemeği yemek üzere saat birde ara verilmişti. Saat dörtte tekrar toplanılacaktı. Armida yanında dört koruması ve şoförüyle birlikte San Isidro'daki evine dönmüştü. Yemek istemediğini, saat dörtteki toplantıya daha dinç gidebilmek için biraz uyumanın kendisine iyi geleceğini söyleyerek yatak odasına çekilmişti. Dörde çeyrek kala hizmetçi onu uyandırmak için kapısını çalıp odaya girdiğinde kimse yoktu. Çıktığını gören olmamıştı. Yatak odası son derece düzenli görünüyordu. Yatağı bozulmamıştı bile. Hiçbir şiddet izi yoktu ortada. Ne korumalar, ne kâhya, ne şoför, ne evdeki hizmetçiler... bir şey görmüş

veya duymuştu. Arnillas'ın aklına ilk gelen onu ikizlerin kaçırttığı olduğu için hemen onları aramıştı. Miki ile Escobita olanlara çok kızmışlar, bağırarak Arnillas'ı kendilerine tuzak kurmakla suçlamışlardı. Sonuçta üçü birlikte karakola gidip polise haber vermişlerdi. İçişleri bakanı bizzat kendisi olayla ilgilenmiş, kaçıranlar aileyle iletişime geçene kadar basına haber verilmesine engel olmuştu. Bütün polis teşkilatı seferberlik halindeydi. Ama Armida'dan da, onu kaçıranlardan da hiç ses çıkmamıştı.

"Sırtlanların işi bu," dedi Donya Lucrecia. "Korumaları, şoförü, evdeki hizmetçileri satın almışlardır. Hiç kuşkusuz, onların işi bu."

"Ben de ilk başta öyle düşünmüştüm, senyora," dedi Arnillas. "Hâlâ da çok emin değilim ama Armida'nın bu sıralarda ortadan kaybolması onların işine gelmez. Üstelik Núñez Noteri'nin huzurundaki görüşmeler oldukça iyi gidiyordu. Mirasın bir kısmını alabileceklerdi. Her şey Armida'ya bağlı. Ismael her şeyi düşünmüş. Servetin büyük bir bölümünü dünyadaki en güvenli vergi cennetleri olan *offshore* kurumlarına yatırmış. Eğer Armida ortadan kalkarsa kimse tek kuruş bile alamaz. Ne sırtlanlar ne hizmetçiler... Hiç kimse! Hatta ben bile emeğimin karşılığı olan parayı alamam. Bu yüzden her şey ortada kaldı."

Arnillas'ın yüzü o anda öyle üzgün ve gülünç görünüyordu ki Rigoberto gülmekten kendini alamadı.

Donya Lucrecia öfkeyle kocasına baktı: "Neden güldüğünü öğrenebilir miyim, Rigoberto? Bu trajedide gülünecek bir şey var mı sence?"

"Ben neden güldüğünüzü biliyorum, Rigoberto," dedi Arnillas. "Kendinizi bu karmaşadan sıyrılmış hissediyorsunuz. Gerçekten de, Ismael'in evliliğine karşı açılmış davalar düştü. Devam etmiş olsa bile, Ismael'in bıraktığı servet üzerinde hiçbir etkisi olamayacakmış. Bi-

raz önce de söylediğim gibi, bütün servet Peru yasalarının ulaşamayacağı yerlerde. Yapılacak hiçbir şey yok. Hepsi Armida'nın. Bu serveti, kendisini kaçıranlarla paylaşır artık. Farkındasınız değil mi? İşte bunlara gülünür."

Rigoberto ciddileşerek, "Belki de İsviçre ve Singapur bankalarına kalacak," diye ekledi. "Bu hikâyenin böyle aptalca bitmesi olasılığına gülüyordum, Senyor Arnillas."

"Her neyse... Biz bu kâbustan kurtulduk mu sonunda?" diye sordu Donya Lucrecia.

"Evet, kurtuldunuz," diye onayladı Arnillas. "Multimilyoner dulu kaçıranlar ya da öldürenler siz değilseniz tabii."

Birden tuhaf bir şekilde kahkahayla gülmeye başladı. İçinde neşeden eser olmayan, isterik, tuhaf bir kahkahaydı bu... Gözlüklerini çıkardı, bir temizleme beziyle temizledi. Gözlüklerini tekrar takarken ciddi bir ifadeyle, "Ağlamamak için gülmek derler buna," dedi. Gelişmelerden kendilerini haberdar edeceğini söyleyerek ayağa kalkıp veda etti. Armida'yı kaçıranların onları da arayabileceği olasılığını düşünerek bir haber alırlarsa, günün hangi saati olursa olsun, gece ya da gündüz, kendisini derhal ceptelefonundan aramalarını söyledi. İstenilebilecek fidye için bu konularda uzmanlaşmış Control Risk adında bir New York firmasıyla görüşecekti.

Arnillas çıkar çıkmaz Lucrecia hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Rigoberto onu sakinleştirmek için boşuna uğraşıyordu. Lucrecia'nın hıçkırıkları kesilmiyor, gözyaşları yanaklarından aşağı sel gibi iniyordu. Boğulur gibi, "Zavallı kadın, zavallı kadın," diye fısıldıyordu. "Öldürdüler onu. O alçakların işi bu. Başka kim olabilir? Ya da Ismael'in ona bıraktığı serveti çalabilmek için kaçırttılar." Justiniana bir bardak suya birkaç damla yatıştırıcı koyarak ona getirdi. Lucrecia nihayet biraz sakinleşti. Solgun bir yüzle, hiç sesini çıkarmadan öylece oturdu kaldı. Ri-

goberto karısının ne kadar etkilendiğini görerek üzülüyordu. Lucrecia haklıydı. Bu işin arkasında ikizlerin olması büyük bir olasılıktı. Bütün mirasın ellerinden kaçıyor olması onları delirtmiş olmalıydı. Aman Tanrı'm! Böyle olaylar ancak Venezuela, Brezilya, Kolombiya, Meksika dizilerinde ya da Cervantes'in ve Tolstoy'un romanlarında olabilirdi. Ama kuşkusuz, Alexandre Dumas, Émile Zola, Dickens ya da Pérez Galdós da böyle konulara uzak değillerdi.

Rigoberto'nun kafası iyice karışmış, morali bozulmuştu. O lanet olası davalardan kurtulmuş olması iyiydi elbette. Artık Avrupa gezisi için hazırlıklara başlar, biletleri alırdı. İşte bu! Bu melodramla arasına bir okyanus koyması iyi olacaktı. Tablolar, müzeler, konserler... kaliteli tiyatrolar, elit restoranlar... işte bu! Zavallı Armida. Tam cehennemden kurtulmuş, cennetin kapısından girmiş; ama arkasından, yeniden kendisini cehennem alevlerinin içinde bulmuştu. Kaçırılmış ya da öldürülmüş olmalıydı. İkisi de birbirinden beterdi.

Justiniana telaşla yemek odasına girdi. Önemli bir şey olduğu, kafasının karıştığı yüzünden belli oluyordu.

Rigoberto, "Ne oldu gene?" diye sorunca Lucrecia ıslak gözlerini açarak uyuşukluktan sıyrılmaya çalıştı.

Justiniana işaretparmağını deli anlamında şakağına götürerek, "Narciso aklını mı kaçırdı, anlamadım," dedi. "Çok tuhaf. Bana adını söylemek istemedi ama sesinden tanıdım. Çok korkmuş gibi. Sizinle konuşmak istiyor, senyor."

"Telefonu çalışma odasına bağla, Justiniana."

Çalışma odasına gitmek üzere aceleyle yemek odasından çıktı. Bu telefonun kötü bir haber vereceğinden emindi.

Kendisini olabileceklerin en kötüsüne hazırlayarak telefonu eline aldı: "Alo! Alo!"

"Kim olduğumu biliyorsunuz, değil mi?" diye cevap verdi telefondaki ses. "Adımı söylemeyin lütfen."

"Tamam, anladım," dedi Rigoberto. "Ne oldu, öğrenebilir miyim?"

Narciso korku dolu ve şaşkın bir sesle, "Hemen sizi görmem gerek," dedi. "Rahatsız ettiğim için özür dilerim. Çok önemli, senyor."

Rigoberto buluşmak için uygun bir yer düşünürken, "Tamam, anladım, elbette," dedi ve hemen arkasından, "Patronunla beni son kez öğle yemeğine götürdüğün yeri hatırlıyor musun?" diye ekledi.

Narciso kısa bir suskunluktan sonra, "Gayet iyi hatırlıyorum," diye cevap verdi.

"Tam bir saat sonra beni orada bekle. Arabamla geçerken seni alacağım. Görüşmek üzere."

Rigoberto karısına haber vermek üzere yemek odasına döndüğünde onun içine düşercesine televizyona bakmakta olduğunu gördü. Justiniana'yla birlikte gözlerini televizyona dikmişlerdi. Hiptonize olmuş gibi haber kanalı RPP'nin yıldızı gazeteci Raúl Vargas'ı dinliyorlardı: Don Ismael Carrera'nın ölümünün üzerinden çok geçmeden dul eşi Donya Armida Carrera'nın dün gizemli bir şekilde kaybolmasıyla ilgili çok ayrıntılı haberler veriyordu. İçişleri bakanının haberin gizli tutulması konusunda verdiği emirler işe yaramamıştı. Kendileri gibi bütün Peru o anda bu habere kilitlenmiş olmalıydı. Lima'lıları uzun süre oyalayacak bir konu çıkmıştı. Raúl Vargas'ı dinlemeye koyuldu. Bildikleri şeyleri anlatıyordu: Senyora dün kaybolmuştu. Núñez Noteri'nin huzurunda Ismael Carrera'nın vasiyetnamesi açılıp ayrıntılar görüşülürken, öğle yemeği için ara verildiğinde evine gitmiş, bir daha da onu gören olmamıştı. Öğleden sonra tekrar toplanılacaktı. Polis evde çalışanların tümünü ve dört korumayı sorgulamak üzere tutuklamıştı. Kaçırıl-

mış olduğuna dair bir kanıt yoktu ama tüm kuşkular o doğrultudaydı. Polis onu görenlerin, bulunduğu yeri bilenlerin aramaları için bir telefon numarası vermişti. Ekrana Armida'nın bir fotoğrafıyla Ismael'in cenaze töreninden bir sahne koydu. Zengin işadamının evindeki hizmetçiyle evlenmesiyle başlayan skandalı hatırlattı. Rahmetlinin iki oğlunun olanlardan duydukları üzüntüyü, senyoranın en kısa zamanda sağ ve esen olarak bulunmasını dilediklerini, onun bulunmasına yardımcı olacaklara ödül vereceklerini açıkladıklarını bildirdi.

Rigoberto, "Lanet olsun, şimdi bir gazeteci ordusu benimle röportaj yapmak isteyecektir," diye söylendi.

"Başladılar bile," dedi Justiniana. "Şu âna kadar iki radyodan, bir televizyon kanalından aradılar."

"En iyisi telefonun fişini çek," diye emir verdi Rigoberto.

"Hemen çekiyorum," dedi Justiniana.

Donya Lucrecia, "Narciso ne istiyormuş," diye sordu.

"Bilmiyorum. Çok korkmuş olduğu belli. İkizler bir şey yapmış olmalı. Hemen gidip göreceğim onu. Filmlerdeki gibi randevu verdik birbirimize. Buluşacağımız yerin adını bile söyleyemedik. Belki de birbirimizi bulamayacağız."

Hemen duş aldı, asansörle doğrudan apartmanın altındaki garaja indi. Otomobiliyle garaj kapısından çıkarken binanın ana kapısında ellerinde kameralarla bekleyen gazetecileri gördü. Ismael'le son kez birlikte yemek yedikleri La Rosa Náutica'ya yönelmeden önce kendisini izlemediklerinden emin olmak için Miraflores sokaklarında birkaç tur attı. Belki de Narciso'nun paraya ihtiyacı vardı. Ama bu kadar endişelenmesinin ve kimliğini gizlemesinin nedeni bu olamazdı. Kim bilir, belki de başka neden yoktu. Her neyse, yakında öğrenecekti nasılsa. La Rosa Náutica'nın park yerine girdi. Otomobillerin

arasından Narciso'nun kendine doğru geldiğini gördü. Kapıyı açtı. Zenci adam yanındaki koltuğa oturdu.

"Günaydın, Don Rigoberto. Size rahatsızlık verdiğim için özür dilerim."

"Önemli değil, Narciso. Şöyle bir tur atalım. Daha rahat konuşuruz."

Ismael'in eski şoförü gözlerine kadar inen mavi bir şapka takmıştı. Son gördüğünden beri zayıflamış gibiydi. Rigoberto, Costa Verde'den Barranco ve Chorrillos yönüne doğru giden yolda yoğun bir araç trafiğinin içine daldı.

Sonunda Rigoberto, "Gördüğün gibi, sorunlar Ismael'in ölümünden sonra bile bitmedi," dedi. "Armida'nın ortadan kaybolduğunu duymuşsundur. Görünüşe göre kaçırılmış olmalı."

Narciso'dan cevap gelmedi. Sadece gergin bir şekilde nefes alıp verdiği duyuluyordu. Rigoberto ona bir göz attı. Narciso'nun dudakları sımsıkı kapanmıştı. Korku dolu gözlerle dimdik karşıya bakıyordu. İki elini birbirine geçirmiş, olanca gücüyle sıkıyordu.

"Ben de sizinle bu konuda konuşmak istiyordum, Don Rigoberto," dedi Narciso. Bunu söylerken bakışlarını Rigoberto'ya yöneltmişti.

Don Rigoberto tekrar yanındaki adama bakarak, "Armida'nın kaybolmasını mı kastediyorsun?" diye sordu.

Ismael'in şoförü karşıya bakmaya devam ederek başını evet anlamında birkaç kez salladı.

"Böyle giderse bir yere çarpacağım. En iyisi Regatas'a girip uygun bir yerde durayım. Daha rahat konuşuruz," dedi Rigoberto.

Club del Regatas'a girdi. İlk sırada denize karşı arabayı park etti. Bulutlu ve gri bir sabahtı. Martılar, yabanördekleri, sümsük kuşları çığlıklar atarak havada dönüp duruyorlardı. Kumsalda, mavi eşofmanının içinde zayıf bir genç kız tek başına yoga yapıyordu.

"Armida'yı kimlerin kaçırdığını bildiğini söylemeyeceksin sanırım, Narciso."

Adam bu kez Don Rigoberto'ya döndü, gözlerinin içine bakarak gülümsedi. Bembeyaz dişleri görünüyordu. Sonra ciddileşerek, "Onu kimse kaçırmadı, Don Rigoberto," dedi. "Ben de tam olarak bunu söylemek istiyordum size. Çünkü bu konu beni biraz geriyor. Ben sadece Armida'ya, yani Senyora Armida'ya bir iyilik yapmak istemiştim. Don Ismael'in evinde çalıştığı zamanlar onunla iyi dosttuk. Kimseyi küçümsemeyen çok sade bir insandı. Evin diğer çalışanlarından çok, onunla anlaşırdık. Eski dostluğumuz adına benden bir iyilik isteyince hayır diyemedim. Siz olsanız aynı şeyi yapmaz mıydınız?"

"Bak, Narciso; senden bir şey isteyeceğim," diye sözünü kesti Don Rigoberto. "En iyisi olanları en başından anlat bana. Hiçbir ayrıntıyı unutmadan. Ama önce söyle: O yaşıyor mu?"

"Sizin gibi, benim gibi, yaşıyor, Don Rigoberto. En azından düne kadar öyleydi."

Rigoberto'nun istemiş olduğunun aksine, doğrudan asıl konuya girmeden anlatıyordu. Ya böyle anlatmak hoşuna gidiyordu ya da başka türlüsünü beceremiyordu. Sözü döndürüp dolaştırıyor, araya başka şeyler sokuyor, konuyla ilgisi olmayan ayrıntılara dalıyordu. Olayları sırasıyla anlatmasını sağlamak Don Rigoberto için hiç de kolay olmuyordu. Narciso tahminlerini ve yorumlarını da katarak anlatmaya devam ediyordu. Onun bu karmakarışık anlatma şekline rağmen Don Rigoberto, kendisinin Ismael'i en son gördüğü gün akşamüzeri Narciso'nun da oraya gitmiş olduğunu anladı. Ismael Carrera bizzat kendisi arayıp çağırmıştı. O da, Armida da, yardımlarından ve sadakatinden dolayı çok teşekkür etmişler, cömertçe ödüllendirmişlerdi. Bu yüzden ertesi gün eski patronu-

nun kendisi oradan ayrılır ayrılmaz fenalık geçirip öldüğünü öğrenince senyoraya başsağlığı dilemek üzere koşmuştu. Belki kendisini kabul etmez diye de bir taziye mektubu hazırlamıştı. Ama Armida kendisini kabul etmiş, birkaç cümle konuşmuştu. Direncini sınamak için Tanrı'nın göndermiş olduğu bu felaket senyorayı çok sarsmıştı. Tam ayrılacağı sırada Narciso'yu şaşırtan bir şey olmuştu: Armida ona ulaşabileceği bir ceptelefonu olup olmadığını sormuştu. Narciso ceptelefonunun numarasını vermişti. Ama kendisiyle neden iletişim kurmak istediğini de merak etmişti.

İki gün sonra gecenin geç bir saatinde, televizyonda Magaly'nin programını seyrettikten sonra yatmaya hazırlanırken telefonu çalmıştı.

Senyora Armida'nın sesini hemen tanıyarak, "Ne sürpriz!" demişti.

Narciso, Don Rigoberto'ya açıklama gereği duydu: "Eskiden birbirimize 'sen' diye hitap ederdik. Don Ismael'le evlendikten sonra bunu yapamıyordum. Ama 'siz' diye de hitap edemiyordum. Bu yüzden, sen ya da siz dememeye çalışarak ortadan konuşuyordum. Bilmem beni anlıyor musunuz?"

"Çok iyi anlıyorum, Narciso. Devam et. Armida ne istiyormuş senden?"

"Lütfen bana bir iyilik daha yap, Narciso. Büyük bir iyilik... Eski dostluğumuza güvenerek istiyorum bunu senden."

"Elbette, elbette. Memnuniyetle," demişti şoför. "Nasıl bir iyilik?"

"Yarın öğleden sonra hiç kimsenin haberi olmadan beni bir yere götürmeni istiyorum. Yapabilir misin?"

Don Rigoberto aceleyle, "Nereye götürmeni istiyormuş?" diye sordu.

Narciso bir kez daha konunun dışına çıkarak, "En gizemli tarafı da bu..." dedi. "Bilmem hatırlar mısınız; Don Ismael'in evinde, iç bahçenin arka tarafında, hizmetçilerin kaldığı odaya yakın bir yerde yan sokağa açılan, hemen hemen hiç kullanılmayan bir servis kapısı vardır. Geceleri çöpleri dışarı çıkarmak için kullanılır."

Don Rigoberto, "Rica ediyorum, konudan uzaklaşma, Narciso," diye ısrar etti. Söyler misin, Armida ne istiyormuş?"

"Ertesi gün öğleden sonra kendisi gelinceye kadar kimseye görünmeden eski arabamla orada beklememi istiyormuş. Sizce de tuhaf değil mi?"

Bu istek Narciso'ya çok tuhaf gelmişti. Ama hiç soru sormadan Armida'nın kendisinden istediği şeyi yapmıştı. Dün öğleden hemen sonra eski arabasını Don Ismael'in evinin yan sokağa açılan servis kapısının önüne park edip beklemeye başlamıştı. Sıkıntıdan patlayarak, uyuklayarak, çöp torbalarını karıştıran sokak köpeklerine bakarak, kendi kendine Armida'nın isteğinin ne anlamı olduğunu sorarak, dört saate yakın beklemişti. Armida evden çıkmak için bunca önleme neden gerek duymuştu? Neden yeni şoförün kullandığı Mercedes Benz arabasıyla ve yanında korumalarıyla büyük kapıdan çıkıp gitmiyordu? Neden evden saklı gizli çıkıp Narciso'nun külüstür arabasıyla gitmeyi tercih etmişti? Sonunda küçük kapı açılmış; elinde ufak bir valizle Armida görünmüştü.

Narciso eski arabanın kapısını açarken Armida'ya yarı şaka, "İşe bak, ben de tam gitmek üzereydim," demişti.

Armida ise, "Çabuk ol, Narciso. Kimse bizi görmeden gidelim," diye emretmişti.

"Çok acelesi vardı, senyor. O zaman içime bir kurt düştü," diye açıkladı şoför. "Ne acelen var, Armida, öğrenebilir miyim?" demişti.

Kadın gülmüştü, "Bana eskisi gibi 'sen' demeye başladın," demişti. "Böylesi daha iyi, Narciso."

"Çok özür dilerim," demişti şoför. "Siz demem gerektiğini biliyorum. Artık bir hanımefendi oldunuz."

"Bırak bu saçmalıkları. Bana 'sen' diye hitap et. Ben her zaman neysem oyum," demişti kadın. "Sen benim şoförüm değil, dostum ve sırdaşımsın. Ismael senin hakkında ne derdi biliyor musun? 'Bu zenci ağırlığınca altın eder,' derdi. Bu çok doğru Narciso. Sen çok değerli bir insansın."

"En azından seni nereye götürmemi istediğini söyle bana," demişti adam.

"Cruz de Chalpón Terminali'ne mi dedi?" diye hayretle sordu Rigoberto. Yolculuğa mı çıkıyordu? Armida herkesin bindiği bir otobüse mi bindi?"

"Bindi mi, binmedi mi bilmem. Ama ben onu o terminale götürdüm," diye devam etti şoför. "Dedim ya, elinde küçük bir valiz vardı. Sanırım seyahate çıktı. Bana hiçbir şey sormamamı söyledi, ben de sormadım."

Armida zenci adamın elini sıkarak vedalaşırken, "En iyisi bunu unut, Narciso," demişti. "Bu hem benim için hem senin için iyi olur. Bana zarar vermek isteyen kötü insanlar var. Kim olduklarını bilirsin sen. Bütün dostlarım da bilir. Beni görmedin, buraya getirmedin, benimle ilgili hiçbir şey bilmiyorsun. Bu yaptığını asla ödeyemem sana, Narciso."

"Bütün gece gözüme uyku girmedi," diye ekledi şoför. "Saatler geçtikçe içimdeki korku artıyordu. İkizlerin beni o kadar korkuttukları yetmiyormuş gibi, şimdi de bu çıktı. Sizi bu yüzden aradım Don Rigoberto. Size telefon etmeden hemen önce RPP'de Senyora Armida'nın kaybolduğu haberini dinledim. Onun için hâlâ böyle titriyorum."

Don Rigoberto onun sırtına dostça vurdu.

"Fazlasıyla iyi bir insansın, Narciso," dedi. "Bu kadar korkman bundan. Şimdi kendini yeniden bir kördüğümün içine sokmuşsun. Korkarım polise gidip her şeyi anlatman gerekecek."

"Ölürüm de anlatmam," diye cevap verdi şoför. "Armida'nın nereye gittiğini, niçin gittiğini bile bilmiyorum. Ona bir şey olduysa suçlu ararlar. Beni suçlu çıkarırlar. Don Ismael'in eski şoförü, senyoranın sırdaşıyım... Üstüne üstlük zenciyim. Aklımı mı kaçırdım ki polise gideyim?"

"Doğru söylüyor," diye düşündü Don Rigoberto. Armida ortaya çıkmazsa bunun bedelini Narciso .ödemek zorunda kalırdı.

"Sanırım haklısın," dedi sonunda. "Bana anlattıklarını kimseye anlatma sakın. Ben biraz düşüneyim. Bakalım aklıma bir çare gelecek mi? Belki de Armida çıkar gelir. Yarın telefon et bana. Bugünkü gibi, kahvaltı saatinde."

Narciso'yu La Rosa Náutica'nın otoparkında bırakıp Barranco'daki evine döndü. Binanın ana kapısında bekleyip duran gazetecilere görünmemek için doğrudan garaja girdi. Şimdi kapının önündeki gazeteci sayısı iki katına çıkmıştı.

Donya Lucrecia ile Justiniana kilitlenmiş gibi televizyonda haberleri izlemeye devam ediyorlardı. Don Rigoberto haberi verdi onlara:

"Peru'nun en zengin kadını, elinde küçük bir valizle sıradan biri gibi külüstür bir otobüse binip kimsenin bilmediği bir yere gitmiş. İçine sürüklendiğimiz bu pembe dizi bitmemiş anlaşılan. Her gün biraz daha çapraşık bir hal alarak devam ediyor."

Bunları duyunca ikisinin de ağızları bir karış açık kaldı.

Bir süre sonra Donya Lucrecia için çekerek, "Onu çok iyi anlıyorum," dedi. "Olup bitenler canına tak etmiş

olmalı. Sürekli olarak dedikodularla, sırtlanlarla, avukatlarla, gazetecilerle uğraşmak... Ortadan kaybolmak istedi anlaşılan. Ama nereye gitmiş olabilir ki?"

"Nereye olacak; Piura'ya gitmiştir kesinlikle," dedi Justiniana. "Piura'lıdır. Hatta orada bir ablası var. Yanılmıyorsam adı Gertrudis."

XVII

"Hiç ağlamadı," diye düşündü Felícito. Gerçekten de Gertrudis bir damla bile gözyaşı dökmemişti. Ancak ağzını bıçak açmıyordu. Sadece kendisiyle değil, hizmetçi Saturnina'yla bile konuşmuyordu. Belki kız kardeşi Armida'yla konuşuyordu. Baldızının Piura'ya o beklenmedik gelişinin ardından, eskiden Tiburcio ile Miguel'in odası olan odaya yerleşmişti. Saatlerce o odaya kapanan Gertrudis'le Armida'nın aralarında hiç konuşmamış olmamaları mümkün değildi.

Felícito akşamüzeri falcı Adelaida'nın yanından çıkıp eve geldikten sonra, polisin örümcekli mektupları yazan şantajcının oğlu Miguel olduğunu ortaya çıkardığını, Miguel'in her şeyi itiraf ettiğini ve tutuklandığını söylediğinden beri karısı susuyordu. (Felícito olanları anlatırken Mabel'den hiç söz etmemişti.) Gertrudis'in huzursuzluğu gözlerinden belliydi. Dua eder gibi ellerini birleştirmiş, öylece oturuyordu. Son yirmi dört saattir Felícito karısını hep aynı pozisyonda görüyordu. Polisin anlattığı hikâyeyi naklederken (Mabel'in adını hiç ağzına almadan elbette) karısı hiç soru sormadı, hiçbir yorum yapmadı, Felícito'nun kısa sorularına bile cevap vermedi. Yarı karanlık salonda, kendi içine kapanıp iyice büzülerek, oranın eşyalarından biriymiş gibi hiç kımılda-

madan, hiç ses çıkarmadan, nemli gözlerle güvensiz bir şekilde bakarak ve ellerini kavuşturarak öylece oturdu. Felícito çok kısa bir süre içinde gazetecilerin sinek gibi evin etrafına üşüşeceklerini söyleyerek hiçbir şekilde kapıyı açmamaları, telefonda hiçbir gazetenin, televizyonun, radyonun sorularına cevap vermemeleri konusunda evdekileri uyarınca yine hiçbir sözcük söylemeden gitti, kardeşinin kaldığı odaya kapandı. Gertrudis'in suskunluğu kadar Miguel'i görmek için derhal karakola gitmek istememesi de Felícito'nun dikkatini çekti. Bu suskunluk sadece kendisine karşı mıydı? Armida'yla konuşuyor olmalıydı. Nitekim akşam yemek saatinde Felícito baldızını selamladığında olaydan haberi olduğunu anladı.

Armida, Felícito'nun elini sıkarken, "Bu kadar güç bir zamanda gelip sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedi. "Gidecek hiçbir yerim yok. Söz veriyorum, sadece birkaç gün kalacağım."

Felícito bu zarif hanımefendiye baldız diye hitap etmekte zorlanıyordu. Gözlerine inanamıyordu. Bu şık giyimli kadın gerçekten Gertrudis'in kardeşi miydi? Ondan çok daha genç görünüyordu. Giysileriyle, ayakkabılarıyla, yüzükleriyle, küpeleriyle, saatiyle El Chipe'deki havuzlu ve büyük bahçeli malikânelerde yaşayan hanımefendilere benziyordu. Hiç de karısının annesinin işlettiği Keçiboynuzu denilen lanet olası Piura pansiyonundan çıkmış biri gibi durmuyordu.

O akşam yemeğinde Gertrudis bir lokma yemek yemedi; ağzını açıp bir söz söylemedi. Önündeki sukabağı lifinden yapılmış *cabello de ángel* çorbasıyla tavuklu pilava el değmeden sofradan kaldırdı. Bütün akşam, gecenin ilerleyen saatlerine kadar kapının zili ve telefonun sesi, kimse cevap vermiyor olmasına rağmen, hiç susmadı. Felícito ara sıra perdenin arkasından gizlice sokağa bakıyordu: Leş kargaları ellerinde kameralarla kaldırıma ve

Arequipa Caddesi'nin bir bölümüne yapışmış, üzerine atılmak için evden birinin çıkmasını bekliyorlardı. Ama evden sadece kendi evine gitmek üzere hizmetçi Saturnina çıktı. Felícito onun, elleriyle yüzünü kapatarak kameraların ışıklarından kendini korumaya çalıştığını ve koşarak uzaklaştığını gördü.

Televizyonun bulunduğu salonda tek başına oturdu. Yerel kanallarda ve radyolarda haberleri izlemeye koyuldu. Ekranda Miguel göründü. Elleri kelepçeli, saçları karmakarışıktı. Üzerinde bir eşofman, ayaklarında spor ayakkabıları vardı. Hemen ardından flaşlardan korkmuş gibi bakan gözleriyle Mabel göründü. Onun ellerinde kelepçe yoktu. Sonra, Mabel adındaki kadının Felícito'nun sevgilisi olduğu, ona Castilla'da küçük bir ev tuttuğu, Felícito'nun oğluyla Mabel'in birlikte ünlü örümcekli mektupları göndererek ona şantaj yaptıkları, Narihualá Taşımacılık'ın bürosunu yaktıkları haberleri verildi. Felícito bunları izlerken içinden Gertrudis'in gidip yatak odasına sığınmış olmasına, yanında oturup bunları seyretmemesine şükretti.

Bütün bunları elleri terleyerek, kalbi sızlayarak, Adelaida'nın dükkânındaki gibi bayılma hissi gelerek, aynı zamanda bu haberler kendisiyle değil de uzaklarda yaşayan bir yabancıyla ilgiliymiş duygusuna kapılarak izliyordu. Sanki kendisiyle hiç ilgisi yoktu. Kendi yüzü ekranda göründüğü zaman bile bir yabancıya bakar gibi bakıyordu. Aynı anda televizyondaki sunucu, şirketinden, oğlu Miguel'den, sevgilisi Mabel'den söz ediyordu. (Mabel'den "nikâhsız yaşadığı kadın" diye söz etmişti.) Öylesine kendi benliğinden sıyrılmıştı ki, televizyonlarda ve radyo haberlerinde sözü edilen Felícito Yanaqué, kendi adını ve yüzünü kullanan bir yabancıydı sanki.

Yattıktan sonra da gözüne uyku girmedi. Gertrudis'in yan taraftaki odasından ayak sesleri geldiğini duyuyor-

du. Anlaşılan o da uyuyamamıştı. Felícito saate baktı: Gecenin biriydi. Karısının bu saatlere kadar uyanık kaldığı hiç olmazdı. Geceyi kalbinin atışlarını dinleyerek ve düşünerek, çoğu zaman da hiçbir şey düşünemeden geçirdi. Gertrudis kahvaltı saatinde de susmaya devam etti. Kahvaltı olarak sadece bir fincan çay içmişti. Bir süre sonra Josefita geldi. Ofiste olup bitenleri öğrenmek, günlük işleri yürütmek ve yazılacakları dikte etmek üzere Felícito çağırmıştı onu. Tiburcio'dan bir mesaj getirmişti: Haberleri duyunca eve defalarca telefon etmişti ama cevap veren olmamıştı. Kendisi Tumbes'teydi. Otobüs şoförü olarak çalışıyordu. Piura'ya döner dönmez kendilerini görmeye gelecekti. Haberler sekreterini öylesine altüst etmişti ki Felícito onu tanıyamıyordu. Gözlerini sürekli olarak Felícito'dan kaçırıyordu. Sadece haberlerden duyduğu üzüntüyü dile getirmekle yetinmişti. Gazeteciler dün büroda onu deli etmişlerdi. Şimdi de eve gelirken kapıya yaklaşmasına bile izin vermeden çevresini sarmışlardı. Söyleyecek bir şeyi olmadığını, bir şey bilmediğini, kendisinin sadece Senyor Yanaqué'nin sekreteri olduğunu bağıra bağıra kaç kez söylemesine rağmen onu bırakmıyorlardı. Birbiri ardı sıra soru yağmuruna tutuyorlardı. Ama elbette kendisi hiçbir şey söylememişti onlara. Josefita kapıdan çıkarken Felícito pencereden gizlice baktı: Ellerinde kameralarla, fotoğraf makineleriyle bekleyen kadınlı erkekli gazeteci kalabalığı bir kez daha Josefita'nın etrafını sardı.

Gertrudis öğle yemeğinde de Felícito'yla ve Armida'yla birlikte sofraya oturdu ama yine hiçbir şey yemedi ve hiç konuşmadı. Yine ellerini birbirine geçirmiş, bakarkör gibi bomboş bakıyordu. Dağınık saçlı kafasının içinden neler geçiyordu acaba? Miguel'le ilgili haberler yüzünden uyurgezer gibi olmuştu. Adeta ayakta uyuyordu.

Armida üzgün bir çehreyle bir kez daha özür diler-

cesine, "Olanlar çok korkunç Felícito," dedi. "Bilseydim böyle haber vermeden çıkıp gelmezdim buraya. Ama dün de dediğim gibi, gidecek yerim yok. Çok güç durumdayım, saklanacak bir yere ihtiyacım var. Ne zaman isterseniz size ayrıntısıyla anlatırım. Biliyorum, şimdi başınızda önemli sorunlar var. Yalnız burada çok kalmayacağımı bilmenizi istiyorum."

"Sonra anlatsanız iyi olur," diye cevap verdi Felícito. "Şu fırtınayı atlatalım da öyle... Şansa bakın, Armida. Tam da Piura'nın bütün gazetecileri bu skandal yüzünden etrafımızı sardığı sırada geldiniz buraya. Dışarıdaki kameralar ve fotoğraf makineleri yüzünden kendi evimde hapsedilmiş gibiyim."

Gertrudis'in kardeşinin yüzünde yarım yamalak bir gülümsemeyle, "Tüm bunları ben de yaşadım, ne olduğunu biliyorum," dediğini duydu ama ne demek istediğini anlamadı. Yine de bir açıklama istemedi.

Felícito uzun uzun düşündükten sonra, aynı gün öğleden sonra, zamanın geldiğine karar verdi: Gertrudis'ten televizyonun bulunduğu salona gelmesini istedi. "Seninle baş başa konuşmamız gerek," dedi. Armida derhal kendisine verilmiş olan odaya çekildi. Gertrudis uysal adımlarla kocasının arkasından gitti. Hiç konuşmadan, yarı karanlık bir köşede duran koltuğa, şekilsiz vücuduyla sessizce yerleşti. Bakıyor ama görmüyor gibiydi.

"Bu konuda konuşacağımız hiç aklıma gelmezdi," diye başladı Felícito. Sesinin titrediğini fark ederek şaşırdı.

Gertrudis kendisini saran sabahlıkla tunik arası rengi belirsiz giysisinin içinde hiç kımıldamadan oturuyordu. Anlamsız kocaman bir ağzın bulunduğu şişman yüzünde sessizce ateş saçan gözbebekleriyle boş boş bakıyordu. Korkunç bir mide ağrısından kıvranıyormuş gibi öne eğilerek oturmuş, ellerini sımsıkı birbirine kenetleyerek dizlerinin üzerine koymuştu.

"İlk andan beri bundan şüpheleniyordum," diye devam etti nakliyeci. Sinirlerine hâkim olabilmek için kendini zorluyordu. "Ama seni utandırmamak için susmayı tercih ettim. Şu yaşadıklarımız olmasaydı bu konuyu hiç açmaz, kendimle birlikte mezara götürürdüm."

Derin bir nefes aldı. Karısı hiç kımıldamadan, gözlerini bile kırpmadan dinliyordu onu. Odanın içinde görünmeyen bir sinek duvara ya da tavana çarparak vızıldadı. Saturnina küçük bahçeyi suluyordu; suyun fışkırdığı ve bitkilere değdiği duyuluyordu.

Felícito her hecenin üzerinde tek tek durarak, "Demek istediğim," diye devam etti, "annenle sen beni kandırdınız. Orada, Keçiboynuzu Pansiyon'da... Çok uzun yıllar geçti. Artık önemi yok. Bugün artık o diktatör annenle senin bana okuduğunuz maval umurumda değil. İstediğim tek şey, içim rahat ölebilmek için, senin bunu doğrulaman."

Sustu ve bekledi. Kadın hiç kımıldamadan aynı şekilde oturmaya devam ediyordu. Felícito sadece karısının ayağındaki terliklerden birinin hafifçe yana doğru kaydığını fark etti; en azından orada bir hayat vardı. Bir süre sonra Gertrudis dudaklarını araladı, ağzından homurtuya benzer bir cümle çıktı:

"Neyi doğrulamamı istiyorsun Felícito?"

Adam sesini biraz yükselterek, "Miguel'in benim oğlum olmadığını," dedi. "Başkasından hamile kalmıştın. O sabah Keçiboynuzu'nda annenle sen geldiniz, çocuğun babasının ben olduğumu söylediniz. Beni seninle evlenmeye mecbur etmek için daha önceden de polise gidip benden hamile kaldığını söylemişsiniz."

Cümleyi bitirdiği anda kendini, mayası bol bir bardak *chicha* içmiş ya da sindirimi güç bir şey yemiş gibi hoşnutsuz hissetti.

Gertrudis son derece sakin bir sesle, "Babasının sen olduğunu sanmıştım ben," dedi. Hiç kızmadan, din dışın-

daki konulardan söz ettiği zamanlarda olduğu gibi, gönülsüzce konuşuyordu. Uzun bir suskunluktan sonra aynı ilgisiz ve yan tutmayan tavrıyla devam etti: "Annem de, ben de seni kandırmayı düşünmedik. O zamanlar ben karnımdaki çocuğun babasının sen olduğuna emindim."

"Peki, benim olmadığını ne zaman fark ettin?" diye sordu Felícito. Sesinden öfkelenmeye başladığı fark ediliyordu.

"Miguel doğduğu zaman," diye cevap verdi Gertrudis. Sesinde en küçük bir gerginlik bile yoktu. "Açık renk gözlü, sarı saçlı, bembeyaz bir çocuk olduğunu görünce... Senin gibi Chulucanas'lı bir melezin oğlu olamazdı."

Sustu ve kocasının gözlerine aynı aldırmazlıkla bakmaya devam etti. Felícito'ya karısının sesi derin bir suyun dibinden ya da cam bir kabın içinden geliyor gibi geldi. Birbirlerinden ancak bir metrelik bir mesafede oturuyor olmalarına rağmen aralarında görünmez bir engel olduğu duygusuna kapıldı.

"Gerçekten de sütü bozukmuş. Bana bunu yapmasına şaşmamak gerek," diye söylendi Felícito. "Peki, Miguel'in gerçek babasının kim olduğunu biliyor muydun o sırada?"

Kadın içini çekti. Omuzlarını kaldırarak başını hayır anlamında birkaç kez salladı. Yorgun ya da ilgisiz gibiydi.

"Keçiboynuzu Pansiyon'da kaç erkekle yattın peki?" diye sordu Felícito. Boğazına bir şey düğümlenmiş gibiydi. Bu konunun bir an önce kapanmasını istiyordu.

"Annemin yatağa soktuğu herkesle," diye homurdandı Gertrudis. Yorulmuş gibi havaya uzun bir nefes salıverdikten sonra devam etti. "Çok erkekle yattım. Sadece pansiyonda kalanlarla değil, sokaktan geçenlerle de..."

"Diktatör anan mı koyuyordu onları senin koynuna?" Felícito konuşmakta zorlanıyor, beyninin içi uğulduyordu.

Gertrudis birbirine kenetlenmiş elleriyle, hiç kımıldamadan, şekilsiz bir siluet olarak oturmaya, gözlerinde aynı sessiz ateşle, aynı görmez bakışlarla kocasına bakmaya devam ediyordu. Felicito her geçen saniye daha da allak bullak oluyordu.

"Onları annem seçiyor, parasını da o alıyordu, ben değil," diye ekledi kadın. Sesinin tonunda belli belirsiz bir değişiklik olmuştu. Şimdi sesinde sadece bu konular hakkında kocasına bilgi veren biri değil, meydan okuyan bir tavır vardı. "Miguel'in babası kimdi, bilmiyorum. Keçiboynuzu Pansiyon'da kalan beyazlardan biri olabilir. Belki de Chira'da sulama işlerinde çalışan Yugoslavlardan biridir. Hafta sonlarında Piura'ya içmeye gelirlerdi. Sarhoş olunca da pansiyona düşerlerdi."

Felicito bu konuşmayı yapmak zorunda kalmasına lanet etti. Bütün hayatı boyunca bir gölge gibi kendisini takip eden bu konuları su yüzüne çıkarmakla hata mı etmişti? Şimdi ortada, ikisinin arasında duruyordu. Bununla nasıl başa çıkacağını bilmiyordu. Hiç hakkı olmadığı halde bu eve zorla girmiş, bir daha da çıkmayacak bir bela vardı karşısında.

"Diktatör anan seni kaç kişinin koynuna soktu?" dedi yarı homurdanır yarı kükrer gibi bir sesle. O anda kusuvereceğinden ya da bayılacağından emindi. "Bütün Piura'yla mı yattın yoksa?"

Gertrudis yine sesini hiç yükseltmeden, yüzünü "ne önemi var" anlamında buruşturarak, "Saymadım," dedi. "Ama madem öğrenmek istiyorsun, tekrar edeyim; çok erkekle yattım. Hamile kalmaktan korunmaya çalışıyordum. Pek fazla bir şey de bilmiyordum. Sadece her gün yıkıyordum oramı. Yeterli oluyordu. Ya da ben öyle sanıyordum. Annem öyle söylemişti. Miguel'e gelince... ne oldu bilmem. Belki de dikkat etmedim. Ben çocuğu aldırmak istiyordum. Mahallede Mariposa, yani kelebek

lakabını taktıkları yarı kaçık bir ebe vardı. Belki de tanırsın onu. Ama Diktatör izin vermedi. Beni evlendirmek geldi aklına. Seninle evlenmeyi ben de istemiyordum, Felícito. Senin yanında asla mutlu olamayacağımı biliyordum. Seninle evlenmeye beni annem zorladı."

Nakliyeci ne diyeceğini bilmiyordu. Karısının karşısında susarak oturmaya, düşünmeye devam etti. Karısıyla burada hiç konuşmadan, hiç kımıldamadan karşılıklı otururak sahte oğluyla Mabel'in yaptıklarının üzerine gerçek acının, utancın, onursuzluğun eklenmesini beklemek ne tuhaftı.

Gertrudis'in, "Bunca yıldır yaptıklarımın bedelini ödemekteyim ben, Felícito," dediğini duydu. Karısı dudaklarını hemen hiç kıpırdatmadan, görmeden bakan gözlerini onun üzerinden ayırmadan, sanki onunla değil de kendi kendine konuşur gibi konuşmaya devam ediyordu. "Boynuma asılan haçı sürükledim hep. İşlediğim günahların bedelini ödemek zorunda olduğumu biliyordum. Kendi yaptıklarımdan da, Diktatör'ün yaptıklarından da pişmanlık duydum sürekli. Bu yüzden kendi günahlarımın bedelini de, annemin günahlarının bedelini de ödedim. Hâlâ da ödemeye devam ediyorum. Artık anneme gençliğimdeki gibi büyük bir öfke duymuyorum. Bunca acı çektikten sonra dilerim Tanrı günahlarımı bağışlar."

Felícito karısını susturup bir an önce odadan çıkıp gitmeyi istiyordu. Ama ayağa kalkacak, odadan çıkacak gücü kendinde bulamıyordu. Bacakları titriyordu. "Kendim değil de şu vızıldayıp duran sinek olabilseydim keşke," diye düşünüyordu.

"Günahlarımın bedelini ödememde bana çok yardımcı oldun, Felícito," diye devam etti karısı. Sesini iyice alçaltmıştı. "Bunun için teşekkür ederim sana. Bu yüzden hiçbir şey demedim, hiç kıskançlık yapmadım, seni rahatsız edecek bir şey sormadım. Bu yüzden, çok genç

ve güzel başka bir kadına âşık olduğunu, onunla dost hayatı yaşadığını bilmezden geldim. Bu yüzden Mabel'in varlığından asla yakınmadım. Çünkü Mabel de günahlarımın bedelini ödememe yardım ediyordu."

Sustu. Nakliyecinin bir şeyler söylemesini bekledi. Onun ağzını açmadığını görünce devam etti:

"Böyle bir konuşma yapmak zorunda kalacağımızı ben de düşünmemiştim, Felícito. Bunu sen istedin, ben değil."

Yine uzun bir sessizlikten sonra eklem yerleri düğüm düğüm olmuş parmaklarıyla haç çıkararak konuştu:

"Şimdi Miguel'in sana yaptığı, senin günahlarının bedelidir. Tabii benim günahlarımın da..."

Gertrudis son sözü söyledikten sonra Felícito'nun onda hiç görmediği bir çeviklikle yerinden kalkıp ayaklarını sürüyerek odadan çıktı. Felícito, Arequipa Caddesi'nin gürültüsünü, klakson ve motor seslerini, mototaksileri duymadan, büyük bir umutsuzluk ve üzüntü içinde salonda oturdu kaldı. Kendinde ayağa kalkacak gücü bulamıyordu. Ayağa kalkmak, gazetecilerin üzerine çullanacaklarına ve aptalca sorularla kendisini bunaltacaklarına aldırış etmeden sokağa çıkmak, Eguiguren Mendireği'ne gidip oturmak, nehrin gri kahverengi sularını seyretmek, gökyüzünden geçen bulutlara bakmak, kuşların çığlıklarını dinleyerek ılık öğleden sonra havasını içine çekmek istiyordu. Ama yerinden kımıldamayı bile denemiyordu. Bacaklarının kendisine itaat etmemesinden ya da bir baş dönmesiyle halının üzerine düşüp kalmaktan korkuyordu. Biraz önce karısıyla yaptığı konuşmayı babasının öbür dünyadan dinlemiş olması ihtimali onu dehşete düşürüyordu.

Böyle yarı uyur yarı uyanık, kendine acıyarak, kendinden, Gertrudis'ten, Mabel'den, Miguel'den, bütün dünyadan utanarak ne kadar oturduğunun farkında de-

ğildi. Arada bir babasının yüzü bir ışık gibi gözlerinin önünden geçiyor, onu bir an için rahatlatıyordu. "Yaşıyor olsaydın ve bunları öğrenseydin, bir kez daha ölürdün," diye düşünüyordu.

Birden Tiburcio'nun karşısında olduğunu algıladı. Salona girdiğini fark etmemişti. Yanına diz çökmüş, kollarından tutmuş, korkuyla kendisine bakıyordu.

Felícito, "İyiyim, merak etme," diyerek onu sakinleştirdi. "Biraz içim geçmiş. Başka bir şeyim yok."

Oğlu şirketin üniforması olan mavi tulumuyla ve önünde Narihualá Taşımacılık yazan şoför şapkasıyla karşısındaydı. Ellerinde otobüs kullanırken taktığı deri eldivenler vardı. "Çok solgun görünüyorsunuz. Bir doktor çağırayım mı?" dedi.

Felícito oğlunun sorusuna, "Tumbes'ten yeni mi geldin?" diye cevap verdi. "Yolculuk iyi geçti mi?"

"Otobüs tıklım tıklım doluydu," dedi Tiburcio. Yüzünde hâlâ bir sırrı öğrenmeye çalışanların merakla karışık korkusu vardı. Soracak çok sorusu olduğu belliydi ama buna cesaret edemiyordu. Felícito ona acıdı.

"Miguel'le ilgili haberi Tumbes'te radyodan duydum," diyebildi genç adam. "İnanamadım. Evi belki bin kere aradım ama telefona kimse cevap vermedi. Buraya kadar otobüsü nasıl kullandım bilmiyorum. Polisin ağabeyim hakkında söylediklerine inanıyor musunuz siz?"

Felícito bir an onun sözünü kesip, "O senin ağabeyin değil," diyecek oldu ama kendini tuttu. Başka babalardan da olsa kardeştiler sonuçta.

Tiburcio oturduğu yerde babasının kollarını tutmaya devam ederken, "Yalan olmalı. Ben yalan olduğuna inanıyorum," dedi. "Polis zorla, döverek itiraf ettirmiş olabilir. İşkence etmişlerdir ona. Biliyorsunuz, böyle şeyler oluyor."

"Hayır, Tiburcio. Doğru," dedi Felícito. "Suç ortağı

olan kadın her şeyi anlattığı için o da itiraf etmek zorunda kaldı. Şimdi senden bir iyilik istiyorum: Bu konuda bir daha konuşmayalım. Asla. Ne Miguel'den ne örümcekli mektuplardan bahsedelim. Benim için senin kardeşin yok artık. Daha doğrusu hiç olmadı. Bu evde bu adın anılmasını kesinlikle istemiyorum. Sen ne istersen onu yap. İster onunla görüşmeye, birlikte yemeğe çıkmaya devam et, ister ona avukat tut. Ne istersen yap. Beni ilgilendirmez. Ama benim önümde onun adını bir daha anma. Bu ada lanet ediyorum; bu kadar! Şimdi kalkmama yardım et bakalım. Neden bilmem ama bacaklarıma biraz can geldi sanki."

Tiburcio ayağa kalktı, babasının kollarından tutarak hiç zorlanmadan onu ayağa kaldırdı.

"Senden benimle birlikte ofise gelmeni istiyorum," dedi Felícito. "Hayat devam etmek zorunda. Şirket çok sarsıldı; yeniden ayağa kaldırmamız gerek. Bu olay sadece ailemize değil, şirkete de zarar verdi. İşleri tekrar yoluna koymak zorundayız."

Tiburcio, "Sokak gazeteci dolu," diye uyardı onu. "Buraya geldiğimde üzerime üşüştüler. Nerdeyse içeri girmeme izin vermeyeceklerdi. Ellerinden zor kurtuldum."

"O yapışkanlardan kurtulmama sen yardım edeceksin, Tiburcio," dedi. Oğlunun gözlerinin içine saf bir sevgiyle baktı, sesi tatlılaştı: "Mabel'in adını ağzına almadığın ve onunla ilgili bir şey sormadığın için teşekkür ederim oğlum. İyi bir evlatsın sen."

Delikanlının koluna girip evin çıkışına yürüdü. Daha sokak kapısı açılır açılmaz kıyamet koptu. Flaş ışıkları gözlerini kamaştırdığı için gözlerini kırpıştırıyordu. Üç, beş, belki on kez, "Hanımlar, beyler, söylenecek bir şey yok, teşekkürler," demesine rağmen, Arequipa Caddesi'nde Tiburcio'nun kolunda güçlükle ilerliyordu. Çevresini saran gazeteci kalabalığı onu iterek, kakarak, sarsarak

duyamadığı, anlayamadığı sorular soruyordu. Mikrofonları ağzının içine doğru uzatıyorlar, kameralarla, fotoğraf makineleriyle, not defterleriyle, kalemleriyle çevresini kuşatmaya devam ediyorlardı. Belirli aralıklarla, "Hanımlar, beyler, söyleyecek bir şeyim yok, teşekkürler," demesine rağmen onunla birlikte Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin kapısına kadar geldiler. Neyse ki içeri girmeye kalkışmadılar. Sonunda, artık çalışma masası niyetine kullandığı tahtanın başına oturabildi. Tiburcio ona bir bardak su getirdi.

"Peki, Armida adındaki o şık hanımı tanıyor muydun baba?" diye sordu. "Annemin Lima'da bir kız kardeşi olduğunu biliyor muydun? Bize hiç anlatmamıştı."

Felicito işaretparmağını ağzına götürüp sus işareti yaparken, başını hayır anlamında salladı.

"Büyük bir sır bu, Tiburcio. Saklanmak için gelmiş buraya. Anlaşılan Lima'da onu takip edenler, belki de öldürmek isteyenler var. En iyisi onu unut ve gördüğünü hiç kimseye söyleme. Kendi başımızdaki sorun bize yeter. Üzerine bir de baldızın sorunu binmesin."

Olağanüstü bir güç harcayarak çalışmaya koyuldu. Hesapları, mektupları, vadesi gelmiş ödemeleri, tahsil edilecek alacakları, faturaları gözden geçirdi. Bir süre sonra kendini daha iyi hissetmeye, bu zor savaşı kazanmasının mümkün olabileceğini düşünmeye başladı. Birden içinde Cecilia Barraza'nın o yumuşak sesini dinlemek arzusu uyandı. Ne yazık ki büroda onun "Cardo y Ceniza" (Çalı ve Kül), "Inocente amor" (Masum Aşk), "Cariño bonito" (Tatlı Sevgili), "Toro mata" (Öldüren Boğa) gibi güzel albümlerinden biri ve bir müzik çalar yoktu. Ortalık biraz durulur durulmaz almaya karar verdi. Yangının yakıp yıktığı yerler onarıldıktan sonra, akşamları ya da gece ofiste kalıp çalışması gerektiğinde sevdiği şarkıcının şarkılarını dinlemek ona çok iyi gelecekti. Valsleri, polkaları, serenatları, denizci şarkılarını

çok güzel söyleyen, bütün *criolla* şarkılarının içlerine gizlenmiş duyguları dile getirmeyi çok iyi bilen kadının sesini dinlerken her şeyi unutacak, şarkının havasına göre kendini neşeli ya da üzgün hissedecekti.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Narihualá Taşımacılık'tan çıktığında caddede gazeteciler yoktu. Bekçinin dediğine göre, beklemekten yorulmuş, burayı biraz önce terk etmişlerdi. Bir saat kadar önce Tiburcio da kendi işlerinin peşine gitmişti. Arequipa Caddesi'ne vardığında ortalarda pek az insan vardı. Kendisini tanıyan çıkmasın diye kimseye bakmadan, gölgelerden yürüyordu. Onu durdurup konuşmak isteyen kimse çıkmadan evine varabildiği için kendini şanslı hissetti. Armida ile Gertrudis uyumuşlardı. Uyanıklarsa bile o bunu sezmemişti. Salona gitti. Bir CD koydu, sesini sadece kendisinin duyabileceği kadar açtı. Karanlıkta birkaç saat kadar oturup müzik dinledi. Bütün kaygılarından kurtulamadı ama Cecilia Barraza'nın sadece onun için söylüyormuş gibi söylediği şarkıları dinlemek onu sakinleştirdi, rahatlattı. O tatlı ses, serin sular gibi ruhunu yıkıyor, temizliyordu. Kendini daha sağlıklı daha iyimser hissetmeye başladı; içindeki tomurcuklar yeniden canlanıyordu. Mabel'i düşünmemeye, sekiz yıl boyunca birlikte yaşadıkları yoğun anları hatırlamamaya çalıştı. Tek yapması gereken onun kendisine ihanet ettiğini unutmamaktı: Miguel'le yatmış, onunla işbirliği yaparak kendisine o örümcekli mektupları göndermiş, kaçırılmış numarası yapmış, işyerini yakmıştı. Hatırlaması gereken tek şey buydu. Böylece onu bir daha görmeyecek olması kendisine acı vermezdi.

Ertesi sabah erkenden kalktı. Büfeci Lau'yu hatırlayarak sabahları uyanınca yapması gereken rutin Çigong egzersizlerini yaptı. Kahvaltısını etti. Uykucu gazeteciler uyanıp da evinin kapısına üşüşmeden ofisin yolunu tuttu. Josefita oradaydı. Onu görünce çok sevindi.

"İşe dönebilmeniz çok güzel, Don Felícito," dedi, ellerini çırparak. "Yokluğunuz hissediliyordu."

Felícito şapkasını ve ceketini çıkarıp masa olarak kullandığı tahtanın önüne yerleşirken, "Sürekli tatil yapamam ya," diye cevap verdi. "Bu kadar skandal ve aptallık yeter, Josefita. Bugünden itibaren yeniden işbaşı yapıyorum. Çalışmak çok hoşuma gidiyor. Hayatım boyunca bunu yaptım, bugünden sonra da böyle yapacağım."

Sekreterinin bir şey söylemek istediğini; ama çekindiğini fark etti. Josefita'nın nesi vardı? Her zamankinden farklıydı. Kendisine her zamankinden daha çok çekidüzen vermiş, daha çok süslenmişti. Yüzü her zamankinden daha neşeli görünüyordu. Yürürken kalçalarını öncekinden daha çok kıvırıyor gibi geldi Felícito'ya.

"Eğer bana gizli bir şey söylemek istiyorsanız, ben sır saklamasını bilirim, Josefita," dedi sonunda. "Bir aşk acısı varsa da gözyaşlarınızı silmek için mendil verebilirim."

Josefita kıpkırmızı kesildi. Masum bir kız çocuğu gibi bakarak sesini iyice alçalttı, "Ne yapacağımı bilmiyorum, Don Felícito," dedi. "Yüzbaşı Silva bana sürekli telefon ediyor. Neden biliyor musunuz? Bana çıkma teklif ediyor."

Nakliyeci şaşırmış gibi, "Yüzbaşı Silva mı?" dedi. "Onun size gönül verdiğini tahmin ediyordum. Yine de şaşırdım, Josefita!"

Sekreter iffetine düşkünmüş gibi bir tavırla, "Öyle görünüyor, Don Felícito," diye devam etti. "Telefonla beni aradığı zaman neler söylediğini tahmin edemezsiniz. Ne utanmaz bir adammış! Söylediklerini duyunca utanıyorum, emin olun. Evet, benimle çıkmak istiyor. Ne yapacağımı bilmiyorum. Bana bir öğüt verebilir misiniz?"

"Ne diyeceğimi bilmiyorum, Josefita. Aslında onun gönlünü çelmiş olmanıza şaşmamak gerek. Siz çekici bir kadınsınız."

Josefita yüzünü mahsusçuktan ekşiterek, "Ama biraz şişmanım," dedi. "Yüzbaşı Silva bunun sorun olmadığını, tam tersi, zaten zayıf kadınlardan hoşlanmadığını, benim gibi biraz etine dolgun kadınları tercih ettiğini söylüyor."

Felícito Yanaqué gülmeye başladı. Kötü haberleri aldığından beri ilk kez gülüyordu. Josefita da güldü.

"En azından yüzbaşının evli olup olmadığını araştırsaydınız, Josefita."

"Bekâr olduğunu söyledi. Kimseye verilmiş bir sözü de yokmuş. Bu konularda güvence verebilirmiş bana. Ama kim bilir... Erkeklerin hayatı kadınlara hikâye anlatmakla geçer."

"Bekâr olup olmadığını ben araştıracağım. Bu konuyu bana bırakın," diye önerdi Felícito. "Bu arada siz mutlu olmaya bakın. Hayatın tadını çıkarın. Bunu hak ediyorsunuz."

Sabah saatleri boyunca servis araçlarının, otobüslerin, kamyonetlerin çıkışlarını, kargo bölümündeki işleri denetledi. Avukatıyla olan randevusuna gitmek için kendi küçük arabasıyla Lima Caddesi'nin kalabalığına karıştı. Avukatı Castro Pozo yıllardır şirketin ve Felícito Yanaqué'nin özel hukuki işleriyle ilgilenirdi. Kafasından geçenleri ayrıntısıyla avukata anlattı. Castro Pozo onun anlattıklarını dinlerken alışkanlığı üzere, kendisi gibi ufacık bir kurşunkalemle küçük bir deftere notlar aldı. Avukat ufak tefek, yelekli, kravatlı, altmış yaşlarında, canlı, enerjik, nazik, az konuşan, tokgözlü, alçakgönüllü, işini iyi yapan bir adamdı. Babası da köylülerin haklarını savunan, ömrünü hapislerde ve sürgünlerde geçirmiş bir emek mücadelecisiydi. Yerli topluluklar üzerine yazdığı bir kitapla ün kazanmış, milletvekili olarak meclise girmişti. Felícito ne istediğini açıklayıp bitirdikten sonra Castro Pozo bir süre düşündü.

"Elbette bu mümkün, Don Felícito," dedi sonunda. "Ama bana biraz zaman verin. Emin adımlarla gitmek için sakin kafayla düşünüp yasaları inceleyeyim. Sadece birkaç günümü alır. Bir şeyi bilmenizi istiyorum: Emin olun, bu olaylar boyunca hep sizin yaptıklarınızı düşündüm."

"Beni mi düşündünüz? Neden?"

"Sizin etik davranan bir adam olduğunuzu düşündüm, Don Felícito. Tepenizden ayak tırnağınıza kadar etiğe uygun davranan bir adamsınız. Hayatımda sizin gibi çok az insan gördüm."

Felícito "etik" sözcüğünün anlamını merak etti. En kısa zamanda bir sözlük almaya karar verdi. Her zaman karşısına anlamını bilmediği sözcükler çıkıyordu. İnsanlara ne demek istediklerini sormaya utanıyordu. Öğle yemeği yemek için evine gitti. Kapısının önünde bekleyen gazetecileri görmesine rağmen onlara söyleyecek bir şeyi olmadığını söylemek için bile durmadı. Yanlarından geçerken başını eğerek onları selamladı ama birbiri ardına sordukları sorulara hiç cevap vermedi.

Öğle yemeğinden sonra Armida onunla birkaç dakika yalnız konuşmak istediğini söyledi. Baldızıyla birlikte salona çekilirken Gertrudis'in de suskunluğuna gömülü bir şekilde arkalarından gelmesi Felícito'yu şaşırttı. Gertrudis koltuklardan birine oturdu, Armida'yla Felícito'nun uzun konuşmaları boyunca hiç söze karışmadan onları dinledi.

Baldızı konuşmasına, "Geldiğimden beri üzerimde aynı kıyafetle dolaşıyor olmam size tuhaf gelmiştir," diye sıradan bir açıklamayla başladı.

Don Felícito, "Açık söylememi isterseniz, sadece üzerinizdeki giysiyi değiştirmemeniz değil, her şey tuhaf geliyor bana Armida," dedi. "Her şeyden önce, böyle birdenbire ortaya çıkmanız tuhaf. Gertrudis'le ben bunca yıldır evliyiz ama bana sizden hiç söz etmedi. Birkaç gün

öncesine kadar sizin varlığınızı bile bilmiyordum. Bundan daha tuhaf şey olur mu?"

Baldızı onu duymamış gibi devam etti: "Üzerime giyecek başka şeyim olmadığı için değiştirmiyorum. Lima'dan üzerimdeki kıyafetlerle çıktım. Gertrudis'in giysilerinden birini giymeyi denedim ama bol geldiler bana. Anlaşılan kendime yeni kıyafetler almak zorundayım."

"Bana en azından bir şeyi açıklayın," diye bir istekte bulundu Felícito. "Görüyorsunuz, Gertrudis hiç konuşmamaya kararlı. Ona sorsam da cevap vermeyecek. Siz ikiniz aynı anne ve aynı babadan mı kardeşsiniz?"

Armida bu soruya ne cevap vereceğini bilemeden oturduğu yerde kıpırdandı. Yardım istemek için Gertrudis'e baktı. Ama o, halk pazarındaki balıkçıların sattıkları, tuhaf adları olan deniz kabukluları gibi kendi içine kapanmış, susmaya devam ediyordu. Yüzünde sanki hiçbir şey duymuyor, görmüyor, anlamıyor gibi hissiz bir ifade vardı. Buna rağmen gözlerini üzerlerinden ayırmıyordu.

Sonunda Armida çenesiyle ablasını işaret ederek, "Bunu ikimiz de bilmiyoruz," dedi. "Bu üç gün boyunca biz de bu konuda uzun uzun konuştuk."

"Aaa, Gertrudis sizinle konuşuyor mu? Benden daha şanslısınız demek."

"Emin olduğumuz tek şey, anne tarafından kardeş olduğumuz," diye devam etti Armida. Biraz kendini kontrol etmeye başlamıştı. "Gertrudis benden birkaç yaş daha büyüktür. Ama ikimiz de babamızı hatırlamıyoruz. Belki aynı kişiydi, belki de değildi. Soracak kimse yok artık, Felícito. Aklımız ermeye başladığı zamanlar Diktatör'ün, hatırlarsanız öyle deniyordu anneme, kocası yoktu."

"Siz de Keçiboynuzu Pansiyon'da mı yaşadınız?"

"On beş yaşıma kadar," diye doğruladı Armida. O zamanlar henüz pansiyon değildi. Kumluğun ortasında ka-

turcıların yemek yediği bir aşeviydi sadece. On beş yaşımdayken iş aramak için Lima'ya gittim. Hiç kolay olmadı. Tahmin edebileceğinizden daha kötü günler geçirdim. Ama Gertrudis'le ben ilişkimizi hiç kesmedik. O bana çok seyrek cevap yazsa da ben ona arada bir yazardım. Gertrudis sadece iki ya da üç yıl gidebildi okula. Bu yüzden mektup yazmak ona zor geliyor. Ben daha şanslıydım; ilkokulu bitirdim. Diktatör benim okula gidebilmem için elinden geleni yaptı. Gertrudis'i erkenden işe soktu.

Felícito karısına döndü, "Anlamıyorum, neden bana bir kardeşin olduğunu anlatmadın?" dedi.

Gertrudis hiç cevap vermeden suyun dibinden bakar gibi bakmaya devam ediyordu.

Armida, "Neden olduğunu ben söyleyeyim," diye araya girdi. "Kız kardeşinin Lima'da hizmetçi olarak çalışması ona utanç veriyordu. Özellikle sizinle evlenip onurlu bir yaşam sürmeye başladıktan sonra... Bu yüzden sizin öğrenmenizi istemedi."

Felicito baldızının üzerindeki elbiseye tekrar bakarak, "Hizmetçi miydiniz siz?" diye hayretle sordu.

"Hayatım boyunca hizmetçilik yaptım, Felícito. Kısa bir sürenin dışında... Bir ara bir tekstil fabrikasında işçi olarak çalıştım." Gülümsedi. "Farkındayım: Üzerimdeki giysi, bu ayakkabılar, bu saat size tuhaf geliyor. Hepsi de İtalya'dan alınma."

"Evet, Armida. Çok tuhaf," dedi Felícito. "Bir hizmetçiye benzemiyorsunuz kesinlikle."

Armida kızararak, "Çalıştığım evin sahibi olan beyle evlendim," diye açıkladı. "İyi bir konumu olan, önemli biri."

"Haa, şimdi anladım! Hayatınızı değiştiren bir evlilik yapmışsınız," dedi Felícito. "Desenize piyangodan büyük ikramiye çıkmış size."

"Bir anlamda öyle. Ama başka bir anlamda da tam tersi..." diye düzeltti Armida. "Çünkü Senyor Carrera, yani kocam Ismael, duldu. İlk evliliğinden iki oğlu var. Babalarıyla evlendiğimden beri benden nefret ediyorlar. Evliliği iptal ettirmek için uğraştılar. Yargıcın karşısında babalarının ihtiyar bir bunak olduğunu söylediler. Beni polise şikâyet ettiler. Ben babalarına büyü yapmışım, ona yarı yanmış odun yedirmişim, başka büyüler de yapmışım."

Felícito, Armida'nın yüzündeki ifadenin değiştiğini fark etti. Artık önceki gibi huzurlu değildi bakışları. Yüzünde öfke ve üzüntü okunuyordu.

Armida yeniden gülümsedi; sesi yeniden o tatlı ifadesini buldu, "Ismael balayı için beni İtalya'ya götürdü," dedi. "Çok güzel birkaç hafta geçirdik orada. Bu kadar güzel ve farklı şeyleri görebileceğimi hiç hayal edemezdim. San Pietro Meydanı'nda papanın balkona çıktığını bile gördük. Peri masalı gibi bir gezi oldu. Kocam işleriyle meşgul olurken ben de tek başıma gezilecek yerleri gezdim."

"Bu giysilerin, ayakkabıların, mücevherlerin, saatin nerden geldiği anlaşıldı," diye düşündü Felícito. "İtalya'da balayı gezisi! Zengin bir koca! Para için evlenmiş!"

"Kocam sahibi olduğu Lima'daki sigorta şirketini İtalya'da sattı," diye açıklamalarını sürdürdü Armida. "Oğullarının ellerine kalmasını istemedi. Kendilerine düşecek mirası önceden almış olmalarına rağmen babalarının ölmesini dört gözle bekliyorlardı. Kötünün kötüsü iki serseri onlar. Oğullarının böyle olması Ismael'i çok üzüyordu; şirketi bu yüzden sattı. Bu işi neden yaptığını anlamaya çalışıyordum ama Ismael'in bana anlattığı hukuki konuları anlamam mümkün değildi. Sonuçta, Lima'ya döndük. Daha gelir gelmez kocam bir kalp krizi geçirdi ve öldü."

Felícito, "Üzüldüm Armida," diye geveledi. Armida

gözlerini indirmiş, susuyordu. Gertrudis de hiç konuşmadan, hiç kımıldamadan oturmaya devam ediyordu.

"Belki de onu öldürdüler," diye devam etti Armida. "Bilmiyorum. Kocam, oğullarının, servetine konabilmek için onun ölmesini istediklerini söylerdi. Hatta onu öldürtmek için birini bile gönderebilirlermiş. Göz açıp kapayıncaya kadar ölüverdi. Benim içimde bir kuşku kaldı. Bilmem gerçekten kalp krizi mi geçirdi, yoksa onu zehirlediler mi? İkizlerin, oğulları ikizdir, babalarını öldürmek için kalp krizini tetikleyecek bir şey yapmış olabilecekleri geliyor aklıma."

"Neden kaçıp Piura'ya gelmiş olduğunuzu anlıyorum şimdi," dedi Felicito. "Saklanmaya devam edin. Sokağa adımınızı bile atmayın. Kocanızın oğullarının böyle bir şey yapacağına inanıyor musunuz gerçekten?".

"İkizlerin akıllarından ne geçtiğini bilemem elbette. Ama Ismael onlardan her türlü kötülüğün beklenebileceğini söylerdi." Armida iyice gerilmişti. Heyecanlı ve hızlı konuşuyordu. "Kendimi güvende hissetmemeye başlamıştım, Felicito. Çok korkuyordum. Onlarla toplantıya katılmak zorunda kaldım; avukatlar da vardı yanımızda. İkisi de beni öldürecekmiş gibi bakıyorlardı. Kocamın dediğine göre son zamanlarda Lima'da birini öldürtmek isteyen, birkaç sole bu işi yapacak adam bulabiliyormuş. Ismael'in servetinin tamamına konmak için böyle bir şeyi neden yapmasınlar?"

Bir süre sustu ve Felicito'nun gözlerine baktı. Sonra devam etti:

"Bu nedenle kaçmaya karar verdim. Beni Piura'da aramak kimsenin aklına gelmez diye düşündüm. Size anlatmak istediklerim aşağı yukarı bunlar, Felicito."

"Peki, anladım," dedi Felicito. "Ama şansa bakın. Talihiniz sizi kurdun ağzına getirdi. Burada olanları görüyorsunuz. Kaçmak isterken daha beter bir durumla karşılaştınız."

"Size sadece birkaç gün kalacağım konusunda söz vermiştim; bu sözümü tutacağım," dedi Armida. "Lima'da yaşayan biriyle konuşmam gerek. Kocamın kesinlikle güvendiği tek insan o. Evlenirken nikâh şahidimizdi. Bana bir iyilik yapar mısınız? Telefon numarası var bende. Benim için onu arar mısınız?"

Felícito telefonu işaret ederek, "Buyurun, kendiniz arayın," dedi.

"Bu ihtiyatsızlık olur. Ya telefonlar dinleniyorsa? Kocam ikizlerin bizim telefonlarımızı dinlettiklerinden kuşkulanıyordu. Onun telefonu da dinleniyor olabilir. En iyisi dışarıdan aramak. Ev telefonunu değil, ceptelefonunu... Ceptelefonlarını dinletmeleri daha zor sanırım. Ben evden çıkamıyorum. Bunun için sizden rica ediyorum."

"Bana telefon numarasını verin. İletmek istediğiniz mesajı söyleyin. Öğleden sonra ofisten kendim ararım. Sizin için bunu memnuniyetle yaparım, Armida."

Felícito Yanaqué öğleden sonra tekrar gazetecilerin oluşturduğu engeli aşıp Arequipa Caddesi'nden işyerine doğru yürürken, Armida'nın hikâyesinin, arada bir gittiği sinemada severek seyrettiği filmlere benzediğini düşünüyordu. Filmlerde anlatılanların gerçek hayatla ilgisi olmadığına inanırdı. Oysa Armida'nın başına gelenler de, ilk örümcekli mektubu almasından başlayarak kendi başına gelenler de, tıpkı aksiyon filmlerinde anlatılanlar gibiydi.

Narihualá Taşımacılık Şirketi'ne geldikten sonra, Josefita konuştuklarını duymasın diye, telefon etmek için uzak bir köşeye çekildi. Telefon çalar çalmaz bir erkek sesi cevap verdi. "Don Rigoberto'yla görüşmek istiyorum," dediğinde tanımadığı bir kişi tarafından arandığına şaşıran bir ses, "Kim arıyor?" diye sordu. Sonra kısa bir sessizlik oldu. "Dostu olan bir hanım adına arıyorum," diye cevap verdi Felícito. "Evet, Rigoberto benim. Hangi dostumdan söz ediyorsunuz?"

"Anlayacağınız nedenlerle adını söylememeyi tercih eden bir hanım," dedi Felícito. "Sanırım kimden söz ettiğimi anladınız."

Don Rigoberto boğazını temizlemek için öksürdükten sonra, "Sanırım anladım," dedi. "Kendisi iyi mi?"

"Evet, çok iyi. Size selamlarını gönderiyor. Sizinle konuşmak istiyor. Yüz yüze... mümkünse..."

Karşıdaki bey hiç tereddüt etmeden, "Elbette," dedi. "Memnuniyetle. Nasıl yapalım?"

"Onun doğduğu yere gelmeniz mümkün mü?" diye sordu Felícito.

Uzunca bir sessizlikten sonra Rigoberto boğazını temizlemek için bir kez daha öksürdü.

"Gerekiyorsa gelebilirim," dedi sonunda. "Ne zaman?"

"Siz ne zaman arzu ederseniz... Ne kadar çabuk olursa o kadar iyi."

"Anladım," diye cevap verdi Rigoberto. Hemen bugün biletleri almaya çalışacağım."

"Ben otel rezervasyonunuzu yaptırırım," dedi Felícito. "Yolculuğunuzun tarihi kesinleşince beni bu ceptelefonundan arayabilir misiniz? Bu telefonu sadece ben kullanıyorum."

"Tamam. Sizi arayacağım. Memnun oldum, görüşmek üzere."

Felícito Yanaqué bütün öğleden sonrayı çalışarak geçirdi. Zaman zaman aklına Armida'nın anlattıkları geliyordu. O zaman kendi kendine bunun ne kadarının gerçek, ne kadarının Armida'nın abartması olduğunu düşünüyordu. Büyük bir şirketin sahibi olan zengin bir adamın, evinde çalışan hizmetçiyle evlenmiş olması mümkün müydü? Bunu kafası almıyordu. Ama bu, bir evladın babasının sevgilisini elinden almasından, ikisinin işbirliği yaparak o adama şantaj yapmalarından daha akla yakın değil miydi? Açgözlülük insanların akıllarını başlarından

alıyordu; bu bilinen bir şeydi. Ortalık kararırken Castro Pozo çıkageldi. Elinde limon yeşili büyük bir dosyanın içine konmuş kâğıtlar vardı.

"Görüyorsunuz, bunları hazırlamam uzun sürmedi," dedi. "İmzalanması gereken belgeler burada. X işareti koyduğum yerler imzalanacak. Bunu imzalamayı kabul etmemesi için aptal olması gerek."

Felícito dosyanın içindeki kâğıtları büyük bir dikkatle gözden geçirdi. Avukata sözleşmeyle ilgili sorular sordu; aldığı cevaplardan memnun oldu. Böyle bir karar almakla iyi ettiğini düşündü. Gerçi bu bütün sorunları çözmeye yetmeyecekti ama üzerinden büyük bir yük kaldıracaktı. Bunca yıldır içini kemiren belirsizlikten sonsuza dek kurtulacaktı.

Ofisten çıktıktan sonra doğrudan evine gitmek yerine Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki karakola uğramak üzere yolunu değiştirdi. Yüzbaşı Silva orada değildi; onu Çavuş Lituma kabul etti. Felícito'nun talebi karşısında biraz şaşırdı.

"Bir an önce Miguel'le görüşmek istiyorum," diye tekrarladı Felícito. "Sizin ya da Yüzbaşı Silva'nın görüşmede hazır bulunup bulunmamanız benim için fark etmez."

"Pekâlâ, yarın sabah yüzbaşıyla konuşacağım," dedi çavuş. "Sorun olacağını sanmıyorum."

Felícito veda ederken, "Teşekkürler," dedi. "Yüzbaşı Silva'ya selamlarımı iletin lütfen. Sekreterim Senyora Josefita da ona selam gönderdi."

XVIII

Don Rigoberto, Donya Lucrecia ve Fonchito sabahın ilerleyen saatlerinde Lan-Peru Havayolları'nın uçağıyla Piura'ya vardılar. Bir taksi onları Armas Meydanı'ndaki Los Portales Oteli'ne götürdü. Rezervasyonları Felícito Yanaqué tarafından yapılmıştı: İsteklerine uygun olarak biri, tek biri, iki kişilik yan yana iki oda. Eşyalarını odalarına bıraktıktan sonra üçü birlikte dolaşmaya çıktılar. Büyük demirhindi ağaçlarının ve kıpkırmızı çiçekler açmış ateş ağaçlarının gölgelediği Armas Meydanı'nda yürüdüler.

Hava çok sıcak değildi. Meydanın ortasında bulunan, eski cumhurbaşkanlarından José Balta'nın 1870 yılında şehre armağan ettiği, Piura'lıların "La Pola" adını verdikleri, özgürlüğü temsil eden mermerden kadın heykelini seyretmek üzere bir süre durdular. Ardından insanın ruhunu okşayan katedrale uğradılar. Sonra da El Chalán Pastanesi'ne oturup bir şeyler içtiler. Rigoberto ile Lucrecia kalabalığın içinde kendileriyle ilgilenen kuşkulu biri olup olmadığını anlamak için sürekli çevreyi gözetliyorlardı. Gerçekten Armida'yla gizli bir görüşme yapmak üzere mi buradaydılar? Onu görmeyi elbette arzu ediyorlardı ama her şey öylesine gizemli yürüyordu ki bunun gerçek olabileceğine inanmakta zorlanıyorlardı.

Bazen, kendisini genç hissetmek isteyen bir yaşlının kendileriyle oynadığı düşüncesine kapılıyorlardı.

Rigoberto kendi kendini ikna etmeye çalışır gibi, "Hayır, bu bir şaka ya da bize kurulmuş bir tuzak olamaz," dedi bir kez daha. "Dedim ya, telefonda konuştuğum beyefendi bana iyi bir izlenim verdi. Konuşmasından taşralı olduğu anlaşılıyordu. Biraz utangaç, alçakgönüllü bir adam; ama iyi niyetli biri. İyi bir insan olduğuna eminim. Armida adına konuştuğundan hiç kuşkum yok."

Donya Lucrecia gergin bir şekilde gülümseyerek, "Bu durum sana da gerçekdışı gibi gelmiyor mu?" diye sordu. Bu arada elindeki sedefli yelpazeyle sürekli yüzünü yelpazeliyordu. "Yaşamakta olduklarımızın gerçekliğinden kuşku duyuyorum ben. Herkese biraz dinlenmeye ihtiyacımız olduğu için buraya geldiğimizi söyledik. Eminim ki kimse inanmadı buna."

Fonchito onları dinlemiyor gibi görünüyordu. Önündeki buzlu *lúcuma* suyunu yudumlamaya devam ediyordu. Babasıyla üvey annesinin aksine onun gözleri gizli bir kaygıya kapılmış gibi masanın üzerinde bir noktaya sabitlenmişti. Edilberto Torres'le son karşılaşmasından beri böyleydi. Okulundan birkaç gün geri kalacak olsa da, Don Rigoberto'nun onu Piura'ya getirmeye karar vermesinin nedeni buydu.

"Edilberto Torres mi?" demişti Rigoberto, çalışma masasının koltuğunda oturduğu yerden sıçrayarak. "Yine mi o? İncil'den mi söz ediyordu ha?"

"Evet, benim Fonchito," demişti Edilberto Torres. "Beni unuttuğunu söyleme sakın. Bu kadar nankör olduğuna dünyada inanmam."

"Biraz önce günah çıkardım," diye mırıldanmıştı Fonchito. Korkmuştan çok şaşırmış görünüyordu. "Şimdi de pederin bana verdiği tövbe dualarını tekrarlamam gerekiyor. Sizinle konuşamam, senyor, çok üzgünüm."

Rigoberto duyduklarına inanamamış gibi, "Fátima Kilisesi'nde mi?" diye tekrarlamıştı. Cin çarpmışa dönmüştü. Okumakta olduğu tantrik sanatla ilgili kitabı yere düşürmüştü. "Orada mıydı yani? Kilisede miydi?"

"Anlıyorum," demişti Edilberto Torres. "Özür dilerim. Dua etmeye devam et. Dua etmek insanı rahatlatır. Sonra konuşuruz. Ben de dua edeceğim."

"Evet, Fátima Kilisesi'nde," diye cevap vermişti Fonchito. Yüzünün rengi solmuştu; bakışlarını kaçırıyor gibiydi. "İncil okuma grubundaki arkadaşlarımla birlikte kiliseye günah çıkarmaya gitmiştik. Onlar kiliseden ayrılmışlardı. Günah çıkarma bölmesine en son giren ben olduğum için tek başıma kalmıştım. Kilisede çok az insan vardı. Birden onun hemen yanımda oturmakta olduğunu fark ettim. Evet, orada benimle birlikte oturuyordu. Çok korktum, baba. Biliyorum, bana inanmayacaksın. Bu karşılaşmayı benim uydurduğumu söyleyeceksin yine. İncil'den söz etmesini de..."

"Pekâlâ, pekâlâ," diye âna geri döndü Rigoberto. "Kimsenin dikkatini çekmeden otele dönsek iyi olur. Öğle yemeğini orada yeriz. Senyor Yanaqué öğleden sonra bir ara beni arayacağını söylemişti. Adı sahiden böyle. Çok tuhaf bir ad. Her tarafı dövmeli rock şarkıcılarından birinin takma adı gibi geliyor bana."

"Bence çok tipik bir Piuara'lı soyadı," dedi Donya Lucrecia. "Belki de Tallán yerlilerinden kalma bir soyadıdır."

Rigoberto hesabı ödedi, üçü birlikte pastaneden çıktılar. Armas Meydanı'ndan geçerlerken Rigoberto kendilerine piyango bileti satmak ya da ayakkabılarını boyamak için ısrar edenleri uzaklaştırmaya çalıştı. Artık sıcak kendini hissettirmeye başlamıştı. Güneş bulutsuz bir gökyüzünde akkor halinde parlıyordu. Çevrelerinde bulunan her şey; ağaçlar, banklar, seramikler, insanlar, kö-

pekler, bir anda yanmaya başlayıvereceklermiş gibi görünüyordu.

"Çok üzgünüm, baba," diye fısıldamıştı Fonchito. Yaşamış olduğu korkunun etkisindeydi hâlâ. "Sana kötü haberler verdiğimi biliyorum. Üstelik Senyor Carrera'nın ölümü ve Armida'nın ortadan kaybolması seni bu kadar üzerken... Ama sana gerçeği anlatmamı sen istedin. Öyle değil mi, baba?"

"Herkes gibi benim de son zamanlarda ekonomik sorunlarım oldu. Bu yüzden de sağlığım bozuldu," demişti Senyor Edilberto Torres. Üzgün görünüyordu. "Sokağa pek çıkamadım. Birkaç haftadır beni görmemiş olmanın nedeni bu, Fonchito. Artık atlattım sayılır."

"İncil okuma grubundaki arkadaşlarımla birlikte burada olduğumu bildiğiniz için mi geldiniz bu kiliseye?"

"Meditasyon yapıp biraz sakinleşmek için geldim. Olanları başka bir açıdan görmeye çalışıyorum," diye açıklamıştı Edilberto Torres. Ama hiç de sakinleşmiş gibi görünmüyordu. Sanki bir fırtınanın ortasında kalmış gibiydi. "Bunu sık sık yaparım. Lima'daki kiliselerin yarısını, belki de daha fazlasını bilirim. Kiliselerin içinde ruhumu saran sükûnet ve insanı dua etmeye yönelten ortam çok hoşuma gider. Dua eden kadınları görmek, küçük şapellere sinmiş kokuları hissetmek ve burada bulunan eski şeyler beni rahatlatır. Eskilere belki de gereğinden fazla düşkün bir insanım. Ben de dua ederim ve Kutsal Kitap'ı okurum, Fonchito. Bu da babanın düşündüğü gibi şeytan olmadığımın başka bir kanıtı."

"Babam sizi gördüğümü öğrenince üzülecek," demişti çocuk. "Sizin var olmadığınızı, her şeyi uydurduğumu düşünüyor. Üvey annem de öyle. Ama sizin adaletle ilgili sorunlarında ona yardım edebileceğinizi söylediğim zaman babam çok heyecanlandı. Sizi görmek, sizinle buluşmak istiyordu. Ancak siz ortadan kayboldunuz."

"Bunun için asla geç kalmış değiliz," demişti Senyor Torres. "Rigoberto'yla görüşmek benim de çok hoşuma gider. Böylece benimle ilgili kaygılarını giderir, sakinleştiririm onu. Aşağı yukarı aynı yaştayız. Onunla dost olmak isterim. Gerçekten de pek dostum yoktur; sadece tanıdıklarım vardır. Onunla iyi anlaşacağımızdan eminim."

Don Rigoberto garsona, "Benim için bir *seco de chabelo*, lütfen," dedi. "Piura'nın en tipik yemeği bu, değil mi?"

Donya Lucrecia ızgara mezgit balığının yanında karışık salata istedi. Fonchito ise sadece bir *ceviche* söyledi. Otelin yemek salonu çok sıcaktı. Birkaç vantilatör sayesinde içerisi serindi. Üçü de bol buzlu limonata içiyorlardı.

Don Rigoberto bıkmış bir ses tonuyla, "Sana inanmak istiyorum Fonchito," demişti. "Biliyorum ki bana yalan söylemezsin. Temiz ve iyi niyetli bir çocuksun. Ama sürekli karşına çıktığını söylediğin bu tip Lucrecia'yla benim hayatımızı berbat ediyor. Anlaşılan ondan kurtulamayacağız. Mezara kadar arkamızdan gelecek. Bu kez ne istiyormuş senden?"

"Seninle derin konularda sohbet edelim," demişti Edilberto Torres. "Tanrı, öbür dünya, ruhlar âlemi, gizli şeyleri anlamak gibi. Kutsal Kitap'ı okuduğuna göre bu konular seni ilgilendiriyor olmalı. Ayrıca, Kutsal Kitap'ı okuduktan sonra hayal kırıklığına uğradığını da biliyorum. Başka şeyler bekliyordun sen."

"Bunu nerden biliyorsunuz senyor?"

"Bir kuş söyledi," demişti Edilberto Torres. Bunu söylerken gülümsüyordu. Ama gülümsemesinde neşeden eser yoktu. Yüzü her zamanki gizemli ifadeye bürünmüştü. "Bana aldırış etme sen. Şaka yapıyorum. Sana söylemek istediğim tek şey, Eski Ahit'i okumaya başlayan herkesin başına gelir bu. Moralin bozulmasın; okumaya devam et. Göreceksin, yakında bu ilk izlenim değişecek."

Don Rigoberto çalışma masasının koltuğunda oturduğu yerde bir kez daha sıçrayarak. "Kutsal Kitap'ı okurken hayal kırıklığına uğradığını nasıl biliyormuş?" demişti. "Doğru mu, Fonchito? Hayal kırıklığına uğradın mı?"

"Hayal kırıklığı demek doğru olur mu, emin değilim," diye itiraf etmişti Fonchito. "Ne var ki Kutsal Kitap'taki her şey çok acımasız. Yehova da, Tanrı'nın kendisi de çok zalim. Bu kadar vahşet olabileceğini, bu kadar çok lanetin savrulacağını hiç hayal etmemiştim. Zina yapan kadınları taşa tutarak öldürüyorlar; ayinlere gelmeyenleri ölüme gönderiyorlar. İbranilerin düşmanlarının sünnet derileri zorla kesiliyor. Kutsal Kitap'ı okuyuncaya kadar sünnet derisi diye bir şey bilmiyordum, baba."

"O zamanlar insanlar çok barbardı," diye açıklamıştı Edilberto Torres. Fonchito'yu sakinleştirmeye çalışırken yüzündeki kederli ifade hiç değişmiyor, arada bir duraklayarak kesik cümlelerle konuşuyordu. "Bütün bunlar binlerce yıl önce, putperestlik ve yamyamlık çağında oldu. Her yerde zorbalık ve fanatizm egemendi. Ayrıca Kutsal Kitap'ta söylenenleri sadece sözcük anlamlarıyla anlamamak gerekir. Orada yazan her şeyin sembolik, şiirsel bir anlamı vardır. Acımasız Yehova ortadan çekilip de İsa gelince göreceksin, Tanrı daha anlayışlı, daha merhametli olacak. Ama bunun için Yeni Ahit'e gelmiş olman gerekir. Sabırlı ve azimli ol Fonchito."

"Bana seni görmek istediğini tekrar söyledi baba. Nerde, ne zaman istersen... Aynı yaşlarda olduğunuz için seninle dost olmak çok hoşuna gidecekmiş."

"Dolmuşta karşına çıktığı zaman da aynı nakaratı söylemişti," diye alay etmişti Don Rigoberto. "Hani adaletle ilgili sorunlarımda bana yardım edecekti? Ne oldu? Hepsi hava! Bu kez de öyle olacak! Seni hiç anlamıyorum, oğlum. Kutsal Kitap'ı okumak hoşuna gidiyor mu, gitmiyor mu?"

"Okuduklarımızı doğru anlıyor muyuz bilmem," diye kaçamak bir cevap vermişti çocuk. "Bazen çok hoşumuza gidiyor ama bazen de, Yahudilerin çölde savaştıkları bir sürü kavmin egzotik adlarını akılda tutmak imkânsızlaşıyor. En çok ilgimizi çeken, anlatılan hikâyeler. Sanki dinle hiç ilgileri yok gibi. Daha çok *Binbir Gece Masalları*'ndaki maceralara benziyorlar. Arkadaşlarımdan Pecas Sheridan dedi ki, Kutsal Kitap'ı bu şekilde okumak doğru değilmiş. Yeterince yararlanamıyormuşuz. Bize yol gösterecek biriyle, örneğin bir papazla birlikte okusak daha iyi olurmuş. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, senyor?"

"Çok iyiymiş," dedi Don Rigoberto, önüne konan *seco de chabelo*'dan bir lokma aldıktan sonra. "*Chifle*'ye bayılıyorum. Dilim dilim doğranıp kızartılmış muza burada *chifle* diyorlar. Ama korkarım bu kadar sıcakta bunu hazmetmek biraz zor olacak."

Yemeklerini bitirdikten sonra birer dondurma söylediler. Tam dondurmalarını yemeye başlayacakları sırada restoranın kapısından bir kadın girdi. Kapının yanında ayakta durup araştıran gözlerle içeriyi süzdü. Çok genç olmamasına rağmen tombul ve hülyalı yüzünde, etrafı araştıran gözlerinde, aşırı boyalı kalın dudaklarında, onu genç gösteren bir şey vardı. Sürekli kırpıştırdığı gözlerine takma kirpikler, kulaklarına sallanıp duran iri halka küpeler takmış, çiçek desenli beyaz bir elbise giymişti. Geniş kalçaları hareketlerinin çevik olmasına engel değildi. Dolu olan birkaç masayı şöyle bir gözden geçirdikten sonra kendilerinin oturduğu masaya yöneldi. "Senyor Rigoberto sizsiniz, değil mi?" diye sordu. Gülümseyerek üçünün de ellerini sıktıktan sonra boş bir sandalyeye oturdu.

"Adım Josefita. Senyor Felícito Yanaqué'nin sekreteriyim," diye kendini tanıttı. "*Tondero* müziğinin doğduğu topraklara hoş geldiniz. Piura'ya ilk gelişiniz mi bu?"

Sadece ağzıyla konuşmuyordu. Sürekli hareket halindeki yeşile çalan gözleri, durmadan kıpırdayan elleri de konuşuyordu.

Don Rigoberto son derece nazik bir tavırla, "İlk gelişimiz ama son olmayacak," dedi. "Senyor Yanaqué gelemedi mi?"

"Gelmemeyi tercih etti. Biliyorsunuz, Don Felícito arkasında gazeteci ordusu olmadan bir adım atamıyor."

Don Rigoberto şaşkınlıktan açılmış gözleriyle, "Gazeteci ordusu mu?" diye sordu. "Peki, neden izliyorlar onu, söyler misiniz, Senyora Josefita?"

Josefita kızararak, "Senyora değil, senyoritayım," diye düzeltti. "Gerçi şimdi bir talibim var; polis teşkilatında yüzbaşı."

Don Rigoberto özür dilemek için başını eğerek, "Binlerce kez özür dilerim Senyorita Josefita," dedi. "Açıklar mısınız lütfen; gazeteciler Senyor Yanaqué'yi neden takip ediyorlar?"

Josefita gülümsemeyi kesti. Karşısındakilere şaşkın gözlerle, acır gibi baktı. Fonchito da içine gömüldüğü uyuşukluktan sıyrılmış, yeni gelenin söylediklerini büyük bir dikkatle dinlemeye başlamıştı.

"Haberiniz yok mu? Don Felícito bugünlerde cumhurbaşkanımızdan daha ünlü," dedi, dilinin ucu şaşkınlıktan hafifçe dışarı çıkarak. "Günlerdir televizyonlarda, radyolarda, gazetelerde ondan söz ediliyor. Ama ne yazık ki kötü nedenlerden dolayı..."

O konuştukça Don Rigoberto'nun ve eşinin yüzleri Josefita'nın yüzünden daha şaşkın görünmeye başladı. Josefita'nın Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin patronunun neden ünlüler listesine girdiğini anlatmaktan başka çaresi kalmadı. Bu Lima'lıların örümcekli mektuplardan da, kopan skandaldan da haberlerinin olmadığı belliydi.

Senyor Edilberto Torres, "Harika bir fikir bu, Fonchi-

to!" diye uygun bulduğunu açıklamıştı. "Kutsal Kitap bir okyanusa benzer. Bu okyanusta deneyimli bir yol göstericinizin olması iyidir. Peder O'Donovan gibi bir din adamı olabilir elbette. Ya da yıllarca Eski ve Yeni Ahit'i incelemiş laik biri de olabilir. Örneğin ben. Övündüğümü sanabilirsin; ama ben yıllarca Kutsal Kitap'ı inceledim. Gözlerinden bana inanmadığını anlayabiliyorum."

Don Rigoberto, küçümseyen bir ifadeyle, "Sübyancı şimdi de teolog ve Kutsal Kitap uzmanı oldu başımıza," demişti. "Onun suratını görmeyi ne kadar istediğimi bilemezsin, Fonchito. Yakında, papaz olduğunu da söyleyecektir sana."

"Söyledi bile baba," diye sözünü kesmişti çocuk. "Daha doğrusu, şimdi papaz değil ama, daha önceleri öyleymiş. Rahiplik rütbesi almadan bırakmış bu işi. Dediğine göre, papaz hayatının katı kurallarına daha fazla dayanamamış. Öyle dedi bana."

"Seninle bu tür konuları konuşmamam gerekirdi; henüz çok gençsin," diye eklemişti Senyor Edilberto Torres. Yüzü biraz solmuş, sesi titremeye başlamıştı. "Ne var ki gerçek bu. Sürekli mastürbasyon yapıyordum. Bazen günde iki kez. Bu konu bana üzüntü verir hep. Ama inan bana, senin yaşlarında bir çocuk olduğum zamandan beri Tanrı'ya hizmet etmeyi yürekten istiyordum. Sadece lanet olası seks şeytanından bir türlü kurtulamıyordum. Bir an geldi ki gece gündüz yakamı bırakmayan eğilimler yüzünden aklımı kaçıracağımı sandım. O zaman çaresiz kaldım, papazlığı bıraktım."

"Sana bunları mı anlattı?" diye çığlık atmıştı Don Rigoberto. "Mastürbasyondan, cinsel isteklerden mi söz etti?"

Çocuk utangaç bir yüzle, "Evlendiniz mi peki?" diye sormuştu.

Senyor Edilberto Torres zorlama bir gülüşle, "Hayır,"

demişti. "Hâlâ bekârım. Seks hayatı yaşamak için evli olmak şart değil, Fonchito."

"Katolik dinine göre şart," diye ısrar etmişti çocuk.

"Doğru. Katolik dini seks konusunda çok katı. Diğer dinler daha toleranslı. Son zamanlarda Katolikler de bazı şeylere izin vermeye başladılar. Roma'dakiler bile zor da olsa modernleşmeye çabalıyorlar."

Senyora Lucrecia, "Ah, evet, şimdi hatırladım," diye Josefita'nın sözünü kesti. "Tabii ya, bir yerde okumuştum ya da televizyonda görmüştüm. Sevgilisiyle oğlu ondan para sızdırmak için şantaj yapmışlardı."

Don Rigoberto duydukları karşısında donup kalarak, "İşte buna inanmak çok zor," dedi. "Patronunuzun evinin ve işyerinin çevresi gece gündüz gazetecilerle dolu, öyle mi? Yani buraya kafamızı kurdun ağzına sokmaya mı geldik?"

Josefita, "Geceleri değil," diye onları sakinleştirmeye çalıştı. Yüzünde zafer kazanmış gibi bir gülümseme belirdi. Karşısında oturan bu koca kulaklı adamın beti benzi atmış, yüzünde garip bir ifade oluşmuştu. "Skandal patladığında evet, gece gündüz, yirmi dört saat bekliyorlardı. O zaman dayanılmaz derecede rahatsız ediyorlardı insanı. Artık onlar da yoruldular. Şimdi geceleri içmeye ya da evlerinde uyumaya gidiyorlar. Buradaki gazetecilerin hepsi bohem ve romantik kişilerdir. Hiç merak etmeyin; Senyor Yanaqué'nin planı mükemmel işleyecek."

"Ne planı?" diye sordu Don Rigoberto. Yarısı yenmiş dondurmayı öylece bırakmıştı. Biraz önce bir dikişte içtiği limonatanın boş bardağını hâlâ elinde tutuyordu.

Çok basitti. Onların otelde kalmaları iyi olurdu. Ya da bir sinemaya veya bir alışveriş merkezine girebilirlerdi. Şimdi son derece modern, klimalı alışveriş merkezleri ve sinemalar vardı. Kendisi bu alışveriş merkezlerinden birini önerebilirdi. Castilla'da, Andrés Avelino Cáceres Köp-

rüsü'nün hemen yanında, buraya çok yakın bir yerde, Open Plaza alışveriş merkezi vardı. Şehrin sokaklarında dolaşmaları pek uygun olmazdı. Ortalık karardıktan ve gazetecilerin hepsi Arequipa Caddesi'nden çekildikten sonra kendisi gelip onları Senyor Yanaqué'nin evine götürecekti. Çok yakındı; hemen birkaç sokak ötedeydi.

Josefita gider gitmez Donya Lucrecia, "Armida'nın şansına bak," diye söylendi. "Kaçmak isterken daha beter bir yere, tam kurdun ağzına gelmiş. Şimdiye kadar gazetecilerin ya da polisin onu bulamamış olmalarını anlamıyorum."

"Sırlarımı anlatarak seni şaşırtmak istemezdim, Fonchito," diye özür dilemişti Edilberto Torres. Sesini iyice alçaltmış, üzgün bir yüzle bakışlarını yere çevirmişti. "Bana sürekli işkence eden bu seks şeytanı yüzünden genelevlere gittim, fahişelere paralar ödedim. Beni kendimden tiksindiren korkunç şeyler yaptım. Dilerim sen bu tür iğrenç şeylere kendini kaptırmazsın."

Don Rigoberto tıkanmış gibiydi. Boğazını temizlemek için öksürdükten sonra,"Bu dejenere tipin böyle şeyler anlatarak seni nereye sürüklemeye çalıştığını çok iyi biliyorum," demişti. "Onu dinlememeliydin, Fonchito. Hemen yanından uzaklaşman gerekirdi. Farkında değil misin? Anlattığı şeyler seni ağına düşürmek için uyguladığı stratejinin bir parçası."

"Yanılıyorsun baba," diye cevap vermişti çocuk. "Emin ol, Senyor Torres çok samimi bir insan. Hiçbir art niyeti yok. Bunları yapmış olmaktan dolayı çok üzgün görünüyordu. Birden gözleri kızardı, sesi kısıldı, yine ağlamaya başladı. Onu öyle görmek insanın yüreğini parçalıyor."

"İyi ki yanımda okunacak şeyler getirmişim," dedi Don Rigoberto. "Ortalık kararıncaya kadar uzun bir vaktimiz var. Sanırım bu sıcakta bir sinemaya girmek istemezsiniz."

"Neden olmasın, baba?" diye karşı çıktı Fonchito. "Josefita sinemaların klimalı ve çok modern olduğunu söyledi ya."

Donya Lucrecia, "Yenilikleri görürdük biraz," diye Fonchito'ya katıldı. "Piura için Peru'nun son yıllarda en çok gelişen şehri diyorlar. Şu alışveriş merkezinde biraz dolaşalım. Belki de güzel bir film vardır. Lima'da ailece sinemaya gitmiyoruz hiç. Haydi Rigoberto, canlan biraz!"

Edilberto Torres pişmanlık dolu bir sesle ve kızarmış gözlerle günahlarından söz etmeye devam etmişti: "Bu kadar kötü ve pis şeyler yapmış olduğum için kendimden utanıyorum. Tövbe duaları okuyorum. Bazen cezamı çekmek için vücudumu kanatıncaya kadar kendimi kırbaçlıyorum, Fonchito."

Don Rigoberto burnundan soluyarak, "Senden de onu kırbaçlamanı istedi mi peki?" diye sormuştu. "Bu ahlaksız herifi kendim arayıp bulacağım. İster yerde ister gökte olsun, olsa onu bulup kendi ellerimle cezasını vereceğim. Eğer sana bir şey yapmaya kalkışacak olursa ya hapsi boylayacak ya da bir kurşunla onun işini bitireceğim. Bir daha karşına çıkacak olursa benim tarafımdan bunları söyle ona!"

Fonchito babasını sakinleştirmeye çalışmıştı: "Düşündüğün gibi değil, baba. O zaman Senyor Torres daha çok ağlamaya başladı, konuşmaya devam edemedi. Yemin ederim, düşündüğün gibi değil. Ağlarken birden durdu, koşarak kiliseden çıktı. Veda bile etmedi. İntihar etmeyi düşünen biri gibi çok umutsuz görünüyordu. Ahlaksız değil o. Sadece çok acı çeken bir adam. Yemin ederim."

O anda çalışma odasının kapısına birkaç kez sinirli sinirli vurulunca konuşmalar bölünmüştü. Kapının kanatlarından biri aralanmıştı; Justiniana'nın kaygılı yüzü görünmüştü.

Don Rigoberto onu durdurmak ister gibi bir elini

havaya kaldırarak, konuşmasına bile izin vermeden öfkeli bir sesle, "Kapıyı neden kapattığımızı sanıyorsun?" demişti. "Fonchito'yla konuştuğumu görmüyor musun?"

"Geldiler, senyor," demişti kızcağız. "Kapının önünde bekliyorlar. Sizin meşgul olduğunuzu söyledim ama içeri girmekte ısrar ediyorlar."

Rigoberto yerinden sıçrayarak, "Onlar mı?" demişti. "İkizler mi yani?"

"Evet. Onlara ne diyeceğimi bilemedim." Justiniana çok huzursuz görünüyordu. Başıyla dışarıyı işaret ederek alçak sesle konuşuyordu. "Binlerce kez özür dileyerek hemen sizi görmeleri gerektiğini söylediler. Çok acilmiş. Sadece birkaç dakikanızı alacaklarmış. Onlara ne diyeyim, senyor?"

"Peki, tamam. Salona al onları. Lucrecia ile sen dikkatli olun. Bir şey olacak olursa derhal polise haber verin."

Justiniana dışarı çıktıktan sonra Don Rigoberto, Fonchito'nun kollarından sıkıca tutmuştu. Gözlerine uzun uzun bakmıştı. Bakışları sevgi dolu, aynı zamanda çok endişeliydi. Oğluyla konuştuklarından doğan gerginlik sesine de yansımıştı. Titrek bir sesle konuştu:

"Foncho, Fonchito, sevgili oğlum. En çok sevdiğin şey adına sana yalvarıyorum. Bana anlattıklarının doğru olmadığını söyle. Böyle bir şey olmadı de. Kendim uydurdum de. Edilberto Torres diye birinin olmadığını söyle. Dünyanın en mutlu insanı olurum o zaman."

Çocuğun yüzünün asıldığını görmüştü. Dudaklarını morartacak kadar ısırıyordu. "Okey, baba," demişti sonunda. Sesi artık çocuk değil, yetişkin sesi gibi çıkıyordu. "Edilberto Torres diye biri yok. Hiçbir zaman olmadı. Bunu ben uydurdum. Bir daha ondan söz etmeyeceğim. Gidebilir miyim artık?"

Rigoberto çocuğun kollarını bırakmıştı. Odadan çıkarken çocuğun ellerinin titrediğini fark etmişti. O anda

kalbinin donduğunu hissetmişti. Oğlunu çok seviyordu. Ama onu hiçbir zaman anlayamayacaktı. Oğlu onun için hep aklının ermediği bir sır olarak kalacaktı. Sırtlanların karşısına çıkmadan önce banyoya gitmiş, yüzünü soğuk suyla ıslatmıştı. Bu labirentten kurtulamayacakmış gibi geliyordu ona. Yine koridorlar, yine bodrumlara inip çıkmalar, yine dönüp durmalar... Hayat bir labirentten mi ibaretti? Ne yaparsa yapsın dev kyklop Polyphemos'un pençesinden kendini kurtaramıyordu.

Salonda Ismael'in oğulları onu ayakta bekliyorlardı. İkisi de her zamanki gibi takım elbise giyip kravat takmışlardı. Bu kez buraya savaşmak için gelmemiş gibi görünüyorlardı. Yüzlerindeki bu yenilmiş ve mahvolmuş kurban ifadesi gerçek miydi, yoksa yeni bir taktik miydi? Buraya hangi amaçla gelmişlerdi? İkisi birden Rigoberto'ya sevgiyle selam vermişlerdi; daha önceki davranışlarından pişman olmuş gibi sırtına dostça vurmuşlardı. İlk özür dileyen Escobita olmuştu.

"Buraya son geldiğimizde sana karşı çok kötü davrandım amca," diye mırıldanmıştı, yüzünde üzgün bir ifadeyle ellerini ovuşturarak. "Kendimi kaybettim, sana aptalca şeyler söyledim, hakaret ettim. Aklımı kaçırmış gibiydim. Binlerce kez özür dilerim. Haftalardır aklım çok karışık, gözüme uyku girmiyor. Sürekli sinir ilaçları alıyorum. Hayatımız cehenneme döndü, Rigoberto Amca. Yemin ederim, bundan böyle sana karşı saygısızlık etmeyeceğiz."

"Hepimizin kafası karışık; az şeyler yaşamadık," diye ona hak vermişti Rigoberto. "Olanlar hepimizi çileden çıkardı. Size karşı öfke duymuyorum. Oturun, konuşalım. Ziyaretinizi neye borçluyum?"

"Artık dayanamıyoruz, amca," diye öne atılmıştı Miki. İkisinin içinde Miki her zaman daha ciddi ve mantıklı görünmüştü Rigoberto'ya. En azından konuşurken

öyleydi. "Hayatımız altüst oldu. Sanırım biliyorsun. Polis Armida'yı kaçıranların ya da öldürenlerin biz olduğumuzu düşünüyor. Bizi sorguya çektiler, hakaret dolu bir sürü soru sordular. Gece gündüz bizi takip ediyorlar. Bizden rüşvet istiyorlar. İstedikleri rüşveti vermezsek akıllarına estiği zaman arama yapmak bahanesiyle günün herhangi bir saatinde oturduğumuz dairelere dalıp ortalığı altüst ediyorlar. Bize adi suçlularmışız gibi davranıyorlar."

"Ya gazetecilerle televizyonculara ne demeli, amca!" diye araya girmişti Escobita. "Bize nasıl çamur atıyorlar, görüyor musun? Sabah akşam haberlerdeyiz. Zaten uyuşturucu bağımlısı, tecavüzcü serserilermişiz, o boktan melezi biz ortadan kaldırmışız. Bu ne büyük bir haksızlık, amca!"

Don Rigoberto, "Eğer Armida'ya hakaret ederek söze başlayacaksan, kötü başlarsın, Escobita. Onu sevsen de sevmesen de artık senin üvey annen," diye çıkışmıştı.

"Haklısın amca, üzgünüm. Kafam karmakarışık da..." diye bahane uydurmaya çalışmıştı Escobita. Miki'nin tırnaklarını yeme takıntısı tutmuştu yine. Hiç ara vermeden bir parmağını bırakıp diğerini ağzına sokarak, etlerine kadar yiyordu tırnaklarını. "O gazeteleri okumanın, radyoları, televizyonları dinlemenin ne korkunç olduğunu bilemezsin. İnsana durmadan iftira atıyorlar. Ahlaksız, serseri, kokainman, diyorlar. Daha bir sürü hakaretler... Nasıl bir ülkede yaşıyoruz, amca!"

"Adalete başvurmak, korunma önlemleri almak da işe yaramıyor. Basın özgürlüğüne saldırı diye yaygara koparıyorlar," diye yakınmıştı Miki. Hiç neden yokken gülümsemiş, sonra birden ciddileşmişti. "Sonuç olarak, basının skandallar sayesinde yaşadığını biliyoruz. En kötüsü polis... Bu kadının bize yaptıkları yetmiyormuş gibi şimdi de polis onun ortadan kaybolmasından bizi sorumlu tutuyor. Buna ne dersin? Araştırmalar sürdüğü sürece bura-

ya kök salacağız. Ülkeden çıkmamıza bile izin vermiyorlar. Tam da Miami Open başlarken..."

"Ne Open?" diye sözünü kesmişti Don Rigoberto.

"Tenis şampiyonası; Sony Ericsson Open," diye açıklamıştı Escobita. "Miki'nin çok başarılı bir tenisçi olduğunu bilmiyor muydun? Pek çok ödül kazandı. Armida'nın bulunduğu yeri bildirene ödül vaat ettik. Aramızda kalsın, bunu ödeyecek paramız bile yok aslında. Gerçek durum bu işte. Miki'nin de, benim de, tek kuruşumuz kalmadı. Üstelik borçlandık. Bizim sıfırı tükettiğimizi bildikleri için bankalar da, tefeciler de, arkadaşlar da borç vermiyorlar artık."

"Satacak ya da rehine koyacak bir şey de kalmadı elimizde, Rigoberto Amca," demişti Miki. Sesi titrediği için kesik kesik konuşuyor, durmadan gözlerini kırpıştırıyordu. "Tek kuruşsuz, kredisiz kalmak yetmiyormuş gibi bir de adam kaçırmayla ya da cinayet işlemekle suçlanıyoruz. Bu yüzden geldik seni görmeye."

"Kurtulmak için son umudumuz sensin," demişti Escobita. Don Rigoberto'nun elini tutmuş, kuvvetle sıkıyordu. Gözlerinde yaşlar vardı.

Don Rigoberto gördüklerine, duyduklarına inanamıyordu. İkizler karakterlerinin en tipik yanı olan küstahlıklarını ve kendilerine aşırı güvenlerini kaybetmişlerdi. Savunmasız, korkmuş, merhamete muhtaç görünüyorlardı. Bu kadar kısa zamanda her şey nasıl da değişmişti!

"Olanlara çok üzüldüm yeğenler," demişti. İlk kez dalga geçmeden onlara "yeğenler" diye hitap ediyordu. "Biliyorum ki çok insanın benzer kötülüklere uğraması ancak aptalları teselli etmeye yarar. Ama en azından Armida'nın başına çok daha kötü şeyler gelmiş olabileceğini düşünün. Öyle değil mi? Zavallı kadın kaçırılmış olabilir, öldürülmüş olabilir. Öte yandan, ben de çok haksızlığa uğradım. Örneğin siz ikiniz Ismael'in Armi-

da'yla evlenmesi konusunda beni babanızı kandırmakla suçladınız. İfade vermek için kaç kez polise gitmek, sorgu yargıcının karşısına çıkmak zorunda kaldım biliyor musunuz? Avukatlara ne kadar para ödediğimi, parası önceden ödenmiş Avrupa gezimi iptal etmek zorunda kaldığımı biliyor musunuz? Siz işlemleri durdurmuş olduğunuz için hâlâ emekli maaşımı alamıyorum. Sonuçta, başımıza gelen kötülükleri saymaya kalkarsak, üçümüz berabere kalmış sayılırız."

İkizler başları önlerinde, üzüntülü bir yüzle, sessizce dinliyorlardı. Don Rigoberto'nun kulağına dışarıdan, Barranco Rıhtımı'ndan tuhaf bir müzik sesi geliyordu. Islıkla flüt arasındaki ses yine o yaşlı bıçak bileyicisinin düdüğünden mi geliyordu acaba? Bu ses ikizlerin hareketlerine uymuştu sanki: Miki tırnaklarını yiyor, Escobita sol ayağını yavaş yavaş ve simetrik bir hareketle sallayıp duruyordu. Evet, ses bıçak bileyicisinin düdüğünden geliyordu. Bu sesi duymak Rigoberto'yu neşelendirmişti.

"Bu suç duyurularını yaptığımızda aklımız başımızda değildi, babamızın evlenmesi bizi altüst etmişti, amca," demişti Escobita. "Yemin ederim, sana vermiş olduğumuz rahatsızlıklardan dolayı gerçekten çok üzgünüz. Emekli maaşına gelince; tahmin ederim çok yakında almaya başlayabileceksin. Biliyorsun, artık şirketle ilgili yapabileceğimiz bir şey yok. Babamız şirketi bir İtalyan firmasına satmış. Bize haber bile vermeden..."

"Ne zaman istersen senin hakkında yaptığımız suç duyurularını geri alırız, amca," diye eklemişti Miki. "Seninle konuşmak istediğimiz şeylerden biri de buydu."

"Teşekkürler. Bunu yapmak için geç kaldınız," demişti Rigoberto. "Avukatım Arnillas benimle ilgili açmış olduğunuz davaların Ismael'in ölümüyle otomatik olarak düştüğünü söyledi."

Escobita eliyle Don Rigoberto'yu göstererek, "Senin

gibi biri inanır mı buna amca?" demişti. "Avukat Claudio Arnillas dediğin, pantolon askılı o soytarı, Peru'daki gelmiş geçmiş hainlerin en berbatıdır. Hayatı boyunca babamızı sömürdü. Şimdi de bizim en büyük düşmanımız. Ruhunu da, bedenini de Armida'ya ve babamızın şirketini ölü bir fiyata satın alan o İtalyan şirketine satmış bir hizmetkâr."

Don Rigoberto karşısında konuşmakta olan kişinin şimdiye kadar yapmış ve söylemiş olduğu aptalca şeylere yeni bir aptallık eklediğini düşünmüştü.

Miki, Don Rigoberto'ya doğru dönerek, "Senin de karışmış olduğun sorunları halletmek için geldik buraya," diye araya girmişti. "Senin nasihatlerini almak istiyoruz. Babam evlenirken ona yardım etmen hâlâ içimizi acıtıyor olmasına rağmen sana güveniyoruz. Bize yardım et, öğüt ver. Başımızdaki belaları duydun işte. Sen deneyimli bir insansın. Ne yapmamız gerek sence?"

Donya Lucrecia hayretle, "Beklediğimden çok çok iyi!" dedi. Saga Falabella, Tottus, Pasarella, Deja Vu, vesaire vesaire. Başkentteki en has alışveriş merkezlerini aratmayacak kadar varmış burası."

"Altı tane de sineması var!" diye beğenisini açıkladı Fonchito. "Hepsi de klimalı. Sıcaktan şikâyet edemezsin, baba."

"Peki, peki," diye onlara boyun eğdi Rigoberto. "Şu berbat filmlerin içinde en iyisi olacağını düşündüğünüz bir film seçin de girelim bari."

Alışveriş merkezinin şık mağazalarında o saatlerde pek fazla müşteri yoktu; ama içerinin serinliği çok hoştu. Donya Lucrecia mağazaların vitrinlerine bakarken Fonchito da film afişlerini inceliyordu. Rigoberto ise yakındaki Piura Ulusal Üniversitesi'nin kampüsünü kuşatan geniş kumluk araziyi seyrediyordu. Bu altın rengi toprağın orasına burasına serpiştirilmiş gibi duran keçiboynu-

zu ağaçlarının gölgesinde, böcek aramak için üçgen kafalarını sağa sola döndüre döndüre çevreyi inceleyen kertenkeleler bulunduğunu görmese de biliyordu. Armida'nın yaşadıkları ne inanılmaz şeylerdi! Skandaldan, avukatlardan, üvey çocuklarının öfkesinden kaçarak saklanmaya geldiği yer, örümcekli şantaj mektuplarıyla, ihanetlerle, adam kaçırmalarla, çarpık ilişkilerle dolu, gazetecilerin gökte ararken yerde buldukları türden bir başka skandalın komik kahramanı olan adamın eviydi. O anda, Felicito Yanaqué'yi tanımak, bir an önce Armida'yla konuşmak, ona Miki ve Escobita'yla konuştuklarını aktarmak için sabırsızlandığını fark etti.

Biraz sonra Donya Lucrecia ile Fonchito yanına geldiler. Fonchito *Karayip Korsanları 2* adlı bir film seçmişti. Armida ise *Öldüren Tutku* adlı başka bir filmi görmek istiyordu. Rigoberto, uykusu gelir de biraz kestirecek olursa, kendisine ninni söylemek için, adından da anlaşıldığı gibi ağlamaklı bir melodram yerine korsanların daha iyi olacağını düşündü ve oyunu korsanlardan yana kullandı. Sinemaya en son kaç ay önce gitmişti?

Fonchito, "Çıkışta şu pastaneye gelelim," diye önünden geçmekte oldukları yeri işaret etti. "Pastalar çok nefis görünüyor!"

"Bu seyahatten hoşlanmış görünüyor," diye düşündü Rigoberto. Çok uzun zamandan beri oğlunu böyle canlı ve hayattan zevk alırken görmemişti. O lanet olası Edilberto Torres görünmeye başladığından beri, içine kapanık, dalgın bir çocuk olmuştu. Şimdi Piura'da, yeniden eğleniyor, önceki yıllarda olduğu gibi çevresini merak ediyordu.

Don Rigoberto havayı derin derin içine çekmiş ve yeniden dışarı bırakmıştı. Sonra da söylevine başlamıştı. Tumturaklı konuşuyordu:

"Size vereceğim tek öğüt, Armida'yla barışmanız.

Ismael'le evlendiğini, artık üvey anneniz olduğunu kabullenin. Bu evliliği iptal ettirmek gibi saçma bir düşünceyi aklınızdan atın. Ekonomik bir anlaşma yapmanın yollarını arayın. Kendinizi kandırmayın; mirasın tamamını hiçbir zaman alamayacaksınız. Babanız ne yaptığını çok iyi biliyordu. Eğer mahkeme yoluyla bir şey elde etmekte ısrar ederseniz bir kuruş bile alamazsınız. Dostça anlaşmaya çalışın. Bir rakam üzerinde anlaşın. Sizin istediğiniz miktar olmasa bile hayatınız boyunca çalışmadan, tenis oynayarak yaşamanıza yetecek bir para geçecektir elinize."

"Peki ya Armida onu kaçıranlar tarafından öldürüldüyse..." Escobita'nın yüzündeki ifade o kadar acıklıydı ki, Rigoberto elinde olmadan irkilmişti. Sahiden; ya onu öldürdülerse? O zaman ne olacaktı bu servet? Uluslararası şirketlerin, bankerlerin, banka yöneticilerinin, muhasebecilerin ellerinde mi kalacaktı? Sadece bu iki şeytanın değil, vergi memurlarının bile ulaşamayacakları yerlerdeydi bütün servet.

"Babamızı elimizden alan kadınla dost olmamızı söylemek senin için kolay," demişti Miki. "Üstelik, evdeki mobilyalara, annemin mücevherlerine ve giysilerine varıncaya kadar ailenin sahip olduğu her şey ona kaldı. Babamızı seviyorduk. Yaşlılığında bu aşağılık entrikanın kurbanı olması canımızı acıtıyor."

Don Rigoberto gözlerinin içine bakınca Miki gözlerini kaçırmıştı. Ismael'in son yıllarını zehir eden, Lucrecia ile kendisini aylardır Lima'dan dışarı adım atamadan, adaletin pençesinde kıvrandıran bu utanmaz, şimdi vicdanlı evlat numarası yapıyordu.

Hissettiği öfkenin sözcüklerine yansımamasına çalışarak, "Entrika falan olmadı, Miki," demişti. "Baban Armida'yla onu sevdiği için evlendi. Belki aşk değildi aralarındaki ama sevgi olduğu kesin. Armida babana karşı çok iyi

davrandı, annen öldükten sonra onu teselli etti. O günler Ismael için çok zor günlerdi. Kendini yalnız hissediyordu."

"Ne güzel teselli etmiş," demişti Escobita. "İhtiyarı teselli etmek için yatağına girmiş." Miki'nin çenesini kapatması için işaret ettiğini görünce susmuştu.

Rigoberto, "Ama Ismael'in evlenmesinin gerçek nedeni sizden umudunu kesmiş olmasıydı," diye sürdürmüştü konuşmasını. Bunları söylemeyi önceden planlamamış olduğu halde sözcükler ağzından kendiliğinden dökülüyordu. "Evet, evet, yeğenler, ne dediğimi çok iyi biliyorum ben. Şimdi siz de öğreneceksiniz sözümü kesmeden dinlerseniz tabii."

Sesi giderek yükselmişti. İkizler ses çıkarmadan, büyük bir dikkatle onu dinliyorlardı.

"Sizden umudunu neden kestiğini söylememi ister misiniz? Serseri olduğunuz, marihuana içtiğiniz, şeker yer gibi kokain çektiğiniz için değil. Hayır, hayır! Babanız bunların hepsini anlayabiliyor, evlatlarının çok farklı olmalarını arzu etmesine rağmen sizi bağışlayabiliyordu."

"Buraya bize hakaret etmen için gelmedik, amca," diye karşı çıkmıştı Miki, kızgınlıkla.

"Sizden umudunu kesmesinin tek nedeni, bir an önce mirasına konabilmek için onun ölmesini istiyor olmanızdı. Nerden mi biliyorum bunu? Çünkü kendisi anlattı bana. Ne zaman, nerde olduğunu, saatini bile söyleyebilirim size. Hatta tam olarak ağzınızdan çıkan sözcükleri bile aynen söyleyebilirim."

Rigoberto birkaç dakika boyunca büyük bir sükûnetle, birkaç ay önce La Rosa Náutica Restoranı'nda patronu ve dostu olan Ismael'in Armida'yla evlenmeye karar verdiğini kendisine açıklayıp nikâh şahidi olmasını istediğini açıklamıştı ikizlere.

"San Felipe Kliniği'nde, can vermekte olduğu yatağın hemen yanında, ikinizin onun hakkında aptalca ve kötü

niyetle yaptığınız o konuşmayı duymuş," diye devam etmişti Rigoberto. Siz ikiniz, zalim ve duyarsız olduğunuz için, daha çok da aptal olduğunuz için, Ismael'in Armida'yla evlenmeye karar vermesini çabuklaştırdınız. En azından o anda duygularınızı saklamayı bilmeliydiniz. Bıraksaydınız da babanız, evlatlarının onun ölümüne üzüldüklerini düşünerek huzur içinde ölseydi. O daha hayattayken ve sizi duyabilirken onun ölümünü kutlamanın ne gereği vardı? Ismael, sizin konuştuğunuz bu korkunç şeyleri duyunca kendisine yaşamak için yeni bir güç geldiğini söyledi. Dediğine göre onu ölümden siz kurtarmışsınız, doktorlar değil. Her neyse, biliyorsunuz artık. Babanızın Armida'yla evlenmeye karar vermesinin nedeni bu işte. Ve tabii onun servetini elinizden kaçırmanızın nedeni de bu."

"Biz onun, sana, bizim ona söylediğimizi söylediği şeyleri asla söylemedik," diye yalanlamaya çalışmıştı Escobita. Tekerleme söyler gibi dili dolanarak söylüyordu bunları. "Babamız, onu komadan çıkarabilmek için kendisine verilen ilaçlar yüzünden böyle bir hayal görmüş olmalı. Tabii bizi daha da kötü bir duruma düşürmek için bu hikâyeyi sen kendin uydurmadıysan."

Bir şey daha söyleyecek gibi olmuş ama vazgeçmişti. Miki hiçbir şey söylemeden tırnaklarını etlerine kadar yemeye devam ediyordu. Yüzü iyice kararmıştı; mahvolmuş gibi görünüyordu.

"Belki de söyledik, o da bizi duydu!" diye sertçe kardeşini düzeltmişti. "Gerçekten de bunu pek çok kez söyledik, amca. Onu sevmiyorduk; çünkü o bizi hiç sevmedi. Hatırladığım kadarıyla, bize sevgi belirten bir sözcük bile söylememiştir. Çocukken bizimle oynamamış, elimizden tutup sinemaya ya da sirke götürmemiştir. Arkadaşlarımızın babalarının onlarla ilgilendiği gibi ilgilenmemiştir. Hatta oturup doğru dürüst sohbet bile etmemiştir bizim-

le. Sadece gerekli bir şeyi söylemek için konuşurdu, o kadar. İşinden ve şirketinden başka bir şeyi sevmezdi o. Biliyor musun? Ondan nefret ettiğimizi öğrenmiş olmasına hiç üzülmüyorum. Çünkü bu tamamen doğru."

"Sus, Miki, öfkeden ne söylediğini bilmiyorsun sen!" diye ona çıkışmıştı Escobita. "Bunu bize neden anlattın amca?"

"Çok basit bir nedeni var, yeğen: Babanızın bunadığı, aklı başında olmadığı için ya da ona kara büyü yapıldığı için Armida'yla evlenmiş olduğu gibi saçma düşünceleri aklınızdan çıkarın diye anlattım. Servetine konabilmek için onun bir an önce ölmesini istediğinizi bildiği için evlendi. İşte tek ve acı gerçek bu."

Escobita oturduğu yerden kalkarak, "Miki, en iyisi gidelim buradan," demişti. "Buraya neden gelmek istemediğimi görüyorsun işte. Bize yardım etmek yerine geçen defa yaptığı gibi hakaret edecektir, dedim sana. İyisi mi, kafam kızmadan kalk gidelim. Yoksa bu pis iftiracının ağzını burnunu kıracağım."

"Sizi bilmem ama film benim çok hoşuma gitti," dedi Donya Lucrecia. "Saçma olmasına rağmen çok eğlendim."

"Macera filminden ziyade fantastik bir film," diye ona hak verdi Fonchito. "Bence en güzel tarafı da canavarların ve kafataslarının ortaya çıkması. Filmden hoşlanmadığını söyleme sakın baba. Sık sık baktım sana; gözünü perdeden ayırmıyordun."

"Evet, hiç sıkılmadım gerçekten," diye onayladı Don Rigoberto. "Otele dönerken bir taksiye binelim. Ortalık kararıyor bile. Büyük an yaklaşıyor."

Los Portales Oteli'ne döndükten sonra Don Rigoberto uzun uzun duş aldı. Armida'yla buluşma saati yaklaşıyordu. Yaşamakta olduğu her şey, Lucrecia'nın da söylediği gibi, biraz önce seyrettikleri filmi andırıyordu: Eğ-

lenceli, gerçekdışı ve saçmaydı. Gerçek hayatla hiç ilgisi yok gibiydi. Rigoberto birden sırtının ürperdiğini hissetti. Kiralık katillerden, Ismael'in bıraktığı servetten haberi olan uluslararası suçlulardan oluşan bir çete, istedikleri milyonları alabilmek için tırnaklarını sökerek, parmağını ya da kulağını keserek, gözünü oyarak Armida'ya işkence ediyor olabilirler miydi o anda? Yoksa zavallıyı çoktan öldürüp bir yere gömmüşler miydi?

Lucrecia da duş aldı, giyindi ve bir şeyler içmek için bara indiler. Fonchito odasında kalıp televizyon seyretmeyi tercih etti. Canı yemek istememişti, bir sandviç yiyip uyuyacaktı. Bar oldukça kalabalıktı ama hiç kimse onlarla ilgilenmiyor gibiydi. Uzakça bir masaya oturdular, bol buzlu birer viski-soda söylediler.

"Armida'yı göreceğimize hâlâ inanamıyorum," dedi Donya Lucrecia.

"Çok tuhaf bir duygu," diye cevap verdi Don Rigoberto. "Sanki kurmaca bir dünya ya da her an kâbusa dönüverecek bir rüya gibi."

"Josefita. Ne tumturaklı bir ad böyle," diye yorumladı karısı. "Ya bütün bunlar birilerinin senden para koparmak için kurdukları bir tuzaksa, Rigoberto?"

"Büyük bir düş kırıklığına uğrarlar," diye güldü adam. "Cüzdanım bomboş. Üstelik Josefita da gangsterden başka her şeye benziyordu, öyle değil mi? Senyor Yanaqué'ye gelince; telefonda konuşmasından anladığıma göre, dünyanın en zararsız insanına benziyor."

Viskilerini bitirdiler, birer tane daha söylediler. Sonra restorana geçtiler ama ikisinin de canı yemek istemiyordu. Dolayısıyla masaya oturmak yerine lobiye çıkıp girişin karşısında bir yere oturdular. Gözlerini kapıdan ayırmadan, otele girip çıkanlara bakarak, büyük bir sabırsızlıkla bir saatten fazla beklediler.

Sonunda etrafı tarayan fırıl fırıl gözleri, kocaman

kalçaları ve iri küpeleriyle Josefita geldi. Üzerinde öğlenki giysiler vardı. Ciddi yüzü ve kuşkulu davranışlarıyla bir komplocuya benziyordu. Gözleriyle etrafı taradıktan sonra onlara yaklaştı, kendisini takip etmeleri için bir işaret yaptı. Josefita'nın peşinden Armas Meydanı'na çıktılar. İçki içmeye pek alışık olmadığı için iki viski Don Rigoberto'nun başını döndürmüştü. Açık hava onu daha da sersemletti. Josefita onlara meydanda bir tur attırdıktan sonra katedralin yanından geçirdi, ardından da Arequipa Caddesi'ne saptılar. Dükkânlar çoktan kapanmıştı. Demir kepenkleri indirilmiş vitrinlerin ışıkları yanıyordu. Kaldırımlarda pek az insan vardı. İki blok yürüdükten sonra Josefita tek bir sözcük bile söylemeden, caddeye bakan pencerelerinin perdeleri inik eski bir evin kocaman kapısını işaret etti, sonra da eliyle "hoşça kalın" işareti yaparak yanlarından ayrıldı. Başını bile çevirmeden hızlı hızlı uzaklaştığını gördüler. Don Rigoberto ile Donya Lucrecia çivili büyük kapıya yaklaştılar; daha kapıyı çalmadan kapı açıldı ve çok saygılı bir erkek sesi, "Girin, girin, lütfen," dedi.

Girdiler. Sokak kapısından giren rüzgârın salladığı tek ampulün aydınlattığı antrede onları, takım elbise ve yelek giymiş ufak tefek bir adam karşıladı. Çocuk eli gibi küçücük elini uzatırken saygıyla eğilerek selam verdi:

"Çok memnun oldum. Evime hoş geldiniz; ben Felícito Yanaqué, emrinize amadeyim. Buyurun," dedi.

Sokak kapısını kapattı, onları loş antreden geçirerek televizyonun, üzerinde CD'lerin durduğu ufak bir rafın bulunduğu, yine loş bir ışıkla aydınlatılmış küçük bir salona aldı. Don Rigoberto koltuklardan birinde oturan kadını görüce hemen tanıdı: Armida'ydı. Onu selamlamasına fırsat kalmadan Armida, Donya Lucrecia'ya yaklaştı. Rigoberto karısının Ismael Carrera'nın dul eşine sımsıkı sarıldığını gördü. İki kadın ağlamaya başladılar. Yıllarca

birbirlerini görmemiş iki eski dost gibiydiler. Selamlaşma sırası Rigoberto'ya gelince Armida öpmesi için yanağını uzattı. Don Rigoberto onu öperken, "Seni sağ salim görebilmek ne güzel Armida," diye mırıldandı. Armida geldikleri için onlara teşekkür ediyor, Tanrı'nın gönüllerine göre vermesini diliyordu. Ismael yanlarında olsaydı, o da çok müteşekkir olurdu.

"Ne macera, Armida," dedi Rigoberto. "Sanırım Peru'nun en çok aranan kadını olduğunu biliyorsundur. Aynı zamanda en ünlü kadını tabii. Sabah akşam televizyonlarda senden söz ediliyor. Herkes senin kaçırıldığını sanıyor."

"Bu kadar zahmete katlanıp Piura'ya geldiğiniz için size ne kadar teşekkür etsem azdır." Armida bunları söylerken bir yandan da gözlerini kuruluyordu. "Yardımınıza ihtiyacım var. Lima'da yaşamaya dayanamıyordum artık. Avukatlarla görüşmeler, noterle randevular, Ismael'in oğullarıyla karşılaşmak zorunda olmalar beni deli ediyordu. Biraz sakinleşip düşünmeye ihtiyacım vardı. Gertrudis'le Felícito olmasalar ne yapardım, bilmiyorum. Gertrudis benim ablam, Felícito da eniştem."

Salonun arka taraflarından, gölgelerin içinden, bir tuniğe bürünmüş şekilsiz vücuduyla bir kadın çıkıp geldi. Hiçbir şey söylemeden terli, tombul elini uzatıp başını eğerek selamladı onları. Kocası olan adam kadının yanında daha da ufak tefek, nerdeyse bir cüce gibi görünüyordu. Kadının elindeki tepside gazoz şişeleriyle bardaklar vardı.

"Size meşrubat getirdim, buyurun lütfen."

"Konuşmamız gereken çok şey var Armida," dedi Rigoberto. "Nerden başlasak bilmiyorum."

"En iyisi baştan başlamak," dedi Armida. "Ama oturun lütfen. Acıkmış olmalısınız. Gertrudis'le ben yiyecek bir şeyler de hazırladık."

XIX

Felicito Yanaqué gözlerini açtığında şafak sökmek üzereydi. Daha kuşlar ötmeye başlamamıştı. "Bugün o gün," diye düşündü. Randevu sabahın onundaydı. Önünde yaklaşık beş saat vardı. Sinirli değildi. Kendini kontrol edecek, öfkesine yenilmeyecek, sükûnetle konuşacaktı. Hayatı boyunca ona işkence eden konu sonsuza kadar kapanacaktı. Anısı da zamanla hafızasından silinip gidecekti.

Kalktı, perdeleri açtı. Çocuk pijamasına benzer pijamasının içinde çıplak ayakla, Çinli Lau'nun kendisine öğretmiş olduğu gibi konsantre olarak yavaş yavaş, yarım saat boyunca Çigong egzersizleri yaptı. Hareketlerin her birini en mükemmel şekilde yapabilmek için gayret ediyordu. "Nerdeyse merkezi kaybetmek üzereydim, hâlâ da kendimi toparlayamadım," diye düşündü. Tekrar moral bozukluğuna kapılmamak için direndi. İlk örümcekli mektubu aldığı andan itibaren yaşamış olduğu gerilimlerle merkezi kaybetmesi pek tuhaf bir şey değildi. Büfeci Lau'nun kendisine öğrettiği ve hayatına soktuğu Çigong denilen sanat, felsefe, din ya da her ne ise, bu şey hakkında yaptığı açıklamalardan aklında kalan sadece "merkezi bulmak" idi. Lau ellerini başına ya da midesine götürürken her defasında bunu tekrarlardı. Sonunda Felicito şunu anlamıştı: Avuç içini dairesel hareketlerle gö-

beğin üzerinde gezdirmek gerekiyordu. Orada bir sıcaklık hissedilmeye başladığında görünmez bir güç ortaya çıkıyordu. Bu güç insana boşlukta dalgalanıp duruyormuş gibi bir his veriyordu. Merkezin bulunması elzemdi. Bu merkez sadece vücudun merkezi olmakla kalmıyordu. Daha karmaşık bir şeydi: Düzen ve huzurun da merkezi, ruhun göbeğiydi. Eğer yeri iyi bilinir ve ona hükmetmek becerilirse, hayata bir düzen ve armoni katardı. Şu son zamanlarda kendi merkezinin yerinden kaydığı ve hayatının kaosa dönmeye başladığı duygusuna kapılmıştı. Hayır, bundan emindi.

Zavallı Çinli Lau. Aslında tam olarak dost oldukları söylenemezdi. Dost olabilmek için birbirlerini anlamak gerekti. Oysa Lau İspanyolcayı pek öğrenememişti. Buna rağmen her şeyi anlıyordu. Ama el kol hareketleriyle destekleyerek anlatmaya çalıştığı şeyin ne olduğunu karşısındaki kişinin tahmin etmesi gerekiyordu. Onunla birlikte yaşayan Çinli kıza gelince; müşterilerin söylediklerini anlar gibi görünüyordu ama çok seyrek olarak bir sözcük söylemeye cesaret ediyordu. Söylediğinin anlaşılmaz olduğunu o da biliyordu. Felicito uzun zaman onların karıkoca olduklarını sanmıştı. Çigong sayesinde Lau'yla aralarında dostluğa benzer o ilişki geliştikten sonra Çinli kızın Lau'nun kardeşi olduğunu öğrenmişti.

Lau'nun büfesi Piura'nın dışında, El Chipe tarafında, şehirle kumluğun kesiştiği yerdeydi. Bundan daha büyük bir yoksulluk olamazdı: Keçiboynuzu ağaçlarından yapılmış dört direğin üzerine taşlarla sıkıştırılarak çatı niyetine konmuş çinkonun altındaki iki göz odanın birini dükkân olarak kullanıyorlardı. Dükkânın eşyası bir tezgâhla, kaba tahtadan yapılmış birkaç dolaptan ibaretti. Diğer oda da iki kardeşin yiyip içtikleri, uyudukları yerdi. Birkaç tavukları, birkaç keçileri vardı. Bir ara bir de domuzları vardı ama çaldırdılar. Sullana'ya ya da Paita'ya giden kamyoncular arada bir burada durup bir bira içerler, siga-

ra, gazoz ya da bisküvi alırlardı. Bütün geçim kaynakları bundan ibaretti. Felícito o zamanlar, Keçiboynuzu Pansiyon'a taşınmadan önce, onlara yakın bir yerde, dul bir kadının pansiyonunda kalıyordu. Lau'nun büfesine ilk kez uğradığında sabahın erken saatleriydi. Onu, üzerinde sadece bir pantolon, iskelet gibi bedeninin üst tarafıysa çıplak bir halde kumların ortasında, ağır çekim tuhaf hareketler yaparken görmüştü. Merak etmiş, Çinliye ne yaptığını sormuştu. O da o komik İspanyolcasıyla, kollarını çok yavaş hareket ettirerek, bazen bir heykel gibi hareketsiz durarak, nefesini tutmaya çalışarak yaptığı şeyi açıklamıştı. O zamandan sonra Felicito, boş zamanlarında Lau'nun büfesine uğramaya, onunla sohbet etmeye başlamıştı. Buna sohbet denebilirse tabii... İkisi de söylemeye çalıştıkları sözcüklerin anlamını el kol hareketleriyle, mimiklerle açıklamaya çalışırlardı. Bazen birbirlerinin söylemek istediklerini yanlış anlayıp kahkahalarla güldükleri de oluyordu.

Lau ile kardeşi neden öteki Çinlilerden uzak dururlardı acaba? Piura'da pek çok Çinli vardı. Çinlilerin işlettiği restoranlar, dükkânlar, işyerleri vardı. Bazılarının hali vakti oldukça yerindeydi. Belki de böylesine ilkel bir yaşam süren bu adamı aralarına alarak prestijlerini sarsmak istemiyorlardı. Üzerindeki delik deşik olmuş yağlı pantolonu hiç değiştirmez, sahip olduğu iki gömlekten birini giydiğinde de düğmelerini hiç iliklemez, iskelet gibi kemikleri fırlamış göğsünü göstererek dolaşırdı. Kız kardeşi de iskelet gibiydi. Buna rağmen çok hareketliydi. Hayvanlara yemlerini, sularını o verir; yiyecek ve su almak için yakın mahallerdeki dükkânlara o giderdi. Felícito onların yaşamlarını hiç araştırmamıştı. Uzak ülkelerinden buraya neden geldiklerini, neden Piura'daki diğer Çinlilerden ayrı yaşadıklarını, neden bu sefaletten kurtulmayı başaramadıklarını bilmiyordu.

Onları birbirlerine yaklaştıran, iletişim kurmalarını

sağlayan tek şey Çigong olmuştu. Başlangıçta Felícito oyun oynar gibi Çinlinin yaptığı hareketleri taklit etmeye başlamıştı. Ama Lau bunu ciddiye almış, Felícito'ya Çigong öğretmeyi kendine görev edinmişti. Sabırlı, anlayışlı, nazik bir öğretmendi. İlkel İspanyolcasıyla her hareketin her duruşun anlamını açıklamaya çalışırdı. Bu açıklamaları anlamak Felícito için kolay olmuyordu.

Yavaş yavaş Lau'nun açıklamalarını bir yana bırakarak, sadece Lau'yla birlikte olduğu zamanlar değil, kaldığı pansiyonda ve yolculuk sırasında konakladığı yerlerde de kendi kendine Çigong seansları düzenlemeye başlamıştı. Hoşuna gitmişti. Onu sakinleştiriyor, sinirlerini yatıştırıyor, kendini iyi hissetmesini sağlıyordu. Merkezi bulmasına yardımcı oluyordu.

Bir gece, pansiyonun sahibi olan dul kadın Felícito'yu uyandırmıştı; Lau'nun büfesindeki Çinli kızın delirmiş gibi geldiğini, bağırıp çağırarak anlatmaya çalıştığı şeyi kimsenin anlamadığını söylemişti. Felícito çıplak ayaklarla kapıya koşmuştu. Lau'nın kız kardeşi dağınık saçlarıyla isterik çığlıklar atarak büfeyi işaret ediyordu. Kızın arkasından koşmuştu. Bir hasırın üzerinde çırılçıplak yatmakta olan Lau'yu, ateşler içinde ve acıdan kıvranırken bulmuştu. Güçlükle bir araba bulup en yakın halk dispanserine götürmüştü. Oradaki polis memuru hemşire hastaneye götürmeleri gerektiğini, durumun ciddi göründüğünü, burada sadece hafif rahatsızlıkları tedavi edebildiklerini söylemişti. Hastayı İşçi Hastanesi'nin acil bölümüne götürebilmek için bir taksi bulmaları yarım saatlerini almıştı. Orada da boş yatak olmadığı için Lau bir bankın üzerinde sabaha kadar beklemek zorunda kalmıştı. Sonunda doktor gelip onu gördüğünde Lau can çekişiyordu. Birkaç saat içinde de ölmüştü. Kimsede cenazeyi kaldıracak para yoktu. O zamanlar Felícito sadece yiyecek alabilecek kadar para kazanabiliyordu. Elleri-

ne, Lau'nun bağırsak enfeksiyonundan öldüğünü belirten bir belge verdikten sonra cenazeyi başka yoksul cenazelerin de gömüldüğü ortak çukura gömmüşlerdi.

Olayın en tuhaf yanı, Lau'nun öldüğü gece kız kardeşinin ortadan kaybolması olmuştu. Felícito ondan bir daha haber alamamıştı. Aynı gün büfe yağma edilmişti. Bir süre sonra da damı örten çinkoyu ve keçiboynuzu ağacından yapılmış direkleri söküp götürmüşlerdi. Birkaç hafta sonra iki kardeşin yaşamış olduğu yerden geriye bir şey kalmamıştı. Zaman ve çöl o derme çatma kulübenin son izlerini de yuttuktan sonra orada horoz dövüşleri yapılan bir yer açıldı ama o da pek fazla iş yapamadı. Artık oralar El Chipe'nin bir bölümü oldu ve şehirleşti. Orta halli insanların oturduğu, elektriği, suyu, kanalizasyonu olan küçük evler yapıldı.

Felícito'nun belleğinde büfeci Lau'nun anısı hep canlı kaldı. Her sabah yarım saat boyunca Çigong egzersizlerini yaptıktan sonra o anılar tazeleniyordu. Aradan bunca zaman geçmiş olmasına rağmen Felícito hâlâ kendi kendisine, Lau ile kız kardeşinin maceralarıyla ilgili sorular sorardı: Onların, memleketleri olan Çin'den çıkmalarının nedeni neydi acaba? Ayakta kalabilmek için Piura'da herkesten uzak bu yalnız hayata katlanmaya ve geçici işlerde çalışmaya razı oluncaya kadar neler yaşamışlardı? Lau her zaman merkezi bulmak gerektiğinden söz ederdi. Ama görünüşe bakılırsa kendisi hiçbir zaman bulamamıştı onu. Felícito kendi kendine, bugün yapacağı şeyi yaptıktan sonra, çoktan beri kaybetmiş olduğu kendi merkezini belki de bulabileceğini düşündü.

Egzersizleri bitirince kendini biraz yorgun hissetti. Kalbi biraz hızlı çarpıyordu. Sakince duşunu aldı, ayakkabılarını cilaladı, temiz gömleğini giyindi, kahvaltısını hazırlamak üzere mutfağa gitti. Kahvaltısı her zamanki gibi, üzerine tereyağı ve şekerkamışı reçeli sürülmüş bir

dilim kızarmış esmer ekmekle keçi sütü ve kahveden oluşuyordu. Arequipa Caddesi'ne çıktığında saat altı buçuktu. Lucindo her zamanki köşesinde yerini çoktan almış, onu bekler gibiydi. Önündeki çanağa bir sol atınca kör adam onu hemen tanıdı.

"Günaydın, Don Felícito," dedi. "Bugün erkencisiniz."

"Bugün benim için çok önemli bir gün. Çok işim var. Bana şans dile, Lucindo."

Caddede çok az insan vardı. Kendisiyle röportaj yapmak isteyen gazeteciler olmadan kaldırımda yürüyebilmek çok hoştu. Tabii gazetecilerin önemli bir haberi kaçırmış olmaları da çok hoştu: Kaçırıldığı varsayılan, bütün Peru basınının ve polisinin aramakta olduğu Armida kendi evinde, günlerce –yedi gün yedi gece– saklanmıştı. Gazetecilerin bundan haberleri olmamıştı ve hiçbir zaman da olmayacaktı. Armida'nın burunlarının dibinde bir hafta boyunca saklanmış olduğunu öğrenselerdi, yüzyılın gazetecilik ödülünü kaçırdıklarını anlayıp çok üzülürlerdi. Çünkü Armida, Lima'da içişleri bakanının ve polis amirinin de katıldığı basın toplantısında ablasının Piura'daki evinde saklandığından hiç söz etmemişti. Sadece, sinirleri çok gergin olduğu için bazı dostlarının yanında birkaç gün dinlendiğini belirtmekle yetinmişti. Felícito ile Gertrudis yüzlerce gazetecinin katıldığı, durmadan flaş ışıklarının patladığı, yüzlerce kameranın çekim yaptığı bu basın toplantısını neredeyse televizyon ekranına yapışarak izlemişlerdi. Baldızının hiç şaşırmadan, hiç ağlamadan, sakin ve hoş bir yüz ifadesiyle gazetecilerin sorularına cevap vermesi Felícito'yu çok etkilemişti. Sonradan herkesin söyleyeceği gibi, Armida'nın sadeliği ve alçakgönüllülüğü insanlar üzerinde iyi bir izlenim bırakmıştı. O andan itibaren Don Ismael Carrera'nın oğullarının Armida hakkında söylemiş oldukları saçma sapan şeylerin pek bir etkisi kalmamıştı.

Armida'nın Piura şehrinden bir gece yarısı gizlice çıkması çok iyi düzenlenmiş bir operasyon sayesinde gerçekleşmişti. Kimse farkına varmadan Tiburcio'nun kullandığı Narihualá Taşımacılık'a ait bir arabayla çıkıp gitmişti. Bundan polisin de gazetecilerin de haberleri olmamıştı. Başlangıçta Armida Lima'dan, rahmetli kocasının eski şoförü olan Narciso adlı adamı getirtmek istiyordu. Ona çok güveniyordu. Ama Felícito ile Gertrudis Tiburcio'nun çok güvenli araba kullandığına onu ikna etmişlerdi. Çok iyi bir sürücü, çok ihtiyatlı bir insandı. Her şeyin ötesinde de onun yeğeniydi. Daha önceden Senyor Rigoberto bir an önce Lima'ya dönmesi, insanların karşısına çıkması konusunda Armida'yı teşvik ederek kaygılarını yatıştırmıştı.

Her şey planladıkları gibi olmuştu. Don Rigoberto, eşi ve oğlu Lima'ya uçakla dönmüşlerdi. Birkaç gün sonra, gece yarısını biraz geçe, gönüllü olarak bu işi üstlenen Tiburcio kararlaştırdıkları saatte Arequipa Caddesi'ndeki eve gelmişti. Armida gözyaşları ve öpücükler arasında teşekkürler ederek onlarla vedalaşmıştı. Hiç mola vermeden on iki saat süren bir yolculuktan sonra Lima'nın San Isidro semtindeki evine gelmişti. Avukatı ve korumaları onu orada bekliyorlardı. Ismael Carrera'nın dul eşinin gizemli bir şekilde ortadan kaybolmasının üstünden sekiz gün geçtikten sonra sağ ve sağlıklı olarak evine dönmüş olduğunu açıklamaktan mutlu olan yetkililer de oradaydı.

Felícito, Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki ofisine geldiğinde Tumbes'e, Lambayeque'ye ve Piura eyaletinin diğer illerine gidecek olan otobüsler, dolmuşlar, kamyonetler yola çıkmaya başlamışlardı. Şirketi sırtından vuran örümcekli mektup olayının yarattığı korkuyu giderek unutuyorlardı insanlar. Narihualá Taşımacılık çok iyi hizmet veren şoförler sayesinde müşterilerin güvenini tekrar

kazanıyordu. Sonunda sigorta şirketiyle de bir anlaşma sağlanmıştı. Yangının verdiği zararların büyük bir bölümünü karşılayacaklardı. Kısa zamanda şirketin binası yeniden inşa edilmeye başlanacaktı. Ufak tefek pürüzler olsa da bankalar kendilerine yeniden kredi vermeye başlamışlardı. Günden güne her şey normale dönüyordu. Rahatlamış gibi derin bir nefes aldı: Bugün o lanet olası konuya son noktasını koyacaktı.

Sabah saatleri boyunca günlük işler üzerinde çalışmalarını sürdürdü. Tamircilerle ve şoförlerle konuştu, bazı faturaları ödedi, Josefita'ya yazacaklarını dikte etti, iki fincan kahve içti. Saat dokuz buçukta avukatı Hildebrando Castro Pozo'nun hazırlamış olduğu dosyayı alarak Çavuş Lituma'yla buluşmak üzere karakola gitti. Çavuş onu karakolun kapısında bekliyordu. Taksiyle, şehir dışındaki Río Seco Mahallesi'nde bulunan hapishaneye gittiler.

Çavuş Lituma yolda ona, "Onunla yüz yüze geleceğiniz için gerilmiş olmalısınız," dedi.

"Şimdilik değilim," diye cevap verdi Don Felícito. "Bakalım onunla karşılaştığımda ne olacak. Hiç belli olmaz."

Hapishanede onları güvenlik bölümünden geçirdiler. Bir gardiyan silah taşımadığından emin olmak için Felícito'nun üzerini aradı. Uzun kollu gömleğinin içinde hüzünlü bir görünüşü olan beli bükülmüş, kamburu çıkmış hapishane müdürü ayaklarını sürüyerek onları görüşme odasına kendisi götürdü. Minik görüşme odasının ağır tahta kapısının üzerine demir parmaklığı da kapattılar. Duvarlar elyazılarıyla, küfürlerle, ayaküstü çiziktirilmiş açık seçik resimlerle doluydu. Felícito kapının eşiğinden adımını atar atmaz, odanın ortasında ayakta duran Miguel'i tanıdı. Onu son gördüğünden beri sadece birkaç hafta geçmişti. Ama delikanlının bu kadar kısa bir sürede

ne kadar değişmiş olduğu hemen fark ediliyordu. Bu değişim sadece çok zayıflamış ve uzayan saçlarıyla sakallarının birbirine karışmış olmasından ibaret değildi. Duruşu, yüzünün ifadesi de değişmişti. Güler yüzlü genç adam gitmiş, yerine asık suratlı, tükenmiş, coşkusunu ve yaşama isteğini kaybetmiş bir adam gelmişti. Ama belki de en önemli değişiklik gösterişini yitirmiş olmasındaydı. Her zaman üzerinde kot pantolon ve şoförlerin üniforması olan gömlekle dolaşan Tiburcio'nun aksine Miguel, mahallenin Don Juan'ı gibi şık giyimiyle dikkatleri çekerdi. Şimdiyse lekeli, buruşuk bir pantolonla düğmeleri eksik olduğu için önü açık kalmış bir gömlek vardı üzerinde. Çorapsız ayaklarına da bağları sökülmüş, çamurları bile temizlenmemiş ayakkabılar giymişti.

Felícito bakışlarını Miguel'in gözlerine dikti. Miguel bu bakışlara ancak birkaç saniye karşı koyabildi. Sonra gözlerini kırpıştırmaya başladı, daha sonra da bakışlarını yere çevirdi. O zaman Felícito kendi boyunun Miguel'in ancak omuzlarında kaldığını fark etti. Çavuş Lituma görünmek istemezmiş gibi iyice duvara yapışmış, sessiz ve gergin bir şekilde ayakta duruyordu. Odada iki sandalye bulunmasına rağmen üçü de ayakta duruyorlardı. Duvarlara çizilmiş kadın ve erkek cinsel organlarının resimleri arasından örümcek ağları sarkıyordu. İçerisi sidik kokuyordu. Suçlunun bileklerinde kelepçe yoktu.

Felícito hemen bir metre ötesinde duran Miguel'in kirli saçlarına bakarak, "Buraya sana pişman mısın diye sormaya gelmedim," dedi. Öfkesini sesine ve sözcüklere yansıtmadan, kendinden emin konuşabildiği için memnun oldu. "Bunun hesabını öldükten sonra, öbür dünyada verirsin."

Sustu, derin bir nefes aldı. Alçak sesle konuşmuştu. Devam ederken sesinin tonu yükseldi:

"Buraya benim için daha önemli bir konuyu hallet-

mek için geldim. Örümcekli mektuplardan da, benden para sızdırmak için şantaj yapmandan da, Mabel'le işbirliği yaparak sahte kaçırılma olayını düzenlemenden de, işyerimi yakmandan da önemli bir konu bu..." Miguel başı aşağıda, hiç kımıldamadan dinlemeye devam ediyordu. Çavuş Lituma da hiç kımıldamıyordu. "Buraya, olanlardan, bütün bu yaptıklarından çok memnun olduğumu söylemeye geldim. Bu sayede hayatım boyunca içimi kemiren kuşkudan kurtuldum. Nedir bu, biliyor musun? Sen de aynaya her baktığında aynı şeyi düşünmüş olmalısın: Annenle ikimiz melezken, nasıl olmuş da sen beyaz doğmuştun? Hayatım boyunca ben de kendi kendime aynı soruyu sordum durdum. Ama senin ve Gertrudis'in duygularınızı incitmek istemediğim için hiç araştırma yapmaya kalkışmadım. Artık senin duygularına saygı göstermem için bir neden kalmadı. Sırrı çözdüm. Bunun için geldim buraya. Bunu duymak seni de benim kadar mutlu edecek. Benim oğlum değilsin, Miguel. Hiçbir zaman de olmadın. Annenle anneannen olacak o Diktatör, Gertrudis'in hamile olduğunu anlayınca, beni onunla evlenmeye mecbur bırakmak için babanın ben olduğumu söylediler. Beni kandırdılar. İyi bir insan olduğum için Gertrudis'le evlendim. Ama artık kuşkum doğrulandı. Annen dürüst davrandı, bana her şeyi itiraf etti. Baban ben değilmişim. Bu beni çok sevindirdi. Eğer benim oğlum olsaydın, damarlarında benim kanımı taşıyan biri olarak bu yaptıklarını yapmış olsaydın, üzüntüden kahrolurdum. Artık çok rahatladım. Hatta mutluyum bile. Bana bunları yapan, benim kendi oğlum değil. Ne mutlu ki senin damarlarında dolaşan kan babamın temiz kanı değil. Bir şey daha var: Annen bile senin kimin çocuğu olduğunu bilmiyor. Diyor ki, belki hafta sonları Chira'dan içmeye gelen o Yugoslavlardan biriymiş... Belki de arada bir pansiyona yolları düşen aç beyazlardan biri... Pansiyona yolu

düşen herkes annenin yatağından geçiyormuş. İşte böyle Miguel. Benim oğlum değilsin. Annen bile bilmiyor kimin piçi olduğunu. Çamaşır yıkamaya gittikleri derelerde, hayvan güttükleri yerlerde askerlerin yakalayıp becerdikleri kadınlardan birinden doğan piçler gibi bir piçsin. Bu kadar kanı bozuk birinin bana bunları yapmış olmasını hiç yadırgamıyorum."

Karşısındaki sarı saçlı kafanın sertçe kendine doğru döndüğünü görünce sustu. Mavi gözlerinin kızardığını ve nefretle baktığını fark etti. "Üstüme atılacak, beni tartaklayacak," diye düşündü. Çavuş Lituma da öyle düşünmüş olmalı ki elini tabancasının üzerine koyarak öne doğru bir adım attı, nakliyeciyi korumak için yanında durdu. Ama Miguel kilitlenip kalmıştı; tepki gösterecek, yerinden kımıldayacak durumda değildi. Gözyaşları yanaklarından aşağı yuvarlanıyor, elleri ve dudakları titriyordu. Mosmor kesilmişti. Bir şey söylemek istiyordu ama sözcükler ağzından çıkamıyordu. Yay gibi gerilmiş vücudunun zangırdadığı duyuluyordu.

Felícito Yanaqué aynı soğukkanlılıkla konuşmaya devam etti:

"Henüz bitmedi," dedi. "Biraz sabır! Bu son görüşmemiz olacak. Bu senin için de benim için de iyi olur. Sana bu dosyayı getirdim. Her sayfasını dikkatle oku. Avukatım Hildebrando Castro Pozo hazırladı bunları. Çok iyi tanırsın onu. Kabul edersen her sayfada X işareti konulmuş yerleri imzala. Yarın kendisi birini gönderip bunları aldıracak ve işlemlere başlayacak. Senden istenen çok basit bir şey: Kimliğini değiştireceksin. Yanaqué soyadını kullanmayacaksın bundan sonra. Zaten sana ait değil bu soyadı. Annenin soyadını kullanmaya devam edebilirsin ya da başka bir soyadı uydurursun kendine. Bunun karşılığında, örümcekli mektuplarla, Narihualá Taşımacılık Şirketi'nin binasının yakılmasıyla, Mabel'in sahte kaçırıl-

masıyla ilgili açılmış olan davaları geri çekeceğim. Bu sayede yıllarca hapiste çürümekten, çıkınca da sokaklarda sürünmekten kurtulacaksın. Serbest kalır kalmaz Piura'dan gideceksin. Suçlu olduğunu herkesin bildiği bu topraklara bir daha ayak basmayacaksın. Zaten burada hiç kimse sana doğru dürüst bir iş vermez. Herhangi bir şekilde yoluma çıkmanı istemiyorum. Yarın sabaha kadar vaktin var. İyice düşün. Bu kâğıtları imzalamak istemezsen sen bilirsin. O zaman mahkeme devam eder. Sana en uzun cezayı vermeleri için elimden geleni yaparım. Sen karar ver. Son bir şey daha: Annen ziyaretine gelmedi. Çünkü o da seni bir daha görmek istemiyor. Bunu ben istemedim ondan; kendisi karar verdi. Hepsi bu. Seni Tanrı affetsin. Ben asla affetmeyeceğim. Gidebiliriz, çavuş."

Kâğıtların bulunduğu dosyayı Miguel'in ayaklarına fırlatarak kapıya doğru döndü. Arkasında Çavuş Lituma'yla çıkıp gitti. Miguel bulunduğu yerde, gözlerinde yaşlarla ve nefret dolu bakışlarla, dudakları sessizce titreyerek, yeşil dosya ayaklarının dibinde, hiç kımıldamadan duruyordu. Felícito, "Ondan aklımda kalan son görüntü bu olacak," diye düşündü. Sessizce hapishanenin çıkış kapısına doğru yürüdüler. Taksi onları bekliyordu. Araba Piura'nın dışındaki bozuk yollardan, Çavuş Lituma'yı bırakmak için Sánchez Cerro Bulvarı'ndaki karakola doğru zangırdayarak ilerlerken nakliyeci ağzını açmadan oturuyordu. Şehre girdikten sonra ilk konuşan çavuş oldu:

"Size bir şey söyleyebilir miyim, Don Felícito?"

"Söyleyin elbette, çavuş."

"Hapishanede oğlunuza söylemiş olduklarınızı söyleyebileceğiniz hiç aklıma gelmemişti. Yemin ederim, kanım dondu."

Felícito elini kaldırarak, "O benim oğlum değil!" dedi.

"Özür dilerim. Biliyorum. Size hak veriyorum el-

bette. Miguel ağza alınmayacak şeyler yaptı. Orası öyle. Ama Don Felícito, hayatımda duyduğum en acımasız sözlerdi söylediklerinizi. Sizin gibi iyi bir insanın bunları söyleyebileceği aklıma gelmezdi. Nasıl oldu da Miguel üzerinize atılmadı, anlamıyorum. Bunu yapacak sandım; bu yüzden elimi tabancama atıp bekledim. Az kalsın çekiyordum, söyleyeyim."

"Bunu yapamazdı; onu darmadağın etmiştim," diye cevap verdi Felícito. "Evet, söylediklerim acımasız olabilir ama yalan mı söyledim, çavuş? Söylediklerim acı gerçeğin ta kendisiydi."

"Korkunç bir gerçek," dedi Lituma. "Yemin, ederim kimseye anlatmayacağım bunları. Yüzbaşı Silva'ya bile söylemeyeceğim. Söz veriyorum, Don Felícito. Öte yandan da çok cömert davrandınız. Bütün davaları çekerseniz serbest kalacak. Bir şey daha... Konuyu biraz değiştirecek olursak... Askerlerin kadınlara tecavüz ettiklerini çocukken duymuştum ama unutmuşum. Sanırım son zamanlarda Piura'da artık böyle şeyler olmuyor."

Taksi şoförü, "Artık tecavüz olayları eskisi kadar çok olmuyor," diye söze karıştı. Belli belirsiz bir nostaljiyle devam etti: "Ben çocukken çok oluyordu. Artık askerler derelerde kadınlara tecavüz edemiyorlar. Kışlalarda kontrol altında tutuluyorlar. Tecavüze kalkışanlar cezalandırılıyor. Hatta, tecavüz ettiği kadınla evlenmeye mecbur ediliyor."

Karakolun önünde çavuşla vedalaştılar. Nakliyeci taksi şoförüne kendisini ofisine götürmesini söyledi. Ama ofisin kapısına varır varmaz fikrini değiştirdi. Şoföre Castilla'ya geri dönmesini, kendisini Asma Köprü'nün yanında bırakmasını söyledi. Armas Meydanı'ndan geçerken gezgin halk şairi Joaquín Ramos'un, siyahlar içinde, tek gözünde gözlüğüyle, yüzünde hülyalı bir ifadeyle keçisinin boynuna bağlı ipi çekerek yolun ortasında yü-

rüdüğünü gördü. Onu gören sürücüler otomobillerini kenara çekiyorlar, yolun ortasından yürüdüğü için ona hakaret etmek yerine onu selamlıyorlardı.

Mabel'in evine giden sokak her zamanki gibi üstü başı perişan, yalınayak çocuklarla ve sokak köpekleriyle doluydu. Sokak boyunca birbirine karışmış bir şekilde, köpek havlamaları, tavuk gıdaklamaları, çığırtkan bir papağanın sesi, radyolardan yükselen müzik ve haberler duyuluyordu. Toz bulutları havada dönüp duruyordu. Miguel'le görüşme yaparken kendisini çok soğukkanlı hisseden Felícito, Mabel'in karşısına çıkmadan önceki anda çok kırılgan ve savunmasız olduğunun farkındaydı. Mabel şartlı olarak serbest bırakıldıktan sonra onunla yapması gereken görüşmeyi erteleyip durmuştu. Hatta bir ara Mabel'le halledilmesi gereken şeyleri avukatı Castro Pozo'ya yaptırtmayı bile düşünmüştü. Sonunda, kendisinden başka birinin bunu yapamayacağına karar vermişti. Yeni bir hayata başlamak istiyorsa, Miguel'le yaptığı gibi Mabel'le de karşılaşması, son hesaplarını görmesi gerekiyordu. Zili çalarken avuçları terliyordu. Kimse cevap vermedi. Biraz bekledikten sonra anahtarını çıkardı, kapıyı açtı. İçeri girip de tanıdık eşyaları, fotoğrafları, bayrağı, lama figürünü, mumdan yapılmış çiçekleri, salonda asılı duran "İsa'nın Yüreği" resmini görünce nefesinin kesildiğini, dolaşımının hızlandığını hissetti. Ceketini ve yeleğini çıkarmadan, sadece şapkasını çıkararak salonda oturdu, Mabel'in dönmesini bekledi. Vücudunun ürperdiğini hissediyordu. Her şey yıllar boyu olduğu gibi çok temiz ve yerli yerindeydi. Mabel eve bir erkekle sarmaş dolaş gelecek olursa ne yapardı?

Ama çok geçmeden Mabel yalnız başına geldi. O geldiğinde Felícito can sıkıntısından ve gerginlikten esnemeye başlamıştı. *Chicha* içmiş gibi sersemlemişti. Neredeyse uyumak üzereydi. Mabel onun salonda oturdu-

ğunu görünce, "Aman Tanrı'm!" diye bir çığlık atarak kaçmak istermiş gibi arkasını dönüp kapıyı açtı.

Felícito hiç de sakin olmadığı halde, çok serinkanlı bir sesle, "Korkma Mabel," diye onu sakinleştirdi. "Buraya kavga etmek için gelmedim."

Kadın durdu, Felícito'ya doğru döndü. Korku dolu gözlerle, hiçbir şey söylemeden bakıyordu. Ağzı açık kalmıştı. Çok zayıflamış görünüyordu. Makyaj yapmamış, saçlarını sade bir eşarpla toplamıştı. Mahalle içinde giydiği basit elbiseyle, ayağındaki eski sandallarla, hatırladığı kadar çekici görünmedi adama.

Felícito, "Otur, biraz konuşalım," diyerek koltuğu işaret etti. "Buraya sana hesap sormaya ya da yaptıklarını yüzüne vurmaya gelmedim. Çok zamanını da almayacağım. Çözmemiz gereken sorunlar var, biliyorsun."

Mabel'in yüzü iyice solmuştu. Ağzını kapalı tutmak için kendini zorlamaktan yüzünde tuhaf bir ifade oluşuyordu. Felícito onun koltuğun ucuna oturduğunu, sanki kendini korumaya çalışırmış gibi kollarını önünde kavuşturduğunu gördü. Gözlerinde güvensizlik ve korku vardı.

"Seninle benim doğrudan çözmemiz gereken basit şeyler var," diye ekledi nakliyeci. "En önemlisinden başlayalım: Bu ev. Ev sahibiyle kirayı altı ayda bir ödemek üzere anlaşmıştık. Aralık ayına kadar ödendi. Ocak ayından itibaren senin hesabına işler. Kontrat senin adına. Bu nedenle ne istersen onu yap. İster kontratı yenile, ister başka eve çık. Kendin bilirsin."

Kadın güç duyulan bir sesle, "Tamam," dedi. "Anladım."

"Banco de Crédito'daki hesabına gelince..." Felícito, Mabel'in korkusunu ve kırılganlığını görünce kendinden daha emin bir şekilde konuşmaya devam etti. "Hesap senin adına ama ben kefil olmuştum. Anlayabileceğin nedenlerden dolayı sana kefil olmayı sürdüremem. Ben ke-

faletimi geri çekeceğim. Ama bu yüzden hesabını kapatacaklarını sanmıyorum."

"Kapattılar bile," dedi kadın. Sonra sustu. Uzunca bir sessizlikten sonra açıkladı: "Hapisten çıkıp eve geldiğimde bir haber kâğıdı buldum. Onurlu, sabıkası olmayan müşterilerle çalıştıklarını söyleyerek olanlardan dolayı hesabımı kapattıklarını bildiriyorlardı. Uğrayıp oradaki paramı çekmemi istiyorlardı."

"Çektin mi?"

Mabel başını hayır anlamında salladı. Yere bakarak, "Utanıyorum," diye itiraf etti. "O şubedeki bütün memurlar beni tanır. Elimdeki para bitince önümüzdeki günlerde gitmem gerekecek. Günlük harcamalar için komodinin gözünde biraz daha param var."

Felícito kupkuru bir sesle, "Başka bir banka sabıkan olsa da olmasa da hesap açacaktır," dedi. "Sorun olacağını sanmam."

"Pekâlâ," dedi Mabel. "Başka ne var?"

"Miguel'i ziyaret ettim," dedi adam. Sesi daha hırçın çıkıyordu. Mabel kaskatı kesildi. "Ona bir öneride bulundum. Yanaqué soyadını bırakmayı noter huzurunda kabul ederse bütün davaları geri çekeceğim ve savcının tanığı olmayacağım."

"Yani serbest mi kalacak?" diye sordu kadın. Şimdi yüzünde korku değil, dehşet vardı.

"Önerimi kabul ederse evet. Savcının başka bir suçlaması yoksa sen de, o da serbest kalacaksınız. En azından avukat öyle dedi bana."

Mabel elini ağzına götürerek, "Mahvoldum," diye söylendi. "Benden intikam alacak. Polise her şeyi anlatmamı asla affetmeyecek. Beni öldürecek."

Felícito sertçe, "Bir katil olarak hapishaneye dönmek isteyeceğini sanmam," dedi. "Üstelik benim bir başka şartım da, hapisten çıkar çıkmaz Piura'dan gitmesi, buraya

bir daha adım atmaması. Bu nedenle sana bir şey yapacağını sanmam. Her olasılığa karşı, polisten koruma isteyebilirsin. Aynasızlarla işbirliği yaptığına göre, sana koruma verirler."

Mabel ağlamaya başladı. Gözyaşları yanaklarını ıslatıyordu. Ağlamamak için gösterdiği çaba gözyaşlarıyla birleşince yüzüne gülünç bir ifade veriyordu. Üşüyormuş gibi iyice büzülmüştü.

Bir süre sonra Felícito onun, "Bana inanmasan da, ondan nefret ediyorum," dediğini duydu. "Hayatımı sonsuza kadar mahvetti."

İki eliyle yüzünü kapatarak hıçkırmaya başladı kadın. Felícito onun bu hareketinden hiç etkilenmemiş olduğunu fark etti. Kendi kendine, "Samimi mi, rol mü yapıyor?" diye düşündü. Ne isterse yapsındı... bilmek istemiyordu. Onu ilgilendirmiyordu. Daha önceleri Mabel'i nasıl sevdiğini, nasıl özlediğini hatırladı. Bu olaylardan sonra ona karşı öfke ve kızgınlık duymuştu. Şu anda ise hiçbir şey hissetmiyordu. Ona karşı bir arzu da duymuyordu. O anda Mabel kollarının arasında çırılçıplak duruyor olsa onunla sevişemezdi. Sekiz yıldan beri içinde Mabel'in uyandırdığı duygular birden buharlaşıp yok olmuştu.

"Miguel senin etrafında dolaşmaya başladığı zaman bana söylemiş olsaydın bunların hiçbiri olmazdı," dedi Felícito. Yine o tuhaf duyguya kendini kaptırmıştı: Sanki burada değildi, Mabel yanında oturmuyordu, ağlamıyordu. Kendisi, şu anda söylemekte olduğu şeyleri söylemiyordu. "Başımız bu kadar ağrımazdı, Mabel."

"Biliyorum, biliyorum, aptalın, alçağın biriyim ben," dediği duyuldu kadının. "Üzülmüyor muyum sanıyorsun? Ondan korkuyordum. Nasıl kurtulacağımı bilmiyordum. Bunu ödemiyor muyum sence? Sullana Kadınlar Hapishanesi'nin ne kadar korkunç bir yer olduğunu

bilemezsin. Orada kısa bir süre kalmış olmama rağmen hayatımın sonuna kadar unutmayacağım."

"Hayatının sonuna kadar çok zaman var," diye alay etti Felícito. "Çok gençsin. Kendine yeni bir hayat kurabilirsin. Ama ben olmadan tabii."

"İnanmasan bile..." dedi kadın. "Seni her zaman sevdim, Felícito."

Adam alaycı bir kahkaha attı.

"Beni severken bana bunu yaptığına göre, nefret etsen neler yapardın acaba Mabel?"

Kendi söylediklerini duyunca aklına pek sevdiği bir Cecilia Barraza şarkısı geldi.

"Nasıl olduğunu sana açıklamak isterim, Felícito," diye yalvardı kadın. "Beni affetmen için değil. Her şey eskisi gibi olsun diye değil. Sadece olayların sandığın gibi olmadığını bilesin diye."

"Bana hiçbir şey açıklamana gerek yok, Mabel," dedi adam. Şimdi neredeyse dostça konuşuyordu. "Olması gerekiyordu, oldu. Er ya da geç hayatına birinin gireceğini biliyordum. Yaşlı bir adamla birlikte olmaktan bıkıp genç birine âşık olman kaçınılmazdı. Hayatın yasası bu."

Kadın oturduğu yerde ona doğru dönerek, "Annemin adına yemin ederim, sandığın gibi değil," dedi ağlamaklı bir sesle. "İzin ver, açıklayayım. Her şeyin nasıl olduğunu anlatayım."

"Aklıma gelmeyen tek şey, bu kişinin Miguel olacağıydı," diye ekledi nakliyeci. Öksürerek boğazını temizledikten sonra devam etti. "Bir de örümcekli mektuplar... her neyse... geçti artık. Hemen kalkıp gitsem iyi olacak. Konuşmamız gerekenleri konuştuk; yapılacak bir şey kalmadı. Kavga ederek bitirmek istemiyorum. İşte evin anahtarları, sana bırakıyorum."

Anahtarları Peru bayrağıyla lama figürünün yanına bıraktı, ayağa kalktı. Kadın ağlayarak ona bakıyordu.

"En azından dost kalalım," dediği duyuldu.

Felícito kadına hiç bakmadan, "Seninle ben dost kalamayız, bunu biliyorsun," dedi. "Sana bol şans, Mabel."

Kapıya kadar gitti, açtı, çıktı ve arkasından kapıyı çekerek kapattı. Parlak güneş ışığı gözlerini kamaştırdı. Küçük bir hortumun havaya savurduğu tozların, radyo gürültülerinin, köpek havlamalarının, üstü başı yırtık çocukların arasından geçerek ilerledi. Castilla'nın bu tozlu sokağına bir daha gelmeyeceğini, Mabel'i bir daha görmeyeceğini biliyordu. Tesadüf onları şehrin sokaklarından birinde karşılaştırırsa birbirlerini görmemiş gibi yapacaklar, birbirlerinin yanlarından iki yabancı gibi geçip gideceklerdi. İşe yaramaz bir ihtiyara dönüşmeden önce bir daha bir kadınla aşk yaşayamayacağını da düşündü. Başka bir sevgili aramak ona göre değildi. Bunca yıldan sonra Gertrudis'le sevişmek aklından bile geçmezdi. Ara sıra, gençliğinde yaptığı gibi kendi kendini tatmin ederdi herhalde. Gelecekte onu bekleyen ne olursa olsun, bir şeyden kesinlikle emindi: Bundan sonra hayatında aşka da, zevke de yer yoktu. Bunun için kendine acımıyordu. Hayat böyleydi. Hayatın ona getirdiklerini olduğu gibi kabul etmeyi ta Chulucanas'ta ve Yapatera'da ayakkabısız dolaşan bir çocukken öğrenmişti.

Farkında olmadan ayakları onu dostu Adelaida'nın çeşitli şifalı otlar, dikiş malzemeleri ve aziz resimleriyle dolu küçük dükkânına götürdü. Kısa boylu, koca kalçalı, yalınayak falcı kadın her zamanki gibi topuğuna kadar inen ıslak toprak rengi tuniğinin içinde oradaydı. İnsanın içini okuyan kocaman gözlerini kapıya dikmiş, kendisine bakıyordu.

"Merhaba Felícito, seni gören gözlere ne mutlu," diye karşıladı konuğunu. "Artık beni unuttuğunu sanıyordum."

"Adelaida, en iyi dostum sensin, seni asla unutmaya-

cağımı sen de biliyorsun," dedi Felícito. Bir elini tokalaşmak için uzatırken, diğer eliyle kadının sırtına dostça vurdu. "Biliyorsun, son zamanlarda pek çok sorunla uğraşmak zorunda kaldım. Ama işte buradayım. Süzme taşından çıkma o tertemiz soğuk sudan bir bardakçık verebilir misin bana? Susuzluktan ölüyorum."

"Geç, otur şöyle Felícito. Hemen şimdi getiriyorum suyunu."

Dışarıdaki sıcağın aksine Adelaida'nın küçük dükkânının içi her zamanki gibi serin ve huzur doluydu. Sallanan hasır koltuğa oturdu; örümcek ağlarını, raflardaki karanfille, kekikle, çeşitli bitkilerin tohumları ya da yapraklarıyla dolu kavanozları, tespihleri, her boyda tahtadan ya da alçıdan yapılmış İsa ve Meryem figürlerini seyrederek falcı kadının dönmesini bekledi. Adelaida'nın hiç müşterisi var mıydı gerçekten? Buraya pek çok, kez gelmişti; ama hiçbir zaman bir müşterinin içeri girip bir şey aldığını görmemişti. Burası bir dükkândan çok, küçük bir şapele benziyordu. Bir tek sunağı eksikti. Buraya her gelişinde, çok çok eskiden, evlendiği yılların başında, Gertrudis'in onu pazar ayinlerine katılmak üzere biraz da zorlayarak götürdüğü kiliselerde hissettiği huzura benzer bir huzur bulurdu.

Adelaida'nın getirdiği, süzme taşından çıkmış soğuk suyu büyük bir zevkle içti.

Santera ona dostça bir sevgiyle ve merhametle bakarak, "Çok zor şeyler yaşadın, Felícito," dedi. "Sevgilinle oğlun seni yolmak için ne çirkin şeyler yapmışlar. Aman Tanrı'm! Neyse ki ikisini de yakaladılar."

Felícito olanları önemsemezmiş gibi omuzlarını silkerek, "Hepsi geçti artık," dedi. "Hepsi geride kaldı; ben de olanları unutacağım. Hayatımı zehirlemelerini istemiyorum. Şimdi kendimi Narihualá Taşımacılık'ı canlandırmaya vereceğim. Bu skandallar şirkete çok zarar

verdi. Ekmeğimi kazandığım şirketi çok ihmal ettim. Eğer ilgilenmezsem tepetaklak gider."

"İşte böyle, Felícito," diye el çırptı kadın. "Çok hoşuma gitti bu! Geçmiş, geçmişte kaldı. Şimdi çalışma vakti! Sen her zaman sonuna kadar savaşan, asla boyun eğmeyen bir adam oldun."

"Biliyor musun, Adelaida," diye sözünü kesti Felícito. "Sana son gelen esin gerçekleşti. Dediğin gibi, çok olağanüstü bir şey oldu. Şimdilik sana daha fazlasını anlatamam. Ama anlatabileceğim zaman geldiğinde anlatacağım."

Bilici kadın çok ciddi bir yüzle ve kocaman gözlerinde bir anlığına beliren bir gölgeyle, "Bana bir şey anlatmanı istemiyorum," dedi. "Beni ilgilendirmiyor. Çok iyi biliyorsun ki bana esin gelmesinden hiç hoşlanmıyorum. Ama ne yazık ki, seninle ilgili esinler her zaman geliyor. Bunu yaratan sensin gibi geliyor bana."

"Umarım sana bir daha esin gelmesine yol açmam, Adelaida," diye gülümsedi Felícito. "Artık benim de daha fazla sürprize tahammülüm kalmadı. Dilerim bundan böyle düzenli ve sakin bir hayatım olur da kendimi işime verebilirim."

Uzunca bir süre susarak oturdular. Yoldan geçen otomobillerin ve kamyonetlerin motor sesleri, seyyar satıcıların bağırarak mallarını övmeleri, telaşla gidip gelen yayaların ayak sesleri dükkânın sükûneti içinde kulaklarına kadar ulaşıyordu. Felícito, Adelaida'yı yıllardan beri tanıyor olmasına rağmen onun hakkında çok az şey bildiğini düşündü. Ailesi var mıydı? Hiç evlenmiş miydi ya da sevgilisi olmuş muydu? Belki de bir yetimhaneden çıkmıştı. Sokağa bırakılmış, yetimhanedeki bakıcıların merhameti sayesinde büyümüş kızlardan biriydi belki de. Sonra da annesi, babası, kardeşleri, eşi, çocukları, hatta dostu bile olmadan, bir mantar gibi tek başına yaşamıştı. Belki de onun dost diyebileceği tek kişi Felícito idi.

"Bir şey soracağım, Adelaida," dedi. "Huancabamba'da yaşadın mı hiç? Orada büyümüş olabilir misin?"

Melez kadın cevap vermek yerine, kocaman dişlerini açıkta bırakan uzun bir kahkaha attı.

"Bana bunu neden sorduğunu biliyorum, Felícito," dedi gülerek. "Las Huaringas'ın cadıları geldi aklına, değil mi?"

"Senin de bir cadı olduğunu düşündüğümü sanma sakın," diye ona açıklamaya çalıştı Felícito. "Ama şu var ki... yani senin, ne denir bilmem ki; yetenek mi, beceri mi, her neyse... Olacakları tahmin etme özelliğin beni hep şaşırtmıştır. İnanılmaz bir şey! Ne zaman sana benimle ilgili bir esin gelse dediklerin aynen çıkıyor. Birbirimizi yıllardır tanıyoruz, değil mi? Bana söylediklerin her zaman gerçekleşti. Sen diğer faniler gibi değilsin. Başkalarında olmayan bir şey var sende, Adelaida. İsteseydin profesyonel bir falcı olur, çok para kazanırdın."

O konuşurken Adelaida giderek ciddileşti.

"Bu bir yetenekten çok Tanrı'nın omuzlarıma yüklediği bir yük, Felícito," dedi. "Pek çok kez söyledim bunu sana. Bu esinlerin gelmesinden hiç hoşlanmıyorum. Nerden geliyor, neden sadece belirli kişilerle ilgili esin geliyor, bilmiyorum. Örneğin, kendimle ilgili hiç esin gelmedi bana. Yarın ya da ertesi gün ne olacağını hiç bilmedim. Pekâlâ, sormuş olduğun soruya cevap vereyim: Huancabamba'ya sadece bir kez gittim. Bu konuda bir şey söylememe izin ver: O cadılara hastalıklarını tedavi ettirmek için insanların varlarını yoklarını harcayarak oraya gitmeleri beni üzüyor. Hastaları vücutlarına *cuy* sıçanları sürerek ya da lagünün buzlu sularına sokarak tedavi ettiklerini söyleyenler birer şarlatan... çoğu öyle yani... Hastayı tedavi etmek yerine, çoğu kez zatürreden öldürüyorlar."

Felícito onu durdurmak için gülümseyerek iki elini birden kaldırdı.

"Her zaman öyle değil, Adelaida," dedi. "Narihualá Taşımacılık'ta çalışan bir şoför arkadaşım, adı Andrés Novoa, Malta ateşine yakalanmış. İşçi Hastanesi'ndeki doktorlar onu nasıl tedavi edebileceklerini bilememişler. Ondan ümitlerini kesmişler. Arkadaşım yarı ölü bir halde Huancabamba'ya gitmiş. Oradaki cadılardan biri onu Las Huaringas'a götürmüş. Lagüne sokmuş. Bazı şeyler içirmiş. Döndüğünde sapasağlamdı. Kendi gözlerimle gördüm onu, Adelaida."

"Belki de istisnalar vardır," diye ona katıldı Adelaida. "Ama bir tane gerçek şifacı varsa, on tane sahtekâr vardır."

Uzun uzun sohbet ettiler. Söz Huancabamba'nın cadılarından, şamanlarından, şifacılarından başladı, Piura'daki duacı kadınlara geldi. Rahibeler gibi giyinen bu kadınlar çok yaşlı ve oldukça yoksuldular. Ev ev gezer, hastaların başucunda dua ederlerdi. Peru'nun başka yerlerinden insanlar bile başlarına gelen kötülüklerden kurtulmak için onlara dualar okutmaya gelirlerdi. Duaları karşılığında verilen birkaç sol ya da bir tas yemek onları memnun etmeye yeterdi. Pek çok insan onların dualarıyla doktorların hastaları tedavi etmelerini kolaylaştırdıklarına inanırdı. Felicito'yu şaşırtan, Adelaida'nın bunlara da inanmaması oldu. Şehirdeki duacılar ve kutsayıcılar da ona şarlatan gibi görünüyorlardı. Bazı insanların geleceğini görme yetisiyle donatılmış bu kadının, başkalarında tedavi edici yetilerin bulunduğuna inanmaması çok tuhaftı. Belki de haklıydı. Hastalıkları tedavi edebildiklerini söyleyerek övünenler arasında pek çok sahtekâr olduğu bir gerçekti. Adelaida yakın zamanlara kadar Piura'nın içinde *despenador* yani "dert bitirici" denilen kadınların var olduğundan söz edince Felicito çok şaşırdı. Bazı aileler hayatından umut kesilmiş, can çekişen ama bir türlü ölemeyen yakınlarının çektiği acıya son vermek için bu dert bitiricilerden birini çağırırlardı. Bu

kadın, dualar arasında hastanın şahdamarını keserek çabucak ölmesini sağlardı. Bu iş için işaretparmağının tırnağını özel olarak uzatırdı.

Bütün bunlara inanmayan Adelaida'nın Ayabaca'daki kilisede bulunan Señor Cautivo heykelini yapmak üzere Ekvador'dan gelen üç kişinin aslında üç melek olduklarına inanması Felícito'yu çok şaşırttı.

"Bu saçmalığa inanıyor musun gerçekten Adelaida?"

"Oralı pek çok insandan aynı hikâyeyi dinledim. Çok uzun bir zamandan beri babadan oğula aynı şeyler anlatılıp geldiğine göre doğru olmalı."

Felícito bu mucizeyi pek çok kez duymuştu ama inanmamıştı. Uzun yıllar önce, Ayabaca'nın önemli kişilerinden oluşan bir heyet İsa'nın heykelini yaptırmak üzere halktan paralar toplamıştı. Bu heyet bu işi yapacak ustalar bulmak için sınırı geçerek Ekvador'a girmişti. Karşılarına yontucu olduklarını söyleyen, beyazlar giyinmiş üç kişi çıkmıştı. Ayabaca'ya gelip bu heykeli yapmaları için hemen anlaşmışlardı onlarla. Üç adam heykeli yapmışlar; ama kendilerine ödenecek parayı almadan ortadan kaybolmuşlardı. Aynı heyet o üç yontucuyu bulmak ve paralarını vermek üzere yeniden Ekvador'a gitmişti. Kimse onları tanımıyordu. Varlıklarını bile duymamışlardı. Başka bir deyişle, heykeli yapanlar meleklerdi. Gertrudis'in buna inanması çok normaldi. Ama Adelaida'nın böyle bir mucizeyi yutması Felícito'yu çok şaşırttı.

Uzun süren bu sohbetten sonra Felícito kendini geldiği zamankinden daha iyi hissetti. Buraya gelmek ona Miguel'le ve Mabel'le yapmış olduğu görüşmeyi unutturmamıştı elbette. Büyük bir olasılıkla hayatı boyunca da unutmayacaktı. Ama burada geçirdiği bir saat, o buluşmaların ağırlığını üzerinden almış, onu rahatlatmıştı.

Adelaida'ya süzme taşından çıkma soğuk su için te-

şekkür etti. Veda ederken, kadın almak istemese de elli solü zorla eline sıkıştırdı.

Sokağa çıktığında güneş daha da yakıcı geldi ona. Yavaş yavaş evine doğru yürüdü. Yol boyunca kendisine selam verenlerden sadece iki kişiyi tanımıyordu. Rahat bir nefes alarak, insanların artık kendisini tanımadıklarını, ünlü ve tanınmış biri olmaktan kurtulduğunu düşündü. Bir süre sonra örümcekli mektupları herkes unutacak kimse onu parmağıyla gösterip yanına yaklaşmaya kalkmayacaktı. Şehrin sokaklarında sıradan bir insan olarak dolaşabileceği günler uzak değildi.

Arequipa Caddesi'ndeki evine geldiğinde öğle yemeği hazırdı. Saturnina, kurutulmuş lama eti *charqui* ile *olluca* patatesinin yanına bir de pilav hazırlamıştı. Gertrudis de bir sürahi bol buzlu limonata yapmıştı. Yemeklerini hiç konuşmadan yediler. Felícito son lokmasını bitirir bitirmez karısına, sabahleyin Miguel'i gördüğünü ve soyadını değiştirirse davaları geri çekmeyi önerdiğini söyledi. Karısı hiç sesini çıkarmadan dinledi. Felícito sustuktan sonra da hiçbir yorum yapmadı.

"Kabul edeceğinden eminim. O zaman serbest kalacak ve şart olarak ileri sürdüğüm gibi Piura'dan gidecek. Bu olanlardan sonra burada iş bulamaz."

Kadın yine hiç konuşmadı, sadece başını sallayarak onayladı.

"Onu görmeye gitmeyecek misin?" diye sordu Felícito.

Gertrudis bu kez başını olumsuz anlamda sallayarak, "Ben de onu bir daha görmek istemiyorum," dedi. Yemeğinden bir kaşık daha aldıktan sonra devam etti: "Sana bu yaptıklarından sonra..."

Sessizce yemeklerini yemeye devam ettiler. Uzunca bir süre sonra, Saturnina tabakları mutfağa götürdüğünde Felícito, "Castilla'ya da gittim," diye mırıldandı. "Ne-

reye gittiğimi tahmin edersin. Orada askıda kalan son meseleyi de bitirdim. Artık tamam. O konu tamamen kapandı. Bilesin diye söylüyorum."

Bir kez daha, sadece bahçeden gelen kurbağa seslerinin böldüğü uzun bir sessizlik oldu. Sonunda Felícito, Gertrudis'in sesini duydu:

"Kahve ya da papatya çayı ister miydin?"

XX

Don Rigoberto uyandığı zaman henüz ortalık aydınlanmamıştı. Denizin sesini dinlerken, "Nihayet beklediğimiz gün geldi," diye düşündü. İçini rahatlama duygusuyla birlikte gelen bir heyecan kapladı. Mutluluktan mıydı acaba? Lucrecia hemen yanında, derin bir uyku uyumaktaydı. Son derece yorgun olmalıydı. Dün bütün gün, gecenin geç saatlerine kadar valizleri hazırlamakla uğraşmıştı. Rigoberto uzun bir süre denizin dalgalarını dinledi. Barranco'da gündüzleri duyulmayan bir müzikti bu. Sadece geceleri ve gün doğarken, sokağın gürültüsü sustuğu zamanlar duyulurdu. Sonra yataktan kalktı, pijaması üzerinde, terlikleri ayağında çalışma odasına gitti. Raflardaki kitapların arasında Rahip Luis de León'un şiir kitabını arayıp buldu. Akşam uyumadan hemen önce aklına gelmişti bu kitap; sonra da uykusunda hep onunla uğraşmıştı. Pek çok kez okumuştu. Lambanın ışığında, âmâ müzisyen Francisco de Salinas'a ithaf edilmiş şiiri bir kez daha sessizce, sadece dudaklarını kıpırdatarak okuduktan sonra tekrar aynı şeyleri düşündü: Bu şiir müziğe adanmış şiirlerin en güzeliydi. Aynı zamanda bu şiir açıklanamaz denilen, müzik ve müzisyen ilişkisini de açıklıyordu. Kör bir adamın zekâsından doğan, alegorilerle, metaforlarla, fikirlerle dolu müziğin okuyucunun içine işlemesini

sağlıyordu. Bu güzel senfoninin mükemmel armonisi, insan denilen mahlukun içinde bir yerlerde gizli kalmış, sözcüklerle anlatılması imkânsız bir duygunun; güzel bir şiirin, büyük bir operanın, çok iyi hazırlanmış bir serginin vereceği hazzın, bilinçüstüne çıkmasını sağlıyordu. Rahip Luis için bu, mistik transla zarafetin iç içe geçmesi demek olmalıydı. Rahip Luis'e bu övgüyü yaptıran kör org sanatçısının müziği nasıl bir şeydi acaba? Hiç dinlememişti. İşte, Madrid'de bulunduğu sırada yapması gereken bir şey daha çıkmıştı kendisine: Francisco de Salinas'ın bestelerinin bulunduğu bir CD alacaktı. Eski müzikleri kapsayan, örneğin Jordi Savall'ın ya da ona benzer harika müzikler yaratan birinin albümü de olabilirdi bu.

Gözlerini kapadı, birkaç saat sonra Lucrecia ve Fonchito'yla birlikte Lima'nın bulutlarla kaplı göğünü arkalarında bırakarak gecikmiş Avrupa gezisine başlamak üzere okyanusu aşıyor olacaklarını düşündü. Nihayet! Avrupa sonbaharının ortalarında varacaklardı oraya. Ağaçlar altın rengine bürünmüş, sokaklar ağaçlardan dökülen sarı yapraklarla süslenmiş olacaktı. Yalan gibi geliyordu insana. Dört hafta. Bir hafta Madrid'de, bir hafta Paris'te, bir hafta Londra'da, bir hafta da Roma ve Floransa'da kalacaklardı. Bu bir ayı yorgunluktan bitkin düşüp ağızlarının tadını kaçırmayacak şekilde planlamıştı. Beklenmedik bir durumla karşılaşmamak için tüm önlemleri almıştı. Konserlerin, operaların, sergilerin biletleri alınmış, kalacakları otellerin ve pansiyonların paraları önceden ödenerek yerleri garanti edilmiş, uçaklarda rezervasyonları yapılmıştı. Fonchito, Rimbaud'nun kıtasına, şairin tabiriyle, eski surlarla çevrili Avrupa'ya ilk kez ayak basacaktı. Oğluna Prado'yu, Louvre'u, National Gallery'yi, Uffizi'yi, San Pietro'yu Sistina Şapeli'ni göstermek kendisi için olağanüstü zevkli bir uğraş olacaktı. Bu kadar güzel şeyler arasında, son zamanların uğursuz olaylarını ve Edilberto Tor-

res denilen o lanet olası hayalî yaratığı unutur muydu acaba? Şeytan mı kâbus mu olduğu belirsiz o yaratık Lucrecia'nın ve kendisinin hayatlarını cehenneme çevirmişti. Bu ay ruhlarını temizleme ayı olacaktı onlar için: Ailece hayatlarının kötü bir dönemini kapatacaklardı. Üçü de Lima'ya yeniden doğmuş ve yenilenmiş olarak döneceklerdi.

İki gün önce Fonchito'yla çalışma odasında yapmış olduğu son konuşmayı ve birdenbire soruverdiği o yersiz soruyu hatırladı.

"Mademki Avrupa'yı bu kadar çok seviyorsun, gece gündüz onun hayalini kuruyorsun, o zaman neden yaşamını Peru'da geçirdin, baba?"

Soru onu şaşırtmıştı. Bir süre ne cevap vereceğini bilememişti. Ona kendisini suçlu hissettiren bir şey vardı; ama ne olduğunu bulamıyordu.

"Yani... sanırım orada yaşamayı seçmiş olsaydım, eski kıtanın sahip olduğu güzelliklerin bu kadar tadına varamazdım," diye kaçamak bir cevap vermeye çalışmıştı. "Onları görmeye öylesine alışırdım ki varlıklarını bile fark etmez olurdum. Tıpkı milyonlarca Avrupalı gibi... Sonuç olarak, buradan başka bir yere gidip yaşamak aklıma bile gelmedi. Burada yaşamam gerektiğini düşündüm hep. Kaderimi kabul ettim, diyelim, istersen."

"Okuduğun bütün kitaplar Avrupalı yazarlara ait," diye ısrar etmişti oğlu. "Sanırım dinlediğin CD'lerin ve koleksiyonundaki resimlerin çoğu da Avrupa'dan. İtalya'dan, İngiltere'den, Fransa'dan, İspanya'dan, Almanya'dan, bazıları da Kuzey Amerika'dan... Peki, Peru'da hoşuna giden bir şey var mı baba?"

Don Rigoberto oğluna karşı çıkacak, pek çok şey söyleyecek olmuştu; sonra birden kuşkulu bir yüz ifadesi takınmaya karar vererek, çok gösterişli şeylerden söz eder gibi abartılı bir el hareketi yapmıştı.

"Üç şey var Fonchito," demişti. "Birincisi Fernando de Szyszlo'nun resimleri. İkincisi, César Moro'nun Fransızca yazdığı şiirler. Üçüncüsü de Majes'in karidesleri."

"Seninle ciddi konuşulmaz, baba," diye karşı çıkmıştı çocuk. "Sanırım sana sormuş olduğum bu sorunun gerçek cevabını vermeye cesaret edemiyorsun."

"Sincaptan daha kıvrak bir zekâsı var sümüklünün," diye düşünmüştü Rigoberto. "Babasına zor anlar yaşatmak çok hoşuna gidiyor. Ben de onun yaşlarındayken böyle miydim acaba?" Hatırlamıyordu.

Seyahat için gerekli belgeleri tekrar gözden geçirdi, bir şey unutup unutmadığına bakmak için elinde götüreceği çantaya bir daha göz attı. Kısa bir süre sonra güneş doğdu. Mutfakta bir hareketlenme olduğunu fark etti. Kahvaltıyı hazırlıyor olmalılardı. Yatak odasına dönerken, Lucrecia'nın hazırlayıp etiketlediği üç valizin koridorda beklemekte olduğunu gördü. Banyoya gitti; tıraş oldu, duşunu aldı. Tekrar yatak odasına döndüğünde Lucrecia kalkmış ve Fonchito'yu uyandırmaya gitmişti. Justiniana kahvaltının yemek odasında kendilerini beklediğini haber veriyordu.

Rigoberto'nun kahvaltısı, üzerine tereyağı ve reçel sürülmüş bir dilim kızarmış ekmekle sütlü kahve ve taze sıkılmış bir bardak portakal suyundan oluşuyordu. Portakal suyunu yudumlarken Lucrecia'ya, "Nihayet Avrupa'ya gidecek oluşumuza inanamıyorum," dedi. "Şu son aylarda sırtlanların beni içine sürükledikleri mahkemeler yıllarca sürecek, buradan bir yere kımıldayamayacağız, Avrupa'ya bir daha ayak basamayacağız sanmaya başlamıştım."

Lucrecia sadece bir bardak taze çaydan oluşan kahvaltısını ederken kocasına cevap verdi: "Bu gezide en çok neyi merak ettiğimi söylersem güleceksin. Armida'nın davetini merak ediyorum. Ismael'in eski hizmetçisinin

bizi Roma'daki evinde bir ziyafete davet etmiş olduğuna hâlâ inanamıyorum. Meraktan ölüyorum, Rigoberto. Yemek nasıl olacak? Kimler bulunacak? Armida nasıl yaşıyor? Nasıl giyiniyor? Kimlerle görüşüyor? İtalyanca öğrendi mi? Tahmin ederim, saray gibi bir evde yaşıyordur."

"Eminim öyledir," dedi Rigoberto. Sesi hayal kırıklığına uğramış gibi çıkıyordu. "Onu kraliçeler gibi yaşatacak parası var. Umarım bu servetten gerektiği gibi yararlanacak zevki de vardır. Her şeyi başardığına göre bunu neden başarmasın? Hepimizden daha becerikli çıktı. İstediğini elde etti, işte karşında. Şimdi cebinde Ismael'in servetiyle İtalya'da yaşıyor. İkizleri de beş parasız bıraktı. Onun adına seviniyorum."

"Armida'nın aleyhinde konuşma. Alay etme onunla," dedi Lucrecia. "Hiç de insanların sandığı gibi biri değil o."

"Evet, biliyorum. Piura'da onunla yaptığın konuşmada seni ikna etmeyi başarmış." Rigoberto gülümseyerek devam etti: "Neler anlattı sana, Lucrecia?"

"Gerçeği anlattı," diye yuvarlak bir cevap verdi Lucrecia. "Hiçbir şey eklemeden, hiçbir şey çıkarmadan, her şeyi olduğu gibi anlattığına eminim. Anlattıklarının doğru olup olmadığını sezecek bir içgüdüm var benim."

Lucrecia, "İnanmıyorum! Gerçekten böyle mi oldu?" dediğinde, Armida utanarak gözlerini yere çevirmiş, "Gerçekten böyle oldu," demişti. "Hiçbir zaman yüzüme bile bakmadı, iltifat etmedi. Hatta, patronların yanlarında çalışanlara söyledikleri türden bir nezaket sözü bile söylemedi. En kutsal şeyler adına yemin ederim, aynen böyle oldu, Senyora Lucrecia."

"Bana 'sen' diye hitap et diye daha kaç kere söyleyeceğim, Armida?" diye cevap vermişti Lucrecia. "Anlattıklarına inanmakta zorlanıyorum gerçekten. Ismael'in senden hoşlandığını hiç fark etmemiş miydin yani?"

Armida haç şeklinde çaprazladığı parmaklarını öperek, "En kutsal şeyler adına yemin ederim, hiçbir şey fark etmedim," demişti. "Yalan söylüyorsam Tanrı'nın gazabına uğrayayım. Asla. Asla. Bu yüzden de bunları duyduğumda bayılacak gibi oldum. 'Bana neler söylüyorsunuz, Don Ismael? Aklınızı mı kaçırdınız? Neyiniz var sizin?' dedim."

"Sen de, ben de aklımızı kaçırmış değiliz, Armida," demişti Senyor Carrera. Yüzünde Armida'nın daha önce hiç görmediği çok nazik bir gülümsemeyle, ona hiç yaklaşmadan konuşuyordu. "Ne söylediğimi çok iyi duydun. Tekrar soruyorum: Benimle evlenmek ister misin? Çok ciddiyim. İltifatlar etmek, aşk sözleri söylemek için çok yaşlıyım. Sana sevgimi ve saygımı verebilirim. Eminim ki arkasından birbirimize karşı hissedeceğimiz aşk da gelecektir."

"Bana, kendisini yalnız hissettiğini, benim iyi bir insan olduğumu, onun alışkanlıklarını, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığını iyi bildiğimi, kendisine çok iyi bakacağımdan emin olduğunu söylemişti. Başım dönüyordu Senyora Lucrecia. Ama aynen anlattığım gibi oldu. Birdenbire, hiç dolambaçsız, doğrudan doğruya... İşte bütün gerçek bu. Yemin ederim."

Lucrecia meraklı gözlerle Armida'yı incelemeye devam ederken, "Anlattıkların beni hayrete düşürdü Armida," demişti. "Yani... Neden olmasın? Sana gerçeği söylemiş: Kendisini yalnız hissettiğini, senin onu herkesten iyi tanıdığını söylemiş. Peki, hemen kabul ettin mi?"

"Bana hemen cevap vermene gerek yok Armida," diye eklemişti Senyor Carrera. Karşısındaki kadına doğru tek bir adım bile atmadan, dokunmaya ya da elini tutmaya çalışmadan konuşuyordu. "İyi düşün. Teklifim çok ciddi. Evleniriz, balayını geçirmek üzere Avrupa'ya gideriz. Seni mutlu etmeye çalışırım. İyi düşün lütfen."

"Benim sevgilim vardı, Senyora Lucrecia. İsmi Panchito'ydu. İyi bir insandı. Lince Belediyesi'nde kayıt memuru olarak çalışıyordu. Onunla ilişkimi bitirmek zorunda kaldım. Doğrusu, çok düşünmedim. Külkedisi masalına benziyordu. Yine de son âna kadar Senyor Carrera'nın ciddi konuşup konuşmadığından kuşku duydum. Çok ciddiydi. Olanları görüyorsunuz işte."

"Bunu sana nasıl soracağımı bilmiyorum, Armida," demişti Donya Lucrecia. "Ama dayanamıyorum, meraktan çatlayacağım. Yani, evlenmeden önce aranızda hiçbir şey geçmedi mi?"

Armida elleriyle yüzünü kapatarak gülmeye başlamıştı.

"Ben kabul ettikten sonra geçti tabii," demişti. "Senyor Ismael yaşına rağmen tam bir erkekti."

Lucrecia da gülmeye başlamıştı.

"Başka bir şey anlatmana gerek yok, Armida," demişti. Onu kucaklayarak devam etmişti. "Ay ne tuhaf şeyler oluyor! Ne yazık ki Don Ismael hemen öldü."

"Sırtlanların dişlerinin dökülmüş olduğuna inanamıyorum hâlâ," dedi Rigoberto. "Kimseye bir şey yapamazlar artık."

"Buna inanmam işte," diye cevap verdi Lucrecia. "Burada sesleri kesildi ama dünyanın başka bir yerinde başka kötülüklerin peşindedirler. Armida onlarla olan sorununu nasıl çözmüş? Arnillas bu konuda bir şey anlatmadı mı sana?"

"Anlatmadı, ben de sormadım," diye cevap verdi Rigoberto. "Görünüşe bakılırsa boyun eğmek zorunda kaldıklarına kuşku yok. Yoksa bütün davaları geri çekmezlerdi. Sırtlanların seslerini kesmeleri için iyi bir miktar vermiş olmalı. Belki de hiçbir şey vermemiştir. O iki ahmak ömürlerinin sonuna kadar kavga etmeye devam etseler de mirastan bir kuruş alamayacaklarını anlamışlar-

dır belki de. Bunlar beni zerre kadar ilgilendirmiyor. Bu ay bu iki alçaktan hiç söz etmeyelim Lucrecia. Önümüzdeki şu dört hafta sadece iyi, güzel, temiz, içimizi açacak, hoş şeyler olsun. Sırtlanların bunlarla ilgisi olamaz."

"Söz veriyorum, bir daha onlardan hiç söz etmeyeceğim," dedi Lucrecia. "Son bir soru: Ne oldu onlara, biliyor musun?"

"Armida'dan aldıkları paraları har vurup harman savurmak için Miami'ye gitmiş olmalılar," dedi Rigoberto. "Gerçi oraya gidemezler. Miki, Miami'de birini arabayla ezmiş, sonra da kaçmıştı. Kim bilir, belki de zamanaşımına uğramıştır. Neticede ikizler ortalıkta yoklar, hiç olmadılar. Onlardan bir daha söz etmeyelim. Günaydın, Fonchito!"

Çocuk yolculuk için hazırladığı giysilerini, hatta ceketini bile giymişti.

"Aman Tanrı'm, bu ne şıklık!" diye karşıladı onu Donya Lucrecia. Yanaklarından öptü. "Kahvaltın hazır, seni bekliyor. Ben sizi baş başa bırakayım. Saat dokuzda çıkmak istiyorsanız benim acele etmem gerek."

Yalnız kaldıkları zaman Don Rigoberto oğluna, "Bu gezi seni heyecanlandırmıyor mu?" diye sordu.

"Hem de çok, baba!" dedi çocuk. "Aklım ermeye başladığından beri hep Avrupa'dan söz edersin. Yıllardır ben de oraları görmeyi düşlüyorum."

"Göreceksin, çok hoş bir deneyim olacak senin için," dedi Don Rigoberto. Eski Avrupa'nın en güzel, en iyi yanlarını görebilmen için her şeyi özenle planladım. Çirkin şeylerden uzak durmaya çalıştım. Böylece bu gezi benim ustalık eserim olacak. Yazmadığım kitapların, yapmadığım resimlerin, bestelemediğim müziklerin yerini tutacak. Ama sen onları hissedeceksin, Fonchito."

"Bunları yapmak için geç kalmış değilsin, baba," diye cevap verdi çocuk. "Çok zamanın var. Hoşuna giden

şeyleri yapabilirsin. Artık emekli olduğuna göre istediğin şeyleri yapabilmek için dünya kadar vaktin var."

İşte nasıl kurtulacağını bilemediği bir gözlem daha. Don Rigoberto el çantasına son bir kez daha bakmayı bahane ederek masadan kalktı.

Narciso söz verdiği gibi tam saat dokuzda kapının önündeydi. Ismael Carrera'nın eski şoförü, kullanmakta olduğu son model Toyota kamyonetin dikiz aynasına renkli bir Azize Melchorita figürü asmıştı. Elbette Donya Lucrecia'nın çıkabilmesi için uzun bir süre beklemek zorunda kaldı. Justiniana'yla bitip tükenmek bilmeyen uzun kucaklaşmalar, öpüşmeler sırasında bir an Don Rigoberto'nun yüreği ağzına geldi. İki kadının dudaklarının birbirine değdiğini görür gibi oldu. Ama Narciso da, Fonchito da hiçbir şeyin farkında değillerdi. Kamyonet Armendáriz Tepesi'nden inip Costa Verde yönünde havaalanına doğru ilerlerken Don Rigoberto Narciso'ya sigorta şirketindeki yeni işinin nasıl gittiğini sordu.

Narciso beyaz dişlerini gösteren kocaman bir gülümsemeyle, "Harika," dedi. "Senyora Armida'nın beni şirketin yeni patronlarına tavsiye etmesinin işe yarayacağını sanmıyordum ama yanılmışım. Beni çok iyi karşıladılar. Genel müdür beni kendisi kabul etti, işe bakın. Parfüm kokan bir İtalyan beyefendi. Sizin ofisinizde onun oturduğunu görünce nasıl oldum, bilemezsiniz."

Don Rigoberto uzun bir kahkahanın ardından, "Miki'nin ya da Escobita'nın oturmasından daha iyi, değil mi?" dedi.

"Buna hiç şüphe yok. Kesinlikle daha iyi!"

"Peki tam olarak ne iş yapıyorsun Narciso? Genel müdürün şoförü müsün?"

"Asıl işim bu, evet. Onun bana ihtiyacı olmadığı zamanlarda da şefleri götürüp getiriyorum." Memnun ve kendinden emin görünüyordu. "Bazen de beni gümrüğe,

bankaya, postaneye gönderiyor. Çok çalışıyorum ama şikâyetçi değilim. İyi bir maaş veriyorlar. Senyora Armida sayesinde şimdi kendi arabam da var. Bir gün kendi arabam olacağı aklımın ucundan bile geçmezdi."

"Çok hoş bir armağan vermiş sana Narciso," diye yorumladı Donya Lucrecia. "Kamyonetin çok güzel."

"Armida'nın her zaman altın gibi bir kalbi vardı," diye doğruladı şoför. "Yani, Senyora Armida'nın demek istedim."

"Sen bunlara layık, iyi bir insansın, Narciso," dedi Don Rigoberto. "Ona da, Ismael'e de iyi davrandın. Başına gelecekleri bile bile nikâh şahitleri olmayı kabul etmekle kalmadın, sırtlanların sana önerdikleri paraları da reddettin, onların seni satın almalarına izin vermedin. Sana böyle bir armağan vermesi çok yerinde bir davranış."

"Çok büyük bir armağan bu, senyor."

Havaalanı çok kalabalıktı. Iberia Havayolları gişesinin önünde çok uzun bir kuyruk oluşmuştu. Son aylarda karakollarda, adliyede, emeklilik işleriyle ilgili yerlerde ve Edilberto Torres denen tipin Fonchito'ya görünmesiyle ilgili o kadar çok sorun yaşanmıştı ki, şimdi her şey geride kaldığına göre, havaalanında on beş dakika ya da yarım saat kuyrukta beklemenin ne önemi vardı? Yarın öğle saatlerinde Madrid'de olacaklardı. Heyecanla kollarını Lucrecia'nın ve Fonchito'nun omuzlarına doladı. Heyecanının nedenini açıkladı onlara, "Yarın akşam yemeği için Madrid'in en iyi ve en sevimli restoranına gideceğiz," dedi. "Casa Lucio! Jambonu ve kızarmış patatesli yumurtası harikadır."

"Kızarmış patatesli yumurta mı? Böyle yemek mi olur, baba?" diye alay etti Fonchito.

"Sen gül bakalım. Ama emin ol, Casa Lucio bu malzemelerden bir sanat eseri yaratıyor. Sana parmaklarını yedirecek kadar mükemmel."

O anda, birkaç metre ötede kendisine tanıdık gelen bir çiftin durduğunu gördü. Bu kadar uyumsuz bir çift daha olamazdı. Uzun boylu, şişman, iri ve sarkık yanaklı kadın, topuklarına kadar inen çiğ renklerle dolu bir tuniğin içine gömülmüş, üzerine yeşil ve kalın bir hırka almıştı. Ama kendisine bir karikatür görüntüsü veren en tuhaf şey, başında taşıdığı yassı ve tüllü şapkaydı. Erkeğe gelince: Kadının aksine ufak tefek, çarpık bacaklı bir adamdı. İnci grisi takım elbisesinin içinde paketlenmiş gibi görünüyordu. Bir de, göz alıcı parlak mavi bir yelek giymişti. Onun da başında alnına kadar inen bir şapka vardı. Taşralı oldukları belliydi. Havaalanındaki kalabalığın içinde yollarını kaybetmiş, kafaları karışmış gibi görünüyorlardı. Güvensiz ve endişeli gözlerle bakıyorlardı. Otto Dix ve George Grosz'un yaptıkları, yirmili yılların Berlin'ini anlatan, oransız ve saçma insan figürleriyle dolu tablolardan fırlamış gibi duruyorlardı.

Donya Lucrecia kocasına onları işaret ederek, "Sen de gördün demek," dedi. "Onlar da İspanya'ya gidiyorlar galiba. Hem de uçağın birinci sınıf yolcu bölümünde, işe bak!"

"Bu çifti bir yerden tanıyorum galiba ama çıkaramadım. Kim onlar?"

"Sen de canım!" diye cevap verdi Lucrecia. "Piura'lı karıkoca, nasıl tanımazsın?"

"Tabii ya, Armida'nın ablasıyla eniştesi! Haklısın, onlar da İspanya'ya gidiyorlar. Ne tesadüf."

İçinde tuhaf ve anlaşılmaz bir rahatsızlık, bir huzursuzluk duydu. Piura'lı bu karıkocayla Madrid'e giden Iberia uçağında karşılaşmaları, o kadar özenle planlamış olduğu Avrupa gezisini olumsuz yönde etkileyecek bir şeyin habercisi olabilir miydi? Sonra, "Çok saçma," diye düşündü. "Takip edilmek korkusu sinmiş içime." Bu garip çift gezilerini nasıl bozabilirdi ki? Aynı çift Iberia'nın kon-

tuarında işlemlerini yaptırırken Rigoberto onları uzun uzun izledi. Büyük bir valizi ve ona bağlı paketleri uçağın bagajına vermek için tartınıyorlardı. Kendilerini kaybolmuş hissettikleri ve hayatlarında ilk kez uçağa bineceklerı için korktukları fark ediliyordu. Iberia hostesinin yaptığı açıklamaları dikkatle dinledikten sonra kendilerini belirsiz bir tehlikeden korumak ister gibi birbirlerinin kollarından tutarak gümrüğe doğru yürüdüler. Felícito Yanaqué ile eşi Gertrudis İspanya'da ne yapacaklardı? Piura'da başrollerini oynadıkları, adam kaçırmalarla, zinalarla, fahişelerle dolu o skandalı unutmaya çalışacaklardı elbette. Hayatları boyunca kazanmış oldukları parayı harcayarak bir tura katılmış olmalılardı. Onların da aynı uçakla İspanya'ya gitmelerinin hiç önemi yoktu aslında. Don Rigoberto son aylarda fazlasıyla kuşkucu, neredeyse paranoyak olmuştu. Piura'lı bu çift onun harika tatiline hiçbir zarar veremezdi.

Lucrecia, "Biliyor musun Rigoberto, Piura'lı bu çiftin karşımıza çıkması içime bir kurt düşürdü," dedi. Karısının söylediklerini duyup sesindeki huzursuzluğu fark edince Rigoberto yeniden ürperdi.

"Ne kurdu Lucrecia?" dedi, kendi duygularını gizlemeye çalışarak. "Çok saçma. Göreceksin, bu gezi balayımızdan bile daha mükemmel olacak."

Oradaki işlemler bitince ikinci kata çıktılar. Pasaportlarını damgalatmak için yeniden uzun bir kuyrukta beklemeleri gerekiyordu. Sonunda tüm işlemleri bitirip bekleme salonuna geçtiklerinde uçağın kalkmasına daha epey zaman vardı. Lucrecia Duty Free mağazalarına göz atmaya karar verdi. Fonchito da onunla gitti. Rigoberto alışverişten nefret ettiği için onları kafeteryada beklemeye karar verdi. Bir *The Economist* gazetesi aldıktan sonra kafeteryaya vardığında bütün masaların dolu olduğunu gördü. Tam gidip biniş kapısının önünde beklemeye ka-

rar vermişken, masalardan birinde Senyor Yanaqué ile eşinin oturmakta olduklarını fark etti. Önlerinde birer şişe gazozla tepeleme dolu bir tabak bisküvi vardı. Rigoberto içinden gelen dürtüye uyarak onlara yaklaştı.

Tokalaşmak için elini uzatırken, "Bilmem beni hatırlar mısınız," diye selamladı onları. "Birkaç ay önce Piura'da evinize gelmiştim. Sizinle burada karşılaşmak sürpriz oldu. Demek siz de yolculuk yapacaksınız."

Piura'lılar ilk anda şaşırdılar, sonra gülümseyerek ayağa kalktılar. Rigoberto'nun elini dostça sıktılar.

Don Felícito, "Bu ne sürpriz, Don Rigoberto," dedi. "Siz de buradasınız demek. Nasıl hatırlamayız, gizlice işbirliği yapmıştık sizinle."

Gertrudis boş sandalyeyi işaret ederek, "Buyurun oturun, lütfen," dedi. "Onur duyarız."

"Memnuniyetle," diye cevap verdi Rigoberto. "Eşimle oğlum mağazalara bakıyorlar. Madrid'e gidiyoruz."

Felícito Yanaqué gözlerini kocaman açarak, "Madrid'e mi?" dedi. "Ne tesadüf, biz de öyle!"

Gertrudis büyük bir nezaketle, "Ne içersiniz, senyor," diye sordu.

Çok değişmiş görünüyordu. Rigoberto onu Piura'da hep asık suratlı gördüğünü hatırladı. O zamanlar bir tek sözcük söylemekten bile âcizdi. Şimdiyse gülümsüyordu. Daha konuşkan, daha sempatik bir insan olmuştu.

Rigoberto garsona, "Az sütlü bir kahve lütfen," dedi. Sonra onlarla konuşmaya devam etti: "Madrid'e gidiyorsunuz demek. Yol arkadaşı olacağız öyleyse."

Birlikte oturdular, gülümseyerek –uçağın zamanında kalkıp kalkmayacağı gibi konularda– sohbet etmeye başladılar. Rigoberto Piura'daki görüşmelerinde Senyora Gertrudis'in sesini duyduğunu bile hatırlamıyordu. Şimdiyse tam tersine, sürekli konuşuyordu: İnşallah bu uçak da önceki gün Piura'dan gelirken bindikleri uçak gibi sallanmaz-

dı. Uçak öyle çok sallanmıştı ki düşeceklerini sanıp ağlamaya başlamıştı. Iberia'nın valizleri kaybetmeden götürmesini umuyordu. Valizler kaybolursa üç gün üç gece geçirecekleri Madrid'de üzerine ne giyerdi? Madrid çok soğuk olurdu herhalde.

Rigoberto, "Emin olun Avrupa'da sonbahar en hoş mevsimdir," diye onu sakinleştirmeye çalıştı. "Ne soğuk olur ne de sıcak. Üstelik çok da güzel olur. Madrid'e gezmeye mi gidiyorsunuz?"

"Aslında Roma'ya gidiyoruz," dedi Felícito Yanaqué. "Ama Armida Madrid'de birkaç gün kalıp orayı da görmemiz için ısrar etti."

"Kardeşim Andalucía'ya da gitmemizi istedi," diye ekledi Gertrudis. "Ancak o kadar vaktimiz yok. Felícito'nun Piura'da çok işi var. Şirketi yeni baştan organize ediyor."

Senyor Yanaqué gülümseyerek, "Zaman zaman başımı ağrıtacak sorunlar olsa da Narihualá Taşımacılık çok gelişiyor," dedi. "Yolculuğa çıkarken yerime oğlum Tiburcio'yu bıraktım. Şirketi çok iyi tanır. Küçüklüğünden beri çalıştı bu şirkette. İşini iyi yapacağından eminim. Siz de bilirsiniz ki çalışanları birinin denetlemesi gerekir. Yoksa işler aksamaya başlar."

"Bize bu geziyi Armida hediye etti," dedi Gertrudis. Sesinde bir onur tınısı vardı. "Çok cömert bir insan. Otel paralarımızı, uçak biletlerimizi, bütün masraflarımızı o üstlendi. Roma'da da onun evinde kalacağız."

"Böyle bir geziyi aklımızdan bile geçirmezdik," dedi Senyor Yanaqué. "Armida bize karşı çok nazik davrandı. Düşünün bir kere, bu gezi bir servete mal olmuştur! Onu evimizde konuk ettiğimiz için bize çok minnettar olduğunu söylüyor. Oysa biz onun evimizde kalmasından hiçbir rahatsızlık duymadık. Tam tersine, bizim için bir onurdu."

"Siz de ona o zor günlerinde çok iyi davrandınız," diye yorum yaptı Don Rigoberto. "Ona kucak açtınız, sevginizi verdiniz; ihtiyaç duyduğu ailesi oldunuz. Şimdi durumu çok iyi artık. Sizi davet etmesi de çok hoş bir davranış. Sizi Roma'daki evinde konuk etmekten de çok mutlu olacaktır, göreceksiniz."

Senyora Gertrudis lavaboya gitmek için kalktı. Felícito Yanaqué karısını işaret ederek alçak bir sesle konuştu:

"Papayı görmek için can atıyor. Hayatının düşü bu. Gertrudis çok dindar bir insandır. Annida söz verdi; papa balkona çıktığı zaman görebilsin diye onu Şan Pietro Meydanı'na götürecek. Yapabilirse, papanın hacıları kabul ettiği bir gün de Gertrudis'i onun huzuruna çıkaracak. Papayı görmek ve Vatikan'a ayak basabilmek Gertrudis için dünyanın en büyük mutluluğu olacak. Evlendikten sonra böyle dindar oldu. Önceden bu kadar değildi. Bu daveti karım için kabul ettim. O mutlu olsun diye. Her zaman iyi bir eş oldu. Güç zamanlarımızda fedakârlık etmeyi bildi. Gertrudis olmasa bu yolculuğa çıkmazdım. Biliyor musunuz, hayatımda hiç tatil yapmadım ben. Çünkü çalışmayı çok seviyorum."

Sonra birden, hiç giriş yapmaya gerek görmeden Don Rigoberto'ya babasını anlatmaya başladı. Yapatera'da yoksul, hiç okul görmemiş, yalınayak, Chulucanas'lı bir *yanacón* olduğunu, karısının onu terk ettiğini, oğlu okuyup meslek sahibi olsun diye büyük fedakârlıklara katlandığını, çok dürüst ve onurlu bir insan olduğunu anlattı.

Don Rigoberto ayağa kalkarken, "Böyle bir babanın oğlu olduğunuz için çok şanslısınız, Don Felícito," dedi. "Emin olun bu geziye çıktığınıza pişman olmayacaksınız. Göreceksiniz; Madrid de, Roma da çok ilginç şeylerle doludur."

Don Felícito da ayağa kalkarak, "Size de iyi yolculuklar," dedi. "Eşinize selam söyleyin."

Rigoberto, Don Felícito'nun geziye en küçük bir ilgi duymadığını, buna karısı için katlandığını anlamıştı. Ona, yaşamış olduğu sorunlardan kurtulup kurtulmadığını sorduğunda, karşısındaki ufak tefek adamın kaşlarının çatıldığını ve yüzünden bir gölge geçtiğini gördü, böyle bir soru sorduğuna o anda pişman oldu.

"Her şey yolunda," diye mırıldandı Don Felícito. "Umarım bu yolculuk Piura'lıların beni unutmasına yardımcı olur. Herkesin tanıdığı biri olmanın, sürekli gazetelerde, televizyonlarda çıkmanın, sokakta herkesin sizi işaret etmesinin ne korkunç olduğunu bilemezsiniz."

Don Rigoberto onun sırtına dostça vururken, "Tahmin edebiliyorum," dedi. Garsonu çağırdı, hesabı ödemekte ısrar etti. "Pekâlâ, uçakta görüşürüz. Karımla oğlumu gördüm şurada; beni arıyorlar. Görüşmek üzere."

Lucrecia ve Fonchito'yla çıkış kapısına doğru yürürlerken Rigoberto onlara Yanaqué ailesinin Armida'nın davetlisi olarak Avrupa'ya gittiklerini anlattı. Lucrecia Ismael'in dul eşinin cömertliğine hayran kaldı.

"Günümüzde böyle şeyler görülmüyor artık," dedi. "Uçakta yanlarına gidip merhaba diyeyim bari. Armida'yı evlerinde birkaç gün konuk ettikleri zaman kendilerine böyle bir ikramiye çıkacağı akıllarına bile gelmemiştir."

Avrupa'da tanışacağı ve dostluk kuracağı birilerine armağan etmek için elinin altında bulunsun diye Duty Free mağazalarından gümüşten yapılmış tipik Peru işi birkaç kolye almıştı. Fonchito da son zamanlarda bütün gençlerin deli olduğu Kanadalı şarkıcı Justin Bieber'in bir CD'sini almıştı; uçakta bilgisayarına takıp dinlemeyi düşünüyordu. Rigoberto *The Economist* gazetesinin sayfalarını karıştırmaya başladı. Aynı anda aklına, uçakta okumak üzere el çantasına koymuş olduğu kitabı çıkarıp eline almanın daha iyi olacağı geldi. Çantasını açtı, Seine Nehri kıyısındaki bir kitapçıdan satın almış olduğu André

Malraux'nun Goya üzerine yazmış olduğu *Saturne* (Satürn) adlı deneme kitabını çıkardı. Uzun yıllardan beri uçakta okuyacağı kitapları çok özenle seçerdi. Uçuş sırasında rasgele bir şey okuyamayacağını deneyimlerinden biliyordu. Yerden on bin metre –yani on kilometre– yüksekte, saatte dokuz yüz ya da bin kilometre hızla uçmakta olduklarını, dışarıda ısının sıfırın altında elli derecelerde olduğunu unutturacak, sürükleyici bir kitap olması şarttı. Uçakta hissettiği sadece bir uçuş korkusundan ibaret değildi. Daha derin, daha yoğun bir şeydi. Her an sonunun gelebileceğini, bir saniyede vücudunun paramparça olacağını, eğer ölümün ötesinde bir şey varsa, yıllardır içinde biriken kuşkuculuğundan gizemli bir değişimle kurtulabileceğini sezmekti belki de. Ancak okurken kendisini tamamen içine çeken bazı kitaplar onun bu kahredici duyguya kapılmasına engel olabiliyorlardı. Dashiell Hammett'in bir romanını, Italo Calvino'nun *Gelecek Binyıl İçin Altı Öneri* adlı deneme kitabını, Claudio Magris'in *Tuna Boyunca*'sını, Henry James'in *The Turn of the Screw* (Vidanın Dönüşü) adlı kitabını okurken hissetmişti bunu. Bu kez de uçakta okumak üzere, ilk okuduğunda kendisini ne kadar heyecanlandırdığını hatırlayarak Malraux'nun bu denemesini seçmişti. Bu kitabı okurken Goya'nın *Sağır Adamın Köy Evi* adlı fresklerini, *Savaşın Felaketleri* ve *Kaprisler* adlı gravürlerinin kitaplardaki fotoğraflarını değil de, müzelerdeki orijinallerini görme özlemi içini doldurmuştu. Prado Müzesi'ne her gittiğinde Goya'nın eserlerinin karşısında uzun süre durmak çok hoşuna giderdi. Malraux' nun bu denemesini yeniden okumak, kendisini bu zevke hazırlamak için çok iyi olacaktı.

Başlarına bela olan o olaydan kurtulmuşlardı sonunda. Önlerindeki birkaç haftayı hiçbir şeyin bozmasına izin vermemeye son derece kararlıydı. Bir ay boyunca kendilerine rahatsızlık verecek hiç kimseyle görüşmeye-

cek; ailesini, çirkin, kötü, insanı üzen ya da öfkelendiren her şeyden uzak tutacaktı. Mutluluğun hoş sesler, görüntüler ve kokular olarak, içlerine dolmasına çalışacaktı (sonuncusu pek kolay olmayacaktı elbette.)

Lucrecia dirseğiyle onu dürterek yolcuların uçağa alınmaya başladığını işaret ettiğinde bu hayallere dalıp gitmişti. Uzaktan, Don Felicito ile Donya Gertrudis'in *business class* yolcularının oluşturduğu kısa kuyruğun en önünde olduklarını gördüler. Ekonomi sınıfı yolcuları ise çok uzun bir kuyruk oluşturuyorlardı. Bu da uçağın çok dolu olduğunu gösterirdi. Neyse ki kendileri onuncu sırada, acil çıkış kapısının hemen yanındaki üç koltukta oturacaklardı. Bileti aldıkları acente onlar için bu yerleri ayırmayı başarmıştı. Böylece önlerinde bacaklarını daha rahat uzatabilecekleri bir boşluk olacaktı. Rigoberto pencere kenarına, Lucrecia koridor tarafına, Fonchito da ikisinin ortasına oturdu.

Don Rigoberto uçuş hakkında yapılan açıklamaları dinlerken uzun uzun iç çekti. Uçak pistte ilerlemeye başladığında *The Economist* gazetesinde Avrupa ülkelerinin ortak para birimi euro üzerine yazılmış bir makaleye kendini vermeyi başarabilmişti. Euro, Avrupa'daki son krizden nasıl etkilenecekti? Euro ortadan kalkarsa Avrupa Birliği parçalanır mıydı? Uçağın dört motoru da gürültüyle çalışmaya başlayıp havalanmak üzere hızını artırdığında sağ kolunun üzerinde Fonchito'nun elini hissetti. Gözlerini gazeteden ayırıp oğluna baktı. Çocuğun yüzünde anlaşılmaz bir ifade vardı. Onun uçaktan korktuğunu düşünerek şaşırdı.

"Korkma oğlum, uçağa bir şey olmaz," dedi. Ama Fonchito'nun başını "hayır, uçaktan korkmuyorum" dercesine salladığını görünce daha da şaşırdı.

Uçağın tekerlerinin pistten kalktığını hissettiğinde çocuk onun kolunu acıtacak kadar sıkıyordu.

"Neyin var, Fonchito?" diye sorarken korkuyla Lucrecia'ya baktı. Ama kadın dua eder gibi gözlerini kapamıştı. Uçağın motor sesleri arasında hiçbir şey duymuyordu.

Fonchito babasına bir şey söylemeye çalışıyor gibiydi. Dudakları titriyordu ama hiç sesi çıkmıyordu. Yüzü bembeyaz olmuştu.

Korkunç bir önseziyle oğlunun kulağına eğilerek, "Edilberto Torres'in bu geziyi berbat etmesine izin vermeyeceğiz," diye fısıldadı adam. "Değil mi, Fonchito?"

Çocuk sonunda konuşabilmeyi başardı. Söyledikleri Don Rigoberto'nun kanını dondurdu:

"O da uçakta, baba. Tam senin arkanda oturuyor. Evet, evet, Senyor Edilberto Torres'in ta kendisi!"

Rigoberto ensesine kurşun yemiş gibi kaskatı kesildi. Kafasını çevirip arkasına bakamıyordu. Başı zonkluyor, boynu korkunç derecede ağrıyordu. Saçlarının birden yanmaya başladığı gibi saçma bir duyguya kapılmıştı. O orospu çocuğunun burada olması, onlarla birlikte Madrid'e gelmesi mümkün müydü gerçekten? Öfkenin vücudundan beynine doğru bir lav gibi yükseldiğini hissetti. Hemen fırlayıp Edilberto Torres'in üzerine canavar gibi atılmak, onu dövmek ve aklına gelen her türlü hakareti etmek arzusu içini kapladı. Ensesinde hissettiği korkunç ağrıya rağmen başını geriye doğru döndürdü, arka sırada oturanlara baktı. Ama hiç erkek yoktu orada. Sadece iki yaşlı kadınla elindeki çubuklu şekeri yalayarak onların aralarında oturan bir kız çocuğu vardı. Rigoberto şaşkınlıkla Fonchito'ya döndü ve çocuğun gözlerindeki muzip gülümsemeyi ancak o zaman gördü. Aynı anda çocuğun neşeli kahkahası duyuldu. Temiz, sağlıklı ve biraz da afacan bir kahkahaydı bu.

"Seni kandırdım, baba," dedi, gülmekten katılarak. "Gerçekten inandın, değil mi? Yüzünün ne hale geldiğini bir görseydin!"

Rigoberto nihayet rahat bir nefes alarak başını salladı. Oğluna yeniden kavuşmuş gibi rahatladı. O da gülmeye başladı. Uçak bulutların üzerine çıkmış ve güneşin parlak ışıkları içeri dolmuştu.

"Bu ülkede küçük de olsa bir uygarlık alanı yaratmak olanaksız," diye geçirdi aklından. "Barbarlık her şeyi önüne katıp sürüklüyor." Karamsarlığa kapıldığı zamanlarda yaptığı gibi yine, gençliğinde gidip başka ülkelerde kendine bir yaşam kurmak yerine, burada, Lima denen bu korkunç şehirde kalmaya karar vermekle ne kadar yanlış bir şey yapmış olduğunu düşündü.

Peru'da iki şehir ve iki patron. Başkent Lima'da sigortacı Ismael Carrera, taşra güneşinin altında kavrulan Piura'daysa nakliyeci Felícito Yanaqué.

Bir tarafta Felícito'nun, kapısına sıkıştırılan örümcek imzalı haraç mektubuna meydan okumasıyla değişen hayatı. Diğer taraftaysa ikinci baharının zirvesindeki Ismael'in ailevi antikalıkları yüzünden kabağın, sadık dostu ve şirketinin yöneticisi Don Rigoberto'nun başında patlaması. Tam da emeklilik hayalleri kurarken...

Mario Vargas Llosa, *Don Rigoberto'nun Not Defterleri*, *Üvey Anneye Övgü*, *And Dağlarında Terör* ve *Palomino Molero'yu Kim Öldürdü* romanlarından karakterlerle renklendirdiği, sürükleyiciliğiyle arkası yarınlara taş çıkaran bu kitabında dalaverenin evrenselliğini bolca tebessümle gözler önüne seriyor.

can

29 TL
KDV DAHİL

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-2236-3

9 789750 722363